GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

MAŁY ROCZNIK STATYSTYCZNY 1939

ROK X WARSZAWA 1939

NAKŁADEM GŁÓWNEGO URZĘDU STATYSTYCZNEGO

Mały Rocznik Statystyczny

1939

GŁÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

MAŁY ROCZNIK STATYSTYCZNY 1939

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego zatwierdziło wydawnictwo jako książkę zaleconą do bibliotek nauczycielskich oraz jako książkę pomocniczą dla uczniów szkół ogólnokształcących, zawodowych i zakładów kształcenia nauczycieli.

ROK X WARSZAWA 1939

NAKŁADEM GŁÓWNEGO URZĘDU STATYSTYCZNEGO

PRZEDMOWA
DO DZIESIĄTEGO WYDANIA

Obecne wydanie Rocznika zamyka pierwsze dziesięć lat jego istnienia. Dziś z całą stanowczością mogę stwierdzić wielką użyteczność tego wydawnictwa. Zamiast przytaczania opinii i przychylnych głosów wystarczy powiedzieć, że nakład Rocznika z 2 000 egzemplarzy w 1930 r. dochodzi w 1934, tj. piątym roku istnienia, do 24 000, i w 1938, tj. w dziewiątym roku, do 100 000 egzemplarzy. Tego nie dokonała reklama, której z natury rzeczy przy wydawnictwie tego typu nie mogło być dużo, lecz stało się to za sprawą odczuwanej przez szerokie koła polskiego społeczeństwa potrzeby posiadania o kraju informacji liczbowych treściwych oraz dotyczących możliwie wszystkich dziedzin życia gospodarczego, społecznego, kulturalnego, politycznego itd.

Mały Rocznik Statystyczny w ciągu dziesięciu lat przeszedł znaczną ewolucję. Będąc początkowo kieszonkową książeczką informacyjną, zawierającą krótkie liczbowe oświetlenie najważniejszych, że tak powiem, wytycznych tematów, rozszerzył kilkakrotnie zakres obejmowanych zagadnień. Większość zagadnień ujął wielostronniej i stał się podręczną encyklopedią, zbiorem podstawowych wiadomości o Polsce, tam gdzie one dają się ująć liczbowo. Krócej mówiąc, w ciągu dziesięciolecia Rocznik Statystyczny mały stopniowo stał się co do swej zawartości Rocznikiem dużym. Gdy ostatni „Rocznik Statystyki Rzeczypospolitej Polskiej" z roku 1930 zawierał 537 tablic dotyczących różnych zagadnień, to obecny dziesiąty Mały Rocznik Statystyczny zawiera 601 tablic. Lecz przytoczenie samej liczby tablic nie mówi jeszcze wszystkiego, należy bowiem mieć na uwadze, że większość tablic obecnego Małego Rocznika jest znacznie bogatsza pod względem tematów i cech w nich zawartych.

Zostało urzeczywistnione pragnienie, które wyraziłem w przedmowie do pierwszego wydania Małego Rocznika Statystycznego, żeby się przyczynił „do spopularyzowania, pogłębienia i utrwalenia wiadomości o tym, czym jest istotnie dzisiejsza Polska". Rocznik spopularyzował te wiadomości przez to, że się stał książką znaną i niezbędną dla szerokich kół społeczeństwa polskiego; rozbudowując swoją zawartość, pogłębił wiedzę społeczeństwa i wreszcie, dając liczbowe ilustracje porównawcze dla Polski od czasu odzyskania niepodległości, a gdzie to było możliwe od okresów wcześniejszych, dał obraz Polski dynamicznej.

Muszę podkreślić, że rozwój Rocznika stał się możliwy dzięki dołożeniu niemałego trudu ze strony szeregu oddanych współpracowników, którzy w różnym czasie nie szczędzili wysiłków i czasu, aby to pionierskie u nas wydawnictwo uczynić coraz to lepszym.

Pozostaje jeszcze wyrazić nadzieję, że Mały Rocznik, zakańczając obecnie pierwsze dziesięciolecie swego istnienia i zaczynając w najbliższej przyszłości drugie dziesięciolecie już jako duży Rocznik w małym formacie, w dalszym ciągu i coraz lepiej będzie spełniał zadania zakreślone w roku 1930 w pierwszej przedmowie do wydawnictwa.

Warszawa, w czerwcu 1939 roku.

Przewodniczący
Komitetu Redakcyjnego
EDWARD SZTURM DE SZTREM
Dyrektor Głównego Urzędu Statystycznego

PRZEDMOWA
DO PIERWSZEGO WYDANIA

Podejmując niniejsze nowe wydawnictwo, Główny Urząd Statystyczny ma na celu zaspokoić od dawna odczuwaną przez szersze koła społeczeństwa potrzebę podręcznika-informatora, w którym byłyby zgrupowane najbardziej ogólne, ale zarazem i najistotniejsze dane liczbowe o Polsce. Mając na uwadze powyższą potrzebę, Główny Urząd Statystyczny potraktował Mały Rocznik Statystyczny jako publikację zupełnie odrębną od Rocznika Statystyki Rzeczypospolitej Polskiej, ujmując go zarówno pod względem treści jak i układu odpowiednio do zadań, które ma spełnić.

Dążąc do zgrupowania w Małym Roczniku Statystycznym możliwie wszechstronnych informacji, Główny Urząd Statystyczny nie ograniczył się do podania jedynie liczb zaczerpniętych ze źródeł urzędowych, lecz korzystał w wielu wypadkach z danych, które zostały ogłoszone przez poszczególne instytucje lub autorów, a które były opracowane w granicach możliwej ścisłości. Tak samo licząc się z potrzebami, dla których zaspokojenia wydawnictwo zostało podjęte, Główny Urząd Statystyczny zwrócił szczególną uwagę na rozwinięcie działu porównań międzynarodowych; nie dążył przy tym do tego, aby dać wyczerpujący obraz stosunków światowych, ale poprzestał na umieszczeniu tych tylko liczb, które pozwalają na zorientowanie się co do miejsca, jakie Polska zajmuje wśród innych państw i narodów.

Jednocześnie z polskim nakładem Małego Rocznika ukazuje się to samo wydawnictwo bez zmian w języku angielskim celem udostępnienia innym krajom korzystania z tej najtreściwszej publikacji o Polsce.

Materiał liczbowy zawarty w Małym Roczniku Statystycznym niekiedy nie został wyjaśniony uwagami i odnośnikami, które normalnie umieszczane bywają (np. w Roczniku Statystyki Rzeczypospolitej Polskiej) w każdym wypadku, nasuwającym jakiekolwiek wątpliwości. W Małym Roczniku umieszczono uwagi jedynie tam, gdzie ich brak mógł wywołać u czytelnika błędne pojęcie o istocie zjawiska. Tak więc w zestawieniach międzynarodowych niejednokrotnie ani w tytule, ani w odnośnikach nie uwidoczniono roku: wszystkie wymienione porównania między-

narodowe zawsze zawierają liczby z okresu najpóźniejszego, jakimi rozporządzał Główny Urząd Statystyczny. Tam zaś, gdzie rok podano, często rozumieć go należy jako przybliżony, gdyż w poszczególnych przypadkach w braku danych z roku wymienionego w tytule—podawano liczby z lat najbliższych. Poza tym bodaj największe może mieć znaczenie brak uwag przy tablicach z zakresu statystyki produkcji przemysłowej, która obejmuje zasadniczo zakłady wykupujące świadectwa przemysłowe od I do VII kategorii: wyjaśnienie roli tych przedsiębiorstw w poszczególnych gałęziach przemysłu, a w związku z tym i różnic w kompletności ujęcia produkcji tej lub innej grupy przemysłowej wymagałoby jednak znacznego rozszerzenia ram wydawnictwa.

O ile chodzi o źródła, z których zaczerpnięte zostały dane umieszczone w Małym Roczniku Statystycznym, to jako zasadę przyjęto podawanie źródeł w tych jedynie wypadkach, kiedy liczby zostały wzięte z opracowań o charakterze nieurzędowym albo też ze specjalnych powodów chodziło o zwrócenie uwagi na źródło.

Poprzestając na tych paru uwagach, pozwolę sobie wyrazić nadzieję, że Mały Rocznik Statystyczny znajdzie życzliwe przyjęcie i że obok wydanego przed półrokiem Atlasu Statystycznego przyczyni się do spopularyzowania, pogłębienia i utrwalenia wiadomości o tym, czym jest istotnie dzisiejsza Polska.

Warszawa, w czerwcu 1930 roku.

EDWARD SZTURM DE SZTREM
Dyrektor Głównego Urzędu Statystycznego

UWAGI OGÓLNE

Przy opracowaniu tablic dotyczących stosunków polskich opierano się głównie na szczegółowych publikacjach Głównego Urzędu Statystycznego, wydawanych w serii pod ogólnym tytułem Statystyka Polski. Należy specjalnie zwrócić uwagę na opracowania publikowane corocznie pod następującymi tytułami: Statystyka rolnicza, Statystyka spółek akcyjnych, Statystyka przemysłowa, Rocznik handlu zagranicznego, Statystyka pocztowa, telegraficzna i telefoniczna, Rozdział kredytów bankowych, Statystyka cen, Statystyka szkolnictwa, Statystyka druków, Statystyka samorządu terytorialnego. Szczegółowe opracowania szeregu innych zagadnień ukazują się nieperiodycznie w Statystyce Polski. Poza tym Główny Urząd Statystyczny wydaje kwartalnik Statystyka Pracy, który zawiera szczegółowe materiały i opracowania statystyczne dotyczące zagadnień pracy najemnej. Bieżące, aktualne materiały statystyczne, dotyczące znacznej części zagadnień ujętych w Małym Roczniku Statystycznym, publikowane są w Wiadomościach Statystycznych, które ukazują się periodycznie 2 razy w miesiącu. Materiały dotyczące spisu ludności z roku 1931 ogłoszone są w Statystyce Polski. —Poza tym szereg zagadnień opracowano specjalnie do Małego Rocznika Statystycznego.

Przy opracowaniu tablic międzynarodowych posługiwano się rocznikami, innymi wydawnictwami periodycznymi i opracowaniami specjalnymi urzędów statystycznych poszczególnych krajów oraz wydawnictwami międzynarodowymi: Annuaire Statistique de la Société des Nations, Genewa; Bulletin Mensuel de Statistique, Genewa; La Production Mondiale et les Prix, Société des Nations, Genewa; Aperçu de la Situation Monétaire, Société des Nations, Genewa; Statistiques du Commerce International, Société des Nations, Genewa; Annuaire des Statistiques du Travail, Genewa; Revue Internationale du Travail, Genewa; Recueil de Statistique de l'Institut International du Commerce, Bruksela; Annuaire International de Statistique Agricole, Rzym; Annuaire International de Statistique Forestière, Rzym; Bulletin Mensuel de Statistique Agricole et Commerciale, Rzym; Hübners

Weltstatistik, Wiedeń; Statistisches Handbuch der Weltwirtschaft, Berlin; The Mineral Industry of the British Empire and Foreign Countries, Londyn; Minerals Yearbook, Waszyngton; Statistique Internationale des Chemins de Fer, Paryż; Statistique Générale du Service Postal, Bern. Korzystano także z zestawień międzynarodowych w wydawnictwach: Lloyd's Register of Shipping, Londyn, oraz Statistisches Jahrbuch für das Deutsche Reich, Berlin.

O ile nie zaznaczono inaczej, informacje dla Polski nie zawierają danych dla ziem odzyskanych w 1938 r.

Przy opracowaniu zagadnień terytorialnie łączono w niektórych wypadkach województwa w grupy. Do grupy województw centralnych zaliczono województwa: m. st. Warszawę, warszawskie, łódzkie, kieleckie, lubelskie i białostockie; wschodnich: wileńskie, nowogródzkie, poleskie i wołyńskie; zachodnich: poznańskie, pomorskie i śląskie; południowych: krakowskie, lwowskie, stanisławowskie i tarnopolskie. W grupie województw centralnych wydzielano niekiedy m. st. Warszawę, w grupie województw zachodnich — województwo śląskie.

W tablicach uwzględniano następujący podział administracyjny: 1° przy podawaniu danych dla grup województw dawny podział administracyjny obowiązujący do dn. 31. III 1938 r.; 2° przy podawaniu danych dla województw, o ile nie zaznaczono inaczej, obecny podział administracyjny obowiązujący od 1. IV 1939 r. W dziale II, w tablicy 4 na str. 11 podano porównawczo powierzchnię i ludność Polski według podziału administracyjnego obowiązującego: 1° od dn. 1. IV 1939 r., 2° w dn. 31. III 1939 r., 3° w dn. 31. III 1938 r.

W tablicach sumy wyrażone w walutach obcych, o ile nie zaznaczono inaczej, przerachowano na złote według bieżących kursów.

Dane liczbowe, ogłoszone w poprzednich wydaniach Małego Rocznika Statystycznego i w innych publikacjach Głównego Urzędu Statystycznego, zostały szczegółowo sprawdzone, uzupełnione i wszędzie, gdzie to było możliwe, poprawione, przeważnie przez zastąpienie obliczeń tymczasowych ostatecznymi.

Dane liczbowe za ostatnie okresy posiadają częściowo charakter tymczasowy i mogą ulec zmianom przy ostatecznym ich opracowaniu.

ZNAKI UMOWNE

K r e s k a (—) oznacza stwierdzenie, że dane zjawisko nie występuje.

Z e r o (0) oznacza, że zjawisko istnieje, jednakże w ilościach mniejszych od tych liczb, które mogły być wyrażone uwidocznionymi w tablicy znakami cyfrowymi: np. jeżeli produkcja wyrażona jest w tysiącach ton, znak 0 oznacza, że produkcja w danym wypadku nie osiąga 0,5 tys. ton.

K r o p k a (.) oznacza zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych.

Znak × umieszcza się w rubryce, która nie może być wypełniona ze względu na układ tablicy.

WAŻNIEJSZE SKRÓTY

zł	= złoty	*kg*	= kilogram
mil.	= milion	*q*	= kwintal
tys.	= tysiąc	*t*	= tona
m	= metr	BRT	= tona rejestrowa brutto
*m*²	= metr kwadratowy	NRT	= tona rejestrowa netto
*m*³	= metr sześcienny	*KM*	= koń mechaniczny
km	= kilometr	*kW*	= kilowatt
*km*²	= kilometr kwadratowy	*kWh*	= kilowatt - godzina
ha	= hektar	szt.	= sztuka
hl	= hektolitr	kar.	= karat
l	= litr	tuz.	= tuzin
g	= gram		

SPIS RZECZY

Dział III. Ruch ludności

Dział IV. Budynki. Mieszkania. Ruch budowlany

Dział V. Dochód społeczny

Dział VI. Rolnictwo, leśnictwo, hodowla, rybołówstwo

Dział VII. Przedsiębiorstwa, zrzeszenia gospodarcze

A. Przedsiębiorstwa

B. Spółki akcyjne, spółki z ograniczoną odpowiedzialnością

C. Spółdzielczość

D. Kartele

Dział VIII. Górnictwo i przemysł

Dział IX. Handel wewnętrzny, spożycie

Dział X. Handel zagraniczny

Dział XI. Komunikacja

Dział XII. Pieniądz i kredyt

Dział XIII. Ceny

Dział XIV. Praca

Dział XV. Opieka społeczna

Dział XVI. Zdrowotnośc publiczna. Sport

A. Zdrowotność publiczna

B. Sport, wychowanie fizyczne

Dział XVII. Ubezpieczenia. Pożary

A. Ubezpieczenia społeczne

B. Inne ubezpieczenia

C. Pożary. Straże pożarne

Dział XVIII. Szkolnictwo. Oświata pozaszkolna

A. Szkolnictwo

Dział XIX. Życie kulturalne. Rozrywki. Stowarzyszenia

A. Życie kulturalne. Rozrywki

Dział XX. Administracja wyznań

Dział XXI. Sejm i Senat

Dział XXII. Administracja publiczna

Dział XXIII. Sądownictwo powszechne, przestępczość, więziennictwo

Dział XXIV. Finanse Skarbu Państwa, Skarbu Śląskiego i samorządu

B. Finanse Skarbu Śląskiego

C. Finanse związków samorządu terytorialnego

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Podział administracyjny z dnia 1 IV 1939 r.

TABL. GRAF. W. CUKRZEŃSKI, S. GOLIŃSKI

Wykonano w Referacie Kartograficznym Gł. U. St.

1: 8.000.000

50km 0 50 100 150 200 250km

TABL. I. WSKAŹNIKI ŻYCIA GOSPODARCZEGO ŚWIATA

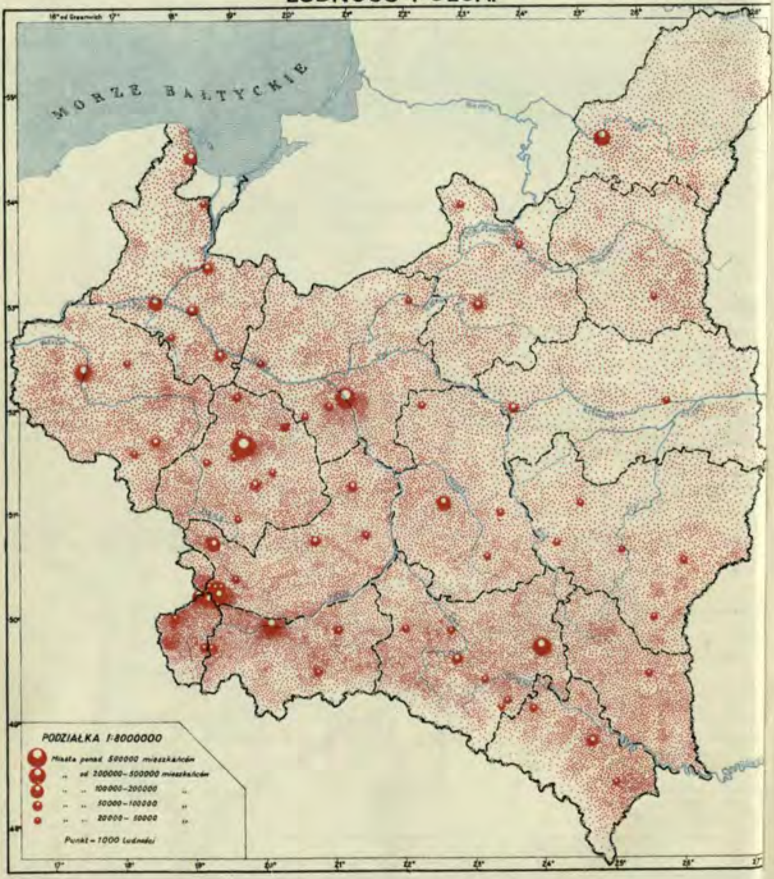
Rok 1928 = 100

Części świata	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	% [a] A	% [a] B
Produkcja artykułów podstawowych												
a. Artykuły rolnicze [b]												
Ogółem z Z.S.R.R. . .	100	100	102	100	99	101	101	101	104	108	100	×
Ogółem bez Z.S.R.R. .	100	100	101	102	102	104	104	103	106	109	89	100
Europa bez Z.S.R.R. .	100	103	102	99	106	109	110	110	110	112	36	40
Azja bez Z.S.R.R. . .	100	99	102	99	100	104	98	100	108	108	17	20
Afryka	100	106	104	99	105	111	113	119	119	125	3	3
Ameryka Płn.	100	97	98	101	96	95	91	86	92	99	20	23
Ameryka Środk. i Płd.	100	94	97	96	95	98	104	103	108	109	9	10
Australia	100	98	107	110	120	120	119	122	122	126	4	4
b. Artykuły nierolnicze [c]												
Ogółem z Z.S.R.R. . .	100	111	102	87	76	83	94	103	116	131	100	×
Ogółem bez Z.S.R.R. .	100	109	100	86	74	80	91	99	111	126	91	100
Europa bez Z.S.R.R. .	100	110	104	90	81	85	95	101	110	123	32	35
Azja bez Z.S.R.R. . .	100	111	110	102	96	108	128	139	154	177	12	13
Afryka	100	112	110	82	58	79	106	122	135	168	2	3
Ameryka Płn.	100	110	98	81	65	72	78	86	102	115	39	42
Ameryka Środk. i Płd.	100	109	96	77	61	64	81	88	96	113	5	6
Australia	100	101	98	76	87	91	102	115	120	127	1	1
Zapasy surowców przemysłowych [d]. Stan w końcu roku												
Ogółem bez Z.S.R.R. .	100	112	128	134	132	127	119	106	100	114	×	×
Produkcja przemysłowa												
Ogółem z Z.S.R.R. . .	100	106	94	84	74	83	91	102	118	127	100	×
Ogółem bez Z.S.R.R. .	100	105	91	79	67	76	82	91	102	109	.	100
Europa bez Z.S.R.R. .	100	104	95	84	75	80	89	96	105	115	.	.
Ameryka Płn.	100	107	87	73	58	69	72	82	95	100	.	.
Produkcja węgla kamiennego												
Ogółem z Z.S.R.R. . .	100	107	98	86	77	81	88	91	100	105	100	×
Ogółem bez Z.S.R.R. .	100	106	97	84	74	77	83	85	93	98	91	100
Europa bez Z.S.R.R. .	100	108	100	90	82	83	89	90	95	104	45	49
Ameryka Płn.	100	106	93	76	62	66	72	74	85	86	35	39
Produkcja ropy naftowej												
Ogółem z Z.S.R.R. . .	100	112	107	103	98	107	113	123	134	152	100	×
Ogółem bez Z.S.R.R. .	100	112	104	97	93	102	107	117	128	146	90	100
Europa bez Z.S.R.R. .	100	110	129	148	158	159	181	181	187	158	3	3
Azja bez Z.S.R.R. . .	100	106	112	102	111	120	137	160	176	197	9	10
Ameryka Płn.	100	112	100	95	87	99	100	109	121	140	62	69

a Ob. uwagę *a* na str. 2. *b* Do artykułów podstawowych rolniczych zaliczono: pszenicę, żyto, jęczmień, owies, kartofle, cukier buraczany i trzcinowy, ryż, kukurydzę, mięso, ryby morskie, mleko, wino, chmiel, kawę, herbatę, kakao, tytoń (surowy), nasiona: bawełny, konópi, lnu i sezamu, rzepak, soję, koprę, orzechy ziemne, olej palmowy, oliwę, tran surowy, bawełnę-włókno, len-włókno, konopie-włókno, konopie manilskie, sisal, konopie aloesowe z wysp Św. Maurycego, konopie nowozelandzkie, jutę, wełnę owczą, wełnę mohair, jedwab surowy. *c* Do artykułów podstawowych nierolniczych zaliczono: jedwab sztuczny, włókna sztuczne, kauczuk, drewno obrobione, celulozę, węgiel kamienny i brunatny, ropę naftową, gaz ziemny, energię elektryczną, żelazo, miedź, ołów, cynk, cynę, aluminium, nikiel, srebro, mangan, chrom, tungsten, molibden, wanad, antymon, kadm, magnezyt (surowy), rtęć, cement, azbest, sól, grafit, mikę, siarkę, fosforyty naturalne, guano, saletrę chilijską, sole potasowe, żużle Thomasa. *d* Zapasy uchwytne: lnu-nasienia, bawełny, wełny, jedwabiu surowego, kauczuku, ropy naftowej, rudy żelaznej, miedzi, ołowiu, cynku, cyny, cementu.

(dok. str. 2)

LUDNOŚĆ POLSKI

TABL. I. WSKAŹNIKI ŻYCIA GOSPODARCZEGO ŚWIATA (dok.)

Rok 1928 = 100

Części świata	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	% [a] A	% [a] B
Produkcja stali												
Ogółem z Z.S.R.R. . .	100	110	86	63	46	62	75	90	112	123	100	×
Ogółem bez Z.S.R.R. .	100	109	84	61	42	58	69	82	102	111	87	100
Europa bez Z.S.R.R. .	100	109	88	69	55	66	81	90	102	114	41	48
Ameryka Płn.	100	110	79	50	27	45	51	66	93	98	39	45
Produkcja cementu												
Ogółem z Z.S.R.R. . .	100	105	100	86	68	67	80	87	104	.	100[b]	×
Ogółem bez Z.S.R.R. .	100	105	98	84	65	65	77	83	99	.	92[b]	100[b]
Europa bez Z.S.R.R. .	100	110	103	92	80	83	99	109	121	.	50[b]	54[b]
Ameryka Płn.	100	98	92	72	43	35	43	43	63	66	27[b]	29[b]
Produkcja samochodów												
Ogółem z Z.S.R.R. . .	100	120	79	58	38	51	71	98	111	121	100	.
Ogółem bez Z.S.R.R. .	100	120	79	58	37	50	70	96	109	117	97	100
Europa bez Z.S.R.R. .	100	108	99	86	82	101	122	140	166	174	17	18
Ameryka Płn.	100	122	76	54	31	43	62	90	100	109	80	82
Spożycie kauczuku												
Ogółem z Z.S.R.R. . .	100	118	103	100	100	121	142	141	156	164	×	×
Spożycie bawełny												
Ogółem z Z.S.R.R. . .	100	101	102	91	87	95	98	101	107	116	×	×
Liczba wrzecion w przemyśle bawełnianym. Stan w dniu 31.VII												
Ogółem z Z.S.R.R. . .	100	100	99	98	98	96	95	93	92	91	100	×
Ogółem bez Z.S.R.R. .	100	99	99	98	96	94	93	91	90	88	93	100
Europa bez Z.S.R.R. .	100	99	99	97	94	91	89	85	83	81	53	56
Azja bez Z.S.R.R. . .	100	102	107	111	116	121	126	132	138	145	18	19
Ameryka Płn.	100	98	96	93	90	88	88	85	80	77	19	20
Produkcja celulozy i miazgi drzewnej												
Ogółem z Z.S.R.R. . .	100	113	110	100	94	106	118	126	140	.	100[b]	×
Ogółem bez Z.S.R.R. .	100	112	109	98	93	104	116	123	137	.	97[b]	100[b]
Europa bez Z.S.R.R. .	100	115	115	102	105	117	130	137	149	.	49[b]	51[b]
Azja bez Z.S.R.R. . .	100	109	111	100	98	111	123	128	132	143	4[b]	4[b]
Ameryka Płn.	100	109	102	94	80	91	101	110	126	.	44[b]	45[b]
Produkcja energii elektrycznej												
Ogółem z Z.S.R.R. . .	100	111	113	110	105	113	124	138	154	.	×	×
Handel zagraniczny — wartość obrotów w złocie												
Ogółem z Z.S.R.R. . .	100	102	82	59	40	36	34	35	38	47	100	×
Ogółem bez Z.S.R.R. .	100	102	82	58	39	36	34	35	38	47	99	100
Europa bez Z.S.R.R. .	100	103	88	64	42	38	37	36	37	46	50	50
Azja bez Z.S.R.R. . .	100	98	74	53	37	35	35	36	39	50	15	16
Afryka	100	101	86	65	53	51	47	51	57	66	6	6
Ameryka Płn.	100	102	75	49	32	27	26	29	33	41	16	16
Ameryka Środk. i Płd.	100	100	74	50	33	31	32	34	37	47	9	9
Australia	100	98	71	41	36	36	35	38	44	52	3	3
Przewozy kolejowe w tonach												
Ogółem	100	105	94	80	67	70	77	80	91	.	×	×
Ruch statków morskich [c]												
Ogółem	.	111	110	103	96	101	105	109	110	117	×	×
Ceny hurtowe na rynkach światowych												
Ogółem	100	96	74	54	42	40	38	38	42	50	×	×
Artykuły rolne	100	92	70	50	39	36	35	35	39	45	×	×
Artykuły przemysłowe .	100	107	90	67	55	52	49	49	51	68	×	×

a Udział procentowy części świata w 1937 r.: A — w stosunku do ogółem z Z.S.R.R., B — w stosunku do ogółem bez Z.S.R.R. *b* 1936 r. *c* Lata 1927—1929 = 100.

Źródła: *La Production Mondiale et les Prix*, Genewa 1938; *Annuaire Statistique de la Société des Nations 1937/38*, Genewa 1938.

TABL. 2. WSKAŹNIKI ŻYCIA GOSPODARCZEGO NIEKTÓRYCH KRAJÓW

Rok 1928 = 100

Kraje	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
Produkcja przemysłowa													
Polska . . .	.	.	100	102	90	78	64	70	79	85	94	111	119
Anglia . . .	.	101	100	106	98	89	88	94	105	112	123	131	123
Francja . . .	.	.	100	.	.	.	.	.	.	.	85	88	82
Japonia . . .	.	92	100	111	106	102	109	126	143	158	168	190	193
Niemcy . . .	81	101	100	101	87	68	54	62	81	95	108	119	128 [a]
Stany Zj. Am.	97	96	100	107	86	73	58	68	72	81	94	99	77
Włochy . . .	.	.	100	109	100	85	73	81	87	102	96	109	108
Estonia . . .	.	91	100	101	99	91	79	82	97	107	121	139	146
Finlandia . .	81	92	100	98	89	78	81	94	114	122	134	146	143
Łotwa [b] . . .	.	.	.	102	111	91	84	114	133	140	146	164	178
Rumunia . .	80	91	100	107	104	109	95	110	133	131	139	141	.
Węgry . . .	.	98	100	102	96	89	79	86	100	113	131	140	136
Produkcja stali													
Polska . . .	55	87	100	96	86	72	39	58	60	66	80	101	100
Anglia . . .	42	107	100	113	86	61	62	82	104	116	137	152	122
Francja . . .	89	88	100	103	98	81	61	71	70	66	71	83	65
Japonia . . .	79	88	100	120	119	98	125	167	197	241	263	.	.
Niemcy . . .	85	113	100	112	79	57	39	52	82	113	131	135	161 [a]
Stany Zj. Am.	94	87	100	109	79	50	27	45	51	66	93	98	55
Włochy . . .	91	81	100	108	89	72	71	90	93	113	103	107	119
Rumunia . .	73	85	100	105	103	74	67	95	114	139	144	156	.
Węgry . . .	67	97	100	106	76	65	37	47	65	92	114	137	133
Produkcja energii elektrycznej													
Polska . . .	76	89	100	116	111	99	86	85	100	108	118	138	152
Anglia . . .	75	91	100	112	117	124	132	149	167	193	220	247	261
Francja . . .	87	88	100	110	118	110	105	115	117	122	128	136	144
Japonia . . .	77	88	100	111	116	120	133	151	165	186	202	222	.
Niemcy . . .	67	86	100	113	111	100	93	100	120	140	163	189	204
Stany Zj. Am.	84	91	100	111	109	104	95	97	104	113	129	138	132
Włochy . . .	86	91	100	110	113	111	115	125	133	147	152	168	169
Estonia . . .	.	86	100	111	.	125	132	139	136	161	186	215	.
Finlandia . .	81	91	100	132	160	167	196	224	245	277	308	369	.
Łotwa . . .	.	.	100	119	140	141	134	147	169	188	206	225	.
Rumunia . .	76	81	100	97	109	100	132	136	148	169	186	210	221
Węgry . . .	80	93	100	108	111	110	106	112	125	138	151	155	161
Ceny hurtowe nominalne													
Polska . . .	88	99	100	96	86	75	66	59	56	53	54	59	56
Anglia . . .	106	101	100	97	85	75	73	73	75	76	80	93	86
Francja . . .	108	100	100	97	86	78	66	62	58	52	64	90	101
Japonia . . .	108	102	100	95	78	66	70	80	79	83	88	104	118
Niemcy . . .	96	98	100	98	89	79	69	67	70	73	74	76	76
Stany Zj. Am.	103	99	100	99	89	76	67	68	77	83	84	89	81
Włochy . . .	.	.	100	95	85	75	70	63	62	68	76	89	95
Estonia . . .	94	94	100	97	84	75	69	70	70	69	75	83	83
Finlandia . .	98	99	100	96	88	82	88	87	88	88	90	101	97
Łotwa . . .	.	.	100	93	79	66	66	65	65	68	71	88	88
Rumunia [c] . .	.	.	.	100	78	60	54	52	52	60	69	78	78
Węgry . . .	92	98	100	90	71	70	68	56	59	66	66	70	71
Koszty utrzymania nominalne													
Polska . . .	87	100	100	100	92	83	75	67	63	60	58	62	61
Anglia . . .	104	101	100	99	95	89	87	84	85	86	89	93	94
Francja . . .	97	99	100	107	112	110	101	100	99	93	98	119	134

[a] Łącznie z Austrią. [b] Lata 1930—1933 = 100. [c] 1929 r. = 100.

(c. d. str. 4)

TABL. 2. WSKAŹNIKI ŻYCIA GOSPODARCZEGO NIEKTÓRYCH KRAJÓW (c.d.)
Rok 1928 = 100

Kraje	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
Koszty utrzymania nominalne (dok.)													
Japonia . . .	108	102	100	98	84	74	74	79	81	82	86	95	109
Niemcy . . .	94	97	100	102	98	90	79	78	80	81	82	82	83
Stany Zj. Am.	103	101	100	100	96	87	78	75	79	82	84	88	86
Włochy . . .	.	.	100	102	98	89	85	81	77	78	84	92	100
Estonia . . .	95	94	100	104	93	89	84	79	78	79	88	93	98
Finlandia . .	96	98	100	99	92	84	83	81	80	81	81	85	87
Łotwa [a] . . .	.	.	.	.	100	91	79	76	72	73	73	79	87
Rumunia [a] . .	.	.	.	.	100	81	71	65	55	61	65	70	73
Węgry . . .	87	95	100	100	91	86	84	78	76	78	82	88	88
Koszty utrzymania w złocie													
Polska . . .	87	100	100	100	92	83	75	67	63	60	58	62	61
Anglia . . .	104	101	100	99	95	84	62	57	53	51	54	56	56
Francja . . .	80	99	100	107	112	110	101	100	99	93	90	73	59
Japonia . . .	110	105	100	98	90	78	45	34	31	30	32	35	39
Niemcy . . .	94	97	100	102	98	90	79	78	80	81	82	82	83
Stany Zj. Am.	103	101	100	100	96	87	78	60	47	49	50	52	51
Włochy . . .	.	.	100	101	98	88	82	80	75	73	69	54	59
Estonia . . .	94	94	100	104	92	89	82	64	48	47	53	56	59
Finlandia . .	96	98	100	99	92	78	52	47	42	41	42	44	44
Łotwa [a] . . .	.	.	.	.	100	91	79	76	72	73	65	47	52
Rumunia [a] . .	.	.	.	.	100	84	74	68	57	57	48	50	53
Węgry . . .	87	95	100	100	91	85	62	56	52	48	51	46	46
Stawki nominalnych płac robotniczych w przemyśle													
Polska . . .	78	91	100	107	106	99	91	84	81	79	79	82	86
Anglia . . .	102	102	100	100	99	97	95	95	95	96	99	103	107
Francja . . .	98	98	100	116	127	126	121	121	121	119	135	192	200
Japonia . . .	101	101	100	99	97	92	89	86	84	82	81	83	86
Niemcy . . .	87	92	100	106	107	102	86	84	84	84	84	84	84
Stany Zj. Am.	98	100	100	102	102	98	86	85	100	104	106	119	124
Włochy . . .	.	.	100	100	99	93	91	89	86	84	90	101	108
Estonia . . .	.	94	100	103	104	102	96	94	93	96	101	110	120
Łotwa . . .	.	.	100	100	104	104	90	84	84	84	86	90	98
Rumunia . .	.	99	100	101	97	86	70	64	63	62	63	67	.
Węgry . . .	.	98	100	102	102	97	90	86	83	79	81	83	.
Zatrudnienie													
A. Pracownicy najemni ubezpieczeni w ubezpieczalniach społecznych													
Polska . . .	75	86	100	106	102	94	83	79	81	83	88	97	106
Anglia . . .	96	100	100	102	98	94	94	97	101	104	109	115	114
Niemcy . . .	.	.	100	101	94	82	72	75	86	91	98	105	112
Łotwa . . .	87	94	100	108	113	106	89	95	103	109	115	125	133
Węgry . . .	88	97	100	99	93	88	81	80	86	90	95	103	109
B. Robotnicy w wielkim i średnim przemyśle													
Polska . . .	74	88	100	101	87	75	64	64	69	73	78	88	95
Francja [a] . .	.	.	.	.	100	96	86	84	82	76	75	80	83
Japonia . . .	111	105	100	101	91	82	83	91	101	111	117	130	143
Niemcy [b] . . .	.	.	.	100	87	72	59	66	84	92	100	111	118
Stany Zj. Am.	102	100	100	106	93	78	66	74	86	92	98	106	87
Włochy [b] . . .	.	.	.	100	97	89	79	79	83	94	95	104	111
Estonia . . .	.	.	100	101	98	89	82	84	98	111	128	147	149
Finlandia . .	88	94	100	98	86	77	75	83	96	103	109	123	123
Łotwa . . .	85	91	100	107	107	99	92	105	126	140	150	167	178

a 1930 r. = 100. *b* 1929 r. = 100. (c. d. str. 5)

TABL. 2. WSKAŹNIKI ŻYCIA GOSPODARCZEGO NIEKTÓRYCH KRAJÓW (c.d.)

Rok 1928 = 100

Kraje	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
Przewozy kolejowe w tono-*km*													
Polska . . .	75	88	100	107	90	91	68	71	82	80	82	100	.
Anglia . . .	79	106	100	107	101	92	84	85	92	93	99	104	95
Francja . . .	104	94	100	107	104	94	81	79	75	68	72	73	71
Japonia . . .	93	98	100	98	85	83	83	94	105	110	119	132	.
Niemcy . . .	89	99	100	104	83	70	61	65	78	87	97	109	118
Stany Zj. Am.	102	99	100	103	88	71	54	58	62	65	78	83	66
Włochy . . .	110	113	100	104	109	99	86	78	74	74	86	95	89
Estonia . . .	92	91	100	102	110	95	78	88	111	100	104	124	124
Finlandia . .	89	96	100	98	86	78	80	91	107	108	119	137	117
Łotwa . . .	69	85	100	105	99	68	54	64	75	72	76	117	81
Rumunia . .	106	111	100	106	106	103	106	114	126	131	139	145	145
Węgry . . .	.	.	100	99	98	84	71	60	71	69	76	89	91
Ruch statków morskich. Pojemność w NRT													
Polska[a] . . .	72	86	100	107	123	134	112	123	146	148	163	180	224
Anglia . . .	89	99	100	105	104	95	92	93	95	97	100	106	102
Francja . . .	83	92	100	109	113	107	98	100	98	98	98	100	96
Japonia . . .	95	95	100	106	108	105	104	114	122	135	141	134	113
Niemcy . . .	85	93	100	101	101	92	83	86	94	96	102	107	112
Stany Zj. Am.	96	94	100	103	102	92	81	78	80	82	83	92	90
Włochy . . .	85	94	100	105	105	97	94	99	108	106	85	102	103
Estonia . . .	89	93	100	90	98	108	92	100	114	115	119	134	118
Finlandia . .	81	97	100	97	92	80	79	96	109	113	129	136	127
Łotwa . . .	.	87	100	93	97	73	61	73	72	71	59	78	66
Rumunia . .	.	111	100	128	182	166	98	173	154	141	170	148	112
Handel zagraniczny — wartość przywozu w złocie													
Polska . . .	46	86	100	93	67	44	26	25	24	26	30	37	39
Anglia . . .	104	102	100	103	89	69	44	40	39	39	44	53	47
Francja . . .	92	99	100	109	98	79	56	53	43	39	43	48	37
Japonia . . .	110	100	100	101	75	59	40	38	40	42	47	64	45
Niemcy . . .	71	102	100	96	74	48	33	30	31	30	30	39	39
Stany Zj. Am.	108	102	100	106	76	51	32	27	24	30	35	44	28
Włochy . . .	86	90	100	97	78	52	36	33	33	32	22	37	29
Estonia . . .	73	73	100	93	74	46	28	23	26	31	40	51	49
Finlandia . .	71	80	100	87	65	40	27	28	31	34	40	59	53
Łotwa . . .	84	81	100	118	96	57	27	30	30	33	34	45	44
Rumunia . .	87	104	100	90	70	47	35	36	40	30	28	44	41
Węgry . . .	79	98	100	88	68	45	27	26	28	33	36	40	35
Handel zagraniczny — wartość wywozu w złocie													
Polska . . .	90	100	100	112	97	75	43	38	39	37	41	48	47
Anglia . . .	90	98	100	101	79	50	36	35	34	35	37	43	39
Francja . . .	94	106	100	96	82	58	38	35	34	30	27	28	25
Japonia . . .	105	102	100	109	80	62	41	41	43	47	51	60	50
Niemcy . . .	80	83	100	110	98	78	47	40	33	35	39	48	43
Stany Zj. Am.	94	95	100	103	75	47	31	25	25	26	28	39	36
Włochy . . .	92	102	100	102	81	67	44	40	34	32	29	41	41
Estonia . . .	76	85	100	92	75	56	33	27	33	38	40	51	49
Finlandia . .	90	101	100	103	87	66	45	49	52	51	60	77	68
Łotwa . . .	71	85	100	105	95	63	37	31	32	37	45	60	51
Rumunia . .	107	139	100	105	104	81	61	52	50	53	57	82	57
Węgry . . .	106	98	100	126	111	69	41	47	48	54	61	71	63

[a] Porty Gdynia i Gdańsk.

(dok. str. 6)

TABL. 2. WSKAŹNIKI ŻYCIA GOSPODARCZEGO NIEKTÓRYCH KRAJÓW (dok.)

Rok 1928 = 100

Kraje	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
Emisje kapitałów akcyjnych													
Polska . . .	.	.	100	75	67	23	43	15	7	23	23	37	28
Anglia . . .	70	87	100	70	65	24	31	37	41	50	60	47	33
Francja . . .	44	62	100	128	67	32	21	15	15	14	9	19	16
Japonia . . .	.	.	100	103	68	67	51	113	179	148	184	.	.
Niemcy . . .	74	107	100	73	41	47	11	7	11	12	29	25	57
Stany Zj. Am.	.	49	100	198	50	10	1	4	1	2	12	13	2
Włochy . . .	105	59	100	135	114	80	68	62	66	57	55	103	128
Estonia . . .	58	31	100	66	29	45	12	10	15	17	.	110	.
Finlandia . .	25	68	100	58	26	32	43	14	18	22	39	64	41
Łotwa . . .	146	135	100	223	92	69	33	30	52	213	115	383	302
Rumunia . .	134	71	100	83	120	40	10	12	23	26	32	104	102
Kursy akcji przemysłowych													
Polska [a] . . .	.	.	100	71	50	29	20	21	21	24	27	32	44
Anglia . . .	81	87	100	98	79	61	59	73	88	98	113	106	86
Francja . . .	55	66	100	127	107	73	60	57	45	46	42	55	52
Japonia [b] . .	.	.	.	.	75	76	104	177	223	182	206	252	245
Niemcy . . .	74	108	100	89	71	54	36	46	53	62	69	77	75
Stany Zj. Am.	65	77	100	123	91	57	30	43	53	59	83	85	65
Włochy . . .	105	84	100	100	86	60	45	52	61	68	73	89	84
Finlandia . .	.	.	100	79	77	66	64	70	86	91	107	126	113
Węgry . . .	53	100	100	81	62	49	46	42	39	52	69	86	59
Szacunek zapasów złota monetarnego. Stan w końcu roku													
Polska . . .	38	83	100	113	90	97	81	77	81	71	63	70	72
Anglia . . .	99	99	100	95	97	79	79	125	126	131	205	213	213
Francja . . .	64	64	100	131	168	215	261	242	258	208	142	122	115
Japonia . . .	104	100	100	100	76	43	39	39	43	46	50	28	18
Niemcy . . .	68	69	100	84	82	38	31	16	5	6	2	3	3
Stany Zj. Am.	109	106	100	104	113	108	106	107	130	160	177	201	229
Włochy . . .	84	90	100	103	105	111	115	140	115	60	46	47	43
Estonia . . .	150	150	100	100	100	100	200	250	350	450	450	450	450
Finlandia . .	100	100	100	100	100	100	100	100	100	150	238	200	200
Łotwa . . .	100	100	100	100	100	120	140	180	180	180	180	180	200
Rumunia . .	96	98	100	112	112	118	116	120	127	133	137	145	161
Węgry . . .	86	97	100	83	83	51	49	40	40	40	43	43	63
Dochody skarbowe z podatków, ceł i monopoli [c]													
Polska . . .	67	87	100	100	86	71	61	61	60	64	70	78	81
Anglia . . .	102	101	100	97	102	102	98	96	95	99	105	115	122
Francja . . .	81	93	100	110	103	97	84	83	76	74	75	86	108
Japonia [d] . . .	97	99	100	98	94	87	86	92	89	93	104	129	.
Niemcy [e] . .	80	94	100	102	100	86	74	76	91	107	127	155	196
Stany Zj. Am. [f]	102	100	100	103	79	50	52	76	94	102	131	155	.
Włochy [d] . . .	105	99	100	96	99	96	90	89	93	97	107	129	.
Estonia [f] . .	88	138	100	100	100	88	68	67	76	82	93	103	111
Finlandia [f] .	78	79	100	86	87	78	58	65	82	90	96	118	109
Łotwa [f] . . .	79	83	100	93	82	60	62	62	66	72	78	87	.
Węgry [f] . . .	94	98	100	100	107	95	79	83	83	84	91	96	.

a Wskaźniki obliczono na podstawie cen w złotych w złocie. *b* Styczeń 1930 r. = 100. *c* Lata budżetowe. *d* Zwyczajne dochody skarbowe. *e* Łącznie z udziałem krajów związkowych. *f* Ogólne dochody skarbowe.

DZIAŁ I. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE. HYDROGRAFIA. METEOROLOGIA

TABL. 1. POŁOŻENIE GEOGRAFICZNE POLSKI

Najdalsze wysunięcie granicy państwowej:

na północ 55° 51′ szerokości północnej (w pow. brasławskim woj. wileńskiego)

na południe 47° 44′ szerokości północnej (w pow. kosowskim woj. stanisławowskiego)

na zachód 15° 47′ długości wschodniej od Greenwich (w pow. międzychodzkim woj. poznańskiego)

na wschód 28° 22′ długości wschodniej od Greenwich (w pow. dziśnieńskim woj. wileńskiego).

Rozciągłość z południa na północ wynosi 8° 07′, co odpowiada 903 *km*.

Rozciągłość z zachodu na wschód wynosi 12° 35′, co odpowiada 864 *km*, liczonym na równoleżniku 52°.

TABL. 2. POWIERZCHNIA ZLEWISK I DORZECZY W POLSCE

Zlewiska i dorzecza	Ogółem	w tym w Polsce		
	w tysiącach km^2		w odsetkach[a]	
			A	B
Polska	×	**389,7**	×	***100,0***
Zlewisko morza Bałtyckiego	×	291,0	×	*74,6*
Dorzecze: Wisły	198,5	180,3	*90,9*	*46,2*
Niemna	90,5	51,6	*57,0*	*13,2*
Odry	120,0	46,7	*38,8*	*12,0*
Dźwiny	85,0	10,4	*12,2*	*2,7*
Małe rzeki pobrzeża morskiego	×	2,0	×	*0,5*
Zlewisko morza Czarnego	×	98,7	×	*25,4*
Dorzecze: Dniepru	527,0	61,5	*11,7*	*15,8*
Dniestru	76,9	31,8	*41,4*	*8,2*
Dunaju	817,0	5,4	*0,7*	*1,4*

[a] A — w odsetkach ogólnej powierzchni danego dorzecza, B — w odsetkach ogólnej powierzchni Polski.

TABL. 3. UKŁAD PIONOWY POWIERZCHNI LĄDÓW STAŁYCH

Części świata	Średnie wzniesienie nad poziom morza w *m*	Wzniesienie nad poziom morza w *m*						
		poniżej 0	0–300	300–500	500–1000	1000–2000	2000–3000	powyżej 3 000
		w odsetkach ogólnej powierzchni						
Ląd stały ogółem	**880**	**0,5**	**33,5**	**18,6**	**19,0**	**15,8**	**9,5**	**3,1**
Europa	290	1,4	72,6	10,1	10,9	4,3	0,6	0,1
Azja	990	1,2	31,2	15,8	21,3	17,6	6,1	6,8
Afryka	660	0,1	22,4	27,0	28,6	20,2	1,5	0,2
Ameryka Północna	780	0,0	32,8	22,6	17,5	16,1	10,1	0,9
Ameryka Południ.	650	—	49,0	19,5	16,8	6,2	3,5	5,0
Australia	330	0,2	54,0	29,5	13,0	2,4	0,7	0,2
Antarktyda	2 030	—	6,4	0,2	5,2	28,7	56,9	2,6

Źródło: J. Wąsowicz i A. Zierhoffer *Świat w cyfrach*. Rocznik 1938, Lwów — Warszawa 1938.

TABL. 4. UKŁAD PIONOWY POWIERZCHNI POLSKI

Średnie wzniesienie nad poziom morza w *m*	Wzniesienie nad poziom morza w *m*				
	0–150	150–300	300–500	500–1000	powyżej 1000
	w odsetkach ogólnej powierzchni				
223	38	49	9	2	2

Źródło: J. Wąsowicz i A. Zierhoffer *Świat w cyfrach*. Rocznik 1938, Lwów—Warszawa 1938.

TABL. 5. TEMPERATURA POWIETRZA I USŁONECZNIENIE

Stacje meteorologiczne	Temperatury średnie		Temperatury skrajne		Amplitudy temperatur skrajnych	Usłonecznienie rzeczywiste w odsetkach możliwego 1938
			maksimum	minimum		
			absolutne			
	1851–1900	1938	1886 – 1910			
	w stopniach Celsjusza					
Wilno	6,4	7,6	33,6	—31,9	65,5	.
Hel	7,5	8,6	30,9	—20,7	51,6	.
Poznań	8,2	8,7	35,7	—22,0	57,7	36,9
Warszawa	7,6	8,8	36,8	—30,1	66,9	34,7
Pińsk	6,8	7,9	35,2	—29,4	64,6	.
Kraków	7,8	9,1	35,5	—31,4	66,9	33,4
Tarnów	8,6	9,1	.	.	.	.
Lwów	7,6	8,8	31,7	—20,4	52,1	35,7
Tarnopol	6,6	7,7	.	.	.	.
Cieszyn	7,9	8,9	.	.	.	.
Zakopane	4,6	4,9	.	.	.	.

TABL. 6. OPADY I ZACHMURZENIE

Stacje meteorologiczne	Wzniesienie nad poziom morza w *m*	Sumy opadów w *mm*		Liczba dni z opadem 1938	Zachmurzenie średnie[a]	
		średnie 1891–1910	1938		1886–1910	1938
Wilno	128,0	592	446	166	6,9	7,2
Hel	3,0	489	440	151	6,6	6,0
Białystok	133,2	578	497	161	.	6,8
Bydgoszcz	46,4	511	490	172	6,6	6,2
Poznań	79,0	502	559	177	6,3	5,8
Warszawa	89,9	541	545	144	6,7	5,5
Pińsk	147,0	583	538	182	6,7	6,3
Brześć n. Bugiem	132,7	558	551	172	.	6,6
Puławy	143,0	581	692	170	6,7	6,3
Łuck	198,6	559	578	133	.	6,1
Kraków	220,0	735	737	199	6,6	6,7
Tarnów	207,3	730	850	176	.	5,6
Lwów	311,8	690	696	182	6,1	6,6
Tarnopol	324,0	571	621	156	6,2	6,9
Cieszyn	300,0	1 020	881	193	6,4	6,9
Zakopane	846,4	1 101	1 447	199	.	6,6
Hala Gąsienicowa	1 520,0	.	2 014	225	.	6,6
Ardżeluża (Czarnohora)	1 300,0	.	1 349	155	.	.

[a] Stopnie od 0 do 10: 0—niebo bez chmur, 10—całkowicie pokryte chmurami.

TABL. 7. TEMPERATURA POWIETRZA I OPADY WEDŁUG MIESIĘCY

Stacje meteorologiczne	Miesiące											
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
				Temperatury średnie w stopniach Celsjusza								
				Średnie 1851—1900								
Wilno	—5,3	—4,8	—1,1	5,8	12,5	17,1	18,8	17,1	12,6	6,9	0,8	—3,6
Hel	—1,1	—0,9	0,5	4,8	9,3	14,5	17,2	17,3	14,6	9,0	3,9	0,3
Poznań . . .	—1,9	—1,0	2,0	7,7	12,9	17,2	18,8	17,9	14,0	8,6	2,7	—0,8
Warszawa .	—3,6	—2,5	1,1	7,6	13,4	17,7	18,9	17,9	13,7	8,0	1,8	—2,3
Pińsk	—5,4	—4,5	—0,4	6,9	13,8	17,6	19,0	17,7	13,0	7,0	0,9	—3,8
Kraków . . .	—3,3	—2,0	2,0	7,9	13,3	17,0	18,7	17,7	13,9	8,8	2,4	—2,2
Tarnów . . .	—2,8	—1,2	2,8	8,5	14,0	17,8	19,2	18,5	14,7	9,7	2,9	—1,4
Lwów	—4,0	—2,8	1,3	7,5	13,4	17,0	18,7	17,9	13,8	8,7	2,3	—2,3
Tarnopol . .	—5,9	—4,7	—0,3	6,5	13,1	16,8	18,4	17,5	13,0	7,6	1,0	—3,6
Cieszyn . . .	—2,9	—1,7	2,2	7,7	12,9	16,5	18,4	17,6	14,0	9,3	2,8	—1,7
Zakopane . .	—5,6	—4,8	—1,4	4,3	8,9	13,2	15,3	14,5	10,4	5,9	—0,8	—4,2
				Sumy opadów w *mm*								
				Średnie 1891—1910								
Wilno	33	28	27	38	47	77	82	96	46	40	44	36
Hel	29	24	28	24	35	41	61	67	48	47	47	38
Białystok .	28	31	26	43	54	83	89	74	42	33	38	37
Bydgoszcz .	33	26	44	35	52	56	65	54	40	33	36	37
Poznań . . .	29	25	35	37	63	46	79	48	41	28	36	35
Warszawa .	34	26	33	41	51	64	80	64	42	32	37	36
Pińsk	27	29	29	49	53	77	97	59	46	41	39	37
Brześć n. B. .	28	27	25	46	57	86	90	53	42	37	36	32
Puławy . . .	29	29	30	41	58	82	100	71	39	34	35	34
Łuck	23	21	25	40	58	92	98	63	43	39	30	29
Kraków . . .	28	30	38	45	70	109	131	97	60	53	37	34
Tarnów . . .	29	35	39	49	78	113	130	78	52	50	42	35
Lwów	32	33	36	46	66	107	108	74	54	54	41	39
Tarnopol . .	27	19	27	43	61	89	92	63	42	49	34	24
Cieszyn . . .	46	46	54	78	107	151	162	122	79	74	51	49
Zakopane . .	51	46	55	74	118	177	184	129	92	69	50	56

TABL. 8. USŁONECZNIENIE RZECZYWISTE W ODSETKACH USŁONECZNIENIA MOŻLIWEGO

Stacje meteorologiczne	Miesiące											
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
					1937							
Poznań . . .	38,9	12,9	29,7	29,7	63,7	54,8	48,1	52,0	51,7	38,6	19,1	10,6
Warszawa .	45,2	13,6	27,1	28,1	72,4	64,0	54,1	46,1	44,7	41,9	9,3	7,2
Puławy . . .	27,7	14,9	26,6	22,5	66,8	54,4	46,7	36,2	41,4	41,8	7,6	5,1
Kraków . . .	30,4	12,2	21,7	22,5	54,5	46,6	43,8	24,2	40,6	38,7	15,3	6,9
Lwów	24,6	20,9	26,9	23,1	70,3	59,9	53,8	37,4	49,7	31,7	10,6	5,1
					1938							
Poznań . . .	17,4	34,7	39,6	29,6	55,5	55,1	46,4	50,5	54,2	25,7	22,5	11,1
Warszawa .	8,9	31,5	35,3	22,1	48,3	61,1	48,0	54,9	50,3	21,8	21,9	11,8
Puławy . . .	10,6	30,1	33,8	31,2	50,7	55,9	45,0	53,8	51,0	19,2	20,7	10,1
Kraków . . .	9,6	31,6	37,7	21,9	43,5	48,6	45,0	44,4	49,4	29,0	23,2	16,3
Lwów	16,6	22,7	34,2	34,3	44,8	60,8	53,2	46,4	54,6	27,3	27,2	5,8

DZIAŁ II. POWIERZCHNIA, PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY, LUDNOŚĆ

Tablice zawierające dane dla lat 1921 i 1931 (tabl. 2, 3, 4, 5, 10, 11, 12, 13, 17, 18, 19, 20, 23, 24, 25, 26, 27, 30, 31, 32 i 33) oparte są na opracowaniu spisów 30.IX 1921 r. i 9.XII 1931 r.

W tablicach tych, o ile nie zaznaczono inaczej: 1) nie uwzględniono wojska skoszarowanego; 2) dla 1931 r. podano ludność zamieszkałą, z wyjątkiem tabl. 10 i 30 opartych na danych o ludności obecnej; dla 1921 r. wszystkie tablice podają ludność obecną.

TABL. 1. GRANICE POLSKI

Odcinki granic	Długość granic	
	w *km*	w %
Ogółem	**5 548**	***100,0***
Morskie (wybrzeże)[a]	140	*2,5*
w tym Zatoka Pucka	68	*1,2*
Lądowe	5 408	*97,5*

a Granica wód terytorialnych wynosi 104 *km*.

TABL. 2. ROZWÓJ LUDNOŚCI

Województwa	Ludność ogółem					Ludność miejska			
	1870	1900	1921[a]	1931[a]	1939	1870	1900	1921	1931
	w milionach					w milionach			
Polska[b]	**17.0**	**25.2**	**27.4**	**32.3**	**35,1**	**2.78**	**4.45**	**6.59**	**8.80**
Centralne	6,2	9,9	11,4	13,4	14,6	1,09	1,83	3,45	4,44
Wschodnie	2,5	4,4	4,2	5,6	6,2	0,23	0,36	0,47	0,76
Zachodnie[b]	2,8	3,6	4,3	4,7	5,1	0,59	0,93	1,18	1,68
Południowe[b]	5,5	7,3	7,5	8,6	9,2	0,87	1,33	1,49	1,92
	na 1 *km*²					w odsetkach ogółu ludności			
Polska[b]	**44**	**65**	**70**	**83**	**90**	***16***	***18***	***24***	***27***
Centralne	45	72	83	98	106	*17*	*19*	*30*	*33*
Wschodnie	20	36	33	45	50	*9*	*8*	*11*	*14*
Zachodnie[b]	58	75	90	99	107	*21*	*26*	*27*	*35*
Południowe[b]	69	92	95	108	116	*16*	*18*	*20*	*22*

a Z wojskiem skoszarowanym. Wojsko skoszarowane podzielono szacunkowo na grupy województw. *b* Łącznie z ziemiami odzyskanymi w 1938 r.

TABL. 3. PRZECIĘTNY ROCZNY PRZYROST LUDNOŚCI

Województwa	Ludność ogółem			Ludność miejska	
	1870–1900	1921–1931	1931–1939	1870–1900	1921–1931
	w odsetkach				
Polska	**1,3**	**1,7**	**1,2**	**1,6**	**2,9**
Centralne	1,6	1,7	1,2	1,8	2,6
Wschodnie	1,9	3,0	1,4	1,5	5,0
Zachodnie	0,8	1,0	1,1	1,5	3,6
Południowe	1,0	1,3	1,1	1,4	2,6

TABL. 4. POWIERZCHNIA, PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY I LUDNOŚĆ

Województwa	Powierzchnia w tys. km^2	Liczba powiatów: Ogółem	Liczba powiatów: w tym grodzkich	Liczba miast: Ogółem	Liczba miast: w tym wydzielonych	Liczba gmin wiejskich	Liczba gromad	Ludność 1931 r. Ogółem (w tysiącach)	Ludność 1931 r. miejska (w tysiącach)	Ludność 1931 r. wiejska (w tysiącach)
Podział administracyjny obowiązujący od dn. 1.IV 1939 r.										
Polska[a]	**389,7**[b]	**264**	**23**	**611**	**53**	**3195**	**40533**	**32348,1**[c]	**8929,8**	**23226,8**
M. st. Warszawa	0,14	4	4	1	1	—	—	1179,5	1179,5	—
Warszawskie .	31,7	22	—	53	3	293	6411	2460,9	520,3	1940,6
Łódzkie	20,4	15	1	39	5	237	3920	2650,1	1090,4	1559,7
Kieleckie . . .	22,2	18	3	37	8	275	3668	2671,0	730,5	1940,5
Lubelskie . . .	26,6	16	1	29	3	228	3259	2116,2	405,2	1711,0
Białostockie . .	26,0	10	1	35	3	128	3477	1263,3	311,8	951,5
Wileńskie . . .	29,0	9	1	15	1	96	880	1276,0	263,2	1012,8
Nowogródzkie .	23,0	8	—	10	—	87	1717	1057,2	102,8	954,4
Poleskie . . .	36,7	9	—	12	2	79	1785	1132,2	146,8	985,4
Wołyńskie . .	35,7	11	—	22	3	103	2740	2085,6	276,5	1809,1
Poznańskie . .	28,1	29	2	100	3	237	3644	2339,6	784,8	1554,8
Pomorskie . .	25,7	28	5	64	6	234	2872	1884,4	677,2	1207,2
Śląskie[a] . . .	5,1	11	3	25	3	463	—	1533,5	521,7	1011,8
Krakowskie[a] . .	17,6	18	1	47	3	195	1797	2300,1	579,5	1720,6
Lwowskie[a] . .	28,4	27	1	58	5	252	2237	3126,3	775,9	2350,4
Stanisławowskie	16,9	12	—	28	3	119	911	1480,3	295,2	1185,1
Tarnopolskie .	16,5	17	—	36	1	169	1215	1600,4	268,5	1331,9
Podział administracyjny obowiązujący w dn. 31.III 1939 r. — Województwa, których granice uległy zmianom w dn. 1.IV 1939 r.										
Warszawskie .	25,0	20	—	46	2	254	5675	2109,3	470,0	1639,3
Łódzkie	12,7	9	1	28	5	154	2288	2007,0	974,2	1032,8
Kieleckie . . .	25,6	20	3	40	8	313	4284	2936,8	751,1	2185,7
Lubelskie . . .	31,2	19	1	33	3	274	3985	2464,6	441,6	2023,0
Białostockie . .	32,4	13	1	44	4	170	4506	1643,9	391,5	1252,4
Podział administracyjny w dn. 31.III 1938 r. — A. Grupy województw										
Centralne . . .	137,8	92	10	223	25	1281	22932	13377,3	4463,8	8913,5
Wschodnie . .	124,4	37	1	59	6	365	7124	5551,0	788,9	4762,1
Zachodnie . .	47,2	61	10	152	10	742	4297	4481,6	1611,1	2870,5
Południowe . .	79,2	74	2	169	12	735	6156	8505,9	1919,1	6586,8
B. Województwa, których granice uległy zmianom od dn. 1.IV 1938 do dn. 31.III 1939 r.[d]										
M.st. Warszawa	0,12	4	4	1	1	—	—	1171,9	1171,9	—
Warszawskie .	29,5	23	—	59	3	303	6647	2529,2	585,3	1943,9
Łódzkie	19,0	13	1	46	6	221	3525	2632,0	1125,6	1506,4
Poznańskie . .	26,6	31	4	99	4	205	2855	2106,5	838,4	1268,1
Pomorskie . .	16,4	19	3	35	3	153	1442	1080,1	353,8	726,3
Śląskie	4,2	11	3	18	3	384	—	1295,0	419,0	876,0
Krakowskie . .	17,4	18	1	47	3	195	1798	2297,8	579,5	1718,3

a łącznie z ziemiami odzyskanymi w 1938 r. *b* Bez Zatoki Puckiej (394 km^2), wód terytorialnych (493 km^2) i pasa przyległego do wód terytorialnych (494 km^2). *c* W tym 191,5 tys. wojska skoszarowanego nie uwzględnionego w danych dla województw oraz w podziale na ludność miejską i wiejską. *d* W związku ze zmianami administracyjnymi i przyłączeniem ziem odzyskanych w 1938 r.

TABL. 5. POWIERZCHNIA, LUDNOŚĆ I GĘSTOŚĆ ZALUDNIENIA WEDŁUG POWIATÓW W 1931 R.

Województwa Powiaty	Powierzchnia w km^2	Ludność Ogółem w tys.	Ludność na 1 km^2
Polska [a]	**389720** [b]	**32348,1** [c]	*83*
M. st. Warszawa	141	1 179,5	*8 337*
1 Południowo-warszawski	50	307,1	*6 080*
2 Północno-warszawski	31	478,2	*15 158*
3 Prasko-warszawski	43 [d]	176,1	*4 087*
4 Śródmiejsko-warszawski	10	218,1	*22 415*
Warszawskie	31 656	2 460,9	*78*
5 Błoński	1 074	143,8	*134*
6 Ciechanowski	1 209	78,8	*65*
7 Działdowski [e]	842	42,7	*51*
8 Garwoliński [f]	2 044	175,7	*86*
9 Gostyniński	1 147	81,6	*71*
10 Grójecki	1 699	132,4	*78*
11 Łomżyński [g]	2 657	168,2	*63*
12 Makowski	1 136	65,6	*58*
13 Miński	1 228	111,1	*90*
14 Mławski	1 486	103,1	*69*
15 Ostrołęcki [g]	2 281	112,6	*49*
16 Ostrowski [g]	1 467	99,8	*68*
17 Płocki	1 485	128,1	*86*
18 Płoński	1 289	81,4	*63*
19 Przasnyski	1 410	69,1	*49*
20 Pułtuski	1 527	118,1	*77*
21 Radzymiński	1 076	97,5	*91*
22 Sierpecki	1 204	84,9	*70*
23 Sochaczewski	1 052	75,2	*71*
24 Sokołowski [f]	1 276	83,9	*66*
25 Warszawski	1 766	318,5	*180*
26 Węgrowski [f]	1 301	88,8	*68*
Łódzkie	20 446	2 650,1	*130*
27 Brzeziński	1 100	150,9	*137*
28 Konecki [h]	1 619	135,9	*84*
29 Kutnowski [i]	922	108,0	*117*
30 Łaski	1 400	171,9	*123*
31 Łęczycki	1 317	127,6	*97*
32 Łowicki [i]	1 258	104,8	*83*
33 Łódzki gr.	59	604,6	*10 292*
34 Łódzki	893	161,7	*181*
35 Opoczyński [h]	1 773	129,9	*73*
36 Piotrkowski	2 073	222,2	*107*
37 Radomszczański	2 149	186,4	*87*
38 Rawski [i]	1 327	93,5	*70*
Łódzkie (dok.)			
39 Sieradzki	1 618	167,4	*103*
40 Skierniewicki [i]	831	71,0	*85*
41 Wieluński	2 107	214,3	*102*
Kieleckie	22 204	2 671,0	*120*
42 Będziński	459	231,3	*504*
43 Częstochowski gr.	48	117,2	*2 441*
44 Częstochowski	1 855	182,6	*98*
45 Iłżecki	1 835	162,4	*88*
46 Jędrzejowski	1 277	108,8	*85*
47 Kielecki	2 052	244,1	*119*
48 Kozienicki	1 857	143,1	*77*
49 Miechowski	1 353	153,7	*114*
50 Olkuski	1 361	151,3	*111*
51 Opatowski	1 639	186,5	*114*
52 Pińczowski	1 148	126,0	*110*
53 Radomski gr.	25	77,9	*3 141*
54 Radomski	2 095	166,9	*80*
55 Sandomierski	1 186	124,4	*105*
56 Sosnowiecki gr.	33	109,0	*3 282*
57 Stopnicki	1 590	153,2	*96*
58 Włoszczowski	1 446	101,6	*70*
59 Zawierciański	945	131,0	*139*
Lubelskie	26 555	2 116,2	*80*
60 Bialski	2 122	116,0	*55*
61 Biłgorajski	1 720	116,9	*68*
62 Chełmski	1 975	162,3	*82*
63 Hrubieszowski	1 575	130,0	*83*
64 Janowski	1 960	152,7	*78*
65 Krasnostawski	1 521	134,2	*88*
66 Lubartowski	1 389	108,0	*78*
67 Lubelski gr.	30	112,3	*3 681*
68 Lubelski	1 889	163,5	*87*
69 Łukowski	1 762	129,1	*73*
70 Puławski	1 618	156,5	*97*
71 Radzyński	1 621	99,1	*61*
72 Siedlecki	1 988	151,4	*76*
73 Tomaszowski	1 397	121,1	*87*
74 Włodawski	2 326	113,6	*49*
75 Zamojski	1 662	149,5	*90*
Białostockie	26 036	1 263,3	*49*
76 Augustowski	2 035	74,8	*37*
77 Białostocki gr.	39	91,1	*2 318*
78 Białostocki	3 079	140,1	*45*

a Łącznie z ziemiami odzyskanymi w 1938 r. *b* Bez Zatoki Puckiej (394 km^2), wód terytorialnych (493 km^2) i pasa przyległego do wód terytorialnych (494 km^2). *c* W tym 191,5 tys. wojska skoszarowanego, nie uwzględnionego w danych dla powiatów i województw. *d* Bez Wisły (7 km^2). *e* Do 31.III 1938 r. w woj. pomorskim. *f* Do 31.III 1939 r. w woj. lubelskim. *g* Do 31.III 1939 r. w woj. białostockim. *h* Do 31.III 1939 r. w woj. kieleckim. *i* Do 31.III 1939 r. w woj. warszawskim.

(c. d. str 13)

TABL. 5. POWIERZCHNIA, LUDNOŚĆ I GĘSTOŚĆ ZALUDNIENIA WEDŁUG POWIATÓW W 1931 R. (c. d.)

Województwa Powiaty	Powierzchnia w km^2	Ludność	
		Ogółem w tys.	na 1 km^2
Białostockie (dok.)			
79 Bielski	4 989	204.5	41
80 Grodzieński	4 459	213.1	48
81 Sokólski	2 333	103.1	44
82 Suwalski	2 246	110.1	49
83 Szczuczyński	1 451	68.2	47
84 Wołkowyski	3 938	171.3	43
85 Wysoko-mazow.	1 467	87.0	59
Wileńskie	29 011	1 276.0	44
86 Brasławski	4 217	143.1	34
87 Dziśnieński	3 968	159.9	40
88 Mołodecki	1 898	91.3	48
89 Oszmiański	2 362	104.6	44
90 Postawski	3 050	99.9	33
91 Święciański	4 017	136.5	34
92 Wilejski	3 427	131.1	38
93 Wileński gr.	105	195.1	1 863
94 Wileńsko-trocki	5 967	214.5	36
Nowogródzkie	22 966	1 057.2	46
95 Baranowicki	3 298	161.1	49
96 Lidzki	4 258	183.5	43
97 Nieświeski	1 968	114.5	58
98 Nowogródzki	2 930	149.5	51
99 Słonimski	3 069	126.5	41
100 Stołpecki	2 371	99.4	42
101 Szczuczyński	2 273	107.2	47
102 Wołożyński	2 799	115.5	41
Poleskie	36 668	1 132.2	31
103 Brzeski	4 625	216.2	47
104 Drohicki	2 351	97.0	41
105 Kobryński	3 545	114.0	32
106 Kosowski	3 562	83.7	23
107 Koszyrski	3 243	95.0	29
108 Łuniniecki	5 722	109.3	19
109 Piński	5 587	183.6	33
110 Prużański	2 644	108.6	41
111 Stoliński	5 389	124.8	23
Wołyńskie	35 754	2 085.6	58
112 Dubieński	3 275	226.7	69
113 Horochowski	1 757	122.1	69
114 Kostopolski	3 496	159.6	46
115 Kowelski	5 682	255.1	45
116 Krzemieniecki	2 790	243.0	87
117 Lubomelski	2 054	85.5	42
118 Łucki	4 767	290.8	61
119 Równieński	2 898	252.8	87
120 Sarneński	5 478	181.3	33

Województwa Powiaty	Powierzchnia w km^2	Ludność	
		Ogółem w tys.	na 1 km^2
Wołyńskie (dok.)			
121 Włodzimierski	2 208	150.4	68
122 Zdołbunowski	1 349	118.3	88
Poznańskie	28 089	2 339.6	83
123 Chodzieski	893	44.5	50
124 Czarnkowski	919	43.3	47
125 Gnieźnieński gr.	18	30.7	1 704
126 Gnieźnieński	1 126	57.3	51
127 Gostyński	701	55.9	80
128 Jarociński	1 124	87.5	78
129 Kaliski[a]	1 478	196.7	133
130 Kępiński	1 179	86.8	74
131 Kolski[a]	1 097	109.8	100
132 Koniński[a]	2 152	188.0	87
133 Kościański	1 057	78.9	75
134 Krotoszyński	915	75.5	82
135 Leszczyński	827	61.2	74
136 Międzychodzki	755	31.0	41
137 Mogileński	1 059	70.3	66
138 Nowotomyski	1 276	87.3	68
139 Obornicki	966	50.4	52
140 Ostrowski	1 194	104.1	87
141 Poznański gr.	77	246.5	3 206
142 Poznański	1 227	91.2	74
143 Rawicki	523	49.9	95
144 Szamotulski	1 076	67.7	63
145 Średzki	800	49.9	62
146 Śremski	921	57.3	62
147 Turecki[a]	1 591	130.5	82
148 Wągrowiecki	1 037	54.3	52
149 Wolsztyński	754	47.9	64
150 Wrzesiński	608	43.7	72
151 Żniński	739	41.5	56
Pomorskie	25 683	1 884.4	73
152 Brodnicki	912	56.3	62
153 Bydgoski gr.[b]	75	117.2	1 559
154 Bydgoski[b]	1 334	58.1	44
155 Chełmiński	738	52.8	71
156 Chojnicki	1 854	76.9	41
157 Gdyński gr.	66	38.6[c]	587
158 Grudziądzki gr.	28	54.0	1 896
159 Grudziądzki	758	42.8	56
160 Inowrocławski gr.[b]	37	34.4	932
161 Inowrocławski[b]	1 267	67.5	53
162 Kartuski	1 302	68.7	53
163 Kościerski	1 162	51.7	44
164 Lipnowski[d]	1 535	104.5	68
165 Lubawski	833	53.6	64

a Do 31.III 1938 r. w woj. łódzkim. b Do 31.III 1938 r. w woj. poznańskim. c Według spisu 1936 r. — 83,4 tys. d Do 31.III 1938 r. w woj. warszawskim.

(dok. str. 14)

TABL. 5. POWIERZCHNIA, LUDNOŚĆ I GĘSTOŚĆ ZALUDNIENIA WEDŁUG POWIATÓW W 1931 R. (dok.)

Województwa Powiaty	Powierzchnia w km^2	Ludność	
		Ogółem w tys.	na 1 km^2
Pomorskie (dok.)			
166 Morski	1 281	79.9	*62*
167 Nieszawski [a]	1 278	117.9	*92*
168 Rypiński [a]	1 188	84.9	*71*
169 Sępoleński	681	31.6	*46*
170 Starogardzki	1 127	71.8	*64*
171 Szubiński [b]	917	47.8	*52*
172 Świecki	1 533	88.0	*57*
173 Tczewski	716	67.4	*94*
174 Toruński gr.	59	61.9	*1 038*
175 Toruński	864	52.3	*61*
176 Tucholski	1 039	41.2	*40*
177 Wąbrzeski	673	49.9	*74*
178 Włocławski [a]	1 325	147.8	*112*
179 Wyrzyski [b]	1 101	64.9	*59*
Śląskie [c]	5 122	1 533.5	*299*
180 Bielski gr.	10	25.4	*2 494*
181 Bielski	339	59.5	*176*
182 Chorzowski gr.	32	128.9	*4 041*
183 Cieszyński [c]	1 305	176.6	*135*
184 Frysztacki [c]	262	143.0	*546*
185 Katowicki gr.	42	126.2	*3 001*
186 Katowicki	213	357.3	*1 678*
187 Lubliniecki	715	45.2	*63*
188 Pszczyński	1 046	151.5	*145*
189 Rybnicki	890	212.9	*239*
190 Tarnogórski	268	107.0	*399*
Krakowskie [c]	17 560	2 300.1	*131*
191 Bialski	635	139.1	*219*
192 Bocheński	877	113.8	*130*
193 Brzeski	849	102.2	*120*
194 Chrzanowski	722	138.1	*191*
195 Dąbrowski	650	66.7	*103*
196 Dębicki	1 141	110.9	*97*
197 Gorlicki [c]	1 082	104.8	*97*
198 Jasielski	1 055	116.1	*110*
199 Krakowski gr.	48	219.3	*4 528*
200 Krakowski	884	187.5	*212*
201 Limanowski	944	87.3	*92*
202 Mielecki	901	77.5	*86*
203 Myślenicki	988	102.7	*104*
204 Nowosądecki [c]	1 572	183.9	*117*
205 Nowotarski [c]	2 069	131.8	*64*
206 Tarnowski	881	142.4	*162*
207 Wadowicki	1 109	145.1	*131*
208 Żywiecki	1 153	130.9	*114*
Lwowskie [c]	28 402	3 126.3	*110*
209 Bobrecki	891	97.1	*109*
210 Brzozowski	684	83.2	*122*
211 Dobromilski	994	94.0	*95*
212 Drohobycki	1 499	194.4	*130*
213 Gródecki	889	85.0	*96*
214 Jarosławski	1 337	148.0	*111*
Lwowskie (dok.)			
215 Jaworowski	977	86.8	*89*
216 Kolbuszowski	873	69.6	*80*
217 Krośnieński	934	113.4	*121*
218 Leski [c]	1 832	111.6	*61*
219 Lubaczowski	1 146	87.3	*76*
220 Lwowski gr.	67	312.2	*4 683*
221 Lwowski	1 276	142.8	*112*
222 Łańcucki	889	97.7	*110*
223 Mościski	755	89.5	*118*
224 Niżański	973	64.2	*66*
225 Przemyski	1 002	162.5	*162*
226 Przeworski	415	61.4	*148*
227 Rawski	1 401	122.1	*87*
228 Rudecki	670	79.2	*118*
229 Rzeszowski	1 270	185.1	*146*
230 Samborski	1 133	133.8	*118*
231 Sanocki	1 282	114.2	*89*
232 Sokalski	1 324	109.1	*82*
233 Tarnobrzeski	949	72.2	*76*
234 Turczański	1 829	114.4	*63*
235 Żółkiewski	1 111	95.5	*86*
Stanisławowskie	16 894	1 480.3	*88*
236 Doliński	2 397	118.4	*49*
237 Horodeński	849	92.9	*109*
238 Kałuski	1 137	102.3	*90*
239 Kołomyjski	1 339	176.0	*131*
240 Kosowski	1 839	93.9	*51*
241 Nadwórniański	2 472	140.7	*57*
242 Rohatyński	1 147	127.3	*111*
243 Stanisławowski	1 249	198.4	*159*
244 Stryjski	2 081	152.6	*73*
245 Śniatyński	567	78.0	*138*
246 Tłumacki	934	116.0	*124*
247 Żydaczowski	883	83.8	*95*
Tarnopolskie	16 533	1 600.4	*97*
248 Borszczowski	1 067	103.3	*97*
249 Brodzki	1 125	91.3	*81*
250 Brzeżański	1 135	103.8	*91*
251 Buczacki	1 208	139.1	*115*
252 Czortkowski	734	84.0	*114*
253 Kamionecki	1 000	82.1	*82*
254 Kopyczyniecki	841	88.6	*105*
255 Podhajecki	1 018	95.7	*94*
256 Przemyślański	927	89.9	*97*
257 Radziechowski	1 022	69.3	*68*
258 Skałacki	876	89.2	*102*
259 Tarnopolski	1 231	142.2	*116*
260 Trembowelski	789	84.3	*107*
261 Zaleszczycki	684	72.0	*105*
262 Zbaraski	740	65.6	*89*
263 Zborowski	941	81.4	*87*
264 Złoczowski	1 195	118.6	*99*

a Do 31.III 1938 r. w woj. warszawskim. b Do 31.III 1938 r. w woj. poznańskim. c Łącznie z ziemiami odzyskanymi w 1938 r.

TABL. 6. ROZWÓJ LUDNOŚCI ŚWIATA

Części świata	1650	1750	1800	1850	1900	1920	1930	1936	1937
	w milionach								
Ogółem	545	728	906	1 171	1608	1 789	2013	2 118	2 134
Europa	100	140	187	266	401	450	506	534	537
Azja	330	479	602	749	937	987	1 103	1 153	1 161
Afryka	100	95	90	95	120	133	142	152	154
Ameryka	13	12	25	59	144	211	252	268	271
Australia i Oceania	2	2	2	2	6	8	10	11	11

Źródła: Carr-Saunders A. M. *World Population*, Oxford 1936; *Annuaire Statistique de la Société des Nations 1931/32, 1937/38*, Genewa; *Bulletin Mensuel de Statistique*, nr 11, Genewa 1938.

TABL. 7. ROZWÓJ LUDNOŚCI NIEKTÓRYCH KRAJÓW

Kraje	1800	1850	1900	1910	1920	1930	1938
	w tysiącach						
Anglia z Walią i Szkocją	10 501	20 817	37 000	40 834	42 769	44 791	46 211
Belgia	.	4 337	6 694	7 424	7 462	8 092	8 375
Dania[a]	929	1 415	2 450	2 757	3 267	3 550	3 764
Francja	28 250	36 472	40 681	41 479	39 210	41 835	41 950
Hiszpania	10 541	.	18 618	19 156	21 338	23 560	24 849[b]
Holandia	2 100	3 057	5 104	5 858	6 865	7 953	8 680
Niemcy[a]	24 831	35 900	56 367	64 926	59 177	64 280	78 780[c]
Norwegia	883	1 400	2 243	2 390	2 653	2 815	2 917
Polska[d]	9 000	13 600	25 563	28 978	26 664	31 258	34 849
Szwecja	2 347	3 483	5 136	5 522	5 904	6 142	6 290
Włochy[a]	18 125	24 348	32 475	34 671	38 033	41 230	43 680
Z. S. R. R. (część europ.)	39 000	60 670	108 594	130 819	.	116063[e]	.
Australia	.	405	3 774	4 455	5 436	6 501	6 893
Brazylia	3 250	.	17 319	24 618	31 235	40 273	43 247[f]
Indie Brytyjskie	.	206162[g]	294 361	315 156	318 942	352838	375 490[h]
Japonia	.	33 301[g]	46 732	49 588	55 963	64 450	72 124
Kanada	.	1 842	5 371	7 205	8 788	10 290	11 233
Stany Zjedn. Am.	5 308	23 192	75 994	91 972	105 711	123630	130 215

a Do 1910 r. w granicach politycznych z dn. 1.I 1914 r. *b* 1935 r. *c* Łącznie z Austrią i Sudetami. *d* W granicach z dn. 1.I 1938 r. *e* 1926 r. *f* 1937 r. *g* 1870 r. *h* 1936 r.

Uwaga. O ile nie zaznaczono inaczej, dane dotyczą ludności krajów w każdorazowych granicach politycznych.

TABL. 8. POWIERZCHNIA I LUDNOŚĆ KRAJÓW POSIADAJĄCYCH DOMINIA, KOLONIE, PROTEKTORATY, MANDATY W KOŃCU 1936 R.

Kraje	Powierzchnia		Ludność		Kraje	Powierzchnia		Ludność	
	Ogółem	w tym posiadł.	Ogółem	w tym w posiadł.		Ogółem	w tym posiadł.	Ogółem	w tym w posiadł.
	w tys. km^2		w milionach			w tys. km^2		w milionach	
					Portugalia	2 191	2 099	16,6	9,4
Imper. Bryt.	34145	33900	523,6	476,3	Holandia	2 089	2 055	75,3	66,7
Francja	12419	11868	111,6	69,6	Hiszpania	838	333	26,1	1,0
Stany Zj. Am.	9 683	1 844	144,5	15,7	Japonia	681	299	101,3	30,8
Włochy	3 795	3 485	51,2	8,5	Norwegia	386	63	2,9	0,0
Belgia	2 442	2 411	21,9	13,6	Dania	357	313[a]	3,8	0,0[a]

a Część Grenlandii wolna od lodów.

Źródło: *Annuaire Statistique de la Société des Nations 1937/38*, Genewa 1938.

TABL. 9. POWIERZCHNIA, LUDNOŚĆ I GĘSTOŚĆ ZALUDNIENIA ŚWIATA W KOŃCU 1936 R.

Kraje Podział polityczny z dn. 1. I 1939 r.	Powierzchnia w tys. *km*²	Ludność	
		Ogółem w milionach	na 1 *km*²
Ogółem	**146 734**	**2 117.8**	*14*
Ogółem bez Antarktydy	**132 734**	**2 117.8**	*16*
Europa	**11 426**	**534.3**	*47*
Albania	28	1.1	*40*
Andorra	0.5	0.005	*10*
Anglia (Zj. Król.)	245	47.3	*193*
Belgia	31	8.3	*273*
Bułgaria	103	6.2	*61*
Czecho-Słowacja	99	10.3	*104*
Dania	44	3.8	*85*
Estonia	48	1.1	*24*
Finlandia	383	3.6	*9*
Francja	551	41.9	*76*
Gdańsk W. M.	2	0.4	*213*
Grecja	130	6.9	*53*
Hiszpania	505	25.0	*50*
Holandia	34	8.6	*250*
Irlandia	69	3.0	*43*
Islandia	103	0.1	*1*
Jugosławia	248	15.2	*61*
Lichtenstein	0.16	0.012	*76*
Litwa	56	2.5	*45*
Luksemburg	3	0.3	*115*
Łotwa	66	2.0	*30*
Monako	0.0015	0.025	*16700*
Niemcy	583	78.5	*135*
w tym: Austria	84	6.8	*81*
Sudety	29	3.7	*128*
Norwegia	323	2.9	*9*
Polska	390	35.1	*90*
Portugalia	92	7.3	*79*
Rumunia	295	19.4	*66*
San Marino	0.06	0.014	*230*
Szwajcaria	41	4.2	*101*
Szwecja	449	6.3	*14*
Turcja	763	16.5	*22*
w tym w Europie	24	1.3	*54*
Watykan	0.00044	0.001	*2 300*
Węgry	105	10.1	*96*
Włochy	310	42.7	*138*
Z. S. R. R.	21 176	175.5	*8*
w tym w Europie	6 002	138.5	*23*
Pos. brytyjskie			
Malta	0.32	0.3	*829*
Gibraltar	0.005	0.019	*3 958*
Pos. norweska			
Szpicberg	63	0.0006	*0.01*
Azja	**41 558**	**1153.4**	*28*
Afganistan	650	7.0	*11*
Azja (dok.)			
Arabia (państwa niepodległe)	2 600	7.0	*3*
Butan	50	0.3	*5*
Chiny	9 800	414.7	*42*
Chiny właściwe	5 629	407.9	*72*
Mongolia zewn.	1 612	0.8	*0.5*
Turkiestan	1 823	2.5	*1*
Tybet	736	3.5	*5*
Irak	302	3.6	*12*
Iran	1 643	15.0	*9*
Japonia	382	70.5	*184*
Mandżuria	1 303	35.3	*27*
Nepal	140	5.6	*40*
Syjam	518	14.4	*28*
Turcja	763	16.5	*22*
w tym w Azji	739	15.2	*21*
Z. S. R. R.	21 176	175.5	*8*
w tym w Azji	15 174	37.0	*2*
Pos. brytyjskie	5 211	388.9	*75*
w tym:			
Cejlon	66	5.7	*86*
Cypr	9	0.4	*40*
Indie Bryt.	4 684	374.2	*80*
Malaje Bryt.	136	4.8	*35*
Palestyna (M)	26	1.4	*52*
Transjordania (M)	90	0.3	*3*
Pos. francuskie	939	27.2	*29*
w tym:			
Indochiny	736	23.2	*32*
Liban (M)	9	0.9	*95*
Syria (M)	193	2.6	*13*
w tym Sandżak Aleksandretty	5	0.2	*46*
Pos. holenderskie			
Indie Holenderskie	1 488	66.3	*45*
Pos. japońskie	297	30.7	*104*
Formoza	36	5.3	*148*
Korea	221	23.4	*106*
Kwantung	4	1.7	*459*
Sachalin	36	0.3	*9*
Posiadłości:			
portugalskie	23	1.2	*54*
Stanów Zj. Am.	296	13.4	*45*
włoskie	3	0.14	*56*
Afryka	**30 082**	**151.7**	*5*
Egipt[a]	1 000	15.9	.
w tym zamieszkany	35	15.9	*451*
Liberia	120	2.5	*21*
Tanger[b]	0.6	0.1	*133*

a Łącznie z częścią azjatycką Egiptu (półwysep Synai). *b* Pod zarządem międzynarodowym.

Uwaga. Umieszczone przy krajach w nawiasach skróty oznaczają: D — dominium, M — mandat.

(dok. str. 17)

TABL. 9. POWIERZCHNIA, LUDNOŚĆ I GĘSTOŚĆ ZALUDNIENIA ŚWIATA W KOŃCU 1936 R. (dok.)

Kraje Podział polityczny z dn. 1. I 1939 r.	Powierzchnia w tys. km^2	Ludność: Ogółem w milionach	Ludność: na 1 km^2
Afryka (dok.)			
Pos. brytyjskie	7 337	54,4	7
w tym:			
Afr. Płd.-Zach. (M)	835	0.4	0,4
Afr. Zach. Bryt. . .	1 285	25,9	20
w tym:			
Kamerun (M) .	89	0.8	9
Nigeria	877	19.4	22
Togo (M) . . .	34	0.4	10
Kenia	583	3.3	6
Rodezja Płd. i Płn. .	1 135	2.7	2
Tanganika (M) . .	969	5.1	5
Zw. Płd.-Afr. (D) .	1 222	9.7	8
Sudan[a]	2 521	6.0	2
Pos. belgijskie	2 411	13.6	6
Kongo	2 356	10.1	4
Ruanda-Urundi (M)	55	3.5	64
Pos. francuskie	10 801	41.7	4
w tym:			
Afr. Równ. Franc.	2 256	3.5	2
Afr. Zach. Franc. .	4 700	14.7	3
Alger	2 196	7.3	3
Kamerun (M) . .	419	2.4	6
Madagaskar . . .	616	3.8	6
Maroko	431	6.4	15
Togo (M) . . .	52	0.7	14
Tunis	125	2.6	21
Pos. hiszpańskie	333	1.0	3
Pos. portugalskie	2 076	8.1	4
w tym:			
Angola	1 264	3.3	3
Mozambik . . .	771	4.3	6
Pos. włoskie	3 482	8.4	2
Afr. Wsch. Włoska	1 708	7,6	4
Abisynia	785	5,3	7
Erytrea	221	1,0	5
Somali	702	1,3	2
Libia	1 774	0,8	0,5
Ameryka Płn., Środk. i Płd. . .	**40 702**	**267.8**	**7**
Ameryka Płn. . .	**19 635**	**140.3**	**7**
Stany Zjedn. Am.	7 839	128.8	16
Pos. brytyjskie .	9 964	11.4	1
Kanada (D) . . .	9 542	11.1	1
Nowa Funlandia (D)	422	0.3	0.7
w tym Labrador	311	0,005	0,016
Posiadłości:			
duńskie (Grenlandia[b])	313	0,017	0,05
Stanów Zj. Am. (Alaska) . .	1 519	0,06	0,04

Kraje Podział polityczny z dn. 1. I 1939 r.	Powierzchnia w tys. km^2	Ludność: Ogółem w milionach	Ludność: na 1 km^2
Ameryka Środk. .	**2 798**	**39.3**	**14**
Costa Rica . . .	60	0.6	10
Guatemala . . .	110	2.4	22
Haiti	26	2.6	100
Honduras	154	1.0	7
Kuba	114	4.4	38
Meksyk	1 969	19.0	10
Nikaragua	128	0.9	7
Panama	84	0.5	6
Salwador	34	1.6	48
San Domingo . .	50	1.5	30
Posiadłości:			
brytyjskie	55	2.3	418
francuskie	3	0.6	186
holenderskie . . .	1	0.1	91
Stanów Zj. Am. .	10	1.8	180
Ameryka Płd. . .	**18 269**	**88.2**	**5**
Argentyna . . .	2 793	12.6	5
Boliwia	1 313	3.0	2
Brazylia . .	8 511	42.4	5
Chile	742	4.6	6
Ekwador	455	3.0	7
Kolumbia	1 162	8.8	8
Paragwaj . . .	458	0.9	2
Peru	1 249	7.0	6
Urugwaj	187	2.0	11
Wenezuela . . .	912	3.4	4
Posiadłości:			
brytyjskie	247	0.3	1
w tym Gujana	232	0.3	1
francuskie	90	0.04	0.4
holenderskie (Surinam) . .	150	0.17	1
Australia i Oceania	**8 966**	**10.6**	**1**
Pos. brytyjskie	8 495	9.8	1
w tym:			
Australia (D) . .	7 704	6,8	1
Nowa Gwinea, Samoa i inne (M) .	239	0,7	3
Nowa Zelandia (D)	268	1,6	6
Posiadłości:			
francuskie . . .	23	0.1	4
francusko-bryt. .	12	0,06	5
holenderskie (Nowa Gwinea) . .	416	0,14	0.3
japońskie (M) . .	2	0.1	51
Stanów Zj. Am. .	18	0.4	24
Antarktyda . .	**14 000**	**0.0**	**0.0**

a Kondominium anglo-egipskie. *b* Część wolna od lodów.

Uwaga. Ob. uwagę na str. 16.

Źródła: *Annuaire Statistique de la Société des Nations 1937/38*, Genewa 1938; *Hübners Weltstatistik*, Wiedeń 1939.

TABL. 10. GMINY WIEJSKIE WEDŁUG POWIERZCHNI I LUDNOŚCI

Województwa	Liczba gmin									
	Ogółem	o powierzchni km^2					o ludności[a] tys.			
		50 i mniej	50–100	100–200	200–300	powyżej 300	4 i mniej	4–8	8–12	powyżej 12
Polska[b] . . .	**3 195**	**634**	**1 088**	**1 051**	**228**	**194**	**650**	**1 374**	**782**	**389**
Warszawskie .	293	22	122	141	8	—	37	190	56	10
Łódzkie . . .	237	21	161	55	—	—	27	153	51	6
Kieleckie . .	275	48	163	63	1	—	22	182	55	16
Lubelskie . .	228	5	85	131	7	—	21	119	74	14
Białostockie .	128	—	13	73	25	17	10	74	34	10
Wileńskie . .	96	—	—	12	43	41	1	19	46	30
Nowogródzkie	87	—	1	24	39	23	—	18	36	33
Poleskie . .	79	—	—	1	21	57	—	6	36	37
Wołyńskie . .	103	—	—	8	46	49	—	—	10	93
Poznańskie .	237	6	93	128	10	—	16	175	38	8
Pomorskie . .	234	9	116	99	9	1	67	149	16	2
Śląskie[b] . . .	463	460	2	1	—	—	413	28	9	13
Krakowskie .	195	30	104	59	2	—	6	85	72	32
Lwowskie . .	252	17	93	133	9	—	14	78	110	50
Stanisławow. .	119	2	43	61	7	6	5	18	72	24
Tarnopolskie .	169	14	92	62	1	—	11	80	67	11

a Na podstawie spisu ludności z dn. 9.XII 1931 r. *b* Łącznie z ziemiami odzyskanymi w 1938 r.

TABL. 11. LUDNOŚĆ WEDŁUG PŁCI I WIEKU
Na podstawie spisów ludności

Wyszczególnienie	Ogółem	W wieku lat									
		0–4	5–9	10–14	15–19	20–29	30–39	40–49	50–59	60–69	70 i więcej
						w tysiącach					
Polska 1931	**31 916**[a]	**3 982**	**3 967**	**2 777**	**3 036**	**6 144**	**4 254**	**2 987**	**2 253**	**1 628**	**860**
Miasta . .	8 731	835	934	672	834	1 818	1 329	938	677	456	229
Wieś . . .	23 185	3 147	3 033	2 105	2 202	4 326	2 925	2 049	1 576	1 172	631
Mężczyźni .	15 428	2 020	2,005	1 405	1 474	2 931	1 999	1 391	1 052	753	386
w tym żonaci	5 911	—	—	—	12	1 082	1 731	1 287	948	610	236
Miasta . .	4 104	424	473	339	394	830	605	433	312	198	91
Wieś . . .	11 324	1 596	1 532	1 066	1 080	2 101	1 394	958	740	555	295
Kobiety . .	16 488	1 962	1 962	1 372	1 562	3 213	2 255	1 596	1 201	875	474
w tym zamęż.	6 030	—	—	—	95	1 681	1 803	1 205	747	387	105
Miasta . .	4 627	411	461	333	440	988	724	505	365	258	138
Wieś . . .	11 861	1 551	1 501	1 039	1 122	2 225	1 531	1 091	836	617	330
						w odsetkach					
Polska 1921[b]	100.0	10,1	11,5	13,8	12,2	16,8	11,4	9,3	7,7	4,7	2,5
1931[b]	100.0	12,4	12,4	8,6	9,5	19,7	13,3	9,3	7,0	5,1	2,7
1931	100,0	12,5	12,4	8,7	9,5	19,3	13,3	9,4	7,1	5,1	2,7
Miasta . .	100,0	9,6	10,7	7,7	9,6	20,8	15,2	10,8	7,8	5,2	2,6
Wieś . . .	100,0	13,6	13,1	9,1	9,5	18,7	12,6	8,8	6,8	5,1	2,7
					na 100 mężczyzn przypada kobiet						
Polska 1921[b]	106.9	97,5	99,2	97,9	112,5	114,9	117,0	109,2	106,2	105,7	108,5
1931[b]	105,6	97,1	97,8	97,7	106.0	102,9	112,8	114.7	114,2	116,2	123,1
1931	106,9	97,1	97,8	97,7	106,0	109,6	112,8	114,7	114,2	116,2	123,1
Miasta . .	112,8	96,8	97,3	98,2	111,6	119,1	119,8	116,8	116,7	129,8	152,2
Wieś . . .	104,7	97,2	98,0	97,5	104,0	105,9	109,8	113,7	113,1	111,3	114,1
				na 100 mężczyzn lub kobiet danej grupy wieku przypada							
Żonatych . .	59,1[c]	—	—	—	0,8	36,9	86,6	92,5	90,1	81,0	61,3
Zamężnych .	53,9[c]	—	—	—	6,1	52,3	80,0	75,6	62,2	44,3	22,2

a W tej liczbie 28 tys. ludności w wieku niewiadomym. *b* Z wojskiem skoszarowanym. *c* Obliczono w stosunku do ludności w wieku 15 lat i więcej.

TABL. 12. ZMIANY STRUKTURY LUDNOŚCI WEDŁUG WIEKU

Grupy wieku	Ludność na podstawie								
	spisów[a]			szacunku[b]		spisów[a]			szacunku[b]
	około 1900	1921[c]	1932[d]	1939	1950	około 1900	1921[c]	1932[d]	1939
	w tysiącach					w odsetkach			
Ogółem . . .	25 106	27 176	32 150	35 090	.	100.0	100.0	100.0	100.0
0—14 lat . .	9 864	9 627	10 791	11 413	.	39.3	35.4	33.6	32.5
15—49 lat . .	11 975	13 513	16 650	18 421	21 865	47.7	49.7	51.8	52.5
50—64 lat . .	2 357	2 894	3 167	3 502	4 464	9.4	10.7	9.8	10.0
65 i więcej lat	910	1 142	1 542	1 754	2 053	3.6	4.2	4.8	5.0
Mężczyźni . .	12 482	13 133	15 639	17 124	.	100.0	100.0	100.0	100.0
0—14 lat . .	4 937	4 856	5 462	5 781	.	39.6	37.0	34.9	33.8
15—49 lat . .	5 933	6 322	7 989	8 976	10 832	47.5	48.1	51.1	52.4
50—64 lat . .	1 152	1 399	1 480	1 599	2 009	9.2	10.7	9.5	9.3
65 i więcej lat	460	556	708	768	870	3.7	4.2	4.5	4.5
Kobiety . .	12 624	14 043	16 511	17 966	.	100.0	100.0	100.0	100.0
0—14 lat . .	4 927	4 771	5 329	5 632	.	39.0	34.0	32.3	31.3
15—49 lat . .	6 042	7 191	8 661	9 445	11 033	47.9	51.2	52.5	52.6
50—64 lat . .	1 205	1 495	1 687	1 903	2 455	9.5	10.6	10.2	10.6
65 i więcej lat	450	586	834	986	1 183	3.6	4.2	5.0	5.5

a Z wojskiem skoszarowanym. Wojsko skoszarowane podzielono szacunkowo na grupy wieku. *b* Szacunek na podstawie spisu 1931 r. oraz tablic wymieralności; do 1939 r. wzięto pod uwagę rzeczywiste liczby urodzeń i zgonów oraz emigracji. *c* Ludność terenów nie objętych spisem 1921 r. na podstawie spisów z 1919 r. *d* Ludność według spisu z dn. 9.XII 1931 r. przerachowano na 1.I 1932 r.

TABL. 13. ROZWÓJ LUDNOŚCI W WIEKU 15–19 LAT

Lata[a]	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Lata	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
	w tysiącach				w tysiącach		
				1.I 1940	3 600	1 822	1 778
Około 1900	2 480	1 178	1 302	1.I 1941	3 793	1 920	1 873
30.IX 1921	3 328	1 566	1 762	1.I 1942	3 893	1 969	1 924
1.I 1932	3 053	1 489	1 564	1.I 1943	3 924	1 985	1 939
1.I 1933	2 749	1 346	1 403	1.I 1944	3 924	1 987	1 937
1.I 1934	2 483	1 224	1 259	1.I 1945	3 920	1 986	1 934
1.I 1935	2 400	1 200	1 200	1.I 1946	3 888	1 969	1 919
1.I 1936	2 515	1 268	1 247	1.I 1947	3 877	1 963	1 914
1.I 1937	2 742	1 388	1 354	1.I 1948	3 838	1 944	1 894
1.I 1938	3 065	1 552	1 513	1.I 1949	3 751	1 900	1 851
1.I 1939	3 418	1 730	1 688	1.I 1950	3 681	1 863	1 818

a Dane dla lat 1900, 1921 i 1932 na podstawie spisów ludności, dla następnych lat na podstawie szacunku (ob. uwagi do tabl. 12).

TABL. 14. ROZWÓJ LUDNOŚCI NIEKTÓRYCH KRAJÓW WEDŁUG GRUP WIEKU

Kraje	Rok spisu	Ogółem	Ludność w wieku lat 0–14	15–49	50–64	65 i więcej
		w odsetkach				
Anglia z Walią i Szkocją	1881	100.0	36.5	49.1	9.8	4.6
	1911	100.0	30.8	53.2	10.8	5.2
	1931	100.0	24.2	53.2	15.2	7.4
Belgia	1880	100.0	33.5	48.1	12.0	6.4
	1910	100.0	30.5	51.8	11.3	6.4
	1930	100.0	23.0	54.2	15.2	7.6
Francja	1881	100.0	26.7	50.7	14.5	8.1
	1911	100.0	25.8	51.3	14.5	8.4
	1931	100.0	23.0	51.6	16.1	9.3
Holandia	1879	100.0	35.1	47.6	11.8	5.5
	1909	100.0	34.5	49.0	10.4	6.1
	1930	100.0	30.6	51.3	11.9	6.2
Niemcy	1880	100.0	35.6	48.6	11.1	4.7
	1910	100.0	34.0	50.6	10.5	4.9
	1933	100.0	24.1	54.1	14.7	7.1
Polska	1900	100.0	39.3	47.7	9.4	3.6
	1921	100.0	35.4	49.7	10.7	4.2
	1931	100.0	33.4	51.8	9.9	4.9
Szwajcaria	1880	100.0	32.1	49.9	12.5	5.5
	1910	100.0	31.3	51.8	11.1	5.8
	1930	100.0	24.5	54.2	14.4	6.9
Szwecja	1880	100.0	32.6	48.6	12.9	5.9
	1910	100.0	31.7	47.6	12.3	8.4
	1935	100.0	22.2	54.4	14.2	9.2
Włochy	1881	100.0	32.2	50.4	12.3	5.1
	1911	100.0	34.0	47.1	12.4	6.5
	1936	100.0	30.6	49.6	12.3	7.5

TABL. 15. LUDNOŚĆ NIEKTÓRYCH KRAJOW WEDŁUG WIEKU I PŁCI

Kraje	Rok spisu	Ogółem	Ludność w wieku lat 0–4	5–9	10–14	15–19	20–29	30–39	40–49	50–59	60–69	70 i więcej
		w odsetkach										
Anglia z Walią i Szkocją	1931	100.0	7.6	8.4	8.1	8.7	17.1	14.6	12.9	11.1	7.3	4.2
Francja .	1931	100.0	8.7	8.6	5.7	7.4	16.7	14.7	12.8	11.5	8.4	5.5
Holandia .	1930	100.0	10.5	10.6	9.5	9.4	17.2	13.8	10.9	8.7	5.8	3.6
Niemcy .	1933	100.0	7.3	8.1	8.7	6.3	18.8	16.3	12.7	10.7	7.1	4.0
Polska .	1921	100.0	10.1	11.5	13.8	12.2	16.8	11.4	9.3	7.7	4.7	2.5
	1931	100.0	12.4	12.4	8.6	9.5	19.7	13.3	9.3	7.0	5.1	2.7
Szwajcaria	1930	100.0	8.0	8.6	8.0	8.9	18.0	14.9	12.4	10.5	6.9	3.8
Szwecja . .	1935	100.0	6.6	7.2	8.4	8.7	17.6	15.4	12.7	10.2	7.1	6.1
Włochy . .	1936	100.0	10.1	10.2	10.3	7.2	17.7	13.8	10.9	8.8	6.4	4.6
Z.S.R.R. .	1926	100.0	15.2	10.4	11.6	11.5	17.6	11.9	8.8	6.3	4.4	2.3
St. Zj. Am.	1930	100.0	9.3	10.3	9.8	9.4	16.9	14.9	12.3	8.7	5.3	3.1

(dok, str. 21)

TABL. 15. LUDNOŚĆ NIEKTÓRYCH KRAJÓW WEDŁUG WIEKU I PŁCI (dok.)

Kraje	Rok spisu	Ogółem	Ludność w wieku lat									
			0–4	5–9	10–14	15–19	20–29	30–39	40–49	50–59	60–69	70 i więcej
		na 100 mężczyzn przypada kobiet										
Anglia z Walią i Szkocją	1931	108.8	98.0	98.1	98.0	100.9	105.9	115.9	116.0	111.2	115.6	143.6
Francja	1931	107.1	97.7	97.6	96.8	98.6	95.6	110.4	118.8	111.5	117.9	142.6
Holandia	1930	101.3	95.9	96.6	96.8	98.9	102.9	104.2	103.3	103.8	105.6	112.5
Niemcy	1933	105.8	96.4	97.1	96.7	97.7	100.0	110.7	120.5	109.3	109.3	127.3
Polska	1921	106.9	97.5	99.2	97.9	112.5	114.9	117.0	109.2	106.2	105.7	108.5
	1931	105.6	97.1	97.8	97.7	106.0	102.9	112.8	114.7	114.2	116.2	123.1
Szwajcaria	1930	107.6	97.4	97.9	98.1	101.2	107.6	112.2	109.5	110.4	120.9	141.0
Szwecja	1935	102.3	95.8	96.8	96.5	96.2	97.3	102.1	106.5	106.5	111.3	124.7
Włochy	1936	103.7	96.5	97.2	97.6	97.9	99.6	106.8	118.4	111.4	108.0	113.5
Z. S. R. R.	1926	107.0	98.6	99.6	97.7	108.7	111.8	111.3	104.6	118.6	123.3	134.2
St. Zj. Am.	1930	97.6	97.1	97.6	97.8	100.6	103.0	98.3	92.5	91.1	94.1	102.5

TABL. 16. LUDNOŚĆ NIEKTÓRYCH KRAJÓW W STANIE MAŁŻEŃSKIM W POSZCZEGÓLNYCH GRUPACH WIEKU

Kraje	Rok spisu	Ludność w stanie małżeńskim w wieku lat							
		15 i więcej	15–19	20–24	25–29	30–39	40–49	50–59	60 i więcej
		w odsetkach mężczyzn lub kobiet danej grupy wieku							
Mężczyźni									
Anglia z Walią i Szkocją	1931	58.6	0.3	13.6	51.5	79.9	85.3	82.1	67.1
Francja	1931	63.0	0.6	42.8		81.6	86.0	83.0	68.5
Holandia	1930	55.9	0.2	10.3	50.1	81.2	85.8	82.7	65.4
Niemcy	1933	60.3	0.0	6.8	40.5	78.6	90.6	89.4	74.1
Polska	1931	59.1	0.8	16.8	58.4	86.6	92.5	90.1	74.4
Szwajcaria	1930	52.7	0.1	6.8	39.7	72.8	81.0	79.8	63.4
Szwecja	1935	50.0	0.0	6.2	33.2	64.6	78.1	77.5	61.9
Włochy	1936	56.5	0.4	9.0	44.8	77.6	86.9	84.4	68.8
Z. S. R. R.	1926	65.5	4.8	47.4	80.8	92.3	94.0	90.1	71.1
Stany Zj. Am.	1930	60.0	1.7	28.1	61.3	78.6	82.1	80.4	68.3
Kobiety									
Anglia z Walią i Szkocją	1931	52.8	1.9	25.4	57.8	73.7	73.6	67.8	41.5
Francja	1931	57.4	7.2	61.3		78.2	73.0	65.3	36.5
Holandia	1930	54.2	1.6	24.3	61.1	78.0	78.7	73.1	46.7
Niemcy	1933	55.4	1.2	20.4	56.1	75.0	76.0	70.6	44.4
Polska	1931	53.9	6.1	38.5	68.0	80.0	75.6	62.2	36.5
Szwajcaria	1930	47.3	0.7	17.3	50.8	69.1	70.6	62.9	35.2
Szwecja	1935	48.3	1.2	21.5	50.6	66.8	69.3	63.6	40.5
Włochy	1936	54.0	3.8	30.5	60.6	75.2	74.4	67.5	40.5
Z. S. R. R.	1926	59.3	13.3	68.6	85.0	83.5	73.5	58.4	33.5
Stany Zj. Am.	1930	61.1	12.6	51.6	74.3	81.9	79.2	69.7	42.5

TABL. 17. LUDNOŚĆ WEDŁUG JĘZYKA OJCZYSTEGO W 1931 R.

Województwa Miasta Wieś	Ogółem	Język ojczysty							
		polski	ukraiński	ruski	białoruski	rosyjski	niemiecki	żydowski i hebrajski	inny i nie podany
	w tysiącach								
Polska	**31 915,8**	**21 993,4**	**3222,0**	**1219,6**	**989,9**	**138,7**	**741,0**	**2 732,6**	**878,6**
Miasta . . .	8 738,6	5 974,1	187,9	96,1	32,8	53,3	230,2	2 124,9	39,3
Wieś	23 177,2	16 019,3	3034,1	1123,5	957,1	85,4	510,8	607,7	839,3
M. st. Warszawa	1 179,5	833,4	1,2	0,1	0,6	4,0	1,9	333,7	4,6
Warszawskie .	2 460,9	2 171,3	1,0	0,1	0,4	1,8	39,0	239,7	7,6
Miasta . . .	491,3	318,6	0,2	0,0	0,1	0,5	2,3	168,4	1,2
Wieś	1 969,6	1 852,7	0,8	0,1	0,3	1,3	36,7	71,3	6,4
Łódzkie . . .	2 650,1	2 146,5	0,7	0,0	0,1	1,4	129,5	365,0	6,9
Miasta . . .	1 081,0	671,3	0,3	0,0	0,1	1,2	78,7	327,7	1,7
Wieś	1 569,1	1 475,2	0,4	0,0	0,0	0,2	50,8	37,3	5,2
Kieleckie . . .	2 671,0	2 375,7	0,8	0,1	0,1	0,9	6,7	284,2	2,5
Miasta . . .	723,1	512,6	0,3	0,0	0,0	0,7	0,6	207,6	1,3
Wieś	1 947,9	1 863,1	0,5	0,1	0,1	0,2	6,1	76,6	1,2
Lubelskie . . .	2 116,2	1 801,4	63,0	10,7	1,3	2,7	13,4	221,7	2,0
Miasta . . .	399,7	251,9	1,0	0,1	0,1	0,8	0,3	144,8	0,7
Wieś	1 716,5	1 549,5	62,0	10,6	1,2	1,9	13,1	76,9	1,3
Białostockie .	1 263,3	845,7	2,5	0,7	205,5	35,0	5,6	153,5	14,8[a]
Miasta . . .	317,1	175,8	0,4	0,0	5,9	10,5	2,6	121,3	0,6
Wieś	946,2	669,9	2,1	0,7	199,6	24,5	3,0	32,2	14,2
Wileńskie . . .	1 276,0	761,7	0,4	1,2	289,7	43,3	1,3	108,9	69,5[b]
Miasta . .	261,3	164,5	0,2	0,1	7,8	9,7	0,6	75,6	2,8
Wieś	1 014,7	597,2	0,2	1,1	281,9	33,6	0,7	33,3	66,7
Nowogródzkie .	1 057,2	553,9	0,5	0,7	413,5	6,8	0,4	77,0	4,4
Miasta . . .	102,7	46,6	0,1	0,1	11,8	2,5	0,2	41,3	0,1
Wieś . . .	954,5	507,3	0,4	0,6	401,7	4,3	0,2	35,7	4,3
Poleskie .	1 132,2	164,4	54,0	—	75,4	16,2	1,0	113,0	708,2[c]
Miasta . . .	148,8	44,1	0,8	—	5,6	7,8	0,1	72,7	17,7
Wieś	983,4	120,3	53,2	—	69,8	8,4	0,9	40,3	690,5
Wołyńskie . . .	2 085,6	346,6	1418,3	8,6	2,4	23,4	46,9	205,5	33,9[d]
Miasta . . .	252,5	69,5	40,6	0,4	0,3	13,4	2,7	122,8	2,8
Wieś	1 833,1	277,1	1377,7	8,2	2,1	10,0	44,2	82,7	31,1
Poznańskie . .	2 339,6	2 117,2	1,4	0,1	0,2	0,7	173,5	44,5	2,0
Miasta . . .	771,5	700,1	0,6	0,1	0,1	0,5	29,7	39,9	0,5
Wieś . . .	1 568,1	1 417,1	0,8	0,0	0,1	0,2	143,8	4,6	1,5
Pomorskie . . .	1 884,4	1 657,3	0,6	0,1	0,4	0,9	190,8	30,2	4,1
Miasta . . .	669,4	597,4	0,4	0,1	0,3	0,6	42,0	27,4	1,2
Wieś . . .	1 215,0	1 059,9	0,2	0,0	0,1	0,3	148,8	2,8	2,9
Śląskie	1 295,0	1 195,6	0,2	0,0	0,0	0,2	90,6	6,5	1,9[e]
Miasta . . .	418,4	357,6	0,2	0,0	0,0	0,1	53,8	5,9	0,8
Wieś	876,6	838,0	0,0	0,0	0,0	0,1	36,8	0,6	1,1
Krakowskie . .	2 297,8	2 097,4	2,1	58,3	0,1	0,3	8,9	128,0	2,7
Miasta . . .	579,6	459,5	1,0	1,1	0,0	0,2	5,4	111,4	1,0
Wieś	1 718,2	1 637,9	1,1	57,2	0,1	0,1	3,5	16,6	1,7
Lwowskie . .	3 126,3	1 804,0	579,5	487,6	0,2	0,7	12,1	232,9	9,3
Miasta . . .	775,7	492,1	57,4	36,5	0,1	0,6	3,4	183,9	1,7
Wieś	2 350,6	1 311,9	522,1	451,1	0,1	0,1	8,7	49,0	7,6
Stanisławowskie	1 480,3	332,2	693,8	325,1	0,0	0,2	16,7	109,4	2,9
Miasta	295,2	120,6	55,3	32,3	0,0	0,1	5,6	80,9	0,4
Wieś	1 185,1	211,6	638,5	292,8	0,0	0,1	11,1	28,5	2,5
Tarnopolskie .	1 600,4	789,1	402,0	326,2	0,0	0,2	2,7	78,9	1,3
Miasta	271,8	158,5	27,9	25,2	0,0	0,1	0,3	59,6	0,2
Wieś	1 328,6	630,6	374 1	301,0	0,0	0,1	2,4	19,3	1,1

a — e W tym język: *a* litewski 13,1; *b* litewski 65,3; *c* „tutejszy" 707,1; *d* czeski 31,0; *e* czeski 0,3.

(dok. str. 23)

TABL. 17. LUDNOŚĆ WEDŁUG JĘZYKA OJCZYSTEGO W 1931 R. (dok.)

Województwa Miasta Wieś	Ogółem	Język ojczysty: polski	ukraiński	ruski	białoruski	rosyjski	niemiecki	żydowski i hebrajski	inny i nie podany
	w odsetkach								
Polska	**100.0**	**68.9**	**10.1**	**3.8**	**3.1**	**0.4**	**2.3**	**8.6**	**2.8**
Miasta	100.0	68.4	2.1	1.1	0.4	0.6	2.6	24.3	0.5
Wieś	100.0	69.1	13.1	4.9	4.1	0.4	2.2	2.6	3.6
M. st. Warszawa	100.0	70.7	0.1	0.0	0.0	0.3	0.2	28.3	0.4
Warszawskie . .	100.0	88.3	0.0	0.0	0.0	0.1	1.6	9.7	0.3
Miasta	100.0	64.8	0.0	0.0	0.0	0.1	0.5	34.3	0.3
Wieś	100.0	94.1	0.0	0.0	0.0	0.1	1.9	3.6	0.3
Łódzkie	100.0	81.0	0.0	0.0	0.0	0.0	4.9	13.8	0.3
Miasta	100.0	62.1	0.0	0.0	0.0	0.1	7.3	30.3	0.2
Wieś	100.0	94.0	0.0	0.0	0.0	0.0	3.3	2.4	0.3
Kieleckie	100.0	88.9	0.0	0.0	0.0	0.0	0.3	10.7	0.1
Miasta . . .	100.0	70.9	0.0	0.0	0.0	0.1	0.1	28.7	0.2
Wieś	100.0	95.7	0.0	0.0	0.0	0.0	0.3	3.9	0.1
Lubelskie . . .	100.0	85.1	3.0	0.5	0.1	0.1	0.6	10.5	0.1
Miasta	100.0	63.0	0.3	0.0	0.0	0.2	0.1	36.2	0.2
Wieś	100.0	90.3	3.6	0.6	0.0	0.1	0.8	4.5	0.1
Białostockie . .	100.0	66.9	0.2	0.1	16.3	2.8	0.4	12.1	1.2
Miasta	100.0	55.4	0.1	0.0	1.9	3.3	0.8	38.3	0.2
Wieś	100.0	70.8	0.2	0.1	21.1	2.6	0.3	3.4	1.5
Wileńskie . . .	100.0	59.7	0.0	0.1	22.7	3.4	0.1	8.5	5.5
Miasta . . .	100.0	63.0	0.1	0.0	3.0	3.7	0.2	28.9	1.1
Wieś . .	100.0	58.8	0.0	0.1	27.8	3.3	0.1	3.3	6.6
Nowogródzkie .	100.0	52.4	0.0	0.1	39.1	0.7	0.0	7.3	0.4
Miasta . . .	100.0	45.4	0.1	0.1	11.4	2.4	0.2	40.3	0.1
Wieś	100.0	53.2	0.0	0.1	42.1	0.4	0.0	3.7	0.5
Poleskie	100.0	14.5	4.8	—	6.6	1.4	0.1	10.0	62.6
Miasta	100.0	29.7	0.5	—	3.7	5.3	0.1	48.8	11.9
Wieś	100.0	12.2	5.4	—	7.1	0.9	0.1	4.1	70.2
Wołyńskie . . .	100.0	16.6	68.0	0.4	0.1	1.1	2.3	9.9	1.6
Miasta	100.0	27.5	16.1	0.2	0.1	5.3	1.1	48.6	1.1
Wieś	100.0	15.1	75.2	0.4	0.1	0.6	2.4	4.5	1.7
Poznańskie . . .	100.0	90.5	0.1	0.0	0.0	0.0	7.4	1.9	0.1
Miasta	100.0	90.7	0.1	0.0	0.0	0.1	3.8	5.2	0.1
Wieś	100.0	90.4	0.0	0.0	0.0	0.0	9.2	0.3	0.1
Pomorskie . .	100.0	88.0	0.0	0.0	0.0	0.1	10.1	1.6	0.2
Miasta	100.0	89.2	0.1	0.0	0.0	0.1	6.3	4.1	0.2
Wieś	100.0	87.3	0.0	0.0	0.0	0.0	12.3	0.2	0.2
Śląskie	100.0	92.3	0.0	0.0	0.0	0.0	7.0	0.5	0.2
Miasta	100.0	85.5	0.0	0.0	0.0	0.0	12.9	1.4	0.2
Wieś	100.0	95.6	0.0	0.0	0.0	0.0	4.2	0.1	0.1
Krakowskie . . .	100.0	91.3	0.1	2.5	0.0	0.0	0.4	5.6	0.1
Miasta	100.0	79.3	0.2	0.2	0.0	0.0	0.9	19.2	0.2
Wieś	100.0	95.3	0.1	3.3	0.0	0.0	0.2	1.0	0.1
Lwowskie	100.0	57.7	18.5	15.6	0.0	0.0	0.4	7.5	0.3
Miasta	100.0	63.5	7.4	4.7	0.0	0.1	0.4	23.7	0.2
Wieś	100.0	55.8	22.2	19.2	0.0	0.0	0.4	2.1	0.3
Stanisławowskie .	100.0	22.4	46.9	22.0	0.0	0.0	1.1	7.4	0.2
Miasta	100.0	40.8	18.7	11.0	0.0	0.0	1.9	27.4	0.2
Wieś . . .	100.0	17.9	53.9	24.7	0.0	0.0	0.9	2.4	0.2
Tarnopolskie . .	100.0	49.3	25.1	20.4	0.0	0.0	0.2	4.9	0.1
Miasta . . .	100.0	58.3	10.3	9.3	0.0	0.0	0.1	21.9	0.1
Wieś	100.0	47.4	28.1	22.7	0.0	0.0	0.2	1.5	0.1

TABL. 18. LUDNOŚĆ WEDŁUG WYZNANIA W 1931 R.

Województwa Miasta Wieś	Ogółem	Wyznanie: rzymskokat. obrz. łac.	rzymskokat. obrz. gr.kat.	prawosławne	ewangelickie[a]	inne chrześcijańskie	mojżeszowe	inne niechrześcij.	nie określ. i nie podane
	w tysiącach								
Polska	**31915.8**	**20670.1**	**3 336.2**	**3762.5**	**835.2**	**145.4**	**3113.9**	**6.8**	**45.7**
Miasta	8738.6	5 571.7	322.4	190.9	243.0	16.8	2380.4	3.1	10.3
Wieś	23177.2	15098.4	3 013.8	3571.6	592.2	128.6	733.5	3.7	35.4
M. st. Warszawa	1179.5	791.0	1.0	9.1	21.3	1.1	353.0	0.2	2.8
Warszawskie	2460.9	2 130.9	1.1	4.4	58.6	16.9	244.5	0.1	4.4
Miasta	491.3	309.7	0.2	1.5	7.8	0.9	170.5	0.1	0.6
Wieś	1 969.6	1 821.2	0.9	2.9	50.8	16.0	74.0	0.0	3.8
Łódzkie	2 650.1	2 090.0	1.1	4.0	153.6	15.0	382.3	0.0	4.1
Miasta	1 081.0	644.3	0.6	3.3	84.5	5.4	342.0	0.0	0.9
Wieś	1 569.1	1 445.7	0.5	0.7	69.1	9.6	40.3	0.0	3.2
Kieleckie	2 671.0	2 352.4	1.1	2.8	10.0	3.3	295.8	0.0	5.6
Miasta	723.1	502.6	0.5	1.9	2.8	0.3	214.3	0.0	0.7
Wieś	1 947.9	1 849.8	0.6	0.9	7.2	3.0	81.5	0.0	4.9
Lubelskie	2 116.2	1 592.6	3.2	210.1	20.3	11.6	275.0	0.0	3.4
Miasta	399.7	219.0	0.5	6.5	1.3	0.5	171.4	0.0	0.5
Wieś	1 716.5	1 373.6	2.7	203.6	19.0	11.1	103.6	0.0	2.9
Białostockie	1 263.3	779.4	1.3	304.2	12.5	8.6	155.4	0.7	1.2
Miasta	317.1	161.0	0.5	27.0	4.6	0.6	122.7	0.5	0.2
Wieś	946.2	618.4	0.8	277.2	7.9	8.0	32.7	0.2	1.0
Wileńskie	1 276.0	797.5	1.0	324.7	3.5	34.7	110.8	2.8	1.0
Miasta	261.3	159.0	0.3	19.6	2.0	3.0	76.2	1.0	0.2
Wieś	1 014.7	638.5	0.7	305.1	1.5	31.7	34.6	1.8	0.8
Nowogródzkie	1 057.2	424.6	1.8	542.3	1.3	1.2	82.9	2.4	0.7
Miasta	102.7	38.1	0.1	19.1	0.4	0.1	43.7	1.1	0.1
Wieś	954.5	386.5	1.7	523.2	0.9	1.1	39.2	1.3	0.6
Poleskie	1 132.2	125.2	1.8	875.8	5.5	9.3	114.0	0.1	0.5
Miasta	148.8	37.5	0.5	36.7	0.6	0.3	73.2	0.0	0.0
Wieś	983.4	87.7	1.3	839.1	4.9	9.0	40.8	0.1	0.5
Wołyńskie	2 085.6	327.9	11.1	1455.9	53.4	28.0	207.8	0.1	1.4
Miasta	252.5	63.8	1.0	59.3	3.5	0.6	124.0	0.1	0.2
Wieś	1 833.1	264.1	10.1	1396.6	49.9	27.4	83.8	0.0	1.2
Poznańskie	2 339.6	2 089.2	1.4	2.4	191.3	2.5	50.0	0.0	2.8
Miasta	771.5	692.1	0.7	1.4	31.6	0.7	44.3	0.0	0.7
Wieś	1 568.1	1 397.1	0.7	1.0	159.7	1.8	5.7	0.0	2.1
Pomorskie	1 884.4	1 648.5	1.4	2.6	190.4	5.0	33.6	0.0	2.9
Miasta	669.4	593.2	0.7	1.9	40.6	1.6	30.3	0.0	1.1
Wieś	1 215.0	1 055.3	0.7	0.7	149.8	3.4	3.3	0.0	1.8
Śląskie	1 295.0	1 195.0	0.8	0.4	77.3	1.4	19.0	0.0	1.1
Miasta	418.4	373.1	0.4	0.3	27.3	0.5	16.4	0.0	0.4
Wieś	876.6	821.9	0.4	0.1	50.0	0.9	2.6	—	0.7
Krakowskie	2 297.8	2 045.6	51.8	12.0	6.9	0.7	173.6	0.0	7.2
Miasta	579.6	426.6	3.7	0.6	4.1	0.3	143.6	0.0	0.7
Wieś	1 718.2	1 619.0	48.1	11.4	2.8	0.4	30.0	0.0	6.5
Lwowskie	3 126.3	1 447.7	1 305.3	9.0	13.1	4.1	342.4	0.1	4.6
Miasta	775.7	371.4	138.2	1.9	4.9	0.6	257.8	0.0	0.9
Wieś	2 350.6	1 076.3	1 167.1	7.1	8.2	3.5	84.6	0.1	3.7
Stanisławowskie	1 480.3	246.0	1 079.0	0.9	12.5	0.6	139.7	0.2	1.4
Miasta	295.2	86.8	99.6	0.4	5.1	0.2	102.8	0.1	0.2
Wieś	1 185.1	159.2	979.4	0.5	7.4	0.4	36.9	0.1	1.2
Tarnopolskie	1 600.4	586.6	872.0	1.9	3.7	1.4	134.1	0.1	0.6
Miasta	271.8	102.5	73.9	0.4	0.6	0.1	94.2	0.0	0.1
Wieś	1 328.6	484.1	798.1	1.5	3.1	1.3	39.9	0.1	0.5

[a] Wyznania ewangelickie: augsburskie, reformowane i unijne.

(dok. str. 25)

TABL. 18. LUDNOŚĆ WEDŁUG WYZNANIA W 1931 R. (dok.)

Województwa Miasta Wieś	Ogółem	Wyznanie: rzymskokat. obrz. łac.	rzymskokat. obrz. gr.kat.	prawosławne	ewangelickie[a]	inne chrześcijańskie	mojżeszowe	inne niechrześcij.	nie określ. i nie podane
	w odsetkach								
Polska	**100.0**	**64.8**	**10.4**	**11.8**	**2.6**	**0.5**	**9.8**	**0.0**	**0.1**
Miasta	100.0	63.8	3.7	2.2	2.8	0.2	27.2	0.0	0.1
Wieś	100.0	65.1	13.0	15.4	2.6	0.6	3.2	0.0	0.1
M. st. Warszawa .	100.0	67.1	0.1	0.8	1.8	0.1	29.9	0.0	0.2
Warszawskie . .	100.0	86.6	0.0	0.2	2.4	0.7	9.9	0.0	0.2
Miasta	100.0	63.0	0.1	0.3	1.6	0.2	34.7	0.0	0.1
Wieś	100.0	92.5	0.0	0.1	2.6	0.8	3.8	0.0	0.2
Łódzkie	100.0	78.9	0.0	0.1	5.8	0.6	14.4	0.0	0.2
Miasta	100.0	59.6	0.1	0.3	7.8	0.5	31.6	0.0	0.1
Wieś	100.0	92.1	0.0	0.1	4.4	0.6	2.6	0.0	0.2
Kieleckie	100.0	88.1	0.0	0.1	0.4	0.1	11.1	0.0	0.2
Miasta	100.0	69.5	0.1	0.3	0.4	0.0	29.6	0.0	0.1
Wieś	100.0	95.0	0.0	0.0	0.4	0.2	4.2	0.0	0.2
Lubelskie	100.0	75.3	0.1	9.9	1.0	0.5	13.0	0.0	0.2
Miasta	100.0	54.8	0.1	1.6	0.3	0.1	42.9	0.0	0.2
Wieś	100.0	80.0	0.2	11.9	1.1	0.6	6.0	0.0	0.2
Białostockie . . .	100.0	61.7	0.1	24.1	1.0	0.7	12.3	0.0	0.1
Miasta	100.0	50.8	0.2	8.5	1.4	0.2	38.7	0.1	0.1
Wieś	100.0	65.4	0.1	29.3	0.8	0.8	3.5	0.0	0.1
Wileńskie . . .	100.0	62.5	0.1	25.4	0.3	2.7	8.7	0.2	0.1
Miasta	100.0	60.8	0.1	7.5	0.8	1.1	29.2	0.4	0.1
Wieś	100.0	62.9	0.1	30.1	0.1	3.1	3.4	0.2	0.1
Nowogródzkie .	100.0	40.2	0.2	51.3	0.1	0.1	7.8	0.2	0.1
Miasta	100.0	37.2	0.1	18.6	0.4	0.1	42.6	1.0	0.0
Wieś	100.0	40.5	0.2	54.8	0.1	0.1	4.1	0.1	0.1
Poleskie	100.0	11.1	0.2	77.3	0.5	0.8	10.1	0.0	0.0
Miasta	100.0	25.2	0.3	24.7	0.4	0.2	49.2	0.0	0.0
Wieś	100.0	8.9	0.1	85.3	0.5	0.9	4.2	0.0	0.1
Wołyńskie . . .	100.0	15.7	0.5	69.8	2.6	1.3	10.0	0.0	0.1
Miasta	100.0	25.3	0.4	23.5	1.4	0.3	49.1	0.0	0.0
Wieś	100.0	14.4	0.5	76.2	2.7	1.5	4.6	0.0	0.1
Poznańskie . . .	100.0	89.3	0.1	0.1	8.2	0.1	2.1	0.0	0.1
Miasta	100.0	89.7	0.1	0.2	4.1	0.1	5.7	0.0	0.1
Wieś	100.0	89.1	0.0	0.1	10.2	0.1	0.4	0.0	0.1
Pomorskie . . .	100.0	87.5	0.1	0.1	10.1	0.3	1.8	0.0	0.1
Miasta	100.0	88.6	0.1	0.3	6.1	0.2	4.5	0.0	0.2
Wieś	100.0	86.9	0.1	0.0	12.3	0.3	0.3	0.0	0.1
Śląskie	100.0	92.3	0.1	0.0	5.9	0.1	1.5	0.0	0.1
Miasta	100.0	89.2	0.1	0.1	6.5	0.1	3.9	0.0	0.1
Wieś	100.0	93.8	0.0	0.0	5.7	0.1	0.3	—	0.1
Krakowskie . . .	100.0	89.0	2.3	0.5	0.3	0.0	7.6	0.0	0.3
Miasta	100.0	73.6	0.6	0.1	0.7	0.1	24.8	0.0	0.1
Wieś	100.0	94.2	2.8	0.7	0.2	0.0	1.7	0.0	0.4
Lwowskie	100.0	46.3	41.7	0.3	0.4	0.1	11.0	0.0	0.2
Miasta	100.0	47.9	17.8	0.3	0.6	0.1	33.2	0.0	0.1
Wieś	100.0	45.8	49.6	0.3	0.4	0.1	3.6	0.0	0.2
Stanisławowskie .	100.0	16.6	72.9	0.1	0.8	0.0	9.5	0.0	0.1
Miasta	100.0	29.4	33.8	0.1	1.7	0.1	34.8	0.0	0.1
Wieś	100.0	13.4	82.7	0.1	0.6	0.0	3.1	0.0	0.1
Tarnopolskie . .	100.0	36.7	54.5	0.1	0.2	0.1	8.4	0.0	0.0
Miasta	100.0	37.7	27.2	0.2	0.2	0.0	34.7	0.0	0.0
Wieś	100.0	36.5	60.1	0.1	0.2	0.1	3.0	0.0	0.0

[a] Wyznania ewangelickie: augsburskie, reformowane i unijne.

TABL. 19. LUDNOŚĆ WEDŁUG WYZNANIA I JĘZYKA OJCZYSTEGO W 1931 R.

Wyznania	Ogółem	Język ojczysty: polski	ukraiński	ruski	białoruski	rosyjski	niemiecki	żydowski i hebrajski	inny i nie podany
	w tysiącach								
Ogółem	**31 915.8**	**21993.4**	**3222.0**	**1219.6**	**989.9**	**138.7**	**741.0**	**2 732.6**	**878.6**
Rz. kat.: obrz. łac.	20 670,1	20333,3	12,6	12,9	77,8	1,9	118,5	—	113,1
obrz. gr. kat.	3 336,2	487,0	1676,8	1163,8	2,3	0,9	0,3	—	5,1
Prawosławne . .	3 762,5	497,3	1501,3	38,7	903,6	99,6	0,1	—	721,9
Ewangelickie[a] .	835,2	219,0	6,7	0,5	0,5	0,7	598,9	—	8,9
Inne chrześcijańskie	145,4	55,1	23,2	2,7	4,2	35,0	15,9	—	9,3
Mojżeszowe . . .	3 113,9	371,9	0,2	0,3	0,2	0,4	6,8	2 731,4	2,7
Inne niechrześcijańskie	6,8	4,4	0,1	0,1	1,0	0,1	0,0	—	1,1
Nie określone i nie podane	45,7	25,4	1,1	0,6	0,3	0,1	0,5	1,2	16,5

a Wyznania ewangelickie: augsburskie, reformowane i unijne.

TABL. 20. ZMIANY SKŁADU WYZNANIOWEGO LUDNOŚCI

Lata	Ogółem	Wyznanie: rzymskokat. obrz. łac.	rzymskokat. obrz. gr. kat.	prawosławne	ewangelickie	mojżeszowe	inne
	Ludność w tysiącach						
Około 1900	25 106	13 957	3 104	3 573	1 473	2 941	58
1921[a]	27 176	17 365	3 031	2 848	1 002	2 846	84
1931[a]	32 107	20 824	3 359	3 787	841	3 137	159
	Ludność w odsetkach						
Około 1900	100,0	55,6	12,4	14,2	5,9	11,7	0,2
1921[a]	100,0	63,9	11,1	10,5	3,7	10,5	0,3
1931[a]	100,0	64,8	10,5	11,8	2,6	9,8	0,5
	Zmiany w tysiącach						
1900—1931	+7 001	+6 867	+255	+214	−632	+196	+101
1900—1921	+2 070	+3 408	− 73	−725	−471	− 95	+ 26
1921—1931	+4 931	+3 459	+328	+939	−161	+291	+ 75
	Zmiany w odsetkach w stosunku do stanu na początku okresu						
1900—1931	+27,9	+49,2	+ 8,2	+ 6,0	−42,9	+ 6,7	+174,1
1900—1921	+ 8,2	+24,4	− 2,4	−20,3	−32,0	− 3,2	+ 44,8
1921—1931	+18,1	+19,9	+10,8	+33,0	−16,1	+10,2	+ 89,3

a Ludność o wyznaniu niewiadomym rozdzielono proporcjonalnie do ludności o wyznaniu wiadomym.

Uwaga. Z wojskiem skoszarowanym. W 1931 r. wojsko skoszarowane podzielono szacunkowo na wyznania. Składniki przyrostu ludności według wyznania ob. dział III, tabl. 2, str. 40.

TABL. 21. LUDNOŚĆ ŚWIATA WEDŁUG WYZNANIA[a] OKOŁO 1920 R.

Wyznanie	Ogółem	Europa	Azja	Afryka	Ameryka	Australia
	w milionach					
Ogółem	**1 818**	**450**	**1 020**	**130**	**210**	**8**
Chrześcijańskie	679	426	31	14	201	7
w tym:						
katolickie	331	191	16	2	121	1
ewangelickie	205	112	5	4	79	5
prawosławne	132	119	11	1	1	0
Niechrześcijańskie	1 128	18	985	116	8	1
w tym:						
mojżeszowe	12	9	1	1	1	0
mahometańskie	230	8	193	29	0	0
brahmanizm	238	0	238	0	0	0
buddyzm, konfuncjonizm, taoizm	488	0	488	0	0	0
szintoizm	40	—	40	0	0	0
pogańskie i fetyszyzm	119	—	25	86	7	1
Niewiadome	11	6	4	0	1	0

a Liczby szacunkowe; różnią się od liczb podanych w tabl. 6, str. 15.
Źródło: Gaetano Zingali *Demografia (Trattato Italiano d'Igiene. Monografia 18a)*, Turyn 1930.

TABL. 22. LUDNOŚĆ NIEKTÓRYCH KRAJÓW EUROPEJSKICH WEDŁUG WYZNANIA

Kraje	Rok spisu	Ogółem	Wyznanie: rzymsko-katolickie[a]	ewangelickie	prawosławne	inne chrześcijańskie	mojżeszowe	inne i niewiadome
		w odsetkach						
Austria	1934	100,0	90,4	4,4	0,0	0,5	2,8	1,9
Bułgaria	1926	100,0	0,7	0,1	83,4	0,5	0,8	14,5
Czechosłow.	1930	100,0	73,7	7,7	5,0	5,4	2,4	5,8
Estonia	1922	100,0	19,3	78,2	.	1,6	0,3	0,6
Finlandia	1930	100,0	0,0	96,7	1,8	.	0,1	1,4
Grecja	1928	100,0	0,6	0,1	96,1	.	1,2	2,0
Holandia	1930	100,0	36,5	45,5	.	.	1,4	16,6
Irlandia	1926	100,0	92,6	7,0	.	.	0,1	0,3
Jugosławia	1931	100,0	37,8	1,7	48,7	0,1	0,5	11,2
Litwa	1923	100,0	85,7	3,8	0,2	.	7,6	2,7
Łotwa	1935	100,0	24,4	61,6	8,9	.	4,8	0,3
Niemcy	1933	100,0	32,1	61,9	0,2	0,3	0,8	4,7
Norwegia	1930	100,0	0,1	99,0	.	.	0,0	0,9
Polska	1931	100,0	75,2	2,6	11,8	0,5	9,8	0,1
Rumunia	1934	100,0	16,0	6,4	70,8	.	4,8	2,0
Szwajcaria	1930	100,0	41,0[b]	57,3	.	.	0,4	1,3
Szwecja	1930	100,0	0,1	99,5	.	.	0,1	0,3
Węgry	1930	100,0	67,2	27,0	0,5	.	5,1	0,2
Włochy	1931	100,0	99,6	0,2	0,0	.	0,1	0,1

a Wszystkich obrządków. b Łącznie z prawosławnymi.
Źródła: *Statistique Générale de la France. Annuaire Statistique 1937*, Paryż 1938; *Hübners Weltstatistik*, Wiedeń 1939.

TABL. 23. ANALFABETYZM WEDŁUG PŁCI I WIEKU

Lata spisu Miasta Wieś Płeć	Nie umiało czytać ani pisać osób w wieku lat								
	10 i więcej[a]	10-14	15-19	20-24	25-29	30-39	40-49	50-59	60 i więcej
	w odsetkach ogółu osób danego wieku								
Polska									
Ogółem . . . 1921	33,1	29,7	24,0	23,7	25,7	31,5	38,6	46,6	54,2
Miasta	18,7	13,5	11,6	12,0	13,4	17,6	23,6	30,7	37,1
Wieś	38,1	34,4	28,0	28,0	30,7	37,2	44,4	52,1	59,4
Ogółem . . . 1931	23,1	6,6	12,4	16,9	17,1	21,4	30,3	38,6	50,0
Miasta . . .	12,2	3,3	4,2	6,2	7,4	10,5	16,4	22,6	33,4
Wieś	27,6	8,0	15,5	21,4	21,3	26,4	36,7	45,5	56,3
Mężczyźni . . 1921	30,0	29,6	22,6	20,5	21,7	25,3	32,9	41,8	50,9
1931	17,8	5,8	9,8	13,7	12,8	15,0	21,9	30,3	43,4
Miasta	8,9	2,5	3,6	5,3	5,9	7,5	11,3	15,9	25,1
Wieś	21,3	6,9	12,1	16,9	15,5	18,2	26,6	36,3	49,6
Kobiety . . . 1921	35,7	29,7	25,2	25,7	29,3	36,7	43,9	51,1	57,3
1931	27,9	7,4	14,8	19,8	21,2	27,1	37,6	45,9	55,6
Miasta	15,0	2,1	4,7	6,9	8,7	13,0	20,6	28,3	39,4
Wieś	33,4	9,1	18,7	25,4	26,8	33,8	45,5	53,6	62,3
Woj. centralne									
Ogółem . . . 1921	31,7	25,1	20,6	22,3	25,1	31,4	38,8	47,6	56,2
1931	22,3	3,7	7,4	11,3	15,1	22,6	32,5	41,6	54,2
Miasta	15,6	2,6	4,2	6,5	9,6	14,7	22,2	29,5	41,1
Wieś	25,9	4,2	9,0	13,9	18,3	27,3	38,9	48,8	60,6
Mężczyźni . . 1931	17,9	3,9	7,4	10,0	11,8	16,8	24,6	33,2	47,0
w tym wieś . .	21,0	4,3	8,8	12,2	14,1	20,2	29,7	39,9	53,8
Kobiety 1931	26,3	3,5	7,4	12,3	18,2	27,9	39,6	49,0	60,0
w tym wieś . .	30,5	4,0	9,1	15,5	22,4	34,1	47,4	56,8	66,6
Woj. wschodnie									
Ogółem . . 1921	64,7	71,0	58,6	55,6	53,8	59,9	67,6	73,0	79,0
1931	41,0	17,0	31,1	37,3	35,6	39,1	49,3	60,1	68,7
Miasta	15,6	3,8	7,3	10,0	11,0	13,6	20,1	28,1	37,3
Wieś	45,5	18,9	35,1	41,9	40,0	44,2	54,8	66,0	74,1
Mężczyźni . 1931	27,3	12,9	20,2	24,7	21,2	21,3	29,8	44,6	58,0
w tym wieś . . .	30,2	14,2	22,6	27,5	23,5	23,9	33,3	49,6	63,4
Kobiety 1931	53,6	21,2	40,7	49,1	48,9	55,6	67,2	73,9	77,8
w tym wieś . . .	59,6	23,7	46,0	55,7	55,6	63,2	74,6	80,7	83,5
Woj. zachodnie									
Ogółem . . . 1921	4,2	2,7	1,8	1,9	2,2	2,5	3,6	7,2	13,4
1931	2,7	0,6	0,9	1,2	1,3	1,8	2,6	3,9	11,6
Miasta	2,0	0,5	0,6	0,8	0,8	1,0	1,5	2,8	10,2
Wieś	3,2	0,6	1,0	1,4	1,6	2,3	3,4	4,5	12,2
Mężczyźni . . 1931	2,5	0,6	1,0	1,4	1,4	1,8	2,7	3,5	10,0
w tym wieś . . .	3,1	0,7	1,2	1,7	1,7	2,4	3,5	4,2	10,9
Kobiety 1931	2,9	0,6	0,7	1,0	1,2	1,8	2,6	4,4	12,9
w tym wieś . . .	3,3	0,6	0,8	1,2	1,6	2,3	3,2	4,9	13,5
Woj. południowe									
Ogółem . . . 1921	31,5	26,2	21,4	19,9	22,1	29,2	38,7	48,8	57,7
1931	24,2	8,2	14,7	20,7	17,0	18,6	28,9	39,8	53,5
Miasta	11,6	2,5	5,9	8,1	6,9	7,8	12,9	20,3	32,6
Wieś	28,2	9,5	17,6	24,9	20,3	22,2	34,5	46,3	60,0
Mężczyźni . . 1931	20,1	7,4	12,6	18,5	15,2	14,6	21,9	31,8	47,1
w tym wieś . . .	23,7	8,6	15,2	22,1	18,0	17,5	26,7	37,9	53,6
Kobiety 1931	27,9	9,0	16,7	22,7	18,8	22,0	34,5	46,5	59,1
w tym wieś . . .	32,4	10,5	19,9	27,6	22,6	26,3	40,7	53,5	65,8

a Łącznie z ludnością w wieku niewiadomym.

TABL. 24. ANALFABETYZM WŚRÓD LUDNOŚCI W WIEKU 10 LAT I WIĘCEJ W 1931 R.

Województwa	Miasta i wieś			Miasta			Wieś		
	Nie umiało czytać ani pisać osób								
	Ogółem	mężczyzn	kobiet	razem	mężczyzn	kobiet	razem	mężczyzn	kobiet
	w odsetkach ogółu ludności								
Polska	**23.1**	**17.8**	**27.9**	**12.2**	**8.9**	**15.0**	**27.6**	**21.3**	**33.4**
M. st. Warszawa	10.0	6.9	12.6	10.0	6.9	12.6	×	×	×
Warszawskie	21.8	18.3	25.0	18.9	15.1	22.3	22.5	19.1	25.8
Łódzkie	22.7	18.5	26.6	17.7	13.3	21.3	26.8	22.3	31.1
Kieleckie	25.7	21.0	30.1	17.9	13.7	21.5	28.8	23.7	33.6
Lubelskie	24.6	19.3	29.6	18.6	14.4	22.3	26.1	20.4	31.5
Białostockie	23.1	15.5	30.0	14.5	9.7	18.7	26.2	17.6	34.2
Wileńskie	29.1	20.8	36.6	13.6	8.9	17.5	33.5	23.9	42.3
Nowogródzkie	34.9	21.5	47.3	14.1	7.7	20.1	37.3	23.1	50.5
Poleskie	48.4	31.1	64.2	16.1	9.5	22.0	53.9	34.7	71.4
Wołyńskie	47.8	32.2	62.3	18.1	11.5	23.9	52.3	35.3	68.3
Poznańskie	7.6	6.9	8.2	4.5	3.7	5.3	9.1	8.5	9.7
Pomorskie	8.3	7.4	9.1	5.3	4.2	6.4	10.0	9.2	10.7
Śląskie	1.5	1.3	1.6	1.4	1.1	1.6	1.5	1.3	1.6
Krakowskie	13.7	13.0	14.4	7.4	5.8	8.7	16.1	15.6	16.6
Lwowskie	23.1	19.7	26.1	10.3	7.2	12.8	27.9	24.1	31.3
Stanisławowskie	36.6	28.1	44.3	17.1	12.1	21.4	41.8	32.2	50.6
Tarnopolskie	29.8	23.4	35.4	18.7	13.8	23.0	32.1	25.4	38.1

TABL. 25. LUDNOŚĆ W MIASTACH I NA WSI WEDŁUG ŹRÓDŁA UTRZYMANIA I STANOWISKA SPOŁECZNEGO W 1931 R.

Zawodowo czynni oraz członkowie rodzin na ich utrzymaniu

Działy zawodu	Miasta				Wieś			
	Ogółem	Samodzielni	Najemni		Ogółem	Samodzielni	Najemni	
			pracown. umysłowi	robotnicy[a]			pracown. umysłowi	robotnicy[a]
	w tysiącach							
Ogółem	**8731.1**[b]	**2998.0**	**986.1**	**4092.5**	**23184.7**[b]	**17335.7**	**400.0**	**5043.5**
Rolnictwo	609.7	488.4	6.1	115.2	18737.2	16005.9	30.6	2700.7
Ogrodn., ryb. i leśn.	44.2	19.7	5.0	19 5	189.8	22.7	18.0	149.1
Górnictwo i przemysł	3772.9	1186.0	173.2	2413.7	2405.0	829.6	65.7	1509.7
Handel i ubezpiecz.	1484.9	1013.0	152.6	319.3	458.3	401.5	14.3	42.5
Komunikacja i transp.	730.4	135.6	129.3	465.5	422.7	38.6	49.5	334.6
Służba publ. i kościół	495.0	19.2	270.7	205.1	218.1	1.7	96.7	119.7
Szkolnictwo i kultura	213.2	44.5	125.9	42.8	124.9	12.0	101.5	11.4
Leczn., utrzym. czyst., zakłady opieki społ.	222.1	90.6	44.9	86.6	53.2	23.5	10.3	19.4
Służba domowa	313.0	×	×	313.0	128.1	×	×	128.1
Zawód niewiadomy	201.0	1.0	78.4	111.8	49.2	0.2	13.4	28.3
Utrzym. się bez pracy	644.7[b]	×	×	×	398.2[b]	×	×	×

a Łącznie z chałupnikami. b Osoby utrzymujące się bez pracy zarobkowej (emeryci, inwalidzi, kapitaliści, osoby przebywające w przytułkach, w więzieniach itp.) oraz członkowie ich rodzin nie są podzieleni według stanowiska społecznego.

TABL. 26. LUDNOŚĆ WEDŁUG DZIAŁÓW I WAŻNIEJSZYCH GAŁĘZI ZAWODU W 1931 R.

Działy zawodu Ważniejsze gałęzie zawodu	Czynni i członkowie rodzin				Czynni[a]			
	Ogółem	Samodzielni	Pracown. umysł.	Robotnicy[b]	Ogółem	Samodzielni	Pracown. umysł.	Robotnicy[b]
	w tysiącach							
Ogółem	31915,8[c]	20333,7	1 386,1	9136,0	15321,5[c]	10020,0	664,5	4 217,0
Rolnictwo	19346,9	16494,3	36,7	2815,9	9 986,0	8557,1[d]	17,3	1411,6
Ogrodn., ryb. i leśn.	234,0	42,4	23,0	168,6	81,5	16,0	9,1	56,4
Górnictwo i przemysł	6 177,9	2 015,6	238,9	3923,4	2 537,7	756,2	106,2	1675,3
Górnictwo	562,6	0,8	24,7	537,1	175,1	0,3	8,6	166,2
Hutn. i przem. metal.	806,1	245,6	46,5	514,0	331,7	89,0	21,4	221,3
Przemysł: chemiczny	144,9	12,0	17,3	115,6	57,8	4,2	8,4	45,2
mineralny	226,1	23,3	8,8	194,0	83,8	8,0	3,7	72,1
drzewny	555,3	243,9	18,6	292,8	222,7	85,6	7,5	129,6
papierniczy	48,3	4,9	3,5	39,9	19,2	1,7	1,6	15,9
włókienniczy	497,9	49,5	23,5	424,9	251,0	20,9	10,8	219,3
skórzany	92,8	43,1	1,9	47,8	33,5	14,1	0,9	18,5
odzieżowy	1 074,0	757,7	3,5	312,8	504,6	312,8	1,8	190,0
spożywczy	735,4	311,3	39,5	384,6	288,1	112,1	16,7	159,3
poligraficzny	71,3	22,6	5,4	43,3	35,2	8,9	2,8	23,5
budowlany	647,9	293,4	20,1	334,4	235,8	95,7	10,5	129,6
Wodociągi, elektr. i gaz	65,6	0,2	11,3	54,1	22,0	0,1	4,6	17,3
Handel i ubezpiecz.	1 943,2	1 414,5	166,9	361,8	813,2	548,0	85,6	179,6
Handel towarowy	1 375,1	1 101,2	82,6	191,3	562,2	417,5	43,4	101,3
Domy czynszowe i zakłady gastronomiczne	414,9	246,0	16,1	152,8	186,9	107,8	7,7	71,4
Obrót pieniężny	66,2	2,2	51,3	12,7	31,2	0,9	25,6	4,7
Pryw. zakłady ubezp.	10,6	1,0	8,6	1,0	5,0	0,3	4,3	0,4
Pośrednictwo	71,0	62,0	6,2	2,8	25,2	20,6	3,3	1,3
Komunikacja i transp.	1 153,1	174,2	178,8	800,1	340,5	51,0	67,1	222,4
Poczta, telefon, telegr.	108,3	—	44,7	63,6	40,2	—	21,9	18,3
Żegluga wodna i powietrzna	9,9	1,8	1,6	6,5	4,1	0,6	0,8	2,7
Koleje	700,0	—	115,7	584,3	187,8	—	37,4	150,4
Tramwaje i autobusy w miastach	38,9	0,0	3,1	35,8	12,0	0,0	1,1	10,9
Inny transp. i komunik.	253,8	172,4	6,6	74,8	83,9	50,4	3,3	30,2
Dozór drog. i wodny	42,2	—	7,1	35,1	12,5	—	2,6	9,9
Służba publ. i kościół	713,1	20,9	367,4	324,8	294,8	8,0	169,1	117,7
Administracja publ.	304,3	—	192,5	111,8	116,7	—	81,3	35,4
Sądown. i adwokatura	86,2	20,9	53,6	11,7	38,0	8,0	26,4	3,6
Służba bezp. publ.	181,5	0,0	15,9	165,6	70,4	0,0	5,8	64,6
Kościół i związki wyzn.	118,2	—	89,1	29,1	58,5	—	47,2	11,3
Organizacje społeczne	21,4	—	15,2	6,2	10,4	—	7,8	2,6
Szkolnictwo i kultura	338,1	56,5	227,4	54,2	181,0	27,3	129,2	24,5
Szkolnictwo	234,0	3,8	195,7	34,5	122,9	1,4	107,8	13,7
Wychow. pozaszkolne	51,3	35,2	9,7	6,4	30,8	17,8	8,4	4,6
Prasa, wydawnictwa i czytelnie	11,7	0,9	7,9	2,9	6,5	0,4	4,5	1,6
Widowiska	31,9	13,2	11,1	7,6	16,0	5,7	6,7	3,6
Leczn., utrzym. czyst., zakłady opieki społ.	275,3	114,1	55,2	106,0	151,9	55,7	32,9	63,3
Leczn. i profilaktyka	124,6	41,4	49,0	34,2	70,7	20,8	29,0	20,9
Higiena osobista i utrzym. czystości	137,2	72,7	2,3	62,2	71,4	34,9	1,1	35,4
Służba domowa	441,1	—	—	441,1	415,4	—	—	415,4
Utrzym. się bez pracy	1 042,9[c]	—	—	—	411,0[c]	—	—	—

a Łącznie z pomagającymi członkami rodzin. *b—c* Ob. uwagi *a—b* do tabl. 25, str. 29. *d* Liczba częściowo oparta na szacunku.

TABL. 27. LUDNOŚĆ WEDŁUG ŹRÓDŁA UTRZYMANIA, WYZNANIA I STANOWISKA SPOŁECZNEGO W 1931 R.

Ważniejsze wyznania / Stanowisko społeczne	Ogółem[a,b]	Źródło utrzymania: Rolnictwo[a]	Przemysł	Handel	Komunikacja	Szkolnictwo i kultura	Służba domowa	Inne[b]
				w tysiącach				
Ogółem	**31915.8**	**19346.9**	**6177.9**	**1943.2**	**1153.1**	**338.1**	**441.1**	**2515.5**
Rz. kat. obrz. łaciński	20670.1	12161.7	4317.9	712.3	942.1	233.1	342.9	1960.1
Samodzielni zatrudniający siły najemne	1 201.6	951,5	174.2	48.3	4.2	1.2	—	22.2
Samodzielni nie zatrudniający sił najemnych	9 991.1	8 671.5	855,6	317.4	47.3	16,5	—	82.8
Pracownicy umysłowi	1 038,7	30.5	162.5	95.4	163.9	169.8	—	416.6
Robotnicy i chałupnicy	7 378.9	2 241,3	3125,6	251.2	726.7	45.6	842.9	645.6
Rz. kat. obrz. gr. kat.	3 336.2	2 940.4	193.4	23.2	31.4	13.5	38.3	96.0
Samodz.: zatr. siły naj.	155.4	147.7	6.2	0.8	0,1	0.0	—	0.6
nie zatr. sił naj.	2 534.7	2 454.9	64.4	8.7	2.1	1,0	—	3.6
Pracownicy umysłowi	39.0	0.5	2,3	3.1	2.4	10,9	—	19.8
Robotnicy i chałupnicy	546,6	326,8	120.5	10,6	26.8	1.6	38.3	22.0
Prawosławne	3 762.5	3 475.7	127.9	22.7	24.6	7.9	23.6	80.1
Samodz.: zatr. siły naj.	118.1	113.1	4.0	0.6	0.1	0.1	—	0.2
nie zatr. sił naj.	3 285.6	3 209.5	53.8	14.0	1.9	1.2	—	5.2
Pracownicy umysłowi	41.9	1.0	4.7	2.9	4.2	4.6	—	24.5
Robotnicy i chałupnicy	272.9	137.1	65.4	5.2	18.4	2.0	23.6	21.2
Ewangelickie[c]	835.2	494.2	198.3	40.1	13.0	9.9	12,4	67.3
Samodz.: zatr. siły naj.	123.0	97.5	18.9	4.6	0.3	0.1	—	1.6
nie zatr. sił naj.	364.2	300.1	37.1	20.4	1.3	1.1	—	4.2
Pracownicy umysłowi	53.6	2.4	19.5	7.5	2.6	7.6	—	14.0
Robotnicy i chałupnicy	240.5	73.1	122.8	7.6	8.8	1.1	12.4	14.7
Mojżeszowe	3 113.9	125.1	1313.3	1140.5	139.4	72.6	22.5	300.5
Samodz.: zatr. siły naj.	234,4	17.6	137.4	60.3	3.8	0.9	—	14.4
nie zatr. sił naj.	1 860.9	80.5	654.4	936.3	112.7	34.1	—	42.9
Pracownicy umysłowi	206.6	2.2	48.9	57.4	5.3	33.8	—	59.0
Robotnicy i chałupnicy	659.1	22.5	472.6	86.5	17.6	3.8	22.5	33.6
				w odsetkach				
Ogółem	**100.0**	**100.0**	**100.0**	**100.0**	**100.0**	**100.0**	**100.0**	**100.0**
Rz. kat.: obrz. łaciński	64.8	62.8	69.9	36.6	81.7	68.9	77.7	77.9
obrz. gr. kat.	10.4	15.2	3.1	1.2	2.7	4.0	8.7	3.8
Prawosławne	11.8	17.9	2.1	1.2	2.1	2.3	5.4	3.2
Ewangelickie[c]	2.6	2.6	3.2	2.1	1.1	3.0	2.8	2.7
Mojżeszowe	9.8	0.7	21.3	58.7	12.1	21.5	5.1	11.9
Ogółem	**100.0**	**60.6**	**19.3**	**6.1**	**3.6**	**1.0**	**1.5**	**7.9**
Rz. kat. obrz. łaciński	100.0	58.8	20.9	3.4	4.6	1.1	1.7	9.5
Samodz.: zatr. siły naj.	100.0	79.2	14.5	4.0	0.4	0.1	—	1.8
nie zatr. sił naj.	100.0	86.8	8.5	3.2	0.5	0.2	—	0.8
Pracownicy umysłowi	100.0	2.9	15.6	9.2	15.8	16.4	—	40.1
Robotnicy i chałupnicy	100.0	30.4	42.4	3.4	9.8	0.6	4.6	8.8
Rz. kat. obrz. gr. kat.	100.0	88.1	5.8	0.7	1.0	0.4	1.1	2.9
Samodz.: zatr. siły naj.	100.0	95.0	4.0	0.5	0.1	0.0	—	0.4
nie zatr. sił naj.	100.0	96.9	2.5	0.3	0.1	0.0	—	0.2
Pracownicy umysłowi	100.0	1.3	5.9	7.9	6.1	28.0	—	50.8
Robotnicy i chałupnicy	100.0	59.8	22.1	1.9	4.9	0.3	7.0	4.0

a W sumach ogólnych uwzględnieni są dożywotnicy, nie podzieleni według stanowiska społecznego. *b* W tym osoby utrzymujące się bez pracy zarobkowej (emeryci, inwalidzi, kapitaliści, osoby przebywające w przytułkach, w więzieniach itp.) oraz członkowie ich rodzin nie są podzieleni według stanowiska społecznego. *c* Wyznania ewangelickie: augsburskie, reformowane i unijne.

(dok. str. 32)

TABL. 27. LUDNOŚĆ WEDŁUG ŹRÓDŁA UTRZYMANIA, WYZNANIA I STANOWISKA SPOŁECZNEGO W 1931 R. (dok.)

Ważniejsze wyznania Stanowisko społeczne	Ogółem[ab]	Źródło utrzymania						
		Rolnictwo[a]	Przemysł	Handel	Komunikacja	Szkolnictwo i kultura	Służba domowa	Inne[b]
w odsetkach (dok.)								
Prawosławne	100.0	92.4	3.4	0.6	0.7	0.2	0.6	2.1
Samodz.: zatr. siły naj.	100.0	95.8	3.4	0.5	0.1	0.0	—	0.2
nie zatr. sił naj.	100.0	97.7	1.6	0.4	0.1	0.0	—	0.2
Pracownicy umysłowi	100.0	2.3	11.2	7.0	10.1	11.1	—	58.3
Robotnicy i chałupnicy	100.0	50.2	24.0	1.9	6.7	0.7	8.7	7.8
Ewangelickie[c]	100.0	59.2	23.7	4.8	1.6	1.2	1.5	8.0
Samodz.: zatr. siły naj.	100.0	79.3	15.4	3.7	0.2	0.1	—	1.3
nie zatr. sił naj.	100.0	82.4	10.2	5.6	0.4	0.3	—	1.1
Pracownicy umysłowi	100.0	4.5	36.3	14.0	4.9	14.2	—	26.1
Robotnicy i chałupnicy	100.0	30.4	51.1	3.1	3.7	0.5	5.1	6.1
Mojżeszowe	100.0	4.0	42.2	36.6	4.5	2.3	0.7	9.7
Samodz.: zatr. siły naj.	100.0	7.5	58.6	25.7	1.6	0.4	—	6.2
nie zatr. sił naj.	100.0	4.3	35.2	50.3	6.1	1.8	—	2.3
Pracownicy umysłowi	100.0	1.0	23.6	27.8	2.6	16.4	—	28.6
Robotnicy i chałupnicy	100.0	3.4	71.7	13.1	2.7	0.6	3.4	5.1
Rz. kat. obrz. łaciński	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Samodz.: zatr. siły naj.	5.8	7.8	4.0	6.8	0.5	0.5	—	1.1
nie zatr. sił naj.	48.3	71.3	19.8	44.5	5.0	7.1	—	4.2
Pracownicy umysłowi	5.0	0.3	3.8	13.4	17.4	72.8	—	21.3
Robotnicy i chałupnicy	35.7	18.4	72.4	35.3	77.1	19.6	100.0	32.9
Rz. kat. obrz. gr. kat.	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Samodz.: zatr. siły naj.	4.6	5.0	3.2	3.5	0.3	0.3	—	0.7
nie zatr. sił naj.	76.0	83.5	33.3	37.4	6.7	7.4	—	3.7
Pracownicy umysłowi	1.2	0.0	1.2	13.3	7.6	80.8	—	20.6
Robotnicy i chałupnicy	16.4	11.1	62.3	45.8	85.4	11.5	100.0	22.9
Prawosławne	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Samodz.: zatr. siły naj.	3.1	3.3	3.1	2.8	0.3	0.4	—	0.3
nie zatr. sił naj.	87.3	92.3	42.0	61.6	7.8	15.3	—	6.6
Pracownicy umysłowi	1.1	0.0	3.7	12.9	17.1	59.2	—	30.5
Robotnicy i chałupnicy	7.3	4.0	51.2	22.7	74.8	25.1	100.0	26.4
Ewangelickie[c]	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Samodz.: zatr. siły naj.	14.7	19.7	9.5	11.5	1.9	1.0	—	2.4
nie zatr. sił naj.	43.6	60.7	18.7	50.8	10.1	11.3	—	6.2
Pracownicy umysłowi	6.4	0.5	9.8	18.7	20.2	76.2	—	20.8
Robotnicy i chałupnicy	28.8	14.8	62.0	19.0	67.8	11.5	100.0	21.8
Mojżeszowe	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Samodz.: zatr. siły naj.	7.5	14.1	10.5	5.3	2.8	1.2	—	4.8
nie zatr. sił naj.	59.8	64.3	49.8	82.1	80.8	47.0	—	14.3
Pracownicy umysłowi	6.6	1.8	3.7	5.0	3.8	46.6	—	19.7
Robotnicy i chałupnicy	21.2	18.0	36.0	7.6	12.6	5.2	100.0	11.1

a — c Ob. uwagi *a — c* na str. 31.

TABL. 28. LUDNOŚĆ ŚWIATA WEDŁUG ZAWODU OKOŁO 1930 R.

Ludność zawodowo czynna

Części świata	Ogółem	Rolnictwo	Górnictwo i przemysł	Inne zawody
	w odsetkach			
Ogółem	**100,0**	**60,5**	**12,6**	**26,9**
Europa	100,0	55,6	22,2	22,2
Azja	100,0	66,7	6,7	26,6
Afryka	100,0	75,0	1,7	23,3
Ameryka	100,0	36,7	20,0	43,3
Australia i Oceania	100,0	25,0	25,0	50,0

Źródło: J. W. Nixon *On the Statistics available concerning the occupied population of the world and its distribution. Revue de l'Institut International de Statistique*, nr 3, Haga 1938.

TABL. 29. LUDNOŚĆ WEDŁUG ZAWODU W NIEKTÓRYCH KRAJACH

Kraje[a]	Rok spisu	Rolnictwo	Działy poza rolnictwem	Utrzymujący się bez pracy zarob.	Samodzielni w rolnictwie w % ogółu ludności	Górnictwo i przemysł	Handel i ubezpieczenia	Komunikacja i transport	Inne zawody
		w odsetkach ogółu ludności			w rolnictwie	w odsetkach ludności poza rolnictwem			
				Zawodowo czynni oraz członkowie rodzin na ich utrzymaniu					
Z.S.R.R.	1926	77,6	20,6	1,8	.	41,2	10,7	13,6	34,5
Bułgaria	1926	74,6	23,8	1,6	.	45,4	17,1	9,0	28,5
Polska[a]	1921	63,9	33,0	3,1	.	47,7	17,2	9,4	25,7
	1931	60,9	35,8	3,3	.	49,3	15,5	9,2	26,0
Finlandia	1930	59,4	36,2	4,4	.	45,9	11,2	10,2	32,7
Estonia	1934	58,8	36,3	4,9	.	46,6	13,6	9,4	30,4
Węgry	1930	51,8	43,4	4,8	.	50,8	13,8	9,0	26,4
Norwegia	1930	35,5	55,7	8,8	.	47,9	17,0	17,0	18,1
Szwecja	1930	34,8	57,8	7,4	.	54,8	16,1	12,1	17,0
Dania	1930	29,6	59,3	11,1	.	47,9	18,3	11,6	22,2
Szwajcaria	1930	22,7	69,4	7,9	.	59,2	17,2	7,9	15,7
Niemcy	1933	20,9	65,6	13,5	.	59,3	16,4	9,4	14,9
				Zawodowo czynni					
Z.S.R.R.	1926	83,2	14,6	2,2	.	42,4	10,3	11,0	36,3
Bułgaria	1926	80,0	18,8	1,2	90,8	48,1	14,5	7,0	30,4
Polska	1931	64,9	32,4	2,7	85,2	46,6	14,9	6,3	32,2
Estonia	1934	63,0	31,0	6,0	81,3	45,0	13,7	7,6	33,7
Finlandia	1930	60,6	33,2	6,2	.	41,5	12,7	8,5	37,3
Grecja	1928	53,7	41,1	5,2	.	38,7	18,5	9,5	33,3
Węgry	1930	49,7	44,5	5,8	60,9	48,2	14,2	6,2	31,4
Włochy	1931	39,2	43,6	17,2	69,5	55,9	15,8	8,3	20,0
Francja	1931	34,5	62,1	3,4	66,9	52,8	19,6	9,1	18,5
Szwecja	1930	32,2	58,1	9,7	69,0	49,3	18,5	10,2	22,0
Kanada	1931	31,2	68,8	.	.	36,2	17,7	12,1	34,0
Norwegia	1930	30,7	56,1	13,2	71,1	40,1	19,3	14,4	26,2
Dania	1930	27,1	57,8	15,1	63,0	40,0	18,6	8,4	33,0
Niemcy	1933	24,5	60,2	15,3	71,6	56,9	19,1	6,7	17,3
Stany Zj. Am.	1930	22,0	78,0	.	.	40,5	10,5	19,9	29,1
Holandia	1930	20,6	79,4	.	40,6	46,9	19,7	9,5	23,9
Szwajcaria	1930	19,6	71,8	8,6	75,2	55,9	18,7	5,6	19,8
Anglia	1931	5,2	87,3	7,5	29,5	49,0	20,0	8,4	22,6

[a] W granicach spisu 1931 r.

Uwaga. Wskutek różnych zasad klasyfikacji dane są częściowo nieporównywalne.

TABL. 30. LUDNOŚĆ MIEJSKA WEDŁUG GRUP WIELKOŚCI MIAST

Według każdorazowego podziału administracyjnego

Wyszczególnienie		Ogółem	Miasta liczące poniżej 5	5–10	10–20	20–50	50–100	100–200	200–500	500 i więcej
			tysięcy mieszkańców							
Liczba miast . . .	1900	488	291	119	47	22	4	3	1	1
	1921	611	354	146	62	36	7	3	2	1
	1931	636	308	177	83	46	11	6	3	2
Ludność miejska: w tysiącach . . .	1900	4 435	882	794	644	650	262	415	253	539
	1921	6 608	1 008	1 005	842	1 100	563	482	671	937
	1931	8 689	928	1 233	1 099	1 392	688	781	784	1 784
w % ogółu ludności	*1900*	*17.7*	*3.5*	*3.2*	*2.6*	*2.6*	*1.0*	*1.7*	*1.0*	*2.*
	1921	*24.6*	*3.8*	*3.7*	*3.1*	*4.1*	*2.1*	*1.8*	*2.5*	*3.*
	1931	*27.2*	*2.9*	*3.9*	*3.4*	*4.4*	*2.1*	*2.4*	*2.5*	*5.6*

TABL. 31. ROZWÓJ LUDNOŚCI MIAST LICZĄCYCH W 1931 R. POWYŻEJ 10 000 MIESZKAŃCÓW

Miasta	Ludność 1900a	1921	1931b
	w tysiącach		
M. st. Warszawa* . .	593.8	936.7	1179.5
Woj. warszawskie			
Płock*	21.6	25.8	33.0
Żyrardów*	5.7	21.3	25.1
Łomża*	17.9	22.0	25.0
Pruszków	.	15.1	23.7
Mława	11.5	17.0	19.6
Ostrów Mazowiecka	8.6	13.4	17.6
Pułtusk	11.4	13.5	16.8
Grodzisk Mazowiecki	2.8	11.3	15.7
Otwock	.	8.6	15.1
Ostrołęka	7.0	9.1	14.1
Wołomin	.	6.2	14.1
Ciechanów	6.8	12.0	13.9
Mińsk Mazowiecki .	4.1	10.5	13.5
Rembertów	.	1.4	13.2
Sokołów Podlaski .	7.3	8.1	11.9
Sochaczew	5.8	5.1	10.8
Wyszków	5.0	9.1	10.8
Płońsk	7.9	9.2	10.4
Sierpc	5.2	6.7	10.0
Woj. łódzkie			
Łódź*	252.9	452.0	604.6
Piotrków Trybunalski*	27.8	41.0	51.3
Woj. łódzkie (dok.)			
Pabianice*	26.8	30.0	45.7
Tomaszów Mazowiecki*	20.0	28.3	38.0
Zgierz*	19.1	21.1	26.6
Kutno	10.3	16.0	23.4
Radomsko	11.8	18.7	23.0
Zduńska Wola . .	15.7	18.9	22.9
Skierniewice . . .	6.2	15.3	20.1
Łowicz	9.1	15.8	17.6
Ozorków	11.5	12.6	15.0
Wieluń	6.7	11.0	14.0
Brzeziny	7.6	10.6	13.0
Ruda Pabianicka .	.	5.1	12.1
Aleksandrów Łódzki	6.0	8.2	11.6
Końskie	6.3	8.3	11.1
Łęczyca	7.8	10.3	10.6
Sieradz	6.1	9.3	10.5
Woj. kieleckie			
Częstochowa* . . .	38.4	80.5	117.2
Sosnowiec*	.	86.5	109.0
Radom*	26.5	61.6	77.9
Kielce*	18.2	41.3	58.2
Będzin*	13.5	27.9	47.6
Dąbrowa Górnicza* .		39.9	36.9
Zawiercie*	16.9	29.5	32.9

a Dla miast b. zaboru rosyjskiego ludność dla 1900 r. podano według spisu 1897 r. b Miasta w granicach administracyjnych z dn. 1.IV 1939 r

U w a g a. Miasta zaliczono do poszczególnych województw zgodnie z podziałem administracyjnym obowiązującym od dn. 1.IV 1939 r. Gwiazdką (*) oznaczono miasta wydzielone obecnie z powiatowych związków samorządowych.

(c. d. str. 35)

TABL. 31. ROZWÓJ LUDNOŚCI MIAST LICZĄCYCH W 1931 R. POWYŻEJ 10 000 MIESZKAŃCÓW (c. d.)

Miasta	Ludność w tysiącach 1900[a]	1921	1931[b]
Woj. kieleckie (dok.)			
Ostrowiec Świętokrzyski*	8,7	19,7	25,9
Czeladź	6,0	17,2	21,0
Skarżysko-Kamienna	.	8,2	14,3
Wierzbnik	.	5,5	13,6
Jędrzejów	4,6	11,7	12,9
Szydłowiec	6,9	7,2	10,7
Woj. lubelskie			
Lublin*	39,5	94,4	112,3
Siedlce*	17,4	30,7	36,9
Chełm*	11,2	23,2	29,1
Zamość	6,0	19,0	24,7
Biała Podlaska	8,9	13,0	17,4
Międzyrzec Podlaski	11,8	12,6	16,8
Łuków	7,6	12,6	14,0
Hrubieszów	6,8	9,6	13,2
Kraśnik	5,7	8,3	12,2
Puławy	5,2	7,2	12,1
Tomaszów Lubelski	6,1	7,1	10,5
Krasnystaw	2,4	8,9	10,4
Woj. białostockie			
Białystok*	60,8	76,8	91,1
Grodno*	29,2	34,7	49,7
Suwałki*	16,6	16,8	21,8
Wołkowysk	8,0	11,1	15,1
Augustów	7,1	8,8	12,1
Woj. wileńskie			
Wilno*	138,6	129,0[c]	195,1
Woj. nowogródzkie			
Baranowicze	.	28,1	22,8
Lida	7,0	13,4	19,5
Słonim	12,8	9,6	16,3
Woj. poleskie			
Brześć n. Bugiem*	31,0	29,5	50,7
Pińsk*	28,2	23,5	31,9
Dawidgródek	7,8	9,8	11,5
Kobryń	9,5	8,2	10,1
Woj. wołyńskie			
Równe*	14,8	30,5	41,9
Łuck*	12,4	21,2	35,6
Kowel*	12,9	20,8	29,1
Włodzimierz	8,7	11,6	25,6

Miasta	Ludność w tysiącach 1900[a]	1921	1931[b]
Woj. wołyńskie (dok.)			
Krzemieniec	7,9	16,1	21,9
Dubno	5,0	9,1	15,3
Ostróg	8,7	13,0	13,4
Zdołbunów	4,7	7,3	10,2
Woj. poznańskie			
Poznań*	110,1	169,4	246,5
Kalisz*	20,0	44,6	68,3
Gniezno*	19,2	25,7	30,7
Ostrów Wielkopolski	10,5	16,4	24,4
Leszno	13,0	16,5	19,4
Koło	7,7	11,4	13,8
Krotoszyn	10,6	11,1	13,0
Konin	7,6	10,0	10,3
Kościan	5,8	7,8	10,2
Woj. pomorskie			
Bydgoszcz*	46,9	87,6	117,2
Toruń*	24,2	39,4	61,9
Włocławek*	15,4	40,3	56,0
Grudziądz*	28,6	33,5	54,0
Gdynia*	0,9[d]	1,3	38,6[e]
Inowrocław*	24,0	24,3	34,4
Tczew	12,8	16,2	22,5
Chojnice	10,6	10,4	14,1
Starogard	9,3	10,5	13,2
Chełmno	10,4	10,2	12,5
Wejherowo	6,7	8,8	12,5
Chełmża	9,0	10,7	11,0
Lipno	4,7	8,5	10,4
Nakło n. Notecią	7,8	7,4	10,3
Woj. śląskie			
Chorzów*	57,9	74,8[c]	128,9
Katowice*	31,7	45,4[c]	126,2
Siemianowice Śląskie	12,2	18,3[d]	37,8
Cieszyn	17,3	23,3	28,0
Bielsko*	13,3	19,8	25,4
Rybnik	7,2	11,7[d]	23,0
Mysłowice	13,4	17,8[d]	22,7
Karwina	14,3	19,2	22,3
Tarnowskie Góry	11,9	13,6[d]	15,5
Mikołów	6,6	8,4[d]	11,9
Bogumin Nowy	5,0	9,6	10,8
Orłowa	6,7	9,7	10,0

[a] — [b] Ob. uwagi [a] — [b] na str. 34. [c] Według spisu 1919 r. [d] Według spisu 1910 r. [e] Według spisu 1936 r. — 83,4 tys.

Uwaga. Ob. uwagę na str. 34.

(dok. str. 36)

TABL. 31. ROZWÓJ LUDNOŚCI MIAST LICZĄCYCH W 1931 R. POWYŻ[EJ] 10 000 MIESZKAŃCÓW (dok.)

Miasta	Ludność 1900 (w tysiącach)	Ludność 1921 (w tysiącach)	Ludność 1931 a (w tysiącach)
Woj. krakowskie			
Kraków*	85,3	183,7	219,3
Tarnów*	29,3	35,3	44,9
Nowy Sącz*	15,1	26,3	30,3
Biała Krakowska	8,3	7,7	22,7
Jaworzno	9,2	15,9	19,1
Chrzanów	10,0	11,4	17,9
Zakopane	5,3	8,8	16,3
Bochnia	9,4	11,0	12,1
Oświęcim	6,8	12,2	12,0
Nowy Targ	6,5	8,1	10,7
Jasło	6,6	10,4	10,0
Woj. lwowskie			
Lwów*	149,6	219,4	312,2
Przemyśl*	45,9	48,0	51,0
Borysław*	10,7	16,1	41,5
Drohobycz*	19,4	26,7	32,3
Rzeszów*	12,7	24,9	26,9
Jarosław	22,0	20,0	22,2
Sambor	16,3	19,4	21,9
Sanok	5,8	9,6	14,3
Gródek Jagielloński	11,2	10,5	12,9
Woj. lwowskie (dok.)			
Krosno	4,4	6,3	12,1
Sokal	9,6	10,2	12,0
Rawa Ruska	8,5	9,0	11,0
Jaworów	9,9	8,9	10,7
Żółkiew	8,0	7,9	10,3
Turka n. Stryjem	6,1	10,0	10,1
Woj. stanisławowskie			
Stanisławów*	27,0	28,2	60,0
Kołomyja*	32,3	31,7	33,8
Stryj*	22,6	27,4	30,5
Horodenka	11,6	9,9	12,2
Kałusz	7,8	6,6	12,1
Śniatyn	11,5	10,6	10,8
Bolechów	4,2	3,1	10,7
Nadwórna	7,5	6,1	10,4
Woj. tarnopolskie			
Tarnopol*	28,7	30,9	33,9
Czortków	4,4	5,2	19,0
Brody	16,5	10,9	16,4
Złoczów	10,1	11,1	13,0
Brzeżany	10,6	10,1	11,6
Buczacz	11,8	7,5	11,1

a Ob. uwagę *b* na str. 34.
Uwaga. Ob. uwagę na str. 34.

TABL. 32. ROZWÓJ LUDNOŚCI WIELKICH MIAST*a*

Miasta	Powierzchnia w km^2 1.I 1939	Ludność około 1860	około 1880	1900	1910	1921	1931	1939
		w tysiącach						
Warszawa	141	158	383	594*b*	781	937	1 172	1 289
Łódź	59	26	48	253*b*	408	452	605	672
Lwów	67	68	110	150	196	219	312	318
Poznań	77	51	65	110	150	169	245	272
Kraków	48	50	66	85	143	184	219	259
Wilno	105	60	90	139*b*	181	129*c*	195	209
Bydgoszcz	75	22	34	47	53	88	117	141
Częstochowa	48	9	21	38*b*	73	80	117	138
Katowice	42	8	13	32	43	50	126	134
Sosnowiec	33	.	.	.	99	86	109	130
Lublin	30	16	33	40*b*	66	94	112	122
Gdynia	66	.	.	.	0,9	1,3	30	120
Chorzów	24	1*d*	27*d*	58*d*	73*d*	73	81	110
Białystok	39	17	.	61	80	77	91	107

a W każdorazowych granicach administracyjnych, bez wojska. *b* 1897 r. *c* 1919 r. *d* Królewska Huta.

TABL. 33. LUDNOŚĆ WIĘKSZYCH MIAST
Płeć. Wiek. Język ojczysty. Wyznanie. Analfabetyzm. Skład zawodowy

Wyszczególnienie	Warszawa	Łódź	Lwów	Poznań	Kraków	Wilno	Katowice	Gdynia[a]
	w tysiącach							
Ogółem 1921	**936.7**	**452.0**	**219.4**	**169.4**	**183.7**	**129.0[b]**	**45,4[b]**	**1.3**
Mężczyźni	422.2	204.9	99.3	77.3	83.5	.	.	0.7
Kobiety	514.5	247.1	120.1	92.1	100.2	.	.	0.6
Ogółem 1931[a]	**1171.9**	**604.6**	**312.2**	**246.5**	**219.3**	**195.1**	**126.1**	**83.4**
Płeć i wiek								
Mężczyźni	534.1	278.3	142.3	114.6	98.7	88.3	61.2	44.6
w wieku lat: 0—9	99.7	57.8	23.0	22.6	15.8	18.1	11.9	8.8
10—19	85.3	45.4	22.7	19.4	17.8	14.8	10.8	5.7
20—29	120.1	58.4	34.9	26.9	23.9	18.2	12.8	11.5
30—39	85.9	42.6	21.8	18.4	14.7	13.3	11.1	11.2
40—49	63.4	32.5	16.7	12.8	11.5	10.1	6.7	4.4
50—59	43.3	23.0	12.7	8.5	8.0	7.5	4.8	1.8
60—69	25.3	13.9	7.4	4.1	4.8	4.4	2.3	0.7
70 i więcej	9.7	4.5	2.9	1.8	2.2	1.9	0.8	0.3
wiek niewiadomy	1.4	0.2	0.2	0.1	0.0	0.0	0.0	0.2
Kobiety	637.8	326.3	169.9	131.9	120.6	106.8	64.9	38.8
w wieku lat: 0—9	97.1	57.0	22.2	21.8	15.6	17.7	11.6	8.4
10—19	95.7	49.7	25.6	19.9	19.7	15.8	11.0	5.6
20—29	148.6	72.8	42.4	30.9	29.9	23.1	14.9	10.7
30—39	108.7	54.1	28.5	24.6	20.1	17.6	11.4	8.2
40—49	78.4	39.4	20.8	14.9	14.0	13.2	6.8	3.2
50—59	51.9	27.2	15.4	10.0	10.2	9.8	4.9	1.5
60—69	36.8	18.2	9.9	6.0	7.2	6.4	2.9	0.7
70 i więcej	18.5	7.7	4.8	3.7	3.9	3.2	1.4	0.4
wiek niewiadomy	2.1	0.2	0.3	0.1	0.0	0.0	0.0	0.1
Język ojczysty								
1931[a] Polski	826.2	357.0	198.2	238.2	171.2	128.6	107.0	82.0
Ukraiński	1.2	0.1	24.2	0.2	0.7	0.1	0.1	0.1
Ruski	0.1	0.0	10.9	0.0	0.3	0.1	0.0	0.0
Białoruski	0.6	0.1	0.0	0.0	0.0	1.7	0.0	0.0
Rosyjski	4.0	0.9	0.5	0.2	0.1	7.4	0.1	0.1
Niemiecki	1.9	53.5	2.5	6.4	0.7	0.6	16.9	0.4
Żydowski i hebrajski	333.3	191.7	75.3	1.1	45.8	54.6	1.6	0.4
Inny i nie podany	4.6	1.3	0.6	0.4	0.5	2.0	0.4	0.4
Wyznanie								
1921 Rz. kat.: obrz. łac.	597.8	241.8	111.7	158.1	136.3	.	.	1.2
obrz. gr. kat.	0.4	0.1	27.3	0.1	0.8	.	.	—
Prawosławne	5.8	1.7	0.6	0.2	0.6	.	.	—
Ewangelickie	18.1	49.0	2.7	8.9	0.7	.	.	0.1
Inne chrześcijańskie	0.5	2.2	0.1	0.0	0.0	.	.	0.0
Mojżeszowe	310.3	156.2	76.9	2.1	45.2	.	.	—
Inne niechrześcijańskie	0.1	0.0	0.0	—	0.0	.	.	—
Nie określ. i nie podane	3.7	1.0	0.1	0.0	0.1	.	.	—

a Dla m. Gdyni zamiast 1931 r. podano 1936 r. b 1919 r.

(dok. str. 38)

TABL. 33. LUDNOŚĆ WIĘKSZYCH MIAST (dok.)

Płeć. Wiek. Język ojczysty. Wyznanie. Analfabetyzm. Skład zawodowy

Wyszczególnienie	Warszawa	Łódź	Lwów	Poznań	Kraków	Wilno	Katowice	Gdynia[a]
	w tysiącach							
1931[a] Rz. kat.: obrz. łac.	783,9	340,2	157,5	236,8	159,4	126,0	113,2	79,9
obrz. gr. kat.	1,0	0,3	49,8	0,4	1,6	0,3	0,2	0,3
Prawosławne	9,0	2,1	1,1	0,5	0,3	9,3	0,2	0,4
Ewangelickie	21,2	56,1	3,6	6,5	1,1	1,8	6,4	1,0
Inne chrześcijańskie	1,1	2,7	0,3	0,2	0,2	2,1	0,2	0,0
Mojżeszowe	352,7	202,5	99,6	2,0	56,5	55,0	5,7	1,6
Inne niechrześcijańskie	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,5	0,0	0,0
Nie określ. i nie podane	2,8	0,7	0,3	0,1	0,2	0,1	0,2	0,2
Analfabetyzm wśród ludności w wieku 10 lat i więcej								
1921 Nie umiało czytać ani pisać osób	121,7	74,7	19,2	2,7	13,3	.	.	.
Mężczyzn	43,0	26,2	5,8	0,9	4,1	.	.	.
Kobiet	78,7	48,5	13,4	1,8	9,2	.	.	.
Niewiadoma umiejętność czytania i pisania	24,6	10,0	1,6	7,6	0,3	.	.	.
Mężczyzn	9,4	3,4	0,6	2,5	0,2	.	.	.
Kobiet	15,2	6,6	1,0	5,1	0,1	.	.	.
1931[a] Nie umiało czytać ani pisać osób	98,0	81,4	21,1	2,1	9,2	19,5	1,1	1,5
Mężczyzn	29,9	26,5	5,5	0,6	2,5	5,6	0,4	0,6
Kobiet	68,1	54,9	15,6	1,5	6,7	13,9	0,7	0,9
Skład zawodowy								
Zawodowo czynni oraz członkowie rodzin na ich utrzymaniu								
1931[a] Rolnictwo	4,7	1,9	3,3	2,0	2,0	5,2	0,7	1,4
Samodzielni	2,9	1,1	2,5	0,8	1,4	4,0	0,3	0,6
Najemni: robotnicy	1,1	0,8	0,5	0,9	0,5	1,0	0,4	0,8
pracownicy umysł.	0,7	0,0	0,3	0,3	0,1	0,2	0,0	0,0
Przemysł	499,7	376,0	93,6	89,1	67,1	67,7	62,4	27,8
Samodzielni	143,1	62,7	28,9	21,2	18,3	26,9	6,6	5,0
Najemni: robotnicy	320,9	295,3	57,1	60,8	42,2	38,4	49,0	21,7
pracownicy umysł.	35,7	18,0	7,6	7,1	6,6	2,4	6,8	1,1
Handel	235,0	103,2	64,2	42,8	45,5	35,1	15,8	12,2
Samodzielni	119,7	63,1	32,1	16,7	23,2	20,3	7,3	6,8
Najemni: robotnicy	74,6	28,8	20,7	15,0	13,2	10,2	4,8	3,4
pracownicy umysł.	40,7	11,3	11,4	11,1	9,1	4,6	3,7	2,0
Komunikacja	104,6	29,3	31,4	33,7	16,5	19,8	13,2	22,3
Samodzielni	22,1	9,9	3,1	1,3	1,5	4,5	0,5	1,3
Najemni: robotnicy	65,4	16,2	21,1	25,0	9,6	10,0	8,7	17,0
pracownicy umysł.	17,1	3,2	7,2	7,4	5,4	5,3	4,0	4,0
Inne zawody[b]	327,9	94,2	119,7	78,9	88,2	67,3	34,0	19,7
Samodzielni	29,5	10,3	8,7	4,0	5,8	4,9	1,5	1,4
Najemni: robotnicy	136,1	43,4	40,0	28,3	32,6	24,9	10,8	10,1
pracownicy umysł.	93,6	23,3	27,5	22,9	19,1	16,9	7,8	4,0

[a] Ob. uwagę [a] na str. 37. [b] Ob. uwagę [b] do tabl. 27, str. 31.

TABL. 34. MIASTA (GMINY) POWYŻEJ 10 000 MIESZKAŃCÓW ORAZ ICH LUDNOŚĆ W NIEKTÓRYCH KRAJACH WEDŁUG OSTATNICH SPISÓW

Kraje	Liczba miast liczących					Ludność miast liczących					
	10--20	20--50	50--100	100--500	500 i więcej	10 i więcej		20 i więcej		100 i więcej	
	tysięcy mieszkańców					tysięcy mieszkańców					
						w tysiącach	w % ogółu ludn.	w tysiącach	w % ogółu ludn.	w tysiącach	w % ogółu ludn.
Anglia z Walią	465[a]	183	62	46	5	30 884[b]	*77.3*	25 899	*64.8*	15 887	*39.8*
Belgia	83	40	7	5	—	3 712	*45.9*	2 630	*32.5*	940	*11.6*
Bułgaria . .	18	9	1	2	—	987	*16.2*	737	*12.1*	389	*6.4*
Dania	36[a]	7	3	1	1	1 601[b]	*43.2*	1 218	*32.9*	779	*21.0*
Francja . . .	218	123	46	14	3	16 501	*39.4*	13 469	*32.1*	6 691	*16.0*
Grecja . . .	21	16	1	3	—	1 755	*28.3*	1 480	*23.9*	941	*15.2*
Holandia . .	86	28	12	4	2	5 046	*63.6*	3 866	*48.7*	2 162	*27.2*
Indie Bryt. .	632	269	66	35	3	30 685	*8.7*	22 148	*6.3*	9 640	*2.7*
Irlandia . . .	8	3	1	1	—	760	*25.6*	658	*22.2*	468	*15.8*
Japonia . . .	466	146	54	28	6	31 752	*45.8*	25 497	*36.8*	17 518	*25.3*
Kanada . . .	35	21	7	5	2	3 871	*37.3*	3 138	*30.2*	2 328	*22.4*
Litwa[c]	2	3	—	1	—	216	*8.5*	194	*7.6*	108	*4.2*
Niemcy[d] . . .	312	176	50	44	11	35 701	*49.0*	31 398	*43.1*	22 420	*30.8*
Norwegia . .	23[a]	2	2	1	—	720[b]	*25.6*	478	*17.0*	253	*9.0*
Polska . .	83	46	11	9	2	6 528	*25.8*	5 429	*21.5*	3 349	*13.3*
Rumunia . .	107[a]	22	9	5	—	3 527[b]	*19.6*	2 406	*13.3*	1 063	*5.9*
Stany Zj. Am.	606[e]	185[f]	98	80	13	58 340	*47.5*	49 243[g]	*40.1*	36 326	*29.6*
Szwecja . . .	22	13	2	2	1	1 772	*28.4*	1 474	*23.6*	934	*14.9*
Węgry	66	33	9	2	1	3 692	*42.5*	2 820	*32.5*	1 259	*14.5*
Włochy . . .	1632[a]	180	46	17	5	30 016[b]	*70.7*	16 061	*37.8*	7 780	*18.3*
Z. S. R. R.[c] .	.	62	73	58	6	.	.	27 486	*16.6*	19 978	*12.1*

a 5 — 20 tys. mieszkańców. *b* Powyżej 5 tys. mieszkańców. *c* Szacunek. *d* Łącznie z Austrią. *e* 10 — 25 tys. mieszkańców. *f* 25 — 50 tys. mieszkańców. *g* Powyżej 25 tys. mieszkańców.

TABL. 35. LUDNOŚĆ MIAST LICZĄCYCH POWYŻEJ MILIONA MIESZKAŃCÓW

Przegląd międzynarodowy

Miasta	Lata	Ludność w tys.	Miasta	Lata	Ludność w tys.	Miasta	Lata	Ludność w tys.
Europa			**Europa (dok.)**			**Ameryka Płn. i Środk.**		
Londyn . . .	1937	8 655	Madryt . .	1934	1 048	Nowy Jork .	1934	11 000
w tym bez przedmieść .	1937	4 095	Birmingham	1937	1 030	w tym bez przedmieść .	1934	7 474
Paryż . . .	1936	4 963	**Azja**			Chicago . . .	1934	3 491
w tym bez przedmieść .	1936	2 830	Tokio . . .	1937	6 274	Filadelfia . .	1934	2 004
Berlin	1937	4 299	Szanghaj .	1936	3 552	Detroit . . .	1934	1 487
Moskwa . . .	1935	3 642	Osaka . .	1935	2 990	Los Angeles .	1934	1 283
Leningrad .	1935	2 740	Peiping .	1936	1 556	Meksyk . . .	1933	1 065
Wiedeń . . .	1937	2 087	Tientsin .	1936	1 292	**Ameryka Płd.**		
Hamburg . .	1937	1 677	Kalkuta .	1937	1 261	Buenos-Aires	1936	2 415
Warszawa .	1939	1 289	Bombaj .	1931	1 161	Rio de Janeiro	1936	1 756
Rzym	1938	1 275	Kanton . .	1937	1 123	Sao Paulo .	1936	1 168
Mediolan . .	1938	1 204	Nagoja . .	1935	1 083	**Australia**		
Barcelona . .	1934	1 148	Kioto . . .	1935	1 081	Sydney . . .	1937	1 279
Glasgow . .	1938	1 132	Nankin . .	1936	1 019	Melbourne .	1937	1 024
Budapeszt .	1937	1 059	**Afryka**					
			Kair . . .	1937	1 307			

DZIAŁ III. RUCH LUDNOŚCI

TABL. 1. SKŁADNIKI PRZYROSTU LUDNOŚCI

Zestawienie ogólne

Lata	Polska	Województwa: centralne	wschodnie	zachodnie	południowe
	w tysiącach				
		Ludność [a]			
1.I 1895	24 019	9 589	4 338	3 256	6 836
1.I 1914	30 310[b]	12 563[b]	5 377[b]	4 152	8 218
1.I 1919	26 282	10 948	3 852	3 987	7 495
1.I 1924	28 774	11 975	4 812	4 089	7 898
1.I 1931	31 668	13 263	5 490	4 457	8 458
1.I 1939	34 849	14 601	6 158	4 888	9 202
		Przyrost rzeczywisty			
1895–1938	10 830[b]	5 012[b]	1 820[b]	1 632	2 366
1895–1913	6 291[b]	2 974[b]	1 039[b]	896	1 382
1914–1918	– 4 028[b]	– 1 615[b]	– 1 525[b]	– 165	– 723
1919–1923	2 492	1 027	960	102	403
1924–1930	2 894	1 288	678	368	560
1931–1938	3 181	1 338	668	431	744
		Przyrost naturalny			
1895–1938	16 666	7 237	3 033	2 604	3 792
1895–1913	8 826	3 717	1 485	1 413	2 211
1914–1918	– 365[b]	75[b]	– 150[b]	10	– 300[b]
1919–1923	1 508	659	249	282	318
1924–1930	3 411	1 421	748	454	788
1931–1938	3 286	1 365	701	445	775
		Przyrost (+) lub strata (—) na skutek wędrówek			
1895–1938	– 5 836	– 2 225	– 1 213	– 972	– 1 426
1895–1913	– 2 535[b]	– 743[b]	– 446[b]	– 517	– 829
1914–1918	– 3 663[b]	– 1 690[b]	– 1 375[b]	– 175	– 423[b]
1919–1923	+ 984	+ 368	+ 711	– 180	+ 65
1924–1930	– 517	– 133	– 70	– 86	– 228
1931–1938	– 105	– 27	– 33	– 14	– 31

a Z wojskiem skoszarowanym. *b* Liczby niepewne.

TABL. 2. SKŁADNIKI PRZYROSTU LUDNOŚCI WEDŁUG WYZNANIA W OKRESIE MIĘDZY SPISAMI LUDNOŚCI 1921 R. I 1931 R.

Województwa Podz. adm. obowiązujący do dn. 31.III 1938 r.	Ogółem	Wyznanie: rzymskokat. obrz. łaciński	rzymskokat. obrz. gr. kat.	prawosławne	ewangelickie	mojżeszowe	inne
	w tysiącach						
			Przyrost rzeczywisty na podstawie spisów ludności [a]				
Polska	4 931	3 459	328	939	– 161	291	75
M. st. Warszawa	231	182	1	3	3	43	– 1
Warszawskie . .	399	374	1	0	7	16	1
Łódzkie	365	294	1	0	18	53	– 1
Kieleckie . . .	380	358	1	0	1	18	2
Lubelskie . . .	365	265	0	58	6	28	8
Białostockie . .	342	214	1	117	2	4	4
Wileńskie . . .	268	184	1	49	2	18	14
Nowogródzkie .	244	106	2	124	1	10	1
Poleskie	385	71	2	283	2	18	9

a Z wojskiem skoszarowanym. Wojsko skoszarowane podzielono szacunkowo na województwa oraz na wyznania.

Uwaga. Zmiany składu wyznaniowego ludności ob. dział II, tabl. 20, str. 26.

(dok. str. 41)

TABL. 2. SKŁADNIKI PRZYROSTU LUDNOŚCI WEDŁUG WYZNANIA W OKRESIE MIĘDZY SPISAMI LUDNOŚCI 1921 R. I 1931 R. (dok.)

Województwa Podz. adm. obowiązujący do dn. 31.III 1938 r.	Ogółem	Wyznanie					
		rzymskokat.		prawosławne	ewangelickie	mojżeszowe	inne
		obrz. łaciński	obrz. gr. kat.				
	w tysiącach						
Przyrost rzeczywisty na podstawie spisów ludności[a] (dok.)							
Wołyńskie . . .	514	147	11	284	16	30	26
Poznańskie . . .	124	242	0	1	− 117	− 3	1
Pomorskie . . .	138	219	0	0	− 82	− 1	2
Śląskie	161	182	1	0	− 26	2	2
Krakowskie . .	291	258	− 1	11	1	21	1
Lwowskie . . .	335	172	129	8	1	21	4
Stanisławowskie .	223	57	154	0	3	8	1
Tarnopolskie . .	166	134	24	1	1	5	1
Przyrost naturalny							
Polska	4 943	3 261	489	774	69	326[b]	24
M. st. Warszawa	67	54	0	0	0	13	0
Warszawskie . .	413	375	0	0	11	24	3
Łódzkie	371	307	0	0	17	45	2
Kieleckie . . .	493	446	0	0	2	45	0
Lubelskie . . .	420	323	0	40	5	50	2
Białostockie . .	265	186	0	57	2	18	2
Wileńskie . . .	205	134	0	56	0	9	6
Nowogródzkie .	206	86	0	112	0	7	1
Poleskie	241	23	0	206	1	9	2
Wołyńskie . . .	410	66	0	302	13	23	6
Poznańskie . . .	300	295	0	0	6	0	− 1
Pomorskie . . .	173	171	0	0	2	0	0
Śląskie	219	209	0	0	8	1	1
Krakowskie . .	322	293	9	1	0	19	0
Lwowskie . . .	427	193	198	0	1	35	0
Stanisławowskie .	201	31	154	0	1	15	0
Tarnopolskie . .	210	69	128	0	0	13	0
Przyrost (+) lub strata (−) na skutek wędrówek i zmian wyznania							
Polska	− 12	+ 198	− 161	+ 165	− 230	− 35[b]	+ 51
M. st. Warszawa	+ 164	+ 128	+ 1	+ 3	+ 3	+ 30	− 1
Warszawskie . .	− 14	− 1	+ 1	0	− 4	− 8	− 2
Łódzkie	− 6	− 13	+ 1	0	+ 1	+ 8	− 3
Kieleckie . . .	− 113	− 88	+ 1	0	− 1	− 27	+ 2
Lubelskie . . .	− 55	− 58	0	+ 18	+ 1	− 22	+ 6
Białostockie . .	+ 77	+ 28	+ 1	+ 60	0	− 14	+ 2
Wileńskie . . .	+ 63	+ 50	+ 1	− 7	+ 2	+ 9	+ 8
Nowogródzkie .	+ 38	+ 20	+ 2	+ 12	+ 1	+ 3	0
Poleskie	+ 144	+ 48	+ 2	+ 77	+ 1	+ 9	+ 7
Wołyńskie . . .	+ 104	+ 81	+ 11	− 18	+ 3	+ 7	+ 20
Poznańskie . . .	− 176	+ 53	0	+ 1	− 123	− 3	+ 2
Pomorskie . . .	− 35	− 48	0	0	− 84	− 1	+ 2
Śląskie	− 58	− 27	+ 1	0	− 34	+ 1	+ 1
Krakowskie . .	− 31	− 35	− 10	+ 10	+ 1	+ 2	+ 1
Lwowskie . . .	− 92	− 21	− 69	+ 8	0	− 14	+ 4
Stanisławowskie .	+ 22	+ 26	0	0	+ 2	− 7	+ 1
Tarnopolskie . .	− 44	+ 65	− 104	+ 1	+ 1	− 8	+ 1

a Ob. uwagę a na str. 40. b Liczby niepewne.

TABL. 3. RUCH NATURALNY LUDNOŚCI
A. Województwa. Przeciętne roczne

Przeciętne roczne Województwa Podz. adm. obow. do dn. 31.III 1938 r.	Małżeństwa	Urodzenia żywe	Zgony Ogółem	Zgony w tym niemowląt[a]	Przyrost naturalny	Małżeństwa	Urodzenia żywe	Zgony	Przyrost naturalny	Zgony niemowląt na 100 urodzeń[a]
	w tysiącach					na 1000 mieszkańców				
1896—1900 . .	206	1 093	629	.	464	8.2	43.5	25.0	18.5	.
Centralne . . .	79	422	235	.	187	8.0	42,7	23.8	18.9	.
Wschodnie . .	37	194	116	35	78	8.5	43.6	26.1	17.5	18.0
Zachodnie . . .	27	154	83	33	71	7.8	44.4	23.9	20.5	21.6
Południowe . .	63	323	195	71	128	8.6	44.2	26.6	17.6	21.9
1909—1911	214	1 127	651	.	476	7.3	38.7	22,4	16.3	.
Centralne . . .	89	466	260	.	206	7.4	38.8	21.7	17.1	.
Wschodnie . .	38	198	119	.	79	7.3	38.3	23.0	15.3	.
Zachodnie . . .	27	150	73	.	77	6.8	37.9	18.6	19.3	.
Południowe . .	60	313	199	.	114	7.6	39.0	24.8	14.2	.
1921—1925	286	985	526	.	459	10.1	34.7	18.5	16.2	.
Centralne . . .	120	398	215	.	183	10.1	33.6	18.2	15.4	.
Wschodnie . .	50	177	81	.	96	10.8	38.1	17.4	20.7	.
Zachodnie . . .	34	136	69	.	67	8.4	33.2	16.7	16.5	.
Południowe . .	82	274	161	.	113	10.4	35.0	20.6	14.4	.
1926—1930	281	991	514	146	477	9.2	32.3	16.8	15.5	14.7
Centralne . . .	119	411	211	57	200	9.3	32.0	16.4	15.6	14.0
Wschodnie . .	50	192	86	24	106	9.5	36.4	16.4	20.0	12.2
Zachodnie . . .	35	126	64	21	62	8.0	29.1	14.7	14.4	16.6
Południowe . .	77	262	153	44	109	9.3	31.7	18.5	13.2	16.8
1931—1935	273	905	479	123	426	8.3	27.6	14.6	13.0	13.6
Centralne . .	112	369	193	47	176	8.2	26.8	14.0	12.8	12.7
Wschodnie . .	48	173	82	20	91	8.4	30.2	14.4	15.8	11.9
Zachodnie . . .	39	119	62	18	57	8.5	25.8	13.4	12.4	14.8
Południowe . .	74	244	142	38	102	8.4	27.9	16.2	11.7	15.7
1936—1938	280	866	481	120	385	8.2	25.3	14.1	11.2	13.9
Centralne . . .	116	359	197	48	162	8.1	25.0	13.7	11.3	13.4
Wschodnie . .	49	164	81	21	83	8.2	27.4	13.6	13.8	12.8
Zachodnie . . .	41	117	64	17	53	8.5	24.4	13.3	11.1	14.4
Południowe . .	74	226	139	34	87	8.1	25.0	15.4	9.6	15.2
M. st. Warszawa .	11	18	16	2	2	9.1	14.6	13.0	1.6	10.9
Warszawskie . .	22	76	41	12	35	8.3	28.1	15.0	13.1	15.2
Łódzkie	23	63	39	9	24	8.2	22.5	14.0	8.5	15.2
Kieleckie . . .	26	82	42	11	40	8.2	26.2	13.3	12.9	13.2
Lubelskie . . .	20	70	33	7	37	7.7	26.3	12.5	13.8	10.4
Białostockie . .	14	50	26	7	24	7.6	27.7	14 3	13.4	13.9
Wileńskie . . .	12	34	18	4	16	8.6	25.4	13.8	11.6	12.3
Nowogródzkie .	9	33	16	4	17	7.9	28.5	13.6	14.9	12.2
Poleskie	9	37	18	5	19	7.3	30.2	14.6	15.6	13.0
Wołyńskie . . .	19	60	29	8	31	8.5	26.6	13.1	13.5	13.3
Poznańskie . .	19	52	30	7	22	8.3	23.1	13.2	9.9	13.4
Pomorskie . . .	10	34	18	6	16	8.6	29.1	15.2	13.9	16.4
Śląskie	12	31	16	4	15	8.7	22.5	11.9	10.6	13.9
Krakowskie . .	20	67	37	9	30	7.9	27.2	15.1	12.1	13.2
Lwowskie . . .	27	82	51	12	31	8.0	24.6	15.4	9.2	15.1
Stanisławowskie	13	40	27	8	13	8.6	25.9	17.1	8.8	18.7
Tarnopolskie . .	14	37	24	5	13	8.2	21.8	14.1	7.7	15.2

a W województwach wschodnich i częściowo w centralnych dane niekompletne wskutek wadliwej rejestracji.

(dok. str. 43)

TABL. 3. RUCH NATURALNY LUDNOŚCI (dok.)
B. Polska. Poszczególne lata

Lata	Małżeństwa	Urodzenia żywe	Zgony: Ogółem	Zgony: w tym niemowląt[a]	Przyrost naturalny	Małżeństwa	Urodzenia żywe	Zgony	Przyrost naturalny	Zgony niemowląt na 100 urodzeń[a]
	w tysiącach					na 1000 mieszkańców				
1919	336	808	712	.	96	12,7	30,5	26,9	3,6	.
1920	284	861	721	.	140	10,6	32,2	27,0	5,2	.
1921	317	890	568	.	322	11,7	32,8	20,9	11,9	.
1922	319	983	555	.	428	11,5	35,3	19,9	15,4	.
1923	287	1 015	494	.	521	10,0	35,6	17,3	18,3	.
1924	269	1 000	519	.	481	9,3	34,5	17,9	16,6	.
1925	239	1 036	492	.	544	8,1	35,2	16,7	18,5	.
1926	257	989	533	.	456	8,6	33,1	17,8	15,3	.
1927	258	959	526	145	433	8,5	31,6	17,3	14,3	15,1
1928	295	991	504	144	487	9,6	32,3	16,4	15,9	14,5
1929	299	994	519	149	475	9,6	32,0	16,7	15,3	14,9
1930	296	1 023	489	146	534	9,4	32,5	15,5	17,0	14,2
1931	271	965	494	137	471	8,5	30,2	15,5	14,7	14,2
1932	269	935	487	135	448	8,4	29,1	15,1	13,9	14,4
1933	274	868	466	111	402	8,4	26,6	14,3	12,3	12,8
1934	277	882	480	124	402	8,4	26,7	14,5	12,2	14,1
1935	280	877	471	111	406	8,4	26,2	14,1	12,1	12,7
1936	284	892	482	126	410	8,4	26,4	14,3	12,1	14,1
1937	276	856	482	117	374	8,1	25,0	14,1	10,9	13,6
1938	279	850	480	119	370	8,1	24,6	13,9	10,7	14,0

a W województwach wschodnich i częściowo w centralnych dane niekompletne wskutek wadliwej rejestracji.

TABL. 4. RUCH NATURALNY LUDNOŚCI WEDŁUG WYZNANIA

Wyznania Przeciętne roczne	Małżeństwa	Urodzenia żywe	Zgony: Ogółem	Zgony: w tym niemowląt[a]	Przyrost naturalny	Małżeństwa	Urodzenia żywe	Zgony	Przyrost naturalny	Zgony niemowląt na 100 urodzeń[a]
	w tysiącach					na 1000 mieszkańców				
Rzymskokat.:										
obrz. łaciński										
1926—1930	183	647	331	97	316	9,2	32,6	16,7	15,9	14,9
1931—1935	179	587	307	82	280	8,4	27,6	14,5	13,1	13,8
1936—1938	186	567	312	81	255	8,4	25,6	14,1	11,5	14,3
obrz. gr. kat.										
1926—1930	36	118	73	23	45	11,1	36,6	22,6	14,0	19,4
1931—1935	33	109	66	20	43	9,7	31,7	19,2	12,5	18,0
1936—1938	32	99	63	18	36	9,0	27,7	17,6	10,1	18,2
Prawosławne										
1926—1930	36	141	64	18	77	10,2	39,7	17,9	21,8	13,0
1931—1935	32	125	59	16	66	8,3	32,0	15,2	16,8	12,4
1936—1938	31	115	58	16	57	7,6	28,0	14,1	13,9	13,9
Ewangelickie										
1926—1930	6,9	19	13	3	6	8,3	23,6	16,3	7,3	16,9
1931—1935	7,2	18	13	3	5	8,4	21,2	15,2	6,0	16,3
1936—1938	7,7	18	13	3	5	9,2	20,8	15,0	5,8	16,7
Mojżeszowe[a]										
1926—1930	18	60	30	4	30	5,8	19,6	9,9	9,7	6,4
1931—1935	20	61	31	3	30	6,4	19,2	9,7	9,5	4,9
1936—1938	21	62	34	3	28	6,4	18,9	10,4	8,5	4,8

a Dane niekompletne i zniekształcone wskutek wadliwej rejestracji.

TABL. 5. RUCH NATURALNY LUDNOŚCI W WIELKICH MIASTACH[a]

A. Zestawienie ogólne

Lata	Małżeństwa	Urodzenia żywe	Zgony	Przyrost naturalny	Lata	Małżeństwa	Urodzenia żywe	Zgony	Przyrost naturalny
	na 1 000 mieszkańców					na 1 000 mieszkańców			
1921	11,1	24,3	17,1	7,2	1930	8,8	19,4	12,4	7,0
1922	11,6	26,5	16,4	10,1	1931	8,1	17,7	11,9	5,8
1923	11,3	26,1	15,7	10,4	1932	7,8	15,6	12,0	3,6
1924	8,6	23,5	15,4	8,1	1933	8,0	14,5	11,0	3,5
1925	8,4	25,0	14,2	10,8	1934	8,1	14,1	11,0	3,1
1926	7,7	23,2	15,3	7,9	1935	8,1	13,7	11,2	2,5
1927	8,4	20,3	14,2	6,1	1936	8,6	14,5	11,0	3,5
1928	9,5	20,1	14,0	6,1	1937	8,5	14,3	11,3	3,0
1929	9,5	19,7	13,0	6,7	1938	8,7	15,0	11,1	3,9

a Miasta: Warszawa, Łódź, Sosnowiec, Lublin, Poznań, Bydgoszcz, Katowice, Kraków, Lwów, ponadto od 1926 r.: Częstochowa i Wilno, od 1936 r.: Gdynia, Chorzów, od 1937 r. Białystok.

B. Poszczególne miasta

Miasta	Małżeństwa	Urodzenia żywe	Zgony: Ogółem	Zgony: w tym niemowląt	Przyrost naturalny	Małżeństwa	Urodzenia żywe	Zgony	Przyrost naturalny	Zgony niemowląt na 100 urodzeń
	liczby bezwzględne					na 1000 mieszkańców				
	przeciętne roczne w latach 1931 — 1935									
Warszawa	10259	17294	14574	2 017	2 720	8,6	14,6	12,3	2,3	11,7
Łódź	4 761	8 167	7 188	1 350	979	7,7	13,2	11,6	1,6	16,5
Częstochowa	1 187	2 634	1 599	416	1 035	9,7	21,4	13,0	8,4	15,8
Sosnowiec	921	1 891	1 225	243	666	8,2	16,8	10,9	5,9	12,9
Lublin	705	1 790	1 375	214	415	6,0	15,2	11,7	3,5	12,0
Wilno	1 931	3 337	2 652	471	685	9,5	16,4	13,0	3,4	14,1
Poznań	2 078	4 580	2 709	471	1 871	8,3	18,2	10,8	7,4	10,3
Bydgoszcz	838	2 445	1 497	335	948	6,9	20,1	12,3	7,8	13,7
Gdynia	519	1 546	548	217	998	10,6	31,5	11,2	20,3	14,0
Katowice	1 109	2 200	1 286	304	914	8,6	17,1	10,0	7,1	13,8
Kraków	1 814	3 029	2 417	272	612	8,0	13,4	10,7	2,7	9,0
Lwów	2 986	4 620	3 500	460	1 120	9,7	15,0	11,4	3,6	10,0
	przeciętne roczne w latach 1936 — 1938									
Warszawa	10665	17401	13693	1 746	3 708	8,5	13,9	10,9	3,0	10,0
Łódź	4 489	7 770	7 547	1 322	223	6,8	11,7	11,4	0,3	17,0
Częstochowa	1 047	2 280	1 603	298	677	7,8	16,9	11,9	5,0	13,1
Sosnowiec	894	1 777	1 206	210	571	7,3	14,4	9,8	4,6	11,8
Lublin	726	1 831	1 362	204	469	6,1	15,5	11,5	4,0	11,1
Białystok[a]	743	1 373	1 050	158	323	7,2	13,3	10,2	3,1	11,5
Wilno	2 192	3 096	2 723	458	373	10,5	14,9	13,1	1,8	14,8
Poznań	2 491	4 345	2 786	373	1 559	9,3	16,2	10,4	5,8	8,6
Bydgoszcz	1 038	2 558	1 481	347	1 077	7,8	19,2	11,1	8,1	13,6
Gdynia	950	3 006	910	460	2 096	9,8	31,0	9,4	21,6	15,3
Katowice	1 234	2 125	1 303	270	822	9,3	16,0	9,8	6,2	12,7
Chorzów	1 280	2 002	1 156	236	846	11,8	18,4	10,6	7,8	11,8
Kraków	2 207	2 896	2 604	209	292	8,9	11,7	10,5	1,2	7,2
Lwów	3 498	4 475	3 908	520	567	11,0	14,1	12,3	1,8	11,6

a Lata 1937-1938.

TABL. 6. RUCH NATURALNY LUDNOŚCI W NIEKTÓRYCH KRAJACH

Kraje u-urodzenia żywe z-zgony p-przyrost naturalny		1876--1885	1908--1913	1921--1925	1926--1930	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
		Przeciętne roczne										
		na 1000 mieszkańców										
Anglia z Walią	u	34,2	24,9	19,9	16,5	15,3	14,4	14,8	14,7	14,8	14,9	15,1
	z	20,0	14,1	12,2	12,1	12,0	12,3	11,8	11,7	12,1	12,4	11,6
	p	14,2	10,8	7,7	4,4	3,3	2,1	3,0	3,0	2,7	2,5	3,5
Bułgaria . . .	u	36,7	41,0	39,0	33,1	31,5	29,1	30,1	26,3	25,7	24,7	22,4
	z	23,3	22,4	20,8	17,9	16,3	15,5	14,0	14,6	14,2	13,9	13,4
	p	13,4	18,6	18,2	15,2	15,2	13,6	16,1	11,7	11,5	10,8	9,0
Estonia	u	.	26,5	19,6	17,6	17,6	16,2	15,4	15,9	16,1	16,1	16,3
	z	.	19,2	15,5	16,5	14,8	14,7	14,1	14,9	15,6	14,7	14,5
	p	.	7,3	4,1	1,1	2,8	1,5	1,3	1,0	0,5	1,4	1,8
Francja . . .	u	24,9	19,5	19,3	18,2	17,3	16,2	16,2	15,3	15,0	14,7	14,6
	z	22,5	18,6	17,2	16,8	15,8	15,8	15,1	15,7	15,3	15,0	15,4
	p	2,4	0,9	2,1	1,4	1,5	0,4	1,1	—0,4	—0,3	—0,3	—0,8
Holandia . . .	u	35,9	29,1	25,7	23,2	22,0	20,8	20,7	20,2	20,2	19,8	20,5
	z	22,7	13,9	10,4	9,9	9,0	8,8	8,4	8,7	8,7	8,8	8,5
	p	13,2	15,2	15,3	13,3	13,0	12,0	12,3	11,5	11,5	11,0	12,0
Niemcy . . .	u	38,0	29,5	22,1	18,4	15,1	14,7	18,0	18,9	19,0	18,8	19,2[a]
	z	25,8	16,5	13,3	11,8	10,8	11,2	10,9	11,8	11,8	11,7	11,9[a]
	p	12,2	13,0	8,8	6,6	4,3	3,5	7,1	7,1	7,2	7,1	7,3[a]
Norwegia . .	u	31,3[b]	26,0	22,2	18,0	16,0	14,8	14,6	14,4	14,6	15,4	15,8
	z	17,3[b]	13,6	11,5	11,0	10,6	10,2	9,9	10,4	10,4	10,4	10,0
	p	14,0[b]	12,4	10,7	7,0	5,4	4,6	4,7	4,0	4,2	5,0	5,8
Polska . .	u	.	38,9[c]	34,7	32,3	28,8	26,5	26,5	26,1	26,2	24,9	24,5
	z	.	22,4[c]	18,5	16,8	15,0	14,2	14,4	14,0	14,2	14,0	13,8
	p	.	16,5[c]	16,2	15,5	13,8	12,3	12,1	12,1	12,0	10,9	10,7
Rumunia . . .	u	.	40,1	37,9	35,2	35,9	32,1	32,4	30,7	31,5	30,8	29,7
	z	.	25,9	23,0	21,2	21,7	18,7	20,7	21,1	19,8	19,3	19,0
	p	.	14,2	14,9	14,0	14,2	13,4	11,7	9,6	11,7	11,5	10,7
Szwecja . . .	u	29,8	24,4	19,1	15,9	14,6	13,7	13,7	13,8	14,2	14,3	.
	z	17,8	14,0	12,1	12,1	11,6	11,2	11,2	11,7	12,0	12,0	.
	p	12,0	10,4	7,0	3,8	3,0	2,5	2,5	2,1	2,2	2,3	.
Węgry	u	44,4	36,0	29,4	26,0	23,4	22,0	21,9	21,2	20,4	20,2	19,5
	z	35,1	24,6	19,9	17,0	17,9	14,7	14,5	15,3	14,3	14,2	14,3
	p	9,3	11,4	9,5	9,0	5,5	7,3	7,4	5,9	6,1	6,0	5,2
Włochy	u	37,3	32,4	29,7	26,8	23,8	23,8	23,5	23,4	22,2	22,7	23,6
	z	28,4	20,4	17,3	16,0	14,7	13,7	13,3	13,9	13,6	14,0	13,9
	p	8,9	12,0	12,4	10,8	9,1	10,1	10,2	9,5	8,6	8,7	9,7
Australia . . .	u	.	26,6	23,9	21,0	16,9	16,8	16,4	16,6	17,1	17,4	17,5
	z	.	10,8	9,5	9,3	8,6	8,9	9,3	9,5	9,4	9,4	9,7
	p	.	15,8	14,4	11,7	8,3	7,9	7,1	7,1	7,7	8,0	7,8
Egipt	u	.	45,2	43,0	44,4	42,9	44,1	42,6	41,9	45,0	.	.
	z	.	26,5	25,4	26,2	28,8	27,8	28,1	26,7	29,4	.	.
	p	.	18,7	17,6	18,2	14,1	16,3	14,5	15,2	15,6	.	.
Japonia	u	.	31,9	34,6	33,5	32,9	31,6	30,0	31,6	29,9	30,6	.
	z	.	20,9	21,8	19,3	17,7	17,8	18,1	16,8	17,5	17,0	.
	p	.	11,0	12,8	14,2	15,2	13,8	11,9	14,8	12,4	13,6	.
Stany Zj. Am. .	u	.	.	22,5	19,7	17,4	16,6	17,1	16,9	16,7	17,0	17,9
	z	.	.	11,8	11,8	10,9	10,7	11,0	10,9	11,5	11,2	10,7
	p	.	.	10,7	7,9	6,5	5,9	6,1	6,0	5,2	5,8	7,2

a Łącznie z Austrią. b Lata 1881–1885. c W granicach z dn. 1.I 1938 r.
Uwaga. Dane dotyczą każdorazowych terytoriów odnośnych krajów.

TABL. 7. RUCH NATURALNY LUDNOŚCI EUROPY

Przeciętne roczne

Lata	Ludność w mil.	Małżeństwa	Urodzenia żywe	Zgony	Przyrost naturalny	Małżeństwa	Urodzenia żywe	Zgony	Przyrost naturalny
		w tysiącach				na 1000 mieszkańców			
1801/20	200	.	7 675	6 400	1 275	.	*38.5*	*32.1*	*6.4*
1821/30	223	.	8 893	6 747	2 146	.	*39.8*	*30.2*	*9.6*
1841/50	260	2 150	9 833	8 053	1 780	*8.3*	*37.9*	*31.0*	*6.9*
1861/70	294	2 532	11 367	8 732	2 635	*8.6*	*38.6*	*29.7*	*8.9*
1871/80	317	2 679	12 332	9 397	2 935	*8.5*	*38.9*	*29.6*	*9.3*
1881/90	347	2 783	13 223	9 530	3 693	*8.0*	*38.1*	*27.5*	*10.6*
1891/00	380	3 066	14 064	9 848	4 216	*8.1*	*37.0*	*25.9*	*11.1*
1901/10	421	3 351	14 792	9 617	5 175	*8.0*	*35.1*	*22.8*	*12.3*
1924/27	505	4 094	13 796	7 902	5 894	*8.1*	*27.3*	*15.6*	*11.7*
1924/27[a]	364	2 911	8 897	5 629	3 268	*8.0*	*24.4*	*15.4*	*9.0*
1928/30[a]	373	3 098	8 667	5 574	3 093	*8.3*	*23.2*	*14.9*	*8.3*
1931/33[a]	384	2 965	8 197	5 450	2 747	*7.7*	*21.3*	*14.2*	*7.1*
1934/35[a]	391	3 080	8 164	5 352	2 812	*7.9*	*20.9*	*13.7*	*7.2*
1935/36[a]	394	3 021	8 124	5 440	2 684	*7.7*	*20.6*	*13.8*	*6.8*
1936/37[a]	397	3 060	7 965	5 462	2 503	*8.3*	*20.2*	*13.9*	*6.3*

a Bez Z.S.R.R.

TABL. 8. NOWOŻEŃCY

Przeciętne roczne w latach 1931–1932

Miasta Wieś Województwa Wyznania	Nowożeńcy w tys.	Nowożeńcy w wieku lat: 19 i mniej	20–24	25–29	30–39	40–49	50 i więcej	Wiek środkowy nowożeńców[a]
		w odsetkach ogółu nowożeńców						
		Mężczyźni						
Polska	**270**	**3.8**	**36.6**	**37.2**	**15.5**	**3.9**	**3.0**	**26.3**
Miasta	69	1.6	28.7	39.6	20.7	5.1	4.3	27.5
Wieś	201	4.5	39.3	36.4	13.7	3.5	2.6	25.8
Centralne	109	3.4	36.1	37.0	16.1	4.1	3.3	26.4
Wschodnie	47	7.7	39.4	32.2	14.6	4.0	2.1	25.4
Zachodnie	38	0.5	32.0	44.4	16.5	3.6	3.0	27.0
Południowe	76	3.6	37.9	37.2	14.5	3.5	3.3	26.1
Rz. kat.: obrz. łaciński	176	2.5	35.1	39.3	16.1	3.8	3.2	26.6
obrz. gr. kat.	35	5.8	45.5	32.9	10.2	3.1	2.5	24.9
Prawosławne	32	10.4	45.7	28.7	10.4	3.3	1.5	24.3
Ewangelickie	7	1.4	32.2	40.0	16.0	5.7	4.7	27.0
Mojżeszowe[b]	19	1.2	20.1	40.3	28.2	5.9	4.3	28.6
Inne	1	4.5	35.9	30.4	17.2	6.9	5.1	26.6
		Kobiety						
Polska	**270**	**20.2**	**44.4**	**21.1**	**11.0**	**2.3**	**1.0**	**23.4**
Miasta	69	12.4	40.6	26.3	15.8	3.5	1.4	24.6
Wieś	201	22.8	45.7	19.3	9.4	1.9	0.9	23.0
Centralne	109	20.4	44.2	20.2	11.4	2.6	1.2	23.3
Wschodnie	47	25.4	45.7	17.7	8.8	1.8	0.6	22.7
Zachodnie	38	12.1	47.3	25.9	12.2	1.9	0.6	24.0
Południowe	76	20.5	42.6	22.0	11.4	2.3	1.2	23.5
Rz. kat.: obrz. łaciński	176	19.1	45.6	21.1	10.9	2.3	1.0	23.4
obrz. gr. kat.	35	25.3	44.2	18.9	8.8	1.9	0.9	22.8
Prawosławne	32	30.9	46.8	14.1	6.4	1.4	0.4	22.0
Ewangelickie . . .	7	12.8	43.2	25.3	14.0	3.3	1.4	24.3
Mojżeszowe[b]	19	3.5	31.0	35.9	23.4	4.2	2.0	27.2
Inne	1	24.0	40.9	18.3	12.8	2.9	1.1	23.2

a Wiek, który w chwili zawarcia małżeństwa połowa nowożeńców przekroczyła, połowa jeszcze nie osiągnęła. *b* Wiek legalizacji związku małżeńskiego.

TABL. 9. NOWOŻEŃCY W NIEKTÓRYCH KRAJACH

Kraje	Przeciętne roczne Lata	Nowożeńcy w tys.	Nowożeńcy w wieku lat: 19 i mniej	20–24	25–29	30–39	40–49	50 i więcej	Wiek środkowy nowoż.[a]
			w odsetkach ogółu nowożeńców						
Mężczyźni									
Anglia z Walią .	1876—80	192,1	3,2	48,1	25,4	14,3	5,1	3,9	24,9
	1932	307,2	1,8	33,2	38,4	17,2	4,4	5,0	27,0
Bułgaria	1881—85	18.5	14,3	43,7	23,9	11,5	4,3	2,3	24,1
	1932	56,5	19,6	47,3	18,9	9,3	2,8	2,1	23,2
Francja	1876—80	282,2	2,4	24,6	38,9	24,0	6,1	4,0	28,0
	1932	314,9	1,3	39,6	33,9	16,5	4,7	4,0	26,3
Holandia	1876—80	31,0	2,7	24,7	34,3	25,4	8,2	4,7	28,3
	1935	60,4	28,1		43,9	21,0	4,0	3,0	27,5
Niemcy	1901—05	470,5	0,1	29,1	43,5	20,0	4,6	2,7	27,4
	1932	509,6	0,4	28,1	41,5	21,6	4,7	3,7	27,6
Szwecja	1876—80	29,7	0,1	24,0	35,5	28,3	7,7	4,4	28,6
	1930	43,9	0,1	20,9	38,7	30,1	7,0	3,2	28,7
Włochy	1876—80	210,0	1,1	26,3	36,8	25,2	6,7	3,9	28,1
	1932	267,8	4,6	29,7	39,1	19,0	4,3	3,3	27,0
Kobiety									
Anglia z Walią .	1876—80	192,1	14,0	49,9	19,2	10,9	4,1	1,9	23,6
	1932	307,2	9,4	44,9	27,5	12,0	3,5	2,7	24,5
Bułgaria	1881—85	18,5	43,0	40,4	7,7	5,8	2,3	0,8	20,9
	1932	56,5	36,7	45,7	10,5	4,4	1,7	1,0	21,5
Francja	1876—80	282,2	22,1	39,1	20,3	13,1	3,7	1,7	23,6
	1932	314,9	17,1	46,9	18,6	11,3	4,0	2,1	23,4
Holandia	1876—80	31,0	11,1	32,6	29,5	18,7	6,0	2,1	26,0
	1935	60,4	52,0		31,3	12,6	2,6	1,5	24,7
Niemcy	1901—05	470,5	8,2	48,0	28,3	11,5	3,0	1,0	24,4
	1932	509,6	7,9	45,3	29,4	13,5	3,0	0,9	24,6
Szwecja	1876—80	29,7	5,8	34,8	30,6	21,8	5,6	1,4	26,5
	1930	43,9	6,9	39,9	30,7	17,8	3,7	1,0	25,4
Włochy	1876—80	210,0	17,4	43,6	21,5	12,6	3,5	1,4	23,7
	1932	267,8	26,0	39,4	20,9	9,9	2,4	1,4	23,0

[a] Ob. uwagę [a] pod tabl. 8, str. 46.

TABL. 10. URODZENIA ŻYWE

Przeciętne roczne w latach 1931–1932

Województwa Wyznania	Ogółem	Ślubne	Nieślubne	Miasta	Wieś	Ogółem	Miasta	Wieś	Nieślubne w % ogółu urodzeń
	w tysiącach					na 1000 mieszk.			
Polska	**950**	**893**[a]	**57**[a]	**184**	**766**	*29,8*	*21,0*	*33,0*	*6,0*[a]
Centralne	385	367	19	94	292	*28,8*	*21,0*	*32,7*	*5,0*
Wschodnie	183	175	8	17	166	*33,0*	*21,7*	*34,8*	*4,5*
Zachodnie	123	113	10	36	87	*27,3*	*23,4*	*29,4*	*8,4*
Południowe	258	238	20	37	221	*30,4*	*19,6*	*33,5*	*7,6*
Rz. kat.: obrz. łac.	617	585	32	125	492	*29,8*	*22,4*	*32,6*	*5,2*
obrz. gr. kat.	116	109	7	7	109	*34,8*	*21,5*	*36,3*	*6,4*
Prawosławne . . .	133	127	6	4	129	*35,2*	*21,8*	*35,9*	*4,6*
Ewangelickie . . .	18	17	1	3	15	*22,0*	*14,3*	*25,2*	*6,5*
Mojżeszowe[b] . . .	60	50[a]	10[a]	44	16	*19,3*	*18,6*	*21,6*	*16,7*[a]
Inne . . .	6	5	1	1	5	.	.	.	.

[a] Dzieci z małżeństw rytualnych wyznania mojżeszowego, nie zarejestrowanych we właściwych urzędach stanu cywilnego, zaliczono do dzieci nieślubnych.
[b] Dane niekompletne i zniekształcone wskutek wadliwej rejestracji.

TABL. 11. PŁODNOŚĆ KOBIET

Przeciętna roczna liczba urodzeń żywych

Przeciętne roczne Miasta. Wieś Województwa	Ogółem[a]	Wiek matki–lat						
		15–19	20–24	25–29	30–34	35–39	40–44	45–49
		Urodzenia ogółem na 100 kobiet każdej grupy wieku						
1900—1901[b]	**18,0**	**3,4**	**20,8**	**31,5**	**30,8**	**22,6**	**12,1**	**3,3**
1931—1932	**11,0**	**2,5**	**14,5**	**18,9**	**16,4**	**11,8**	**5,3**	**1,0**
Miasta	7,0	1,6	9,1	12,5	10,4	6,8	2,7	0,4
największe[c]	5,0	1,4	6,7	9,1	7,2	4,3	1,6	0,2
inne	8,0	1,8	10,4	14,4	12,1	8,1	3,4	0,6
Wieś	12,8	2,8	16,9	21,8	19,1	14,2	6,5	1,3
Centralne	10,7	2,5	15,0	18,6	15,8	10,9	4,6	0,9
Wschodnie	12,5	2,6	16,8	21,4	18,0	13,7	6,3	1,5
Zachodnie	9,9	2,0	12,4	17,4	14,7	10,9	5,1	0,8
Południowe	11,1	2,7	13,6	18,6	17,2	12,5	6,0	1,1
		Urodzenia ślubne na 100 kobiet zamężnych każdej grupy wieku						
1900—1901[b]	**28,0**	**31,5**	**38,5**	**38,6**	**35,0**	**25,4**	**14,6**	**4,2**
1931—1932	**18,9**	**34,4**	**35,0**	**26,8**	**20,1**	**14,3**	**6,7**	**1,4**
Miasta	13,2	41,0	32,2	21,2	13,9	8,6	3,6	0,6
największe[c]	10,1	40,5	28,2	17,6	10,5	5,8	2,2	0,3
inne	14,7	41,1	33,8	22,8	15,4	10,0	4,3	0,7
Wieś	21,0	33,4	35,7	28,7	22,5	16,7	8,0	1,7
Centralne	18,4	37,9	36,0	26,2	19,3	13,1	5,7	1,2
Wschodnie	20,3	30,9	33,8	27,5	20,9	15,9	7,8	2,1
Zachodnie	19,0	51,0	41,0	29,2	20,3	14,2	6,7	1,1
Południowe	18,8	29,7	32,2	26,2	20,9	15,1	7,6	1,5

a Na 100 kobiet w wieku 15—49 lat. *b* Na podstawie danych dla b. Galicji.
c Miasta: Warszawa, Łódź, Wilno, Poznań, Kraków i Lwów.

TABL. 12. PŁODNOŚĆ KOBIET W NIEKTÓRYCH KRAJACH

Przeciętna roczna liczba urodzeń żywych na 100 kobiet w wieku 15 – 49 lat

Kraje	1876– –1885	1886– –1895	1896– –1905	Około roku			
				1910	1920	1930	1936
Anglia z Walią	13,5	11,8	10,4	8,8	8,0	5,6	5,3
Australia	.	12,0	10,8	10,6	9,4	6,3	6,6
Belgia	13,2	11,8	11,4	9,1	7,5	6,8	6,1
Bułgaria	.	.	20,0	18,4	16,2	13,8	11,4
Francja	9,9	8,9	8,5	7,5	7,7	6,7	6,2
Holandia	15,0	14,2	13,3	11,7	10,9	8,7	.
Irlandia	10,1	9,2	8,9	9,4	.	8,6	.
Japonia	.	.	13,1	13,9	13,2	13,8	13,2
Niemcy	15,3	14,6	14,1	11,5	7,0	5,2[a]	6,9
w tym Saksonia	16,7	15,7	14,0	9,9	7,1	3,8[a]	.
Norwegia	12,7	12,5	11,9	10,6	10,0	6,4	5,3
Polska	.	.	18,1	.	13,0	10,9	9,7
Szwajcaria	11,7	11,0	10,9	9,5	8,4	6,0	5,3
Szwecja	11,9	11,7	11,2	10,0	8,9	5,7	5,1
Węgry	17,2	17,2	15,6	14,5	10,9	8,8	7,6
Włochy	14,8	14,9	13,8	13,2	11,4	9,5	9,0

a 1933 r.

TABL. 13. ZGONY WEDŁUG WIEKU

Przeciętne roczne Płeć Województwa Wyznania	Zgony ogółem	W tym w wieku lat 0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-34	35-44	45-54	55-64
						w tysiącach				
1896—1900[a]	**393,0**	**210,9**	**17,4**	**8,0**	**7,8**	**9,1**	**16,4**	**17,7**	**21,1**	**31,4**
Mężczyźni	203,0	114,8	8,7	3,8	3,5	4,4	7,3	8,4	10,7	15,3
Kobiety	190,0	96,1	8,7	4,2	4,3	4,7	9,1	9,3	10,4	16,1
Wschodnie	115,9	62,8	6,7	2,7	2,7	2,9	5,2	4,7	6,3	8,4
Zachodnie	82,7	45,0	2,8	1,3	1,2	1,4	2,8	3,4	3,9	5,8
Południowe	194,4	103,1	7,9	4,0	3,9	4,8	8,4	9,6	10,9	17,2
1931—1932	**490,1**	**182,4**	**13,9**	**7,3**	**12,0**	**18,4**	**31,0**	**25,5**	**31,0**	**49,4**
Mężczyźni	254,3	100,7	7,1	3,5	5,9	9,5	14,2	12,0	16,9	26,6
Kobiety	235,8	81,7	6,8	3,8	6,1	8,9	16,8	13,5	14,1	22,8
Miasta:										
wielkie[b]	41,0	10,1	0,9	0,4	1,0	1,9	3,2	3,0	3,8	5,6
inne	68,8	19,8	1,7	0,9	1,7	2,9	4,8	4,1	5,0	7,7
Wieś	380,3	152,5	11,3	6,0	9,3	13,6	23,0	18,4	22,2	36,1
Centralne	198,4	71,4[c]	5,3	3,1	5,2	7,6	13,0	10,8	12,7	20,2
Wschodnie	82,1	32,1[c]	3,0	1,4	1,9	3,1	5,2	4,6	5,4	8,3
Zachodnie	62,5	23,1	1,5	0,7	1,6	2,5	4,0	3,1	3,6	5,5
Południowe	147,1	55,8	4,1	2,1	3,3	5,2	8,8	7,0	9,3	15,4
Rz. kat.:										
obrz. łaciński	316,1	118,5	8,4	4,6	8,0	12,1	20,8	16,6	19,3	30,6
obrz. gr. kat.	69,0	29,0	2,2	1,2	1,7	2,5	4,0	3,3	4,4	6,9
Prawosławne	59,0	24,9	2,3	1,0	1,4	2,3	3,7	3,2	3,8	5,7
Ewangelickie	13,2	3,8	0,2	0,1	0,2	0,4	0,7	0,6	0,9	1,5
Mojżeszowe	30,5	5,2	0,7	0,4	0,7	1,0	1,7	1,7	2,5	4,5
Inne	2,3	1,0	0,1	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2
1933—1934	**470,7**	**162,8**	**14,0**	**8,5**	**9,1**	**16,6**	**30,1**	**25,2**	**31,1**	**49,3**
Mężczyźni	243,8	89,7	7,1	4,2	4,5	8,5	14,0	11,9	16,7	26,6
Kobiety	226,9	73,1	6,9	4,3	4,6	8,1	16,1	13,3	14,4	22,7
				na 1 000 żyjących każdej grupy wieku						
1896—1900[a]	**25,8**	**95,8**	**9,0**	**4,6**	**5,2**	**6,9**	**7,8**	**10,8**	**17,7**	**36,4**
Mężczyźni	27,0	103,4	8,9	4,4	5,0	6,8	7,2	10,3	18,5	35,4
Kobiety	24,7	88,1	9,1	4,8	5,5	7,0	8,3	11,2	17,0	37,3
Wschodnie	26,1	108,1	11,6	5,4	5,9	6,9	8,1	10,9	19,1	37,1
Zachodnie	23,9	84,8	6,3	3,1	3,8	5,2	6,3	9,4	14,3	27,3
Południowe	26,6	93,4	8,7	4,9	5,5	7,6	8,2	11,3	18,6	40,5
1931—1932	**15,3**	**45,8**	**3,5**	**2,6**	**4,0**	**5,4**	**5,9**	**7,4**	**12,0**	**25,2**
Mężczyźni	16,3	49,9	3,5	2,5	4,0	5,6	5,6	7,4	14,0	29,1
Kobiety	14,3	41,7	3,5	2,8	3,9	5,2	6,1	7,3	10,2	21,9
Miasta:										
wielkie[b]	12,1	37,4	3,0	1,9	3,2	4,4	4,9	6,5	11,6	25,3
inne	12,7	35,4	2,8	2,0	3,3	4,6	5,1	6,5	10,9	22,6
Wieś	16,3	48,4	3,7	2,8	4,2	5,8	6,2	7,7	12,3	25,9
Centralne	14,8	42,8[c]	3,2	2,5	4,1	5,6	5,9	7,2	11,8	25,3
Wschodnie	14,7	41,6[c]	4,1	3,0	3,7	5,1	5,8	7,7	12,3	25,8
Zachodnie	13,8	45,6	3,0	1,9	3,4	4,7	5,3	6,4	10,0	19,2
Południowe	17,2	54,1	4,0	3,0	4,3	5,7	6,1	7,9	12,9	28,0
1933—34	**14,3**	**41,7**	**3,5**	**2,5**	**3,7**	**4,8**	**5,3**	**6,9**	**11,5**	**24,8**
Mężczyźni	15,2	45,4	3,5	2,4	3,7	5,0	5,1	6,9	13,3	28,9
Kobiety	13,4	38,0	3,5	2,6	3,6	4,6	5,4	6,8	9,9	21,4

a Bez terytorium województw centralnych. *b* Liczące 100 tys. i więcej mieszkańców. *c* W woj. wschodnich i częściowo w centralnych dane niekompletne wskutek wadliwej rejestracji.

TABL. 14. ZGONY W NIEKTÓRYCH KRAJACH WEDŁUG WIEKU

Przeciętne roczne

Kraje	Płeć: m—mężczyźni k—kobiety	Zgony ogółem	W wieku lat 0-4	5-14	15-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65-74	75 i więcej
			na 1000 żyjących każdej grupy wieku								
1871 — 1880											
Anglia z Walią i Szkocją	m	22,7	67,5	5,5	6,5	9,4	13,8	20,1	34,8	69,6	168,8
	k	20,2	57,8	5,3	6,3	8,6	11,7	15,7	28,5	60,4	155,7
Belgia[a]	m	24,0	73,4	4,8	6,8	8,9	11,8	18,1	31,8	70,1	177,7
	k	21,9	64,8	5,4	6,8	8,6	10,3	12,9	24,4	59,6	163,9
Francja	m	23,2	71,6	5,2	7,5	9,8	11,3	16,4	29,5	65,8	156,2
	k	21,6	62,9	5,8	7,0	9,8	10,2	13,5	25,5	59,1	149,2
Hiszpania[b]	m	31,9	128,3	8,5	9,0	10,2	14,8	22,5	40,3	83,3	210,1
	k	29,0	115,9	8,6	8,3	10,2	14,0	18,9	36,2	82,8	217,8
Holandia	m	25,2	86,1	6,2	7,5	8,6	10,8	17,2	30,6	65,7	157,3
	k	23,4	74,2	6,4	6,7	9,7	12,2	13,8	24,9	59,6	152,1
Niemcy	m	27,8	100,6	6,3	6,5	9,1	13,0	20,7	36,6	76,4	175,3
	k	24,7	86,9	6,4	5,7	9,3	11,6	15,3	30,6	70,9	168,6
Szwajcaria	m	25,0	74,6	5,2	7,1	10,3	13,3	21,0	37,4	80,6	179,6
	k	22,1	62,5	5,3	6,6	9,8	11,6	16,3	32,5	79,0	174,0
Szwecja	m	19,1	56,6	6,4	5,8	7,7	9,9	15,2	26,1	56,7	149,9
	k	17,4	49,3	6,4	5,0	6,9	8,6	11,4	21,0	48,4	134,3
Włochy	m	30,6	124,0	9,1	8,4	9,5	12,5	19,3	33,7	74,8	159,6
	k	29,3	115,9	9,9	8,2	10,8	12,5	16,3	32,0	79,0	168,5
1930 — 1932											
Anglia z Walią i Szkocją	m	12,8	22,4	1,9	2,9	3,5	5,7	11,2	23,7	57,8	150,3
	k	11,4	17,7	1,8	2,6	3,3	4,5	8,2	17,5	43,3	129,6
Belgia	m	14,0	27,1	2,0	3,5	4,3	6,2	11,3	23,8	55,5	152,2
	k	12,7	21,5	1,8	3,2	4,0	5,1	8,4	18,2	46,0	133,7
Francja	m	17,2	23,1	2,1	4,2	5,8	8,7	14,5	27,9	50,1[c]	123,0[d]
	k	15,0	19,0	2,1	4,0	4,7	5,9	9,3	18,2	35,4[c]	103,0[d]
Hiszpania[e]	m	18,1	43,5	3,4	4,7	5,9	8,5	14,5	30,1	52,1[c]	144,8[d]
	k	16,2	40,3	3,5	4,7	5,6	6,6	9,3	20,8	36,8[c]	139,0[d]
Holandia	m	9,4	15,7	1,4	2,1	2,4	3,4	7,0	17,6	45,2	131,4
	k	9,2	12,4	1,2	1,9	2,6	3,9	7,3	16,6	42,7	126,5
Niemcy[f]	m	11,3	22,1	1,6	2,8	3,2	4,7	9,3	20,6	50,6	136,9
	k	10,6	17,5	1,4	2,3	3,0	4,1	7,6	16,7	45,0	129,4
Szwajcaria	m	12,6	14,7	1,6	3,3	4,1	6,2	12,7	28,1	60,8	154,8
	k	11,4	11,7	1,4	2,9	3,7	4,5	8,5	19,4	50,0	141,8
Szwecja	m	11,8	15,5	1,6	3,4	4,0	5,0	8,8	17,7	42,8	130,3
	k	12,1	12,3	1,5	3,5	3,9	4,7	7,8	15,4	39,3	127,4
Włochy	m	15,3	39,5	2,4	3,6	4,6	6,3	10,5	21,4	51,8	145,2
	k	13,8	36,1	2,4	3,7	4,5	5,4	8,1	17,2	45,6	135,5
Australia[f]	m	9,9	11,9	1,3	2,1	2,7	4,6	9,5	21,8	49,2	129,1
	k	8,0	9,8	1,1	1,7	2,8	4,0	7,2	14,6	36,6	111,0
Stany Zj. Am.[e]	m	12,5	18,6	1,9	3,5	4,9	7,7	13,8	27,1	57,0	138,6
	k	10,5	15,3	1,6	3,2	4,5	6,3	10,9	21,7	48,2	129,5

a Lata 1878 — 1880. *b* Lata 1861 — 1870. *c* W wieku lat 65 — 69. *d* 70 lat i więcej. *e* Lata 1929 — 1931. *f* Lata 1932 — 1934.

TABL. 15. POLSKA TABLICA WYMIERALNOŚCI 1931/32 R.

Wiek	Liczba dożywających			Prawdopodobieństwo zgonu w ciągu roku			Przeciętne dalsze trwania życia		
	razem	mężcz.	kobiet	razem	mężcz.	kobiet	razem	mężcz.	kobiet
0	10 000	10 000	10 000	0,1552	0,1692	0,1404	49,8	48,2	51,4
1	8 448	8 308	8 596	0,0297	0,0308	0,0286	57,8	56,9	58,7
2	8 197	8 052	8 350	0,0135	0,0138	0,0131	58,6	57,7	59,4
3	8 086	7 941	8 241	0,0083	0,0083	0,0082	58,4	57,5	59,2
4	8 019	7 875	8 173	0,0058	0,0058	0,0058	57,9	56,9	58,7
5	7 972	7 829	8 126	0,0045	0,0046	0,0045	57,2	56,3	58,0
10	7 832	7 691	7 983	0,0026	0,0026	0,0027	53,2	52,2	54,0
15	7 731	7 597	7 873	0,0031	0,0028	0,0034	48,8	47,8	49,8
20	7 581	7 452	7 721	0,0051	0,0055	0,0048	44,7	43,7	45,7
25	7 378	7 244	7 522	0,0056	0,0055	0,0056	40,9	39,9	41,8
30	7 171	7 047	7 306	0,0058	0,0056	0,0061	37,0	36,0	38,0
35	6 954	6 847	7 074	0,0066	0,0062	0,0069	33,1	31,9	34,2
40	6 718	6 622	6 827	0,0074	0,0075	0,0073	29,2	27,9	30,3
45	6 457	6 351	6 575	0,0088	0,0098	0,0079	26,2	24,0	26,4
50	6 141	5 995	6 297	0,0120	0,0143	0,0101	21,4	20,3	22,4
55	5 719	5 510	5 931	0,0178	0,0208	0,0151	17,8	16,8	18,6
60	5 156	4 886	5 424	0,0254	0,0290	0,0222	14,5	13,7	15,1
65	4 419	4 098	4 738	0,0391	0,0440	0,0347	11,4	10,8	12,0
70	3 485	3 136	3 824	0,0596	0,0668	0,0547	8,8	8,3	9,2
75	2 407	2 078	2 721	0,0907	0,0995	0,0853	6,6	6,3	6,9
80	1 356	1 110	1 592	0,1376	0,1489	0,1296	4,8	4,6	5,0

TABL. 16. TABLICE WYMIERALNOŚCI NIEKTÓRYCH KRAJÓW

Kraje	Lata	Przec. trwanie życia noworodka	Na 10 000 noworodków dożywa wieku lat				
			15	30	45	60	75
Galicja i Bukowina	1870—80	27,8	5 094	4 382	3 395	1 919	432
Austria	1870—80	32,4	5 590	4 876	3 986	2 720	961
Niemcy	1871—81	37,0	6 235	5 597	4 684	3 365	1 218
Francja	1877—81	42,1	6 914	6 135	5 249	4 028	1 799
Anglia z Walią	1871—80	43,0	7 104	6 439	5 408	3 932	1 672
Szwecja	1871—80	47,0	7 382	6 750	5 915	4 685	2 288
Rosja europejska	1896—97	32,3	5 242	4 724	4 037	2 932	1 224
Austria	1906—10	41,7	6 835	6 186	5 362	4 021	1 604
Niemcy	1910—11	49,1	7 653	7 174	6 468	5 080	2 186
Francja	1908—13	50,4	8 058	7 379	6 481	5 044	2 297
Anglia z Walią	1910—12	53,4	8 159	7 755	7 032	5 531	2 616
Szwecja	1911—15	57,9	8 709	8 036	7 289	6 139	3 527
Indie Brytyjskie	1931	26,7	5 540	4 332	2 797	1 410	384
Z. S. R. R. część europ.	1926—27	44,4	6 790	6 286	5 597	4 470	2 320
Japonia	1926—30	45,7	7 609	6 646	5 792	4 401	1 835
Polska	1927	45,9	7 228	6 644	5 888	4 630	2 143
Polska	1931—32	49,8	7 731	7 171	6 457	5 156	2 407
wielkie miasta[a]	1931—32	53,0	8 124	7 642	6 972	5 581	2 628
inne miasta	1931—32	54,0	8 194	7 693	7 021	5 749	2 868
wieś	1931—32	48,7	7 614	7 025	6 289	4 991	2 308
Węgry	1930—31	49,8	7 747	7 148	6 461	5 218	2 447
Włochy	1930—32	54,9	8 157	7 689	7 087	5 978	3 180
Francja	1928—33	56,7	8 741	8 148	7 365	5 910	2 923
Anglia z Walią	1930—32	60,8	8 937	8 558	7 997	6 683	3 473
Niemcy	1932—34	61,3	8 923	8 590	8 071	6 853	3 612
Szwecja	1931—35	64,3	9 244	8 809	8 274	7 158	4 249
Australia	1932—34	65,3	9 328	9 035	8 524	7 268	4 163

[a] Liczące 100 tys. i więcej mieszkańców.

TABL. 17. WYCHODZTWO, POWRÓT WYCHODŹCÓW I REPATRIACJA

Wyszczególnienie	1919–1925[a]	1926–1930	1931–1935	1934	1935	1936	1937	1938
	w tysiącach							
Wychodztwo	**577,8**	**964,1**	**229,3**	**42,6**	**53,8**	**54,6**	**102,4**	**129,1**
Do krajów europejskich	230,0	679,1	135,3	21,8	19,2	29,7	78,6	107,8
w tym: do Francji	217,9	285,1	57,3	8,0	1,4	8,4	33,0	20,5
do Niemiec[b]	.	362,6	35,4	0,9	1,0	1,1	12,2	63,6
do Łotwy[b]	.	.	36,6	12,0	16,1	19,6	22,8	17,8
do Estonii[b]	.	0,0	0,0	—	0,0	—	1,1	4,0
Do krajów pozaeuropejskich	347,8	285,0	94,0	20,8	34,6	24,9	23,8	21,3
w tym: do St. Zj. Am.	215,5	42,7	6,8	1,5	1,2	1,0	1,6	3,0
do Kanady	.	103,7	6,3	1,4	1,4	1,5	2,0	2,6
do Ameryki Płd.	.	119,6	25,8	4,7	6,6	11,0	16,5	12,1
do Palestyny	.	12,3	52,2	12,7	24,8	10,6	2,9	2,5
Wyznanie:								
rz. kat.: obrz. łac.	.	493,1[c]	112,9	17,3	12,6	21,1	65,2	94,5
obrz. gr. kat.	.	84,1[c]	11,6	1,4	1,1	3,2	8,3	7,8
prawosławne	.	34,4[c]	12,7	2,6	7,0	10,9	16,5	12,9
ewangelickie	.	14,8[c]	4,0	1,0	1,2	1,7	2,6	3,6
mojżeszowe	.	80,3[c]	83,9	19,0	30,7	16,9	8,9	9,2
inne i niewiadome	.	89,3[c]	4,2	1,3	1,2	0,8	0,9	1,1
Powrót wychodźców	.	**459,7**	**232,5**	**34,0**	**53,4**	**43,7**	**40,8**	**93,6**
Z krajów europejskich	.	426,5	211,5	31,8	51,7	41,5	39,0	91,9
w tym: z Francji	.	38,8	117,1	20,2	35,5	23,2	7,6	12,1
z Niemiec[b]	.	320,2	48,6	0,5	0,2	0,3	11,0	56,4
z Łotwy[b]	.	.	28,8	10,1	15,3	17,3	19,2	20,1
z Estonii[b]	.	0,0	0,0	—	0,0	—	0,8	2,8
Z krajów pozaeuropejskich	162,5	33,2	21,0	2,2	1,7	2,2	1,8	1,7
w tym: ze St. Zj. Am.	.	8,4	2,4	0,3	0,2	0,4	0,2	0,2
z Kanady	.	5,0	6,6	0,6	0,5	0,5	0,4	0,2
z Ameryki Płd.	.	7,7	8,4	0,8	0,5	0,7	0,8	0,8
z Palestyny	.	5,6	0,9	0,2	0,3	0,5	0,4	0,5
Repatriacja	1 181,8	—	—	—	—	—	—	—

a Dane dotyczące wychodztwa i powrotu wychodźców są niekompletne. *b* Wychodztwo głównie sezonowe. *c* Lata 1927—1930; dla wychodztwa europejskiego w 1930 r. dane szacunkowe.

Uwaga. Osoby, które emigrowały parokrotnie, np. robotnicy sezonowi, liczone są tyle razy, ile razy emigrowały.

TABL. 18. REPATRIACJA[a]

Okresy	Repatrianci ogółem	Narodowość						
		Polacy	Rosjanie	Litwini	Rusini	Białorusini	Żydzi	Inna i niewiadoma
	w tysiącach							
Ogółem	**1 265**	**470**	**122**	**9**	**124**	**492**	**33**	**15**
11.XI 1918—30.IX 1921	735	337	114	6	85	181	12	—
1918 11.XI—31.XII	83	22	55	0	6	—	0	—
1919	286	193	50	3	33	6	1	—
1920	86	50	3	1	15	15	2	—
1921 1.I—30.IX	280	72	6	2	31	160	9	—
1.X 1921—30.VI 1924	530	133	8	3	39	311	21	15
1921 1.X—31.XII	203	41	2	1	14	140	5	—
1922	279	66	3	2	23	160	15	10
1923	34	18	2	0	2	10	1	1
1924 1.I—30.VI	14	8	1	0	0	1	0	4

a Powrót osób, które opuściły Polskę w związku z wypadkami wielkiej wojny. Dla lat 1918–1922 podano repatriację tylko ze wschodu.

TABL. 19. WYCHODZTWO[a] WEDŁUG KRAJÓW I ZAWODU W LATACH 1927 — 1938

Rodzaje i kierunki wychodztwa	Ogółem	Czynni zawodowo: Razem	Rolnictwo	Górnictwo i przemysł	Handel i komunikacja	Wolne zawody, nauczycielstwo	Służba domowa, usługi osobiste	Bez bliżej określonego zawodu	Bierni zawodowo[b]	Zawód nie podany
	w tysiącach									
Sezonowe	533,8	511,6	505,6	1,0	0,6	0,5	0,6	3,3	7,6	14,6
do Niemiec	431,2	409,9	404,3	0,7	0,6	0,5	0,6	3,2	7,4	13,9
do Łotwy	97,5	96,7	96,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,7
do Estonii	5,1	5,0	4,7	0,3	—	—	—	—	0,1	—
Niesezonowe	777,8	505,1	270,7	58,1	11,9	5,2	9,8	149,4	250,6	22,1
do krajów europejskich	379,1	276,6	119,6	17,1	1,2	1,1	3,5	134,1	92,7	9,8
do Francji	335,5	251,4	114,8	8,4	0,5	0,3	1,9	125,5	77,0	7,1
do Belgii	25,5	14,0	0,4	6,5	0,2	0,1	0,7	6,1	10,8	0,7
do innych europ.	18,1	11,2	4,4	2,2	0,5	0,7	0,9	2,5	4,9	2,0
do krajów pozaeuropejskich	398,7	228,5	151,1	41,0	10,7	4,1	6,3	15,3	157,9	12,3
do Stanów Zj. Am.	46,4	20,2	9,9	4,6	1,9	0,7	1,0	2,1	22,9	3,3
do Kanady	100,0	70,9	61,7	3,4	0,6	0,2	3,3	1,7	27,3	1,8
do Argentyny	113,1	78,4	61,6	10,9	1,3	0,3	1,0	3,3	33,1	1,6
do Brazylii	32,1	17,2	10,2	4,6	0,9	0,2	0,2	1,1	14,2	0,7
do Paragwaju	12,0	4,2	4,2	0,0	—	0,0	0,0	0,0	7,8	0,0
do Palestyny	73,7	28,0	1,4	12,8	4,8	2,3	0,5	6,2	41,9	3,8
do innych pozaeur.	21,4	9,6	2,1	4,7	1,2	0,4	0,3	0,9	10,7	1,1

a Wychodztwo do krajów europejskich w 1930 r. podzielono według zawodu szacunkowo. *b* Rodziny wychodźców.

Uwaga. Ob. uwagę do tabl. 17, str. 52.

TABL. 20. WYCHODZTWO[a] WEDŁUG KRAJÓW, WYZNANIA I PŁCI W LATACH 1927 – 1938

Rodzaje i kierunki wychodztwa	Wyznanie: rzymskokat. obrz. łac.	rzymskokat. obrz. gr.kat.	prawosławne	ewangelickie	mojżeszowe	inne	nie podane	Płeć: mężczyźni	kobiety	nie podana
	w tysiącach									
Sezonowe	393,1	10,0	31,7	11,9	0,6	5,5	81,0	170,0	357,7	6,1
do Niemiec	330,2	7,9	0,2	11,9	0,5	0,2	80,3	135,8	290,0	5,4
do Łotwy	60,1	2,1	29,3	0,0	0,1	5,2	0,7	31,1	65,7	0,7
do Estonii	2,8	—	2,2	—	—	0,1	—	3,1	2,0	—
Niesezonowe	393,7	105,0	55,8	14,8	198,6	1,5	8,4	450,3	318,3	9,2
do krajów europ.	303,0	43,4	3,8	1,2	19,2	0,3	8,2	218,8	151,2	9,1
do Francji	274,5	41,6	3,4	0,4	9,0	0,3	6,3	196,1	131,3	8,1
do Belgii	19,1	0,2	0,0	0,0	6,1	0,0	0,1	15,0	10,1	0,4
do innych europ.	9,4	1,6	0,4	0,8	4,1	0,0	1,8	7,7	9,8	0,6
do krajów pozaeuropejskich	90,7	61,6	52,0	13,6	179,4	1,2	0,2	231,5	167,1	0,1
do Stanów Zj. Am.	15,4	2,0	1,0	0,4	27,6	0,0	0,0	20,8	25,6	0,0
do Kanady	34,1	35,3	10,5	6,0	13,5	0,5	0,1	60,6	39,4	0,0
do Argentyny	29,9	20,0	25,1	4,0	33,7	0,3	0,1	78,0	35,1	0,0
do Brazylii	8,4	2,8	5,9	1,9	13,0	0,1	0,0	19,9	12,2	0,0
do Paragwaju	1,0	0,9	8,8	1,0	0,1	0,2	—	6,3	5,7	—
do Palestyny	0,0	—	0,0	0,0	73,7	—	—	34,9	38,8	0,0
do innych pozaeur.	1,9	0,6	0,7	0,3	17,8	0,1	0,0	11,0	10,3	0,1

a Wychodztwo do krajów europejskich w 1930 r. podzielono według wyznania i płci szacunkowo.

Uwaga. Ob. uwagę do tabl. 17, str. 52.

TABL. 21. WYCHODZTWO WEDŁUG WOJEWÓDZTW W LATACH 1927–1938

Województwa[a]	Wychodztwo sezonowe: Ogółem	do Niemiec	do Łotwy	do Estonii	Wychodztwo niesezonowe: Ogółem	w tym do Francji	Stanów Zjedn. Am.	Kanady	Argentyny	Palestyny
	w tysiącach									
Polska	533.8	431.2	97.5	5.1	777.8[b]	335.5	46.4	100.0	113.1	73,7
M. st. Warszawa	0,3	0,3	0.0	—	33.5	5.9	3,3	1,3	4.8	9.7
Warszawskie	8.8	7.0	1.8	—	40.5	17,2	4.6	3.7	4.6	5.6
Łódzkie	171.8	170,2	1.6	0,0	79,4	56.5	2,0	2.6	2.8	7,2
Kieleckie	82,6	78,8	3.5	0.3	58.9	28,3	1,7	7.0	5,1	4,9
Lubelskie	5,3	2,0	3.3	—	35,7	8,0	2,8	5.1	7,7	4.6
Białostockie	6,4	6,0	0.4	—	30,4	5,9	5,6	2,4	5,5	6,3
Wileńskie	72,8	0.0	68.3	4.5	22.9	7.8	1,2	0,8	7.0	2,9
Nowogródzkie	9,2	0,2	8.8	0.2	15,1	3,5	1,1	0,9	3,7	2,6
Poleskie	0,4	0,0	0.4	—	29.2	0,4	2,7	5,4	10.1	4.6
Wołyńskie	0,5	0,1	0,4	—	60,0	1,1	2,5	12,7	22,9	5.9
Poznańskie	90,4	90.1	0.2	0.1	58.8	45,2	0,8	1.0	0,8	1,9
Pomorskie	13.8	13.6	0.2	0.0	20.9	14,5	1,0	1.2	0,6	0.9
Śląskie	3,9	3,9	—	—	5,3	3,0	0,1	0.0	0,2	0.4
Krakowskie	35,7	34,2	1,5	—	62,2	41,2	3,6	5,4	2.0	3.0
Lwowskie	26,8	21,3	5.5	—	128.8	76.1	8,0	17,7	12,9	6,9
Stanisławowskie	3,0	3,0	—	—	27,6	5,2	2,0	7,6	6,6	3,2
Tarnopolskie	2,0	0,4	1.6	—	64,5	13,0	2,8	25,1	15,7	2,9
Niewiadome	0,1	0,1	—	0,0	3,9	2,7	0,5	0,1	0,1	0,1

a Miejsce wydania paszportu. *b* W tym 0,2 tys. paszportów wydanych na terenie W. M. Gdańska.

Uwaga. Ob. uwagę do tabl. 17, str. 52.

TABL. 22. WYCHODZTWO Z NIEKTÓRYCH KRAJÓW EUROPEJSKICH

Kraje	Wychodztwo: p–pozaeuropejskie e–europejskie	1920–1925 Przeciętne roczne	1926–1930	1931–1935	1928	1930	1932	1933	1934	1935	1936	1937
		w tysiącach										
Anglia	p	201,8	138,6	29,3	136,8	92,2	27,0	26,3	29,2	29,8	29,8	31,8
Austria	p	7,3	4,4	1,7	4,5	4,1	1,2	1,3	2,2	2,2	1,7	1,6
Belgia	p	3,0	3,0	1,5	2,6	2,2	1,3	1,9	1,5	1,4	1,5	2,1
	e	21,1	12,9	5,5	12,2	9,9	6,0	5,3	4,9	4,1	3,9	4,6
Czechosłow.	p	13,4	13,0	22,3	15,5	9,2	1,6	1,7	2,4	2,7	3,4	5,4
	e	16,8	14,7	3,9	10,0	17,7	3,8	3,2	2,6	2,9	3,9	9,5
Hiszpania	p	85,5	45,8	12,7	48,6	41,4	10,2	6,7	15,7	17,0	.	.
Irlandia	p	.	23,7	1,0	24,7	16,0	0,8	0,9	1,0	1,0	1,3	1,2
Jugosławia	p	12,3	18,7	3,1	21,8	13,6	2,5	2,2	2,9	3,3	3,9	5,4
	e	.	16,0[a]	9,2	12,5	25,4	6,6	7,5	11,0	10,1	8,6	14,3
Niemcy	p	50,7	53,6	12,6	56,6	37,4	10,3	12,9	14,1	11,9	15,0	13,7
Polska	p	52,7	56,9	18,8	64,6	46,5	9,7	17,2	20,8	34,6	24,9	23.8
	e	39,5	135,8	27,1	122,0	171,9	11,8	18,4	21,8	19,2	29,8	78,6
Portugalia	p	30,5	31,7	7,3	36,0	23,2	6,0	8,9	6,8	8,7	12,6	14,7
Rumunia	p	8,0	12,9	1,8	11,4	10,7	1,4	1,2	1,4	2,3	2,1	1,3
	e	.	0,3	0,1	0,5	0,2	0,1	0,0	0,0	0,1	.	0,0
Szwecja	p	11,1	9,3	0,9	11,7	3,7	0,6	0,9	0,9	0,8	0,9	1,1
	e	2,7	1,9	1,6	1,8	2,0	1,5	1,5	1,5	1,7	1,5	1,2
Włochy	p	177,3	89,0	28,2	70,8	59,1	24,8	22,3	26,2	26,8	19,4	30,3
	e	177,9	122,9	63,4	79,2	221,0	58,5	60,7	42,2	30,6	21,9	29,4

a Lata 1927 — 1930.

TABL. 23. WYCHODZTWO POZAEUROPEJSKIE Z NIEKTÓRYCH KRAJÓW EUROPEJSKICH WEDŁUG CZĘŚCI ŚWIATA

Kraje	Lata	Ogółem	Części świata					
			Azja	Afryka	Ameryka		Australia	Nie podana
					Stany Zj.Am.	pozost. kraje		
Anglia . .	1922—1926	928 634	26 357	51 910	230 506	309 290	263 684	46 887
	1927—1931	560 493	29 960	28 433	108 645	211 877	124 821	56 757
	1932—1936	142 091	29 489	18 436	7 873	11 970	28 895	45 428
Austria . .	1922—1926	36 597	616	325	19 838	15 556	43	219
	1927—1931	19 969	951	977	4 643	13 113	184	101
	1932—1936	8 624	2 178	150	1 945	3 143	31	1 177
Czechosłowacja . .	1922—1926	58 754	.	.	33 298	25 399	57[a]	—
	1927—1931	55 522	27		14 795	39 925	458	317
	1932—1936	11 706	.	.	4 507	7 022	177[a]	—
Dania . .	1922—1926	28 396	88	51	18 572	9 498	186	1
	1927—1931	26 506	95	193	11 168	14 878	161	11
	1932—1936	9 688	905	396	2 304	1 813	76	4 194
Grecja . .	1922—1926	28 141	.	.	17 940	.	.	10 201
	1927—1932	40 353	.	.	28 290	.	.	12 063
	1933—1936	11 605	658	775	8 375	805	992	—
Hiszpania	1922—1926	345 012	.	.	.	.	.	.
	1927—1931	198 333	—	—	686	197 647	—	—
	1932—1935	49 426	.	.	545	48 881	.	.
Irlandia .	1924—1926	79 298	—	—	64 510	9 084	3 481	2 223
	1927—1931	90 069	—	—	78 385	6 370	2 901	2 413
	1932—1936	5 040	365	267	1 845	377	1 136	1 050
Jugosławia	1922—1926	73 009	—	52	23 853	45 190	3 885	29
	1927—1931	80 322	—	289	21 061	56 444	2 493	35
	1932—1936	14 787	—	238	6 742	6 007	1 212	588
Litwa . .	1923—1926	14 838	387	428	3 191	10 086	—	746
	1927—1931	50 455	444	3 868	4 150	40 159	—	1 834
	1932—1936	7 295	2 954	1 276	699	2,126	240	
Niemcy .	1923—1926	300 693	327	5 042	214 511	80 710	103	—
	1927—1931	216 911	114	5 107	165 066	45 735	556	333
	1932—1936	64 147	279	1 766	47 038	14 735	126	203
Polska .	1922—1926	204 970	30 547	.	61 683	95 601	.	17 139
	1927—1931	246 382	7 020	.	35 475	201 053	.	2 834
	1932—1936	107 136	61 271	.	6 367	38 111	.	1 387
Portugalia	1922—1926	138 667	.	.	.	.	.	.
	1927—1931	129 377	16	1 506	5 717	110 439	72	11 627
	1932—1936	43 118	75	1 645	2 739	37 202	15	1 442
Rumunia .	1927—1931	45 837	478	141	7 507	37 525	3	183
	1932—1936	8 274	2 152	—	1 725	4 262	—	135
Węgry . .	1923—1926	9 830	666[b]		9 164		.	—
	1927—1931	25 737	4 606[b]		1 751	19 380	.	—
	1932—1936	4 695	659[b]		1 696	2 340	.	—
Włochy . .	1923—1926	482 403	.	.	158 330	303 535	16 850	3 688
	1927—1931	366 876	.	.	148 226	195 604	13 440	9 606
	1932—1936	119 526	.	.	59 918	48 511	6 296	4 801

a Łącznie z Afryką i Azją. b Łącznie z Australią.

Źródło: *Statistisches Jahrbuch für das Deutsche Reich*, Berlin,

TABL. 24. RUCH CUDZOZIEMCÓW W 34 WIĘKSZYCH MIASTACH I UZDROWISKACH

Miasta Przynależność państwowa	Liczba cudzoziemców zameldowanych w roku[a]					Łączny czas pobytu cudzoziemców wymeldowanych w roku				
	1934	1935	1936	1937	1938	1934	1935	1936	1937	1938
	w tysiącach osób					w tysiącach dni				
Ogółem . . .	87,1	92,5	92,7	93,4	87,8	2 603	2 593	2 869	2 718	2348
w tym miasta:										
Warszawa . . .	29,9	34,6	35,1	32,4	28,6	959	976	929	961	806
Łódź	4,9	4,9	5,2	5,3	5,3	198	164	181	132	162
Wilno	1,8	1,6	1,6	1,4	1,8	98	121	113	110	91
Poznań	6,2	6,1	6,4	6,2	6,3	118	149	133	174	156
Toruń	1,7	1,8	1,5	1,7	1,8	35	32	31	38	37
Bydgoszcz . . .	4,5	5,6	5,2	5,4	5,4	97	112	104	86	68
Gdynia	1,3	1,5	2,0	2,4	2,9	17	33	41	29	44
Grudziądz . . .	1,4	1,6	1,4	1,5	1,3	26	39	41	60	58
Katowice . . .	8,6	8,4	8,9	9,2	9,9	277	266	584	395	234
Bielsko	3,0	3,0	3,3	3,3	2,3	89	119	120	89	91
Chorzów	2,7	3,0	2,6	2,1	2,5	185	127	243	270	78
Kraków	8,4	8,5	7,0	8,5	7,3	159	102	43	46	156
Zakopane . . .	2,8	1,6	2,2	2,2	2,2	31	26	35	30	28
Lwów	5,2	5,3	4,5	5,3	4,4	82	43	20	29	82
w tym przynależność państw.:										
Anglia	3,3	3,8	3,8	4,2	4,0	54	65	66	76	70
Austria	10,0	10,7	9,7	9,6	—	199	192	163	146	—
Czecho-Słowacja	7,3	7,4	6,8	6,8	6,2	280	312	220	212	224
Francja	4,8	4,8	4,9	4,5	4,5	112	123	114	116	111
Gdańsk W. M. .	3,0	3,1	3,2	3,6	4,4	40	47	56	56	64
Holandia	1,3	1,6	1,5	1,9	1,7	19	20	20	19	23
Łotwa	2,1	2,0	2,3	2,3	2,3	88	81	71	75	65
Niemcy	29,2	29,7	30,1	29,3	35,3[b]	760	710	1 160	1 033	790[b]
Rumunia . . .	2,2	2,2	2,1	2,2	1,9	62	49	39	38	49
Szwajcaria . .	1,4	1,7	1,7	1,6	1,5	28	34	33	33	38
Węgry	2,3	2,4	2,6	2,7	2,8	43	42	48	48	47
Włochy	2,3	1,9	1,6	1,8	1,6	66	52	48	50	70
Stany Zj. Am. .	5,1	5,5	6,9	7,7	6,0	121	129	114	134	128

a Cudzoziemcy zmieniający miejsce pobytu w Polsce liczeni są parokrotnie.
b Łącznie z Austrią.

TABL. 25. WYJAZDY ZA GRANICĘ[a]

Miejsce wydania paszportu (województwo)	1936	1937	1938	Miejsce wydania paszportu (województwo)	1936	1937	1938
	w tysiącach				w tysiącach		
Polska	46,8	65,2	88,9	Poleskie . . .	0,1	0,2	0,4
M. st. Warszawa	12,9	24,9	28,0	Wołyńskie . .	0,2	0,4	0,6
Warszawskie .	0,7	1,1	0,9	Poznańskie . .	5,7	6,1	10,7
Łódzkie . . .	3,5	4,8	3,5	Pomorskie . .	2,4	2,8	7,5
Kieleckie . . .	1,0	1,7	1,2	Śląskie	9,4	7,8	18,6
Lubelskie . .	0,3	0,6	0,7	Krakowskie . .	4,7	6,6	6,8
Białostockie .	0,4	0,6	0,7	Lwowskie . . .	3,5	4,7	3,7
Wileńskie . .	0,6	1,0	3,5	Stanisławowskie	0,9	1,1	1,5
Nowogródzkie .	0,1	0,2	0,2	Tarnopolskie .	0,4	0,6	0,4

a Na podstawie liczby wydanych paszportów zagranicznych. Dane nie obejmują wyjazdów za paszportami emigracyjnymi. Paszporty zbiorowe liczone są według liczby osób, dla których zostały wydane; paszporty wielokrotne liczone są jak paszporty jednorazowe.

DZIAŁ IV. BUDYNKI. MIESZKANIA. RUCH BUDOWLANY

TABL. 1. BUDYNKI MIESZKALNE W MIASTACH WEDŁUG MATERIAŁU ŚCIAN I POKRYCIA W 1931 R.

Miasta	Ogółem w tys.	Materiał ścian: mur, kamień	Materiał ścian: drzewo, mur pruski	Materiał ścian: glina, ziemia	Materiał pokrycia: ogniotrwały: prócz papy	Materiał pokrycia: ogniotrwały: papa	Materiał pokrycia: nieogniotrwały: drzewo	Materiał pokrycia: nieogniotrwały: słoma i inne
		w tysiącach						
Polska	**618,8**[a]	**284,2**	**309,4**	**23,0**	**273,5**	**165,0**	**112,9**	**64,5**
		w odsetkach ogółu budynków						
Polska	**618,8**[a]	**45,9**	**50,0**	**3,7**	**44,2**	**26,7**	**18,2**	**10,4**
Miasta: większe[b]	250,5	57,0	41,6	0,9	44,4	39,0	13,4	2,6
inne	368,3	38,4	55,7	5,6	44,1	18,3	21,5	15,7
Warszawa	24,8	69,1	30,5	0,0	54,7	36,0	8,0	0,3
Łódź	17,9	66,1	33,2	0,0	2,9	95,8	0,2	0,3
Lwów	13,7	79,2	19,2	1,0	83,9	3,1	11,3	1,0
Poznań	6,2	90,1	7,9	1,2	29,8	68,8	0,1	0,6
Kraków	7,8	85,5	14,2	0,0	64,8	31,6	0,9	2,4
Wilno	11,9	26,6	73,1	0,3	70,4	2,9	22,7	3,9
Katowice	4,0	96,5	2,7	0,2	23,3	75,5	0,1	0,4
Bydgoszcz	6,7	96,3	2,0	1,0	29,9	68,9	0,1	0,5
Częstochowa	6,1	86,0	13,5	0,1	5,8	91,9	0,5	1,4
Lublin	4,7	73,5	26,0	0,2	40,3	48,5	7,0	3,4
Sosnowiec	4,2	89,6	9,7	0,0	6,7	90,9	1,2	0,3
Chorzów[c]	2,9	98,2	1,2	0,1	17,8	82,0	—	0,0
Gdynia 1931	1,9	61,6	34,5	1,6	25,2	70,4	0,0	1,6
1936	6,9	47,5	49,4	2,0	11,8	85,8	0,6	

a W tym o niewiadomym materiale ścian 2,2 tys. (0,4%) oraz o niewiadomym pokryciu 2,9 tys. (0,5%). *b* Liczące 20 000 i więcej mieszkańców. *c* Według stanu administracyjnego obowiązującego w dn. I. VII 1934 r.

TABL. 2. BUDYNKI MIESZKALNE W MIASTACH WEDŁUG ZAOPATRZENIA W INSTALACJE W 1931 R.

Miasta	Ogółem w tys.	W tym zaopatrzone w: kanalizację	W tym zaopatrzone w: wodociąg	W tym zaopatrzone w: elektryczność	W tym zaopatrzone w: gaz	W tym zaopatrzone w: kanalizację i wodociąg oraz elektryczność lub gaz	W tym nie zaopatrzone w instalacje	% ludn. w budynkach nie zaopatrzonych w instalacje
		w tysiącach						
Polska	**618,8**	**80,0**	**98,2**	**234,3**	**46,2**	**61,7**	**347,5**	×
		w odsetkach ogółu budynków						
Polska	**618,8**	**12,9**	**15,9**	**37,9**	**7,5**	**10,0**	**56,2**	*33,4*
Miasta: większe[a]	250,5	23,6	28,0	52,9	11,9	19,3	40,7	*20,4*
inne	368,3	5,7	7,6	27,6	4,5	3,6	66,7	*54,9*
Warszawa	24,8	46,1	62,0	67,8	31,7	44,1	24,6	*9,1*
Łódź	17,9	6,9	14,7	67,1	10,8	5,7	31,3	*14,6*
Lwów	13,7	42,7	47,2	43,9	12,5	36,4	45,5	*18,8*
Poznań	6,2	68,2	78,0	63,5	56,3	63,9	13,9	*4,4*
Kraków	7,8	54,1	64,7	59,2	29,7	47,8	28,8	*13,4*
Wilno	11,9	10,0	12,4	39,4	0,9	8,3	59,3	*36,0*
Katowice	4,0	68,3	87,5	92,7	18,6	66,8	3,6	*1,6*
Bydgoszcz	6,7	51,4	53,8	38,2	38,3	40,3	33,9	*22,9*
Częstochowa	6,1	16,8	18,1	48,2	--	14,6	49,5	*26,6*
Lublin	4,7	8,2	18,4	35,6	4,5	7,6	62,4	*33,3*
Sosnowiec	4,2	12,8	10,7	64,0	—	9,5	34,2	*23,4*
Chorzów[b]	2,9	70,3	92,1	88,9	33,1	67,2	2,9	*0,9*
Gdynia 1931	1,9	11,5	20,2	44,4	—	10,9	50,8	*35,1*
1936	6,9	16,9	18,2	46,5	1,3	15,7	53,1	*36,8*

a Liczące 20 000 i więcej mieszkańców. *b* Według stanu administracyjnego obowiązującego w dn. I. VII 1934 r.

TABL. 3. NIERUCHOMOŚCI MIESZKALNE W MIASTACH WEDŁUG LICZBY OSÓB ZAMIESZKAŁYCH

Miasta	Ogółem w tys.	Zamieszkane o liczbie osób						Nie zamieszkane
		1–5	6–10	11–20	21–50	51–100	101 i więcej	
		w tysiącach						
Ogółem . . 1921	377,1	108,6	124,9	71,6	47,8	14,8	7,4	2,0
1931 A	503,5	151,6	166,9	95,2	58,7	17,5	9,3	4,3
1931 B	527,4	156,0	173,3	100,3	63,5	19,9	9,9	4,5
		w odsetkach ogółu nieruchomości						
Ogółem . . . 1921	377,1	28,8	33,1	19,0	12,7	3,9	2,0	0,5
Miasta: większe[a]	102,9	13,7	21,7	21,5	24,8	11,2	6,8	0,3
inne	274,2	34,5	37,4	18,0	8,1	1,2	0,2	0,6
Ogółem . . 1931 A	503,5	30,1	33,1	18,9	11,7	3,5	1,8	0,9
Miasta: większe[a]	176,4	19,4	25,7	21,3	19,8	8,2	5,1	0,5
inne	327,1	35,8	37,2	17,6	7,3	0,9	0,1	1,1
Ogółem . . 1931 B	527,4	29,6	32,8	19,0	12,0	3,8	1,9	0,9
Miasta: większe[a]	192,0	18,9	25,3	21,3	20,3	8,8	4,9	0,5
inne	335,4	99,0	37,2	17,7	7,3	0,9	0,1	1,1
Warszawa . . 1921	9,7	7,1	10,3	11,6	18,0	18,2	34,6	0,2
1931	13,1	8,8	12,7	12,5	19,3	16,3	30,0	0,4
Łódź 1921	8,0	9,6	13,0	14,0	25,4	18,7	19,1	0,2
1931	10,6	10,3	12,8	15,9	24,4	17,3	19,1	0,2
Lwów . . . 1921	5,8	8,6	14,4	15,7	36,5	20,5	4,3	0,0
1931	12,2	19,1	24,2	18,4	23,5	11,7	2,4	0,7
Poznań . . 1921	3,2	6,1	8,3	12,6	27,7	33,2	12,1	0,0
1931	4,9	10,3	15,1	14,8	22,3	23,7	13,8	0,0
Kraków . . 1921	5,3	8,3	16,0	19,6	35,2	17,0	3,8	0,1
1931	6,2	7,8	14,9	21,3	35,7	15,7	4,4	0,2
Wilno . . . 1931	7,8	17,0	25,0	23,4	21,2	8,1	4,2	1,1
Katowice . . 1931	3,4	7,1	13,6	17,0	35,8	23,6	2,9	—
Bydgoszcz . . 1921	4,5	20,3	21,3	21,9	30,8	5,0	0,3	0,4
1931	5,1	14,8	20,4	22,7	32,9	8,0	0,7	0,5
Częstochowa 1921	2,6	13,4	23,1	20,6	24,5	12,1	6,0	0,3
1931	4,6	19,9	26,6	20,9	19,3	9,0	4,2	0,1
Lublin . . . 1921	2,5	10,8	19,0	19,3	26,7	15,6	8,3	0,3
1931	3,6	19,1	21,9	17,9	22,5	12,1	6,1	0,4
Sosnowiec . . 1921	2,6	9,6	13,3	22,1	34,3	16,0	4,4	0,3
1931	3,1	10,1	15,5	19,4	33,4	15,3	5,9	0,4
Chorzów[b] . . 1931	2,2	3,2	7,3	15,8	36,2	31,4	6,1	0,0
Gdynia . . . 1931	1,6	23,3	28,9	24,2	17,5	4,0	0,9	1,2

[a] Liczące 20 000 i więcej mieszkańców. [b] Według stanu administracyjnego obowiązującego w dn. 1.VII 1934 r.

Uwaga. W granicach spisu: A — 1921 r., B — 1931 r.

TABL 4. MIESZKANIA ORAZ ZALUDNIENIE MIESZKAŃ WEDŁUG LICZBY IZB

Wielkość mieszkań	Liczba mieszkań w tys.				Przeciętna liczba osób na izbę			
	Miasta		Wieś		Miasta		Wieś	
	1921	1931	1921	1931	1921	1931	1921	1931
Polska — teren spisu 1921 r.[ab]	**1 340,8**	**1 800,1**	**3 522,7**	**4 223,1**	***2,0***	***2,0***	***3,4***	***3,1***
1-izbowe	483,2	677,5	2 088,9	2 206,5	*3,8*	*3,9*	*5,0*	*4,8*
2-izbowe	404,1	573,2	1 030,5	1 479,3	*2,3*	*2,3*	*2,9*	*2,7*
3-izbowe i większe	451,8	545,3	395,3	524,2	*1,4*	*1,3*	*1,7*	*1,6*
Polska — teren spisu 1931 r.[a]	×	**1 930,4**	×	**4 472,1**	×	***2,0***	×	***3,1***
1-izbowe	×	705,0	×	2 298,7	×	*3,9*	×	*4,8*
2-izbowe	×	622,6	×	1 580,8	×	*2,2*	×	*2,7*
3-izbowe i większe	×	598,3	×	579,0	×	*1,3*	×	*1,6*

[a] Łącznie z mieszkaniami o niewiadomej liczbie izb. [b] Spis nie objął części woj. wileńskiego oraz górnośląskiej części woj. śląskiego.

TABL. 5. WARUNKI MIESZKANIOWE NIEKTÓRYCH GRUP SPOŁECZNO-ZAWODOWYCH W MIASTACH LICZĄCYCH 20 000 I WIĘCEJ MIESZKAŃCÓW W 1931 R.

Grupy społeczno-zawodowe	Ludność w mieszkaniach							
	o liczbie izb				o liczbie osób na izbę[a]			
	1	2	3	4 i więcej	2 i mniej	2–3	3–4	powyżej 4
	w odsetkach ogółu ludności danej grupy							
	Samodzielni							
Zatrudniający siły najemne:								
w górnictwie i przemyśle w zakładach przemysłowych I–VII kat. . . .	2,0	8,0	20,9	69,1	84,7	11,3	2,5	1,5
w zakładach przem. VIII i niewiad. kat.	12,4	30,6	29,5	27,5	51,1	26,6	11,7	10,6
w handlu i ubezpiecz.	3,5	12,1	25,3	59,1	78,0	15,3	4,4	2,3
Nie zatrudniający sił najemnych:								
w górnictwie i przem.	35,1	35,2	19,3	10,4	35,7	25,1	16,0	23,2
w handlu i ubezpiecz.	17,9	30,3	26,8	25,0	53,8	23,4	10,9	11,9
Adwokatura, oświata i kultura, lecznictwo	12,7	16,9	18,5	51,9	76,4	11,9	5,3	6,4
	Najemni							
Pracownicy umysł.	8,9	20,3	27,3	43,5	79,2	13,5	4,1	3,2
Robotnicy[b]	47,3	34,4	13,2	5,1	29,2	25,4	17,8	27,6

[a] Dotyczy tylko mieszkań zamieszkanych przez mniej niż 12 osób. [b] Bez służby domowej zamieszkałej w mieszkaniach pracodawców.

TABL. 6. MIESZKANIA I GĘSTOŚĆ ZALUDNIENIA MIESZKAŃ W WIĘKSZYCH MIASTACH

Wyszczególnienie	Warszawa	Łódź	Lwów	Poznań	Kraków	Wilno	Katowice	Gdynia [a]
Mieszkania według liczby izb								
1921								
a. w odsetkach ogółu mieszkań								
Mieszkania ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	.	.	.
o liczbie izb: 1	39,2	59,7	27,1	10,9	35,0	.	.	.
2	25,2	19,8	32,3	25,6	30,4	.	.	.
3	17,7	9,9	19,5	27,8	16,9	.	.	.
4 i więcej	17,9	10,6	21,1	35,7	17,7	.	.	.
b. w odsetkach ogółu ludności								
Ludność w mieszk. ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	.	.	.
o liczbie izb: 1	31,3	52,0	20,3	6,4	27,4	.	.	.
2	25,6	21,8	32,2	23,5	31,6	.	.	.
3	20,3	11,8	21,5	28,8	19,2	.	.	.
4 i więcej	22,8	14,4	26,0	41,3	21,8	.	.	.
1931 [a]								
a. w odsetkach ogółu mieszkań								
Mieszkania ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
o liczbie izb: 1	42,7	63,3	32,0	14,4	33,0	31,9	12,4	30,3
2	24,5	19,4	33,8	29,3	30,3	22,4	42,7	39,4
3	16,3	9,0	17,0	25,9	18,2	19,0	22,3	17,9
4 i więcej	16,5	8,3	17,2	30,4	18,5	26,7	22,6	12,4
b. w odsetkach ogółu ludności								
Ludność w mieszk. ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
o liczbie izb: 1	37,0	58,8	26,6	10,2	27,4	28,1	7,9	22,7
2	25,2	20,5	34,2	27,8	30,9	21,7	42,3	40,3
3	18,2	10,2	18,6	27,0	19,7	18,7	25,2	20,8
4 i więcej	19,6	10,5	20,6	35,0	22,0	31,5	24,6	16,2
Mieszkania według liczby osób na izbę								
1931 [a]								
a. w odsetkach ogółu mieszkań								
Mieszkania zamieszkane przez mniej niż 12 osób o liczbie osób na izbę: 2 i mniej	51,5	42,2	62,7	70,6	62,1	62,3	68,7	58,6
2—4	31,2	37,2	28,6	23,9	27,4	24,3	27,2	32,0
4—6	11,7	15,5	6,6	3,6	7,5	8,8	3,0	6,4
powyżej 6	4,5	4,9	1,8	0,9	2,5	3,8	0,5	1,9
Mieszkania zamieszkane przez 12 i więcej osób	1,1	0,2	0,3	1,0	0,5	0,8	0,6	1,1
b. w odsetkach ogółu ludności								
Ludność w mieszkaniach zamieszkanych przez mniej niż 12 osób o liczbie osób na izbę: 2 i mniej	40,3	31,3	52,1	60,1	50,8	53,8	55,6	44,5
2—4	33,8	37,8	34,2	30,6	32,6	26,5	36,5	39,3
4—6	14,9	20,8	9,4	5,0	10,5	10,9	5,0	9,2
powyżej 6	7,8	9,2	3,4	1,4	4,6	6,5	0,8	3,4
Ludność w mieszk. zamieszkanych przez 12 i więcej osób	3,2	0,9	0,9	2,9	1,5	2,3	2,1	3,6

a Dla m. Gdyni, zamiast 1931 r. podano 1936 r.

(dok. str. 61)

TABL. 6. MIESZKANIA I GĘSTOŚĆ ZALUDNIENIA MIESZKAŃ W WIĘKSZYCH MIASTACH (dok.)

Wyszczególnienie	Warszawa	Łódź	Lwów	Poznań	Kraków	Wilno	Katowice	Gdynia[a]
Przeciętna liczba osób na izbę								
1921								
Ogółem	2,0	2,3	1,7	1,4	1,9	.	.	.
W mieszkaniach o liczbie izb:								
1	3,7	3,6	3,2	2,7	3,5	.	.	.
2	2,4	2,3	2,1	2,1	2,3	.	.	.
3	1,8	1,6	1,6	1,6	1,7	.	.	.
4 i więcej	1,2	1,2	1,1	1,1	1,2	.	.	.
1931[a]								
Ogółem	2,1	2,5	1,8	1,6	1,8	1,8	1,7	2,1
W mieszkaniach o liczbie izb:								
1	4,0	3,8	3,4	3,3	3,5	4,1	2,9	3,3
2	2,4	2,2	2,1	2,2	2,2	2,3	2,2	2,3
3	1,7	1,6	1,5	1,6	1,5	1,5	1,7	1,7
4 i więcej	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,0	1,2

a Ob. uwagę *a* na str. 60.

TABL. 7. MIESZKANIA I GĘSTOŚĆ ZALUDNIENIA MIESZKAŃ W NIEKTÓRYCH KRAJACH

Miasta	Rok spisu	Mieszkania: Ogółem w tys.	Mieszkania o liczbie izb: 1	2	3	4	5 i więcej	Przeciętna liczba osób na izbę	Mieszkania przeludnione[a]: Mieszkania	Ludność
			w odsetkach ogółu mieszkań						w odsetkach ogółu mieszk.	
We wszystkich miastach										
Anglia z Walią	1931	7137,3	0,4	4,0	10,5	24,9	60,2	0,85	4,3	7,6
Dania	1935	612,7	5,8		36,6	28,6	29,0	0,77	.	.
Estonia	1934	102,0	34,2	24,7	19,3	11,6	10,2	1,24	.	.
Finlandia	1930	157,9	31,9	39,0	13,9	6,8	8,4	1,56	.	.
Holandia	1930	988,5	6,5	10,0	14,1	19,6	49,8	0,84	4,3	.
Niemcy	1927	8709,5	3,1	16,1	29,6	23,9	27,3	0,98	5,6	9,6
Norwegia	1930	201,4	6,2	19,4	31,8	21,0	21,6	1,08	8,7	15,3
Polska	1931	1930,4	36,6	32,3	16,9	8,1	6,1	2,02	44,7[b]	56,2[c]
Szwecja[d]	1933	528,9	10,8	38,3	28,3	11,3	11,3	.	.	.
Włochy	1931	3242,4	20,5	26,3	18,5	14,8	19,9	1,36	24,4	34,5
W stolicach										
Berlin	1927	1210,6	4,4	29,6	35,4	12,8	17,8	1,01	5,0	8,8
Haga	1930	129,7	11,3	7,9	9,9	17,3	53,6	0,74	1,7	.
Helsinki	1930	67,9	34,1	34,3	13,3	7,1	11,2	1,49	.	.
Kopenhaga	1935	281,5	7,5		40,0	23,7	28,8	0,73	.	.
Londyn	1931	1548,7	0,7	3,3	7,4	16,2	72,4	0,89	5,4	9,4
Oslo	1930	63,5	4,4	26,3	32,0	15,8	21,5	1,10	9,3	15,9
Paryż	1926	992,5	26,4	29,8	22,7	10,3	10,8	0,95	5,3	8,7
Praga	1930	226,5	27,3	39,4	15,4	8,5	9,4	1,44	24,9	33,2
Rzym	1931	169,2	12,1	18,9	21,1	19,0	28,9	1,37	26,2	37,5
Sztokholm	1935	173,8	17,2	36,9	24,2	9,4	12,3	1,05	.	.
Tallin	1934	43,4	39,3	22,6	18,6	10,0	9,5	1,29	20,3	25,9
Warszawa	1931	249,1	42,7	24,5	16,3	8,0	8,5	2,07	47,9[b]	58,3[c]

a Liczące ponad 2 osoby na izbę. *b* Bez mieszkań zamieszkanych przez 12 i więcej osób. *c* Bez ludności w mieszkaniach zamieszkanych przez 12 i więcej osób. *d* Bez Sztokholmu.

TABL. 8. RUCH BUDOWLANY W MIASTACH [a]

A. Polska. Poszczególne lata

Wyszczególnienie	Wszystkie miasta[b]				Miasta liczące 20 000 i więcej mieszkańców			
	1931	1935	1936	1937	1931	1936	1937	1938
Budynki rozpoczęte								
a. Budynki mieszkalne								
Liczba budynków ogółem	9 927	13823	16 462	13 884	4 749	9 432	7 527	6 447
Budynki nowe	8 887	12620	15 073	12 480	4 181	8 616	6 687	5 614
o 1 mieszkaniu	4 206	6 286	6 782	5 795	1 562	2 694	2 243	1 835
o 2 mieszkaniach . . .	2 536	3 411	4 072	3 169	1 235	2 440	1 762	1 349
o 3 mieszkaniach . . .	606	833	1 077	} 1 703	323	741	} 1 158	394
o 4 mieszkaniach . . .	674	751	1 058		418	844		529
o 5—12 mieszkaniach .	711	1 021	1 623	1 301	495	1 446	1 060	1 027
o 13—20 mieszkaniach .	92	177	303	313	88	297	276	279
o 21 i więcej mieszkaniach	62	141	158	199	60	154	188	201
Nadbudowy i dobudowy .	1 040	1 203	1 389	1 404	568	816	840	833
o 1 mieszkaniu	619	736	806	812	338	366	399	379
o 2 mieszkaniach . . .	198	251	283	289	108	195	202	188
o 3 mieszkaniach . . .	73	83	97	} 185	40	81	} 147	81
o 4 mieszkaniach . . .	58	46	81		32	67		82
o 5—12 mieszkaniach .	75	76	111	106	41	96	82	89
o 13—20 mieszkaniach .	9	7	8	8	5	8	6	11
o 21 i więcej mieszkaniach	8	4	3	4	4	3	4	3
Kubatura budynków w tys. m^3 ogółem . . .	6 504	10282	14 437	11 981	4 250	11672	9 087	8 875
budynki nowe	6 016	9 769	13 802	11 335	3 911	11194	8 608	8 385
nadbudowy i dobudowy .	488	513	635	646	339	478	479	490
Liczba mieszkań ogółem .	25293	36196	47 667	42 537	15612	36263	30 802	29372
1-izbowych	4 355	5 561	6 652	7 157	2 984	4 882	5 178	5 568
2-izbowych	9 901	13355	16 611	16 041	5 900	11910	11 243	10209
3-izbowych	6 323	9 448	13 479	11 228	3 779	10602	8 325	7 904
4-izbowych	3 234	5 395	7 500	5 945	2 033	6 023	4 380	4 111
5-izbowych	983	1 633	2 288	1 473	625	1 938	1 151	1 161
6 i więcej izbowych . .	497	804	1 137	693	291	908	525	419
Liczba izb	64301	95957	129490	108 694	39295	100489	79 400	74847
b. Budynki niemieszkalne								
Liczba budynków ogółem	1 786	3 044	4 020	4 300	919	1 452	1 473	1 579
w tym budynki nowe .	1 646	2 743	3 693	3 919	843	1 280	1 268	1 380
Kubatura budynków w tys. m^3 ogółem . . .	1 197	1 760	2 027	2 439	854	1 349	1 584	1 390
w tym budynki nowe .	1 103	1 574	1 835	2 213	787	1 200	1 399	1 226
Budynki zakończone								
a. Budynki mieszkalne								
Liczba budynków ogółem	5 594	11434	10 731	12 067	2 919	6 759	7 370	5 670
budynki nowe	4 862	10549	9 792	11 012	2 502	6 155	6 723	4 994
nadbudowy i dobudowy	732	885	939	1 055	417	604	647	676

[a] Bez budynków wojskowych i górniczych oraz niektórych przemysłowych i użyteczności publicznej, a w 1938 r. ponadto bez wszystkich budynków państwowych. [b] Bez miast poniżej 20 000 mieszkańców woj. śląskiego, dla których brak danych. (c. d. str. 63)

TABL. 8. RUCH BUDOWLANY W MIASTACH[a] (c. d.)

A. Polska. Poszczególne lata

Wyszczególnienie	Wszystkie miasta[b]				Miasta liczące 20 000 i więcej mieszkańców			
	1931	1935	1936	1937	1931	1936	1937	1938
a. Budynki mieszkalne (dok.)								
Kubatura budynków								
w tys. m^3 ogółem . . .	4 585	7 303	8 247	11 307	3 442	6 733	9 341	7 257
budynki nowe	4 208	6 974	7 818	10 816	3 169	6 390	8 962	6 853
nadbudowy i dobudowy	377	329	429	491	273	343	379	404
Liczba mieszkań ogółem .	17284	25900	28982	37 893	12246	22615	29 599	24212
1-izbowych	3 392	3 442	4 664	5 854	2 381	3 597	4 574	4 490
2-izbowych	6 207	9 817	10266	13 379	4 216	7 615	10 059	8 580
3-izbowych	4 300	6 997	7 427	9 914	3 134	5 901	7 722	6 350
4-izbowych	2 237	3 654	4 489	5 942	1 623	3 717	4 832	3 293
5-izbowych	767	1 249	1 397	1 828	602	1 185	1 575	999
6 i więcej izbowych . .	381	741	739	976	290	600	837	500
Liczba izb	44105	70073	77488	101 744	31732	61481	80 633	62245
b. Budynki niemieszkalne								
Liczba budynków ogółem	1 332	2 199	2 306	2 654	598	856	902	1 024
w tym budynki nowe .	1 179	2 016	2 081	2 398	511	717	769	901
Kubatura budynków								
w tys. m^3 ogółem . . .	998	1 084	1 075	1 358	703	684	874	873
w tym budynki nowe .	869	997	896	1 157	596	521	698	773

B. Budynki rozpoczęte w 1937 r. według województw i większych miast

Województwa Miasta	Liczba budynków		Kubatura budynków w tys. m^3	Liczba budynków mieszk. o liczbie mieszkań			Liczba mieszkań				Liczba izb
	Ogółem	w tym mieszkalne		1–4	5–12	13 i więcej	Ogółem	o liczbie izb			
								1	2	3 i więcej	
Wszystkie miasta[b]											
Centralne .	9 047	7 069	7 752	5 938	767	364	24416	4 701	10199	9 516	58856
Wschodnie .	2 146	1 582	1 011	1 536	29	17	2 849	296	641	1 912	8 653
Pozn. i pomor.	2 366	1 703	2 012	1 461	210	32	5 160	466	1 473	3 221	15540
Śląskie[b] . .	401	287	585	217	42	28	1 389	229	485	675	3 631
Południowe .	4 224	3 243	3 060	2 801	359	83	8 723	1 465	3 243	4 015	22014
Miasta liczące 20 000 i więcej mieszkańców											
Centralne .	4 986	4 174	6 140	3 223	609	342	18725	3 653	7 653	7 419	45358
w tym:											
Warszawa .	1 110	976	3 232	387	295	294	10742	2 436	4 320	3 986	25336
Łódź . . .	761	586	911	461	105	20	2 090	476	868	746	4 864
Częstochowa	249	236	154	220	13	3	482	124	212	146	1 068
Lublin . .	143	136	127	112	18	6	428	25	144	259	1 219
Sosnowiec .	167	159	193	135	19	5	472	48	162	262	1 343
Białystok . .	207	151	119	143	7	1	314	29	71	214	929

a – b Ob. uwagi a – b na str. 62.

(dok. str. 64)

TABL. 8. RUCH BUDOWLANY W MIASTACH[a] (dok.)

B. Budynki rozpoczęte w 1937 r. według województw i większych miast (dok.)

Województwa Miasta	Liczba budynków: Ogółem	Liczba budynków: w tym mieszkalne	Kubatura budynków w tys. m^3	Liczba budynków mieszk. o liczbie mieszkań: 1–4	5–12	13 i więcej	Liczba mieszkań: Ogółem	o liczbie izb: 1	2	3 i więcej	Liczba izb
Miasta liczące 20 000 i więcej mieszkańców (dok.)											
Centr. (dok.)											
Radom . . .	207	197	108	185	12	—	404	64	187	153	968
Kalisz . . .	101	59	75	49	5	5	185	28	54	103	499
Kielce . . .	189	177	131	154	21	2	468	58	202	208	1 176
Włocławek .	139	98	93	90	6	2	223	35	93	95	571
PiotrkówTryb.	83	64	42	62	2	—	119	11	64	44	288
Wschodnie .	994	801	628	765	21	15	1 746	194	287	1 265	5 441
w tym:											
Wilno . . .	103	97	77	89	6	2	249	2	39	208	882
Brześć n.B. .	174	164	240	147	5	12	687	139	53	495	1 944
Poznańskie i pomorskie	1 343	1 101	1 500	880	191	30	4 017	378	1 143	2 496	12095
w tym:											
Poznań . . .	463	378	688	282	83	13	1 668	242	365	1 061	5 181
Bydgoszcz .	221	180	166	162	17	1	479	4	128	347	1 502
Grudziądz .	76	67	33	66	1	—	100	10	40	50	283
Toruń . .	81	74	157	31	40	3	449	22	50	377	1 476
Gdynia . .	286	245	304	196	38	11	923	86	435	402	2 448
Śląskie . . .	401	287	585	217	42	28	1 389	229	485	675	3 631
w tym:		88									
Katowice .	141		214	63	17	8	387	45	81	261	1 202
Chorzów .	88	68	150	54	7	7	390	67	183	140	920
Południowe .	1 276	1164	1 818	826	279	59	4 925	724	1 675	2 526	12875
w tym:											
Lwów . . .	369	350	640	213	111	26	1 834	379	462	993	4 721
Kraków . .	210	178	514	66	84	28	1 289	161	436	692	3 463
Stanisławów	83	71	85	56	15	—	197	22	66	109	538
Przemyśl . .	100	88	93	79	8	1	229	27	85	117	591

a Ob. uwagę *a* na str. 62.

TABL. 9. MIESZKANIA WYBUDOWANE PRZY UDZIALE KREDYTÓW BUDOWLANYCH BANKU GOSPODARSTWA KRAJOWEGO

Mieszkania Izby	1929–1938	1933	1934	1935	1936	1937	1938
Mieszkania ogółem . . .	108 862	10 311	19 386	15 692	13 499	11 607	12 936
1-izbowe	23 637	1 782	3 886	2 778	2 348	2 374	2 455
2-izbowe	27 302	2 764	5 155	3 786	3 290	2 495	3 458
3-izbowe	29 084	2 885	4 862	4 478	3 893	3 204	4 101
4-izbowe	20 291	1 952	3 745	3 127	2 882	2 549	2 277
5-izbowe	6 200	628	1 116	1 084	808	735	502
6 i więcej izbowe . . .	2 348	300	622	439	278	250	143
Izby	292 737	28 819	53 374	44 586	37 942	32 367	34 170

Uwaga. Kredyty budowlane B. G. K. ob. dział XII, tabl. 31, str. 229.

TABL. 10. MIESZKANIA WYBUDOWANE PRZY POMOCY KREDYTÓW TOWARZYSTWA OSIEDLI ROBOTNICZYCH

Lata Kredytobiorcy	Liczba mieszkań				Liczba izb
	Ogółem	o liczbie izb			
		1	2	3 i 4	
1934—1938	**9 040**	**802**	**7 341**	**897**	**18 193**
Tow. Osiedli Robotniczych[a] . .	2 179	358	1 591	230	4 230
Samorząd terytorialny	3 613	375	3 047	191	7 050
Zakłady przemysłowe	2 041	56	1 583	402	4 438
Spółdzielnie	764	1	689	74	1 601
Organizacje społeczne	443	12	431	—	874
1934	904	130	624	150	1 828
1935	2 139	410	1 549	180	4 048
1936	1 873	123	1 464	286	3 909
1937	2 267	52	2 127	88	4 570
1938	1 857	87	1 577	193	3 838
Tow. Osiedli Robotniczych[a] . .	—	—	—	—	—
Samorząd terytorialny	955	54	748	153	2 017
Zakłady przemysłowe	639	20	579	40	1 308
Spółdzielnie	158	1	157	—	315
Organizacje społeczne	105	12	93	—	193

a We własnym zakresie.

TABL. 11. BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE W MIASTACH NIEKTÓRYCH KRAJÓW

Kraje A—wybudowano w ciągu roku B—czysty przyrost[a]		Mieszkania				Izby				Na 1000 mieszk. miast izb
		1933	1935	1936	1937	1933	1935	1936	1937	
Dania . .	A	16 375	22 939	18 146	18 538	45 275	60 700	48 997	47 984	*23,4*
Finlandia .	A	1 036	2 883	4 030	6 242	2 638	6 503	8 618	13 758	*16,7*
Litwa . .	A	.	.	1 982	2 152	.	.	7 006	7 889	*20,3*
Łotwa . .	A	1 432	1 506	1 830	2 153	5 026	5 050	6 056	7 076	*10,0*
	B	1 473	1 486	1 410	1 729	5 208	5 020	4 924	5 825	*8,2*
Niemcy .	A	72 155	96 477	140 939	144 244	276 158	379 634	541 151	542 828	*22,8*
	B	60 334	84 189	128 617	133 125	196 220	310 948	474 505	487 542	*20,5*
Norwegia .	B	2 901	3 571	5 290	4 211	10 660	12 702	17 677	14 520	*20,2*
Polska[b]	A	28 290	36 196	47 667	42 537	78 170	95 957	129 490	108 694	*11,4*
Szwajcaria	A	9 430	6 661	3 177	4 199	36 737	25 780	12 933	16 567	*13,4*
Szwecja .	A	14 958	29 764	33 637	.	46 488	87 056	100 756	.	*39,2*[c]
	B	13 865	27 003	30 933	.	42 928	77 872	92 473	.	*36,0*[c]
Włochy .	A	27 364	43 723	20 940	21 730	102 621	177 360	91 681	88 553	*15,3*

a Po uwzględnieniu rozbiórek i przebudowań. b Budynki rozpoczęte. c 1936 r.

DZIAŁ V. DOCHÓD SPOŁECZNY

TABL. 1. SZACUNEK WARTOŚCI ŚWIATOWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ, GÓRNICZEJ I PRZEMYSŁOWEJ W 1929 R.

Grupy krajów i niektóre kraje	Produkcja								
	rolnicza, górnicza i przemysłowa ogółem	rolnicza[a]			górnicza	przemysłowa	rolnicza[a]	górnicza	przemysłowa
		razem	w tym						
			z uprawy ziemi	hodowla[b]					
	w miliardach złotych						w % ogółu prod.		
Ogółem	**1 434**	**650,0**	**317,0**	**276,6**	**73,6**	**711**	***45***	***5***	***50***
Kraje na wysokim poziomie gospodarki kapitalistycznej	**901**	**282,4**	**100,9**	**151,7**	**51,6**	**567**	***31***	***6***	***63***
Kraje europejskie	370	100,5	27,6	65,0	17,1	252	*27*	*5*	*68*
Niemcy	115	32,6	9,5	21,4	6,0	76	*29*	*5*	*66*
Anglia i Irlandia	86	13,6	2,4	10,1	6,1	66	*16*	*7*	*77*
Anglia	82	10,5	2,0	7,4	6,1	65	*13*	*7*	*80*
Irlandia	4	3,1	0,4	2,7	0,0	1	*76*	*0*	*24*
Francja	76	20,2	8,3	10,7	2,7	53	*27*	*3*	*70*
Inne kraje	93	34,1	7,4	22,8	2,3	57	*36*	*3*	*61*
Kraje pozaeuropejskie	531	181,9	73,3	86,7	34,5	315	*34*	*6*	*60*
Stany Zjedn. Am.	455	139,1	56,0	65,2	31,9	284	*31*	*7*	*62*
Kanada	37	17,8	7,9	6,3	1,9	17	*49*	*5*	*46*
Argentyna	17	12,5	7,2	5,2	0,1	5	*71*	*1*	*28*
Australia	17	9,2	2,1	6,8	0,6	7	*55*	*3*	*42*
Nowa Zelandia	5	3,3	0,1	3,2	0,0	1,5	*69*	*0*	*31*
Kraje o przejściowej strukturze	70	28,9	14,8	10,8	1,4	40	*41*	*2*	*57*
Włochy	35	12,9	6,7	5,6	0,3	22	*37*	*1*	*62*
Japonia	35	16,0	8,1	5,2	1,1	18	*46*	*3*	*51*
Kraje częściowo objęte gospodarką kapitalistyczną	**351**	**272,4**	**171,2**	**85,6**	**17,8**	**61**	***78***	***5***	***17***
Europa rolnicza	78	54,7	24,3	25,2	2,8	21	*69*	*4*	*27*
Polska	19	13,0	5,7	6,6	1,2	5	*68*	*6*	*26*
Kraje nadbałtyckie	9	7,3	1,6	3,7	0,0	2,0	*79*	*0*	*21*
Węgry	7	4,9	2,2	2,6	0,1	2,0	*70*	*1*	*29*
Rumunia	11	8,8	4,1	3,9	0,5	1,2	*84*	*5*	*11*
Inne kraje bałkańskie	12	9,6	4,6	4,2	0,2	2,0	*81*	*2*	*17*
Hiszpania	17	9,5	5,5	3,5	0,8	7	*55*	*5*	*40*
Portugalia	3	1,6	0,6	0,7	0,0	1,5	*52*	*0*	*48*
Kraje pozaeuropejskie	273	217,7	146,9	60,4	15,0	40	*80*	*5*	*15*
Ameryka Środk. i Płd.	50	32,3	16,1	14,8	6,2	12	*64*	*12*	*24*
Indie	61	51,7	43,8	6,1	1,1	8,5	*84*	*2*	*14*
Chiny	90	79,3	48,5	26,4	0,6	10	*88*	*1*	*11*
Inne kraje azjat. i Oceanii	46	37,5	27,8	7,4	2,4	6	*82*	*5*	*13*
Afryka	26	16,9	10,7	5,7	4,7	4	*66*	*18*	*16*
Z. S. R. R.	**112**	**66,3**	**30,1**	**28,5**	**2,8**	**43**	***59***	***3***	***38***

a Łącznie z produkcją leśną i wartością połowów morskich. *b* Łącznie z pro[…]dukcją jedwabiu.

TABL. 2. SZACUNEK WARTOŚCI ŚWIATOWEJ PRODUKCJI ROLNICZEJ, GÓRNICZEJ I PRZEMYSŁOWEJ NA GŁOWĘ LUDNOŚCI W 1929 R.

Grupy krajów i niektóre kraje	Produkcja na głowę ogółu ludności: rolnicza, górnicza i przemysłowa ogółem	rolnicza[a] razem	rolnicza[a] w tym z uprawy ziemi	rolnicza[a] w tym hodowlana[b]	górnicza	przemysłowa	rolnicza[a] na głowę ludności rolniczej
	w tysiącach złotych						
Ogółem	**0,74**	**0,33**	0,16	0,14	**0,04**	**0,37**	**0,55**
Kraje na wysokim poziomie gospodarki kapitalistycznej	**2,49**	**0,78**	0,28	0,42	**0,14**	**1,57**	**3,25**
Kraje europejskie	1,76	0,48	0,13	0,31	0,08	1,20	2,05
Niemcy	1,76	0,50	0,15	0,33	0,09	1,17	2,31
Anglia i Irlandia	1,76	0,28	0,05	0,21	0,13	1,35	2,34
Anglia	1,77	0,22	0,04	0,16	0,13	1,42	2,56
Irlandia	1,36	1,03	0,13	0,90	0,00	0,33	1,82
Francja	1,83	0,49	0,20	0,26	0,07	1,27	1,50
Inne kraje	1,70	0,62	0,14	0,42	0,04	1,04	2,17
Kraje pozaeuropejskie	3,51	1,20	0,48	0,57	0,23	2,08	4,79
Stany Zjedn. Am.	3,71	1,14	0,46	0,53	0,26	2,31	4,55
Kanada	3,87	1,88	0,83	0,66	0,20	1,79	5,93
Argentyna	1,55	1,10	0,63	0,46	0,01	0,44	4,63
Australia	2,59	1,42	0,33	1,05	0,09	1,08	7,67
Nowa Zelandia	3,52	2,42	0,09	2,29	0,03	1,07	8,25
Kraje o przejściowej strukturze	**0,68**	**0,28**	0,14	0,10	**0,01**	**0,39**	**0,59**
Włochy	0,88	0,32	0,17	0,14	0,01	0,55	0,66
Japonia	0,55	0,25	0,13	0,08	0,02	0,28	0,54
Kraje częściowo objęte gospodarką kapitalistyczną	**0,26**	**0,20**	0,13	0,06	**0,01**	**0,05**	**0,29**
Europa rolnicza	0,64	0,45	0,20	0,21	0,02	0,17	0,74
Polska	0,61	0,41	0,18	0,21	0,04	0,16	0,70
Kraje nadbałtyckie	1,04	0,82	0,18	0,42	0,00	0,22	1,33
Węgry	0,83	0,58	0,26	0,31	0,01	0,24	1,11
Rumunia	0,60	0,50	0,23	0,22	0,03	0,07	0,75
Inne kraje bałkańskie	0,45	0,36	0,17	0,16	0,01	0,08	0,54
Hiszpania	0,75	0,42	0,24	0,15	0,03	0,30	0,77
Portugalia	0,46	0,24	0,10	0,10	0,00	0,22	0,48
Kraje pozaeuropejskie	0,21	0,17	0,12	0,05	0,01	0,03	0,25
Ameryka Środk. i Płd.	0,47	0,30	0,15	0,14	0,06	0,11	0,50
Indie	0,18	0,15	0,13	0,02	0,00	0,03	0,21
Chiny	0,23	0,20	0,12	0,07	0,00	0,03	0,26
Inne kraje azjat. i Oceanii	0,20	0,16	0,12	0,03	0,01	0,03	0,24
Afryka	0,20	0,12	0,08	0,04	0,04	0,04	0,18
Z.S.R.R.	**0,75**	**0,44**	0,20	0,19	**0,02**	**0,29**	**0,62**

[a] Łącznie z produkcją leśną i wartością połowów morskich. [b] Łącznie z produkcją jedwabiu.

Uwaga. Wartość produkcji poszczególnych krajów szacowano według jednego poziomu cen.

Źródło tabl. 1 i 2: L. Landau *Gospodarka światowa—Produkcja i dochód społeczny w liczbach*. Instytut Gospodarstwa Społecznego, Warszawa 1939.

DZIAŁ VI. ROLNICTWO, LEŚNICTWO, HODOWLA, RYBOŁÓWSTWO

TABL. 1. GOSPODARSTWA (ZESPOŁY ROLNICZE) NA WSI WEDŁUG POWIERZCHNI UŻYTKÓW ROLNYCH W 1931 R.

Województwa	Ogółem	Powierzchnia użytków rolnych w *ha*						
		poniżej 2	2–5	5–10	10–15	15–50	50 i więcej	niewiadoma
				Liczba gospodarstw w tysiącach				
Polska	**3 196,0**	**747,1**	**1136,1**	**728,7**	**190,9**	**118,2**	**14,7**	**260,3**
Gospodarstwa zatrudniające siły najemne	299,4	23,6	71,1	80,6	39,8	45,6	14,7	24,0
Gospodarstwa nie zatrudniające sił najemnych	2 896,6	723,5	1065,0	648,1	151,1	72,6	—	236,3
Warszawskie	234,2	26,3	70,6	78,4	26,0	16,0	1,7	15,2
Łódzkie	203,8	38,6	78,3	60,8	11,8	3,5	0,7	10,1
Kieleckie	241,4	45,0	108,6	62,8	7,5	1,7	0,5	15,3
Lubelskie	262,0	44,5	102,4	74,7	14,5	4,7	0,6	20,6
Białostockie	150,0	11,3	43,3	54,4	19,8	11,9	0,7	8,6
Wileńskie	170,3	13,7	52,3	49,8	14,7	12,1	1,4	26,3
Nowogródzkie	162,4	17,6	63,0	49,2	12,1	7,9	0,9	11,7
Poleskie	169,0	22,0	58,2	47,6	14,8	10,7	0,7	15,0
Wołyńskie	304,5	44,1	129,5	83,4	16,3	6,7	0,5	24,0
Poznańskie	130,7	14,5	29,8	39,3	22,2	19,4	2,3	3,2
Pomorskie	101,0	9,6	20,3	27,8	17,8	18,9	3,0	3,6
Śląskie	21,0	4,7	7,6	5,3	1,3	0,8	0,1	1,2
Krakowskie	240,7	92,5	99,9	27,7	3,7	1,1	0,3	15,5
Lwowskie	367,4	150,9	139,1	34,1	3,8	1,1	0,6	37,8
Stanisławowskie . .	210,2	122,0	52,6	11,3	1,6	0,8	0,3	21,6
Tarnopolskie	227,4	89,8	80,6	22,1	3,0	0,9	0,4	30,6
Liczba gospodarstw w odsetkach (bez gospodarstw o niewiadomej powierzchni)								
Polska	**100,0**	**25,5**	**38,7**	**24,8**	**6,5**	**4,0**	**0,5**	×
Warszawskie	100,0	12,0	32,2	35,8	11,9	7,3	0,8	×
Łódzkie	100,0	19,9	40,4	31,4	6,1	1,8	0,4	×
Kieleckie	100,0	19,9	48,0	27,8	3,3	0,8	0,2	×
Lubelskie	100,0	18,4	42,4	31,0	6,0	1,9	0,3	×
Białostockie	100,0	8,0	30,6	38,5	14,0	8,4	0,5	×
Wileńskie	100,0	9,5	36,3	34,6	10,2	8,4	1,0	×
Nowogródzkie	100,0	11,7	41,8	32,6	8,1	5,2	0,6	×
Poleskie	100,0	14,3	37,8	30,9	9,6	7,0	0,4	×
Wołyńskie	100,0	15,7	46,2	29,7	5,8	2,4	0,2	×
Poznańskie	100,0	11,4	23,4	30,8	17,4	15,3	1,7	×
Pomorskie	100,0	9,8	20,8	28,5	18,4	19,4	3,1	×
Śląskie	100,0	23,8	38,4	26,7	6,6	4,1	0,4	×
Krakowskie	100,0	41,1	44,4	12,3	1,6	0,5	0,1	×
Lwowskie	100,0	45,8	42,2	10,4	1,1	0,3	0,2	×
Stanisławowskie . .	100,0	64,6	27,9	6,0	0,9	0,4	0,2	×
Tarnopolskie	100,0	45,6	41,0	11,2	1,5	0,5	0,2	×
				Ludność w gospodarstwach w tysiącach				
Polska	**15694,9**	**2998,2**	**5531,0**	**3943,5**	**1105,0**	**694,0**	**57,3**	**1365,9**

Uwaga. Za zespół rolniczy przyjęto gospodarstwo domowe, w którego skład wchodzi rolnik-właściciel lub dzierżawca w zawodzie głównym. Liczba zespołów odpowiada w przybliżeniu liczbie takich gospodarstw rolnych, których posiadanie lub dzierżawienie jest dla ich właścicieli lub dzierżawców głównym a nie pobocznym źródłem utrzymania.

(dok. str. 69)

TABL. 1. GOSPODARSTWA (ZESPOŁY ROLNICZE) NA WSI WEDŁUG POWIERZCHNI UŻYTKÓW ROLNYCH W 1931 R. (dok.)

Województwa	Na 100 gospodarstw						Na 100 gospodarstw nie zatrudniających sił najemnych o powierzchni użytków rolnych w *ha*			
	Ogółem	o powierzchni użytków rolnych w *ha*								
		poniżej 2	2-5	5-10	10-15	15-50	poniżej 2	2-5	5-10	10-15
	było gospodarstw zatrudniających siły najemne						było gospodarstw liczących 2 i więcej mężczyzn w wieku 18-60 lat			
Polska	**9,4**	**3,2**	**6,3**	**11,1**	**20,8**	**38,6**	**13,9**	**23,6**	**32,1**	**40,6**
Warszawskie	10,1	1,7	3,4	8,8	19,0	35,8	9,6	17,4	27,0	37,0
Łódzkie	12,5	2,5	7,6	17,1	36,2	57,9	9,9	20,1	31,3	45,1
Kieleckie	9,1	2,5	6,3	14,0	29,2	52,7	9,8	22,0	32,2	46,1
Lubelskie	9,9	2,5	6,9	13,0	22,9	42,0	9,3	21,3	32,8	42,5
Białostockie	6,4	1,1	1,6	4,0	10,6	27,1	11,8	19,0	28,7	38,1
Wileńskie	8,2	1,7	2,7	6,5	14,6	26,7	14,6	22,3	29,9	37,7
Nowogródzkie	6,7	1,3	2,5	5,7	14,5	34,0	13,7	22,6	31,9	39,3
Poleskie	3,7	1,2	1,8	3,1	6,2	11,6	14,4	20,9	28,3	36,0
Wołyńskie	4,9	1,3	2,2	5,6	15,2	33,2	12,2	23,2	35,8	43,4
Poznańskie	21,6	2,3	6,2	14,8	29,7	55,1	8,5	18,5	30,6	42,7
Pomorskie	20,0	2,1	3,7	9,0	22,8	48,1	9,1	16,5	27,3	40,9
Śląskie	21,8	7,9	14,9	27,6	50,3	72,9	6,9	15,7	28,8	41,8
Krakowskie	14,9	7,2	16,3	29,3	39,8	57,2	13,2	26,4	39,9	44,9
Lwowskie	8,9	4,0	9,6	21,0	36,6	47,1	18,3	33,3	46,0	54,0
Stanisławowskie	6,8	3,0	9,2	22,5	39,4	48,5	15,2	27,7	38,2	44,5
Tarnopolskie	4,7	1,3	4,1	12,2	28,7	51,1	15,2	27,8	39,5	50,3

Uwaga. Ob. uwagę na str. 68.

TABL. 2. GOSPODARSTWA ROLNE W NIEKTÓRYCH KRAJACH

Kraje. Klasyfikacja według: A–gruntów ornych B–powierzchni ogólnej gospodarstw C–ziemi użytkowanej rolniczo		Lata	Ogółem	Gospodarstwa o powierzchni w *ha*				
				poniżej 5	5-10	10-20	20-100	powyżej 100
w odsetkach ogólnej liczby gospodarstw								
Finlandia	A	1929	100,0	54,6	21,8	23,3		0,3
Holandia	B	1930	100,0	66,8	14,9	11,1	7,1	0,1
Litwa	B	1930	100,0	24,2	25,4	30,1	19,8	0,5
Niemcy	B	1933	100,0	53,5	20,2	14,7	10,5	1,1
	C		100,0	57,4	20,6	13,8	7,6	0,6
Polska	B	1921	100,0	64,7	22,5	9,5	2,7	0,6
	C		100,0	71,6	26,1		1,8	0,5
Stany Zjedn. Am.	B	1930	100,0	14,6[a]		22,9[b]	51,5[c]	11,0[d]
Szwecja	A	1932	100,0	55,4	22,4	13,9	7,7	0,6
w odsetkach ogólnej powierzchni gospodarstw								
Finlandia	A	1929	100,0	14,3	19,2	60,4		6,1
Holandia	B	1930	100,0	14,7	18,0	26,4	39,4	1,5
Litwa	B	1930	100,0	3,8	13,5	29,9	46,5	6,3
Niemcy	B	1933	100,0	8,6	10,5	15,1	27,9	37,9
	C		100,0	13,9	16,6	21,8	29,5	18,2
Polska	B	1921	100,0	15,3	17,5	14,3	9,9	43,0
	C		100,0	25,1	37,9		10,3	26,7
Stany Zjedn. Am.	B	1930	100,0	1,0[a]		4,7[b]	39,4[c]	54,9[d]
Szwecja	A	1932	100,0	15,3	19,2	22,9	32,0	10,6

a Poniżej 8 *ha*. b 8—20 *ha*. c 20–105 *ha*. d Powyżej 105 *ha*.

TABL. 3. REFORMA ROLNA

A. Parcelacja, prace regulacyjne i melioracje

Lata Województwa	Parcelacja		Prace regulacyjne					Melioracje[a]: regulacje rzek i kanałów oraz osuszanie rowami	
			Scalenie		Znoszenie służebności				
	utworzone kolonie i parcele w tys.	powierzchnia rozparcelowana w tys. *ha*	gospodarstwa scalone w tys.	powierzchnia scalona w tys. *ha*	gospodarstwa w tys.	powierzchnia otrzym. za zniesione służebności w tys. *ha*	wynagrodzenie w gotówce w tys. *zł*	w tys. *km*	na powierzchni tys. *ha*
Polska 1919	2,1	11,8	2,5[b]	19,2[b]	0,1	0,3	—	—	—
1920	11,5	54,3	1,5	11,1	0,2	0,3	—	—	—
1921	29,7	180.4	2,3	18,5	1,4	4,8	—	—	—
1922	41,2	254,2	3.5	32,2	1,6	5,2	—	—	—
1923	43.5	201,7	5,2	39.2	2,1	5,5	—	—	—
1924	30.0	118.3	7,6	61,6	3.8	9,9	1,4	—	—
1925	28,6	128,3	8,6	75,5	7,3	16,8	2,6	—	—
1926	59,4	209,8	16,7	131,7	17,1	50,8	—	—	—
1927	67,0	245,1	29,6	237,0	27,0	85,8	3,0	0,0	0,5
1928	72,8	227,6	42,3	317,9	39,4	100,6	837,3	0,5	17,0
1929	55,9	164,5	56,5	416,5	34,0	94,4	762,3	1,2	29,4
1930	49,4	130,8	72,1	517,7	33,6	76,0	770,7	1,2	29,5
1931	36,4	105,3	76,8	565,5	32,7	45,8	487,8	1,3	43,4
1932	30,8	74,1	58,6	389,9	25,4	38,4	215,3	2,7	91,4
1933	28,7	83,5	61,8	392,3	12,1	16,9	352,0	1,9	66,1
1934	18,7	56,5	59,9	352,7	9,1	10,6	95,9	2,1	59,3
1935	24,5	79,8	83,3	473,4	10,0	10,5	110,4	2,2	58,9
1936	28,5	96,5	86,2	471,6	9,4	11,6	43,3	2,3	55,9
1937	37,7	113,1	93,7	470,2	6,6	4,7	114,2	3,6	97,3
1938	37,7	119,2	90,3	429,6	7,6	6,4	92,9	.	.
1919—1938	**734,1**	**2 654,8**	**859,0**	**5423,3**	**280,5**	**595,3**	**3889,1**	.	.
1919—1937	**696,4**	**2 535,6**	**768,7[c]**	**4993,7[c]**	**272,9**	**588,9**	**3796,2**	**19,0**	**548,7**
Centralne . .	219,6	827,9	385,3	2430,1	116,4	322,1	3654,9	9.4	253,2
Wschodnie .	200,0	977,8	364,1	2489,8	156,5	266,8	141,3	8,9	269,3
Zachodnie .	66,3	347,3	0.5	3,2	—	—	—	0,4	18,4
Południowe .	210,5	382,6	18,8	70,6	—	—	—	0,3	7,8
1938[d]									
Warszawskie	2.5	10,4	2,9	17,9	0,5	0,1	29.5	.	.
Łódzkie . . .	1,8	3,9	1.7	7,6	—	0,1	—	.	.
Kieleckie . .	3,2	5,7	8.6	29,2	0,4	0,3	6,5	.	.
Lubelskie . .	5,9	13,0	12,5	46,3	0,1	0,1	18,8	.	.
Białostockie .	1,7	5,7	11,3	64,7	0,8	0,3	—	.	.
Wileńskie . .	2,0	8,7	7,9	51,0	0,4	0,4	—	.	.
Nowogródzkie	2,1	5,8	16,4	85,5	1,7	1,3	1,0	.	.
Poleskie . .	2,1	10,5	7,0	43,2	1,2	2,3	—	.	.
Wołyńskie . .	2,9	8,3	17,8	69,6	2,3	1,5	36,6	.	.
Poznańskie .	2,6	11,3	—	—	—	—	—	.	.
Pomorskie . .	2,8	21,0	0,1	0,7	0,2	—	0,5	.	.
Śląskie . . .	0,2	0,4	—	—	—	—	—	.	.
Krakowskie .	1,2	1,4	2,5	9,7	—	—	—	.	.
Lwowskie .	3,6	6,0	0,9	2,4	—	—	—	.	.
Stanisławowskie	0,6	0,9	0,7	1,8	—	—	—	.	.
Tarnopolskie	2,5	6,2	—	—	—	—	—	.	.

a Melioracje przeprowadzone w związku z przebudową ustroju rolnego. *b* Lata 1918 i 1919. *c* Lata 1918 — 1937. *d* Podział administracyjny obowiązujący do 31. III. 1939 r.

(dok. str. 71)

TABL. 3. REFORMA ROLNA (dok.)
B. Parcelacja
a. Działki utworzone w wyniku parcelacji

Lata Województwa		Ogółem	Kolonie samodzielne	Parcele dodatkowe	Ośrodki oraz kolonie specjalne	Inne parcele[a]	Powierzchnia wydzielona[b]
		Liczba działek w tysiącach					
Polska	1935	24,5	4,8	16,1	0,2	3,4	×
	1936	28,5	5,9	18,1	0,2	4,3	×
	1937	37,7	7,7	26,0	0,2	3,8	×
	1938	37,7	8,0	26,6	0,3	2,8	×
1919–1938		**734,1**	**153,6**	**503,0**	**3,9**	**73,6**	×
1919–1937		**696,4**	**145,6**	**476,4**	**3,6**	**70,8**	×
Centralne		219,6	56,2	124,9	1,6	36,9	×
Wschodnie		200,0	47,0	146,5	0,5	6,0	×
Zachodnie		66,3	16,4	30,0	0,7	19,2	×
Południowe		210,5	26,0	175,0	0,8	8,7	×
		Powierzchnia w tys. *ha*					
Polska	1935	79,8	41,8	28,4	4,0	3,1	2,5
	1936	96,5	50,5	33,8	5,3	3,8	3,1
	1937	113,1	60,3	42,3	4,4	3,5	2,6
	1938	119,2	64,9	45,8	3,4	2,8	2,3
1919–1938		**2 654,8**	**1 431,8**	**1 004,3**	**89,7**	**57,8**	**71,2**
1919–1937		**2 535,6**	**1 366,9**	**958,5**	**86,3**	**55,0**	**68,9**
Centralne		827,9	467,8	285,6	25,6	26,9	22,0
Wschodnie		977,8	575,7	367,0	14,4	4,6	16,1
Zachodnie		347,3	198,8	81,6	29,9	17,9	19,1
Południowe		382,6	124,6	224,3	16,4	5,6	11,7

a Robotnicze, rzemieślnicze, urzędnicze, letniskowe i budowlane. b Na cele państwowe, samorządowe i inne.

b. Instytucje i osoby parcelujące oraz nabywcy gruntów

Lata Województwa		Powierzchnia rozparcelowana				Nabywcy gruntów				
		Ogółem	przez			Ogółem	Rolnicy			Nierolnicy
			urzędy woj.	P. B. R.	instyt. i osoby pryw.		pełnorolni	małorolni	bezrolni	
		w tys. *ha*				w tysiącach				
Polska	1935	79,8	21,9	15,1	42,8	24,5	4,8	14,4	2,0	3,3
	1936	96,5	20,3	13,6	62,6	.	.	.	.	.
	1937	113,1	25,2	8,4	79,5	.	.	.	.	.
	1938	119,2	34,6	6,8	77,8	.	.	.	.	.
1919–1938 .		**2 654,8**	**791,4**	**102,4**	**1 761,0**	.	.	.	.	.
1919–1937 .		**2 535,6**	**756,8**	**95,6**	**1 683,2**	**629,9[a]**	**37,7**	**407,1**	**124,1**	**61,0**
Centralne .		827,9	232,8	29,7	565,4	196,5	15,3	100,2	48,4	32,6
Wschodnie .		977,8	297,0	30,2	650,6	185,4	9,7	129,8	39,6	6,3
Zachodnie .		347,3	224,1	34,2	89,0	54,9	3,7	22,7	12,3	16,2
Południowe .		382,6	2,9	1,5	378,2	193,1	9,0	154,4	23,8	5,9

a Lata 1919 — 1935.

C. Podział wspólnot gruntowych[a]

Wspólnoty	1919–1938	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
	w tysiącach *ha*										
Wielogromadzkie[b] . .	14,6	0,3	1,1	1,2	1,0	2,6	1,2	0,9	0,4	3,2	0,2
Gromadzkie	38,7	2,8	2,0	2,3	1,7	2,6	2,1	3,6	4,9	3,2	1,4

a Nie uwzględniono podziałów dokonywanych w toku scalania gruntów przy znoszeniu służebności. b Wspólnoty należące do dwu lub więcej gromad.

TABL. 4. UŻYTKOWANIE GRUNTÓW W 1931 R.

Województwa Gospodarstwa	Ogółem[a]	Ziemia użytkowana rolniczo					Lasy	Inne grunty[b] i nieużytki
		Razem	Grunty orne	Sady i ogrody	Łąki	Pastwiska		
				w tysiącach *ha*				
Polska	**37 897**	**25 589**	**18 557**	**552**	**3 804**	**2 676**	**8 322**	**3 986**
Warszawskie . .	3 125	2 299	1 792	27	236	244	499	327
Łódzkie	2 029	1 449	1 203	17	118	111	389	191
Kieleckie	2 199	1 540	1 284	22	124	110	458	201
Lubelskie	2 594	1 890	1 449	38	259	144	497	207
Białostockie . . .	2 457	1 583	1 136	37	251	159	603	271
Wileńskie	2 726	1 753	1 065	53	338	297	525	448
Nowogródzkie . .	2 126	1 401	903	41	276	181	517	208
Poleskie	3 543	1 899	808	33	690	368	913	731
Wołyńskie . . .	3 449	2 207	1 500	82	433	192	799	443
Poznańskie . . .	2 835	2 130	1 801	32	200	97	494	211
Pomorskie . . .	2 535	1 741	1 460	25	166	90	541	253
Śląskie	421	241	179	6	31	25	137	43
Krakowskie . . .	1 732	1 198	904	21	111	162	399	135
Lwowskie	2 815	1 964	1 414	45	272	233	698	153
Stanisławowskie .	1 688	1 007	576	28	201	202	587	94
Tarnopolskie . .	1 623	1 287	1 083	45	98	61	266	70
Gospodarstwa:								
poniżej 50 *ha* .	21 817	19 515	14 891	461	2 717	1 446	1 043	1 259
50 *ha* i więcej .	9 780	4 622	3 213	72	826	511	4 164	994
Grunty związków prawa publiczn.	6 300	1 452	453	19	261	719	3 115	1 733
				w odsetkach				
Polska	**100,0**	**67,5**	**49,0**	**1,5**	**10,0**	**7,0**	**22,0**	**10,5**
Warszawskie . .	100,0	73,6	57,3	0,9	7,6	7,8	16,0	10,4
Łódzkie	100,0	71,4	59,3	0,8	5,8	5,5	19,2	9,4
Kieleckie	100,0	70,0	58,4	1,0	5,6	5,0	20,8	9,2
Lubelskie	100,0	72,9	55,8	1,5	10,0	5,6	19,1	8,0
Białostockie . . .	100,0	64,4	46,2	1,5	10,2	6,5	24,6	11,0
Wileńskie	100,0	64,3	39,1	1,9	12,4	10,9	19,3	16,4
Nowogródzkie . .	100,0	65,9	42,5	1,9	13,0	8,5	24,3	9,8
Poleskie	100,0	53,6	22,8	0,9	19,5	10,4	25,8	20,6
Wołyńskie . . .	100,0	64,0	43,5	2,3	12,6	5,6	23,2	12,8
Poznańskie . . .	100,0	75,1	63,5	1,1	7,1	3,4	17,4	7,5
Pomorskie . . .	100,0	68,7	57,6	1,0	6,6	3,5	21,3	10,0
Śląskie	100,0	57,2	42,5	1,4	7,4	5,9	32,6	10,2
Krakowskie . . .	100,0	69,2	52,2	1,2	6,4	9,4	23,0	7,8
Lwowskie	100,0	69,8	50,2	1,6	9,7	8,3	24,8	5,4
Stanisławowskie .	100,0	59,7	34,1	1,7	11,9	12,0	34,8	5,5
Tarnopolskie . .	100,0	79,3	66,7	2,8	6,0	3,8	16,4	4,3
Gospodarstwa:								
poniżej 50 *ha* .	100,0	89,4	68,3	2,1	12,4	6,6	4,8	5,8
50 *ha* i więcej .	100,0	47,2	32,9	0,7	8,4	5,2	42,6	10,2
Grunty związków prawa publiczn.	100,0	23,0	7,2	0,3	4,1	11,4	49,5	27,5

a Dane z rejestracji użytków różnią się od całkowitej powierzchni (ob. dział II, tabl. 4, str. 11). *b* Wody, grunty pod zabudowaniami, podwórzami, drogami, cmentarzami itp.

TABL. 5. UŻYTKOWANIE GRUNTÓW WEDŁUG RODZAJÓW GOSPODARSTW W 1931 R.

Województwa	Powierzchnia ogólna			W tym: Ziemia użytkowana rolniczo			W tym: Lasy		
	Gospodarstwa		Grunty	Gospodarstwa		Grunty	Gospodarstwa		Grunty
	poniżej 50 *ha*	50 *ha* i więcej	związ. prawa publ.	poniżej 50 *ha*	50 *ha* i więcej	związ. prawa publ.	poniżej 50 *ha*	50 *ha* i więcej	związ. prawa publ.
	w odsetkach powierzchni: ogólnej			użytkow. rolniczo			lasów		
Polska	**57,6**	**25,8**	**16,6**	**76,3**	**18,0**	**5,7**	**12,6**	**50,0**	**37,4**
Warszawskie .	66,2	20,9	12,9	79,0	18,5	2,5	23,6	36,5	39,9
Łódzkie	66,8	20,6	12,6	82,1	14,8	3,1	18,2	46,1	35,7
Kieleckie	65,4	16,3	18,3	83,7	11,0	5,3	15,0	35,8	49,2
Lubelskie . . .	69,5	21,1	9,4	83,2	13,1	3,7	28,3	52,7	19,0
Białostockie . .	62,7	12,5	24,8	86,1	9,7	4,2	12,6	21,3	66,1
Wileńskie . . .	57,9	28,3	13,8	78,4	19,1	2,5	11,5	52,1	36,4
Nowogródzkie .	57,9	27,7	14,4	79,9	16,5	3,6	6,8	60,8	32,4
Poleskie	42,5	38,6	18,9	68,4	22,0	9,6	8,0	66,2	25,8
Wołyńskie . . .	57,0	22,7	20,3	81,9	11,1	7,0	8,2	54,4	37,4
Poznańskie . . .	48,2	38,5	13,3	58,7	36,1	5,2	9,6	54,2	36,2
Pomorskie . . .	45,8	31,5	22,7	60,3	34,4	5,3	6,5	25,6	67,9
Śląskie	44,9	38,4	16,7	70,9	23,4	5,7	5,3	68,7	26,0
Krakowskie . .	70,1	17,7	12,2	87,4	7,3	5,3	27,3	51,8	20,9
Lwowskie . . .	57,0	27,8	15,2	76,1	13,5	10,4	8,3	71,1	20,6
Stanisławowskie	47,2	22,6	30,2	71,8	15,5	12,7	8,4	36,5	55,1
Tarnopolskie .	61,7	28,7	9,6	73,9	19,3	6,8	10,9	76,8	12,3

TABL. 6. UŻYTKOWANIE GRUNTÓW W NIEKTÓRYCH KRAJACH W 1936 R.

Kraje	Ogółem	W tym: grunty orne	łąki i pastwiska	lasy	Ogółem	W tym: grunty orne	łąki i pastwiska	lasy
	w tysiącach *ha*				w odsetkach			
Dania	4 293	2 655	425	.	100,0	61,9	9,9	.
Węgry	9 307	5 619	1 627	1 101	100,0	60,4	17,5	11,8
Polska[a]	37 897	18 557	6 480	8 322	100,0	49,0	17,0	22,0
Litwa	5 567	2 718	1 140	1 051	100,0	48,8	20,5	18,9
Rumunia	29 505	13 940	3 857	6 448	100,0	47,2	13,1	21,9
Włochy	31 019	12 947	5 828	5 552	100,0	41,7	18,8	17,9
Niemcy	47 071	19 413	8 544	12 918	100,0	41,2	18,2	27,4
Francja	55 099	21 134	11 500	10 728	100,0	38,3	20,9	19,5
Bułgaria	10 315	3 606	.	.	100,0	35,0	.	.
Belgia	3 051	1 061	708	.	100,0	34,8	23,2	.
Łotwa	6 579	2 122	1 657	1 747	100,0	32,2	25,2	26,6
Hiszpania . . .	50 572	15 770	.	.	100,0	31,2	.	.
Jugosławia . . .	24 754	7 459	6 242	7 720	100,0	30,1	25,2	31,2
Holandia	3 293	976	1 291	245	100,0	29,6	39,2	7,4
Estonia	4 523	1 081	1 742	937	100,0	23,9	38,5	20,7
Anglia z Walią .	15 027	3 561	8 570	.	100,0	23,7	57,0	.
Austria	8 387	1 972	2 246	3 139	100,0	23,5	26,8	37,4
Stany Zj. Am. .	770 213	129 438	.	.	100,0	16,8	.	.

[a] 1931 r.

Źródło: *Annuaire International de Statistique Agricole 1937/38* Rzym 1938.

TABL. 7. PAŃSTWOWE MAJĄTKI ROLNE W 1938 R.

Wyszczególnienie	Ogółem	Gospodarstwa we własnym zarządzie	Gospodarstwa oddane w dzierżawę	Drobne działki i nieużytki
	powierzchnia w tysiącach *ha*			
Ministerstwo Roln. i Reform Rolnych	99,7	10,6	72,7	16,4
Naczelna Dyrekcja Lasów Państw. . .	91,2	2,1	72,7	16,4
w tym na Śląsku Zaolziańskim . . .	1,8	1,8	—	—
Państwowy Instytut Naukowy Gospodarstwa Wiejskiego w Puławach . .	2,2	2,2	—	—
Państwowe Zakłady Chowu Koni . .	6,3	6,3	—	—
Ministerstwo Sprawiedliwości . . .	3,8	2,1	—	1,7
Ministerstwo Komunikacji	34,9	—	—	34,9
Ministerstwo Opieki Społecznej . .	0,7	0,5	0,1	0,1
Liceum Krzemienieckie	3,2	2,9	0,1	0,2
Państwowy Bank Rolny	20,4	14,0	5,1	1,3
Bank Gospodarstwa Krajowego . .	4,5	3,2	1,0	0,3
Przedsiębiorstwa państwowe	5,4	0,8	0,9	3,7

U w a g a. Lasy państwowe ob. tabl. 20, str. 87.

TABL. 8. KAPITAŁ, KOSZTY PRODUKCJI I DOCHODY MNIEJSZYCH GOSPODARSTW ROLNYCH

Lata gospodarcze / Województwa / Wielkość gospodarstw	Liczba gospodarstw wziętych do obliczeń	Przeciętny obszar gospodarstw w *ha*	Kapitał czynny: Ogółem	Kapitał czynny w tym: gruntowy	Kapitał czynny w tym: budowlany	Kapitał bierny (długi)	Koszty produkcji[a]	Dochód: brutto	Dochód: netto	Dochód: rolniczy[b]	Dochód: społeczny[c]
			w złotych na *ha*								
Polska 1926/27	432	14	2 766	1 560	665	155	368	530	162	236	378
1927/28	804	14	3 423	2 040	730	211	381	595	214	281	428
1928/29	855	14	3 874	2 317	852	283	411	569	158	229	372
1929/30	793	14	3 911	2 322	908	342	377	483	106	172	304
1930/31	739	13	3 713	2 148	930	364	337	362	25	91	211
1931/32	437	13	3 165	1 832	840	384	273	281	8	78	167
1932/33	417	13	2 475	1 420	660	374	211	237	26	83	154
1933/34	513	13	2 068	1 143	552	366	184	219	35	83	147
1934/35	564	13	2 002	1 090	556	360	184	202	18	68	125
1935/36	690	12	1 805	999	487	341	181	234	53	101	165
1936/37	714	12	1 856	1 027	499	327	206	269	63	125	194
1937/38	200	13	1 959	1 111	519	296	210	270	60	116	189
Przeciętne w latach 1933/34—1936/37											
2—50 *ha*	620	12	1 933	1 065	523	349	189	231	42	102	159
Centralne	222	12	1 857	1 050	431	359	194	248	54	135	177
Wschodnie	153	14	1 013	546	266	166	122	154	32	84	117
Zachodnie	109	17	2 633	1 222	974	607	250	282	32	99	164
Południowe	136	8	2 475	1 525	589	298	235	278	43	142	195
2— 3 *ha*	17	2,5	2 761	1 588	774	478	347	378	31	218	251
3— 5 *ha*	69	4	2 589	1 428	756	391	285	336	51	191	228
5—10 *ha*	213	7	1 978	1 130	480	339	211	259	48	151	188
10—15 *ha*	143	12	1 853	1 015	506	342	175	221	46	117	157
15—30 *ha*	155	20	1 629	841	482	342	151	183	32	76	121
30—50 *ha*	23	37	1 546	828	452	363	128	149	21	48	92

a Bez oprocentowania kapitału czynnego. *b* Suma dochodów z kapitału i pracy rodziny. *c* Suma dochodów, które czerpią z gospodarstwa rolnego właściciel i osoby trzecie, tj. państwo, samorząd, najemnicy i wierzyciele.

Ź r ó d ł o: Dane Wydziału Ekonomiki Rolnej Drobnych Gospodarstw Wiejskich w Państwowym Instytucie Naukowym Gospodarstwa Wiejskiego w Puławach.

ABL. 9. KOSZTY PRODUKCJI I DOCHODY MNIEJSZYCH GOSPODARSTW ROLNYCH W NIEKTÓRYCH KRAJACH

Kraje	Przeciętne roczne Lata gospodarcze	Liczba gospodarstw wziętych do obliczeń	Przeciętny obszar gospod. w *ha*	Koszty produkcji[a]	Dochód brutto	Dochód netto	Dochód rolniczy[b]	Dochód społeczny[c]
				w złotych na *ha*				
Dania . . .	1927/28-1929/30	597	23	1 583	1 835	252	.	903
	1930/31-1934/35	564	23	854	913	59	.	444
	1933/34	604	24	540	626	86	.	345
	1934/35	625	24	589	684	95	.	381
Estonia . .	1927/28-1929/30	.	41	260	285	25	127	192
	1930/31-1934/35	300	38	165	173	8	78	112
	1933/34	300	37	115	139	24	75	98
	1934/35	300	37	101	119	18	62	83
Finlandia .	1927/28-1929/30	.	22	504	578	74	206	373
	1930/31-1934/35	704	22	254	309	55	118	204
	1933/34	708	22	204	260	56	103	169
	1934/35	794	22	195	259	64	114	178
Holandia .	1927/28-1929/30	.	16	1 353	1 534	181	.	737
	1930/31-1934/35	558	16	934	843	— 91	164	391
	1933/34	603	16	861	883	22	259	467
	1934/35	680	16	867	756	—111	135	341
Litwa . . .	1928/29-1929/30	98	35	234	277	43	87	188
	1930/31-1934/35	110	22	173	184	11	70	124
	1933/34	122	20	137	144	7	69	102
	1934/35	125	18	128	136	8	65	91
Łotwa . . .	1927/28-1929/30	117	43	252	271	19	91	174
	1930/31-1934/35	144	38	216	232	16	79	144
	1933/34	136	37	191	232	41	98	157
	1934/35	160	38	189	223	34	89	146
Niemcy . .	1928/29-1929/30	2 502	45	952	1 019	67	.	559
	1930/31-1934/35	4 328	46	749	808	59	87	451
	1933/34	3 875	45	705	791	86	122	457
	1934/35	6 934	48	753	842	89	116	463
Norwegia .	1927/28-1929/30	.	17	1 411	1 586	175	473	856
	1930/31-1934/35	212	17	854	946	92	260	492
	1933/34	240	18	678	758	80	214	395
	1934/35	236	18	641	786	145	263	437
Polska .	1927/28-1929/30	817	14	390	549	159	227	368
	1930/31-1934/35	534	13	238	260	22	81	161
	1933/34	513	13	184	219	35	83	147
	1934/35	564	13	184	202	18	68	125
Szwajcaria	1927/28-1929/30	.	15	1 844	2 169	325	624	1 343
	1930/31-1934/35	545	15	1 743	1 934	191	339	1 081
	1933/34	546	14	1 679	1 849	170	308	1 010
	1934/35	554	14	1 658	1 825	167	304	992
Szwecja . .	1927/28-1929/30	274	12	806	905	99	.	560
	1930/31-1934/35	376	13	591	659	68	.	383
	1933/34	415	15	484	555	71	.	321
	1934/35	374	15	465	581	116	.	353

a Bez oprocentowania kapitału czynnego. *b* Suma dochodów z kapitału pracy rodziny. *c* Suma dochodów, które czerpią z gospodarstwa rolnego łaściciel i osoby trzecie, tj. państwo, samorząd, najemnicy i wierzyciele.

Źródło: *Comptabilité Agricole. Recueil de Statistiques pour 1934/35.* Rzym 1938.

TABL. 10. CENY ZIEMI W 1928 R. I W PIERWSZYM PÓŁROCZU 1936 I 1937 R.

Typy gleby Rodzaje gospodarstw	Lata	Województwa (podział administracyjny obowiązujący do dn. 31.III 1938 r.)							
		Warszawa, Łódź, Kielce, Lublin	Białystok	Wilno, Nowogródek, Polesie	Wołyń	Poznań, Pomorze	Śląsk	Kraków, Lwów	Stanisławów, Tarnopol
		przeciętne w złotych za jeden *ha*							
Ziemia z budynkami, inwentarzami i zapasami									
Pszenno-buraczana . .	1928	3 690	2 460	1 410	3 010	3 410	4 250	4 540	4 130
Żytnia dobra, zdatna pod pszenicę . . .	1928	3 050	1 950	1 210	2 610	2 710	3 750	3 850	3 600
Żytnio-ziemniaczana słabsza	1928	2 300	1 440	1 190	2 050	2 130	3 400	3 070	2 960
Pszenno-buraczana Gospodarstwa:									
włościańskie małe .	1936	1 580	810	680	1 080	1 570	2 390	2 020	1 460
	1937	1 710	930	860	1 420	1 650	2 580	2 030	1 740
włościańskie większe	1936	1 550	780	680	1 090	1 440	2 200	1 950	1 390
	1937	1 650	910	850	1 380	1 520	2 370	1 940	1 750
folwarczne	1936	1 430	720	670	1 060	1 290	1 930	1 620	1 220
	1937	1 580	890	780	1 220	1 330	1 970	1 680	1 540
Żytnio-ziemniaczana Gospodarstwa:									
włościańskie małe .	1936	1 230	640	500	780	1 190	2 210	1 640	1 210
	1937	1 320	740	640	990	1 270	2 220	1 650	1 480
włościańskie większe	1936	1 210	610	520	790	1 080	1 880	1 520	1 120
	1937	1 290	740	630	980	1 170	2 050	1 600	1 490
folwarczne	1936	1 110	570	510	750	980	1 620	1 310	1 020
	1937	1 240	690	620	920	1 030	1 810	1 420	1 330
Ziemia bez budynków, inwentarzy i zapasów									
Pszenno-buraczana . .	1928	3 260	1 800	1 020	2 160	2 550	3 100	3 970	3 430
Żytnia dobra, zdatna pod pszenicę . . .	1928	2 540	1 490	900	1 820	2 020	2 670	3 190	3 000
Żytnio-ziemniaczana słabsza	1928	1 870	1 070	630	1 360	1 500	2 290	2 510	2 370
Pszenno-buraczana Gospodarstwa:									
włościańskie małe .	1936	1 210	600	480	880	1 060	1 770	1 550	1 240
	1937	1 300	700	660	1 070	1 100	1 930	1 600	1 460
włościańskie większe	1936	1 180	580	500	900	1 000	1 670	1 460	1 190
	1937	1 280	680	590	1 080	1 040	1 920	1 540	1 420
folwarczne	1936	1 130	540	490	870	890	1 470	1 280	1 030
	1937	1 250	690	590	990	920	1 510	1 330	1 270
Żytnio-ziemniaczana Gospodarstwa:									
włościańskie małe .	1936	920	430	350	580	800	1 510	1 180	990
	1937	990	510	430	730	830	1 640	1 280	1 130
włościańskie większe	1936	900	420	350	590	760	1 340	1 160	960
	1937	970	510	440	730	790	1 590	1 250	1 100
folwarczne	1936	850	390	350	570	650	1 230	890	870
	1937	920	510	430	690	710	1 240	1 090	1 080

Uwaga. Szacunek na podstawie informacji korespondentów rolnych Głównego Urzędu Statystycznego.

TABL. 11. POWIERZCHNIA ZASIEWÓW, ZBIORY I PLONY Z *ha*

Polska. Ważniejsze ziemiopłody

Przeciętne roczne Lata	Ogółem	W tym pszenica	żyto	jęczmień	owies	ziemniaki	buraki cukrowe
		Powierzchnia zasiewów w tys. *ha*					
1909—1913	.	1 353	5 087	1 265	2 749	2 404	168
1924—1928	15 767	1 307	5 552	1 118	1 978	2 423	195
1929—1933	16 809	1 662	5 777	1 228	2 195	2 696	158
1934—1938	17 328	1 738	5 774	1 199	2 250	2 899	130
1929	16 480	1 427	5 798	1 259	2 192	2 636	239
1930	16 860	1 645	5 895	1 234	2 187	2 672	185
1931	16 948	1 819	5 772	1 272	2 172	2 718	149
1932	16 825	1 726	5 646	1 207	2 220	2 715	116
1933	16 932	1 694	5 775	1 166	2 204	2 740	99
1934	17 051	1 746	5 639	1 177	2 190	2 762	112
1935	17 181	1 754	5 784	1 219	2 234	2 832	119
1936	17 358	1 742	5 831	1 187	2 255	2 893	121
1937	17 422	1 693	5 721	1 232	2 294	2 980	147
1938	17 629	1 754	5 895	1 178	2 277	3 030	150
		Zbiory w tysiącach *q*					
1909—1913	×	16 783	57 112	14 890	28 143	247 899	41 133
1924—1928	×	14 921	55 354	12 535	20 420	246 316	39 050
1929—1933	×	19 637	65 708	14 872	25 368	303 890	33 359
1934—1938	×	20 644	64 672	14 114	25 576	350 065	28 061
1929	×	17 925	70 098	16 598	29 531	317 498	49 704
1930	×	22 404	69 580	14 639	23 476	309 023	47 170
1931	×	22 649	57 026	14 757	23 095	309 884	27 612
1932	×	13 464[a]	61 105	14 008	23 908	299 745	23 786
1933	×	21 741	70 733	14 359	26 829	283 301	18 523
1934	×	20 804	64 640	14 526	25 507	334 704	25 665
1935	×	20 108	66 170	14 684	25 979	325 017	25 006
1936	×	21 326	63 640	14 014	26 401	342 813	25 554
1937	×	19 262	56 378	13 634	23 429	402 210	32 456
1938	×	21 719	72 534	13 713	26 565	345 582	31 624
		Plony z *ha* w *q*					
1909—1913	×	12.4	11.2	11.8	10.2	103	245
1924—1928	×	11.4	10.0	11.2	10.3	102	200
1929—1933	×	11.8	11.4	12.1	11.6	113	212
1934—1938	×	11.9	11.2	11.8	11.4	121	216
1929	×	12.6	12.1	13.2	13.5	120	208
1930	×	13.6	11.8	11.9	10.7	116	255
1931	×	12.5	9.9	11.6	10.6	114	186
1932	×	7.8[a]	10.8	11.6	10.8	110	205
1933	×	12.8	12.2	12.3	12.2	103	187
1934	×	11.9	11.5	12.3	11.6	121	229
1935	×	11.5	11.4	12.0	11.6	115	211
1936	×	12.2	10.9	11.8	11.7	118	210
1937	×	11.4	9.9	11.1	10.2	135	221
1938	×	12.4	12.3	11.6	11.7	114	210

[a] Zmniejszenie z powodu rdzy.

TABL. 12. POWIERZCHNIA ZASIEWÓW, ZBIORY I PLONY Z *ha*

Województwa

Ziemiopłody Województwa	Powierzchnia zasiewów w tys. *ha* 1934--1938 [a]	Powierzchnia 1938 Ogółem	Powierzchnia 1938 w tym gospod. poniżej 50 *ha*	Zbiory w tys. *q* 1934--1938 [a]	Zbiory 1938 Ogółem	Zbiory 1938 w tym gospod. poniżej 50 *ha*	Plony z *ha* w *q* 1934--1938 [a]	Plony 1938 Ogółem	Plony 1938 w tym gospod. poniżej 50 *ha*
Pszenica	**1 738**	**1 754**	**1 458**	**20 644**	**21 719**	**17 216**	**11,9**	**12.4**	**11.8**
Warszawskie	127	125	104	1 393	1 554	1 254	11,0	12,4	12,1
Łódzkie	62	61	48	810	832	637	13,0	13,8	13.4
Kieleckie	121	122	102	1 575	1 521	1 239	13,0	12,5	12,1
Lubelskie	193	196	170	2 422	2 541	2 176	12,5	13,0	12,8
Białostockie	54	56	52	485	535	487	9,0	9,5	9,4
Wileńskie	25	28	25	189	217	187	7,5	7,6	7,6
Nowogródzkie	25	26	24	237	238	216	9,5	9,1	9,0
Poleskie	25	25	24	225	237	222	9,2	9,4	9.4
Wołyńskie	245	250	235	2 979	2 960	2 773	12,1	11,8	11,8
Poznańskie	127	113	59	1 872	2 043	994	14,8	18,1	16,9
Pomorskie	104	99	54	1 637	1 853	972	15,7	18,6	17,9
Śląskie	10	9	7	150	155	104	15,8	16,8	15,7
Krakowskie	101	105	97	1 017	1 122	1 025	10,0	10,7	10,5
Lwowskie	202	210	183	2 092	2 101	1 800	10,4	10,0	9,8
Stanisławowskie	90	94	81	985	1 060	902	10.9	11,3	11,1
Tarnopolskie	227	235	193	2 576	2 750	2 228	11,4	11,7	11,5
Żyto	**5 774**	**5 895**	**5 221**	**64 672**	**72 534**	**62 516**	**11,2**	**12.3**	**12.0**
Warszawskie	705	711	620	7 558	8 739	7 459	10,7	12,3	12,0
Łódzkie	548	552	505	6 455	6 933	6 254	11,8	12,6	12.4
Kieleckie	434	435	411	4 929	4 991	4 674	11,4	11,5	11.4
Lubelskie	432	439	410	4 943	5 374	4 993	11,4	12,3	12,2
Białostockie	340	343	324	3 228	3 696	3 466	9,5	10,8	10,7
Wileńskie	301	304	275	2 368	2 479	2 227	7,9	8,2	8.1
Nowogródzkie	277	286	266	2 815	3 074	2 842	10,2	10,8	10,7
Poleskie	285	291	275	2 906	3 100	2 917	10,2	10.7	10,6
Wołyńskie	396	409	394	4 511	4 657	4 475	11,4	11,4	11,3
Poznańskie	706	715	529	9 455	11 481	8 229	13.4	16,0	15,5
Pomorskie	499	507	378	6 282	7 694	5 565	12,6	15,2	14,7
Śląskie	54	54	47	799	891	754	14,8	16,5	16,1
Krakowskie	186	194	185	1 968	2 248	2 130	10,6	11,6	11,5
Lwowskie	320	335	313	3 195	3 480	3 217	10,0	10,4	10,3
Stanisławowskie	104	116	107	1 145	1 322	1 212	11,1	11,4	11,3
Tarnopolskie	187	203	182	2 115	2 375	2 102	11,3	11.7	11,6
Jęczmień	**1 199**	**1 178**	**1 000**	**14 114**	**13 713**	**10 919**	**11.8**	**11,6**	**10,9**
Warszawskie	67	68	52	837	884	642	12,6	12,9	12,3
Łódzkie	34	34	27	416	432	329	12,4	12,9	12,3
Kieleckie	104	99	93	1 226	1 114	1 029	11,8	11,2	11,1
Lubelskie	104	102	95	1 269	1 180	1 088	12,2	11,6	11,4
Białostockie	55	55	51	502	502	461	9,1	9,1	9,1
Wileńskie	59	58	53	443	441	400	7.4	7.6	7,6
Nowogródzkie	63	63	59	604	526	488	9,6	8,3	8,3
Poleskie	36	36	35	296	271	259	8,2	7,4	7,4
Wołyńskie	134	134	129	1 645	1 504	1 445	12,3	11,2	11,2
Poznańskie	106	103	52	1 621	1 770	850	15,3	17,3	16,3
Pomorskie	116	121	73	1 938	2 136	1 255	16,7	17.7	17,2
Śląskie	5	5	3	86	84	46	16,3	16,8	14,9
Krakowskie	62	62	60	615	630	599	9,9	10,1	10,1
Lwowskie	96	92	86	940	824	763	9,8	9,0	8,9
Stanisławowskie	31	26	24	308	264	236	10,1	10,0	9,9
Tarnopolskie	127	120	108	1 368	1 151	1 029	10,8	9,6	9,5

[a] Przeciętne roczne.

(c. d. str. 79)

TABL. 12. POWIERZCHNIA ZASIEWÓW, ZBIORY I PLONY Z *ha* (c. d.)

Województwa

Ziemiopłody Województwa	Powierzchnia zasiewów w tys. *ha*			Zbiory w tys. *q*			Plony z *ha* w *q*		
	1934-1938[a]	1938 Ogółem	1938 w tym gospod. poniżej 50 *ha*	1934-1938[a]	1938 Ogółem	1938 w tym gospod. poniżej 50 *ha*	1934-1938[a]	1938 Ogółem	1938 w tym gospod. poniżej 50 *ha*
Owies	**2 250**	**2 277**	**1 999**	25 576	**26 565**	**22 685**	**11,4**	**11,7**	**11,3**
Warszawskie . .	158	162	135	2 024	2 143	1 749	12,8	13,2	12,9
Łódzkie	122	123	105	1 654	1 695	1 424	13,6	13,8	13,6
Kieleckie	158	161	145	2 136	2 170	1 913	13,5	13,5	13,2
Lubelskie	193	196	178	2 407	2 438	2 185	12,4	12,5	12,3
Białostockie . .	162	163	153	1 418	1 572	1 473	8,7	9,7	9,6
Wileńskie . . .	145	153	131	1 121	1 279	1 084	7,7	8,3	8,3
Nowogródzkie . .	125	128	116	1 225	1 134	1 013	9,8	8,8	8,8
Poleskie	91	96	90	819	801	741	9,0	8,3	8,3
Wołyńskie . . .	201	206	194	2 368	2 392	2 247	11,8	11,6	11,6
Poznańskie . . .	146	147	101	2 100	2 504	1 661	14,4	17,1	16,5
Pomorskie . . .	92	94	65	1 338	1 472	978	14,5	15,7	15,1
Śląskie	33	33	29	498	544	463	15,3	16,5	16,0
Krakowskie . . .	186	188	179	2 031	2 141	2 015	10,9	11,4	11,3
Lwowskie	245	241	219	2 385	2 362	2 116	9,7	9,8	9,7
Stanisławowskie	83	79	70	843	814	712	10,2	10,3	10,2
Tarnopolskie .	110	107	89	1 209	1 104	911	11,0	10,4	10,2
Ziemniaki . . .	**2 899**	**3 030**	**2 671**	**350065**	**345582**	**300 599**	**121**	**114**	**113**
Warszawskie . .	304	316	279	38 273	38 717	33 814	126	123	121
Łódzkie	230	238	214	29 789	30 691	27 348	129	129	128
Kieleckie	230	237	222	29 830	27 012	25 048	130	114	113
Lubelskie . . .	224	233	213	30 483	32 420	29 556	136	139	138
Białostockie . .	149	157	148	16 959	16 471	15 527	114	105	105
Wileńskie . . .	107	114	103	10 615	10 832	9 762	99	95	94
Nowogródzkie .	116	124	116	13 311	13 752	12 778	114	111	110
Poleskie	138	149	142	15 430	15 993	15 199	112	107	107
Wołyńskie . . .	178	192	186	19 149	18 951	18 201	107	98	98
Poznańskie . . .	311	320	211	41 492	39 905	25 515	133	125	121
Pomorskie . . .	214	222	160	25 891	23 189	16 341	121	105	102
Śląskie	40	41	37	5 401	5 310	4 627	134	129	127
Krakowskie . .	166	178	172	16 572	17 526	16 909	100	99	98
Lwowskie . . .	228	236	220	25 168	24 564	22 709	110	104	103
Stanisławowskie	112	116	108	12 800	12 490	11 603	114	108	107
Tarnopolskie . .	152	157	140	18 902	17 759	15 662	124	113	112
Buraki cukrowe	**130**	**150**	**60**	**28 061**	**31 624**	**11 809**	**216**	**210**	**196**
Warszawskie . .	12	16	8	2 519	3 253	1 581	206	209	201
Łódzkie	8	9	5	1 692	2 080	987	227	220	205
Kieleckie	5	6	3	1 054	1 383	650	203	220	212
Lubelskie . . .	12	14	6	2 244	2 727	1 273	187	194	193
Białostockie . .	0	0	0	12	30	15	158	193	158
Wileńskie . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nowogródzkie .	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Poleskie	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Wołyńskie . . .	7	8	5	1 308	1 506	657	182	178	167
Poznańskie . . .	41	44	13	9 425	9 472	2 618	232	215	200
Pomorskie . . .	32	36	13	7 358	8 145	2 687	232	225	206
Śląskie	1	1	0	214	252	65	228	229	238
Krakowskie . .	0	0	0	66	73	12	193	193	184
Lwowskie . . .	6	7	3	1 100	1 233	475	189	190	180
Stanisławowskie	3	4	2	556	688	311	174	181	167
Tarnopolskie .	3	5	2	513	782	278	166	173	156

[a] Przeciętne roczne.

(dok. str. 80)

TABL. 12. POWIERZCHNIA ZASIEWÓW, ZBIORY I PLONY Z *ha* (dok.)

Województwa

Ziemiopłody Województwa[a]	Powierzchnia zasiewów w tys. *ha*			Zbiory w tys. *q*			Plony z *ha* w *q*		
	1934-1938[b]	1938		1934-1938[b]	1938		1934-1938[b]	1938	
		Ogółem	w tym gospod. poniżej 50 *ha*		Ogółem	w tym gospod. poniżej 50 *ha*		Ogółem	w tym gospod. poniżej 50 *ha*
Mieszanki ze zbóż na ziarno	.	**132,0**	**95,3**	.	**1 780,0**	**1 216,5**	.	**13,5**	**12,8**
Poznańskie	.	35,6	20,2	.	572,2	313,4	.	16,1	15,5
Pomorskie	.	32,9	21,3	.	536,7	336,5	.	16,3	15,8
Gryka	**296,3**	**282,9**	**266,8**	**2156,7**	**2 128,9**	**2 009,5**	**7,3**	**7,5**	**7,5**
Wołyńskie	74,0	70,6	68,1	571,0	580,9	560,7	7,7	8,2	8,2
Tarnopolskie	49,7	42,0	38,2	431,9	297,8	271,4	8,7	7,1	7,1
Lubelskie	39,2	37,2	36,5	300,4	333,7	328,0	7,7	9,0	9,0
Proso	**84,9**	**85,6**	**83,0**	**1031,2**	**1 138,4**	**1 103,2**	**12,1**	**13,3**	**13,3**
Wołyńskie	20,4	19,7	19,1	252,8	261,6	253,9	12,4	13,3	13,3
Poleskie	12,0	12,7	12,4	119,6	153,6	149,7	9,9	12,1	12,1
Lwowskie	12,0	11,5	11,3	135,3	138,1	136,3	11,3	12,0	12,0
Kieleckie	9,8	10,2	9,7	143,9	159,2	149,7	14,7	15,6	15,5
Lubelskie	9,4	9,1	9,0	111,8	124,2	122,5	12,0	13,7	13,7
Kukurydza	**90,3**	**88,2**	**80,5**	**1073,0**	**1 262,3**	**1 140,8**	**11,9**	**14,3**	**14,2**
Stanisławowskie	45,0	43,1	41,4	520,1	598,1	572,8	11,6	13,9	13,9
Tarnopolskie	39,1	37,4	33,9	464,6	541,2	488,9	11,9	14,5	14,4
Groch	**156,6**	**137,8**	**105,9**	**1353,0**	**1 330,9**	**899,1**	**8,6**	**9,7**	**8,5**
Wileńskie	26,3	22,9	21,7	153,9	157,4	148,4	5,8	6,9	6,8
Poznańskie	20,8	17,3	3,6	245,7	259,6	48,8	11,8	15,0	12,7
Białostockie	19,2	16,6	16,2	136,1	116,0	112,9	7,1	7,0	7,0
Fasola, bób, soczewica	**38,4**	**36,5**	**34,3**	**383,0**	**409,8**	**382,8**	**10,0**	**11,2**	**11,2**
Tarnopolskie	8,2	6,7	6,0	71,1	68,7	60,2	8,7	10,2	10,1
Stanisławowskie	5,5	5,0	4,9	47,0	48,5	47,5	8,5	9,7	9,7
Len-nasienie	**131,2**	**147,8**	**138,1**	**683,2**	**683,9**	**628,4**	**5,2**	**4,6**	**4,5**
Wileńskie	33,8	40,3	36,4	144,9	146,2	132,1	4,3	3,6	3,6
Nowogródzkie	18,2	22,2	21,6	94,3	96,8	94,1	5,2	4,4	4,4
Poleskie	14,0	16,1	15,9	79,8	82,0	80,8	5,7	5,1	5,1
Białostockie	11,9	14,0	13,8	67,7	71,3	70,1	5,7	5,1	5,1
Len-włókno	**131,2**	**147,8**	**138,1**	**371,1**	**395,7**	**368,7**	**2,8**	**2,7**	**2,7**
Wileńskie	33,8	40,3	36,4	87,3	91,8	82,6	2,6	2,3	2,3
Nowogródzkie	18,2	22,2	21,6	51,2	59,9	58,1	2,8	2,7	2,7
Poleskie	14,0	16,1	15,9	40,4	45,5	44,9	2,9	2,8	2,8
Białostockie	11,9	14,0	13,8	34,6	40,7	40,0	2,9	2,9	2,9
Konopie-nasienie	**33,6**	**33,4**	**32,3**	**190,2**	**196,4**	**187,9**	**5,7**	**5,9**	**5,8**
Wołyńskie	8,3	8,3	8,2	45,8	44,6	44,4	5,5	5,4	5,4
Tarnopolskie	5,9	5,9	5,4	41,3	45,4	41,3	7,0	7,7	7,7
Lwowskie	5,7	5,3	5,3	26,5	28,5	28,0	4,7	5,3	5,3
Konopie-włókno	**33,6**	**33,4**	**32,3**	**118,1**	**128,4**	**123,5**	**3,5**	**3,8**	**3,8**
Wołyńskie	8,3	8,3	8,2	31,2	34,8	34,6	3,8	4,2	4,2
Tarnopolskie	5,9	5,9	5,4	21,8	23,7	21,6	3,7	4,0	4,0
Lwowskie	5,7	5,3	5,3	16,9	18,6	18,3	3,0	3,5	3,5
Rzepak i rzepik	**54,9**	**66,2**	**25,4**	**508,3**	**716,6**	**227,5**	**9,3**	**10,8**	**9,0**
Wołyńskie	12,4	12,3	9,8	102,8	114,6	91,6	8,3	9,3	9,3
Warszawskie	7,0	9,8	3,4	57,0	104,4	28,1	8,1	10,6	8,3
Chmiel	**3,2**	**3,3**	**2,0**	**17,7**	**22,8**	**12,6**	**5,5**	**6,9**	**6,3**
Wołyńskie	1,9	1,9	1,7	10,1	13,2	10,9	5,4	6,8	6,5
Lubelskie	0,5	0,5	0,0	3,5	4,6	0,1	6,5	8,6	8,2
Tytoń	**6,1**	**7,9**	.	**113,7**	**146,1**	.	**18,7**	**18,5**	.
Tarnopolskie	2,4	2,6	.	37,8	38,2	.	15,8	14,5	.

a Wymieniono województwa najbardziej charakterystyczne dla produkcji poszczególnych ziemiopłodów. *b* Przeciętne roczne.

TABL. 13. ZBIORY NIEKTÓRYCH PASZ I SŁOMY

Lata Województwa	Siano łąkowe	Siano koniczyny	Siano seradeli	Siano wyki i bobiku	Siano mieszanek zbożowo-strączkowych	Siano innych pastewnych oraz mieszanek	Słoma zbóż ozimych	Słoma zbóż jarych
	w tysiącach q							
Polska 1934—1938[a]	**80 650**	**28 999**[b]	**896**[c]	**487**[c]	**479**[c]	**409**[c]	**160 662**	**57 319**
1938	**89 434**	**34 258**	**910**	**501**	**552**	**430**	**186 605**	**62 434**
Warszawskie .	6 355	2 125	208	48	97	80	20 306	4 397
Łódzkie	3 443	868	81	11	15	20	15 642	3 115
Kieleckie	4 036	2 077	57	40	22	35	13 236	4 782
Lubelskie . . .	6 991	2 865	100	84	40	37	16 099	5 924
Białostockie . .	5 017	1 673	64	49	61	31	8 145	2 824
Wileńskie . . .	4 929	2 189	37	20	42	11	5 434	2 878
Nowogródzkie .	4 201	1 575	103	21	22	17	5 921	2 748
Poleskie	10 201	507	142	35	31	13	6 515	1 818
Wołyńskie . . .	10 251	2 416	10	64	41	49	15 095	6 372
Poznańskie . . .	7 320	1 582	42	6	25	31	26 553	6 052
Pomorskie . . .	5 720	2 837	51	12	45	31	16 794	4 887
Śląskie	1 084	670	1	1	1	3	2 040	956
Krakowskie . .	3 381	4 672	3	7	9	16	7 454	4 919
Lwowskie . . .	8 178	3 808	10	31	19	21	12 137	5 294
Stanisławowskie	5 231	1 984	0	27	14	15	4 717	1 679
Tarnopolskie .	3 096	2 410	1	45	68	20	10 517	3 789

a Przeciętne roczne. *b* Lata 1935–1938. *c* Lata 1936–1938.

TABL. 14. PRODUKCJA GŁÓWNYCH ZBÓŻ I ZIEMNIAKÓW NA JEDNEGO MIESZKAŃCA

Ziemiopłody	1924–1928[a]	1929–1933[a]	1934–1938[a]	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
	w kilogramach												
Zboża chlebowe	234	265	249	281	291	247	228	280	256	255	248	219	270
pszenica . .	50	61	60	57	71	70	41	66	62	59	62	56	62
żyto . .	184	204	189	224	220	177	187	214	194	196	186	163	208
Jęczmień . . .	42	46	41	53	46	46	43	44	43	43	41	39	39
Owies	68	79	75	95	74	72	73	81	76	77	77	68	76
Ziemniaki . . .	818	945	1 025	1016	975	963	918	858	1002	961	1002	1165	992

a Przeciętne roczne.

TABL. 15. DATY ROZPOCZĘCIA NIEKTÓRYCH ROBÓT POLOWYCH

Średnie według informacyj korespondentów rolnych Głównego Urzędu Statystycznego

Rodzaje robót	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
Siewy owsa	.	6.IV	29.III	11.IV	28.III	8.IV	24.III
Sianokosy	20.VI	29.VI	15.VI	21.VI	15.VI	12.VI	18.VI
Żniwa żyta	17.VII	25.VII	13.VII	17.VII	10.VII	8.VII	15.VII
Siewy żyta	7.IX	12.IX	8.IX	12.IX	12.IX	10.IX	13.IX

TABL. 16. WARTOŚĆ PRODUKCJI POLOWEJ I ŁĄKOWEJ[a]

Ziemiopłody	1928	1932	1935	1936	1937	1938	1937	1938
	w milionach *zł*						na *ha* w *zł*	
Ogółem (bez słomy)[b]: A	.	.	3 322	4 730	4 916	4 187	233	201
B	8 610	3 462	3 193	4 567	4 763	4 027	.	.
Ziemniaki	1 998	875	858	1 185	1 328	1 099	445	363
Żyto	2 007	981	781	1 239	1 163	992	203	168
Pszenica	723	362	341	529	509	417	301	237
Owies	791	315	322	464	448	372	195	163
Jęczmień	472	196	177	266	254	189	206	161
Buraki cukrowe	329	111	99	103	126	125	859	832
Koniczyna-nasienie	.	.	37	43	41	52	215	258
Gryka	69	30	32	35	45	31	157	111
Groch	86	31	25	33	27	26	175	192
Len-nasienie	42	12	22	25	32	28	216	192
Mieszanki ze zbóż na ziarno	.	.	19	30	32	25	225	189
Kukurydza	.	.	16	19	22	23	235	258
Proso	34	17	15	18	22	18	259	207
Rzepak i rzepik	14	8	14	20	25	28	421	432
Seradela-nasienie	.	.	12	17	13	14	105	113
Tytoń	10	8	10	10	14	15	1 987	1 868
Konopie-nasienie	11	4	4	5	6	6	173	177
Chmiel	.	.	3	3	2	3	711	969
Siano łąkowe	1 567	385	331	419	579	460	152	121
Siano koniczyny	457	127	162	216	185	221	214	237
Peluszka, wyka, bobik i łubin-na nasienie	.	.	29	39	31	33	.	.
Peluszka, wyka, bobik i seradela — na paszę	.	.	13	12	12	10	.	.
Słoma	**1 835**	**818**	**594**	**692**	**1 007**	**812**	**92.1**	**73.1**

[a] Bez drobnych upraw, paru strączkowych i kilku innych ziemiopłodów.
[b] A—wszystkie ziemiopłody; B—bez ziemiopłodów uwzględnionych od 1935 r.

TABL. 17. PRODUKCJA ŚWIATOWA WAŻNIEJSZYCH ZIEMIOPŁODÓW I PRZETWORÓW ROLNICZYCH

Ziemiopłody i przetwory rolnicze	1909–1913[a]	1932–1936[a]	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937
	w milionach *q*								
Pszenica	1 028.6	1 273.1	1 260.2	1 251.9	1 311.8	1 257.2	1 278.6	1 266.1	1037.0[b]
Żyto	450.4	465.3	433.8	474.6	508.1	440.8	461.0	442.1	226.4[b]
Jęczmień	379.5	398.3	366.6	404.2	398.9	377.3	418.7	392.4	324.0[b]
Owies	655.5	623.3	591.4	645.1	610.2	584.5	677.1	599.8	474.4[b]
Ziemniaki	1 488.0	2 165.4	1 999.0	2 064.4	2 026.8	2 191.0	2 212.3	2332.4	1838.0[b]
Buraki cukrowe	543.1	648.4	609.5	554.4	608.1	669.7	681.4	728.5	816.6
Kukurydza	1 060.3	1 065.2	1 166.0	1 251.0	1 098.0	934.0	1 093.0	949.9	1151.0[b]
Ryż	778.0	890.2	889.4	891.3	911.2	860.2	852.7	935.7	929.0
Soja	.	59.6	69.7	58.7	62.3	52.7	62.1	62.0	64.9
Kauczuk	1.1	8.8	8.1	7.2	8.7	10.3	8.9	8.7	11.5
Len-nasienie	28.2	34.1	41.6	33.3	31.5	35.4	34.1	36.4	25.5[b]

[a] Przeciętne roczne. [b] Bez Z.S.R.R. Produkcję Z.S.R.R. w latach poprzednich ob. tabl. 18, str. 83—87.

Uwaga. Ob. uwagę na str. 83.

(dok. str. 83)

TABL. 17. PRODUKCJA ŚWIATOWA WAŻNIEJSZYCH ZIEMIOPŁODÓW I PRZETWORÓW ROLNICZYCH (dok.)

Ziemiopłody i przetwory rolnicze	1909–1913[a]	1932–1936[a]	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937
	w milionach q								
Len-włókno . . .	7,4	7,0	6,9	6,0	6,7	6,9	7,7	7,7	8,2
Konopie-nasienie .	4,5	3,1	3,8	3,4	3,3	2,6	2,9	2,9	0,7[b]
Konopie-włókno .	5,5	3,5	3,9	3,4	3,4	3,3	3,4	3,9	2,7[b]
Bawełna-nasienie	97,3	118,7	119,3	105,5	118,2	107,2	119,4	143,3	170,1
Bawełna-włókno .	47,9	57,4	59,7	51,9	57,6	51,3	57,4	68,8	83,0
Juta	15,3	14,7	10,1	12,9	14,6	15,5	13,2	17,5	15,8
Wełna	13,9	17,2	17,5	17,6	17,1	16,7	17,0	17,5	.
Jedwab naturalny	0,3	0,5	0,6	0,5	0,6	0,6	0,5	0,5	.
Cukier: trzcinowy	82,8	156,8	161,2	146,4	149,1	147,3	161,1	179,9	176,0
buraczany	71,3	84,9	80,3	71,8	80,6	88,5	89,5	94,3	103,0
Wino[c]	141,1	187,7	174,6	185,0	172,5	207,3	220,5	153,0	178,0
Kawa	12,1	24,2	20,5	24,0	25,8	24,8	20,7	25,7	24,8
Herbata	3,8	4,7	4,7	4,9	4,5	4,7	4,6	4,7	.

a Przeciętne roczne. *b* Bez Z.S.R.R. Produkcję Z.S.R.R. w latach poprzednich ob. tabl. 18, str. 83–87. *c* Miliony hektolitrów.

Uwaga. W krajach półkuli południowej zbiory w okresie od listopada roku sprawozdawczego do czerwca roku następnego.

Źródło: *Annuaire International de Statistique Agricole 1937/38*, Rzym 1938.

TABL. 18. POWIERZCHNIA ZASIEWÓW, ZBIORY I PLONY Z *ha* WAŻNIEJSZYCH ZIEMIOPŁODÓW W NIEKTÓRYCH KRAJACH

Kraje	Powierzchnia w tys. *ha*			Zbiory w mil. q			Plony z *ha* w q		
	1909–1913[a]	1932–1936[a]	1937	1909–1913[a]	1932–1936[a]	1937	1909–1913[a]	1932–1936[a]	1937
Pszenica									
Anglia	750	699	743	15,9	16,1	15,3	21,2	23,0	20,6
Argentyna . .	6 023	6 518	6 173	40,0	63,1	50,3	6,6	9,6	8,1
Australia . .	3 077	5 465	5 587	24,6	44,6	49,1	8,1	8,1	8,8
Bułgaria . .	1 010	1 215	1 309	6,3	13,7	17,7	6,2	11,3	13,5
Czechosłowacja	.	915	849	.	16,0	14,0	.	17,5	16,4
Egipt	532	612	575	9,3	11,9	12,4	17,5	19,4	21,5
Francja . . .	6 787	5 374	5 095	88,6	85,7	69,0	13,1	15,9	13,5
Hiszpania . .	3 864	4 518	.	35,5	42,9	.	9,2	9,5	.
Indie Bryt. .	11826	13 839	13 445	95,8	95,5	99,7	8,1	7,0	7,4
Japonia . . .	477	620	716	6,4	11,7	13,7	13,5	18,8	19,2
Jugosławia . .	.	2 083	2 132	.	21,7	23,5	.	10,4	11,0
Kanada . . .	4 025	10 269	10 348	53,6	81,8	49,6	13,3	7,9	4,8
Niemcy . . .	1 657	2 197	1 975	37,7	48,5	44,7	22,7	22,0	22,6
Polska . .	1 353	1 733	1 693	16,8	19,5	19,3	12,4	11,2	11,4
Rumunia . .	.	3 187	3 552	.	25,9	37,6	.	8,1	10,6
Stany Zj. Am.	19060	20 297	26 086	187,8	168,1	237,9	9,9	8,3	9,1
Turcja . . .	.	3 253	3 368	.	27,3	38,2	.	8,4	11,3
Węgry	1 511	1 593	1 511	20,0	21,6	19,6	13,2	13,6	13,0
Włochy . . .	.	5 027	5 188	.	71,6	80,6	.	14,3	15,5
Z. S. R. R. . .	29950	35 789	.	206,0	280,2	.	6,9	7,8	.
Żyto									
Austria . . .	419	382	361	5,7	5,9	4,3	13,6	15,5	11,9
Czechosłowacja	.	1 018	967	.	17,7	14,8	.	17,3	15,3
Francja . . .	1 253	682	662	13,3	8,1	7,4	10,6	11,9	11,2
Litwa	552	495	509	5,0	6,0	6,1	9,0	12,0	11,9
Niemcy . . .	5 164	4 504	4 156	95,9	79,1	69,2	18,6	17,6	16,6

a Przeciętne roczne.

Uwaga. Ob. uwagę na str. 86. (c. d. str. 84)

TABL. 18. POWIERZCHNIA ZASIEWÓW, ZBIORY I PLONY Z *ha* WAŻNIEJSZYCH ZIEMIOPŁODÓW W NIEKTÓRYCH KRAJACH (c. d.)

Kraje	Powierzchnia w tys. *ha*			Zbiory w mil. *q*			Plony z *ha* w *q*		
	1909–1913[a]	1932–1936[a]	1937	1909–1913[a]	1932–1936[a]	1937	1909–1913[a]	1932–1936[a]	1937
Żyto (dok.)									
Polska	5 087	5 735	5 721	57,1	65,3	56,4	11,2	10,9	9,9
Rumunia	.	383	438	.	3,4	4,5	.	8,8	10,3
Stany Zj. Am.	905	1 192	1 554	9,2	8,2	12,6	10,1	6,6	8,1
Węgry	680	644	615	8,0	7,6	6,2	11,8	11,7	10,0
Z. S. R. R.	25100	24 768	.	189,1	219,3	.	7,5	8,9	.
Jęczmień									
Alger	1 374	1 306	1 252	10,0	7,6	6,0	7,3	5,8	4,8
Argentyna	47	551	457	0,4	6,6	5,1	7,6	12,0	11,2
Czechosłowacja	:	663	671	.	11,9	11,2	.	18,0	16,6
Dania	.	350	369	.	9,9	11,0	.	28,2	29,8
Francja	804	724	714	11,5	10,6	10,0	14,3	14,6	13,9
Hiszpania	1 420	1 886	.	16,3	23,4	.	11,5	12,4	.
Indie Bryt.	3 221	2 582	2 600	31,7	24,4	23,5	.	9,4	9,0
Japonia	1 290	786	756	20,9	16,1	15,8	16,1	20,5	20,8
Kanada	637	1 566	1 753	9,9	15,8	18,1	15,3	10,1	10,3
Korea	365	1 021	1 087	4,2	10,4	13,7	11,5	10,2	12,6
Niemcy	1 399	1 605	1 714	28,7	33,3	36,4	21,2	20,8	21,2
Polska	1 265	1 191	1 233	14,9	14,3	13,6	11,8	12,0	11,1
Rumunia	.	1 723	1 513	.	13,5	9,2	.	7,8	6,1
Stany Zj. Am.	3 084	4 060	4 030	40,2	43,6	47,8	13,1	10,4	11,9
Turcja	.	1 581	1 784	.	15,9	22,8	.	10,0	12,8
Węgry	525	466	476	7,1	6,6	5,6	13,6	14,2	11,7
Z. S. R. R.	10520	7 832	.	90,5	69,7	.	8,6	8,9	.
Owies									
Anglia	1 352	1 047	930	23,6	21,5	18,8	17,4	20,5	20,2
Argentyna	799	749	719	7,9	8,1	6,9	9,9	10,8	9,6
Czechosłowacja	.	786	777	.	13,3	13,7	.	16,9	17,7
Dania	.	382	376	.	9,8	10,2	.	25,8	27,2
Francja	3 978	3 329	3 218	53,5	47,1	45,6	13,4	14,1	14,2
Kanada	3 884	5 487	5 280	54,2	52,0	41,4	13,9	9,5	7,8
Niemcy	3 884	3 036	2 845	76,8	60,1	59,2	19,8	19,8	20,8
Polska	2 749	2 221	2 294	28,1	25,7	23,4	10,2	11,6	10,2
Rumunia	:	810	785	.	6,9	5,1	.	8,5	6,5
Stany Zj. Am.	15118	14 641	14196	166,0	130,8	166,4	11,0	8,8	11,7
Szwecja	792	665	664	12,5	12,0	12,7	15,8	18,1	19,1
Z. S. R. R.	16700	17 210	.	134,3	159,6	.	8,0	9,3	.
Ziemniaki									
Anglia	302	309	290	47,2	52,2	49,9	156,4	168,9	172,4
Austria	155	204	218	13,0	25,1	32,2	83,4	122,9	148,0
Czechosłowacja	.	744	772	.	90,9	123,6	.	122,1	160,1
Francja	1 646	1 410	1 421	143,4	155,1	147,2	87,1	110,0	103,6
Hiszpania	260	447	.	30,8	50,2	.	118,1	112,8	.
Niemcy	2 758	2 844	2 888	379,6	450,4	553,1	137,7	158,4	191,5

[a] Przeciętne roczne.

(c. d. str. 85)

U w a g a. Ob. uwagę na str. 86.

TABL. 18. POWIERZCHNIA ZASIEWÓW, ZBIORY I PLONY Z *ha* WAŻNIEJSZYCH ZIEMIOPŁODÓW W NIEKTÓRYCH KRAJACH (c. d.)

Kraje	Powierzchnia w tys. *ha*			Zbiory w mil. *q*			Plony z *ha* w *q*		
	1909–1913[a]	1932–1936[a]	1937	1909–1913[a]	1932–1936[a]	1937	1909–1913[a]	1932–1936[a]	1937
Ziemniaki (dok.)									
Polska	2 404	2 788	2 980	247,9	317,1	402,2	103,0	113,7	134,9
Rumunia	.	203	216	.	17,5	19,3	.	85,8	89,2
Stany Zj. Am.	1 488	1 389	1 286	97,4	100,3	106,5	65,4	72,2	82,8
Węgry	242	292	296	19,4	18,8	25,6	80,2	64,1	86,4
Włochy	.	403	390	.	24,9	28,7	.	61,8	73,6
Z. S. R. R.	2 925	6 570	7 407	202,0	532,8	.	69,1	83,9	.
Buraki cukrowe									
Anglia	1	141	127	.	33,3	25,8	.	234,3	204,1
Czechosłowacja	.	152	181	.	39,1	59,9	.	256,4	331,0
Francja	.	316	288	.	89,0	76,5	.	281,6	265,6
Hiszpania	36	83	.	8,6	19,7	.	241,8	237,3	.
Niemcy	467	339	455	139,9	99,0	157,0	299,7	291,9	344,8
Polska	168	113	147	41,1	23,7	32,5	245,0	209,0	221,1
Stany Zj. Am.	196	328	304	44,1	80,8	79,4	224,7	245,8	260,8
Włochy	53	94	128	18,0	24,5	33,1	335,5	265,4	258,6
Z. S. R. R.	617	1 283	1 130	99,2	119,9	211,0	160,7	96,0	185,0
Kukurydza									
Argentyna	3 525	4 714	2 990	48,7	88,0	45,0	13,8	18,2	15,1
Brazylia	3 058	4 090	.	38,0	58,4	.	16,9	14,3	.
Indie Bryt.	2 932	2 487	.	21,1	21,3	.	.	8,6	.
Jugosławia	.	2 578	2 691	.	43,5	53,4	.	16,8	19,8
Mandżuria	.	1 149	1 394	.	17,9	20,8	.	15,6	15,0
Meksyk	2 466	3 046	.	33,9	17,7	.	8,5	5,8	.
Polska	66	92	92	0,7	0,9	1,0	10,7	10,2	11,2
Rumunia	.	5 007	5 159	.	52,8	47,5	.	10,5	9,2
Stany Zj. Am.	42181	40 284	37 964	689,0	538,6	671,9	16,3	13,2	17,7
Węgry	859	1 146	1 204	15,1	20,7	27,6	17,5	18,1	22,9
Włochy	.	1 461	1 471	.	28,7	34,2	.	19,6	23,3
Z. S. R. R.	1 320	3 461	.	13,4	37,2	.	10,1	10,1	.
Ryż									
Filipiny	1 114	1 968	.	8,2	21,1	19,8	7,3	10,6	.
Indie Bryt.	31 991	33 788	34 339	486,3	467,1	474,3	16,5	13,8	13,8
Indie Hol.	3 010	3 806	.	40,7	57,0	.	15,8	15,0	.
Indochiny	3 460	5 459	.	53,9	59,0	.	15,6	10,8	.
Japonia	2 954	3 176	3 190	90,9	114,3	123,1	30,7	36,0	38,6
Korea	1 176	1 656	1 625	18,4	32,9	48,9	15,9	19,9	30,1
Syjam	1 831	2 831	2 912	28,5	45,6	47,0	.	16,1	16,1
Soja									
Mandżuria	.	3 592	3 540	.	41,0	41,2	.	11,4	11,6
Stany Zj. Am.	.	675	946	.	6,8	11,2	.	10,0	11,8

a Przeciętne roczne.

Uwaga: Ob. uwagę na str. 86.

(dok. str. 86)

TABL. 18. POWIERZCHNIA ZASIEWÓW, ZBIORY I PLONY Z *ha* WAŻNIEJSZYCH ZIEMIOPŁODÓW W NIEKTÓRYCH KRAJACH (dok.)

Kraje	Powierzchnia w tys. *ha*			Zbiory w mil. *q*			Plony z *ha* w *q*		
	1909–1913*a*	1932–1936*a*	1937	1909–1913*a*	1932–1936*a*	1937	1909–1913*a*	1932–1936*a*	1937
Len - nasienie									
Argentyna	1 537	2 435	2 293	7,9	17,3	15,4	5,1	7,1	6,7
Indie Bryt.	1 545	1 335	1 454	5,0	4,1	4,2	3,2	3,1	2,9
Kanada	419	139	98	3,1	0,4	0,2	7,4	2,7	1,8
Łotwa	70	51	69	0,3	0,2	0,2	3,7	3,0	3,2
Niemcy	.	17	57	.	0,1	0,4	.	7,2	7,3
Polska	82	110	146	0,4	0,6	0,8	5,4	5,2	5,2
Stany Zj. Am.	1 008	611	374	5,0	2,2	1,8	4,9	3,5	4,7
Urugwaj	51	135	159	0,2	0,7	1,0	4,7	5,3	6,6
Z. S. R. R.	1 295	2 584	.	4,9	7,4	.	3,8	2,8	.
Len - włókno									
Belgia	20	16	28	0,2	0,1	0,2	11,0	7,8	8,5
Estonia	42	22	31	0,2	0,1	0,1	4,0	3,1	3,3
Francja	.	24	28	.	0,2	0,2	.	6,3	6,9
Litwa *b*	55	65	88	0,2	0,2	0,3	4,4	3,5	3,5
Łotwa	70	51	69	0,3	0,2	0,2	4,3	3,2	3,3
Niemcy	15	17	57	.	0,1	0,3	.	6,3	6,0
Polska	82	110	146	0,4	0,3	0,4	5,1	2,9	2,6
Z. S. R. R.	1 295	2 254	1 196	5,1	5,3	5,7	4,0	2,4	4,8
Konopie - nasienie									
Czechosłowacja	.	7	7	.	0,04	0,03	.	5,1	4,7
Polska	33	33	34	0,2	0,2	0,2	5,5	5,3	5,5
Rumunia	.	48	51	.	0,2	0,2	.	4,2	4,6
Węgry	11	10	14	0,1	0,02	0,01	4,5	2,5	0,8
Z. S. R. R.	687	667	610	3,9	2,5	.	5,7	3,9	.
Konopie - włókno									
Jugosławia	.	38	55	.	0,4	0,5	.	9,3	9,2
Korea	19	27	.	0,1	0,2	.	4,0	7,1	.
Polska	33	33	34	0,2	0,1	0,1	6,2	3,4	3,4
Rumunia	.	48	51	.	0,3	0,3	.	5,4	5,3
Włochy	81	63	87	0,8	0,7	1,1	10,3	10,5	12,4
Z. S. R. R.	687	667	610	3,3	1,5	.	4,8	2,3	.
Bawełna - włókno									
Argentyna	2	244	419	0,01	0,5	0,6	2,9	2,1	1,5
Brazylia	359	1 546	2 700	0,9	2,8	4,8	2,5	1,8	1,8
Chiny	.	2 627	4 550	4,8	6,2	7,0	.	2,4	1,5
Egipt	705	673	831	3,2	3,5	4,9	4,5	5,2	6,0
Indie Bryt.	9 102	9 864	10 566	7,8	9,7	10,6	0,9	1,0	1,0
Meksyk	99	201	336	0,4	0,5	0,7	4,4	2,7	2,2
Stany Zj. Am.	13 821	12 125	13 731	28,3	25,5	41,1	2,0	2,1	3,0
Turcja	182	194	317	0,2	0,4	0,6	1,2	2,0	1,9
Uganda	23	502	703	0,04	0,5	0,6	2,1	.	.
Z. S. R. R.	635	2 030	2 090	2,0	5,0	8,2	3,1	2,5	3,9
Juta									
Indie Bryt.	1 199	1 003	1 158	15,3	14,7	15,6	12,7	14,6	13,5

a Przeciętne roczne. *b* Len i konopie.

Uwaga. W krajach półkuli południowej zbiory w okresie od listopada roku sprawozdawczego do czerwca roku następnego.

Źródło: *Annuaire International de Statistique Agricole 1937/38*, Rzym 1938.

TABL. 19. PRODUKCJA WEŁNY, JEDWABIU NATURALNEGO, CUKRU TRZCINOWEGO I BURACZANEGO ORAZ WINA W NIEKTÓRYCH KRAJACH

Kraje	Produkcja w tys. ton 1909–1913a	1932–1936a	1937
Wełna			
Australia	322,7	455,4	453,6
Stany Zj. Am.	142,3	204,4	206,2
Argentyna	150,7	171,5	173,3
Nowa Zelandia	81,6	130,5	142,0
Z. S. R. R.	145,0	69,7	117,5
Zw. Płd.-Afr.	71,5	123,3	104,3
Urugwaj	60,4	48,9	52,6
Anglia	61,7	51,8	48,5
Indie Bryt.	29,5	45,0	.
Polska	.	4,3	5,1
Jedwab naturalny			
Japonia	14,1	43,0	43,5
Chiny[b]	9,0	5,0	5,5
Włochy	3,6	3,0	.
Korea	0,1	1,6	.
Cukier trzcinowy w wart. cukru białego			
Indie Bryt.	1441,9	3304,0	3220,0
Kuba	1954,0	2393,0	2863,1
Indie Hol.	1305,4	901,5	1422,0
Japonia i Formoza	226,1	921,0	1294,5
Cukier trzcinowy w wartości cukru białego (dok.)			
Brazylia	260,2	1 048,8	1 017,0
Filipiny	344,5	1 074,6	1 000,0
Wyspy Hawaj.	480,1	861,5	884,3
Portoriko	306,6	784,6	836,5
Australia	187,6	624,3	760,2
Cukier buraczany w wart. cukru białego			
Z. S. R. R.	1 291,3	1 451,2	2 500,0
Niemcy	2 033,2	1 378,7	1 965,3
Stany Zj. Am.	584,5	1 191,1	1 164,6
Francja	681,9	900,3	870,0
Czechosłowacja	.	543,0	659,8
Polska	634,8	379,9	505,9
Anglia	2,2	483,6	383,2
Wino w tysiącach hl			
Francja	50 226,0	59 846,2	54000,0
Włochy	46 017,0	37 924,4	34001,0
Hiszpania	14 863,0	18 544,0	17200,0
Alger	7 904,0	17 424,2	15424,0
Rumunia	1 417,0	8 239,6	10663,0
Portugalia	4 142,0	7 237,6	8100,0

a Przeciętne roczne. b Szacunek.
Źródła: *Annuaire International de Statistique Agricole 1937/38*, Rzym 1938; *Annuaire Statistique de la Société des Nations 1937/38*, Genewa 1938.

TABL. 20. POWIERZCHNIA LASÓW W 1937 R.

Województwa Podział administracyjny obowiązujący do dn. 31.III 1938 r.	Powierzchnia lasów: Ogółem w tys. ha	Powierzchnia lasów: W % ogólnej powierzchni	Lasy państwowe Stan w dn. 1.X 1937 r.	Lasy niepaństwowe Stan w dn. 31.XII 1937 r.: Ogółem	w tym poniżej 30 ha[a]	w tym powyżej 500 ha
			w tysiącach hektarów			
Polska	**8 623,9**	***22,2***	**3 338,6**	**5 285,3**	**929,9**	**3 255,4**
Warszawskie	335,5	*11,4*	129,6	205,9	40,7	97,8
Łódzkie	279,2	*14,7*	77,9	201,3	57,3	87,8
Kieleckie	542,6	*21,2*	251,8	290,8	81,9	153,4
Lubelskie	516,9	*16,6*	102,6	414,3	198,2	165,7
Białostockie	790,9	*24,4*	532,4	258,5	132,2	81,8
Wileńskie	613,8	*21,2*	257,5	356,3	39,5	224,9
Nowogródzkie	552,5	*24,1*	221,6	330,9	51,2	221,0
Poleskie	1 221,9	*33,3*	450,9	771,0	38,5	643,6
Wołyńskie	848,9	*23,7*	366,6	482,3	41,8	384,8
Poznańskie	525,3	*19,8*	264,6	260,7	32,8	139,8
Pomorskie	438,3	*26,7*	332,8	105,5	23,6	38,2
Śląskie	117,6	*27,9*	30,7	86,9	7,7	70,9
Krakowskie	363,3	*20,9*	32,0	331,3	84,5	168,1
Lwowskie	661,6	*23,3*	27,5	634,1	44,7	418,6
Stanisławowskie	574,6	*34,0*	260,1	314,5	25,6	219,1
Tarnopolskie	241,0	*14,6*	0,0	241,0	29,7	139,9

a W województwach wschodnich poniżej 50 *ha*.
Źródło: Dane Ministerstwa Rolnictwa i Reform Rolnych.

TABL. 21. ZMIANY POWIERZCHNI LASÓW W 1937 R.[a]

Województwa	Przybyło: Ogółem	Przybyło wskutek zalesienia: gruntów użytk. rolniczo	Przybyło wskutek zalesienia: nieużytków	Ubyło: Ogółem	Ubyło w związku: z parcelacją	Ubyło w związku: z likwidacją serwitutów	Ubyło w związku: ze scaleniem	Ubyło w związku: z innymi przyczynami
	w tysiącach hektarów							
Polska	**22,8**	**14,0**	**8,8**	**16,6**	**3,4**	**2,1**	**7,0**	**4,1**
Centralne . . .	11,1	5,1	6,0	4,7	1,7	0,3	1,6	1,1
Wschodnie . .	3,0	2,6	0,4	11,2	1,4	1,8	5,4	2,6
Zachodnie . .	7,0	5,3	1,7	0,2	0,0	0,0	0,0	0,2
Południowe .	1,7	1,0	0,7	0,5	0,3	0,0	0,0	0,2

[a] Bez lasów niepaństwowych poniżej 30 *ha*, a w województwach wschodnich poniżej 50 *ha*.

TABL. 22. NIEKTÓRE GATUNKI DRZEW W LASACH

Województwa	Iglaste: Sosna	Iglaste: Świerk	Iglaste: Jodła	Iglaste: Inne	Liściaste: Dąb	Liściaste: Buk	Liściaste: Brzoza, osika	Liściaste: Olsza	Liściaste: Inne
	w odsetkach ogólnej powierzchni leśnej								
	Lasy państwowe w 1938 r.[a]								
Polska	**66**	**12**	**3**	**0**	**4**	**2**	**6**	**6**	**1**
Warszawskie .	89	1	0	0	3	0	2	5	0
Łódzkie	90	3	1	0	2	0	2	2	0
Kieleckie . . .	76	1	12	0	4	1	3	3	0
Lubelskie . . .	72	0	2	0	13	0	7	4	2
Białostockie . .	71	9	0	0	3	0	5	9	3
Wileńskie . . .	62	14	0	0	1	0	16	7	0
Nowogródzkie .	57	13	0	0	1	0	15	14	0
Poleskie	60	3	0	0	3	0	15	17	2
Wołyńskie . .	66	0	0	0	14	0	12	6	2
Poznańskie . .	89	1	0	0	7	0	2	1	0
Pomorskie . .	93	1	0	0	2	2	1	1	0
Śląskie	51	38	2	0	5	3	0	0	1
Krakowskie . .	33	36	18	0	6	3	0	2	2
Lwowskie . . .	1	9	54	0	17	16	0	0	3
Stanisławowskie	1	67	13	0	3	15	0	0	1
Tarnopolskie .	.	.	.	.	.	.	.	.	.
	Lasy niepaństwowe w 1932 r.[b]								
Polska	**53**	**11**	**5**	**0**	**5**	**5**	**10**	**8**	**3**
Warszawskie .	81	0	0	0	3	0	8	7	1
Łódzkie	79	5	1	0	1	0	11	3	0
Kieleckie . . .	72	4	5	0	1	0	9	9	0
Lubelskie . . .	78	0	3	0	4	1	8	4	2
Białostockie . .	69	13	0	0	0	0	7	10	1
Wileńskie . . .	63	16	0	0	0	0	12	9	0
Nowogródzkie .	59	16	0	0	2	0	12	10	1
Poleskie	55	2	0	0	5	0	17	20	1
Wołyńskie . .	59	0	0	0	15	0	13	13	0
Poznańskie . .	82	2	0	0	5	0	6	5	0
Pomorskie . .	82	4	0	0	4	2	4	2	2
Śląskie	77	16	1	0	1	3	1	1	0
Krakowskie . .	31	35	20	0	0	12	1	1	0
Lwowskie . . .	33	10	15	0	5	18	9	6	4
Stanisławowskie	0	50	13	0	4	15	9	2	7
Tarnopolskie .	20	1	0	0	13	12	13	7	34

[a] Podział administracyjny obowiązujący do dn. 31.III 1939 r. [b] Podział administracyjny obowiązujący do dn. 31.III 193[illegible] r.

TABL. 23. UŻYTKOWANIE DRZEWOSTANÓW W 1938 R.

Województwa Podział administracyjny obowiązujący do dn. 31.III 1939 r.	Lasy państwowe[a] Ogółem	drewno użytkowe	drewno opałowe	Województwa Podział administracyjny obowiązujący do dn. 31.III 1938 r.	Lasy niepaństwowe[b] Ogółem	drewno użytkowe	drewno opałowe
	w tys. m^3				w tys. m^3		
Polska	8 838	6 022	2 816	**Polska**	7 569	4 222	3 347
Warszawskie . .	211	151	60	Warszawskie . .	177	99	78
Łódzkie	126	90	36	Łódzkie	148	90	58
Kieleckie	837	607	230	Kieleckie	391	247	144
Lubelskie	332	243	89	Lubelskie	439	291	148
Białostockie . .	1 300	848	452	Białostockie . .	206	131	75
Wileńskie	597	394	203	Wileńskie	302	165	137
Nowogródzkie .	514	343	171	Nowogródzkie . .	369	251	118
Poleskie	963	696	267	Poleskie	575	289	286
Wołyńskie . . .	875	553	322	Wołyńskie	522	255	267
Poznańskie . . .	514	314	200	Poznańskie . . .	515	282	233
Pomorskie . . .	1 004	685	319	Pomorskie . . .	148	82	66
Śląskie	140	100	40	Śląskie	183	143	40
Krakowskie . . .	85	61	24	Krakowskie . . .	749	550	199
Lwowskie . . .	127	89	38	Lwowskie	1 462	696	766
Stanisławowskie	1 213	848	365	Stanisławowskie	811	479	332
Tarnopolskie . .	—	—	—	Tarnopolskie . .	572	172	400

[a] Okres od 1.X 1937 r. do 30.IX 1938 r. [b] Bez lasów o powierzchni poniżej 30 *ha*, a w województwach wschodnich poniżej 50 *ha*.

TABL. 24. EKSPLOATACJA LASÓW PAŃSTWOWYCH[a]

Wyszczególnienie	1930–1931	1931–1932	1932–1933	1933–1934	1934–1935	1935–1936	1936–1937	1937–1938
Powierzchnia wyrąbana w tys. *ha* . . .	24,2	22,0	23,2	25,7	25,2	24,9	23,1	23,3
Wyrąb roczny grubizny[b] w mil. m^3 . . .	6,4	7,0	6,4	7,4	7,8	8,0	8,6	8,8
Sprzedana masa grubizny, drobnicy i karpiny w mil. m^3 .	8,3	7,8	8,0	8,2	9,2	9,7	9,8	10,4
Powierzchnia zalesiona w tys. *ha*	69,7	42,0	35,8	33,4	32,8	35,8	33,8	34,1

[a] Okresy od 1.X do 30.IX następnego roku. [b] Drewno użytkowe i opałowe.

Uwaga. Wydatki i dochody lasów państwowych ob. dział XXIV, tabl. 24, str. 387.

TABL. 25. POWIERZCHNIA I EKSPLOATACJA LASÓW W NIEKTÓRYCH KRAJACH

Kraje	Powierzchnia lasów: Lata	Powierzchnia lasów: Ogółem w tysiącach *ha*	Powierzchnia lasów: W % ogólnej powierzchni	Wyrąb roczny grubizny: Lata	Wyrąb roczny grubizny: Ogółem (w tysiącach m^3)	Wyrąb roczny grubizny: w tym drewno użytkowe (w tysiącach m^3)
Z.S.R.R.	1933	949 906	*44,7*	1935	205 700	113 900
Kanada	1928	298 221	*32,8*	1930	86 563	59 261
Stany Zjedn. Am. . .	1930	200 677	*26,1*	1930	.	61 474
Finlandia	1921–24	25 264	*73,5*	1935	38 600	.
Szwecja	1923–29	23 181	*56,5*	1932	34 000	21 900
Japonia	1930	23 023	*60,2*	1930	64 507	13 269
Niemcy	1935	12 948	*27,5*	1934–35	49 900	33 700
Francja	1934	10 559	*19,2*	1932	25 400	7 000
Polska	1937	8 624	*22,2*	1938	16 407	10 244
Jugosławia	1935	7 642	*30,6*	1936	16 000	6 500
Norwegia	1919–32	7 629	*24,7*	1920–26	9 000	6 328
Rumunia	1929	7 134	*24,2*	1933	16 568	7 142
Włochy	1935	5 808	*18,7*	1934–35	8 746	3 041
Czechosłowacja . . .	1930	4 643	*33,0*	1929–30	18 216	11 587
Bułgaria	1933	2 971	*28,8*	1933	2 472	659
Szwajcaria	1935	1 004	*24,3*	1934	3 000	1 400

Źródło: *Annuaire International de Statistique Forestière 1933/35*, Rzym 1936.

TABL. 26. ZBIORY OWOCÓW

Wyszczególnienie		Jabłonie	Grusze	Śliwy	Wiśnie	Czereśnie
		Zbiory w tys. *q*				
Ogółem	1934	1 910	380	180	130	80
	1935	2 150	420	390	100	80
	1936	2 130	640	240	270	170
	1937	4 960	940	580	250	190
		Plony w *kg*				
Z jednego drzewa:						
zdolnego do owocowania . .	1936	22	23	9	19	22
	1937	47	32	20	18	22
owocującego	1936	39	38	20	24	28
	1937	62	48	29	23	27

TABL. 27. ROZWÓJ JEDWABNICTWA

Wyszczególnienie	1924-1928[a]	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
Liczba hodowców .	159	362	400	408	520	744	850	896	1 002	1 271	1 322
Waga jajeczek użytych do hodowli w *hg*	19[b]	15	21	26	46	50	49	60	63	100	113
Produkcja oprzędów w *kg*	1 260[b]	843	1 490	2 068	3 414	3 155	3 839	4 509	5 993	8 745	11130

a Przeciętne roczne. *b* Lata 1926–1928.

Źródło: Dane Ministerstwa Sprawiedliwości (więzienia), Centralnej Doświadczalnej Stacji Jedwabniczej w Milanówku, Związku Hodowców Jedwabników w Polsce i Krajowego Gospodarskiego Towarzystwa „Silskij Hospodar" we Lwowie.

TABL. 28. ZWIERZĘTA GOSPODARSKIE

A. Polska. Poszczególne lata

Zwierzęta gospodarskie	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938 Ogółem	1938 w tym wieś
	w tysiącach sztuk									
Konie	4 103	4 124	3 940	3 773	3 764	3 760	3 824	3 890	3 916	3 737
poniżej 1 roku	284	283	192	138	165	213	251	296	315	309
od 1 do 3 lat	289	313	326	277	204	178	234	292	342	337
od 3 do 4 lat	264	274	256	266	248	164	145	182	234	230
4-letnie i starsze	3 266	3 254	3 166	3 092	3 147	3 205	3 194	3 120	3 025	2 861
Bydło rogate	9 399	9 786	9 461	8 985	9 258	9 759	10200	10 572	10 554	10 218
poniżej 1 roku	1 500	1 579	1 259	1 154	1 408	1 613	1 646	1 667	1 520	1 486
roczne i starsze:										
woły i buhaje	495	466	427	342	342	405	445	466	432	424
jałowizna	1 213	1 190	1 202	1 059	1 056	1 188	1 336	1 386	1 365	1 331
krowy	6 191	6 551	6 573	6 430	6 452	6 553	6 773	7 053	7 237	6 977
Trzoda chlewna	6 047	7321	5 844	5 753	7 091	6 723	7 060	7 696	7 525	7 263
poniżej 6 miesięcy	3 155	3 754	2 783	2 981	3 767	3 474	3 600	4 105	3 795	3 657
6-miesięczna i starsza	2 892	3 567	3 061	2 772	3 324	3 249	3 460	3 591	3 730	3 606
Owce	2 492	2 599	2 488	2 557	2 554	2 802	3 024	3 188	3 411	3 381
poniżej 1 roku	1 018	1 086	1 032	1 103	1 095	1 251	1 352	1 424	1 551	1 540
roczne i starsze	1 474	1 513	1 456	1 454	1 459	1 551	1 672	1 764	1 860	1 841
Kozy	227	237	248	278	321	355	383	406	420	341

B. Województwa. Rok 1938

Miasta. Wieś Wielkość gospodarstw Województwa	Konie	Bydło rogate Ogółem	Bydło rogate w tym krowy	Trzoda chlewna	Owce	Kozy	Konie	Bydło rogate	Trzoda chlewna	Owce
	w tysiącach sztuk						na 100 *ha* ziemi użytkowanej rolniczo przypada szt.			
Polska	**3 916**	**10554**	7 237	**7 525**	**3 411**	**420**	***15.3***	***41.2***	***29.4***	***13.3***
Miasta	179	336	260	262	30	79	*23.4*	*43.9*	*34.2*	*3.9*
Wieś	3 737	10218	6 977	7 263	3 381	341	*15.1*	*41.2*	*29.3*	*13.6*
Gospodarstwa:										
poniżej 50 *ha*	3 346	9 511	6 565	6 878	2 939	339	.	.	.	.
50 *ha* i więcej	391	707	412	385	442	2	.	.	.	.
M. st. Warszawa	8	3	2	1	0	1	*0*	*0*	*0*	*0*
Warszawskie	341	852	615	732	75	6	*14.8*	*37.1*	*31.8*	*3.3*
Łódzkie	219	633	454	422	102	19	*15.1*	*43.7*	*29.1*	*7.0*
Kieleckie	248	725	507	398	45	28	*16.1*	*47.1*	*25.8*	*2.9*
Lubelskie	330	749	551	722	95	3	*17.5*	*39.6*	*38.2*	*5.0*
Białostockie	249	500	344	469	361	1	*15.7*	*31.6*	*29.6*	*22.8*
Wileńskie	220	514	367	394	648	3	*12.5*	*29.3*	*22.5*	*37.0*
Nowogródzkie	194	475	333	384	432	1	*13.8*	*33.9*	*27.4*	*30.8*
Poleskie	188	659	395	435	542	2	*9.9*	*34.7*	*22.9*	*28.5*
Wołyńskie	416	915	574	709	277	5	*18.8*	*41.5*	*32.1*	*12.6*
Poznańskie	308	871	559	960	126	148	*14.5*	*40.9*	*45.1*	*5.9*
Pomorskie	256	654	441	693	217	43	*14.7*	*37.6*	*39.8*	*12.5*
Śląskie	33	128	93	79	7	56	*13.7*	*53.1*	*32.8*	*2.9*
Krakowskie	157	807	556	248	90	39	*13.1*	*67.4*	*20.7*	*7.5*
Lwowskie	359	1 071	764	357	111	19	*18.3*	*54.5*	*18.2*	*5.7*
Stanisławowskie	139	467	315	195	186	26	*13.8*	*46.4*	*19.4*	*18.5*
Tarnopolskie	251	531	367	327	97	20	*19.5*	*41.3*	*25.4*	*7.5*

TABL. 29. ZWIERZĘTA GOSPODARSKIE W NIEKTÓRYCH KRAJACH

Kraje	Lata	Konie	Bydło rogate	Trzoda chlewna	Owce	Konie	Bydło rogate	Trzoda chlewna	Owce
		w tysiącach sztuk				na 100 *ha* ziemi użytkowanej rolniczo przypada szt.			
Anglia	1938	1 096	8 697	4 366	26 302	*5,6*	*44,1*	*22,1*	*133,4*
Argentyna . .	1937	8 527	33 101	3 976	43 790	*5,5*	*21,5*	*2,6*	*28,4*
Australia . . .	1936	1 763	13 491	1 203	108 886	*11,7*	*89,7*	*8,0*	*724,0*
Brazylia . . .	1935	6 052	40 514	23 183	13 049	.	.	.	.
Dania	1938	564	3 183	2 845	187a	*18,3*	*103,4*	*92,4*	*6,1*a
Estonia . . .	1938	219	661	385	650	*7,7*	*23,2*	*13,5*	*22,9*
Finlandia . .	1937	380	1 925	504	1 072	*11,1*	*56,2*	*14,7*	*31,3*
Francja . . .	1938	2 692	15 622	7 127	9 872	*7,8*	*45,0*	*20,5*	*28,4*
Hiszpania . .	1934	568	4 215	5 412	19 093	.	.	.	.
Holandia . .	1937	300	2 627	1 406	608	*12,7*	*111,5*	*59,7*	*25,8*
Irlandia . . .	1937	429	3 955	935	3 000	*9,1*	*84,0*	*19,9*	*63,7*
Jugosławia . .	1937	1 249	4 169	3 180	9 909	*8,7*	*29,1*	*22,2*	*69,1*
Kanada . . .	1937	2 883	8 841	3 963	3 340	.	.	.	.
Litwa	1938	550	1 193	1 187	1 241	*14,0*	*30,5*	*30,3*	*31,7*
Łotwa	1938	400	1 224	814	1 360	*10,5*	*32,1*	*21,3*	*35,6*
Niemcy . . .	1938	3 443	19 911	23 481	4 809	*12,0*	*69,3*	*81,7*	*16,7*
Nowa Zelandia	1937	278	4 389	802	31 306	*3,7*	*57,8*	*10,6*	*412,1*
Polska . .	1938	3 916	10 554	7 525	3 411	*15,3*	*41,2*	*29,4*	*13,3*
Rumunia . .	1935	2 167	4 327	2 970	11 838	*11,9*	*23,7*	*16,2*	*64,7*
Stany Zj. Am.	1938	10 800	66 821	49 011	53 762	.	.	.	.
Szwecja . . .	1938	617	3 036	1 371	406	*12,8*	*60,9*	*26,7*	*8,3*
Węgry	1938	814	1 750a	3 110	1 629	*10,7*	*23,1*a	*41,1*	*21,5*
Włochy . . .	1938	791	7 667	2 940	9 467	*3,6*	*37,5*	*13,9*	*44,9*
Z.S.R.R. . .	1938	17 500	63 200	30 600	102 500	.	.	.	.

a 1937 r.

TABL. 30. HODOWLE ZARODOWE[a]

Izby rolnicze	Bydło rogate			Trzoda chlewna			Owce	
	Obory	Buhaje	Krowy	Chlewnie	Knury	Maciory	Tryki	Owce
Polska	**172**	**2 124**	**31 949**	**59**	**977**	**3 424**	**1 411**	**17 919**
Warszawska . .	18	245	5 533	2	32	171	60	964
Łódzka	11	119	1 964	.	19	62	90	303
Kielecka	16	165	2 889	.	16	76	169	614
Lubelska	19	171	2 484	.	15	75	193	1 575
Białostocka . . .	.	68	602	.	28	68	57	225
Wileńska	2	87	852	1	45	160	289	2 123
Poleska	.	51	373	.	20	70	40	187
Wołyńska	.	42	469	4	41	262	11	325
Wielkopolska . .	36	422	5 443	26	277	571	178	2 315
Pomorska	37	257	4 450	.	235	324	218	7 067
Śląska	8	91	1 596	.	.	.	5	102
Krakowska . . .	17	147	1 757	11	172	510	92	2 030
Lwowska	8	259	3 537	15	77	1 075	9	89

a Uznane za zarodowe w myśl ustawy z dn. 5.III 1934 r. o nadzorze nad hodowlą bydła, trzody chlewnej i owiec.

TABL. 31. SZACUNEK PRODUKCJI MLEKA W 1934 R.

Wyszczególnienie	Polska	Województwa			
		centralne	wschodnie	zachodnie	południowe
Ogólna produkcja w mil. litrów	8 978	3 299	1 455	1 604	2 620
Gospodarstwa: poniżej 50 *ha*	8 174	3 047	1 369	1 252	2 506
50 *ha* i więcej	804	252	86	352	114
Produkcja przeciętna na 1 ha użytków rolnych w litrach	*351*	*343*	*200*	*391*	*480*

TABL. 32. MLECZNOŚĆ KRÓW

Lata Rasy [a] Izby rolnicze	Ogółem			Gospodarstwa					
				poniżej 50 *ha*			50 *ha* i więcej		
	Krowy pod kontrolą	Wydajność mleka na krowę w *kg* [b]	% tłuszczu w mleku	Krowy pod kontrolą	Wydajność mleka na krowę w *kg* [b]	% tłuszczu w mleku	Krowy pod kontrolą	Wydajność mleka na krowę w *kg* [b]	% tłuszczu w mleku
1930/31	114 141	3 022	*3,40*	29 843	2 433	*3,56*	84 298	3 219	*3,36*
1931/32	88 505	2 967	*3,38*	16 681	2 494	*3,54*	71 824	3 076	*3,35*
1932/33	71 681	3 041	*3,36*	11 396	2 548	*3,54*	60 285	3 134	*3,34*
1933/34	68 659	3 171	*3,35*	11 077	2 584	*3,53*	57 582	3 284	*3,33*
1934/35	78 954	3 156	*3,38*	13 812	2 586	*3,57*	65 142	3 277	*3,34*
1935/36	84 964	3 172	*3,40*	18 146	2 567	*3,59*	66 818	3 337	*3,36*
1936/37	94 819	3 183	*3,42*	19 273	2 586	*3,59*	75 546	3 336	*3,38*
1937/38	**105 054**	**3 166**	***3,42***	**18 770**	**2 598**	***3,60***	**86 284**	**3 290**	***3,40***
Rasa: nizinna	61 207	3 461	*3,36*	6 750	3 049	*3,39*	54 457	3 512	*3,35*
czerwona polska	12 952	2 301	*3,86*	4 683	2 270	*3,90*	8 269	2 319	*3,83*
simentalska . .	3 210	2 569	*3,88*	1 360	2 523	*3,90*	1 850	2 603	*3,86*
inne i bezrasowe	7 076	2 250	*3,64*	3 028	2 161	*3,69*	4 048	2 316	*3,61*
Izba: Warszawska .	18 105	3 314	*3,37*	1 806	2 749	*3,44*	16 299	3 377	*3,37*
Łódzka	7 697	3 255	*3,38*	1 219	2 970	*3,43*	6 478	3 309	*3,37*
Kielecka . . .	8 540	3 193	*3,32*	1 155	2 600	*3,50*	7 385	3 286	*3,30*
Lubelska . . .	7 628	2 958	*3,47*	1 474	2 355	*3,53*	6 154	3 103	*3,45*
Białostocka . .	2 945	2 204	*3,79*	1 229	2 217	*3,89*	1 716	2 195	*3,70*
Wileńska . . .	7 765	2 311	*3,64*	1 764	2 028	*3,78*	6 001	2 394	*3,61*
Poleska	1 689	1 986	*3,69*	493	2 041	*3,75*	1 196	1 964	*3,66*
Wołyńska . . .	2 657	2 429	*3,66*	761	2 277	*3,85*	1 896	2 490	*3,59*
Wielkopolska .	17 245	3 664	*3,34*	1 852	2 971	*3,37*	15 393	3 747	*3,34*
Pomorska . .	10 657	3 509	*3,31*	1 220	3 462	*3,27*	9 437	3 515	*3,32*
Śląska	5 306	3 602	*3,33*	912	3 146	*3,42*	4 394	3 696	*3,31*
Krakowska . .	5 057	2 849	*3,59*	1 993	2 291	*3,91*	3 064	3 212	*3,44*
Lwowska . . .	9 763	3 010	*3,63*	2 892	2 590	*3,81*	6 871	3 187	*3,57*

a W podziale na rasy uwzględniono tylko krowy pozostające pod kontrolą przez cały rok. *b* Kilogram mleka odpowiada w przybliżeniu 0,97 litra.

Źródło: Polskie Towarzystwo Zootechniczne. Sprawozdanie z działalności Kółek Kontroli Obór za 1937/38 r.

TABL. 33. RYBOŁÓWSTWO MORSKIE

A. Rybacy i sprzęt rybacki

Wyszczególnienie	1929	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
Liczba rybaków	1 370	1 587	1 609	1 631	1 687	1 730	1 780	1 822	1 955
Liczba łodzi:									
motorowych	125	142	155	173	189	206	217	209	191
niemotorowych	906	885	695	713	733	603	817	744	691
Sieci w tys. szt.	31,8	31,4	33,7	32,6	31,4	33,0	35,0	25,6	26,7
Połowy ogółem w tys. *q*	27,8	57,7	90,6	139,6	145,0	171,1	233,2	140,1	125,2
Wyrtość połowów w tys. *zł*	3630,8	2393,7	2559,7	4589,4	3991,8	3431,7	3986,0	5127,3	7181,7
Przeciętny roczny połów jednego rybaka									
w q	*20,3*	*36,1*	*44,7*	*85,6*	*86,0*	*98,9*	*131,0*	*76,9*	*64,0*
w tys. zł	*2,6*	*1,5*	*0,9*	*2,8*	*2,4*	*2,0*	*2,2*	*2,8*	*3,7*

B. Połowy

Gatunki ryb	1929	1931	1934	1937	1938	1929	1931	1934	1937	1938
	w tysiącach *q*					wartość w tysiącach *zł*				
Ogółem	**27,8**	**57,7**	**145,0**	**140,1**	**125,2**	**3630,7**	**2393,7**	**3991,8**	**5127,3**	**7181,7**
Połowy przybrzeżne										
Śledzie	2,9	1,9	6,5	8,4	3,3	275,1	143,4	215,5	264,0	101,5
Plastugi	10,0	9,6	8,4	11,2	4,1	1091,1	627,0	335,3	410,0	166,3
Łososie	1,3	0,8	0,7	0,3	0,3	667,3	452,8	278,6	175,4	151,8
Pomuchle	2,4	1,7	5,4	17,3	12,3	241,6	121,8	116,8	276,5	271,9
Szproty	7,8	40,9	74,4	29,1	1,4	291,5	417,0	901,8	560,6	56,6
Węgorze	1,4	1,3	1,4	1,5	1,4	648,4	413,4	269,0	312,1	262,4
Inne	2,0	1,5	1,7	2,7	2,2	415,7	218,3	124,8	183,0	159,3
Połowy dalekomorskie										
Śledzie	—	—	46,5	68,7	95,6	—	—	1750,0	2897,9	5776,4
Inne	—	—	—	0,9	4,6	—	—	—	47,8	235,5

TABL. 34. POŁOWY MORSKIE W NIEKTÓRYCH KRAJACH

Kraje	1935	1936								
		Ogółem	w tym							
			pomuchle	wątłusze srebrz.	merlany	śledzie	makrele	płastugi	węgorze
w tysiącach ton										
Anglia	1 011,7	1 063,6	360,4	117,9	36,1	283,7	12,6	31,8	.
Dania	86,8	86,8	19,2	1,7	0,1	16,1	4,6	18,5	4,1
Francja	.	.	58,1	.	10,2	56,7	21,2	6,4	.
Holandia	196,5	232,5	4,0	4,9	2,2	102,7	4,8	8,7	.
Kanada	.	.	77,1	18,3	.	129,4	10,3	.	.
Niemcy	476,8	599,4	118,0	21,7	59,6	234,2	3,1	3,0	2,5
Norwegia	1 003,9	1 120,2	258,0	25,5	59,3	699,1	7,1	3,0	.
Polska	17,1	23,3	0,9	.	.	6,1	.	0,9	0,2
St. Zj. Am.	169,4	188,3	36,9	65,3	.	.	13,1	.	.
Szwecja	106,9	112,0	12,3	4,9	0,2	65,7	3,8	1,3	1,7
w tysiącach złotych									
Anglia	411 760	415 224	107 309	67 741	3 767	63 690	2 713	38 693	.
Dania	46 075	46 619	4 968	1 196	21	4 304	1 100	18 581	6 013
Francja	266 138	289 202	29 471	.	22 859	19 099	13 895	6 628	.
Holandia	55 459	62 885	2 250	2 643	496	29 614	1 326	4 315	.
Kanada	181 628	207 610	17 663	6 849	.	13 660	2 449	.	.
Niemcy	178 461	224 426	37 460	12 303	17 111	94 589	1 153	2 555	7 267
Norwegia	101 784	107 716	32 374	3 197	5 085	35 935	2 093	2 484	.
Polska	3 432	3 986	202	.	.	1 621	.	283	362
St. Zj. Am.	47 727	59 063	12 026	23 643	.	.	4 187	.	.
Szwecja	38 738	37 268	3 389	2 574	46	12 421	1 057	1 715	3 404

Przedsiębiorstwa państwowe i samorządowe ob. dział XXIV, tabl. 24—28, str. 387—390. Opodatkowanie przedsiębiorstw ob. dział XXIV, tabl. 20, str. 383—385.

A. Przedsiębiorstwa

TABL. 1. ŚWIADECTWA PRZEMYSŁOWE NA 1935 R. WYKUPIONE DLA ZAKŁADÓW PRZEMYSŁOWYCH W MIASTACH I NA WSI

Województwa	Ogółem	W miastach						Na wsi
		razem	liczących tysięcy mieszkańców					
			100 i więcej	50–100	20–50	10–20	poniżej 10	
Polska	**221 710**	**140 290**	**46 636**	**10 954**	**20 110**	**20 114**	**42 476**	**81 420**
M. st. Warszawa	16 646	16 646	16 646	×	×	×	×	×
Warszawskie	18 874	10 524	—	—	1 454	3 582	5 488	8 350
Łódzkie	22 597	17 460	8 439	1 291	3 747	2 362	1 621	5 137
Kieleckie	14 099	8 814	2 634	1 244	1 788	527	2 621	5 285
Lubelskie	15 221	7 667	1 221	—	1 671	2 757	2 018	7 554
Białostockie	8 809	5 754	—	1 805	872	499	2 578	3 055
Wileńskie	5 355	3 090	2 127	—	—	—	963	2 265
Nowogródzkie	4 796	2 089	—	—	509	718	862	2 707
Poleskie	5 598	3 198	—	905	710	473	1 110	2 400
Wołyńskie	9 911	4 882	—	—	2 253	636	1 993	5 029
Poznańskie	27 531	17 184	3 871	1 070	870	1 878	9 495	10 347
Pomorskie	20 626	12 579	1 784	3 358	835	1 566	5 036	8 047
Śląskie	13 135	6 704	2 904	—	1 772	1 107	921	6 431
Krakowskie	13 279	8 953	3 513	—	1 352	1 671	2 417	4 326
Lwowskie	13 492	8 658	3 497	619	1 358	943	2 241	4 834
Stanisławowskie	6 725	3 769	—	662	686	681	1 740	2 956
Tarnopolskie	5 016	2 319	—	—	233	714	1 372	2 697

TABL. 2. ŚWIADECTWA PRZEMYSŁOWE NA 1938 R. WYKUPIONE DLA ZAKŁADÓW HANDLOWYCH W MIASTACH I NA WSI

Województwa	Ogółem	W miastach						Na wsi	Handel bez stałej siedziby
		razem	liczących tysięcy mieszkańców						
			100 i więcej	50–100	20–50	10–20	poniżej 10		
Polska . . 1935	420 653	250 047	84 682	16 853	40 078	35.059	73 375	132 073	38 533
1938	**468 774**	**271 384**	**98 075**	**18 464**	**40 920**	**36 941**	**76 984**	**158 429**	**38 961**
Zakłady handlowe[a]	462 245	267 337	95 614	18 159	40 362	36 635	76 567	158 088	36 820
M. st. Warszawa	33 115	32 695	32 695	×	×	×	×	×	420
Warszawskie	36 218	16 350	—	—	2 456	6 714	7 180	16 153	3 715
Łódzkie	44 249	30 338	16 483	1 108	5 400	3 436	3 911	10 892	3 019
Kieleckie	36 765	19 489	5 709	3 476	3 610	1 135	5 559	13 390	3 886
Lubelskie	28 941	13 348	2 939	—	3 048	3 669	3 692	12 820	2 773
Białostockie	16 641	9 836	—	2 786	2 380	937	3 733	5 235	1 570
Wileńskie	15 380	7 413	5 130	—	—	—	2 283	5 266	2 701
Nowogródzkie	11 178	4 068	—	—	916	1 405	1 747	5 374	1 736
Poleskie	11 703	5 358	—	1 757	1 139	739	1 723	5 026	1 319
Wołyńskie	25 727	11 190	—	—	6 016	1 459	3 715	11 536	3 001
Poznańskie	35 516	21 965	6 027	1 867	1 352	2 293	10 426	10 520	3 031
Pomorskie	31 094	19 664	6 185	3 693	1 252	2 128	6 406	9 432	1 998
Śląskie	21 930	9 869	5 081	—	2 569	1 172	1 047	8 987	3 074
Krakowskie	35 825	20 951	7 029	—	3 283	3 859	6 780	12 508	2 366
Lwowskie	41 351	25 623	8 336	1 616	4 078	3 348	8 245	14 839	889
Stanisławowskie	18 017	9 655	—	1 856	1 892	1 745	4 162	7 621	741
Tarnopolskie	18 595	9 525	—	—	971	2 596	5 958	8 489	581
Zajęcia przemysł.	6 529	4 047	2 461	305	558	306	417	341	2 141

a Łącznie z żeglugą—statkami.

TABL. 3. ŚWIADECTWA PRZEMYSŁOWE WYKUPIONE DLA ZAKŁADÓW PRZEMYSŁOWYCH WEDŁUG KATEGORII

Lata Województwa Miasta		Ogółem	Kategorie świadectw przemysłowych								
			I–VII razem	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
Polska . . .	1932	203 434	26 528	202	129	293	1 916	3 762	7 575	12651	176 906
	1933	203 709	25 255	186	122	268	1 799	3 611	7 421	11848	178 454
	1934	211 778	26 276	196	128	304	2 036	3 864	7 802	11946	185 502
	1935	221 710	26 511	202	122	354	1 902	3 438	7 758	12735	195 199
	1936	234 697	26 728	194	128	337	1 659	3 527	8 039	12844	207 969
	1937	252 351	28 594	200	117	363	1 753	3 830	8 453	13878	223 757
	1938	**272 540**	**30 509**	**210**	**138**	**389**	**1 910**	**4 131**	**8 718**	**15013**	**242 031**
					Województwa						
M. st. Warszawa .		20 067	3 346	14	11	46	254	602	552	1 867	16 721
Warszawskie . . .		22 213	1 569	15	6	20	95	187	497	749	20 644
Łódzkie		28 708	4 116	33	36	56	349	604	891	2 147	24 592
Kieleckie		20 230	2 302	37	18	46	150	277	561	1 213	17 928
Lubelskie		16 854	1 658	8	4	7	65	135	530	909	15 196
Białostockie . . .		11 973	1 105	1	—	14	71	114	267	638	10 868
Wileńskie		6 734	886	—	1	3	33	67	178	604	5 848
Nowogródzkie . .		6 876	628	—	—	3	21	43	152	409	6 248
Poleskie		7 608	645	—	1	6	16	54	178	390	6 963
Wołyńskie		13 784	1 246	3	—	17	63	132	454	577	12 538
Poznańskie		31 552	2 543	16	7	25	159	415	947	974	29 009
Pomorskie		23 427	2 159	17	8	35	134	374	715	876	21 268
Śląskie		15 428	1 738	43	17	47	174	372	354	731	13 690
Krakowskie . . .		15 888	1 953	13	17	31	164	295	497	936	13 935
Lwowskie		17 048	2 650	7	7	19	91	306	1 163	1 057	14 398
Stanisławowskie .		7 896	900	2	5	12	44	80	314	443	6 996
Tarnopolskie . .		6 254	1 065	1	—	2	27	74	468	493	5 189
				Miasta liczące 50 000 i więcej mieszkańców							
Warszawa		20 067	3 346	14	11	46	254	602	552	1 867	16 721
Łódź		10 375	1 918	18	16	37	207	353	307	980	8 457
Poznań		4 422	547	1	5	3	43	104	103	288	3 875
Lwów		4 220	564	1	1	7	32	94	124	305	3 656
Kraków		3 990	577	1	1	8	54	103	115	295	3 113
Białystok		2 498	246	—	—	6	36	41	50	113	2 252
Wilno		2 475	312	—	1	—	20	36	42	213	2 163
Bydgoszcz		2 167	296	—	1	11	28	82	54	120	1 871
Częstochowa . . .		2 042	315	5	—	7	31	58	51	163	1 727
Katowice		1 935	407	5	3	8	34	89	65	203	1 528
Sosnowiec		1 751	169	8	2	2	13	19	21	104	1 582
Gdynia		1 619	206	1	—	2	16	42	38	107	1 413
Chorzów		1 528	140	2	—	2	7	35	25	69	1 388
Kalisz		1 434	148	—	—	3	14	21	37	73	1 286
Lublin		1 252	159	2	2	3	14	33	22	83	1 093
Brześć n. Bugiem		1 128	70	—	—	—	3	6	13	48	1 058
Włocławek		1 042	94	—	1	5	12	13	14	49	948
Toruń		997	102	—	1	—	9	22	25	45	895
Kielce		955	131	—	1	2	8	22	29	69	824
Radom		955	142	1	—	1	20	19	34	67	813
Stanisławów . . .		814	82	—	1	2	6	14	18	41	732
Przemyśl		793	91	—	1	—	4	13	14	59	702
Grudziądz		763	69	1	2	2	4	16	8	36	694
Piotrków Tryb. .		739	48	1	—	2	7	7	8	23	691

TABL. 4. ŚWIADECTWA PRZEMYSŁOWE NA 1935 R. WYKUPIONE DLA ZAKŁADÓW PRZEMYSŁOWYCH WEDŁUG GAŁĘZI PRZEMYSŁU W MIASTACH I NA WSI

Gałęzie przemysłu	Polska	Kategorie świadectw przemysłowych			Województwa			
		I-V	VI-VII	VIII	centralne	wschodnie	zachodnie	południowe
Ogółem	**221 710**	**6 018**	**20 493**	**195 199**	**104 429**	**25 660**	**53 109**	**38 512**
Kat. św. przem. I—V	6 018	6 018	×	×	3 114	362	1 573	969
VI—VII	20 493	×	20 493	×	9 786	2 598	3 647	4 462
VIII	195 199	×	×	195 199	91 529	22 700	47 889	33 081
Miasta	140 290	4 296	11 180	124 814	71 893	13 259	31 439	23 699
Wieś	81 420	1 722	9 313	70 385	32 536	12 401	21 670	14 813
Mineralny wraz z górnictwem	7 454	832	1 616	5 006	2 562	1 053	1 453	2 386
Miasta	3 143	339	755	2 049	1 150	261	619	1 113
Wieś	4 311	493	861	2 957	1 412	792	834	1 273
Metalowy i elektrotechniczny	25 820	692	1 196	23 932	11 213	3 083	7 539	3 985
Miasta	15 894	593	1 093	14 208	7 654	1 617	3 975	2 648
Wieś	9 926	99	103	9 724	3 559	1 466	3 564	1 337
Chemiczny	4 894	298	552	4 044	2 309	886	689	1 010
Miasta	3 096	220	450	2 426	1 658	317	515	606
Wieś	1 798	78	102	1 618	651	569	174	404
Włókienniczy	9 376	872	1 646	6 858	7 429	458	501	988
Miasta	8 315	828	1 525	5 962	6 844	287	436	748
Wieś	1 061	4[illegible]	121	896	585	171	65	240
Papierniczy	1 026	125	200	701	650	76	109	191
Miasta	963	96	1[illegible]	675	626	65	92	180
Wieś	63	29	8	26	24	11	17	11
Skórzany	4 366	131	394	3 841	2 406	629	837	494
Miasta	3 412	118	373	2 921	2 035	375	576	426
Wieś	954	13	21	920	371	254	261	68
Drzewny	18 509	750	2 534	15 225	6 985	2 057	5 957	3 510
Miasta	10 152	324	916	8 912	4 498	839	3 150	1 665
Wieś	8 357	426	1 618	6 313	2 487	1 218	2 807	1 845
Spożywczy	58 618	1 466	8 563	48 589	26 311	6 949	14 034	11 324
Miasta	23 889	979	2 526	20 384	11 026	2 219	6 545	4 099
Wieś	34 729	487	6 037	28 205	15 285	4 730	7 489	7 225
Odzieżowy	52 170	137	1 345	50 688	28 143	6 908	10 041	7 078
Miasta	40 618	132	1 313	39 173	23 072	4 831	6 813	5 902
Wieś	11 552	5	32	11 515	5 071	2 077	3 228	1 176
Poligraficzny	4 635	174	421	4 040	2 123	570	1 051	891
Miasta	4 202	173	414	3 615	2 011	449	926	816
Wieś	433	1	7	425	112	121	125	75
Budowlany	7 815	409	1 252	6 154	3 206	323	2 733	1 553
Miasta	5 719	390	1 059	4 270	2 198	214	2 017	1 290
Wieś	2 096	19	193	1 884	1 008	109	716	263
Przeróbka różnych materiałów	3 903	—	33	3 870	1 523	279	1 390	711
Miasta	3 221	—	25	3 196	1 329	200	1 085	607
Wieś	682	—	8	674	194	79	305	104
Elektrownie	548	69	86	393	207	126	104	111
Miasta	281	41	57	183	109	61	46	65
Wieś	267	28	29	210	98	65	58	46
Inne	22 576	63	655	21 858	9 362	2 263	6 671	4 280
Miasta	17 385	63	482	16 840	7 683	1 524	4 644	3 534
Wieś	5 191	—	173	5 018	1 679	739	2 027	746

TABL. 5. ŚWIADECTWA PRZEMYSŁOWE WYKUPIONE DLA ZAKŁADÓW HANDLOWYCH (BEZ ZAJĘĆ PRZEMYSŁOWYCH) WEDŁUG KATEGORII

Lata Województwa Miasta		Ogółem	Kategorie świadectw przemysłowych				
			I	II	III	IV	V oraz handel jarm. i żegluga
Polska	1932	427 871	764	29 475	203 200	187 709	6 723
	1933	405 930	703	23 274	151 664	224 950	5 339
	1934	403 504	553	19 863	118 838	259 309	4 941
	1935	416 970	576	19 215	101 331	291 604	4 244
	1936	431 599	611	20 128	97 115	309 165	4 580
	1937	456 620	758	22 311	98 344	330 421	4 786
	1938	**462 245**	**790**	**25 663**	**96 415**	**333 922**	**5 455**
		Województwa					
M. st. Warszawa		33 115	333	4 583	10 162	17 885	152
Warszawskie		36 218	4	700	6 579	28 768	167
Łódzkie		44 249	120	3 862	9 711	30 128	428
Kieleckie		36 765	17	1 311	6 503	28 288	646
Lubelskie		28 941	11	848	5 217	22 785	80
Białostockie		16 641	6	724	3 435	12 337	139
Wileńskie		15 380	21	842	3 423	11 046	48
Nowogródzkie		11 178	3	285	1 930	8 945	15
Poleskie		11 703	3	356	2 094	9 144	106
Wołyńskie		25 727	8	852	4 684	19 918	265
Poznańskie		35 516	39	1 983	8 157	24 704	633
Pomorskie		31 094	53	2 195	7 983	20 012	851
Śląskie		21 930	68	2 307	7 728	11 444	383
Krakowskie		35 825	42	1 991	7 046	26 289	457
Lwowskie		41 351	49	1 963	6 530	32 377	432
Stanisławowskie		18 017	7	461	2 877	14 211	461
Tarnopolskie		18 595	6	400	2 356	15 641	192
		Miasta liczące 50 000 i więcej mieszkańców					
Warszawa		33 115	333	4 583	10 162	17 885	152
Łódź		16 480	118	3 159	4 710	8 456	37
Lwów		8 334	33	1 083	2 054	5 087	77
Kraków		7 029	34	988	2 022	3 941	44
Poznań		6 027	35	884	1 995	3 080	33
Wilno		5 130	18	592	1 434	3 085	1
Gdynia		3 436	31	525	1 046	1 773	61
Katowice		3 283	40	910	1 287	1 025	21
Częstochowa		3 125	2	241	835	2 033	14
Lublin		2 939	5	285	901	1 745	3
Białystok		2 786	3	320	733	1 708	22
Bydgoszcz		2 747	9	400	916	1 409	13
Sosnowiec		2 583	6	235	765	1 573	4
Chorzów		2 150	6	294	960	881	9
Radom		1 961	1	144	546	1 269	1
Kalisz		1 867	2	141	482	1 237	5
Stanisławów		1 854	3	135	414	1 291	11
Brześć n. Bugiem . . .		1 757	2	109	379	1 265	2
Przemyśl		1 611	2	121	399	1 088	1
Kielce		1 515	1	105	343	1 065	1
Toruń		1 325	3	177	503	629	13
Włocławek		1 268	2	100	385	774	7
Piotrków Trybunalski . .		1 108	1	40	250	816	1
Grudziądz		1 052	1	110	349	578	14

TABL. 6. ŚWIADECTWA PRZEMYSŁOWE NA 1938 R. WYKUPIONE DLA ZAKŁADÓW HANDLOWYCH WEDŁUG BRANŻ

Kategorie Branże	Kategorie świadectw przemysł.			Województwa Podział adm. obow. od dn. 1.IV 1939 r.					
	I i II	III	IV i V	m. st. Warszawa	warszaw., łódz., kielec., lubel., białostockie	wileń., nowogródz., poleskie, wołyńskie	poznańskie, pomorskie	śląskie	krakow., lwow., stanisław., tarnopolskie
Zakłady handlowe .	**26453**	**96415**	**338 926**	**33058**	**162 791**	**63 936**	**66299**	**21930**	**113 780**
Kat. św. przem.: I i II	26453	×	×	4 916	7 603	2 370	4 270	2 375	4 919
III	×	96415	×	10162	31 445	12 131	16140	7 728	18 809
IV i V	×	×	338 926	17980	123 743	49 435	45889	11827	90 052
Handel towarowy .	21859	80567	301 623	28148	147 307	56 688	55383	17798	98 725
Skup towarów . . .	1 122	3 645	25 127	481	11 563	7 025	4 004	288	6 533
w tym:									
zboże	232	1 063	5 679	6	3 258	1 493	501	5	1 711
owoce	9	60	3 506	28	2 255	657	339	7	289
zwierzęta żywe . .	212	696	5 369	54	2 401	1 078	1 501	28	1 215
skóry surowe . .	35	198	1 043	28	496	164	263	27	298
Sprzedaż towarów .	20737	76922	276 496	27667	135 744	49 663	51379	17510	92 192
Surowce rolne i artykuły dla potrzeb rolnictwa	993	1 868	4 837	472	2 204	970	1 632	549	1 871
w tym:									
syndykaty i spółdzielnie rolniczo-handlowe oraz sklepy z art. rolniczymi	230	676	179	31	314	150	349	71	170
zboże	244	496	1 027	37	478	292	286	23	651
zwierzęta żywe . .	105	53	694	28	154	97	162	92	319
Art. żywnościowe .	5 366	36305	170 343	12281	82 481	31 796	29593	10904	44 959
w tym:									
mąka, kasza, ryż .	271	632	775	67	604	247	279	48	433
wymiana zboża na mąkę i chleb . .	16	322	1 888	1	483	—	1 509	55	178
pieczywo	27	783	4 193	424	1 823	564	915	289	988
nabiał	115	1 018	3 919	576	1 109	217	1 171	934	1 045
mięso	450	5 578	19 272	1 994	9 477	3 249	2 753	1 730	6 097
ryby, śledzie . . .	132	310	2 291	354	1 156	355	340	134	394
owoce, warzywa .	180	659	7 808	1 100	3 122	930	1 443	974	1 078
słodycze	186	1 130	11 650	1 694	5 076	1 529	1 215	931	2 521
piwo	204	1 115	632	25	478	259	381	226	582
napoje alkoholowe .	247	2 543	1 220	179	1 968	467	490	317	589
wyroby tytoniowe .	407	813	5 884	509	1 509	756	832	463	3 035
Artykuły odzieżowe .	6 780	17385	52 431	5 762	30 269	9 406	10168	2 734	18 257
w tym:									
tkaniny	3 521	6 303	16 699	985	10 600	3 386	3 141	1 056	7 355
odzież, futra . . .	815	2 451	5 565	1 073	2 854	1 235	976	266	2 428
bielizna, trykotaże, galanteria	880	3 856	18 124	2 100	10 138	2 407	3 525	756	3 934
kapelusze, czapki .	71	287	1 340	165	377	128	516	111	401
obuwie	254	1 592	3 935	521	2 320	639	1 000	266	1 035
skóry, wyr. ze skóry	742	2 648	6 546	810	3 334	1 555	970	264	3 003
Meble, sprzęty, naczynia	719	2 322	6 553	933	3 155	1 014	1 471	433	2 588
w tym:									
meble	295	1 142	1 764	409	742	208	459	243	1 140

(dok. str. 100)

TABL. 6. ŚWIADECTWA PRZEMYSŁOWE NA 1938 R. WYKUPIONE DLA ZAKŁADÓW HANDLOWYCH WEDŁUG BRANŻ (dok.)

Branże	Kategorie świadectw przemysł.			Województwa Podział adm. obow. od dn. I. IV 1939 r.					
	I i II	III	IV i V	m. st. Warszawa	warszaw., łódz., kielec., lubel., białostockie	wileń., nowogródz., poleskie, wołyńskie	poznańskie, pomorskie	śląskie	krakow., lwow., stanisław., tarnopolskie
Meble, sprzęty, naczynia (dok.)									
sprzęty domowe	125	571	2 683	197	1 356	345	574	81	826
szkło, ceramika	237	432	1 393	235	751	365	242	59	410
Artykuły chemiczne	1 656	6 227	4 436	2 440	3 677	1 576	1 796	633	2 197
w tym:									
apteki	374	1 746	93	115	806	345	347	103	497
składy apteczne	408	1 679	997	429	754	629	590	261	421
mydlarnie, farby, lakiery	178	1 104	2 469	1 488	1 181	264	262	94	462
przetwory naftowe	307	1 448	561	157	678	262	513	118	588
Papier i wyroby z papieru	446	1 241	3 084	944	1 344	400	849	270	964
Książki, czasopisma i dzieła sztuki	104	966	2 243	421	915	546	518	190	723
w tym:									
księgarnie	63	730	1 164	264	606	286	271	99	431
czasopisma	24	120	782	78	258	237	132	79	142
Żelazo, metale, wyroby	2 642	5 651	6 026	1 963	4 242	1 701	2 303	824	3 286
w tym:									
środki komunikacji	341	757	499	115	315	163	676	157	171
maszyny	376	471	268	160	267	214	157	60	257
przybory i instrum.	261	521	257	301	178	96	154	76	234
wyr. zegarmistrzowskie i jubilerskie	164	767	1 046	340	465	174	412	120	466
wyroby elektrotechn.	471	954	403	348	480	163	333	185	319
Materiały budowlane i opałowe	1 527	3 513	11 612	2 140	6 203	1 460	2 168	580	4 101
w tym:									
materiały budowlane	552	1 310	2 073	372	1 601	431	411	118	1 002
węgiel	267	752	7 163	1 570	3 141	452	1 094	246	1 679
Artykuły różne i nie określone	504	1 444	14 931	311	1 254	794	881	393	13 246
Zakłady gastronomiczne i wynajem pomieszczeń	1 832	11744	26 022	2 006	10 199	4 850	7 943	2 881	11 719
Handel pieniężny i ubezpieczenia	459	277	1 220	252	494	152	605	138	315
Biura wszelkie	698	510	425	418	283	93	252	212	375
Wypożyczalnie	75	165	4 509	944	1 621	577	904	306	397
Transport, komunikacja, ekspedycja	798	1 356	659	361	926	353	550	173	450
Przedsiębiorstwa rozrywkowe	333	272	749	125	383	199	200	199	248
Lecznictwo i higiena	115	360	401	227	206	107	69	56	211
Inne i nie określone	284	1 164	3.318	577	1 372	917	393	167	1 340
Zajęcia przemysłowe	×	×	×	**1 070**	**1 598**	**870**	**929**	**601**	**1 461**
Żegluga—statki	×	×	×	**57**	**23**	**52**	**311**	**—**	**8**

TABL. 7. ŚWIADECTWA PRZEMYSŁOWE NA 1938 R. WYKUPIONE DLA ZAKŁADÓW HANDLOWYCH WEDŁUG BRANŻ I FORMY PRAWNEJ

Województwa Kategorie Branże	Ogółem	Zakłady stanowiące własność: spółek: akcyjnych	spółek: z ogr. odp.	spółek: komandytowych	spółek: firmowych	spółdzielni	osób pojedyńczych	Zakłady o innej i niewiadomej formie prawnej
Polska	468 774	2 886	4 127	184	14 703	14 465	429 608	2 801
M. st. Warszawa	34 185	725	1 305	51	2 150	248	29 517	189
Warszawskie	36 351	67	118	5	672	541	34 830	118
Łódzkie	44 912	268	338	13	1 498	616	42 004	175
Kieleckie	37 163	148	192	11	661	700	35 318	133
Lubelskie	29 090	84	93	9	916	1 217	26 636	135
Białostockie	16 896	47	61	2	647	396	15 629	114
Wileńskie	15 596	77	74	6	1 040	348	13 921	130
Nowogródzkie	11 297	20	15	—	566	333	10 258	105
Poleskie	11 839	26	51	3	537	394	10 742	86
Wołyńskie	26 126	42	55	2	828	844	24 198	157
Poznańskie	35 949	200	303	22	647	847	33 775	155
Pomorskie	31 590	339	533	25	581	577	29 355	180
Śląskie	22 531	293	448	30	572	423	20 592	173
Krakowskie	36 435	253	257	3	977	600	33 820	525
Lwowskie	41 885	214	223	2	1 264	2 877	37 040	265
Stanisławowskie	18 203	48	41	—	551	1 437	16 028	98
Tarnopolskie	18 726	35	20	—	596	2 067	15 945	63
Zakłady handlowe	**461 794**	**2 807**	**4 070**	**184**	**14 671**	**14 464**	**422 798**	**2 800**
Kat. św. przem.: I	790	343	160	16	125	5	122	19
II	25 663	1 496	2 257	115	5 459	158	15 769	409
III	96 415	693	1 291	44	5 045	6 508	81 833	1 001
IV	333 922	272	357	9	3 999	7 791	320 132	1 362
V	5 004	3	5	—	43	2	4 942	9
Handel towarowy	404 049	2 140	2 970	158	12 368	13 041	371 918	1 454
Skup towarów	29 894	16	165	8	1 826	290	27 572	17
w tym:								
zboże	6 974	2	26	1	330	49	6 564	2
owoce	3 575	—	1	—	1	230	3 342	1
zwierzęta żywe	6 277	2	21	3	269	34	5 945	3
skóry surowe	1 276	—	5	—	69	2	1 199	1
Sprzedaż towarów	374 155	2 124	2 805	150	10 542	12 751	344 346	1 437
Surowce rolne i artykuły dla potrzeb rolnictwa	7 698	68	194	18	463	717	6 224	14
w tym:								
syndykaty i spółdzielnie rolniczo-handlowe oraz sklepy z art. rolniczymi	1 085	37	69	4	60	606	303	6
zboże	1 767	3	23	10	138	24	1 565	4
zwierzęta żywe	852	—	22	—	61	14	755	—
Artykuły żywnościowe	212 014	391	770	32	3 035	11 147	195 626	1 013
w tym:								
mąka, kasza, ryż	1 678	2	24	1	136	2	1 512	1
wymiana zboża na mąkę i chleb	2 226	6	15	6	47	13	2 130	9
pieczywo	5 003	10	24	—	151	36	4 775	7
nabiał	5 052	7	33	—	75	473	4 455	9
mięso	25 300	23	158	4	524	78	24 503	10
ryby, śledzie	2 733	4	27	—	99	29	2 562	12
owoce, warzywa	8 647	5	22	—	162	20	8 431	7
słodycze	12 966	71	47	—	126	10	12 685	27
piwo	1 951	23	20	—	119	7	1 769	13
napoje alkoholowe	4 010	9	47	2	124	18	3 696	114
wyroby tytoniowe	7 104	3	15	3	62	54	6 784	183

(dok. str. 102)

TABL. 7. ŚWIADECTWA PRZEMYSŁOWE NA 1938 R. WYKUPIONE DLA ZAKŁADÓW HANDLOWYCH WEDŁUG BRANŻ I FORMY PRAWNEJ (dok.)

Branże	Ogółem	Zakłady stanowiące własność						Zakłady o innej i niewiadomej formie prawnej
		spółek				spółdzielni	osób pojedyńczych	
		akcyjnych	z ogr. odp.	komandytowych	firmowych			
Artykuły odzieżowe . . .	76 596	621	313	24	3 028	150	72 417	43
w tym:								
tkaniny	26 523	126	106	11	1 481	72	24 711	16
odzież, futra	8 832	49	68	3	396	11	8 297	8
bielizna, trykotaże, galanteria	22 860	42	35	5	494	19	22 256	9
kapelusze, czapki . . .	1 698	80	6	—	55	—	1 556	1
obuwie	5 781	177	22	1	109	10	5 460	2
skóry, wyroby ze skóry	9 936	108	48	2	351	35	9 387	5
Meble, sprzęty, naczynia	9 594	31	95	2	388	41	9 034	3
w tym:								
meble	3 201	8	38	1	180	27	2 947	—
sprzęty domowe	3 379	4	14	—	82	4	3 272	3
szkło, ceramika	2 062	15	34	—	97	5	1 911	—
Artykuły chemiczne . .	12 319	339	319	15	813	57	10 683	93
w tym:								
apteki	2 213	3	11	6	233	—	1 950	10
składy apteczne	3 084	42	80	3	179	11	2 758	11
mydlarnie, farby, lakiery	3 751	33	23	—	125	4	3 563	3
przetwory naftowe . . .	2 316	156	123	1	154	29	1 788	65
Papier i wyroby z papieru	4 771	43	105	7	208	35	4 336	37
Książki, czasopisma i dzieła sztuki	3 313	58	85	3	105	75	2 911	76
w tym:								
księgarnie	1 957	49	73	3	70	55	1 660	47
czasopisma	926	8	7	—	21	7	859	24
Żelazo, metale, wyroby .	14 319	376	504	27	979	52	12 343	38
w tym:								
środki komunikacji . . .	1 597	21	84	3	118	6	1 361	4
maszyny	1 115	131	73	5	110	12	778	6
przybory i instrumenty .	1 039	14	52	6	80	10	873	4
wyroby zegarmistrzowskie i jubilerskie	1 977	7	17	3	73	2	1 874	1
wyroby elektrotechniczne	1 828	113	121	3	183	5	1 383	20
Materiały budowlane i opałowe	16 652	151	324	20	1 247	113	14 770	27
w tym:								
materiały budowlane . .	3 935	43	106	5	453	10	3 308	10
węgiel	8 182	50	74	4	204	47	7 795	8
Art. różne i nie określone	16 879	46	96	2	276	364	16 002	93
Zakłady gastronomiczne i wynajem pomieszczeń	39 598	104	213	6	915	292	37 251	817
Handel pieniężny i ubezpieczenia	1 956	272	30	3	64	921	573	93
Biura wszelkie	1 633	84	191	6	179	23	1 098	52
Wypożyczalnie	4 749	23	67	1	104	53	4 470	31
Transport, komunikacja i ekspedycja	2 813	133	288	7	437	35	1 878	35
Przedsięb. rozrywkowe .	1 354	4	80	1	131	11	987	140
Lecznictwo i higiena . .	876	9	46	2	135	11	607	66
Inne i nie określone . . .	4 766	38	185	—	338	77	4 016	112
Zajęcia przemysłowe . .	6 529	—	—	—	—	—	6 529	—
Żegluga — statki	451	79	57	—	32	1	281	1

TABL. 8. ŚWIADECTWA PRZEMYSŁOWE NA 1938 R. WYKUPIONE DLA ZAKŁADÓW HANDLOWYCH WEDŁUG BRANŻ I WYZNANIA WŁAŚCICIELI

Województwa Kategorie Branże	Ogółem	Wyznanie właścicieli firm: jedno i wieloosobowych o składzie wyznaniowym jednolitym				wieloosobowych o składzie wyznaniowym niejednolitym			niewiadome[a]
		razem	rz. kat. obrz. łac.	mojżeszowe	inne	razem	chrześcijańskie	inne	
Polska	**468 774**	**444 388**	**192 420**	**221 193**	**30775**	**1 358**	**631**	**727**	**23028**
M. st. Warszawa .	34 185	32 022	13 879	17 327	816	329	161	168	1 834
Warszawskie . .	36 351	35 547	18 212	16 717	618	43	15	28	761
Łódzkie	44 912	43 658	18 777	22 194	2 687	120	65	55	1 134
Kieleckie	37 163	36 065	16 353	19 592	120	38	8	30	1 060
Lubelskie	29 090	27 575	9 153	18 002	420	58	8	50	1 457
Białostockie . . .	16 896	16 240	5 377	9 757	1 106	22	9	13	634
Wileńskie	15 596	14 838	4 713	9 043	1 082	67	23	44	691
Nowogródzkie . .	11 297	10 772	2 310	6 992	1 470	31	16	15	494
Poleskie	11 839	11 257	1 472	7 731	2 054	30	14	16	552
Wołyńskie . . .	26 126	24 657	3 224	17 425	4 008	51	20	31	1 418
Poznańskie . . .	35 949	34 568	28 016	4 137	2 415	100	84	16	1 281
Pomorskie . . .	31 590	30 124	23 826	3 617	2 681	150	108	42	1 316
Śląskie	22 531	21 387	16 497	3 622	1 268	111	40	71	1 033
Krakowskie . . .	36 435	34 902	16 946	17 583	373	62	8	54	1 471
Lwowskie	41 885	37 997	9 023	25 258	3 716	78	18	60	3 810
Stanisławowskie .	18 203	16 349	2 051	11 158	3 140	28	13	15	1 826
Tarnopolskie . .	18 726	16 430	2 591	11 038	2 801	40	21	19	2 256
Zakłady handlowe	**461 794**	**437 610**	**190 723**	**216 498**	**30389**	**1 342**	**630**	**712**	**22842**
Kat. św. przem.:									
I i II	26 453	22 712	7 411	14 208	1 093	626	259	367	3 115
III	96 415	87 154	38 508	44 310	4 336	485	254	231	8 776
IV i V	338926	327744	144 804	157980	24960	231	117	114	10951
Handel towarowy	404 049	384 460	159 490	198 770	26200	900	474	426	18689
Skup towarów . .	29 894	29 370	6 364	21 992	1 014	68	22	46	456
w tym:									
zboże	6 974	6 891	555	6 207	129	9	2	7	74
owoce	3 575	3 552	773	2 676	103	8	—	8	15
zwierzęta żywe .	6 277	6 178	2 583	3 195	400	20	12	8	79
skóry surowe .	1 276	1 272	167	1 091	14	—	—	—	4
Sprzedaż towarów	374 155	355 090	153 126	176 778	25186	832	452	380	18233
Surowce rolne i artykuły dla potrzeb rolnictwa .	7 698	6 807	2 495	3 814	498	41	17	24	850
w tym:									
syndykaty i spółdzielnie roln.-handl. oraz sklepy z art. roln. .	1 085	417	279	113	25	7	5	2	661
zboże	1 767	1 719	308	1 332	79	10	1	9	38
zwierzęta żywe . .	852	832	361	426	45	2	1	1	18

a Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, których wspólnikami są osoby prawne, spółki akcyjne, spółdzielnie, zakłady zależne od niektórych instytucji państwowych, samorządowych, organizacji społecznych itp oraz zakłady, dla których nie udało się ustalić wyznania właściciela.

(c. d. str. 104)

TABL. 8. ŚWIADECTWA PRZEMYSŁOWE NA 1938 R. WYKUPIONE DLA ZAKŁADÓW HANDLOWYCH WEDŁUG BRANŻ I WYZNANIA WŁAŚCICIELI (c. d.)

Branże	Ogółem	Wyznanie właścicieli firm: jedno i wieloosobowych o składzie wyznaniowym jednolitym				wieloosobowych o składzie wyznaniowym niejednolitym			niewiadome[a]
		razem	rz.kat. obrz. łac.	mojżeszowe	inne	razem	chrześcijańskie	inne	
Artykuły żywnościowe	212014	198316	107637	74 068	16611	284	178	106	13414
w tym:									
mąka, kasza, ryż	1 678	1 659	385	1 214	60	3	—	3	16
wymiana zboża na mąkę i chleb	2 226	2 180	1 832	177	171	12	9	3	34
pieczywo	5 003	4 892	2 277	2 233	382	6	4	2	105
nabiał	5 052	4 527	2 330	1 978	219	4	2	2	521
mięso	25 300	25 011	14 116	8 744	2 151	58	43	15	231
ryby, śledzie	2 733	2 669	510	2 103	56	8	5	3	56
owoce, warzywa	8 647	8 568	3 956	4 296	316	9	3	6	70
słodycze	12 966	12 785	5 327	6 935	523	10	5	5	171
piwo	1 951	1 888	802	975	111	8	5	3	55
napoje alkoholowe	4 010	3 820	2 801	812	207	19	3	16	171
wyroby tytoniowe	7 104	6 800	4 543	1 677	580	5	1	4	299
Artykuły odzieżowe	76 596	75 453	17 240	55 975	2 238	98	49	49	1 045
w tym:									
tkaniny	26 523	26 198	4 818	20 582	798	38	22	16	287
odzież, futra	8 832	8 710	1 651	6 904	155	20	9	11	102
bielizna, trykotaże, galanteria	22 860	22 721	6 682	15 349	690	9	4	5	130
kapelusze, czapki	1 698	1 608	623	935	50	3	2	1	87
obuwie	5 781	5 572	1 932	3 431	209	5	5	—	204
skóry, wyroby ze skóry	9 936	9 732	1 475	7 946	311	15	4	11	189
Meble, sprzęty, naczynia	9 594	9 436	2 558	6 361	517	33	16	17	125
w tym:									
meble	3 201	3 124	844	2 059	221	14	7	7	63
sprzęty domowe	3 379	3 356	954	2 260	142	4	3	1	19
szkło, ceramika	2 062	2 022	477	1 449	96	11	3	8	29
Artykuły chemiczne	12 319	11 598	5 320	5 835	443	84	33	51	637
w tym:									
apteki	2 213	2 167	1 550	531	86	17	4	13	29
składy apteczne	3 084	2 967	1 423	1 447	97	22	7	15	95
mydlarnie, farby, lakiery	3 751	3 692	1 351	2 240	101	8	4	4	51
przetwory naftowe	2 316	1 985	850	1 049	86	19	9	10	312
Papier i wyroby z papieru	4 771	4 587	1 891	2 490	206	19	9	10	165

a Ob. uwagę a na str. 103.

(dok. str. 105)

TABL. 8. ŚWIADECTWA PRZEMYSŁOWE NA 1938 R. WYKUPIONE DLA ZAKŁADÓW HANDLOWYCH WEDŁUG BRANŻ I WYZNANIA WŁAŚCICIELI (dok.)

Branże	Ogółem	Wyznanie właścicieli firm							
		jedno i wieloosobowych o składzie wyznaniowym jednolitym				wieloosobowych o składzie wyznaniowym niejednolitym			niewiadome[a]
		razem	rz. kat. obrz. łac.	mojżeszowe	inne	razem	chrześcijańskie	inne	
Książki, czasopisma i dzieła sztuki	3 313	3 046	1 861	1 012	173	13	10	3	254
w tym:									
księgarnie	1 957	1 764	1 042	621	101	6	5	1	187
czasopisma	926	875	558	280	37	5	3	2	46
Żelazo, metale, wyroby	14 319	13 518	3 855	8 960	703	136	88	48	665
w tym:									
środki komunikacji	1 597	1 515	806	552	157	26	16	10	56
maszyny	1 115	925	296	538	91	23	19	4	167
przybory i instrumenty	1 039	970	405	493	72	14	9	5	55
wyroby zegarmistrzowskie i jubilerskie	1 977	1 958	549	1 319	90	4	2	2	15
wyroby elektrotechniczne	1 828	1 610	715	800	95	24	13	11	194
Materiały budowlane i opałowe	16 652	16 141	6 121	9 366	654	88	33	55	423
w tym:									
materiały budowlane	3 935	3 803	743	2 935	125	37	16	21	95
węgiel	8 182	8 009	4 128	3 529	352	18	2	16	155
Artykuły różne i nie określone	16 879	16 188	4 148	8 897	3 143	36	19	17	655
Zakłady gastronomiczne i wynajem pomieszczeń	39 598	38 016	23 241	11 901	2 874	99	45	54	1 483
Handel pieniężny i ubezpieczenia	1 956	639	200	413	26	15	1	14	1 302
Biura wszelkie	1 633	1 346	687	526	133	48	20	28	239
Wypożyczalnie	4 749	4 585	2 744	1 385	456	20	5	15	144
Transport, komunikacja i ekspedycja	2 813	2 397	1 154	1 119	124	119	25	94	297
Przedsiębiorstwa rozrywkowe	1 354	1 135	766	289	80	39	11	28	180
Lecznictwo i higiena	876	728	435	247	46	24	8	16	124
Inne i nie określone	4 766	4 304	2 006	1 848	450	78	41	37	384
Zajęcia przemysłowe	**6 529**	**6 464**	**1 445**	**4 646**	**373**	—	—	—	**65**
Żegluga — statki	**451**	**314**	**252**	**49**	**13**	**16**	**1**	**15**	**121**

a Ob. uwagę *a* na str. 103.

TABL. 9. RZEMIOSŁO

A. Karty rzemieślnicze według rodzajów rzemiosła w 1937 r.

Rodzaje rzemiosła	Karty	Rodzaje rzemiosła	Karty	Rodzaje rzemiosła	Karty
Ogółem	373529	Mularstwo . .	13 325	Zegarmistrzostwo .	4 684
Krawiectwo . .	57 359	Ślusarstwo . . .	10 901	Kuśnierstwo . .	3 686
Szewstwo . .	57 194	Ciesielstwo . . .	9 339	Cukiernictwo . .	3 411
Rzeźnictwo i wędl.	47 548	Cholewkarstwo .	8 160	Czapnictwo . . .	3 396
Kowalstwo . .	32 360	Kołodziejstwo .	7 892	Fotografowanie . .	2 798
Stolarstwo . .	29 423	Malarstwo . . .	7 104	Szklarstwo . . .	2 776
Piekarstwo . .	18 904	Blacharstwo . .	6 474	Kapelusznictwo . .	2 676
Fryzjerstwo . .	15 502	Rymarstwo i siodl.	4 893	Inne	23724

B. Niektóre rodzaje rzemiosła według województw

Województwa Podział adm. obow. do dn. 31.III 1939 r.	Ogółem	W tym: krawiectwo	szewstwo	rzeźnic. i wędl.	kowalstwo	stolarstwo	piekarstwo	fryzjerstwo	ślusarstwo
Karty rzemieślnicze w 1937 r.									
Polska	**373529**	**57 359**	**57 194**	**47 548**	**32 360**	**29423**	**18904**	**15 502**	**10 901**
M. st. Warszawa	23 166	4 386	2 630	1 714	199	1 686	589	1 852	898
Warszawskie . .	39 037	5 288	7 101	5 979	3 443	2 595	1 732	1 265	939
Łódzkie	29 964	5 828	4 062	3 965	1 807	2 230	1 513	1 538	891
Kieleckie	47 981	6 867	9 407	5 851	3 367	3 774	2 201	1 299	1 017
Lubelskie	36 164	5 772	6 858	3 602	4 015	3 231	1 237	780	659
Białostockie . . .	18 830	3 404	2 692	2 230	1 586	1 420	1 127	616	591
Wileńskie	11 497	2 278	1 297	1 079	1 546	683	614	395	325
Nowogródzkie . .	9 018	1 820	1 195	987	1 340	728	401	251	214
Poleskie	13 012	2 132	2 137	1 364	1 694	1 186	444	324	305
Wołyńskie . . .	17 869	2 856	2 615	2 089	2 108	1 517	579	567	571
Poznańskie . . .	33 733	3 765	4 380	4 121	3 454	2 782	2 973	1 771	1 559
Pomorskie	17 461	2 263	2 418	1 957	2 131	1 628	998	798	649
Śląskie	13 229	1 927	1 415	2 113	586	1 081	1 652	945	426
Krakowskie . . .	18 949	3 002	2 978	2 810	939	1 615	1 091	935	547
Lwowskie	23 009	3 117	3 149	4 048	1 675	1 672	1 067	1 167	747
Stanisławowskie .	11 285	1 528	1 697	1 720	1 285	905	395	591	277
Tarnopolskie . .	9 325	1 126	1 163	1 919	1 185	690	291	408	286
Świadectwa przemysłowe wykupione na 1938 r. przez zakłady przemysłowe, których właściciele posiadają karty rzemieślnicze									
Ogółem	**191 746**	**32 408**	**19 352**	**23 459**	**12 385**	**12661**	**16194**	**13417**	**7 683**
Kat. św. przem.:									
V	405	16	13	10	1	29	31	3	52
VI	892	48	58	20	2	71	110	13	90
VII	3 967	458	210	150	13	322	546	143	341
VIII	186 482	31 886	19 071	23 279	12 369	12239	15507	13258	7 200
M. st. Warszawa .	15 171	2 318	972	510	84	858	354	1 434	946
Warszawskie . .	14 429	2 550	1 798	2 229	1 196	739	1 213	945	447
Łódzkie	13 930	2 386	1 033	2 322	418	892	1 205	1 247	551
Kieleckie	17 030	3 200	1 911	3 320	314	968	1 630	1 048	454
Lubelskie	13 554	2 942	1 433	1 650	920	823	1 335	641	338
Białostockie . .	10 252	2 148	1 207	1 127	739	484	982	544	367
Wileńskie	3 895	726	215	274	189	122	562	335	168
Nowogródzkie . .	4 131	928	460	496	371	210	321	225	137
Poleskie	5 590	1 156	915	353	646	354	299	243	157
Wołyńskie . . .	8 471	1 915	919	698	1 014	461	433	481	329
Poznańskie . . .	25 383	3 098	2 862	3 556	2 407	1 964	2 400	1 572	1 240
Pomorskie . . .	17 416	2 280	1 919	2 230	1 821	1 505	1 266	1 261	866
Śląskie	11 165	1 737	956	1 392	486	944	1 684	869	569
Krakowskie . . .	11 020	1 807	1 091	1 299	354	865	857	783	408
Lwowskie	12 384	1 884	956	1 283	651	881	1 096	1 072	473
Stanisławowskie .	4 088	702	420	354	370	290	252	368	130
Tarnopolskie . .	3 837	631	285	366	405	301	305	349	103

Źródło: Dane Związku Izb Rzemieślniczych.

TABL. 10. UPADŁOŚCI OGŁOSZONE

Forma prawna Rodzaje przedsiębiorstw	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1935	1936	1937	1938
Ogółem	**519**	**303**	**204**	**288**	**516**	**836**	**771**	**549**	**153**	**139**	**122**	**136**
Forma prawna:												
spółki akcyjne	50	41	22	15	14	32	40	31	14	18	8	8
sp. z ogr. odp.	43	34	29	36	33	77	109	65	39	40	36	44
spółdzielnie .	22	19	9	7	18	35	50	66	24	14	10	27
inne	404	209	144	230	451	692	572	387	76	67	68	57
Rodzaje przedsiębiorstw:												
przemysłowe .	135	98	57	109	133	251	248	195	86	67	56	53
handlowe[a] . .	375	193	143	174	372	571	493	312	50	52	50	65
handel pieniężny	9	12	4	5	3	8	19	35	8	8	4	11
inne	. b	. b	. b	. b	8	6	11	7	9	12	12	7

a Bez handlu pieniężnego. *b* Wliczono do przedsiębiorstw handlowych.

TABL. 11. UPADŁOŚCI W NIEKTÓRYCH KRAJACH

Kraje	1925	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1935	1936	1937	1938
Anglia . .	5 008	4 494	4 620	4 413	4 182	4 395	4 645	4 936	3 603	3 324	3 363	3 326
Belgia . .	.	.	500	495	444	575	852	1 153	758	621	560	632
Dania . .	606	680	681	562	422	381	469	617	231	297	296	295
Finlandia	891	828	857	889	1 401	1 945	2 417	1 915	724	594	583	546
Francja .	5 024	4 934	6 125	6 121	6 502	6 443	7 387	8 992	10502	8 093	5 794	4 812
Grecja .	.	87	119	189	467	893	660	384	64	127	134	159
Holandia	4 063	3 721	3 518	3 160	2 729	3 062	3 404	4 539	4 528	4 405	3 125	2 526
Łotwa . .	50	60	114	90	117	82	162	249	60	64	68	47
Niemcy .	11380	12034	5 702	8 120	10001	11506	13736	8 534	2 936	2 580	2 248	1 947
Norwegia	889	1 317	1 292	1 017	822	723	621	755	387	337	286	294
Polska	519	303	204	288	516	836	771	549	153	139	122	136
Stany Zj. Am. .	21214	21773	23146	23842	22909	26355	28285	31882	11510	9 185	9 017	12836
Szwajcaria	603	633	668	622	621	629	639	904	947	967	633	504
Szwecja .	3 498	3 421	3 233	3 096	3 196	3 066	3 557	4 436	2 271	2112	1 826	1 829
Węgry .	422	355	150	235	230	221	171	99	40	44	40	39
Włochy .	7 095	7 631	10366	10946	11546	12589	12753	12922	6 985	5 377	3 209	2 846

B. Spółki akcyjne, spółki z ograniczoną odpowiedzialnością

TABL. 12. KRAJOWE[a] SPÓŁKI AKCYJNE I UDZIAŁ W NICH KAPITAŁÓW ZAGRANICZNYCH

Lata Grupy działalności gospodarczej	Spółki czynne ogółem			W tym spółki, które wykazały kapitały zagraniczne[b]			Kapitały zagraniczne w % kapitałów zakładowych	
	Liczba spółek	Kapitały		Liczba spółek	Kapitały zakładowe		spółek czynnych ogółem	spółek, które wykazały kapitały zagraniczne
		zakładowe	rezerwowe[c]		razem	w tym zagraniczne		
		w mil. zł			w mil. zł			
Ogółem 1935	1 118	3346,0	534,1	393	2 117,4	1 498,3	44,8	70,8
1936	1 110	3343 1	559,3	391	2 098,1	1 303,3	39.0	62,1
1937	**1 066**	**3230,3**	**638,8**	**391**	**2 050.7**	1 294,3	40,1	63.1
Rolnictwo i hodowla .	14	12,2	2,2	2	2.7	0,9	7,4	33,3
Górnictwo[d] i hutnictwo	34	751,2	173.8	22	615.6	391,4	52.1	63.6
Górnictwo naftowe . .	23	212,5	40.8	17	206.9	185,9	87,5	89.9
Przemysł:								
mineralny	57	84,7	7,3	16	48,5	22,8	26,9	47,0
metalowy	95	148,0	32.6	29	79,4	23,2	15.7	29,2
elektrotechniczny . .	28	61.9	4.9	18	55.1	40,9	66,1	74.2
chemiczny	103	238.2	66.7	54	187,3	142,8	59.9	76.2
włókienniczy	130	488,9	62,8	37	202,3	108,2	22,1	53.5
papierniczy	25	77.2	18,1	9	54,3	17,6	22,8	32.4
skórzany	14	12,9	1,3	4	4.0	3,5	27,1	87,5
drzewny	54	36,3	3,6	30	23,0	18,9	52,1	82,2
spożywczy	146	312,1	90,3	37	104.6	26,3	8,4	25,1
w tym cukrownie .	52	171,2	62,8	16	62,2	8,0	4,7	12,9
odzieżowy i galanter.	6	6.0	0,6	4	4,2	3,6	60.0	85.7
poligraficzny	32	33,5	9,8	2	0,7	0,3	0.9	42,9
budowlany	46	20,8	7,7	12	7,8	5,2	25,0	66,7
Elektrownie i wodociągi	23	214,7	19,6	16	199,7	174,6	81,3	87,4
Handel towarowy . . .	107	56.9	9.4	38	18,3	10,8	19.0	59.0
Handel pieniężny . . .	37	196.7	46.4	14	73,5	34,2	17,4	46.5
Ubezpieczenia	14	19.8	4,8	9	12.7	11,7	59.1	92.1
Zakłady gastronom. i wynajem pomieszczeń	8	16,1	1.2	1	2.0	2,0	12.4	100.0
Transport, komunikacja	51	213.8	31,8	17	142.9	64,7	30.3	45.3
Inne	19	15.9	3,1	3	5,2	4,8	30,2	92,3

a Spółki, których zarząd znajduje się w Polsce. *b* Łącznie z sumami ulokowanymi w spółkach akcyjnych krajowych przez przedsiębiorstwa działające w Polsce a posiadające kapitały zagraniczne (pośredni udział zagranicy). Dane Instytutu Badania Koniunktur Gospodarczych i Cen. *c* Bez amortyzacyjnych. *d* Bez naftowego.

TABL. 13. RUCH KRAJOWYCH SPÓŁEK AKCYJNYCH[a]

Wyszczególnienie	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1935	1936	1937	1938
	Liczba spółek									
Spółki nowozałożone[b]	80	72	54	33	37	18	26	22	17	57
Powiększenia kapitału[c]	172	128	101	48	35	23	33	23	25	37
Zmniejszenia kapitału	5	3	13	14	12	23	15	27	20	14
	Kapitały w milionach złotych									
Spółki nowozałożone[b]	112,0	59,1	55,2	19,0	48,3	31,3	15,6	45,9	11,0	66,0
Powiększenia kapitału[c]	216,1	185,9	163,3	54,7	93,6	16,5	58,2	28,6	111,0	26,8
Zmniejszenia kapitału	6,7	7,4	18,5	26,6	38,2	48,7	80,9	41,9	60,0	18,6

a Na podstawie rejestru handlowego. *b* Spółki nowe oraz spółki, które zmieniły formę prawną. *c* Tylko drogą subskrypcji.

TABL. 14. BILANSE KRAJOWYCH SPÓŁEK AKCYJNYCH

A. Stan czynny

Lata Grupy działalności gospodarczej	Liczba spółek uwzględnionych w opracowaniu	Kasa i banki	Towary i surowce	Dłużnicy	Ruchomości i nieruchomości	Inne aktywa	Straty: nie pokryte z lat ubiegłych	Straty: z roku sprawozdawczego
		w milionach złotych						
Ogółem 1928	909	279,1	1 174,6	2 938,4	4 281,0	342,5	55,4	44,7
1929	964	293,0	1 403,4	3 380,6	5 259,9	417,3	31,0	105,7
1930	1 066	308,0	1 319,4	3 269,1	5 567,3	469,9	64,0	176,9
1931	1 015	244,3	1 016,6	2 605,9	5 723,0	497,5	102,9	202,9
1932	978	207,6	812,4	2 241,8	5 420,5	419,9	177,2	194,0
1933	1 032	193,0	721,5	1 963,7	5 542,9	569,4	251,9	91,8
1934	1 081	250,3	721,5	2 149,6	5 687,2	580,7	326,6	150,2
1935	1 058	237,7	734,4	2 381,8	5 995,1	585,3	497,4	112,2
1936	1 061	272,1	831,7	2 312,4	6 143,4	556,2	456,8	80,3
1937	**1 040**	**322,1**	**1 010,8**	**2 440,7**	**6 272,6**	**524,5**	**296,2**	**80,0**
Rolnictwo i hodowla .	13	0,4	2,7	16,9	18,2	2,3	2,1	0,1
Górnictwo[a] i hutnictwo	34	60,2	218,0	221,7	1 651,0	85,1	29,9	8,7
Górnictwo naftowe .	22	7,6	39,4	88,9	398,8	22,3	13,2	20,8
Przemysł:								
mineralny	56	5,9	17,6	25,1	179,0	10,4	27,5	1,2
metalowy	95	20,3	109,7	114,5	361,2	24,5	20,3	2,6
elektrotechniczny . .	28	7,2	36,4	50,7	80,8	7,6	7,9	0,9
chemiczny	99	27,4	121,4	117,8	456,3	27,2	8,9	2,3
włókienniczy	127	19,6	208,7	190,6	883,7	27,1	110,0	8,2
papierniczy	25	4,6	29,4	17,6	195,2	3,9	2,0	0,1
skórzany	14	0,3	11,9	5,9	22,6	0,5	1,0	0,5
drzewny	52	1,8	14,4	22,4	86,2	11,3	7,4	0,8
spożywczy	140	18,4	123,4	133,3	620,7	67,9	14,7	3,4
w tym cukrownie .	52	7,3	84,5	62,5	408,8	54,6	3,1	1,3
odzieżowy i galanteryjny	6	0,1	1,9	2,8	4,2	0,7	2,4	0,0
poligraficzny . . .	32	3,7	8,5	9,8	58,6	8,9	2,2	0,8
budowlany	45	1,8	5,6	15,9	31,8	6,4	4,3	1,5
Elektrownie i wodociągi	23	20,3	17,7	34,4	484,5	8,9	1,8	0,2
Handel towarowy . .	104	7,6	31,3	71,6	50,1	8,6	12,7	2,7
Handel pieniężny . .	37	83,3	0,6	1 213,7	77,2	147,7	12,7	17,7
Ubezpieczenia . . .	14	7,7	—	40,3	29,0	24,5	0,7	3,5
Zakłady gastronomiczne i wynajem pomieszczeń	8	0,0	1.1	0.7	30,5	0,3	0,6	0,2
Transport, komunikacja	49	22,9	11,1	41,4	536,0	23,9	13,0	3,6
Inne	17	1,0	0,0	4,7	17,0	4,5	0,9	0,2

a Bez naftowego.

Uwaga. Dane za 1937 r. zawarte w tabl. 14–17 dotyczą spółek, które do dn. 10.V 1939 r. nadesłały lub ogłosiły swe sprawozdania rachunkowe za 1937 r.

(dok. str. 110)

TABL. 14. BILANSE KRAJOWYCH SPÓŁEK AKCYJNYCH (dok.)

B. Stan bierny

Lata Grupy działalności gospodarczej	Suma bilansowa	Kapitał zakładowy	Rezerwy	Kapitał amortyzacyjny	Wierzyciele	Inne pasywa	Zyski: pozostałe z lat ubiegłych	Zyski: z roku sprawozdawczego
	w milionach złotych							
Ogółem . . 1928	9 115,7	2 448,5	849,1	889,2	4 555,2	148,1	17,4	208,2
1929	10 890,9	2 963,3	826,5	1 117,2	5 540,7	237,7	20,7	184,8
1930	11 174,6	3 094,0	776,3	1 381,2	5 586,0	184,4	21,8	130,9
1931	10 393,1	3 099,5	740,3	1 531,2	4 793,4	138,4	20,1	70,2
1932	9 473,4	2 974,4	734,8	1 555,5	4 028,9	114,8	12,9	52,1
1933	9 334,2	3 023,5	665,9	1 725,3	3 660,0	183,6	10,0	65,9
1934	9 866,1	3 094,3	542,3	1 968,7	3 795,2	367,5	12,5	85,6
1935	10 543,9	3 253,2	523,4	2 230,7	4 143,6	298,7	14,5	79,8
1936	10 652,9	3 288,8	558,5	2 430,3	3 927,8	321,4	14,9	111,2
1937	**10 946,9**	**3 201,6**	**638,1**	**2 635,9**	**3 965,2**	**333,6**	**15,1**	**157,4**
Rolnictwo i hodowla	42,7	12,0	2,2	2,1	24,8	1,2	0,1	0,3
Górnictwo[a] i hutnictwo	2 274,6	751,2	173,8	745,5	557,9	31,8	0,3	14,1
Górnictwo naftowe	591,0	212,3	40,8	156,4	113,8	64,4	1,1	2,2
Przemysł:								
mineralny . .	266,7	84,3	7,3	64,2	97,4	9,6	0,4	3,5
metalowy . . .	653,1	148,0	32,6	176,8	267,1	15,7	0,6	12,3
elektrotechniczny	191,5	61,9	4,9	27,8	81,9	6,7	0,3	8,0
chemiczny . .	761,3	235,1	66,1	203,1	205,0	28,7	2,0	21,3
włókienniczy .	1 447,9	471,0	62,8	443,2	396,9	52,8	3,3	17,9
papierniczy . .	252,8	77,2	18,1	110,5	36,3	3,2	0,4	7,1
skórzany . . .	42,7	12,9	1,3	7,3	19,6	1,3	0,0	0,3
drzewny . . .	144,3	34,5	3,5	18,7	77,8	5,7	1,3	2,8
spożywczy . .	981,8	309,0	90,3	318,7	214,3	32,7	1,0	15,8
w tym cukrownie	622,1	171,2	62,8	242,7	120,0	16,0	0,4	9,0
odzieżowy i galanteryjny .	12,1	6,0	0,6	2,4	2,7	0,1	0,0	0,3
poligraficzny .	92,5	33,5	9,8	26,3	19,5	1,1	0,0	2,3
budowlany . .	67,3	20,6	7,7	6,0	30,7	1,5	0,0	0,8
Elektrownie i wodociągi	567,8	214,7	19,6	145,4	150,4	27,5	0,3	9,9
Handel towarowy .	184,6	56,2	9,4	11,6	96,5	3,2	0,5	7,2
Handel pieniężny .	1 552,9	196,7	46,4	9,4	1 270,6	17,6	1,6	10,6
Ubezpieczenia .	105,7	19,8	4,8	1,8	71,8	6,3	0,2	1,0
Zakłady gastronomiczne i wynajem pomieszczeń	33,4	16,1	1,2	6,9	8,5	0,2	0,0	0,5
Transport, komunikacja	651,9	213,2	31,8	149,5	214,9	21,9	1,7	18,9
Inne	28,3	15,4	3,1	2,3	6,8	0,4	0,0	0,3

a Bez naftowego.

Uwaga. Ob. uwagę pod tabl. 14, str. 109.

TABL. 15. ZYSKI I STRATY KRAJOWYCH SPÓŁEK AKCYJNYCH

Lata Grupy działalności gospodarczej	Ogólna nadwyżka zysków (+) lub strat (−) w mil. zł	Spółki które nie wykazały ani zysków ani strat	Spółki, które wykazały: zyski — liczba spółek — ogółem	w tym które przyznały dywidendę	sumy zysków (w mil. zł) — ogółem	w tym przyznana dywidenda	straty — liczba spółek	sumy strat w mil. zł
Ogółem 1928	+ 163,5	691		420	208,2	118,1	218	44,7
1929	+ 79,1	618		346	184,8	105,7	346	105,7
1930	− 46,0	517		253	130,9	77,9	549	176,9
1931	−132,7	41	309	139	70,2	43,1	665	202,9
1932	−141,9	42	287	127	52,1	32,6	649	194,0
1933	− 25,9	75	392	157	65,9	37,1	565	91,8
1934	− 64,6	17	501	187	85,6	41,9	563	150,2
1935	− 32,4	40	504	206	79,8	40,3	514	112,2
1936	+ 30,9	39	612	258	111,2	50,5	410	80,3
1937	**+ 77,4**	**23**	**690**	**331**	**157,4**	**65,8**	**327**	**80,0**
Rolnictwo i hodowla . .	+ 0,2	—	11	2	0,3	0,1	2	0,1
Górnictwo[a] i hutnictwo .	+ 5,4	—	17	11	14,1	7,6	17	8,7
Górnictwo naftowe . . .	− 18,6	—	10	3	2,2	1,9	12	20,8
Przemysł:								
mineralny	+ 2,3	1	34	14	3,5	1,3	21	1,2
metalowy	+ 9,7	—	76	31	12,3	4,1	19	2,6
elektrotechniczny . .	+ 7,1	—	21	10	8,0	1,2	7	0,9
chemiczny	+ 19,0	1	80	43	21,3	8,0	18	2,3
włókienniczy	+ 9,7	9	75	35	17,9	5,2	43	8,2
papierniczy	+ 7,0	—	19	13	7,1	3,8	6	0,1
skórzany	− 0,2	—	8	3	0,3	0,1	6	0,5
drzewny	+ 2,0	—	33	14	2,8	1,2	19	0,8
spożywczy	+ 12,4	1	87	59	15,8	8,2	52	3,4
w tym cukrownie	+ 7,7	1	39	30	9,0	5,1	12	1,3
odzieżowy i galanteryjny	+ 0,3	—	5	4	0,3	0,2	1	0,0
poligraficzny	+ 1,5	1	20	9	2,3	1,0	11	0,8
budowlany	− 0,7	2	23	10	0,8	0,2	20	1,5
Elektrownie i wodociągi	+ 9,7	2	20	10	9,9	8,3	1	0,2
Handel towarowy . . .	+ 4,5	2	76	33	7,2	1,8	26	2,7
Handel pieniężny . . .	− 7,1	1	28	9	10,6	3,2	8	17,7
Ubezpieczenia	− 2,5	—	9	2	1,0	0,2	5	3,5
Zakłady gastronomiczne i wynajem pomieszczeń	+ 0,3	—	4	2	0,5	0,2	4	0,2
Transport, komunikacja	+ 15,3	2	26	12	18,9	7,7	21	3,6
Inne	+ 0,1	1	8	2	0,3	0,3	8	0,2

a Bez naftowego.

Uwaga. Ob. uwagę pod tabl. 14, str. 109.

TABL. 16. PODZIAŁ CZYSTEGO ZYSKU KRAJOWYCH SPÓŁEK AKCYJNYCH

Lata Grupy działalności gospodarczej	Liczba spółek[a] uwzględnionych w opracowaniu	Ogólny zysk do podziału[b]	W tym przeznaczono na				
			kapitały rezerwowe	dywidendy	gratyfikacje i tantiemy	pokrycie strat	przeniesienie na rok następny
		w milionach złotych					
Ogółem . . 1931	309	79,0	20,0	43,1	4,5	1,6	9,0
1932	287	59,4	13,5	32,6	2,8	0,6	9,0
1933	392	74,2	13,3	37,1	3,4	5,6	7,0
1934	501	93,7	28,4	41,9	3,7	6,1	12,7
1935	504	90,4	26,8	40,3	2,9	4,1	14,2
1936	612	124,3	41,6	50,5	4,3	5,8	19,8
1937	**690**	**171,4**	**61,4**	**65,8**	**5,1**	**13,4**	**22,6**
Rolnictwo i hodowla	11	0,3	0,1	0,1	0,0	0,1	0,0
Górnictwo[c] i hutnictwo	17	14,6	5,6	7,6	0,3	0,6	0,4
Górnictwo naftowe	10	3,3	0,5	1,9	0,1	0,0	0,8
Przemysł:							
mineralny . . .	34	3,7	0,8	1,3	0,2	0,9	0,5
metalowy . . .	76	12,9	5,0	4,1	0,5	1,7	1,2
elektrotechniczny	21	8,3	4,7	1,2	0,1	1,5	0,8
chemiczny . . .	80	23,2	9,3	8,0	1,0	0,5	4,1
włókienniczy . .	75	20,8	6,4	5,2	0,4	4,0	3,8
papierniczy . .	19	7,6	3,0	3,8	0,1	0,0	0,7
skórzany . . .	8	0,3	0,1	0,1	—	0,1	0,0
drzewny	33	4,1	1,0	1,2	0,1	0,2	1,6
spożywczy . . .	87	17,0	5,0	8,2	0,7	0,4	2,5
w tym cukrownie .	39	9,6	2,9	5,1	0,3	0,0	1,1
odzieżowy i galanteryjny . .	5	0,3	0,1	0,2	—	0,0	0,0
poligraficzny . .	20	2,3	0,8	1,0	0,1	0,2	0,1
budowlany . .	23	0,8	0,2	0,2	0,1	0,2	0,1
Elektrownie i wodociągi	20	10,2	0,8	8,3	0,2	0,1	0,8
Handel towarowy .	76	7,6	4,0	1,8	0,3	0,8	0,7
Handel pieniężny .	28	11,7	5,1	3,2	0,5	0,2	2,2
Ubezpieczenia . .	9	1,1	0,4	0,2	0,1	—	0,4
Zakłady gastronomiczne i wynajem pomieszczeń	4	0,5	0,1	0,2	0,2	0,0	0,0
Transport, komunikacja	26	20,5	8,4	7,7	0,1	1,9	2,1
Inne	8	0,3	0,0	0,3	—	0,0	0,0

a Spółki, które wykazały zyski (bez spółek, które nie wykazały ani zysków, ani strat, ob. tabl. 15, str. 111). *b* Łącznie z przeznaczoną do podziału częścią zysków z lat ubiegłych tych spółek, które wykazały zyski za rok sprawozdawczy. *c* Bez naftowego.

Uwaga. Ob. uwagę pod tabl. 14, str. 109.

TABL. 17. BILANSE ZAGRANICZNYCH SPÓŁEK AKCYJNYCH DZIAŁAJĄCYCH W POLSCE[a]

A. Stan czynny

Lata Grupy działalności gospodarczej	Liczba spółek: czynnych	Liczba spółek: uwzględnionych w opracowaniu	Kasa i banki	Towary i surowce	Dłużnicy	Ruchomości i nieruchomości	Inne aktywa	Straty: nie pokryte z lat ubiegł.	Straty: z roku sprawozdawcz.
			w milionach złotych						
Ogółem 1928	.	34	15,5	114,3	255,0	343,5	12,1	11,0	3,2
1929	.	50	16,7	138,3	453,3	464,2	71,2	22,2	8,7
1930	.	53	15,4	124,8	450,5	522,6	88,5	23,6	20,6
1931	.	45	18,5	73,0	257,5	419,5	33,5	27,5	26,3
1932	.	43	19,7	74,7	276,5	399,1	35,7	17,3	17,4
1933	46	42	16,9	73,6	215,2	429,2	32,2	24,1	10,3
1934	46	43	25,4	53,1	245,6	454,4	30,0	26,7	17,8
1935	46	44	26,7	61,8	357,2	328,0	28,9	37,5	10,2
1936	43	43	27,3	80,3	329,4	329,2	41,1	35,7	5,0
1937	**44**	**41**	**66,2**	**75,8**	**343,6**	**408,3**	**27,6**	**37,4**	**6,3**
Górnictwo[b] i hutnictwo	7	7	2,1	17,6	23,7	171,0	3,4	27,8	0,3
Górnictwo naftowe .	1	1	0,0	0,0	0,4	0,5	0,0	0,8	0,1
Przemysł: mineralny .	1	1	1,6	1,0	0,4	4,0	0,3	—	—
metalowy .	5	4	0,6	7,5	4,6	29,3	0,2	1,6	0,2
chemiczny .	5	5	0,9	3,5	4,8	18,9	1,9	1,8	0,0
włókienniczy	5	5	4,6	39,2	30,7	74,4	4,8	4,9	2,1
Handel towarowy . .	4	3	0,8	6,0	9,9	0,4	0,0	0,2	0,9
Handel pieniężny . . .	4	4	11,0	—	112,4	0,2	0,6	—	0,1
Ubezpieczenia . . .	6	5	2,7	—	44,6	8,3	15,7	0,2	1,0
Transport, komunik.	6	6	41,9	1,0	112,1	101,3	0,7	0,1	1,6

B. Stan bierny

Lata Grupy działalności gospodarczej	Suma bilansowa	Kapitał zakładowy	Rezerwy	Kapitał amortyzacyjny	Wierzyciele	Inne pasywa	Zyski: pozostałe z lat ubiegł.	Zyski: z roku sprawozdawcz.
	w milionach złotych							
Ogółem 1928	754,6	172,1	60,5	76,1	412,1	10,2	2,3	21,3
1929	1 174,6	232,6	112,8	168,3	591,5	45,9	0,5	23,0
1930	1 246,0	266,3	114,7	192,3	590,8	71,2	1,5	9,2
1931	855,8	156,7	52,1	176,5	410,7	53,6	0,5	5,7
1932	840,4	159,7	36,6	170,6	419,6	48,2	0,5	5,2
1933	801,5	147,7	49,9	244,3	312,8	41,9	0,5	4,4
1934	853,0	141,4	37,1	128,9	519,2	23,4	0,5	2,5
1935	850,3	141,1	38,0	137,9	501,3	27,9	0,5	3,6
1936	848,0	141,6	36,0	146,5	491,6	27,4	0,6	4,3
1937	**965,2**	**143,2**	**27,0**	**155,9**	**599,8**	**33,4**	**1,0**	**4,9**
Górnictwo[b] i hutnictwo	245,9	52,1	22,1	84,1	71,2	15,3	—	1,1
Górnictwo naftowe . .	1,8	0,6	—	—	0,4	0,2	0,6	—
Przemysł: mineralny .	7,3	2,1	0,1	2,8	1,6	0,1	—	0,6
metalowy .	44,0	9,8	1,3	19,3	12,2	1,0	0,4	—
chemiczny .	31,8	7,7	1,2	8,5	11,4	2,0	—	1,0
włókienniczy	160,7	38,0	0,3	39,5	79,4	2,9	—	0,6
Handel towarowy . . .	18,2	1,2	0,1	0,2	16,5	0,1	—	0,1
Handel pieniężny . . .	124,3	8,6	0,1	0,0	111,9	2,9	—	0,8
Ubezpieczenia	72,5	10,0	0,1	1,2	58,4	2,1	—	0,7
Transport, komunik.	258,7	13,1	1,7	0,3	236,8	6,8	—	—

[a] Spółki, których zarząd znajduje się za granicą. [b] Bez naftowego.
Uwaga. Ob. uwagę pod tabl. 14, str. 109.

TABL. 18. EMISJE KAPITAŁÓW AKCYJNYCH W NIEKTÓRYCH KRAJACH

Kraje	Waluta	1928	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938	
		w milionach jednostek waluty danego kraju										w mil. zł
Anglia[a] . . .	£	363	236	89	113	133	150	183	217	171	118	3062
Dania	kr.	8	4	5	—	5	6	2	20	17	.	20[b]
Francja . . .	fr.	6496	4373	2048	1356	963	984	907	566	1245	1048	160
Holandia . .	flor.	303	20	7	0	1	17	2	3	47	25	72
Japonia . . .	jena	872	595	583	441	987	1565	1294	1608	.	.	.
Łotwa	łat	13	12	9	5	4	7	29	15	51	41	42
Niemcy . . .	RM	1339	555	635	150	92	143	156	390	332	764	1629
Polska . .	zł	328	219	74	142	48	23	74	75	122	93	93
St. Zj. Am. .	$	3070	1545	311	20	120	35	69	368	403	64	339
Szwajcaria . .	fr.	282	29	24	12	6	8	4	1	16	7	8
Szwecja . . .	kr.	288	245	304	142	92	103	134	139	169	120	160
Włochy . . .	lira	5397	6164	4332	3547	3345	3549	3098	2962	5565	6909	1927

a Akcje i obligacje. *b* 1937 r.

U w a g a. Wobec odmiennej struktury rynków pieniężnych oraz różnych metod opracowania dane dla poszczególnych krajów nie są całkowicie porównywalne.

Ź r ó d ł o: *Annuaire Statistique de la Société des Nations 1937/38*, Genewa 1938.

TABL. 19. KRAJOWE SPÓŁKI Z OGRANICZONĄ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ I UDZIAŁ W NICH KAPITAŁÓW ZAGRANICZNYCH[a] W 1936 R.

Stan w dn. 31.XII

Grupy działalności gospodarczej	Liczba spółek: Ogółem	Liczba spółek: w tym z udziałem zagranicy	Liczba wspólników: Ogółem	Liczba wspólników: w tym zagranicznych	Kapitał zakładowy: Ogółem (w tys. zł)	Kapitał zakładowy: w tym wspólników zagranicznych (w tys. zł)	Kapitał zakładowy: w tym wspólników zagranicznych (w %)	Przeciętnie na spółkę (w tys. zł)	Przeciętnie na wspólnika (w tys. zł)
Ogółem[b]	3 590	403	17085	999	317330	103830	32,7	88,4	18,6
Rolnictwo i hodowla	14	3	90	6	20123	708	3,5	1 437,4	223,6
Górnictwo	82	31	543	102	32256	25565	79,3	393,4	59,4
Przemysł	1 779	183	8403	497	163249	64558	39,5	91,8	19,4
w tym: mineralny .	165	15	828	22	13112	3132	23,9	79,5	15,8
metalowy .	294	35	962	55	16083	3743	23,3	54,7	16,7
elektrotechn.	72	12	211	24	4189	1146	27,4	58,2	19,9
chemiczny	272	42	1096	74	61738	43183	69,9	227,0	56,3
drzewny .	173	20	550	24	15406	8506	55,2	89,1	28,0
spożywczy	287	21	2526	193	26586	2977	11,2	92,6	10,5
poligraficzny	111	5	873	46	11058	119	1,1	99,6	12,7
budowlany .	150	10	427	14	4990	750	15,0	33,3	11,7
Elektrownie	24	1	125	4	2624	1440	54,9	109,3	21,0
Handel towarowy .	1 135	120	4389	214	53655	8112	15,1	47,3	12,2
Zakłady gastronomiczne i wynajem pomieszczeń . . .	92	5	644	37	3117	506	16,2	33,9	4,8
Transport, komunik.	160	29	676	73	26850	1531	5,7	167,8	39,7
Inne	304	31	2215	66	15456	1410	9,1	50,8	7,0

a Dane dla spółek, które wykazały udziały zagraniczne w kapitale zakładowym.
b Opracowaniem objęto około 80% istniejących spółek.

C. Spółdzielczość

TABL. 20. SPÓŁDZIELNIE ZWIĄZKOWE

Stan w dn. 31.XII

Lata Województwa Związki rewizyjne	Ogółem	Spółdzielnie: spożywców	rolniczo-spożywcze	rolniczo-handlowe	mleczarskie	kredytowe: razem	kredytowe: w tym rolnicze	mieszkaniowe	inne
Polska . . . 1928	10212	1 185	2 022	339	1 430	4 586	.	167	483
1929	11189	1 231	2 524	355	1 362	5 025	3 304	208	484
1930	11834	1 325	2 756	387	1 331	5 350	3 455	233	452
1931	11971	1 280	2 755	403	1 364	5 440	3 572	230	499
1932	11722	1 236	2 627	373	1 288	5 437	3 551	253	508
1933	11669	1 253	2 580	378	1 275	5 490	3 602	189	504
1934	11101	1 310	2 532	344	1 167	5 153	3 510	214	381
1935	11402	1 391	2 586	352	1 216	5 243	3 535	216	398
1936	12004	1 552	2 659	392	1 323	5 423	3 649	235	420
1937	12860	1 804	2 973	410	1 408	5 517	3 686	252	496
1938	**13741**	**2 137**	**3 207**	**453**	**1 475**	**5 597**	**3 707**	**261**	**611**
Według województw w 1937 r.									
M. st. Warszawa .	303	23	—	1	—	85	1	141	53
Warszawskie . .	730	173	5	17	163	352	230	3	17
Łódzkie	519	129	2	18	75	274	135	7	14
Kieleckie	637	183	2	12	86	342	218	2	10
Lubelskie	917	374	118	20	100	279	188	7	19
Białostockie . . .	349	88	3	11	37	195	113	3	12
Wileńskie	355	97	4	11	52	174	105	4	13
Nowogródzkie . .	320	112	2	10	35	156	107	—	5
Poleskie	303	89	33	13	31	135	87	—	2
Wołyńskie	756	88	266	11	92	278	209	3	18
Poznańskie	819	45	—	149	93	443	227	25	64
Pomorskie	786	67	—	93	191	358	237	25	52
Śląskie	315	37	—	4	4	229	133	9	32
Krakowskie . . .	757	60	55	19	86	509	405	13	15
Lwowskie	2 224	135	950	15	191	818	592	10	105
Stanisławowskie .	1 222	55	647	6	74	398	305	—	42
Tarnopolskie . .	1 548	49	886	—	98	492	394	—	23
Według związków rewizyjnych									
Polskie . . 1928	6 154	1 130	132	271	990	3 222	.	162	247
1932	6 552	1 097	99	242	1 043	3 579	2 802	234	258
1935	6 655	1 255	397	178	979	3 462	2 712	216	168
1936	7 199	1 412	416	217	1 084	3 624	2 806	235	211
1937	7 812	1 661	582	228	1 166	3 640	2 771	252	283
Żydowskie . 1928	774	—	—	10	—	680	—	4	80
1932	990	1	—	—	3	912	19	5	69
1935	788	—	—	8	—	730	—	—	50
1936	765	—	—	8	—	728	—	—	29
1937	773	—	—	9	—	734	—	—	30
Ukraiński i ruski 1928	2 490	54	1 890	—	316	175	.	—	55
1932	3 298	131	2 528	—	122	447	305	1	69
1935	3 180	130	2 189	—	128	634	485	—	99
1936	3 272	135	2 243	—	135	659	510	—	100
1937	3 516	139	2 391	—	142	733	585	—	111
Niemieckie . 1928	794	1	—	58	124	509	.	1	101
1932	882	7	—	131	120	499	425	13	112
1935	779	6	—	166	109	417	338	—	81
1936	768	5	—	167	104	412	333	—	80
1937	**759**	**4**	**—**	**173**	**100**	**410**	**330**	**—**	**72**

TABL. 21. CZŁONKOWIE SPÓŁDZIELNI ZWIĄZKOWYCH

Stan w dn. 31.XII

Lata Województwa Związki rewizyjne Grupy zawodowe	Ogółem	Członkowie spółdzielni: spożywców	rolniczo-spożywczych	rolniczo-handlowych	mleczarskich	kredytowych: razem	kredytowych: w tym rolniczych	mieszkaniowych	innych
	w tysiącach								
Polska . . . 1928	2 475	519	252	98	211	1 320	.	12	63
1929	2 733	514	301	94	228	1 514	641	17	65
1930	2 910	514	312	92	244	1 668	743	21	59
1931	2 857	464	305	87	270	1 655	772	19	57
1932	2 740	418	287	69	272	1 628	764	17	49
1933	2 628	355	292	59	306	1 553	750	15	48
1934	2 566	312	307	61	365	1 469	758	15	37
1935	2 668	311	319	61	438	1 479	762	22	38
1936	2 804	333	326	64	543	1 471	774	22	45
1937	**3 016**	**366**	**353**	**76**	**626**	**1 515**	**813**	**22**	**58**
Według województw w 1937 r.									
M. st. Warszawa	72	9	—	0	0	52	—	9	2
Warszawskie . .	172	36	0	4	53	77	55	0	2
Łódzkie	139	43	0	4	28	62	31	1	1
Kieleckie	175	45	1	6	35	85	50	0	3
Lubelskie	180	51	8	6	52	60	45	1	2
Białostockie . . .	98	18	0	6	20	53	34	0	1
Wileńskie	91	14	0	2	18	56	37	0	1
Nowogródzkie . .	80	15	0	5	13	47	32	—	0
Poleskie	64	10	4	2	14	34	25	—	0
Wołyńskie . . .	170	9	44	4	40	69	50	0	4
Poznańskie . . .	162	23	—	10	17	104	19	3	5
Pomorskie . . .	105	11	—	9	16	62	21	2	5
Śląskie	82	28	—	1	1	49	16	1	2
Krakowskie . . .	283	16	14	15	51	179	112	2	6
Lwowskie	530	21	97	2	108	283	150	3	16
Stanisławowskie	288	9	89	0	76	109	65	—	5
Tarnopolskie . .	325	8	96	—	84	134	71	—	3
Według związków rewizyjnych									
Polskie . . 1928	1 912	510	97	85	166	999	.	12	43
1936	2 005	316	77	53	371	1 144	681	22	22
1937	2 157	348	88	64	429	1 171	706	22	35
Żydowskie . 1928	226	—	—	1	—	221	—	0	4
1936	144	—	—	1	—	142	—	—	1
1937	141	—	—	1	—	139	—	—	1
Ukraiński i ruski 1928	275	9	155	—	39	62	.	0	10
1936	598	17	249	—	166	148	72	—	18
1937	661	18	265	—	191	168	86	—	19
Niemieckie 1928	62	0	—	12	6	38	.	0	6
1936	57	0	—	10	6	37	21	—	4
1937	57	0	—	11	6	37	21	—	3
Według grup zawodowych w 1937 r.									
Rolnicy	2 173	152	315	65	596	1 017	726	0	28
Robotnicy	203	104	13	1	13	64	19	4	4
Rzemieślnicy, kupcy, przemysłowcy	229	1	5	2	1	214	26	2	4
Urzędnicy i wolne zawody	240	75	8	2	1	129	20	12	13
Inne i niewiadome	171	34	12	6	15	91	22	4	9

TABL. 22. DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA, BILANSE I RACHUNKI STRAT I ZYSKÓW SPÓŁDZIELNI ZWIĄZKOWYCH

Wyszczególnienie	1928	1932	1936	1937				
				Ogółem	Związki rewizyjne			
					polskie	żydowskie	ukr. i ruski	niemieckie
Liczba spółdzielni:								
ogółem (31.XII)	*10 212*	*11 722*	*12 004*	*12 860*	*7 812*	*773*	*3 516*	*759*
uwzględnionych w opracow.	*9 057*	*10 815*	*11 496*	*12 394*	*7 558*	*650*	*3 436*	*750*
w tym: ze stratami	.	.	*2 730*	*2 611*	*1 572*	*236*	*706*	*97*
z zyskami	.	.	*8 554*	*9 500*	*5 793*	*399*	*2 694*	*614*
Działalność gospodarcza								
Obrót towarowy								
Towary sprzedane w mil. *zł*	822,9	547,7	496,3	670,2	503,4	6,6	69,1	91,1
w tym przez spółdzielnie:								
spożywców	223,1	172,5	142,7	170,5	163,5	—	6,8	0,2
rolniczo-spożywcze	71,0	60,7	60,0	82,4	34,5	—	47,9	—
rolniczo-handlowe	336,0	141,2	134,1	206,9	151,8	0,2	—	54,9
mleczarskie	122,4	86,6	108,6	129,6	95,2	—	8,7	25,7
Działalność bankowa								
Pożyczki gotówkowe udzielone:								
liczba pożyczek w tys.	1615	1450	676	.	.	.	.	.
sumy w mil. *zł*	1310,4	758,6	547,4	.	.	.	.	.
Kredytobiorcy w tys. (31.XII)	.	.	975	1 076	865	93	105	13
Wkłady na książeczki:								
wpłaty w mil. *zł*	526,8	378,7	320,9	363,3	145,0	173,6	7,0	37,7
wypłaty w mil. *zł*	449,8	412,8	322,3	341,4	134,6	165,4	5,2	36,2
Wkładcy w tys. (31.XII)	267	552	597	669	474	62	89	44
Mleczarstwo								
Zgłoszone krowy w tys.(31.XII)	405	589	772	838	683	—	66	89
Dostawa mleka w mil. *l*	451,5	646,1	1045,4	1047,3	778,1	—	68,0	201,2
Wypłacono za mleko w mil. *zł*	101,3	68,9	89,5	107,1	79,6	—	6,8	20,7
Główne pozycje bilansów w mil. *zł*. Stan w dn. 31.XII								
Stan czynny								
Kasa i sumy do dyspozycji	56,2	55,2	56,1	75,0	46,0	11,0	2,7	15,3
Pożyczki gotówkowe	431,6	546,5	486,0	508,0	341,1	62,1	12,7	92,1
Dłużnicy za towary i inni	118,9	118,1	88,7	92,0	76,3	1,2	3,2	11,3
Towary i surowce	60,8	36,0	31,3	40,3	32,3	0,4	5,0	2,6
Ruchomości i nieruchomości	175,6	344,8	372,3	391,1	359,3	3,9	15,0	12,9
Suma bilansowa	**929,8**	**1218,5**	**1126,0**	**1200,3**	**926,7**	**85,7**	**42,5**	**145,4**
Stan bierny								
Udziały członków	87,7	138,7	114,1	116,5	90,4	9,1	6,6	10,4
Rezerwy[a]	66,1	112,7	115,0	121,7	85,9	7,2	12,5	16,1
Wkłady na książeczki oszczędn.	212,5	287,9	240,9	265,9	158,3	42,0	8,1	58,5
Wierzyciele	473,7	514,7	462,4	475,6	409,6	14,4	7,4	44,2
Główne pozycje rachunków strat i zysków w mil. *zł*								
Straty								
Koszty prowadzenia netto	101,6	93,4	79,0	88,2	60,6	11,3	7,2	9,1
Procenty i prowizje zapłacone	32,5	44,5	30,7	31,4	22,8	3,7	0,3	4,6
Umorzenia	5,2	8,3	7,3	8,0	5,8	0,5	0,6	1,1
Straty na dłużnikach	.	10,3	6,3	4,4	3,6	0,5	0,1	0,2
Zyski	17,5	8,8	12,5	15,5	12,0	1,2	1,0	1,3
Ogółem	**166,3**	**181,4**	**156,3**	**160,9**	**116,4**	**17,9**	**9,8**	**16,8**
Zyski								
Procenty i prowizje pobrane	56,8	64,0	51,2	46,2	28,4	10,5	0,7	6,6
Zyski brutto na towarach[b]	74,1	39,4	40,1	51,6	37,2	5,3	5,3	3,8
Straty	3,5	28,0	12,7	8,6	7,7	0,5	0,3	0,1

a Bez funduszu amortyzacyjnego. *b* Bez zysków brutto na nabiale w spółdzielniach mleczarskich i bez dochodów z nieruchomości w spółdzielniach mieszkaniowych (ob. tabl. 23, str. 118).

TABL. 23. BILANSE I RACHUNKI STRAT I ZYSKÓW SPÓŁDZIELNI ZWIĄZKOWYCH WEDŁUG TYPÓW SPÓŁDZIELNI W 1937 R.

Wyszczególnienie	Spółdzielnie							
	spożywców	rolniczo-spożywcze	rolniczo-handlowe	mleczarskie	kredytowe razem	kredytowe w tym rolnicze	mieszkaniowe	inne
Liczba spółdzielni:								
ogółem (31 XII)	*1 804*	*2 973*	*410*	*1 408*	*5 517*	*3 686*	*252*	*496*
uwzględnionych w opracowaniu	*1 725*	*2 914*	*391*	*1 353*	*5 319*	*3 634*	*251*	*441*
w tym: ze stratami	*218*	*608*	*84*	*346*	*1 176*	*709*	*51*	*128*
z zyskami	*1 493*	*2 290*	*289*	*975*	*4 014*	*2 823*	*135*	*304*
Główne pozycje bilansów w mil. zł. Stan w dn. 31.XII								
Stan czynny								
Kasa i sumy do dyspozycji	3.9	1.1	2.5	4.6	57.2	16.7	3.1	2.6
Pożyczki gotówkowe	—	—	0.1	—	507.9	153.7	—	—
Dłużnicy za towary i inni	12.5	3.9	29.4	7.5	—	—	29.1	9.6
Towary i surowce	13.2	6.0	9.8	1.8	—	—	—	9.5
Ruchomości i nieruchomości	14.2	8.9	10.4	36.4	33.6	7.1	268.6	19.0
Suma bilansowa	**45 0**	**22.9**	**68.3**	**54.6**	**656.5**	**190.5**	**305.4**	**47.6**
Związki:								
polskie	43.0	8.9	51.0	39.6	442.3	150.8	305.4	36.5
żydowskie	—	—	0.4	—	81.7	—	—	3.6
ukraiński i ruski	2.0	14.0	—	4.7	17.3	4.9	—	4.5
niemieckie	0.0	—	16.9	10.3	115.2	34.8	—	3.0
Stan bierny								
Udziały członków	6.2	2.5	4.9	10.1	79.2	20.4	6.6	7.0
Rezerwy[a]	15 3	8.9	5.7	8.5	63.3	21.4	12.6	7.4
Wkłady[b]	2.7	—	—	—	264.2	66.7	76.5	—
Wierzyciele	14.3	6.3	46.5	17.2	184.7	69.6	185.9	20.7
Główne pozycje rachunków strat i zysków w mil. zł								
Straty								
Koszty prowadz. netto	12.8	5.3	8.3	18.4	21.6	4.4	5.4	16.4
w tym: wydatki osobowe	7.0	2.7	3.5	5.8	12.6	2.0	1.2	5.3
podatki	0.8	0.5	1.2	0.6	0.5	0.1	0.1	1.3
opłaty do związków rewizyjnych	0.4	0.5	0.3	0.6	1.6	0.7	0.0	0.2
Procenty i prowizje zapłacone	0.0	0.2	1.6	0.5	24.3	7.4	4.2	0.6
Umorzenia	0.7	0.4	0.6	2.5	1.2	0.3	1.3	1.3
Straty na dłużnikach	0.2	0.1	0.3	0.0	3.6	0.4	—	0.2
Zyski	3.4	1.0	1.3	1.0	5.8	1.3	1.5	1.5
Ogółem	**17.8**	**7.4**	**12.8**	**23.2**	**59.9**	**14.2**	**15.8**	**24.0**
Zyski								
Procenty i prowizje pobrane	—	—	0.0	—	46.2	11.6	0.0	—
Zyski brutto na towarach[c]	15.8	6.5	10.5	21.7	—	—	10.3	18.8
Straty	0.2	0.3	0.8	0.5	5.6	0.8	0.6	0.6

a Bez funduszu amortyzacyjnego. *b* Wkłady na książeczki-oszczędnościowe. Dla spółdzielni mieszkaniowych wkłady budowlane. *c* W spółdzielniach mleczarskich zyski brutto na nabiale, w spółdzielniach mieszkaniowych dochody z nieruchomości.

TABL. 24. CENTRALE GOSPODARCZE[a] SPÓŁDZIELNI ZWIĄZKOWYCH W 1937 R.

Wyszczególnienie	Ogółem	Centrale polskie	ukraińskie i ruskie	niemieckie	żydowskie	spożywców	rolniczo-handlowe[b]	mleczarskie	kredytowe
Centrale uwzględnione w opracowaniu[a]	25	9	6	7	3	2	6	6	11
Główne pozycje bilansów w tys. zł. Stan w dn. 31.XII									
Stan czynny									
Kasa i sumy do dyspozycji . .	11 404	4 108	1 423	5 214	659	968	763	767	8 906
Papiery wartościowe	2 702	1 899	163	627	13	251	92	58	2 301
Towary i surowce	15 722	8 115	4 215	3 392	—	6 948	5 559	3 215	—
Dłużnicy	30 213	10 344	2 778	16 933	158	6 162	14 924	3 850	5 277
Pożyczki	104845	79 994	2 029	21 568	1 254	—	—	—	104845
Udziały własne .	5 076	770	818	3 487	1	841	730	42	3 463
Urządzenia wytwórcze	2 223	1 565	563	95	—	1 215	176	832	—
Ruchomości . . .	2 825	1 860	646	298	21	892	654	1 142	137
Nieruchomości .	16 040	11 049	3 995	974	22	7 738	2 022	2 507	3 773
Straty	335	34	216	85	—	34	—	—	301
Suma bilansowa	**202908**	**124109**	**20 910**	**54 975**	**2 914**	**25 627**	**25 845**	**12 566**	**138870**
Stan bierny									
Udziały	16 961	7 278	3 203	6 214	266	2 191	2 584	1 029	11 157
Rezerwy	9 498	5 251	2 323	1 868	56	3 074	1 321	1 417	3 686
Fundusz amortyzacyjny	5 693	4 101	1 268	324	—	2 832	762	1 913	186
Wkłady na książeczki oszczędn.	35 723	14 301	4 626	16 094	702	1 066	—	95	34 562
Rachunki bieżące	21 234	7 124	998	13 048	64	104	1 975	1 423	17 732
Wierzyciele . . .	101236	80 529	6 778	13 779	150	13 771	17 712	6 191	63 562
Zyski	2 212	1 177	494	510	31	649	708	199	656
Obroty w ciągu roku w tys. zł									
Przychód towarów	326929	171913	87 030	67 986	—	105771	142544	78 614	—
w tym:									
własnej produkcji	10 280	8 461	1 819	—	—	8 461	1 819	—	—
nabytych od członków	121214	39 702	47 813	33 699	—	2 157	58 251	60 806	—
Sprzedaż towarów	350988	187641	92 341	71 006	—	107941	160461	82 586	—
w tym:									
spółdzielniom .	153136	68 997	69 927	14 212	—	56 740	93 985	2 411	—
we własnych sklepach	16 829	13 755	3 074	—	—	—	—	16 829	—
wywóz za granicę	27 810	15 222	1 225	11 363	—	1 444	786	25 580	—

a Bez „Centrali Rolników, S. A." w Poznaniu. *b* Łącznie z rolniczo-spożywczymi.

TABL. 25. SPÓŁDZIELNIE NIEZWIĄZKOWE W 1937 R.

Wyszczególnienie	Ogółem	Spółdzielnie: spożywców	rolniczo-handlowe[a]	mleczarskie	kredytowe: razem	kredytowe: w tym rolnicze	mieszkaniowe	inne
Liczba spółdzielni. Stan w dn. 31.XII								
Czynne	984	164	157	147	211	50	70	235
W likwidacji	1 571	145	256	165	626	137	85	294
Nie przejawiające działalności	3 142	781	509	261	838	423	210	543
Uwzględnione w opracowaniu[b]	1 226	186	216	156	396	84	75	197
Członkowie spółdzielni w tys. Stan w dn. 31.XII								
Ogółem	**120,8**	**9,6**	**12,8**	**18,9**	**64,9**	**6,7**	**2,8**	**11,8**
w tym rolnicy . . .	49,0	3,5	6,8	12,7	23,9	3,2	0,2	1,9
Główne pozycje bilansów w tys. *zł*. Stan w dn. 31.XII								
Stan czynny								
Kasa	1 495	47	173	74	603	13	114	484
Banki i lokaty	1 025	8	112	13	652	17	90	150
Dłużnicy	18 273	287	4 715	158	9 829	759	847	2 437
w tym za towary . .	8 444	287	4 715	158	—	—	847	2 437
Towary i surowce . .	2 456	304	617	9	—	—	7	1 519
Suma bilansowa . . .	**51 239**	**1 108**	**17 486**	**1 304**	**17216**	**1 081**	**5 621**	**8 504**
Stan bierny								
Udziały członków . . .	5 340	167	708	292	2 529	147	446	1 198
Rezerwy[c]	2 310	210	201	125	820	72	238	716
Wkłady[d]	6 859	3	11	2	4 943	362	1 828	72
Rachunki bieżące . .	127	—	—	—	127	2	—	—
Wierzyciele	26 962	499	13 407	493	5 552	222	2 450	4 561
Główne pozycje rachunków strat i zysków w tys. *zł*								
Straty								
Koszty prowadzenia .	3 788	226	419	255	695	33	208	1 985
Procenty i prowizje zapłacone	616	1	24	12	364	26	24	191
Umorzenia	227	5	32	46	51	3	28	65
Zyski	498	57	64	11	83	3	18	265
Ogółem	**13 206**	**445**	**4 935**	**465**	**2 902**	**195**	**881**	**3 578**
Zyski								
Procenty i prowizje pobrane	1 260	8	44	3	767	32	12	426
Zyski brutto na towarach[e]	1 649	248	332	257	—	—	15	797
Straty	6 281	113	3 827	152	1 486	133	356	347

a Łącznie z rolniczo-spożywczymi. *b* Spośród spółdzielni czynnych i w likwidacji. *c* Bez funduszu amortyzacyjnego. *d* Wkłady na książeczki oszczędnościowe. Dla spółdzielni mieszkaniowych wkłady budowlane. *e* Łącznie z zyskami brutto na nabiale.

TABL. 26. SPÓŁDZIELNIE SPOŻYWCÓW W NIEKTÓRYCH KRAJACH W 1936 R.

Kraje	Liczba spółdzielni	Członkowie ogółem w tys.	Członkowie na 1 000 mieszk.	Obroty w ciągu roku w mil. zł	Kraje	Liczba spółdzielni	Członkowie ogółem w tys.	Członkowie na 1 000 mieszk.	Obroty w ciągu roku w mil. zł
Anglia .	1 107	7 808	*156*	6 300,4	Hiszpania	560	280	*11*	192,5
Francja .	2 875	2 950	*70*	1 197,6	Belgia . .	77	499	*60*	157,6
Niemcy .	1 163	2 094	*31*	1 114,6	Austria .	185	334	*49*	145,2
Szwecja .	733	585	*93*	608,6	Węgry . .	1 486	643	*72*	136,1
St. Zj. Am.	2 400	331	*3*	582,0	Australia	160	112	*16*	84,3
Szwajcaria	893	437	*105*	527,0	Jugosławia	2 079	280	*18*	60,9
Finlandia	534	537	*141*	448,7	Estonia .	193	42	*37*	53,4
Dania . .	1 824	343	*92*	344,2	Bułgaria	61	71	*11*	34,4
Holandia .	419	325	*38*	219,6	Kanada .	45	14	*1*	24,1
Polska[a]	4 211	659	*19*	202,7	Palestyna	59	5	*4*	9,8
Norwegia	551	149	*52*	196,4	Rumunia	55	4	*0,2*	1,2

a Związkowe spółdzielnie spożywców i rolniczo-spożywcze.
Źródło: *Le Coopérateur Suisse*, Bazylea 1938.

TABL. 27. CZŁONKOWIE SPÓŁDZIELNI WEDŁUG CZĘŚCI ŚWIATA OKOŁO 1930 R.

Części świata	Członkowie spółdzielni: Ogółem w tys.	Ogółem w %	spożywców (w tysiącach)	mieszkaniowych (w tysiącach)	rolniczych (w tysiącach)	wytwórczych (w tysiącach)	różnych (w tysiącach)
Ogółem bez Z.S.R.R. .	**69 496**	×	**18 984**	**15 101**	**30 131**	**5 091**	**189**
w %	×	*100,0*	*27,3*	*21,7*	*43,4*	*7,3*	*0,3*
Europa bez Z.S.R.R.	41 239	*59,3*	18 388	2 597	16 585	3 565	104
Azja bez Z.S.R.R. . .	10 345	*14,9*	35	3	9 108	1 158	41
Afryka	313	*0,5*	24	45	241	3	—
Ameryka	17 135	*24,6*	388	12 341	3 997	365	44
Oceania	464	*0,7*	149	115	200	—	—

Źródło: *Revue Internationale du Travail*, nr 6, Genewa 1934.

D. Kartele

TABL. 28. STAN I RUCH KRAJOWYCH I MIĘDZYNARODOWYCH KARTELI W POLSCE[a]

Przemysły	Liczba karteli — krajowych (Stan w dn. 31.XII 1937)	Liczba karteli — międzynarodowych[b] (Stan w dn. 31.XII 1937)	Kartele utworzone — krajowe (w ciągu 1938 r.)	Kartele utworzone — międzynarodowe[b] (w ciągu 1938 r.)	Kartele rozwiązane — krajowe — przez uczestników (w ciągu 1938 r.)	Kartele rozwiązane — krajowe — przez Min. Przemysłu i Handlu (w ciągu 1938 r.)	Kartele rozwiązane — międzynarodowe[b] — przez uczestników (w ciągu 1938 r.)	Kartele rozwiązane — międzynarodowe[b] — przez Min. Przemysłu i Handlu (w ciągu 1938 r.)	Liczba karteli — krajowych (Stan w dn. 31.XII 1938)	Liczba karteli — międzynarodowych[b] (Stan w dn. 31.XII 1938)
Ogółem	**145**	**94**	**34**	**13**	**7**	**1**	**5**	**2**	**171**	**10**[illegible]
Górniczo-hutniczy	16	20	4	3	2	—	1	—	18	22
Mineralny	13	1	5	—	—	—	—	1	18	—
Metalowy	23	9	4	4	2	—	—	—	25	13
Elektrotechniczny	13	25	1	1	—	—	—	—	14	26
Chemiczny	48	37	5	4	—	—	4	—	53	37
Włókienniczy	13	—	7	—	2	—	—	—	18	—
Papierniczy	2	—	2	1	—	—	—	—	4	1
Spożywczy	12	2	4	—	—	1	—	1	15	1
Pozostałe	5	—	2	—	1	—	—	—	6	—

a Bez karteli utworzonych w formie zrzeszeń przemysłowych, powstałych na podstawie art. 69 prawa przemysłowego. *b* W których uczestniczą przedsiębiorstwa polskie.

TABL. 29. ZAKRES DZIAŁALNOŚCI KRAJOWYCH I MIĘDZYNARODOWYCH KARTELI W POLSCE W 1938 R.

Stan w dniu 31. XII

Przemysły	Kartele krajowe regulujące — import	Kartele krajowe regulujące — eksport	Kartele krajowe regulujące — produkcję	Kartele krajowe regulujące — zbyt	Kartele krajowe regulujące — ceny i warunki sprzedaży	Kartele międzynarodowe regulujące — import	Kartele międzynarodowe regulujące — eksport	Kartele międzynarodowe regulujące — produkcję	Kartele międzynarodowe regulujące — zbyt	Kartele międzynarodowe regulujące — ceny i warunki sprzedaży
Ogółem	**1**	**22**	**81**	**141**	**119**	**2**	**19**	**19**	**92**	**39**
Górniczo-hutniczy	—	—	6	17	11	1	—	—	21	13
Mineralny	1	3	6	17	17	—	—	—	—	—
Metalowy	—	8	16	23	17	—	7	2	12	4
Elektrotechniczny	—	—	7	19	13	—	—	6	25	5
Chemiczny	—	4	24	42	37	—	12	11	33	16
Włókienniczy	—	5	8	6	11	—	—	—	—	—
Papierniczy	—	—	3	4	3	—	—	—	1	1
Spożywczy	—	2	10	10	7	1	—	—	—	—
Pozostałe	—	—	1	3	3	—	—	—	—	—

Źródło tabl. 28 i 29: Dane Ministerstwa Przemysłu i Handlu.

Ruch budowlany ob. dział IV, tabl. 8, str. 62.

Dane dotyczące przemysłu przetwórczego, zawarte w tablicach 1, 2, 4 13—17 i 22, odnoszą się do zakładów I—VII kategorii objętych statystyką produkcji, tzn. do zakładów, których stan zatrudnienia w jakimkolwiek okresie roku przekraczał 4 robotników, licząc w tym właścicieli i członków rodziny.

TABL. 1. ROZMIESZCZENIE PRZEMYSŁU NA PODSTAWIE LICZBY ZATRUDNIONYCH ROBOTNIKÓW W ZAKŁADACH I—VII KATEGORII W 1937 R.

Gałęzie i ważniejsze rodzaje przemysłu	Liczba zatrudnionych ogółem	Województwa (Podz. adm. obow. do 31.III 1939 r.)						
		m. st. Warszawa	warsz., łódz., kiel., lubel., białos.	wileń., nowogródz., poles., wołyń.	poznańskie, pomor.	śląskie	krakowskie	lwowskie, stan., tarn.
		w odsetkach ogółu zatrudnionych						
Górnictwo i przemysł	828 936	10,6	42,2	4,3	10,9	16,5	7,6	7,9
Górnictwo	98 802	—	25,1	—	0,7	52,8	10,3	11,1
Kopalnie węgla kam.	75 067	—	24,3	—	—	66,6	9,1	—
Kopalnie ropy i gazu	10 099	—	—	—	—	—	16,2	83,8
Kopalnie soli i saliny	2 681	—	—	—	25,2	—	64,2	10,6
Przemysł [ab]	730 134	12,0	44,7	4,8	12,2	11,6	7,2	7,5
Mineralny	81 041	2,0	41,5	12,2	15,0	8,3	13,2	7,8
Cegielnie	27 727	0,2	39,8	3,8	23,6	10,7	8,9	13,0
Cementownie	3 939	—	45,1	5,2	2,4	12,6	34,7	—
Wapienniki	4 240	—	51,9	—	17,1	3,7	16,6	10,7
Huty szkła	14 522	3,0	63,6	9,5	8,1	1,2	6,9	7,7
Kamieniołomy	12 139	—	15,5	53,2	3,3	4,8	19,5	3,7
Metalowy [b]	155 715	15,4	45,4	0,4	8,0	23,7	4,9	2,2
Huty żelaza [c]	30 177	—	38,9	—	—	61,1	0,0	—
Odlewnie żelaza	12 081	2,0	64,4	0,7	16,4	11,5	4,1	0,9
Huty, walcownie i odlewnie innych metali	7 880	19,1	20,0	—	0,4	57,1	3,3	0,1
Fabr. wyr. masowych	25 569	19,8	42,4	0,4	8,6	16,2	11,0	1,6
Fabr. narzędzi	7 376	7,1	76,4	0,1	1,0	3,6	6,0	5,8
Fabr. konstr. i urządz.	8 159	12,6	20,6	—	1,9	51,6	12,6	0,7
Fabr. maszyn i narzędzi rolniczych	4 608	0,2	37,7	5,1	40,3	0,8	2,5	13,4
Fabr. środków przewozowych	21 587	23,5	51,9	—	15,2	0,8	5,2	3,4
Fabr. wyrobów precyz.	14 296	31,9	63,4	0,2	2,4	1,1	0,0	1,0
Elektrotechniczny	17 515	43,6	21,7	3,3	11,7	11,8	5,3	2,6
Chemiczny	54 553	12,3	37,9	3,0	9,6	17,9	9,9	9,4
Gazownie	2 417	10,9	11,4	1,0	42,6	11,2	11,1	11,8
Rafinerie nafty i gazol.	3 573	—	—	—	—	7,2	25,3	67,5
Fabr. przędzy sztucznego jedwabiu	7 417	—	100,0	—	—	—	—	—
Fabr. nawozów sztucz.	4 122	—	0,6	—	6,0	50,1	42,6	0,7
Fabr. wyrob. gumow.	8 600	14,5	40,2	7,4	15,9	1,7	6,1	14,2
Fabr. przetw. tłuszcz.	3 777	26,3	26,7	8,2	17,1	12,5	4,8	4,4
Włókienniczy	157 067	3,3	83,6	0,4	2,3	5,2	3,8	1,4
Zakłady wielooddział.	72 740	2,2	88,1	0,0	—	5,8	2,5	1,4
Przędzalnie	25 164	—	94,4	0,0	1,0	2,1	2,5	—
Tkalnie	27 403	1,0	78,3	0,1	5,2	6,2	8,8	0,4
Fabr. wyrob. dzianych	9 417	16,1	78,0	0,9	1,8	1,3	1,2	0,7
Papierniczy	17 328	12,3	32,4	8,7	16,7	14,0	11,9	4,0
Papiernie	10 562	2,0	40,1	11,9	19,1	18,5	7,9	0,5
Skórzany	10 383	18,6	32,3	5,4	8,2	8,2	16,2	11,1
Garbarnie	7 313	16,2	37,6	5,8	9,2	5,8	11,8	13,6
Drzewny	68 146	3,2	30,6	16,7	14,4	4,0	6,8	24,3
Tartaki	41 741	0,3	26,5	17,3	11,9	2,0	7,5	34,5
Fabr. mebli giętych	4 233	0,4	74,3	0,6	1,5	12,8	10,4	—
Fabr. dykt i fornirów	7 790	1,1	39,0	48,1	9,3	—	—	2,5

a Bez elektrowni i wodociągów. *b* Bez warsztatów kolejowych. *c* Zakłady posiadające wielkie piece, stalownie i walcownie.

(dok. str. 174)

TABL. 1. ROZMIESZCZENIE PRZEMYSŁU NA PODSTAWIE LICZBY ZATRUDNIONYCH ROBOTNIKÓW W ZAKŁADACH I–VII KATEGORII W 1937 R. (dok.)

Gałęzie i ważniejsze rodzaje przemysłu	Liczba zatrudnionych ogółem	Województwa (Podz. adm. obow. do 31.III 1939 r.): m. st. Warszawa	warsz., łódz., kiel., lubel., białos.	wileń., nowogródz., poles., wołyń.	poznańskie, pomor.	śląskie	krakowskie	lwowskie, stan., tarn.
		w odsetkach ogółu zatrudnionych						
Spożywczy	86 461	10,9	25,8	8,1	29,6	4,4	6,8	14,4
Młyny	19 445	0,8	33,0	19,6	18,6	1,6	4,2	22,2
Cukrownie	17 451	—	38,8	4,7	46,8	1,9	—	7,8
Gorzelnie i rektyfikacje	3 597	15,0	23,4	4,8	35,2	1,2	2,0	18,4
Browary i słodownie	4 980	7,2	26,9	4,3	16,9	13,2	17,1	14,4
Bekoniarnie	2 386	—	8,9	6,5	54,3	5,1	12,2	13,0
Fabr. konserw	3 024	26,5	6,5	7,0	36,6	3,3	3,9	16,2
Fabr. wyrobów tyton.	7 077	17,1	23,7	2,9	28,5	5,3	10,9	11,6
Odzieżowy	17 129	35,0	17,8	2,1	15,9	6,1	17,7	5,4
Obuwnictwo mechan.	2 170	11,6	2,6	0,8	27,8	6,3	45,1	5,8
Zabawkarski	398	11,6	44,9	0,8	36,4	6,3	—	—
Poligraficzny	14 145	36,8	13,2	3,4	20,6	7,0	9,7	9,3
Drukarnie	11 236	36,3	13,0	3,0	23,2	8,3	7,8	8,4
Budowlany	50 253	31,4	16,0	1,4	17,9	18,7	6,8	7,8

TABL. 2. SILNIKI ZAINSTALOWANE W ZAKŁADACH PRZEMYSŁU PRZETWÓRCZEGO I–VII KATEGORII W 1936 R.
Stan w dn. 31.XII

Gałęzie przemysłu	Turbiny parowe	Maszyny parowe	Lokomobile	Turbiny wodne i koła wodne	Silniki spalinowe	Silniki elektryczne na prąd: zakupiony	własnej produkcji
			Liczba maszyn				
Ogółem[ab]	**229**	**4 449**	**2 248**	**4 121**	**3 690**	**49 195**	**34 990**
Mineralny	15	305	297	10	279	1 934	1 317
Metalowy[b]	39	294	80	46	226	16 709	9 294
Elektrotechnicz.	3	5	1	2	19	3 884	197
Chemiczny	53	409	56	12	228	5 493	6 821
Włókienniczy	45	427	101	17	99	7 853	8 173
Papierniczy	19	71	24	37	14	1 555	1 731
Skórzany	—	80	88	3	20	1 105	514
Drzewny	6	624	1 007	95	92	1 837	1 275
Spożywczy	49	2 231	594	3 899	2 691	4 709	5 393
Poligraficzny	—	3	—	—	22	4 116	275
			Moc zainstalowana w 1 000 *KM*				
Ogółem[ab]	**552,5**	**457,6**	**113,8**	**96,7**	**157,9**	**416,7**	**655,7**
Mineralny	39,9	29,1	15,9	0,4	8,6	34,8	45,4
Metalowy[b]	119,1	107,3	5,7	16,4	30,3	146,1	225,8
Elektrotechnicz.	1,5	1,7	0,0	0,1	1,1	14,4	2,4
Chemiczny	189,2	33,7	4,0	3,9	8,2	76,7	112,9
Włókienniczy	63,6	103,6	4,8	0,4	3,1	56,0	101,2
Papierniczy	62,2	17,3	2,4	6,4	1,3	18,0	52,9
Skórzany	—	6,2	3,6	0,0	0,9	7,8	5,5
Drzewny	0,8	51,3	52,3	3,1	2,0	11,9	15,2
Spożywczy	76,2	107,1	25,1	66,0	101,7	42,2	93,7
Poligraficzny	—	0,3	—	—	0,7	8,8	0,7

a Bez przemysłu odzieżowego i budowlanego. *b* Bez warsztatów kolejowych.

TABL. 3. MOC SILNIKÓW ZAINSTALOWANYCH W PRZEMYŚLE I W ELEKTROWNIACH W NIEKTÓRYCH KRAJACH

Kraje	Około 1906 r.			Około 1926 r.			Około 1930 r.		
	Ogółem	w tym		Ogółem	w tym		Ogółem	w tym	
		parowe	wodne		parowe	wodne		parowe	wodne
	w milionach *KM*								
Anglia . . .	8,3	7,3	0,2	13,3	12,2	0,1	17,8	16,5	0,3
Finlandia . .	0,13	0,06	0,07	0,51	0,28	0,22	0,74	0,36	0,36
Francja . . .	2,9	2,0	0,7	9,8	6,7	2,5	12,9	8,6	3,1
Japonia . . .	0,3	0,2	0,0	2,9	1,7	1,1	5,1	2,1	3,0
Kanada . . .	1,4	0,8	0,6	5,3	1,0	4,2	7,4	1,2	6,1
Polska . .	.	.	.	2,4	.	.	3,0[a]	.	.
Stany Zj. Am.	19,0	15,3	3,6	55,4	42,2	11,4	64,2	49,1	13,2
Szwajcaria .	0,7	0,1	0,5	.	.	.	1,8	0,1	1,6
Szwecja . . .	0,7	0,2	0,3	2,0	0,6	1,4	2,5	0,7	1,7
Włochy . . .	1,6	0,5	1,0	5,6	1,5	3,6	.	.	.

a 1936 r.

Źródło: *Statistique Générale de la France. Statistique des Forces Motrices en 1931*, str. 257, Paryż 1936.

TABL. 4. ZUŻYCIE PALIWA I PRĄDU ELEKTRYCZNEGO NA PRODUKCJĘ W ZAKŁADACH PRZEMYSŁU PRZETWÓRCZEGO I—VII KATEGORII W 1936 R.

Gałęzie przemysłu	Węgiel kamienny, brunatny i miał	Koks	Drzewo i trociny	Ropa naftowa	Gaz	Prąd elektryczny	
						zakupiony	własnej produkcji
	w tys. ton				w tys. m^3	w tys. *kWh*	
Ogółem[ab] . .	**6 310,7**	**1037,0**	**1 033,5**	**170,3**	**496 381**	**525 117**	**1 176 107**
Mineralny .	1 593,3	21,9	191,4	0,2	14 616	38 629	81 245
Metalowy[b] . .	1 639,7	760,4	27,3	9,4	46 645	149 500	301 196
Elektrotechn.	39,4	2,9	0,4	0,0	305	18 622	579
Chemiczny .	815,0	152,2	94,9	146,3	428 209	147 583	437 565
Włókienniczy	923,8	5,3	48,0	10,1	1 190	81 222	127 898
Papierniczy .	390,1	0,4	67,6	—	104	35 454	159 303
Skórzany . .	69,6	4,2	27,1	0,0	69	5 552	3 492
Drzewny . .	19,8	0,5	344,4	1,3	22	4 934	11 695
Spożywczy .	817,8	88,0	232,1	3,0	4 799	37 561	52 091
Poligraficzny	2,2	1,2	0,3	0,0	422	6 060	1 043

a Bez przemysłu odzieżowego i budowlanego. *b* Bez warsztatów kolejowych.

TABL. 5. ZASOBY WĘGLA KAMIENNEGO I BRUNATNEGO ORAZ RUD ŻELAZA W NIEKTÓRYCH KRAJACH

Ważniejsze kraje	Miliardy ton	Ważniejsze kraje	Miliardy ton	Ważniejsze kraje	Miliardy ton
Węgiel[a]		Węgiel[a] (dok.)		Rudy żelaza (dok.)	
Zasoby światowe	**5 341**				
		Australia . . .	146		
Stany Zjedn. Am.	2 736	Francja	17	Brazylia	7,0
Kanada	666	Belgia	11	Anglia	6,0
Z. S. R. R. . . .	600	Rudy żelaza		Nowa Funlandia	4,0
w tym część europ.	64			Indie Brytyjskie	3,3
Chiny	217	**Zasoby światowe**	**64,9**	Kuba	3,2
Anglia	190	Stany Zjedn. Am.	10,5	Szwecja	2,2
Niemcy[b]	182	Francja	8,2	Niemcy[b]	1,6
Polska . . .	161	Z. S. R. R. . . .	9,2	Hiszpania . . .	1,1

a Do głębokości 2 000 *m*. *b* Łącznie z Austrią.

Źródło: *Hübners Weltstatistik*, Wiedeń 1939.

TABL. 6. ZASOBY SIŁ WODNYCH

Wyszczególnienie	Polska	W tym dorzecza				
		Wisły	Dniestru	Dunaju	Niemna	Dniepr[u]
	w tysiącach *KM*					
Zasoby ogółem w tys. *KM*	3 650	2 055	760	286	251	173
w tym I kategorii[a]	1 368	485	523	230	80	—
Moc zainstalowana w 1938 r.	130	85	17	4	14	7
% *wyzyskania*	*3,5*	*4,1*	*2,2*	*1,3*	*5,6*	*4,0*

a Odcinki rzek o spadku 0,5‰ i więcej oraz zasób mocy 200 *KM* i więc[ej] na *km* bieżący rzeki.

TABL. 7. ZAKŁADY WODNE[a] W 1938 R.

Moc zakładów	Polska	Województwa			
		centralne	wschodnie	zachodnie	południowe
Liczba zakładów wodnych					
Ogółem	**6 805**	**2 509**	**1 230**	**509**	**2 557**
Zakłady o mocy:					
do 100 *KM*	6 685	2 469	1 217	478	2 521
101—1 000 *KM*	116	40	12	28	36
ponad 1 000 *KM*	4	—	1	3	—
Moc zainstalowana w 1 000 *KM*					
Ogółem	**129,6**	**37,0**	**21,0**	**36,5**	**35,1**
W zakładach o mocy:					
do 100 *KM*	86,2	31,6	17,0	9,0	28,6
101—1 000 *KM*	21,3	5,4	2,0	7,4	6,5
ponad 1 000 *KM*	22,1	—	2,0	20,1	—

a Bez zakładów w budowie (Rożnów, Czchów, Porąbka, Turniszki, Solina, Myczkowce—o łącznej mocy około 165 tys. *KM*).

TABL. 8. ZASOBY SIŁ WODNYCH W NIEKTÓRYCH KRAJACH

Ważniejsze kraje	Ogółem	W tym wyzyskane 1926	W tym wyzyskane 1935	Ważniejsze kraje	Ogółem	W tym wyzyskane 1926	W tym wyzyskane 1935
	w milionach *KM*				w milionach *KM*		
Zasoby światowe	**472,0**	**33,0**	**55,0**	Włochy	5,9	2,3	5,8
				Francja	5,4	2,0	4,3
Stany Zjedn. Am.	42,0	11,7	16,1	Szwecja	5,0	1,4	1,6
Brazylia	25,0	0,5	0,7	Hiszpania	4,0	1,0	1,4
Kanada	18,0	4,6	7,5	Polska	3,7	0,1	0,1
Norwegia	12,0	1,9	2,4	Jugosławia	3,0	0,2	0,3
Japonia	8,6	1,8	4,2	Szwajcaria	2,5	1,9	2,4
Z.S.R.R. (część europejska)	8,4	0,3	1,0	Niemcy	.	1,1	2,8
Meksyk	6,0	0,3	0,5	Austria	1,7	0,3	0,9
				Anglia	0,9	0,3	0,4

Źródło: *Statistisches Jahrbuch für das Deutsche Reich*, Berlin.

TABL. 9. ELEKTROWNIE I PRODUKCJA ENERGII ELEKTRYCZNEJ

A. Polska. Poszczególne lata

Wyszczególnienie	1925	1928	1929	1932	1934	1935	1936	1937	1938
Wszystkie zakłady wytwarzające energię elektryczną									
Liczba zakładów	835	1 645	1 690	2 017	2 561	2 839	2 792	2 792	3 198
Moc zainstalowana w 1000 *kW*	831	1 020	1 285	1 491	1 536	1 551	1 580	1 620	1 692
Produkcja w mil. *kWh*	1 800	2 618	3 048	2 257	2 622	2 817	3 082	3 628	3 977
% *wyzyskania*	*22*	*29*	*27*	*17*	*19*	*21*	*22*	*26*	*27*
Wszystkie zakłady użyteczności publicznej oraz pozostałe zakłady o mocy zainstalowanej powyżej 100 *kW*									
Liczba zakładów ogółem	635	832	872	956	1 008	1 021	1 018	1 018	998
użyteczności publicznej	278	337	362	377	399	378	378	378	378
zaliczonych do użyteczności publicznej[a]	150	225	231	346	344	369	372	372	348
użyteczności prywatnej	207	270	279	233	265	274	268	268	272
Moc zainstalowana w 1 000 *kW*	824	1 005	1 274	1 472	1 512	1 525	1 555	1 596	1 663
w zakładach:									
użyteczności publicznej	277	375	441	639	647	649	662	702	724
zaliczonych do użyteczności publicznej[a]	165	189	274	499	489	500	504	504	509
użyteczności prywatnej	382	441	559	334	376	376	389	390	430
Produkcja w mil. *kWh*	.	2 579	3 008	2 237	2 596	2 784	3 049	3 600	3 945
w zakładach:									
użyteczności publicznej	.	941	957	979	1 097	1 137	1 227	1 451	1 730
zaliczonych do użyteczności publicznej[a]	.	501	825	909	961	1 019	1 087	1 282	1 292
użyteczności prywatnej	.	1 137	1 226	349	538	628	735	867	923

a Zakłady przemysłowe zbywające energię okolicznościowo oraz zakłady kolejowe i wojskowe.

B. Województwa. Rok 1938

Wszystkie zakłady użyteczności publicznej oraz pozostałe zakłady o mocy zainstalowanej powyżej 100 *kW*

Województwa	Zakłady (Stan w dn. 31.XII)	Moc zainstalowana w 1000 *kW* (Stan w dn. 31.XII)	Produkcja w mil. *kWh*	Województwa	Zakłady (Stan w dn. 31.XII)	Moc zainstalowana w 1000 *kW* (Stan w dn. 31.XII)	Produkcja w mil. *kWh*
Polska	998	1663	3945	Poleskie	31	5,9	8,4
M. st. Warszawa	15	101	254	Wołyńskie	67	11	18
Warszawskie	69	66	145	Poznańskie	100	93	90
Łódzkie	79	149	350	Pomorskie	89	108	186
Kieleckie	86	253	658	Śląskie	62	573	1652
Lubelskie	60	20	32	Krakowskie	57	161	353
Białostockie	63	24	42	Lwowskie	63	59	97
Wileńskie	46	12	17	Stanisławowskie	45	18	30
Nowogródzkie	32	4,2	5,8	Tarnopolskie	34	5,4	6,9

TABL. 10. PRODUKCJA ENERGII ELEKTRYCZNEJ W NIEKTÓRYCH KRAJACH

Kraje	1928	1932	1936	1937	Kraje	1928	1932	1936	1937
	w miliardach *kWh*					w miliardach *kWh*			
Stany Zjedn. Am. A	105,0	101,0	140,0	.	Szwecja . A	4,4	4,9	7,4	7,9
Stany Zjedn. Am. B	87,9	83,2	113,6	121,0	Szwajcaria A	5,2	4,8	6,1	6,9
Niemcy . A	27,9	23,5	42,5	50,0	Belgia . . A	3,7	3,9	4,9	5,5
Niemcy . B	14,5	13,4	23,7	27,4	Czechosłow. A	2,7	2,6	3,5	4,0
Z. S. R. R. . A	5,0	13,5	32,8	40,5	Australia . A	2,2	2,5	3,5	.
Anglia[a] . . A	14,5	17,0	25,9	28,8	Polska . A	2,6	2,3	3,1	3,6
Kanada . . B	16,3	16,1	25,4	27,6	Austria . A	2,4	2,3	2,7	3,0
Japonia . . B	12,0	16,0	24,3	26,7	Holandia . B	1,4	2,0	2,3	2,6
Francja . . A	13,0	13,6	16,3	17,6	Rumunia A	0,5	0,7	1,0	1,1
Włochy . . A	8,9	10,2	13,6	15,0	Rumunia B	0,2	0,3	0,5	0,5

a Z Walią i Szkocją.

Uwaga. Produkcja energii elektrycznej: A — ogółem; B — na sprzedaż.

Źródło: *Annuaire Statistique de la Société des Nations 1937/38*, Genewa 1938.

TABL. 11. PRODUKCJA GÓRNICZA I HUTNICZA

Wyszczególnienie	1913	1923	1926	1928	1929	1932	1934	1936	1937	1938
Kopalnie węgla kamiennego										
Zakłady czynne . . .	90	125	93	96	98	85	77	68	64	60
Robotnicy w tys.[a] .	123,4	225,1	128,1	117,2	134,2	87,8	75,1	71,5	79,5	80,7
Produkcja w mil. ton	41,0	36,1	35,7	40,6	46,2	28,8	29,2	29,7	36,2	38,1
Zagłębia: śląskie . .	32,2	26,6	26,2	30,5	34,4	21,5	22,0	22,1	27,4	28,8
dąbrowskie .	6,8	7,4	7,2	7,6	9,0	5,5	5,4	5,6	6,5	6,7
krakowskie .	2,0	2,1	2,3	2,5	2,8	1,8	1,8	2,0	2,3	2,6
Kopalnie ropy naftowej										
Zakłady czynne . . .	444	474	546	642	655	723	785	835	812	854
Robotnicy w tys.[a] .	8,6	14,0	9,4	11,4	11,0	8,6	8,9	9,6	10,3	10,7
Produkcja w tys. ton	1114	737	796	743	675	557	529	511	501	507
Okręgi górnicze:										
Drohobycz .	1004	649	679	624	556	421	399	350	337	325
Jasło . . .	67	56	70	76	74	96	95	108	118	136
Stanisławów .	43	32	47	43	45	40	35	53	46	46
Kopalnie soli kamiennej i warzelnie										
Zakłady czynne . . .	12	15	15	15	15	13	13	13	12	11
Robotnicy w tys.[a] .	.	4,0	3,5	3,6	3,6	2,9	2,8	2,6	2,7	2,8
Produkcja w tys. ton	.	468	458	548	570	492	506	552	590	643
Soli: kamiennej . . .	.	.	.	266	265	245	245	245	259	266
warzonej . . .	.	.	.	131	142	142	127	133	140	151
zawartej w solance i przerobionej w fabr. sody .	.	.	.	151	163	105	134	174	191	226
Kopalnie soli potasowych										
Zakłady czynne . . .	1	2	2	2	2	3	3	3	3	3
Robotnicy w tys.[a] .	.	0,5	0,7	1,3	1,2	1,1	1,4	1,7	2,0	2,3
Produkcja w tys. ton	14	62	208	342	359	299	302	434	521	567
Kopalnie rud żelaza										
Zakłady czynne . . .	37	34	20	25	23	5	15	22	21	26
Robotnicy w tys.[a] .	4,4	6,7	5,3	6,1	5,7	0,9	2,1	4,8	7,0	7,5
Produkcja w tys. ton	493	449	317	699	660	77	247	468	792	872

a Stan w dn. 31.XII.

(dok. str. 129)

TABL. 11. PRODUKCJA GÓRNICZA I HUTNICZA (dok.)

Wyszczególnienie	1913	1923	1926	1928	1929	1932	1934	1936	1937	1938
Kopalnie rud cynku i ołowiu										
Zakłady czynne	18	8	10	13	10	3	5	4	2	4
Robotnicy w tys.[a]	13,3	9,4	8,4	6,9	6,5	0,9	1,3	1,3	1,9	2,1
Produkcja koncentratów rud w tys. ton:										
cynku	502	280	405	321	374	73	161	143	191	498
ołowiu	57	15	18	17	17	5,5	8,4	5,9	8,9	44
Huty żelaza										
Zakłady czynne[a]	.	29	27	28	25	25	24	24	23	23
Robotnicy w tys.[ab]	48,0	61,1	39,4	53,8	48,0	27,0	31,9	37,4	45,1	46,6
Produkcja w tys. ton:										
surówki	1055	520	327	684	704	199	382	584	724	879
stali	1677	1129	788	1438	1377	564	856	1145	1451	1441
wytworów gorąco walcowanych	1244	.	.	1048	962	404	619	826	1043	1074
rur bez szwu i spawanych (z półwytworów i z blachy)	.	.	.	112	124	34	54	61	96	80
Huty cynku i ołowiu										
Zakłady czynne[a]	31	26	16	19	16	12	10	9	9	10
Robotnicy w tys.[ab]	.	13,2	12,1	12,9	11,9	4,6	4,8	4,6	5,1	5,3
Produkcja w tys. ton:										
cynku	192	97	124	162	169	85	93	93	107	108
ołowiu	45	20	28	37	37	12	10	15	18	20

a Stan w dn. 31.XII. *b* Łącznie z zakładami związanymi organizacyjnie z hutami.

TABL. 12. PRODUKCJA PRZETWORÓW NAFTOWYCH I GAZOLINY

Wyszczególnienie	1928	1929	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
Przetwory naftowe									
Rafinerie czynne	26	30	29	35	29	26	25	27	27
Robotnicy w tys.[a]	4,7	4,5	3,9	3,4	3,2	3,2	3,2	3,2	3,2
Ropa przerobiona w tys. *t*	723	656	545	567	528	509	489	499	502
Przetwory w tys. *t*	664	595	502	521	485	469	450	456	481
w tym: benzyna	97	102	91	91	85	86	88	91	141
nafta	217	188	160	174	172	147	146	144	141
olej gazowy i opałowy	126	122	105	101	82	97	99	102	91
oleje smarowe	108	99	74	80	86	72	53	46	47
smary stałe i wazelina	3,0	2,7	3,1	3,1	2,7	3,3	4,4	4,0	4,0
parafina	40	36	28	29	28	25	25	24	23
asfalt	20	20	19	22	23	19	23	26	29
koks	10	12	7,7	6,7	5,0	5,5	5,2	4,0	4,0
Gazolina									
Gazoliniarnie czynne	19	20	24	26	26	26	25	28	28
Robotnicy w tys.[a]	0,2	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,4	0,4
Wydobycie gazu ziemnego w mil. m^3	459	467	437	462	469	486	483	531	584
Gaz ziemny przerobiony na gazolinę w mil. m^3	259	277	250	281	281	272	263	269	279
Otrzymana gazolina w tys. *t*	32	35	39	42	41	40	38	39	41

a Stan w dn. 31.XII.

TABL. 13. ZATRUDNIENIE I WYPŁATY W ZAKŁADACH I—VII KATEGORII NIEKTÓRYCH RODZAJÓW PRZEMYSŁU PRZETWÓRCZEGO[a]

Lata / Niektóre rodzaje przemysłu		Zakłady czynne (w ciągu roku)	Zatrudnieni pracownicy najemni: fizyczni[b] (w ciągu roku)	Zatrudnieni pracownicy najemni: umysłowi (w dniu 31.XII)	Przepracowane robotnikodni w tys. (w ciągu roku)	Wypłaty brutto pracownikom najemnym: fizycznym (w tys. złotych, w ciągu roku)	Wypłaty brutto pracownikom najemnym: umysłowym (w tys. złotych, w ciągu roku)
Wszystkie rodzaje przemysłu							
Ogółem	1935	22 789	593 741	52 799	161 179	805 592	236 034
	1936	22 973	649 073	58 033	173 712	886 337	252 939
	1937	24 362	730 134	64 662	201 344	1069574	287 084
Przemysł mineralny							
Ogółem	1930	2 184	64 563	.	.	102 917	19 422
	1932	1 655	37 521	2 426	10 759	46 726	12 179
	1934	1 708	53 540	2 595	14 731	52 330	9 333
	1936	1 777	68 694	2 908	18 999	68 233	9 982
	1937	2 053	81 041	3 329	22 405	87 073	11 513
Cegielnie	1930	1 233	24 904	.	.	37 052	5 050
	1932	904	13 393	735	4 140	16 172	2 525
	1934	940	19 214	785	5 227	16 552	2 019
	1936	977	24 154	782	6 585	21 731	2 175
	1937	1 099	27 727	914	7 566	26 912	2 439
Cementownie	1930	17	4 480	.	.	10 685	3 667
	1932	13	1 904	254	536	3 497	2 414
	1934	12	2 466	217	732	4 375	1 935
	1936	11	3 325	244	984	5 771	1 516
	1937	12	3 939	275	1 224	7 720	1 805
Huty szkła	1930	67	11 675	.	.	18 293	3 513
	1932	49	8 444	514	2 221	10 865	3 054
	1934	63	10 064	432	2 804	10 246	1 569
	1936	64	12 021	505	3 399	12 052	1 627
	1937	69	14 522	546	4 024	16 005	1 877
Przemysł metalowy[c]							
Ogółem	1930	2 340	138 372	.	.	315 106	106 403
	1932	1 710	85 994	9 955	22 040	199 702	82 356
	1934	1 447	101 580	12 186	27 685	198 371	64 791
	1936	1 578	126 428	14 937	35 025	252 199	73 614
	1937	1 753	155 715	17 120	44 083	321 184	87 558
Fabryki maszyn i narzędzi rolniczych	1932	86	1 120	238	360	1 369	830
	1934	79	1 685	207	441	1 475	668
	1936	86	2 955	272	830	3 242	691
	1937	104	4 608	361	1 292	5 690	997
Fabr. środków przewozowych	1932	47	8 669	1 356	2 132	19 319	8 792
	1934	66	8 984	1 968	2 422	18 321	10 253
	1936	77	14 962	2 555	4 347	32 758	11 563
	1937	87	21 587	3 411	6 074	48 045	16 524
Przemysł elektrotechniczny							
Ogółem	1930	158	8 170	.	.	15 852	11 790
	1932	192	6 869	1 638	1 833	11 384	9 401
	1934	197	8 914	1 903	2 536	13 455	8 519
	1936	206	13 116	2 570	3 762	19 557	11 592
	1937	211	17 515	3 291	4 997	26 427	14 113

[a] Dla każdego rodzaju przemysłu podano najwcześniejszy rok, od którego dane o zatrudnieniu i wypłatach są porównywalne. [b] Przeciętnie w ciągu roku. [c] Bez warsztatów kolejowych.

(c. d. str. 131)

TABL. 13. ZATRUDNIENIE I WYPŁATY W ZAKŁADACH I–VII KATEGORII NIEKTÓRYCH RODZAJÓW PRZEMYSŁU PRZETWÓRCZEGO[a] (c. d.)

Niektóre rodzaje przemysłu	Lata	Zakłady czynne (w ciągu roku)	Zatrudnieni pracownicy najemni: fizyczni[b] (w ciągu roku)	Zatrudnieni pracownicy najemni: umysłowi (w dniu 31.XII)	Przepracowane robotniko-dni w tys. (w ciągu roku)	Wypłaty brutto pracownikom najemnym: fizycznym (w tys. złotych, w ciągu roku)	Wypłaty brutto pracownikom najemnym: umysłowym (w tys. złotych, w ciągu roku)
Przemysł chemiczny							
Ogółem	1930	1 007	49 960	.	.	95 134	43 929
	1932	829	40 419	6 828	11 399	74 793	41 724
	1934	892	45 617	7 349	13 209	79 263	38 928
	1936	929	48 933	8 422	14 014	82 398	42 507
	1937	992	54 553	9 110	15 995	96 911	49 099
Koksownie	1932	11	2 332	211	708	6 669	1 735
	1934	8	2 029	161	649	6 139	1 248
	1936	9	2 109	168	691	6 492	1 203
	1937	9	2 503	190	832	8 104	1 428
Rafinerie nafty i gazoliniarnie	1932	52	3 977	706	1 157	8 379	5 260
	1934	58	3 800	647	1 136	8 108	4 549
	1936	53	3 315	633	1 002	6 803	4 277
	1937	57	3 573	558	1 071	7 672	3 626
Fabryki przędzy jedwabiu sztucznego	1932	3	5 124	287	1 441	8 074	1 606
	1934	3	6 214	245	1 875	9 612	1 614
	1936	3	6 909	285	2 030	10 488	2 396
	1937	3	7 417	340	2 336	12 994	3 955
Fabryki nawozów sztucznych	1932	15	3 725	743	1 101	8 590	6 158
	1934	18	4 269	746	1 196	9 232	5 566
	1936	16	3 802	778	1 089	9 100	5 178
	1937	17	4 122	798	1 255	10 831	6 216
Fabryki wyrobów gumowych	1932	32	5 804	438	1 392	6 414	2 644
	1934	41	7 578	644	2 114	8 469	3 032
	1936	49	7 636	808	2 076	8 343	3 439
	1937	47	8 600	926	2 342	9 732	3 960
Fabryki przetworów tłuszczowych	1932	145	2 590	736	763	4 143	3 566
	1934	166	3 190	810	901	4 878	3 209
	1936	163	3 410	962	921	4 912	3 762
	1937	173	3 777	1 090	1 051	5 911	4 213
Przemysł włókienniczy							
Ogółem	1930	2 665	145 327	.	.	228 662	57 230
	1932	2 268	123 067	7 304	28 480	165 255	44 195
	1934	2 393	140 808	7 396	35 129	178 592	39 590
	1936	2 293	156 160	8 070	38 909	199 986	42 906
	1937	2 384	157 067	8 617	40 897	217 907	46 416
Zakłady wielooddziałowe	1932	146	57 238	3 117	11 674	82 752	22 840
	1934	129	67 636	3 272	16 412	91 322	21 022
	1936	124	73 270	3 470	18 339	100 983	22 166
	1937	129	72 740	3 667	19 789	112 865	24 402

a–b Ob. uwagi a–b na str. 130.

(c. d. str. 132)

TABL. 13. ZATRUDNIENIE I WYPŁATY W ZAKŁADACH I-VII KATEGORII NIEKTÓRYCH RODZAJÓW PRZEMYSŁU PRZETWÓRCZEGO[a] (c. d.)

Lata Niektóre rodzaje przemysłu		Zakłady czynne	Zatrudnieni pracownicy najemni: fizyczni[b]	Zatrudnieni pracownicy najemni: umysłowi	Przepracowane robotnikodni w tys.	Wypłaty brutto pracownikom najemnym: fizycznym	Wypłaty brutto pracownikom najemnym: umysłowym
		w ciągu roku	w ciągu roku	w dniu 31.XII	w ciągu roku	w tys. złotych, w ciągu roku	w tys. złotych, w ciągu roku
Przemysł włókienniczy (dok.)							
Przędzalnie	1932	132	19 691	853	5 102	25 258	5 763
	1934	123	20 643	917	5 148	24 261	5 835
	1936	134	24 531	1 108	5 775	26 936	6 713
	1937	139	25 164	1 135	5 927	29 187	7 017
Tkalnie	1932	1 060	23 364	1 435	5 853	27 244	6 723
	1934	1 108	24 747	1 190	6 071	28 242	4 627
	1936	978	28 036	1 433	6 908	34 552	5 656
	1937	949	27 403	1 531	6 939	35 364	6 112
Fabryki wyrobów dzianych	1932	408	7 872	624	2 106	11 052	2 352
	1934	436	9 265	599	2 659	11 685	2 220
	1936	395	8 518	612	2 273	11 224	1 996
	1937	445	9 417	649	2 464	12 720	2 071
Przemysł papierniczy							
Ogółem	1933	279	13 014	1 200	3 370	17 871	6 564
	1934	274	14 125	1 275	3 909	19 682	6 402
	1936	284	15 439	1 239	4 357	21 405	6 382
	1937	294	17 328	1 439	4 975	25 833	7 458
Papiernie	1930	54	9 536	.	.	18 791	5 430
	1932	51	9 709	681	2 150	13 057	4 470
	1934	50	8 773	705	2 525	14 177	4 152
	1936	55	9 507	702	2 778	15 259	4 171
	1937	58	10 562	850	3 176	18 291	4 857
Przemysł skórzany							
Ogółem	1932	450	7 101	719	1 932	11 736	3 105
	1934	423	8 051	718	2 195	11 951	2 699
	1936	449	9 542	754	2 531	13 009	2 766
	1937	474	10 383	855	2 735	14 940	2 997
Garbarnie	1930	253	5 093	.	.	10 824	3 241
	1932	277	5 027	420	1 388	8 772	2 214
	1934	275	5 684	466	1 567	8 784	1 932
	1936	296	6 641	497	1 791	9 509	1 978
	1937	306	7 313	564	1 941	11 055	2 128
Przemysł odzieżowy							
Ogółem	1932	1 001	10 330	1 469	2 684	11 688	4 208
	1934	1 249	16 555	1 277	4 342	17 849	3 222
	1936	1 460	17 339	1 397	4 623	18 383	3 607
	1937	1 554	17 129	1 373	4 456	18 347	3 720
Fabryki obuwia mechanicznego	1930	42	2 377	.	.	4 029	1 417
	1932	53	1 800	175	482	2 589	744
	1934	61	4 253	353	959	4 830	988
	1936	39	2 808	320	727	4 074	972
	1937	39	2 170	293	547	3 279	874

a—b Ob. uwagi *a—b* na str. 130.

(dok. str. 133)

TABL. 13. ZATRUDNIENIE I WYPŁATY W ZAKŁADACH I–VII KATEGORII NIEKTÓRYCH RODZAJÓW PRZEMYSŁU PRZETWÓRCZEGO[a] (dok.)

Lata Niektóre rodzaje przemysłu		Zakłady czynne	Zatrudnieni pracownicy najemni: fizyczni[b]	Zatrudnieni pracownicy najemni: umysłowi	Przepracowane robotnikodni w tys.	Wypłaty brutto pracownikom najemnym: fizycznym	Wypłaty brutto pracownikom najemnym: umysłowym
		w ciągu roku	w ciągu roku	w dniu 31.XII	w ciągu roku	w tys. złotych, w ciągu roku	w tys. złotych, w ciągu roku
Przemysł drzewny							
Ogółem	1930	3 423	59 741	.	.	68 391	15 089
	1932	2 511	41 654	3 380	10 859	38 316	9 987
	1934	2 368	50 701	3 275	13 529	39 957	7 902
	1936	2 380	57 249	3 427	15 246	44 214	8 260
	1937	2 581	68 146	3 979	18 324	56 484	9 788
Tartaki	1930	1 610	32 387	.	.	36 181	9 683
	1932	1 377	24 701	2 256	6 328	20 091	5 618
	1934	1 490	32 982	2 358	8 613	23 498	5 227
	1936	1 470	35 222	2 384	9 036	24 010	5 212
	1937	1 554	41 741	2 683	10 920	30 921	6 143
Fabryki mebli giętych	1930	39	5 369	.	.	6 435	999
	1932	31	2 254	133	493	1 813	550
	1934	32	3 017	113	722	2 286	418
	1936	31	3 614	144	1 020	3 026	427
	1937	36	4 233	173	1 189	3 683	433
Fabryki dykt i forniró	1930	29	2 676	.	.	3 892	1 355
	1932	32	2 956	215	816	2 932	1 001
	1934	33	4 363	238	1 245	3 702	719
	1936	35	6 401	335	1 836	5 163	1 158
	1937	35	7 790	449	2 082	6 563	1 446
Przemysł spożywczy							
Ogółem	1935	9 360	81 405	9 932	22 210	89 694	35 623
	1936	9 276	85 590	10 456	22 443	89 666	36 536
	1937	9 342	86 461	11 243	24 500	103 150	39 013
Młyny	1930	6 298	19 125	.	.	.	.
	1932	6 195	19 919	1 747	4 952	16 962	5 250
	1934	6 044	20 698	2 109	5 203	14 924	4 648
	1936	5 908	23 524	2 084	4 992	14 882	4 503
	1937	5 867	19 445	2 106	5 026	15 983	4 594
Cukrownie	1934	62	14 209	1 254	4 353	16 498	9 491
	1936	61	16 128	1 272	5 045	17 436	9 568
	1937	60	17 451	1 377	5 484	20 398	10 032
Browary i słodownie	1930	186	6 752	.	.	14 590	7 904
	1932	173	4 818	1 020	1 437	8 205	5 242
	1934	171	4 706	924	1 251	6 268	3 941
	1936	166	4 750	921	1 282	6 082	3 893
	1937	165	4 980	911	1 383	7 018	4 221
Przemysł poligraficzny							
Ogółem	1932	742	12 318	2 591	3 590	28 205	11 845
	1934	640	12 215	1 370	3 622	25 341	5 564
	1936	663	12 866	1 624	3 730	25 517	6 469
	1937	677	14 145	1 409	4 134	27 827	5 518
Przemysł budowlany							
Ogółem	1934	1 223	23 941	1 817	6 908	31 846	6 767
	1936	1 655	37 384	2 205	9 985	51 544	8 293
	1937	2 019	50 253	2 866	13 739	73 209	9 864

a–b Ob. uwagi *a–b* na str. 130.

TABL. 14. ZAKŁADY PRZEMYSŁU PRZETWÓRCZEGO I—VII KATEGORII WEDŁUG LICZBY ROBOTNIKÓW W 1935 R.

Gałęzie przemysłu	Zakłady ogółem	Zakłady zatrudniające przeciętnie robotników							
		do 4	5–9	10–14	15–49	50–199	200–499	500–999	1000 i więcej
Ogółem[a]	**22 789**	**6 151**	**6 134**	**2 885**	**4 844**	**1 997**	**505**	**172**	10
Mineralny	1 733	71	299	224	718	339	64	12	6
Metalowy[a]	1 564	116	422	243	457	203	73	24	26
Elektrotechniczny	192	10	46	28	57	31	16	3	1
Chemiczny	957	169	250	133	242	101	45	10	7
Włókienniczy	2 291	164	690	359	577	356	89	29	27
Papierniczy	288	9	75	54	75	55	15	4	1
Skórzany	416	46	123	82	96	66	3	—	—
Drzewny	2 388	181	828	440	656	229	42	10	2
Spożywczy	9 360	4 959	2 317	783	1 036	161	25	58	21
Odzieżowy	1 342	308	598	206	177	42	8	3	—
Zabawkarski	22	—	7	10	2	3	—	—	—
Poligraficzny	649	58	240	117	166	60	8	—	—
Budowlany	1 587	60	239	206	585	351	117	19	10

a Bez warsztatów kolejowych.

TABL. 15. ZATRUDNIENIE, WYPŁATY I OBRÓT W ZAKŁADACH PRZEMYSŁU PRZETWÓRCZEGO I–VII KATEGORII W 1937 R.

Województwa Podział administracyjny obow. do dn. 31.III 1939 r. Ważniejsze rodzaje przemysłu	Zakłady czynne	Zatrudnieni pracownicy najemni		Przepracowane robotnikodni w tys.	Wypłaty brutto pracownikom najemnym		Sumy obrotu[b] w mil. zł
		fizyczni[a]	umysłowi		fizycznym	umysłowym	
	w ciągu roku		w dniu 31.XII	w ciągu roku	w tys. złotych		
			Wszystkie rodzaje przemysłu				
Polska[c]	**24 362**	**730 134**	**64 662**	**201 344**	**1069 574**	**287 084**	**6439**
M. st. Warszawa	2 676	87 932	11 885	24 601	159 756	54 165	877
Warszawskie	1 177	39 240	4 097	11 006	62 576	21 490	.
Łódzkie	3 176	143641	8 518	38 358	208 758	46 370	1 175
Kieleckie	2 095	105521	8 280	28 567	148 348	40 474	.
Lubelskie	1 348	17 494	1 648	4 838	17 418	5 593	131
Białostockie	957	19 494	1 103	5 027	22 059	2 729	151
Wileńskie	603	7 653	688	2 072	7 878	1 638	62
Nowogródzkie	475	4 780	336	1 276	3 294	814	29
Poleskie	365	6 282	397	1 644	5 078	995	.
Wołyńskie	783	16 655	1 011	4 336	14 099	2 631	127
Poznańskie	2 343	46 865	4 964	13 465	55 084	16 042	454
Pomorskie	1 924	42 534	4 443	12 522	54 646	16 308	547
Śląskie	1 543	84 700	8 207	24 433	185 406	43 758	.
Krakowskie	1 652	52 727	4 644	14 337	72 264	20 025	485
Lwowskie	1 689	33 833	2 883	9 362	36 600	10 212	288
Stanisławowskie	664	13 898	957	3 698	11 070	2 461	95
Tarnopolskie	892	6 885	601	1 802	5 240	1 379	50
			Przemysł mineralny				
Ogółem	**2 053**	**81 041**	**3 329**	**22 405**	**87 073**	**11 513**	**288**
Cegielnie	1 099	27 727	914	7 566	26 912	2 439	68
Kaflarnie i garncarnie	157	2 586	78	725	2 429	199	8,6
Betoniarnie	144	1 730	88	490	2 137	232	6,9

a Przeciętnie w ciągu roku. b Sumy otrzymane ze sprzedaży towarów wyprodukowanych na rachunek własny, za przerób obcego surowca i za wykonanie robót. c Bez warsztatów kolejowych.

(c. d. str. 135)

TABL. 15. ZATRUDNIENIE, WYPŁATY I OBRÓT W ZAKŁADACH PRZEMYSŁU PRZETWÓRCZEGO I–VII KATEGORII W 1937 R. (c. d.)

Ważniejsze rodzaje przemysłu	Zakłady czynne	Zatrudnieni pracownicy najemni: fizyczni[a]	Zatrudnieni pracownicy najemni: umysłowi	Przepracowane robotnikodni w tys.	Wypłaty brutto pracownikom najemnym: fizycznym	Wypłaty brutto pracownikom najemnym: umysłowym	Sumy obrotu[b] w mil. zł
	w ciągu roku	w ciągu roku	w dniu 31.XII	w ciągu roku	w tys. złotych, w ciągu roku	w tys. złotych, w ciągu roku	w ciągu roku
Przemysł mineralny (dok.)							
Cementownie	12	3 939	275	1 224	7 720	1 805	46
Wapienniki	74	4 240	181	1 174	4 616	730	17
Huty szkła	69	14 522	546	4 024	16 005	1 877	50
Fabr. porcelany	9	2 575	155	749	2 913	482	9,7
Fabr. fajansu	10	2 390	119	668	2 651	512	10
Fabr. wyrobów szamotowych, dynasowych i ogniotrwałych	37	3 770	251	1 080	4 247	1 112	20
Fabr. luster i szlifier. szkła	34	408	52	113	504	100	2,9
Kamieniołomy	170	12 139	353	3 222	11 530	1 047	24
Przemysł metalowy							
Ogółem[c]	**1 753**	**155 715**	**17 120**	**44 083**	**321 184**	**87 558**	**1186**
Huty żelaza[d]	16	30 177	2 869	8 890	89 085	17 989	427
Odlewnie żelaza	102	12 081	866	3 203	17 576	3 857	78
Huty, walcownie i odlewnie innych metali	65	7 880	826	2 382	20 876	5 140	117
w tym: huty i walcownie cynku	8	3 800	314	1 192	11 590	2 215	56
walcownie miedzi, aluminium, ołowiu	13	3 412	409	998	8 104	2 577	52
Fabr. części maszyn, apar.	121	6 645	763	1 946	11 202	2 948	50
Fabr. wyrobów masowych	439	25 569	1 868	7 051	33 149	8 318	190
w tym drutu, gwoździ	58	6 092	546	1 671	9 270	2 981	61
Fabr. wyrobów ozdobnych	71	1 512	162	407	2 570	608	9,2
Fabr. mebli metalowych	44	1 694	136	425	2 361	346	8,9
Wytwórnie rzemieślnicze	89	1 009	52	284	1 296	101	4,9
Fabr. narzędzi	102	7 376	601	2 000	12 447	2 664	20
Fabr. konstruk. i urządzeń	73	8 159	1 115	2 261	16 524	5 573	64
Fabr. silników, pomp	22	3 419	720	930	8 635	3 837	7,7
Fabr. obrabiarek	17	2 652	288	758	5 498	2 202	13
Fabr. maszyn i narzędzi rolniczych	104	4 608	361	1 292	5 690	997	20
Fabr. maszyn i aparatów włókienniczych	16	1 813	261	550	3 870	1 131	11
Fabr. maszyn i aparatów dla innych przemysłów	74	2 343	301	652	3 623	1 003	14
Fabr. środków przewozow.	87	21 587	3 411	6 074	48 045	16 524	.
w tym taboru kolejowego	6	11 166	1 536	3 099	22 778	7 231	103
Fabr. wyrobów precyzyjn.	75	14 296	2 213	4 134	33 931	13 242	.
Zakłady reparacyjne	215	2 503	261	737	4 217	898	-
w tym zakłady reparacyjne maszyn rolniczych	33	352	50	101	360	142	.

a–b Ob. uwagi *a–b* na str. 134. *c* Bez warsztatów kolejowych. *d* Zakłady posiadające wielkie piece, stalownie i walcownie.

(c. d. str. 136)

TABL. 15. ZATRUDNIENIE, WYPŁATY I OBRÓT W ZAKŁADACH PRZEMYSŁU PRZETWÓRCZEGO I–VII KATEGORII W 1937 R. (c. d.)

Ważniejsze rodzaje przemysłu	Zakłady czynne (w ciągu roku)	Zatrudnieni pracownicy najemni: fizyczni[a] (w ciągu roku)	Zatrudnieni pracownicy najemni: umysłowi (w dniu 31.XII)	Przepracowane robotnikodni w tys. (w ciągu roku)	Wypłaty brutto pracownikom najemnym: fizycznym (w tys. złotych, w ciągu roku)	Wypłaty brutto pracownikom najemnym: umysłowym (w tys. złotych, w ciągu roku)	Sumy obrotu[b] w mil. zł (w ciągu roku)
Przemysł elektrotechniczny							
Ogółem	**211**	**17 515**	**3 291**	**4 997**	**26 427**	**14 113**	**181**
Fabr. maszyn elektrotechn.	19	2 136	324	637	3 510	1 306	23
Wytwórnie innych artykułów elektrotechnicznych	192	15 379	2 967	4 360	22 917	12 807	158
Przemysł chemiczny							
Ogółem	**992**	**54 553**	**9 110**	**15 995**	**96 911**	**49 099**	**971**
Gazownie	102	2 417	842	777	5 817	3 151	37
Koksownie	9	2 503	190	832	8 104	1 428	63
Rafinerie nafty i gazolin.	57	3 573	558	1 071	7 672	3 626	126
Fabr. zapałek	4	676	55	140	766	433	28
Fabr. przędzy sztucz. jedw.	3	7 417	340	2 336	12 994	3 955	60
Fabr. materiałów wybuch.	8	3 809	596	1 087	6 653	3 271	21
Fabr. barwników	8	1 242	317	336	2 086	2 438	27
Fabr. nawozów sztucznych	17	4 122	798	1 255	10 831	6 216	80
Fabr. gazów technicznych	23	420	166	123	1 124	786	7,5
Fabr. farb, lakierów, emalii	65	1 630	364	475	2 304	1 603	36
Fabr. wyrobów gumowych	47	8 600	926	2 342	9 732	3 960	72
Fabr. papy dachowej	69	715	143	188	931	415	23
Fabr. przetw. tłuszczow.	173	3 777	1 090	1 051	5 911	4 213	148
w tym:							
olejarnie	54	1 146	185	314	1 964	681	63
fabr. mydła i świec	87	1 947	781	542	2 788	3 031	69
Fabr. wyrobów farmaceut.	69	2 061	703	607	2 685	3 388	34
Fabr. wyrobów kosmetycz.	66	1 034	422	308	1 174	1 604	20
Fabr. wyrobów farmaceut. i kosmetycznych	13	488	172	146	485	573	6,3
Przemysł włókienniczy							
Ogółem	**2 384**	**157 067**	**8 617**	**40 897**	**217 907**	**46 416**	**1260**
Zakłady wielooddziałowe	129	72 740	3 667	19 789	112 865	24 402	545
Przędzalnie	139	25 164	1 135	5 927	29 187	7 017	209
Tkalnie	949	27 403	1 531	6 939	35 364	6 112	276
Fabr. wyrobów dzianych	445	9 417	649	2 464	12 720	2 071	75
Farbiarnie i wykończalnie	171	8 328	690	2 125	11 857	3 307	52
Fabr. waty	48	1 156	94	257	962	271	11
Fabr. i nawijalnie nici	32	1 455	104	403	1 984	451	15
Fabr. koronek i firanek	58	1 443	128	392	1 743	488	12
Fabr. dywanów, kilimów i gobelinów	104	1 723	105	416	1 508	352	9,2
Szmuklerstwo i pasmant.	72	2 448	170	650	3 109	532	15
Fabr. powrozów	34	1 385	95	373	1 655	352	11
Fabr. stożków i kapeluszy	8	1 791	115	514	2 245	491	14
Szarparnie	29	495	17	121	605	53	2,2
Skręcalnie	43	790	35	205	790	72	2,1

a–b Ob. uwagi *a–b* na str. 134.

(c. d. str. 137)

TABL. 15. ZATRUDNIENIE, WYPŁATY I OBRÓT W ZAKŁADACH PRZEMYSŁU PRZETWÓRCZEGO I–VII KATEGORII W 1937 R. (c. d.)

Ważniejsze rodzaje przemysłu	Zakłady czynne	Zatrudnieni pracownicy najemni		Przepracowane robotnikodni w tys.	Wypłaty brutto pracownikom najemnym		Sumy obrotu[b] w mil. zł
		fizyczni[a]	umysłowi		fizycznym	umysłowym	
	w ciągu roku		w dniu 31.XII		w tys. złotych		
				w ciągu roku			
Przemysł papierniczy							
Ogółem	**294**	**17 328**	**1 439**	**4 975**	**25 833**	**7 458**	**196**
Papiernie	58	10 562	850	3 177	18 291	4 857	140
Fabr. wyrobów z papieru	236	6 766	589	1 798	7 542	2 601	56
Fabr. tapet	5	480	95	124	792	711	5,0
Fabr. gilz i bibułek papierosowych	40	1 875	189	487	2 799	814	23
Fabr. in. wyrob. z papieru	191	4 411	305	1 187	3 951	1 076	28
Przemysł skórzany							
Ogółem	**474**	**10 383**	**855**	**2 735**	**14 940**	**2 997**	**161**
Garbarnie	306	7 313	564	1 941	11 055	2 128	130
Fabr. pasów	16	454	56	122	672	198	8,3
Fabr. rymarskie i siodl. .	23	436	27	124	796	73	5,3
Szczeciniarnie	19	211	2	34	73	6	2,3
Fabr. galanterii skórzanej	20	248	13	65	210	40	1,7
Wyprawialnie i farb. futer	41	897	108	248	1 274	333	8,3
Fabr. szczotek i pędzli .	30	660	67	173	723	190	3,8
Przemysł drzewny							
Ogółem	**2 581**	**68 146**	**3 979**	**18 324**	**56 484**	**9 788**	**349**
Tartaki	1 554	41 741	2 683	10 920	30 921	6 143	219
Fabr. mebli giętych . .	36	4 233	173	1 189	3 683	433	12
Fabr. dykt i fornirów .	35	7 790	449	2 082	6 563	1 446	46
Fabr. mebli zwykłych .	245	4 174	168	1 200	4 869	462	18
Koszykarstwo i wikliniar.	61	837	18	224	461	31	4,1
Bednarstwo	35	604	27	166	564	97	2,9
Stolarstwo	268	3 091	110	894	4 113	243	17
Fabr. wyrobów korkowych	17	716	67	210	767	292	4,9
Fabr. skrzyń	40	922	28	256	715	48	5,4
Fabr. deszczułek i tafli posadzkowych	17	364	27	103	363	63	2,9
Przemysł spożywczy							
Ogółem	**9 342**	**86 461**	**11 243**	**24 500**	**103 150**	**39 013**	**1601**
Młyny	5 867	19 445	2 106	5 026	15 983	4 594	.
w tym I—V kategorii .	798	10 260	1 832	2 840	10 254	4 241	492
Piekarnie	451	4 933	269	1 414	7 328	658	74
Fabr. makaronu	15	305	37	84	236	116	3,0
Przemysł cukierniczy .	306	9 842	1 053	2 740	9 818	3 064	108
w tym:							
piekarnie cukiernicze . .	89	1 120	93	370	1 640	249	15
fabr. czekolady i cukierków	178	7 878	867	2 146	7 562	2 633	85
Zakłady przetworów ziemniaczanych[c]	80	1 440	178	395	1 280	505	16
Cukrownie[c]	60	17 451	1 377	5 484	20 398	1 032	227
Drożdżownie	16	754	174	225	1 050	1 086	19
Gorzelnie rolnicze[c] . . .	1 376	2 442	1 259	739	1 327	2 180	32

a—b Ob. uwagi *a—b* na str. 134. *c* Rok gospodarczy 1936/37.

(dok. str. 138)

TABL. 15. ZATRUDNIENIE, WYPŁATY I OBRÓT W ZAKŁADACH PRZEMYSŁU PRZETWÓRCZEGO I–VII KATEGORII W 1937 R. (dok.)

Ważniejsze rodzaje przemysłu	Zakłady czynne (w ciągu roku)	Zatrudnieni pracownicy najemni: fizyczni[a] (w ciągu roku)	Zatrudnieni pracownicy najemni: umysłowi (w dniu 31.XII)	Przepracowane robotnikodni w tys. (w ciągu roku)	Wypłaty brutto pracownikom najemnym: fizycznym (w tys. złotych, w ciągu roku)	Wypłaty brutto pracownikom najemnym: umysłowym (w tys. złotych, w ciągu roku)	Sumy obrotu[b] w mil. zł (w ciągu roku)
Przemysł spożywczy (dok.)							
Gorzelnie przemysłowe, rektyfikacje spirytusu	43	1 155	240	322	2 540	1 033	120
Fabr. wódek gatunkowych	78	949	385	278	989	1 114	35
Fabr. win i miodosytnie	100	289	59	81	224	136	3,7
Browary i słodownie	165	4 980	911	1 383	7 018	4 221	68
Fabr. cykorii, surogatów kawy i palarnie kawy	22	1 044	352	296	1 245	1 192	20
Przemysł przetw. mięsny	253	5 486	780	1 589	7 904	2 618	177
w tym bekoniarnie	28	2 386	299	709	3 886	1 316	83
Mleczarnie	213	2 033	573	676	1 724	1 468	82
Wędzarnie ryb	31	348	49	83	270	81	5,2
Suszarnie owoców	17	207	17	217	220	88	1,5
Fabr. konserw	100	3 024	357	837	3 510	1 185	78
Fabr. octu i musztardy	36	326	92	97	397	204	4,7
Wytwórnie napojów bezalkoholowych	60	572	75	159	723	150	5,4
Fabr. wyrobów tytoniowych	14	7 077	424	1 709	16 668	1 800	.
Zakłady uprawy tytoniu	11	1 774	238	498	1 507	693	.
Przemysł odzieżowy							
Ogółem	**1 554**	**17 129**	**1 373**	**4 456**	**18 347**	**3 720**	**147**
Krawiectwo	590	5 125	397	1 348	5 842	923	48
Bieliźniarstwo	159	1 533	67	405	1 285	290	12
Kapelusznictwo	82	596	38	160	490	44	3,7
Czapkarstwo	18	84	6	19	56	7	1,0
Pralnie i farbiarnie	82	1 854	167	468	1 745	340	6,4
Wyrób galanterii	130	3 123	169	804	2 600	701	15
Kuśnierstwo	82	770	108	213	1 344	332	12
Obuwnictwo mechaniczne	39	2 170	293	547	3 279	874	22
Obuwnictwo ręczne	319	1 492	74	394	1 368	112	16
Przemysł zabawkarski							
Ogółem	**28**	**398**	**31**	**104**	**282**	**27**	**1,6**
Przemysł poligraficzny							
Ogółem	**677**	**14 145**	**1 409**	**4 134**	**27 827**	**5 518**	**96**
Drukarnie	497	11 236	1 121	3 310	23 849	4 639	75
Litografie	43	1 014	96	293	1 690	404	8,0
Cynkografie	20	200	17	61	475	37	1,1
Introligatornie	86	1 375	89	381	1 265	174	7,4
Przemysł budowlany							
Ogółem	**2 019**	**50 253**	**2 866**	**13 739**	**73 209**	**9 864**	**.**
Budownictwo naziemne budynkowe	1 600	35 524	1 617	9 612	52 852	5 145	.
Instalacje	225	4 742	871	1 397	8 200	2 930	.

a–b Ob. uwagi *a–b* na str. 134.

TABL. 16. PRODUKCJA WAŻNIEJSZYCH ARTYKUŁÓW PRZEMYSŁOWYCH W ZAKŁADACH PRZEMYSŁU PRZETWÓRCZEGO I–VII KATEGORII

Artykuły	Ilość					Wartość[a] w mil. zł	
	Jednostka	1929	1934	1937	1938	1937	1938
Przemysł mineralny							
Cegła zwykła	mil. szt.	1592	1258	1848	.	67	.
Klinkier budowlany*	mil. szt.	.	1,3	4,1	.	0,6	.
Klinkier drogowy*	mil. szt.	.	17	21	.	2,5	.
Kafle zwykłe	mil. szt.	17	15	23	.	6,7	.
Dachówka zwykła	mil. szt.	65	35	45	.	3,3	.
Cegła, płytki i kształtki szamotowe*	tys. t	82	73	124	124	13	13
Cegła, płytki i kształtki dynasowe*	tys. t	.	14	29	32	4,4	5,2
Cement portlandzki*	tys. t	1008	721	1289	1719	44	.
Wapno	tys. t	896	531	769	.	15	.
Porcelana*	tys. t	4,5	3,3	5,0	5,8	11	12
Fajans*	tys. t	11	10	13	12	8,8	8,1
Wyroby kamionkowe	tys. t	9,5	11	16	14	5,5	5,2
Szkło taflowe*	tys. t	26	24	28	25	11	11
Naczynia szklane*	tys. t	101	36	74	.	26	.
w tym butelki monopolowe*	tys. t	.	23	50	49	16	18
Szkło oświetleniowe*	tys. t	.	2,0	2,1	.	2,7	.
Szkło stołowo-galanteryjne*	tys. t	.	11	10	11	9,3	10
Przemysł metalowy							
Surówka*	tys. t	706	382	720	880	102	.
Stal*	tys. t	1377	856	1468	1441	.	.
Żeliwo*	tys. t	195	118	205	.	105	.
w tym żeliwo kowalne*	tys. t	.	1,2	5,4	.	7,4	.
Żelazo gorąco walcowane*	tys. t	962	614	1086	1075	337	.
Rury bez szwu i spawane (z półwytworu)*	tys. t	124	53	81	80	58	.
Wyroby żelazne walcowane i ciągnione na zimno*	tys. t	.	73	121	.	58	.
w tym drut*	tys. t	.	53	80	83	36	32
Odlewy z metali	tys. t	.	3,3	5,4	.	19	.
Wyroby walcowane i ciągnione z metali nieżelaznych*	tys. t	.	26	38	41	60	57
w tym: z miedzi*	tys. t	.	5,6	5,6	9,6	15	20
w tym: drut*	tys. t	.	3,7	2,7	6,0	6,0	11
blacha*	tys. t	.	1,2	0,9	1,8	2,4	4,6
z mosiądzu*	tys. t	.	5,8	9,9	8,1	21	20
w tym blacha*	tys. t	.	3,4	2,7	2,0	6,4	4,5
z cynku*	tys. t	23	13	18	21	12	10
w tym blacha*	tys. t	23	13	18	21	12	9,9
Blacha żelazna cynkowana*	tys. t	43	20	26	30	18	21
Gwoździe druciane żelazne*	tys. t	27	27	38	37	17	17
Śruby i nity żelazne	tys. t	25	13	21	23	21	23
Naczynia blaszane emaliowane i cynkowane*	tys. t	.	9,5	16	16	27	24
Łóżka metalowe	tys. szt.	145	43	59	88	2,1	3,0

[a] Obliczona według cen sprzedaży.

Uwaga. W produkcji artykułów oznaczonych gwiazdką nie odgrywają roli lub odgrywają rolę nieznaczną zakłady VIII kategorii oraz produkcja chałupnicza. Pozycje te obejmują więc całą lub prawie całą produkcję danego wyrobu.

(c. d. str. 140)

TABL. 16. PRODUKCJA WAŻNIEJSZYCH ARTYKUŁÓW PRZEMYSŁOWYCH W ZAKŁADACH PRZEMYSŁU PRZETWÓRCZEGO I–VII KATEGORII (c. d.)

Artykuły	Ilość					Wartość[a] w mil. *zł*	
	Jednostka	1929	1934	1937	1938	1937	1938
Przemysł metalowy (dok.)							
Kotły parowe*	*t*	.	1 538	4 056	3 785	8,3	7,4
Silniki spalinowe (oprócz samolotowych, samochodowych i motocyklowych)*	*t*	1 044	179	494	516	4,8	3,8
	KM	12 231	4 449	63 955	30 421		
Pompy*	*t*	815	390	893	853	3,4	2,8
Obrabiarki do drzewa i metali*	*t*	.	783	1 776	1 936	8,6	10
Maszyny i narzędzia rolnicze	*t*	40 047	2 992	21 205	21 894	15	18
w tym: pługi konne	szt.	51 037	10 371	33 121	41 763	1,1	1,2
brony konne	szt.	99 130	3 059	28 986	28 699	0,9	0,9
młocarnie	szt.	15 396	1 075	9 578	10 407	2,4	2,9
wialnie, młynki	szt.	23 693	1 570	8 059	9 438	0,8	0,9
Maszyny włókiennicze*	*t*	.	2 617	4 348	.	11	.
Parowozy normalnotorowe*	szt.	165	32	32	28	11	11
Wagony kolejowe normalnotorowe:							
motorowe*	szt.	—	8	19	10	3,6	1,6
towarowe*	szt.	3 456	423	295	569	5,2	11
Ramy rowerowe	szt.	.	57 683	291 503	.	4,6	.
Wagi pomostowe przenośne	szt.	29 647	4 474	27 445	.	1,0	.
Fortepiany i pianina*	szt.	2 472	321	708	479	1,0	0,8
Przemysł elektrotechniczny							
Maszyny elektryczne*	szt.	11 730	10 321	.	.	9,5	14
	t	1 627	759	1 724	2 470		
Akumulatory i części	*t*	.	1 336	1 799	1 785	5,7	5,4
Ogniwa i części*	*t*	.	1 592	1 872	3 381	4,7	7,4
Liczniki energii elektrycznej*	*t*	.	106	196	264	3,1	3,9
Rury izolacyjne i części*	*t*	.	1 115	963	973	1,1	1,0
Przyrządy elektryczne domowego użytku	*t*	.	144	409	631	2,7	3,2
Żarówki elektryczne*	tys. szt.	5 544	6 292	11 127	11 915	9,8	11
Aparaty telefoniczne i centralki*	*t*	.	60	82	353	3,5	5,7
Przewodniki izolowane nie obołowione*	*t*	.	1 152	2 638	3 587	12	15
Przewodniki obołowione*	*t*	.	2 716	7 999	8 752	21	27
Odbiorniki radiowe:							
detektorowe	tys. szt.	13	40	31	36	0,9	0,9
lampowe	tys. szt.	.	39	145	142	27	29
Przemysł chemiczny							
Gaz świetlny*	mil. m^3	246	144	163	.	33	.
Koks*	tys. *t*	2123	1509	2 328	.	59	.
Benzol oczyszczony*	tys. *t*	14	14	22	29	9,5	12
Terpentyna oczyszczona	tys. *t*	1,8	2,0	3,4	.	2,7	.
Barwniki	tys. *t*	0,9	2,0	2,0	2,0	18	22
Przędza jedwabiu sztucznego*	tys. *t*	2,7	4,4	6,5	6,2	60	59
Siarczan amonowy*	tys. *t*	54	59	63	68	7,4	8,4
Azotan amonowy*	tys. *t*	5,6	3,2	2,9	4,3	2,7	3,8
Saletra wapniowa*	tys. *t*	0,05	35	57	83	15	19
Saletra sodowa*	tys. *t*	0,7	6,4	7,3	5,6	2,5	1,9
Saletrzak*	tys. *t*	—	11	19	16	4,4	3,5

a Obliczona według cen sprzedaży.

Uwaga. Ob. uwagę na str. 139.

(c. d. str. 141)

TABL. 16. PRODUKCJA WAŻNIEJSZYCH ARTYKUŁÓW PRZEMYSŁOWYCH W ZAKŁADACH PRZEMYSŁU PRZETWÓRCZEGO I–VII KATEGORII (c. d.)

Artykuły	Ilość					Wartość[a] w mil. zł	
	Jednostka	1929	1934	1937	1938	1937	1938
Przemysł chemiczny (dok.)							
Azotniak*	tys. t	163	33	68	80	16	20
Nitrofos*	tys. t	15	2,9	2,1	—	0,5	—
Superfosfat mineralny*	tys. t	304	94	163	.	16	.
Kwas siarkowy w przeliczeniu na 50° Bé*	tys. t	373	223	289	.	11	.
Soda amoniakalna*	tys. t	100	92	130	87	25	18
Soda żrąca*	tys. t	17	19	22	30	10	14
Soda krystaliczna	tys. t	11	9,4	9,5	10	1,1	1,1
Szczepionki, surowice, zastrzyki	tys. t	0,05	0,07	0,1	.	7,2	.
Oleje roślinne	tys. t	.	50	36	.	49	.
Mydła zwykłe i techniczne[b]	tys. t	37	44	53	.	62	.
Mydła toaletowe[b]	tys. t	2,2	2,1	2,4	.	7,6	.
Biel cynkowa	tys. t	6,9	8,5	13	17	8,6	8,4
Ultramaryna*	tys. t	1,2	1,6	1,9	1,9	4,3	4,5
Lakiery	tys. t	2,1	1,8	2,9	.	9,6	.
Pasty do obuwia	tys. t	2,0	2,7	3,2	3,5	9,7	11
Ekstrakty garbarskie	tys. t	3,0	3,9	5,3	5,9	3,9	4,7
Przemysł włókienniczy							
Przędza[c]*	tys. q	1 293	1 164	1 381	.	569	.
w tym:							
bawełniana cienkoprzędna*	tys. q	505	552	588	643	248	254
odpadkowa bawełniana	tys. q	164	143	187	.	40	.
wełniana*	tys. q	298	264	342	.	212	.
w tym czesankowa*	tys. q	110	97	101	.	127	.
lniana*	tys. q	17	44	81	.	32	.
jutowa*	tys. q	295	143	140	148	18	18
Tkaniny	tys. q	912	729	953	.	751	.
w tym:							
bawełniane i odpadkowo bawełniane	tys. q	444	331	515	.	343	.
wełniane i półwełniane	tys. q	191	145	209	.	266	.
jedwabne i półjedwabne naturalne i sztuczne	tys. q	14	18	28	.	63	.
lniane	tys. q	13	33	58	.	37	.
jutowe i worki jutowe	tys. q	249	120	118	119	21	23
Wyroby dziane	tys. kg	1 163	1 855	1 909	.	21	.
Bielizna trykotażowa	tys. kg	1 088	1 098	1 198	.	17	.
Pończochy i skarpetki	tys. tuz.	2 569	2 221	2 627	.	38	.
Rękawiczki	tys. tuz.	.	286	167	.	3,1	.
Art. pasmant. i szmuklerskie	tys. kg	771	802	1 097	.	15	.
Stożki do kapeluszy*	tys. szt.	4 690	3 817	6 753	.	9,5	.
Dywany, kilimy, gobeliny i chodniki	tys. kg	1 372	1 085	1 582	.	11	.
Artykuły powroźnicze	tys. kg	3 029	2 756	3 435	.	11	.
Koronki i firanki	tys. kg	436	461	621	.	11	.
Nici	tys. kg	540	739	1 343	1 029	19	15
Wata	tys. kg	1 721	1 388	2 343	.	4,9	.
Watolina	tys. m	1 298	1 525	2 565	.	4,5	.

a Obliczona według cen sprzedaży. *b* Produkcja w zakładach I — VIII kategorii. *c* Bez przędzy jedwabiu sztucznego. Przędza jedwabiu sztucznego, ob. Przemysł chemiczny na str. 140.

Uwaga. Ob. uwagę na str. 139.

(dok. str. 142)

TABL. 16. PRODUKCJA WAŻNIEJSZYCH ARTYKUŁÓW PRZEMYSŁOWYC[H] W ZAKŁADACH PRZEMYSŁU PRZETWÓRCZEGO I–VII KATEGORII (dok.)

Artykuły	Ilość					Wartość[a] w mil. zł	
	Jednostka	1929	1934	1937	1938	1937	1938
Przemysł papierniczy							
Miazga drzewna*	tys. t	45	51	81	78	13	13
Celuloza siarczynowa*	tys. t	.	55	72	87	26	28
Celuloza sodowa*	tys. t	.	17	21	22	6,0	4,9
Tektura*	tys. t	37	33	44	42	17	17
w tym surowa* (do wyrobu papy dachowej)	tys. t	.	8,2	13	13	5,0	4,8
Papier*	tys. t	128	136	195	205	109	116
w tym: gazetowy*	tys. t	21	29	35	.	12	.
pakowy*	tys. t	48	50	63	69	27	32
drukowy*	tys. t	22	18	30	.	14	.
piśmienny*	tys. t	.	21	25	25	17	16
bibułka*	tys. t	.	3,4	4,4	.	12	.
Tapety*	tys. rol	4 216	3 275	3 457	.	2,4	.
Gilzy papierosowe	mil. szt.	.	5 163	10 291	.	16	.
Przemysł skórzany							
Skóry podeszwowe*	t	11 563	15 790	22 107	23 604	87	87
Krupony pasowe*	t	159	362	580	624	3,8	4,4
Blanki paskowe i rymarskie*	t	385	499	527	423	3,6	2,9
Faledry i juchty	t	948	1 090	1 005	.	7,0	.
Bukaty	tys. m^2	490	610	1 074	.	14	.
Skóry cielęce*	tys. m^2	727	1 026	1 125	1 323	19	22
Skóry końskie[b]	tys. m^2	248	336	429	.	4,2	.
Lakiery*	tys. m^2	22	108	58	98	1,0	1,5
Skóry baranie*	tys. szt.	524	726	707	814	4,0	4,3
Szczecina	t	214	241	164	123	2,1	2,0
Przemysł obuwniczy mechaniczny							
Obuwie skórzane	tys. par	1 735	2 289	2 187	2 800	22	27
Obuwie gumowe*	tys. par	6 687	5 195	3 276	2 863	7,7	7,9
Śniegowce*	tys. par	1 741	2 660	2 393	2 371	12	12
Kalosze*	tys. par	2 136	1 796	2 621	2 743	7,8	7,9
Przemysł drzewny							
Bale	tys. m^3	696	1 054	1 198	.	73	.
Deski	tys. m^3	2 663	2 411	2 936	.	174	.
Kantówka	tys. m^3	346	339	406	.	24	.
Fryzy	tys. m^3	52	36	79	.	11	.
Łaty	tys. m^3	.	46	50	.	3,2	.
Dykty*	tys. m^3	96	113	192	165	42	37
Forniry*	tys. m^2	5 151	4 624	8 484	.	5,2	.
Wełna drzewna*	t	7 972	4 826	8 115	.	0,9	.
Meble gięte*	tys. szt.	2 508	1 303	2 002	1 764	11	9,4
w tym krzesła*	tys. szt.	2 240	1 144	1 728	1 532	8,6	7,7
Deszczułki i tafle posadzkowe	tys. m^2	.	820	1 566	.	9,2	.
Ćwieki drewniane do obuwia	t	.	720	900	874	1,0	0,9
Przemysł spożywczy							
Piwo*	tys. hl	2 786	1 172	1 407	1 502	69	.
Mączka ziemniaczana[c]*	tys q	246	232	316	.	8,7	.
Syrop ziemniaczany[c]*	tys q	139	118	128	.	5,5	.
Konserwy	tys q	164	241	704	.	110	.
Wina owocowe	tys. hl	34	5,4	18	.	3,1	.
Miody do picia	tys. hl	13	6,6	8,1	.	1,2	.

a Obliczona według cen sprzedaży. *b* Bez towaru hamburskiego. *c* Lata gospodarcze.

U w a g a. Ob. uwagę na str. 139.

TABL. 17. PRZEMIAŁ ZBOŻA W MŁYNACH I–VII KATEGORII

Lata Województwa	Pszenica	Żyto	Jęczmień	Inne zboża	Województwa	Pszenica	Żyto	Jęczmień	Inne zboża
	w tysiącach ton					w tysiącach ton			
Polska . 1929	951	1 973	182	.	Lubelskie .	178	161	35	22
1930	986	2 224	192	.	Białostockie .	19	80	10	8,6
1931	1103	2 071	196	177	Wileńskie .	13	86	18	22
1932	1038	1 915	225	214	Nowogródzkie	7,2	74	15	17
1933	1038	2 159	253	222	Poleskie . .	5,3	56	5,8	3,2
1934	1140	2 271	243	231	Wołyńskie .	212	144	38	19
1935	1328	2 391	240	243	Poznańskie .	105	482	11	25
1936	1268	2 515	224	241	Pomorskie .	103	264	16	33
1937	**1234**	**2 390**	**244**	**246**	Śląskie . . .	13	64	0,8	1,7
M.st. Warszawa	6,7	32	3,2	2,8	Krakowskie .	77	72	6,1	1,2
Warszawskie .	62	208	9,7	12	Lwowskie .	100	107	17	10
Łódzkie . . .	95	267	4,6	8,1	Stanisławów	66	56	7,3	19
Kieleckie . .	51	146	14	9,1	Tarnopolskie	121	91	32	32

TABL. 18. PRODUKCJA CUKRU

A. Polska. Poszczególne lata (kampanie)

Wyszczególnienie	1913–1914	1920–1921	1924–1925	1927–1928	1930–1931	1933–1934	1936–1937	1937–1938	1938–1939
Cukrownie czynne	86	63	75	72	69	62	60	61	61
Przerobione buraki w tys. q .	44 688	11 248	30 761	35 328	46 330	18 523	25 732	32 269	31 471
Produkcja w tys. q:									
rafinada . .	1 367	.	498	644	631	277	243	270	269
kryształ . . .	583	.	2 776	3 295	4 858	2 241	3 692	4 454	4 475
cukier żółty (surowy) . .	4 182	.	1 274	1 237	1 658	645	207	372	188
ogółem w wartości cukru białego	5 714	1 523	4 421	5 052	6 981	3 099	4 121	5 059	4 913

B. Województwa. Kampania 1938/39

Województwa	Cukrownie czynne	Przerobione buraki	Produkcja: rafinada	Produkcja: kryształ	Produkcja: cukier żółty (surowy)	Produkcja: ogółem w wart. cukru białego
		w tys. q				
Polska	**61**	**31 471**	**269**	**4 475**	**188**	**4 913**
Warszawskie	9	3 303	7	516	1	524
Łódzkie	5	2 263	56	294	—	350
Kieleckie	3	1 215	6	186	—	192
Lubelskie	7	3 097	39	456	—	495
Wołyńskie	4	1 312	—	207	1	208
Poznańskie	13	8 081	19	1 186	59	1 258
Pomorskie	15	9 235	4	1 322	126	1 439
Śląskie	1	389	26	32	—	58
Lwowskie	2	1 616	112	129	1	242
Stanisławowskie	1	550	—	80	—	80
Tarnopolskie	1	410	—	67	—	67

TABL. 19. PRODUKCJA SPIRYTUSU

A. Polska. Poszczególne lata (kampanie)

Wyszczególnienie	1909–1910	1924–1925	1927–1928	1930–1931	1933–1934	1934–1935	1936–1937	1937–1938
Liczba czynnych gorzelni								
Ogółem	2 466	1 282	1 401	1 486	1 324	1 338	1 396	1 403
w tym: gorzelnie rolnicze	2 433	1 231	1 362	1 459	1 301	1 317	1 377	1 382
gorzelnie melasowe	.	26	12	5	5	6	6	7
Produkcja spirytusu 100° w tysiącach *l*								
Ogółem	259554	72 098	66 280	66 360	45 036	59 816	77 782	85 965
w tym: gorzelnie rolnicze	253563	65 590	59 061	60 030	40 594	50 934	68 051	76 322
gorzelnie melasowe	.	4 151	5 346	5 456	4 102	8 586	9 643	9 543
Zużycie surowców w tysiącach *q*								
Ziemniaki	.	.	5 236	5 439	2 767	4 622	6 121	6 639
Melas	.	.	378	339	225	367	364	348
Inne	.	.	156	164	481	206	233	190

B. Województwa. Kampania 1937/38

Województwa	Liczba czynnych gorzelni			Produkcja spirytusu 100°			Zużycie surowców		
	Ogółem	w tym rolnicze	w tym melasowe	Ogółem	w tym rolnicze	w tym melasowe	Ziemniaki	Melas	Inne
				w tys. *l*			w tys. *q*		
Polska	**1 403**	1 382	7	85 965	76 322	9 543	6 639	348	190
M. st. Warszawa	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Warszawskie	95	93	2	8 387	5 452	2 935	444	100	10
Łódzkie	54	53	1	2 684	2 316	368	196	12	5,1
Kieleckie	39	39	—	2 298	2 298	—	190	0,5	4,8
Lubelskie	81	78	2	7 446	3 632	3 803	303	129	9,0
Białostockie	21	21	—	1 327	1 327	—	101	—	2,3
Wileńskie	23	23	—	1 161	1 161	—	93	—	2,3
Nowogródzkie	25	25	—	1 338	1 338	—	104	—	2,6
Poleskie	16	16	—	767	767	—	61	—	1,5
Wołyńskie	12	12	—	752	752	—	62	—	1,6
Poznańskie	421	417	—	31 678	31 665	—	2 781	16	77
Pomorskie	212	210	—	12 308	12 293	—	1 084	3,9	28
Śląskie	32	31	—	638	625	—	58	—	2,8
Krakowskie	49	42	1	1 889	827	1 014	78	36	10
Lwowskie	155	154	1	6 898	5 475	1 423	498	49	16
Stanisławowskie	42	42	—	1 062	1 062	—	106	0,2	2,4
Tarnopolskie	126	126	—	5 332	5 332	—	480	0,8	14

TABL. 20. PRODUKCJA ZAPAŁEK

Lata	Liczba zakładów czynnych	Zatrudnieni robotnicy	Produkcja w milionach sztuk	Lata	Liczba zakładów czynnych	Zatrudnieni robotnicy	Produkcja w milionach sztuk
	Stan w dn. 31.XII				Stan w dn. 31.XII		
1924	19	2 814	33 370	1931	6	2 185	36 066
1925	16	2 129	40 314	1932	5	1 010	25 966
1926	10	2 226	48 687	1933	4	777	17 524
1927	10	2 241	39 877	1934	4	778	14 617
1928	10	2 324	44 726	1935	4	592	15 901
1929	10	2 685	50 522	1936	4	796	15 862
1930	9	2 376	52 628	1937	4	818	15 014
				1938	4	805	18 450

TABL. 21. PRODUKCJA CYGAR, PAPIEROSÓW I TYTONIU

Wyszczególnienie	1925a	1926b	1927–1928c	1930–1931c	1933–1934c	1936–1937c	1937–1938c	1938–1939c
Liczba zakładów czynnych d . . .	21	21	21	17	14	14	14	14
Liczba robotników zatrudnionych d	.	.	.	10 205	8 127	7 109	7 007	6 740
Zużycie surowca w t:								
zagranicznego .	17 283	21 262	18 916	15 766	11 615	8 209	8 007	7 110
krajowego . . .	473	842	792	3 672	6 781	10 166	11 217	12 502
Produkcja:								
cygar i cygaretek w mil. szt. .	57	84	61	62	32	27	29	34
papierosów w mil. szt. . .	7 826	8 816	8 745	8 858	8 216	6 627	7 699	9 366
tytoniu w t . . .	11 659	15 010	12 835	12 757	10 498	12 760	12 583	11 480
tabaki w t . . .	392	539	451	.	315	262	253	248

a Rok kalendarzowy. b Okres 1.I 1926—31.III 1927 r. c Lata budżetowe. d Stan w dn. 31.XII.

TABL. 22. WRZECIONA I KROSNA ZAINSTALOWANE W PRZĘDZALNIACH I TKALNIACH I–VII KATEGORII

Stan w dn. 31.XII

Działy produkcji	1929	1932	1933	1934	1935	1936	1937 Ogółem	1937 w zakładach o kat. świadectw przem. I–III	IV–V	VI–VII
	w tysiącach									
Wrzeciona										
Ogółem . .	**2698.2**	**2638.3**	**2693.1**	**2714.8**	**2737.2**	**2750.7**	**2830.9**	**2473.4**	**324.5**	**33.0**
Bawełniany	1834.0	1809.0	1816.6	1822.9	1870.4	1903.5	1925.5	1822.5	98.0	5.0
Wełniany .	813.3	772.7	822.5	826.0	798.7	778.1	826.2	574.8	223.4	28.0
Lniany . .	18,1	22,2	21,4	33,3	36,5	37,5	43,3	40,8	2,5	—
Jutowy . .	29,4	29,7	28,7	28,7	26,6	26,7	27,2	27,2	—	—
Konopny .	3,4	4,7	3,9	3,9	4,4	4,3	4,3	4,3	—	—
Jedwabny .	.	.	.	.	0,6	0,6	4,4	3,8	0,6	—
Krosna										
Ogółem . .	**70,3**	**68,7**	**66,9**	**65,6**	**66,6**	**66,1**	**64,0**	**38,7**	**18,4**	**6,9**
Bawełniany	47,6	47,2	46,9	46,2	47,1	46,6	46,2	32,6	10,0	3,6
Wełniany .	17,7	15,3	14,2	13,9	13,6	13,7	11,5	2,4	6,3	2,8
Lniany . .	0,6	1,5	1,7	1,7	1,7	1,8	2,1	1,8	0,2	0,1
Jutowy . .	1,8	1,6	1,6	1,6	1,7	1,7	1,7	1,7	0,0	0,0
Konopny .	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	—	—
Jedwabny .	2,5	2,9	2,4	2,1	2,4	2,2	2,4	0,1	1,9	0,4

TABL. 23. WRZECIONA W PRZEMYŚLE BAWEŁNIANYM W NIEKTÓRYCH KRAJACH

Stan w dn. 31.VII

Ważniejsze kraje	1913[a]	1928	1936	1937	Ważniejsze kraje	1913[a]	1928	1936	1937
	w tysiącach					w tysiącach			
Ogółem . .	**143 449**	**165 103**	**151 705**	**149 524**	Brazylia	1 200	2610	2 712	2 714
					Hiszpania	2 000	1897	2 070	.
Anglia . .	55 652	57 136	41 391	38 753	Belgia . .	1 492	2070	2 009	2 004
St. Zj. Am.	31 505	35 542	28 157	26 983	Polska[b]	.	1834[c]	1 904	1 926
Japonia .	2 300	6 272	10 867	11 880	Szwajcaria	1 398	1525	1 241	1 269
Niemcy .	11 186	11 153	10 109	10 236	Holandia .	479	1111	1 220	1 191
Z. S. R. R.	7 668	7 311	9 800	10 050	Kanada .	855	1154	1 110	1 108
Indie Bryt.	6 084	8 703	9 705	9 876	Meksyk .	700	840	862	869
Francja . .	7 400	9 770	9 932	9 783	Austria .	.	1014	773	776
Włochy . .	4 600	5 189	5 442	5 389	Szwecja .	534	619	592	584
Chiny . .	1 009	3 504	5 010	5 071	Portugalia	480	503	466	469
Czechosłow.	.	3 663	3 562	3 445	Węgry . .	.	168	304	317

a–*b* Stan w dn.: *a*—31.VIII; *b*—31.XII. *c* 1929 r.

Źródło: *Statistisches Jahrbuch für das Deutsche Reich*, Berlin 1938.

TABL. 24. WSKAŹNIKI PRODUKCJI PRZEMYSŁOWEJ W NIEKTÓRYCH KRAJACH

Rok 1928 = 100

Kraje	1926	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
Wskaźnik produkcji światowej:													
z Z. S. R. R. .	**89**	**95**	**100**	**106**	**94**	**84**	**74**	**83**	**91**	**102**	**118**	**127**	**119**
bez Z. S. R. R.	**90**	**96**	**100**	**105**	**91**	**79**	**67**	**76**	**82**	**91**	**102**	**109**	**98**
Europa bez Z. S. R. R. . .	**82**	**97**	**100**	**104**	**95**	**84**	**75**	**80**	**89**	**96**	**105**	**115**	**113**
Ameryka Płn. .	**97**	**95**	**100**	**107**	**87**	**73**	**58**	**69**	**72**	**82**	**95**	**100**	**79**
Anglia	.	101	100	106	98	89	88	94	105	112	123	131	123
Belgia . . .	87	94	100	101	90	82	70	73	74	83	88	97	81
Dania	.	92	100	108	117	108	98	114	126	135	141	147	146
Estonia . . .	.	91	100	101	99	91	79	82	97	107	121	139	146
Finlandia . .	81	92	100	98	89	78	81	94	114	122	134	146	146
Francja . . .	.	.	100	.	.	.	.	.	.	.	85	88	82
Grecja . . .	85	94	100	102	105	109	103	112	127	143	142	154	168
Hiszpania . .	.	.	100	112	111	104	99	95	96	97	.	.	.
Holandia[a] . .	.	.	.	100	92	84	68	75	78	75	83	107	90
Japonia . . .	.	92	100	111	106	102	109	126	143	158	168	190	193
Kanada . . .	85	90	100	108	92	77	63	65	79	88	97	108	97
Niemcy . . .	81	101	100	101	87	68	54	62	81	95	108	119	128[b]
Norwegia . .	88	90	100	111	112	87	103	104	109	120	132	144	142
Polska . .	.	.	100	102	90	78	64	70	79	85	94	111	119
Rumunia . .	80	91	100	107	104	109	95	110	133	131	139	141	.
Stany Zj. Am.	97	96	100	107	86	73	58	68	72	81	94	99	77
Szwecja[a] . .	.	.	.	100	103	96	89	91	110	123	135	149	146
Węgry . . .	.	98	100	102	96	89	79	86	100	113	131	140	136
Włochy . . .	.	.	100	109	100	85	73	81	87	102	96	109	108
Z. S. R. R. . .	70	80	100	126	165	203	231	250	300	369	481	533	591

a 1929 r. = 100. *b* łącznie z Austrią.

TABL. 25. PRODUKCJA ŚWIATOWA WAŻNIEJSZYCH ARTYKUŁÓW GÓRNICZYCH, HUTNICZYCH I PRZEMYSŁOWYCH

Artykuły	Jednostka	1913	1928	1932	1933	1934	1935	1936	1937
Węgiel kamienny	mil. t	1 216	1 251	961	1 008	1 104	1 143	1 249	1 310
Węgiel brunatny	mil. t	127	213	164	166	177	188	205	233
Koks[a]	mil. t	108	129	79	90	107	117	130	.
Ropa naftowa	mil. t	54	184	181	197	208	226	246	279
Sól	mil. t	19	28	27	29	30	32	34	.
Rudy antymonu[b]	tys. t	.	31	19	21	24	33	40	.
Rudy chromu	tys. t	.	.	299	409	629	796	1 069	.
Rudy cyny[b]	tys. t	137	181	101	89	124	139	182	211
Rudy cynku[b]	tys. t	1 139	1 595	942	1 194	1 404	1 549	1 715	1 890
Rudy manganu[b]	tys. t	.	1 541	616	883	1 492	2 012	2 548	.
Rudy miedzi[b]	tys. t	990	1 718	917	1 039	1 291	1 497	1 724	2 337
Rudy ołowiu[b]	tys. t	1 194	1 636	1 197	1 189	1 323	1 394	1 516	1 676
Rudy molibdenu[b]	t	.	1 676	1 292	3 041	5 001	6 481	9 000	14900
Rudy tungstenu[b]	t	.	6 283	4 045	6 840	10409	12899	14325	.
Rudy wanadu[b]	t	.	486	629	55	113	411	774	.
Rudy żelaza	mil. t	.	176	76	92	120	143	174	217
Surówka	mil. t	79	89	40	49	63	74	92	104
Stal	mil. t	77	110	51	68	82	99	124	136
Piryty	tys. t	.	7 240	5 530	6 380	6 870	7 760	8 500	.
Bauksyt	tys. t	.	.	1 029	1 123	1 347	1 826	2 906	3 670
Azbest	tys. t	.	362	203	271	298	368	503	.
Aluminium	tys. t	64	240	153	142	170	260	364	493
Cyna	tys. t	133	184	105	97	119	142	181	209
Cynk	tys. t	976	1 401	781	987	1 177	1 335	1 444	1 620
Kadm	t	.	1 458	1 061	1 929	2 383	3 055	3 616	4 400
Magnezyt surowy	tys. t	.	970	697	886	1 166	896[c]	1 330[c]	.
Miedź	tys. t	1 030	1 707	933	1 039	1 316	1 524	1 718	2 300
Nikiel	tys. t	31	52	22	46	72	77	88	116
Ołów	tys. t	1 194	1 762	1 165	1 164	1 326	1 391	1 477	1 670
Rtęć	t	4 026	5 139	2 830	2 048	2 552	3 405	3 880	.
Srebro	t	7 058	8 054	5 214	5 275	5 941	6 760	7 590	8 300
Złoto	t	694	600	740	785	840	930	1 030	1 100
Diamenty	tys. kar.	7 000	7 810	6 000	4 060	4 900	6 190	8 240	9 610
Siarka	tys. t	959	2 449	1 399	1 984	1 993	2 200	2 640	3 400
Cement	tys. t	.	72160	49310	48230	57870	63020	75080	.
Samochody	tys. szt.	.	5 239	1 979	2 680	3 722	5 117	5 823	6 336
Sole potasowe w przelicz. na K_2O	tys. t	1 343	2 280	1 370	1 690	2 190	2 540	2 650	3 100
Związki azotowe w przelicz. na azot	tys. t	.	1 724	1 585	1 677	1 792	2 070	2 393	2 594
Azotniak	tys. t	190	1 170	850	960	1 060	1 380	1 470	.
Superfosfaty wapniowe	tys. t	12255	14800	10380	12040	12930	13360	14370	.
Fosforyty naturalne	tys. t	7 194	10230	7 550	8 740	10410	11670	12800	.
Żużle Thomasa	tys. t	4 501	5 510	2 790	3 380	4 000	4 490	4 960	.
Siarczan amonu	tys. t	1 361	4 410	3 950	4 015	4 052	4 544	5 213	.
Jedwab sztuczny	tys. t	16	164	235	302	354	421	462	549
Celuloza i miazga drzewna	tys. t	8 485	15388	14512	16282	18148	19364	21563	.
Papier i tektura	tys. t	11420	21570	18920	20790	22520	24310	26850	29750

a Koks w koksowniach. b Zawartość metalu w rudach. c Bez Z.S.R.R.

TABL. 26. PRODUKCJA WAŻNIEJSZYCH ARTYKUŁÓW GÓRNICZYCH, HUTNICZYCH I PRZEMYSŁOWYCH W NIEKTÓRYCH KRAJACH

Węgiel kamienny w milionach ton

Kraje	1913	1928	1936	1937
Prod. światowa	**1 216**	**1 251**	**1 249**	**1 310**
w tym:				
Stany Zj. Am.	517	523	443	448
Anglia	292	241	232	245
Niemcy	154	164	158	185
Z. S. R. R.	30	36	124	123
Francja	44	51	45	44
Japonia	21	34	42	44
Polska	41	41	30	36
Belgia	23	28	28	30
Indie Bryt.	16	22	21	23
Czechosłow.	14	15	12	17
Zw. Płd.-Afr.	8	13	15	15
Holandia	2	11	13	14
Australia	13	12	12	12
Kanada	13	12	10	11
Hiszpania	4	6	.	.

Węgiel brunatny w milionach ton

Kraje	1913	1928	1936	1937
Prod. światowa	**127,1**	**213,5**	**205,0**	**233,0**
w tym:				
Niemcy	87,2	165,6	161,4	184,7
Czechosłow.	23,1	20,4	16,1	18,0
Węgry	5,5	6,5	7,1	8,1
Jugosławia	2,8	4,7	4,0	4,6
Kanada	0,2	3,5	3,5	3,3
Austria	2,6	3,3	2,9	3,2
Polska	0,2	0,1	0,0	0,0

Ropa naftowa w milionach ton

Kraje	1913	1928	1936	1937
Prod. światowa	**53,7**	**183,8**	**246,5**	**278,6**
w tym:				
Stany Zj. Am.	34,0	123,6	148,9	173,0
Z. S. R. R.	9,2	12,3	27,4	27,8
Wenezuela	.	15,3	22,9	27,7
Iran	0,2	5,8	8,3	10,4
Indie Holend.	1,5	4,3	6,4	7,3
Rumunia	1,8	4,3	8,7	7,1
Meksyk	3,8	7,6	6,1	6,9
Irak	.	0,1	4,0	4,3
Kolumbia	.	2,8	2,6	2,8
Peru	0,3	1,6	2,3	2,3
Argentyna	0,0	1,3	2,2	2,3
Trinidad	0,1	1,1	1,9	2,2
Indie Bryt.	1,1	1,2	1,3	1,4
Borneo Bryt.	.	0,8	0,7	0,8
Polska	1,1	0,7	0,5	0,5
Niemcy	0,1	0,1	0,4	0,5
Japonia	0,3	0,3	0,3	0,4
Egipt	0,0	0,3	0,2	0,2

Sól w tysiącach ton

Kraje	1913	1928	1936	1937
Prod. światowa	**19300**	**28190**	**34000**	.
w tym:				
Stany Zj. Am.	4 369	7 325	8 009	8 384
Niemcy	2 782	3 726	3 875	4 450
Anglia	2 284	1 978	2 878	3 133
Chiny	.	2 440	2 947	.
Francja	1 281	2 115	1 917	2 337
Z. S. R. R.	1 998	2 336	.	.
Indie Bryt.	1 497	1 540	1 764	.
Włochy	644	903	1 270	1 555
Hiszpania	610	983	.	.
Polska	.	548	552	590
Japonia	640	638	482	.
Kanada	91	272	356	416
Rumunia	335	343	285	324
Indochiny	175	161	192	142
Indie Holend.	248	280	107	.

Rudy żelaza w milionach ton

Kraje	1913	1928	1936	1937
Prod. światowa	.	**175,8**	**173,6**	**217,4**
w tym:				
Stany Zj. Am.	63,0	64,4	50,5	74,6
Francja	43,1	49,2	33,2	37,8
Z. S. R. R.	10,3	6,1	27,9	.
Szwecja	7,5	4,7	11,3	15,0
Anglia	16,3	11,4	12,9	14,4
Niemcy	7,3	6,5	7,6	9,8
Luksemburg	7,3	7,0	4,9	7,8
Indie Bryt.	0,4	2,1	2,6	2,9
Malaje Bryt.	.	0,7	1,7	2,5
Alger	1,3	2,0	1,9	2,4
Australia	0,2	0,7	1,9	1,9
Austria	2,0	1,9	1,0	1,9
Czechosłow.	1,8	1,9	1,2	1,8
Hiszpania	10,8	5,8	1,7	.
Chiny	0,4	1,3	.	.
Włochy	0,6	0,6	0,9	1,0
Polska	0,5	0,7	0,5	0,8
Mandżuria	.	0,7	.	.

Surówka w milionach ton

Kraje	1913	1928	1936	1937
Prod. światowa	**78,8**	**88,7**	**91,6**	**104,0**
w tym:				
Stany Zj. Am.	31,5	38,7	31,5	37,7
Niemcy	12,3	13,7	15,3	16,0
Z. S. R. R.	4,2	3,4	14,4	14,5
Anglia	10,4	6,7	7,8	8,6
Francja	8,9	10,1	6,2	7,9
Belgia	2,5	3,9	3,2	3,8
Luksemburg	2,7	2,8	2,0	2,5
Japonia	0,2	1,1	2,1	2,0

(c. d. str. 149)

TABL. 26. PRODUKCJA WAŻNIEJSZYCH ARTYKUŁÓW GÓRNICZYCH, HUTNICZYCH I PRZEMYSŁOWYCH W NIEKTÓRYCH KRAJACH (c. d.)

Kraje	1913	1928	1936	1937
Surówka w milionach ton (dok.)				
Indie Bryt.	0,2	1,1	1,6	1,7
Czechosłow.	1,1	1,6	1,1	1,7
Kanada	1,0	1,1	0,8	1,0
Włochy	0,4	0,6	0,8	0,9
Szwecja	0,7	0,4	0,6	0,7
Polska	1,1	0,7	0,6	0,7
Hiszpania	0,4	0,6	0,3	0,1
Stal w milionach ton				
Prod. światowa	**76,6**	**110,0**	**123,7**	**135,5**
w tym:				
Stany Zj. Am.	31,8	52,4	48,5	51,4
Niemcy	14,3	16,4	18,8	19,8
Z. S. R. R.	4,2	4,3	16,2	17,8
Anglia	7,8	8,7	12,0	13,2
Francja	7,0	9,5	6,7	7,9
Japonia	0,2	2,0	5,2	5,8
Belgia	2,5	3,9	3,2	3,9
Luksemburg	1,3	2,6	2,0	2,5
Czechosłow.	1,2	2,0	1,6	2,3
Włochy	0,9	2,0	2,0	2,1
Polska	1,7	1,4	1,1	1,5
Kanada	1,1	1,3	1,1	1,4
Szwecja	0,8	0,6	1,0	1,1
Indie Bryt.	0,1	0,4	0,9	0,9
Hiszpania	0,2	0,8	0,4	0,1
Wyroby walcowane z żelaza i stali w milionach ton				
Stany Zj. Am.	25,2	38,3	34,3	37,4
Niemcy	15,3	12,1	13,5	14,1
Z. S. R. R.	4,0	3,4	12,5	13,0
Anglia	7,0	7,6	8,9	9,9
Francja	3,6	6,5	4,5	5,2
Japonia	0,3	1,7	4,7[a]	.
Belgia	2,2	3,2	2,5	2,8
Włochy	1,0	1,8	1,7	1,8
Luksemburg	0,7	1,7	1,3	1,7
Polska	1,2	1,0	0,8	1,0
Kanada	1,0	1,0	0,9	.
Szwecja	0,4	0,4	0,7	0,8
Austria	.	0,5	0,3	0,4
Aluminium w tysiącach ton				
Prod. światowa	**64**	**240**	**364**	**493**
w tym:				
Stany Zj. Am.	21	96	102	133
Niemcy	1	32	97	128
Z. S. R. R.	.	.	38	45
Kanada	6	25	26	43

Kraje	1913	1928	1936	1937
Aluminium w tysiącach ton (dok.)				
Francja	15	26	27	35
Szwajcaria	10	20	13	24
Norwegia	2	25	15	23
Włochy	1	4	16	23
Anglia	8	10	16	19
Japonia	.	.	7	14
Cyna w tysiącach ton				
Prod. światowa	**133**	**184**	**181**	**209**
w tym:				
Malaje Bryt.	67	102	86	97
Anglia	24	50	35	34
Holandia	.	.	21	27
Indie Holend.	16	14	13	14
Chiny	8	8	11	13
Belgia	.	1	5	5
Australia	5	3	3	3
Niemcy	12	5	2	3
Japonia	.	1	2	2
Cynk w tysiącach ton				
Prod. światowa	**976**	**1401**	**1 444**	**1 620**
w tym:				
Stany Zj. Am.	315	547	447	505
Belgia	204	206	195	220
Niemcy	111	98	136	163
Kanada	3	74	137	144
Polska	192	162	93	107
Australia	4	51	72	71
Z. S. R. R.	.	2	66	71
Anglia	26	56	66	63
Francja	64	93	54	61
Japonia	6	19	39	42
Norwegia	9	6[b]	45	41
Włochy	.	11	28	38
Meksyk	.	11	31	34
Holandia	24	27	15	31
Miedź w tysiącach ton				
Prod. światowa	**1 030**	**1 707**	**1 718**	**2 300**
w tym:				
Stany Zj. Am.	604	911	593	830
Chile	20	275	245	396
Rodezja Półn.	1	6	145	212
Kanada	19	57	173	211
Kongo Belg.	7	113	98	150
Z. S. R. R.	34	19	83	92
Japonia	67	68	78	88
Niemcy	42	49	60	65
Belgia	1	10	59	.
Meksyk	44	46	28	44

[a] Łącznie z Koreą i Mandżurią. [b] 1929 r.

(c. d. str. 150)

TABL. 26. PRODUKCJA WAŻNIEJSZYCH ARTYKUŁÓW GÓRNICZYCH, HUTNICZYCH I PRZEMYSŁOWYCH W NIEKTÓRYCH KRAJACH (c. d.)

Kraje	1913	1928	1936	1937
Miedź w tysiącach ton (dok.)				
Jugosławia . .	6	15	39	39
Peru	28	52	33	35
Hiszpania . .	31	28	9	10
Anglia	52	20	9	5
Nikiel w tysiącach ton				
Prod. światowa	**31,0**	**52,1**	**88,0**	**115,5**
w tym:				
Kanada . . .	22,5	43,9	77,0	102,0
Nowa Kaledonia	2,6	5,9	4,9	6,7
Z. S. R. R. . .	.	.	2,0	2,5
Grecja	.	0,6	1,2	2,0
Indie Bryt. . .	.	0,7	1,3	1,2
Norwegia . .	0,7	0,5	1,3	0,9
Stany Zj. Am.	0,2	0,5	0,1	0,2
Ołów w tysiącach ton				
Prod. światowa	**1 194**	**1 762**	**1 477**	**1 670**
w tym:				
Stany Zj. Am.	420	709	362	424
Australia . .	116	158	196	229
Meksyk . . .	56	216	210	224
Kanada . . .	17	137	165	182
Niemcy . . .	147	87	139	166
Belgia	51	63	65	94
Indie Bryt. .	7	80	74	79
Z. S. R. R. . .	.	2	51	55
Włochy . . .	22	21	42	39
Francja . . .	29	23	15	38
Hiszpania . .	199	131	47	30
Tunis	.	18	21	25
Polska . .	45	37	15	18
Anglia	31	9	14	10
Argentyna . .	1	8	11	9
Rtęć w tonach				
Prod. światowa	**4 026**	**5 139**	**3 080**	.
w tym:				
Włochy . . .	1 004	1 988	1 473	2 305
Hiszpania . .	1 246	2 195	1 226	.
Stany Zj. Am.	688	616	571	569
Z. S. R. R. . .	.	102	300	300
Meksyk . . .	166	87	183	170
Czechosłow. .	.	72	65	70
Japonia . . .	.	.	15	20
Srebro w tonach				
Prod. światowa	**7 058**	**8 054**	**7 590**	**8 300**
w tym:				
Meksyk . . .	2 199	3 376	2 409	2 634

Kraje	1913	1928	1936	1937
Srebro w tonach (dok.)				
Stany Zj. Am.	2 078	1 800	1 900	2 184
Kanada	991	682	570	706
Peru	299	679	619	528
Australia . . .	.	298	382	437
Japonia	146	160	304	310
Boliwia	86	175	318	294
Niemcy	192	162	204	211
Indie Bryt. . .	389	230	186	193
Jugosławia . .	1	9	56	70
Korea	1	2	59	59
Zw. Płd.-Afr. .	29	32	34	34
Szwecja	2	2	29	29
Hiszpania . . .	132	79	28	.
Indie Holend. .	15	63	21	16
Polska . . .	.	7	3	2
Złoto w tonach				
Prod. światowa	**694**	**600**	**1 030**	**1 100**
w tym:				
Zw. Płd.-Afr. .	274	322	353	365
Z. S. R. R. . . .	40	24	176	185
Kanada	25	59	117	127
Stany Zj. Am.	134	67	118	126
Australia . . .	69	14	37	43
Meksyk	29	22	23	26
Rodezja Płd. .	22	18	25	25
Japonia	6	10	22	23
Filipiny	1	3	18	21
Korea	5	5	18	19
Złote Wybrzeże	.	5	13	17
Kolumbia . . .	4	4	12	14
Kongo Belg. . .	1	4	12	13
Indie Bryt. . .	18	12	10	10
Chile	1	1	8	10
Rumunia . . .	.	2	5	8
Nowa Gwinea .	.	2	7	7
Nowa Zelandia	11	4	5	6
Szwecja	0	1	5	6
Brazylia . . .	3	3	4	4
Afr. Zach. Fr. .	.	0	4	4
Francja	3	2	3	2
Siarka w tysiącach ton				
Prod. światowa	**959**	**2 449**	**2 640**	**3 400**
w tym:				
Stany Zj. Am. .	499	2 014	2 049	2 786
Włochy	385	328	349	339
Japonia	59	70	198	.
Chile	7	16	26	17
Hiszpania . . .	7	16	.	.
Indie Holend. .	.	0	10	13
Formoza . . .	2	1	.	.

(c. d. str. 151)

TABL. 26. PRODUKCJA WAŻNIEJSZYCH ARTYKUŁÓW GÓRNICZYCH, HUTNICZYCH I PRZEMYSŁOWYCH W NIEKTÓRYCH KRAJACH (c. d.)

Kraje	1913	1928	1936	1937
Cement w tysiącach ton				
Prod. światowa	.	**72160**	**75080**	.
w tym:				
Stany Zj. Am.	15857	30445	19507	20200
Niemcy . . .	6 868	7 713	11689	12605
Anglia	2 923[a]	4 400	6 700	7 300
Japonia . . .	742	3 841	5 456	6 034
Z. S. R. R. . .	1 907	1 903	5 845	5 605
Francja . . .	1 930	4 240	4 272	.
Włochy . . .	.	3 077	3 859	4 258
Belgia	.	3 046	2 350	.
Hiszpania . .	512	1 542	.	.
Czechosłow. .	.	809	1 050	1 350
Polska . .	665	1 098	1 052	1 289
Indie Bryt. .	.	568	977	1 142
Argentyna . .	.	233	869	1 010
Kanada . . .	1 375	1 759	784	975
Szwecja . . .	390	468	795	876
Dania	495	779	792	676
Szwajcaria .	481	630	.	.
Samochody w tysiącach sztuk				
Prod. światowa	.	**5 239**	**5 823**	**6 336**
w tym:				
Stany Zj. Am.	485	4 359	4 454	4 810
Anglia	34	217	481	493
Niemcy . . .	.	105	302	327
Kanada . . .	18	242	162	207
Francja . . .	45	224	203	200
Z. S. R. R. . .	.	1	137	200
Włochy . . .	.	55	48	57
Czechosłow. .	.	13	11	14
Austria . . .	.	10	6	6
Kwas siarkowy (100% H_2SO_4) w tysiącach ton				
Stany Zj. Am.	.	4 195	4 327	4 969
Japonia . . .	.	440	2 100	2 500
Niemcy . . .	.	1 555	1 765	2 050
Z. S. R. R. . .	.	211	1 208	.
Anglia	.	895	1 008	1 063
Włochy . . .	.	704	980	1 051
Kanada . . .	.	87	219	256
Polska . .	.	222	141	189
Szwecja . . .	.	125	148	.
Sole potasowe w przeliczeniu na K_2O w tysiącach ton				
Prod. światowa	**1 343**	**2 280**	**2 650**	**3 100**
w tym:				
Niemcy . . .	1 268	1 691	1 624	1 968
Sole potasowe w przeliczeniu na K_2O w tysiącach ton (dok.)				
Francja . . .	58	447	387	503
Stany Zj. Am.	.	54	224	258
Polska . .	2	58	84	100
Hiszpania . .	.	24	.	.
Azotniak w tysiącach ton				
Prod. światowa	**190**	**1170**	**1 470**	.
w tym:				
Niemcy . . .	49	430	678	603
Japonia . . .	7	72	203	275
Włochy . . .	15	55	204	.
Francja . . .	12	55	197	.
Polska . .	.	155	29	68
Belgia	.	2[b]	40	.
Saletra sodowa w tysiącach ton				
Chile	2 772	3165	1 220	1 315
Stany Zj. Am.	.	469[b]	.	.
Francja . . .	.	2[b]	102	96
Norwegia . .	.	38	11	35
Polska . .	.	.	5	7
Saletra wapniowa w tysiącach ton				
Norwegia . .	73	173	365	296
Francja . . .	.	25	116	147
Włochy . . .	.	4	59	.
Polska . .	.	.	42	57
Superfosfaty wapniowe w tysiącach ton				
Prod. światowa	**12255**	**14800**	**14370**	.
w tym:				
Stany Zj. Am.	3 201[c]	4 071	3 095	4 019
Japonia . . .	514	926	1 500	1 700
Francja . . .	1 979	2 265	1 228	1 341
Włochy . . .	972	1 151	1 366	1 333
Z. S. R. R. . .	158	149	1 256	.
Australia . .	521[d]	885	1 110	.
Niemcy . . .	1 845	792	950	.
Hiszpania . .	463	895	460	.
Polska . .	196	274	113	177
Fosforyty naturalne w tysiącach ton				
Prod. światowa	**7 194**	**10230**	**12800**	.
w tym:				
Stany Zj. Am.	3 161	3 580	3 518	4 329

a 1907 r. *b* 1929 r. *c* Łącznie z Kanadą. *d* Łącznie z Oceanią.

(dok. str. 152)

TABL. 26. PRODUKCJA WAŻNIEJSZYCH ARTYKUŁÓW GÓRNICZYCH, HUTNICZYCH I PRZEMYSŁOWYCH W NIEKTÓRYCH KRAJACH (dok.)

Kraje	1913	1928	1936	1937
Fosforyty naturalne w tysiącach ton (dok.)				
Z.S.R.R. . . .	25	104	3 750	.
Tunis	2 170	2 789	1 488	1 771
Maroko Franc.	.	1 268	1 335	1 479
Wyspy Oceanii	545	833	1 185	1 358
Alger	461	876	531	631
Polska . .	.	20	13	.
Żużle Thomasa w tysiącach ton				
Prod. światowa	**4 501**	**5 510**	**4 960**	.
w tym:				
Niemcy . . .	2 280	1 969	2 277	2 312
Francja . . .	730	1 594	1 053	1 217
Belgia	655	956	673	.
Luksemburg .	250	598	469	544
Anglia	404	222	302	410
Czechosłow. .	.	155	151	160
Polska . .	164	3	—	—
Siarczan amonu w tysiącach ton				
Prod. światowa	**1 361**	**4 410**	**5 213**	.
w tym:				
Niemcy . . .	549	2 235	946	1 037
Japonia . . .	8	232	880	.
Stany Zj. Am.	177	630	544	.
Anglia	439	573	433	520
Francja . . .	75	204	231	327
Holandia . .	7	30	245	304
Belgia	49	136	200	.
Polska . .	12	37	61	63
Jedwab sztuczny w tysiącach ton				
Prod. światowa	**16,2**	**163,7**	**461,6**	**548,9**
w tym:				
Japonia . . .	.	7,6	124,0	151,5
Stany Zj. Am.	0,7	44,1	125,9	141,6
Niemcy . . .	3,5	22,2	45,4	65,0
Anglia	5,2	23,6	53,0	54,3
Włochy . . .	0,2	26,0	39,0	48,3
Francja . . .	2,9	13,6	25,0	33,0
Holandia . .	.	6,8	9,5	10,8
Belgia	2,9	6,6	6,5	7,8
Kanada . . .	.	1,6	6,2	7,5
Z.S.R.R. . . .	.	0,2	6,2	7,0
Polska . .	.	2,4	5,3	6,5
Celuloza i miazga drzewna w tysiącach ton				
Prod. światowa	**8 485**	**15388**	**21563**	.
w tym:				
Stany Zj. Am.	2 657	4 092	5 160	5 754
Kanada . . .	763	3 193	4 029	4 664

Kraje	1913	1928	1936	1937
Celuloza i miazga drzewna w tysiącach ton (dok.)				
Szwecja . .	1 186	1 900	3 180	3 430
Niemcy .	1 484	1 986	2 367	2 564
Finlandia . .	299	896	1 976	2 131
Norwegia . .	668	882	992	1 045
Japonia . .	76	584	772	837
Z.S.R.R. . .	211	170	701	.
Austria . .	550	311	336	414
Polska . .	.	97	152	174
Papier i tektura w tysiącach ton				
Prod. światowa	**11420**	**21570**	**26850**	**29750**
w tym:				
Stany Zj. Am.	4 780	9 437	10265	11430
Kanada . .	550	2 585	3 454	3 942
Niemcy . .	1 981	2 547	3 149	3 569
Szwecja . .	333	600	895	978
Japonia . .	105	523	814	961
Z.S.R.R. . .	350	296	842	.
Finlandia . .	227	358	653	757
Holandia . .	234	418	451	561
Włochy . .	260	324	427	511
Norwegia . .	194	376	410	435
Austria . .	258	286	231	296
Polska . .	65	156	210	239
Belgia . . .	169	181	225	235
Spirytus w tysiącach *hl*				
Stany Zj. Am.	3659	3197	3 707	4 218
Niemcy . . .	3753[a]	2806[a]	3 718	3 659
Francja . . .	2954	2153	4 830	3 556
Anglia . . .	1308	897	1 606	1 649
Czechosłow. .	.	595	834	1 005
Polska . .	2596[b]	729	721	778
Włochy . . .	349	459	585	483
Węgry . . .	.	407	376	465
Szwecja . .	227	193	381	413
Cygara i cygaretki w milionach sztuk				
Niemcy . .	8 000	7008	8 447	8 890
Stany Zj. Am.	8 531	6877	5 352	.
Holandia . .	1 091	1346[c]	1 459	1 499
Szwecja . .	179	180	217	220
Polska . .	.	74	27	29
Papierosy w miliardach sztuk				
Stany Zj. Am.	15,6	105,9	158,9	.
Niemcy . .	12,4	32,6	38,6	42,4
Polska . .	.	10,3	6,6	7,7
Austria . .	2,0	4,7	4,4	.
Holandia . .	2,1	3,2[c]	4,0	4,3
Szwecja . .	0,4	1,4	1,8	1,8

[a] Bez Saary. [b] Lata 1909—1910. [c] 1929 r.

TABL. 27. STATKI HANDLOWE NOWOZBUDOWANE[a] W NIEKTÓRYCH KRAJACH

Kraje	1928	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
	w tysiącach BRT									
	Statki ogółem									
Ogółem	**2 674**	**2 889**	**1 617**	**726**	**489**	**967**	**1 302**	**2 118**	**2 691**	**3 034**
w tym:										
Anglia i Irlandia	1 446	1 478	502	188	133	460	499	856	921	1 030
Niemcy	376	246	104	81	42	74	226	380	436	481
Japonia	104	151	84	54	74	152	146	295	451	442
Holandia	167	153	120	26	36	47	57	94	184	240
Stany Zj. Am. .	91	247	206	144	11	25	33	112	239	201
Szwecja	107	132	113	43	61	50	106	154	161	166
Dania	139	137	126	22	34	62	122	98	131	158
Norwegia	10	54	18	11	10	19	26	33	42	55
Francja	81	101	103	89	34	16	43	39	27	47
	Statki motorowe									
Razem	1 162	1 583	920	268	338	564	813	1 202	1 512	1 824
w tym:										
Anglia i Irlandia .	428	759	228	2	48	189	250	408	388	465
Niemcy	177	117	80	79	40	45	126	255	332	370
Japonia	59	124	77	31	65	125	110	139	214	212
Holandia	85	128	114	26	36	43	46	87	133	230
Stany Zj. Am. . .	28	72	48	2	2	6	1	6	61	26
Szwecja	104	119	108	37	61	48	104	151	159	163
Dania	134	120	117	16	21	54	114	80	119	155
Norwegia	4	18	7	1,1	3	6	14	10	12	16
Francja	55	20	26	3	20	1	16	23	19	15
	Statki parowe									
Razem	1 472	1 252	683	456	142	391	478	878	1 131	1 153
	Statki żaglowe									
Razem	40	54	14	2	9	12	11	38	48	57

[a] O pojemności powyżej 100 BRT.

Uwaga. Światowa flota morska ob. dział XI, tabl. 22, str. 201.

Źródło: *Lloyd's Register of Shipping*, Londyn 1939.

TABL. 28. NOWE NARZĘDZIA MIERNICZE ZGŁOSZONE DO LEGALIZACJI

Lata	Przymiary	Pojemniki	Odważniki	Wagi	Wodomierze	Gazomierze	Liczniki energii elektr.	Ograniczniki mocy i prądu	Inne
	w tysiącach								
1924	25,2	46,9	857,8	131,3	0,2	3,0	—	—	7,6
1925	18,9	68,6	813,8	145,9	0,2	12,2	0,1	—	7,6
1926	17,8	66,7	651,9	86,9	0,0	4,9	3,0	—	12,0
1927	20,7	84,3	1 064,5	109,4	0,6	8,7	9,1	—	13,2
1928	18,4	93,0	929,5	115,4	2,3	14,4	6,1	—	18,5
1929	16,1	91,8	803,6	90,3	9,1	23,4	15,9	—	29,1
1930	19,8	81,0	642,6	65,8	9,3	16,7	22,9	—	20,0
1931	14,2	61,6	512,9	50,9	9,8	16,2	31,3	—	16,6
1932	14,7	51,2	501,6	33,5	11,0	10,3	39,0	—	7,4
1933	12,5	54,0	578,9	35,5	11,4	10,2	33,4	9,1	14,7
1934	12,7	62,4	795,9	47,0	16,6	12,7	46,1	26,6	12,4
1935	16,7	60,8	763,0	56,9	17,5	9,3	47,7	24,5	8,9
1936	17,9	72,7	965,3	80,9	15,8	12,9	59,0	23,4	11,9
1937	19,2	69,4	980,2	92,1	12,6	16,2	77,1	20,2	12,1
1938	20,0	68,6	932,4	93,5	12,4	13,6	93,7	17,2	12,8

TABL. 29. PATENTY NA WYNALAZKI, WZORY UŻYTKOWE I ZNAKI TOWAROWE WEDŁUG KRAJÓW ZGŁASZAJĄCYCH W POLSCE

Kraje zgłaszające	Patenty na wynalazki			Wzory użytkowe			Znaki towarowe		
	1924–1938	1937	1938	1924–1938	1937	1938	1924–1938	1937	1938
Zgłoszone	**46 561**	**3 832**	**3 949**	**12 881**	**1 543**	**1 589**	**27 706**	**2 074**	**1 961**
Udzielone	**28 307**	**1 734**	**1 867**	**8 072**	**948**	**895**	**29 527**[a]	**861**	**914**
Polska	5 937	468	447	7 438	902	846	13 043	582	600
Zagranica	22 370	1 266	1 420	634	46	49	16 484	279	314
w tym: Anglia	1 545	90	133	16	—	—	1 137	23	25
Austria	1 315	70	6	124	13	2	2 715	18	4
Belgia	458	21	24	4	—	—	124	—	10
Francja	2 117	93	113	31	1	—	1 796	26	43
Holandia	754	56	72	2	1	—	130	9	6
Niemcy	9 488	498	635	223	8	33	6 132	113	132
Stany Zj. Am.	1 669	85	95	17	—	—	1 306	32	34
Szwajcaria	1 201	108	90	17	2	3	551	10	19
Szwecja	766	45	40	2	—	—	219	5	6
Włochy	395	21	23	2	—	—	133	5	—

a Łącznie ze znakami towarowymi udzielonymi na podstawie zgłoszeń sprzed 1924 r.

TABL. 30. PATENTY NA WYNALAZKI UDZIELONE W POLSCE

Gałęzie pracy Przemysły	1924–1938	1937	1938	Gałęzie pracy Przemysły	1924–1938	1937	1938
Ogółem	**28 307**	**1 734**	**1 867**	Poligraficzny	560	41	50
Rolnictwo	678	12	13	Drzewny	215	15	8
Górnictwo	627	7	23	Spożywczy	1 354	62	81
Hutnictwo	866	39	28	Odzieżowo-galanter.	672	49	42
Metalowy	2 247	128	176	Budownictwo	1 785	117	95
Maszynowy	3 898	272	257	Urządzenia domowe	754	48	57
Elektrotechniczy	2 546	144	214	Instrumenty, przybory, przyrządy precyzyjne	1 536	117	125
Chemiczny i ceramiczny	5 590	300	322	Komunikacja i transport	2 485	155	216
Włókienniczy	1 534	171	110	Inne	520	39	27
Papierniczy	440	18	23				

TABL. 31. PATENTY NA WYNALAZKI I WZORY UŻYTKOWE W NIEKTÓRYCH KRAJACH W 1937 R.

Kraje	Zgłoszone	Udzielone	Kraje	Zgłoszone	Udzielone
Anglia[a]	36 266	17 614	Niemcy	109 677	44 526
Austria	8 216	3 800	Norwegia	2 611	1 340
Belgia	6 275	6 166	Polska	5 375	2 682
Dania	3 124	1 602	Rumunia	1 397	1 131
Finlandia	1 384	567	Stany Zj. Am.	65 416	38 079
Francja	17 246	16 750	Szwajcaria	9 911	6 447
Holandia	5 106	2 478	Szwecja	6 443	2 953
Japonia	55 964	18 565	Węgry	4 691	1 920
Kanada	11 181	7 856	Włochy	10 590	9 980

a Z Walią i Szkocją.

Źródło: *La Propriété Industrielle*, nr 12, Bern 1938.

DZIAŁ IX. HANDEL WEWNĘTRZNY, SPOŻYCIE

TABL. 1. ROZMIESZCZENIE HANDLU

Województwa	Ludność czynna zawodowo w handlu i ubezpieczeniach w dn. 9.XII 1931 r.					Zakłady handlowe w 1938 r.[a]	
	Razem	w % ogółu ludn.	Samodzielni	Najemni		Ogółem w tysiącach	na 1000 mieszkańców
				prac. umysł.	robotnicy		
Polska	**813 243**	***2.55***	**548 018**	**85 641**	**179 584**	**469**	***13.6***
M. st. Warszawa	106 356	*9.02*	49 585	21 384	35 387	34	*26.9*
Warszawskie	48 761	*1,98*	37 607	3 190	7 964	36	*13,6*
Łódzkie	81 851	*3.09*	55 800	7 440	18 611	45	*15,8*
Kieleckie	63 412	*2.37*	49 638	3 899	9 875	37	*12,9*
Lubelskie	47 694	*2,25*	39 419	2 472	5 803	29	*12,7*
Białostockie	23 135	*1.83*	18 047	1 451	3 637	17	*12,1*
Wileńskie	25 897	*2,03*	18 053	2 588	5 256	16	*11.6*
Nowogródzkie	12 541	*1.19*	10 780	669	1 092	11	*9,7*
Poleskie	14 822	*1.31*	12 534	861	1 427	12	*9.4*
Wołyńskie	35 682	*1.71*	30 151	2 043	3 488	26	*11,5*
Poznańskie	67 386	*2.88*	38 339	9 968	19 079	36	*14,3*
Pomorskie	50 055	*2.66*	28 709	6 280	15 066	32	*15,4*
Śląskie	37 521	*2.90*	19 251	5 402	12 868	23	*16.1*
Krakowskie	60 483	*2.63*	37 922	7 351	15 210	35	*14.6*
Lwowskie	83 090	*2,66*	57 830	7 959	17 301	42	*12.5*
Stanisławowskie	26 071	*1,76*	20 808	1 448	3 815	18	*11.5*
Tarnopolskie	28 486	*1,78*	23 545	1 236	3 705	19	*11,0*

a Na podstawie świadectw przemysłowych wykupionych dla zakładów handlowych.

TABL. 2. DOMY SKŁADOWE[a]

A. Obroty towarowe

Miasta Towary	Obroty w ciągu roku						Stan w dn. 31.XII 1938 r.
	1936		1937		1938		
	przyjęto	wydano	przyjęto	wydano	przyjęto	wydano	
	w tysiącach ton						
Ogółem	**219,4**	**200,4**	**242,6**	**251,6**	**135,4**	**146,7**	**19,5**
Warszawa	125,7	106,4	156,8	168,9	53,3	62,7	6,1
Łódź	22,5	23,6	19,7	19,5	17,0	17,1	2,4
Gdynia	71,2	70,4	66,1	63,2	65,1	66,9	11,0
Wytwory pochodzenia roślinnego, zwierzęcego i art. spożywcze	104,7	96,2	104,7	110,7	49,8	57,5	3,5
w tym: strączkowe	8,7	6,4	13,1	14,3	1,3	2,5	0,1
mąki, kasze, krochmale	45,4	38,7	34,8	41,8	6,3	8,7	0.5
nasiona	4,2	4,0	7,0	7,2	2,0	2,2	0.4
owoce, jagody—jadalne	18,1	20,4	22,0	21,1	10,6	12,2	0,2
jaja, nabiał	16,9	16,3	10,4	11,0	17,5	17,3	0,3
Przetwory chemiczne i farmaceut.	12,7	9,0	7,0	12,4	2,7	3,6	0,6
Skóry, futra, wyroby skórzane	1,7	1,7	2,4	2,2	1,1	1,3	0,2
Surowce i wyroby włókiennicze	49,1	46,8	48,9	46,4	52,6	51,2	12,8
w tym bawełna	40,1	37,6	41,2	38,8	45,9	44,4	11,6
Kauczuk i wyroby kauczukowe	0,2	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2	0,1
Drewno, wyroby z drzewa i koszyk.	2.4	2,3	1,3	1,3	0,7	0.6	0,2
Papier i wyroby z niego	2,1	1,7	1,9	0,9	0,4	2,0	0,1
Wyroby kamieniarskie, ceramiczne, szklane	34,5	34,3	63,2	63,2	25,0	25,1	0,3
Metale nieszlachetne i wyroby z nich	2,9	2,8	2,9	2,9	0,5	0,7	0,2
Maszyny, aparaty, sprzęt elektr.	0,4	0,4	0,7	0,6	0,5	0,6	0,4
Inne	8,7	5,1	9,4	10,8	1,9	3,9	1,1

a Ob. uwagę *a* pod tabl. 2, str. 156.

(dok. str. 156)

TABL. 2. DOMY SKŁADOWE[a] (dok.)
B. Obroty warrantowe

Miasta Towary	Obroty kredytami warrantowymi w ciągu roku						Stan w dn. 31.XII 1938 r.	
	1936		1937		1938		Liczba warrantów	Kredyty w tys. zł
	udzielono	spłacono	udzielono	spłacono	udzielono	spłacono		
	w tysiącach złotych							
Ogółem	**5 715**	**6 513**	**1 990**	**1 666**	**5 114**	**4 744**	**118**	**1 08**
Warszawa	35	37	498	317	1 456	1 103	47	53
Łódź	4 332	5 072	1 053	996	2 364	2 334	56	37
Gdynia	1 348	1 404	439	353	1 294	1 307	15	17
Wytwory pochodzenia roślinnego, zwierzęcego i art. spożywcze	1 409	1 552	547	477	637	700	24	11
w tym jaja, nabiał	234	273	157	157	233	214	7	1
Przetwory chemiczne i farmaceut.	229	251	44	27	60	71	1	6
Skóry, futra, wyroby skórzane	36	40	225	197	555	412	17	17
Surowce i wyroby włókiennicze	4 023	4 653	1 169	960	3 812	3 530	74	77
Kauczuk i wyroby kauczukowe	12	12	3	3	3	3	—	—
Drewno, wyroby z drzewa i koszyk.	—	5	2	2	10	10	—	—
Maszyny, aparaty, sprzęt elektrot.	6	—	—	—	37	18	2	2

a 9 przedsiębiorstw, które otrzymały koncesję na otwarcie i prowadzeni[e] domu składowego.

TABL. 3. TARGI MAŁE I WIELKIE W 1937 R.

Miasta Wieś Województwa	Miejscowości targowe		Targi		Województwa	Miejscowości targowe		Targi	
	Ogółem	w tym z targami wielkimi	Ogółem	w tym targi wielkie		Ogółem	w tym z targami wielkimi	Ogółem	w tym targi wielkie
Polska	**1 328**	877	**87448**	15 979	Białostockie	65	47	4 446	64
Miasta liczące tys. mieszk.:					Wileńskie	80	35	4 917	97
					Nowogródzkie	48	23	2 960	25
50 i więcej	24	13	9 010	704	Poleskie	54	51	2 316	67
10 do 50	131	102	13177	2 162	Wołyńskie	68	45	4 882	2 12
poniżej 10	436	336	32607	5 928	Poznańskie	143	134	9 372	1 05
Wieś	737	426	32654	7 185	Pomorskie	134	126	8 415	99
					Śląskie	53	23	4 606	28
Warszawskie[a]	145	105	14287	2 247	Krakowskie	99	51	4 600	1 34
Łódzkie	91	64	5 557	1 219	Lwowskie	80	45	5 778	84
Kieleckie	88	38	4 911	1 556	Stanisławow.	38	23	2 822	26
Lubelskie	92	47	4 956	1 123	Tarnopolskie	50	20	2 623	39

a Łącznie z m. st. Warszawą.

TABL. 4. WYSTAWCY NA MIĘDZYNARODOWYCH TARGACH W POLSCE

Pochodzenie wystawców	Międzynarodowe Targi w Poznaniu				Targi Wschodnie we Lwowie			
	1928	1936	1937	1938	1928	1936	1937	1938
Wystawcy:								
krajowi	1 161[a]	1 589	1 354	1 476	1 132[a]	848	895	1 16
z W. M. Gdańska	.	20	26	34	.	6	9	1
zagraniczni	459	394	682	604	470	176	254	48

a Łącznie z wystawcami z W. M. Gdańska.

TABL. 5. WYSTAWY I TARGI GOSPODARCZE

Rodzaje wystaw i targów	Liczba wystaw i targów 1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938	Wystawcy 1938	Zwiedzający w tys. 1938
O charakterze ogólnym	2	5	6	6	7	8	11	9	5 126	687
Płodów rolnych . . .	7	5	6	7	6	5	5	5	321	15
Hodowlane	1	6	10	13	2	5	2	2	215	6
Przetworów produktów hodowlanych .	—	—	—	2	1	2	2	1	87	1
Przemysłowe i rzemieślnicze	4	9	4	9	8	10	8	11	648	270
Inne	8	8	14	4	7	5	4	7	554	164

TABL. 6. OBROTY GIEŁDOWE PŁODAMI ROLNYMI ORAZ ICH PRZETWORAMI

Płody rolne Przetwory rolne	1933–1934	1935–1936	1936–1937	1937/38 Ogółem	1937/38 w tym giełda Warszawa	Lublin	Poznań	Bydgoszcz	Kraków	Lwów
	w tysiącach ton									
Pszenica . . .	339	381	434	467	16	86	79	52	29	142
Żyto	1 392	825	880	754	103	60	211	113	22	119
Jęczmień . .	211	477	456	386	28	28	80	138	12	56
Owies	148	285	256	265	54	28	34	39	14	35
Mąka	585	780	915	954	145	152	99	69	60	129
Otręby	287	431	421	423	40	66	103	58	15	61

TABL. 7. OBRÓT ZWIERZĘTAMI RZEŹNYMI NA TARGOWISKACH I W RZEŹNIACH 32 MIAST

Rodzaje zwierząt	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
	w tysiącach sztuk						
Spęd na targowiska							
Bydło rogate	562,2	527,6	525,9	595,8	637,2	722,4	772,2
w tym cielęta	250,9	237,4	262,1	312,5	327,8	380,0	440,6
Trzoda chlewna	675,5	673,1	657,3	687,7	739,5	845,4	922,1
Owce i kozy	22,8	20,0	27,1	28,3	32,6	47,4	65,3
Doprowadzono do rzeźni ogółem							
Bydło rogate	948,6	895,9	861,6	952,2	1 044,8	1 117,7	1 192,7
w tym cielęta	569,4	540,6	556,7	621,9	674,9	715,5	769,8
Trzoda chlewna	1 085,3	1 036,4	1 098,6	1 180,0	1 241,4	1 372,5	1 452,6
Owce i kozy	72,9	74,7	85,9	99,4	105,5	127,0	139,3
w tym z miejscowych targowisk							
Bydło rogate	408,9	429,4	407,2	482,9	543,6	610,5	664,1
w tym cielęta	220,3	238,1	248,8	296,4	326,5	373,7	419,7
Trzoda chlewna	530,1	468,6	441,2	484,2	532,2	584,5	602,4
Owce i kozy	21,7	14,4	17,4	20,9	24,6	39,0	53,7

TABL. 8. UBÓJ ZWIERZĄT GOSPODARSKICH

Rodzaje zwierząt	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
	w tysiącach sztuk									
Bydło rogate	3 366	3 475	3 796	3 788	3 551	3 185	3 354	3 596	3 903	3 903
w tym cielęta	2 034	2 236	2 466	2 231	2 142	2 077	2 183	2 359	2 468	2 493
Trzoda chlewna	3 761	3 708	5 003	4 645	4 195	4 455	4 707	5 004	5 564	5 880
Owce i kozy	702	642	621	542	533	606	671	733	707	750
Konie	19	19	15	8	8	6	8	11	10	9
	w tysiącach ton żywej wagi									
Bydło rogate	437	425	445	484	460	391	409	444	490	495
w tym cielęta	79	90	98	88	86	86	90	97	102	101
Trzoda chlewna	431	444	583	535	493	548	579	622	668	685
Owce i kozy	21	21	19	17	17	19	21	23	22	25
Konie	5	5	4	2	2	2	2	4	3	3

TABL. 9. SPRZEDAŻ NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW WEWNĄTRZ KRAJU

Artykuły	Jednostka	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
Cukier	tys. *t*	361	350	323	294	283	297	301	357	385	421
Sól jadalna	tys. *t*	302	302	290	281	276	280	272	285	289	290
Sól inna	tys. *t*	53	47	53	54	65	69	72	83	90	100
Spirytus 100°	tys. *hl*	613	529	396	335	431	485	529	578	665	811
Piwo	tys. *hl*	2 619	2 432	1 932	1 410	1 027	1 117	1 065	1 114	1 317	1 502
Drożdże	*t*	8 815	8 601	8 767	7 965	7 024	7 436	7 539	7 527	7 401	7 876
Wyroby tytoniowe	mil. *zł*	705	704	636	553	486	478	468	479	499	516

TABL. 10. ZBYT WĘGLA KAMIENNEGO I ŻELAZA WALCOWANEGO WEWNĄTRZ KRAJU

Lata	Węgiel kamienny						Żelazo walcowane				
	Ogółem	Przemysł[a]	Pośrednicy	Opał domowy	Koleje	Państwo i samorząd	Ogółem	Przemysł[b]	Handel	Państwo	Samorząd
	w mil. ton						w tys. ton				
1927	25,9	15,9	2,5	2,3	4,3	0,9	528,8	210,5	189,2	127,9	1,2
1928	26,7	16,5	2,7	2,5	4,1	0,9	712,6	290,5	246,3	173,5	2,3
1929	31,5	18,8	3,4	3,1	5,0	1,2	508,3	229,8	178,1	97,0	3,4
1932	18,3	10,7	1,9	1,9	2,9	0,9	160,0	53,2	49,6	56,8	0,4
1934	18,5	11,2	2,0	1,5	3,0	0,8	243,1	72,7	100,9	68,7	0,8
1935	19,7	11,6	2,3	1,8	3,0	1,0	259,7	95,8	120,7	41,3	1,9
1936	21,2	12,8	2,2	2,3	3,0	0,9	369,0	113,2	148,0	105,5	2,3
1937	24,8	14,8	2,6	2,7	3,6	1,1	544,9	177,6	234,1	130,1	3,1
1938	25,9	15,7	2,7	3,0	3,4	1,1	516,3	165,7	228,6	118,8	3,2

a Łącznie z zużyciem własnym kopalń. *b* Łącznie z zużyciem własnym hut

TABL. 11. PRODUKCJA, PRZYWÓZ, WYWÓZ I SPOŻYCIE NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW

Artykuły	Jednostka	Produkcja	Przywóz	Wywóz	Pozostałość na spożycie[a] ogółem	na 1 mieszkańca jednostka	na 1 mieszkańca 1933-1937[b]	na 1 mieszkańca 1937
		1933 – 1937[b]						
Węgiel kamienny	tys. *t*	30 220	91	9 450	20 861	*kg*	621,0	736,0
Surówka	*t*	478 033	4 026	9 051	473 008	*kg*	14,1	20,8
Stal	*t*	1 049 113	.	.	1 049 113	*kg*	31,0	42,0
Ołów surowy	*t*	10 387	172	1 299	9 260	*kg*	0,3	0,5
Cynk surowy	*t*	89 258	102	62 225	27 135	*kg*	0,8	0,5
Cement	*t*	863 075	260	8 498	854 837	*kg*	25,4	27,0
Szkło taflowe	*t*	24 480	865	63	25 282	*kg*	0,8	0,8
Biel cynkowa	*t*	10 026	50	5 539	4 537	*kg*	0,1	0,1
Ekstrakty garbarskie	*t*	4 646	17234	14	21 866	*kg*	0,7	0,6
Skóry podeszwowe i krupony pasowe	*t*	18 358	153	8	18 503	*kg*	0,6	0,6
Przędza bawełniana	*t*	71 799	1 178	532	72 445	*kg*	2,2	2,1
Przędza wełniana	*t*	29 444	603	1 279	28 768	*kg*	0,9	0,9
Przędza jedw. sztuczn.	*t*	5 045	466	418	5 093	*kg*	0,2	0,2
Celuloza	*t*	76 275	11455	4 492	83 238	*kg*	2,5	3,3
Miazga drzewna	*t*	57 882	719	3	58 598	*kg*	1,7	2,0
Papier gazetowy	*t*	28 570	1 988	550	30 008	*kg*	0,9	1,0
Papier pakowy	*t*	52 603	3 131	3 615	52 119	*kg*	1,6	2,0
Benzyna i gazolina	*t*	127 534	18	47 478	80 074	*kg*	2,4	2,6
Nafta	*t*	156 592	0,8	26 939	129 654	*kg*	3,9	3,9
Zapałki	mil. szt.	15 784	572	0,4	16 356	szt.	487,0	451,0
Mydło[c]	*t*	49 808	52	8,0	49 852	*kg*	1,5	1,6
Mięso ogółem	*t*	704 746	52	46 198	658 600	*kg*	19,6	21,6
wieprzowe	*t*	452 466	22	43 780	408 708	*kg*	12,1	13,3
wołowe	*t*	184 028	30	28	184 030	*kg*	5,5	6,1
cielęce	*t*	57 656	—	833	56 823	*kg*	1,7	1,9
baranie	*t*	9 328	—	607	8 721	*kg*	0,3	0,3
końskie	*t*	1 268	—	950	318	*kg*	0,0	0,0
Sól jadalna	*t*	287 402	739	11 924	276 217	*kg*	8,2	8,4
Piwo	*hl*	1 128 000	2 863	357	1 130 506	*l*	3,4	3,8
Drożdże	*t*	7 385	2	38	7 349	*kg*	0,2	0,2
Wyroby tytoniowe	*t*	18 049	16	4	18 061	*kg*	0,5	0,6

a Bez uwzględnienia ruchu zapasów. *b* Przeciętne roczne. *c* Zwykłe, toaletowe i techniczne.

TABL. 12. SPOŻYCIE NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW

Artykuły	Jednostka	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
		na jednego mieszkańca									
Papier gazetowy	*kg*	.	0,8	0,8	0,7	0,7	0,8	0,9	0,9	1,0	.
Papier pakowy	*kg*	.	1,6	1,2	1,3	1,3	1,5	1,6	1,6	2,0	2,0
Nafta	*kg*	4,4	4,8	4,6	3,8	3,9	3,8	3,8	3,7	3,9	4,1
Gaz świetlny	m^3	7,9	5,4	5,5	4,8	4,4	4,3	4,3	4,4	4,7	.
Zapałki	sztuk	1 083	1127	1 093	828	560	466	488	471	451	541
Mydło	*kg*	1,2	1,3	1,2	1,1	1,2	1,4	1,5	1,5	1,6	.
Ryż	*kg*	.	1,2	1,3	1,0	1,1	1,0	1,0	1,0	1,5	1,0
Mięso ogółem	*kg*	18,4	17,6	19,5	19,3	18,3	18,6	19,2	20,2	21,6	22,4
Cukier	*kg*	11,9	11,3	10,1	9,1	8,6	8,9	9,0	10,5	11,2	12,2
Sól jadalna	*kg*	9,9	9,8	9,2	8,7	8,4	8,4	8,1	8,4	8,4	8,4
Spirytus kons. 100°	*l*	1,6	1,2	0,9	0,7	0,8	0,8	0,9	1,0	1,1	1,3
Piwo	*l*	8,4	7,7	5,9	4,3	3,1	3,4	3,2	3,3	3,8	4,4
Drożdże	*kg*	0,3	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Wyr. tytoniowe	*zł*	23,4	22,2	19,7	16,4	15,0	14,2	14,2	14,2	14,8	14,8
Wyr. tytoniowe	*kg*	0,7	0,7	0,6	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,6	0,6

TABL. 13. SPOŻYCIE MIĘSA W WIĘKSZYCH MIASTACH[a]

Miasta	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937
	w *kg* na jednego mieszkańca						
Warszawa . .	45,9	47,4	49,7	45,0	45,7	51,2	51,7
Łódź	34,3	40,4	41,7	37,9	37,7	38,4	39,3
Lwów	.	46,0	47,3	43,6	41,7	43,5	48,2
Poznań	65,9	63,8	58,2	59,0	55,7	55,2	61,6
Kraków . . .	67,5	62,7	55,6	52,7	58,6	59,6	53,4
Wilno	33,9	37,1	35,6	29,4	29,4	32,9	.
Częstochowa .	42,4	40,2	37,9	36,1	36,0	35,7	35,2

a Bez spożycia wędlin dowożonych do miast z prowincji.

TABL. 14. SPOŻYCIE WODY, GAZU I ELEKTRYCZNOŚCI W WIĘKSZYCH MIASTACH

Miasta	Lata	Woda wodociągowa na jednego mieszkańca	Gaz: Ogółem	Gaz: w tym na oświetlenie ulic	Gaz: na jednego mieszkańca[a]	Elektryczność: Ogółem	Elektryczność: w tym na oświetlenie ulic	Elektryczność: na jednego mieszkańca światło[a]
		w m^3	w tys. m^3		w m^3	w tys. *kWh*		w *kWh*
Warszawa .	1913	*28,8*	51 304	2 837	*56,0*	14 339	1 106	*6,3*
	1928	*32,6*	53 687	4 496	*46,1*	86 784	2 825	*34,7*
	1933	*26,0*	48 042	3 773	*37,3*	88 112	2 780	*32,8*
	1936	*25,8*	48 687	5 454	*35,1*	120 665	3 752	*41,8*
	1937	*27,1*	52 842	7 318	*36,3*	150 107	5 683	*46,6*
Łódź . . .	1913	—	9 089	1 837	*12,1*	38 342	.	.
	1928	—	7 188	1 285	*10,0*	79 159	839	*27,4*
	1933	—	7 504	1 846	*9,2*	87 805	2 688	*28,8*
	1936	—	7 912	1 934	*9,3*	107 634	3 749	*27,4*
	1937	—	8 114	1 911	*9,4*	115 445	4 033	*27,8*
Lwów . . .	1914	*33,7*	7 186	1 347	*26,9*	9 661	108	*12,3*
	1928	*39,9*	8 953	2 104	*28,6*	24 718	108	*35,8*
	1933	*24,4*	12 006	2 907	*28,9*	29 283	647	*35,6*
	1936	*25,3*	12 870	3 250	*30,4*	34 113	829	*38,5*
	1937	*27,0*	13 808	3 433	*32,7*	36 796	866	*42,1*
Poznań . .	1914	*24,3*	12 641	1 451	*61,0*	.	.	.
	1928	*27,9*	22 232	6 238	*69,3*	17 624	123	*31,2*
	1933	*25,2*	19 786	5 609	*50,1*	22 040	717	*26,2*
	1936	*25,2*	18 745	6 251	*45,3*	27 300	1 011	*28,2*
	1937	*25,6*	19 142	6 316	*44,2*	30 239	1 073	*31,4*
Kraków . .	1914	*34,0*	5 580	730	*31,9*	3 355	220	*12,2*
	1928	*51,8*	8 659	1 565	*34,8*	22 920	1 127	*57,1*
	1933	*53,9*	8 877	1 909	*30,8*	24 307	1 959	*41,2*
	1936	*36,8*	9 662	2 022	*32,1*	32 012	2 034	*59,7*
	1937	*36,6*	10 391	2 030	*34,2*	37 813	2 053	*53,1*
Wilno . . .	1928	*5,5*	506	—	*2,7*	4 108	558	*16,8*
	1933	*6,7*	310	—	*1,6*	5 826	908	*14,8*
	1936	*7,3*	333	—	*1,6*	7 772	1 211	*16,9*
	1937	*8,1*	360	—	*1,7*	9 987	1 393	*17,1*
Katowice . .	1928	*24,1*	3 255	840	*19,8*	12 501	354	*77,1*
	1933	*32,6*	2 883	623	*17,5*	29 770	499	*73,7*
	1936	*33,2*	3 298	605	*20,6*	43 260	576	*92,7*
	1937	*36,9*	4 753	646	*30,9*	53 368	616	*99,7*
Gdynia . .	1933	*16,0*	149	—	*3,1*	2 645	352	*47,2*
	1936	*12,6*	385	—	*4,6*	4 865	505	*52,0*
	1937	*11,2*	492	—	*4,7*	5 993	631	*51,1*

a Bez oświetlenia ulic.

TABL. 15. PRZECIĘTNE ROCZNE SPOŻYCIE ARTYKUŁÓW ŻYWNOŚCIOWYCH W BUDŻETACH RODZIN ROBOTNICZYCH W NIEKTÓRYCH KRAJACH

Artykuły żywnościowe	Polska	Austria	Belgia	Bulgaria	Czechosłowacja	Finlandia	Niemcy	Norwegia	Szwecja	Włochy (Salerno)
	1929	1933	1928–1929	1927–1928	1931–1932	1928	1927–1928	1927–1928	1933	1929
	w *kg* na jednostkę konsumcyjną									
Chleb pszenny	19,3	22,7	201,7	218,5	91,1	38,3	20,2	19,4	5,5	177,0
Chleb żytni	159,8	79,2	1,2				85,8	95,5	33,7	
Ciasta, suchary i wyroby cukiern.	0,4	1,4	3,5	.	14,2	.	6,2	6,0	4,1	.
Mąka	29,3	27,4	7,4	52,1	56,6	75,3	14,7	18,1	56,5	5,8
Kasze	10,6	10,0	4,5	20,0	7,6	16,1	7,1	5,2	6,7	58,0
Mięso wołowe	16,9	8,2	22,2	30,3	11,3	10,6	10,5	9,2	6,4	8,3
Mięso wieprzowe	8,0	21,5	8,3		10,4	8,8	7,8	3,7	11,4	0,1
Mięso baranie	0,4	0,2	.		0,6	.	0,6	3,1	0,5	2,9
Mięso cielęce	0,6	3,9	2,9		2,0	1,4	1,5	1,3	5,0	.
Szynka i słonina	10,6	.	9,2		0,6	1,6	3,7	4,1	3,3	.
Wędliny i kiełb.	7,9	9,9	4,9		10,5	6,2	13,4	17,5	7,5	.
Inne przetwory mięsne	2,4	11,4	4,1	4,4	8,3	4,8	8,8	1,9	13,7	1,1
Ryby	4,6	2,3	9,2	4,0	.	15,4	6,6	46,7	17,1	12,3
Margaryna	0,4	2,6	5,0	.	3,3	4,4	9,7	23,9	11,4	.
Sadło i inne tłuszcze	2,6	15,8	5,7	5,7	13,3	1,1	4,5	0,7	0,9	6,1
Oleje roślinne	0,3	1,6	.	4,0	.	.	2,1	.	.	8,4
Mleko pełne	83,5	175,4		27,5	171,2	307,1	152,7	157,2	241,1	28,8
Mleko odtłuszcz.						21,5	1,5	-32,2	8,1	
Mleko skondensowane i sproszkowane	.		154,1	5,2		.	0,2	11,6	.	
Śmietana i śmietanka	1,8	1,1	.	.	.	3,7	0,2	5,6	4,5	.
Masło	2,4	4,6	18,1	0,5	4,1	14,1	5,9	2,6	11,4	0,2
Ser	1,8	3,1	5,5	6,4	4,0	1,1	4,8	8,1	6,1	3,7
Jaja	3,2	12,1	11,3	4,1	9,6	3,4	8,7	7,8	12,9	7,7
Groch i fasola (suszone)	4,6	2,5	3,2	11,9	2,2	1,5	2,7	2,2	1,8	.
Ziemniaki	202,5	52,2	227,2	19,7	107,9	110,3	153,6	88,5	108,6	.
Kapusta	23,3	46,4	11,0	.	.	.	15,7	7,7	2,0	55,1
Inne jarzyny	27,5		22,1	49,9	38,5	.	15,7	.	4,1	
Pozostałe okopowe i cebula			9,9	12,8		.	7,5	4,8	7,0	
Owoce świeże	6,5	51,5	13,9	19,9	35,5	.	27,4	16,3	31,5	7,3
Owoce i jarzyny w konserwach	2,7	.	4,7	4,9	.	.	3,9	3,0	5,0	12,4
Konfitury		0,7	3,7	0,7	.	.	0,7	0,7	.	.
Cukier	19,8	25,2	15,2	9,6	30,9	28,7	16,6	23,7	37,5	5,1
Miód i soki	0,1	.	.	0,2	.	0,1	0,3	3,1	1,5	.
Słodycze	1,0	1,0	6,1	1,4	.	.	1,3	1,0	1,5	.
Kawa	0,3	6,1	6,9	0,3	0,9	5,9	1,3	5,9	5,6	0,1
Surogaty kawy	1,4		5,9	0,6	6,2		3,2			
Herbata	0,2	0,1	.	0,1	.	0,0	0,1	0,1	0,1	.
Kakao	0,1	0,3	.	.	.	0,0	0,5	.	0,4	.
Przyprawy	5,5	3,2	9,7	5,5	4,7	.	7,1	.	3,4	.

Uwaga. Ilości spożywanych artykułów wykazywane przez badania budżetowe zależą nie tylko od poziomu zamożności i zwyczajów konsumcyjnych w poszczególnych krajach, ale także od tego, jakie grupy ludności robotniczej były reprezentowane w badaniach, które często pod tym względem bardzo różnią się od siebie.

Źródło: *Annuaire des Statistiques du Travail 1935/36*, Genewa 1936.

DZIAŁ X. HANDEL ZAGRANICZNY

Dane dla Polski odnoszą się do polskiego obszaru celnego (Rzeczpospolita Polska i W. M. Gdańsk) i dotyczą handlu specjalnego. Handel specjalny obejmuje towary przywiezione z zagranicy i dopuszczone do wewnętrznego obrotu oraz towary wywiezione za granicę, a wyprodukowane lub uszlachetnione na polskim obszarze celnym. Handel specjalny nie obejmuje tranzytu, towarów na składach wolnocłowych i obrotu czasowego.

TABL. 1. BILANS HANDLOWY POLSKI[a]

Lata	Przywóz	Wywóz	Saldo	Lata	Przywóz	Wywóz	Saldo	Lata	Przywóz	Wywóz	Saldo
	w milionach złotych				w milionach złotych				w milionach złotych		
1922[bc]	1 454	1 127	—327	1928[d]	3 362	2 508	—854				
1923[bd]	1 920	2 056	+136	1929	3 111	2 813	—298	1934	799	975	+176
1924[bd]	2 542	2 177	—365	1930	2 246	2 433	+187	1935	861	925	+ 64
1925[bd]	2 755	2 188	—567	1931	1 468	1 879	+411	1936	1 003	1 026	+ 23
1926[bd]	1 539	2 246	+707	1932	862	1 084	+222	1937	1 254	1 195	— 59
1927[bd]	2 892	2 515	—377	1933	827	960	+133	1938	1 300	1 185	—115

a Bez złota i srebra oraz monet. *b* Przeliczono na złote według obecnego parytetu (1 *kg* czystego złota = 5924,44 *zł*). *c* Łącznie z obrotem czasowym. *d* Bez obrotu uszlachetniającego.

TABL. 2. WSKAŹNIKI WARTOŚCI, ILOŚCI ORAZ CEN ARTYKUŁÓW ŚWIATOWEGO OBROTU HANDLU ZAGRANICZNEGO
Rok 1929 = 100

Części świata	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
Wskaźniki wartości obrotów								
Ogółem	**57,9**	**39,1**	**35,2**	**34,0**	**34,7**	**37,2**	**46,0**	**40,2**
Europa z Z.S.R.R. .	63,8	41,9	37,5	35,6	34,9	36,2	44,5	39,9
Azja bez Z.S.R.R. .	54,3	38,2	35,6	36,0	37,0	39,8	50,9	44,0
Afryka	64,3	52,6	50,2	46,9	50,7	56,9	65,0	56,5
Ameryka Północna .	47,6	31,6	26,0	25,0	27,9	32,0	40,5	32,6
Ameryka Środk. i Płd.	49,7	32,8	31,0	31,6	33,5	36,5	46,7	39,7
Oceania	41,8	36,3	37,0	35,4	38,4	44,7	52,5	49,3
Wskaźniki ilości obrotów								
Ogółem	**85,4**	**74,1**	**75,1**	**78,6**	**81,6**	**85,4**	**96,2**	**88,9**
Wskaźniki cen w złocie								
Ogółem	**68,0**	**53,0**	**47,0**	**43,0**	**42,5**	**43,5**	**48,1**	**45,4**

Źródło: *Bulletin Mensuel de Statistique*, nr 5, Genewa 1939.

TABL. 3. OBROTY HANDLU ZAGRANICZNEGO NIEKTÓRYCH KRAJÓW

Kraje	1928	1936	1937	1938	Kraje	1928	1936	1937	1938
	na 1 mieszk. w *zł*					na 1 mieszk. w *zł*			
Dania	2 171	872	992	974	Estonia . . .	552	217	278	266
Belgia	1 891	850	1 087	942	Czecho-Słow.	733	220	276	223
Szwajcaria .	2 033	821	894	835	Stany Zj. Am.	676	194	253	202
Szwecja . . .	1 285	682	886	822	Węgry . . .	370	164	185	162
Holandia . .	2 178	705	913	819	Włochy . . .	433	102	155	136
Kanada . . .	2 333	748	854	763	Japonia . . .	334	156	189	112
Anglia	1 708	686	816	721	Rumunia . .	183	92	102	77
Niemcy . . .	877	286	357	332[a]	P o l s k a . .	193	59	71	72
Francja . . .	901	315	340	276	Z.S.R.R. . .	53	17	19	15

a Łącznie z Austrią.

Źródła: *Statistisches Jahrbuch für das Deutsche Reich*, Berlin 1938; *Bulletin Mensuel de Statistique*, nr 4, Genewa 1939.

TABL. 4. HANDEL ŚWIATOWY

Części świata Ważniejsze kraje	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
	w miliardach złotych									
					Przywóz					
Ogółem	**317,3**	**259,2**	**185,4**	**124,6**	**111,1**	**106,8**	**109,1**	**116,2**[a]	**144,8**[a]	**126,9**[a]
Europa	177,1	151,8	114,1	75,8	67,2	64,1	62,6	65,2[a]	80,5[a]	72,4[a]
Anglia	48,2	41,5	32,0	20,3	18,5	18,2	18,2	20,6	24,8	22,1
Niemcy	28,6	22,1	14,3	9,9	8,9	9,3	8,8	9,0	11,6	12,8[b]
Francja	20,3	18,3	14,7	10,4	9,9	8,1	7,3	8,0	9,0	7,0
Belgia	8,8	7,7	5,9	4,0	3,7	3,4	3,3	3,8	4,9	4,1
Holandia	9,9	8,7	6,8	4,7	4,3	3,7	3,4	3,4	4,5	4,1
Włochy	10,2	8,1	5,4	3,8	3,5	3,5	3,4	2,3	3,9	3,1
Szwecja	4,3	4,0	3,2	1,9	1,7	1,8	2,0	2,2	2,9	2,7
Szwajcaria	4,6	4,3	3,8	3,0	2,7	2,4	2,2	1,9	2,2	1,9
Dania	4,1	4,0	3,1	1,8	1,6	1,6	1,5	1,7	1,9	1,9
Czecho-Słowacja	5,3	4,1	3,1	2,0	1,5	1,4	1,5	1,6	2,0	1,5
Norwegia	2,5	2,5	1,9	1,1	1,0	1,0	1,1	1,2	1,7	1,5
Z. S. R. R.	4,0	4,9	5,1	3,2	1,6	1,1	1,1	1,4	1,3	1,4
Polska	3,1	2,2	1,5	0,9	0,8	0,8	0,9	1,0	1,3	1,3
Finlandia	1,6	1,2	0,7	0,5	0,5	0,6	0,6	0,7	1,1	1,0
Węgry	1,7	1,3	0,8	0,5	0,5	0,5	0,6	0,7	0,8	0,7
Rumunia	1,6	1,2	0,8	0,6	0,6	0,7	0,5	0,5	0,8	0,7
Jugosławia	1,2	1,1	0,8	0,4	0,3	0,4	0,4	0,5	0,6	0,6
Portugalia	1,0	1,0	0,6	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,6	0,5
Azja	41,7	32,3	23,5	17,0	15,3	15,2	15,7	16,0	20,7	18,9
Japonia	8,9	6,6	5,3	3,5	3,4	3,5	3,7	4,1	5,7	4,0
Indie Brytyjskie[c]	8,1	6,0	4,1	3,1	2,5	2,5	2,6	2,4	2,9	2,7
Malaje Brytyjskie	4,4	3,6	2,2	1,4	1,2	1,5	1,4	1,6	2,1	1,7
Afryka	15,1	13,2	9,9	7,2	6,8	6,7	7,0	7,7	9,0	8,1
Związek Płd.-Afr.	3,7	2,9	2,3	1,5	1,5	1,8	2,0	2,3	2,8	2,6
Egipt	2,4	2,0	1,3	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	1,0	1,0
Alger	2,0	2,0	1,7	1,4	1,4	1,2	1,0	1,0	0,9	0,9
Ameryka Północna	50,6	37,2	24,3	15,4	12,7	11,6	13,7	16,2	20,3	13,9
Stany Zjedn. Am.	38,7	27,8	18,6	11,8	10,0	8,7	10,7	12,8	15,8	10,3
Kanada	11,6	9,0	5,4	3,4	2,5	2,8	2,9	3,4	4,3	3,6
Ameryka Środk. i Płd.	24,1	18,5	10,9	6,7	6,8	6,6	7,2	7,8	10,3	9,6
Argentyna	7,3	5,5	3,1	1,9	2,0	1,7	1,8	1,8	2,5	2,3
Brazylia	3,8	2,3	1,2	0,9	1,2	1,1	1,2	1,3	1,8	1,5
Meksyk	1,6	1,5	0,8	0,5	0,5	0,5	0,6	0,7	0,9	0,6
Oceania	8,7	6,2	2,7	2,5	2,3	2,6	2,9	3,3	4,0	4,0
Australia	6,3	4,1	1,6	1,7	1,6	1,8	2,0	2,3	2,6	2,7
					Wywóz					
Ogółem	**294,4**	**236,1**	**168,5**	**115,0**	**104,4**	**101,0**	**103,0**	**111,3**[a]	**136,8**[a]	**119,1**[a]
Europa	143,8	124,0	90,6	58,7	53,1	50,2	49,5	51,0[a]	62,2[a]	55,7[a]
Anglia	31,6	24,8	15,8	11,4	10,9	10,6	11,0	11,5	13,6	12,1
Niemcy	28,6	25,6	20,4	12,2	10,3	8,7	9,1	10,1	12,5	11,9[b]
Francja	17,5	15,0	10,6	6,9	6,5	6,2	5,4	4,9	5,0	4,6
Belgia	7,9	6,5	5,7	3,7	3,5	3,4	3,0	3,5	4,5	3,8
Holandia	7,1	6,2	4,7	3,0	2,6	2,6	2,4	2,5	3,3	3,0
Włochy	7,1	5,7	4,7	3,1	2,8	2,4	2,3	2,0	2,9	2,9
Szwecja	4,3	3,7	2,5	1,6	1,6	1,8	1,7	2,0	2,7	2,4
Czecho-Słowacja	5,4	4,6	3,5	1,9	1,5	1,6	1,6	1,7	2,2	1,9
Dania	3,9	3,6	2,8	1,8	1,5	1,4	1,4	1,6	1,8	1,8
Szwajcaria	3,6	3,0	2,3	1,3	1,4	1,4	1,4	1,4	1,6	1,6
Z. S. R. R.	4,2	4,8	3,7	2,6	2,3	1,9	1,7	1,4	1,7	1,3
Polska	2,8	2,4	1,9	1,1	1,0	1,0	0,9	1,0	1,2	1,2
Norwegia	1,8	1,6	1,0	0,9	0,8	0,8	0,8	0,9	1,1	1,0

a Bez Hiszpanii. *b* Łącznie z Austrią. *c* Łącznie z Birmą. (c. d. str. 164)

TABL. 4. HANDEL ŚWIATOWY (dok.)

Części świata Ważniejsze kraje	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
	w miliardach złotych									
Wywóz (dok.)										
Europa (dok.)										
Finlandia	1,4	1,2	0,9	0,6	0,7	0,7	0,7	0,8	1,1	1,0
Węgry	1,6	1,4	0,9	0,5	0,6	0,6	0,7	0,8	0,9	0,8
Rumunia	1,5	1,5	1,2	0,9	0,8	0,7	0,8	0,8	1,2	0,8
Jugosławia	1,2	1,1	0,8	0,4	0,4	0,5	0,5	0,5	0,8	0,6
Portugalia	0,4	0,4	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3	0,3
Azja	44,0	32,9	23,0	15,8	15,2	15,6	16,0	18,1	22,9	18,9
Japonia	8,6	6,3	4,9	3,2	3,3	3,4	3,7	4,0	4,7	4,0
Indie Brytyjskie[a]	10,5	8,1	5,0	3,2	3,2	3,0	3,1	3,6	4,2	3,4
Malaje Brytyjskie	4,6	3,3	1,9	1,2	1,3	1,7	1,7	1,9	2,7	1,7
Afryka	13,2	10,9	8,4	7,8	7,5	6,6	7,3	8,5	9,4	7,9
Związek Płd.-Afr.	4,0	3,5	3,0	2,9	2,7	2,1	2,6	2,9	3,2	2,6
Alger	1,4	1,5	1,2	1,3	1,3	0,9	0,9	1,1	0,9	1,0
Egipt	2,3	1,4	1,0	0,8	0,8	0,9	0,9	0,9	1,0	0,8
Ameryka Północna	57,3	42,3	27,1	18,7	15,4	15,4	16,4	18,3	23,5	21,2
Stany Zjedn. Am.	46,0	33,7	21,2	14,1	11,4	11,1	11,8	12,7	17,4	16,1
Kanada	10,9	8,1	5,6	4,3	3,8	4,1	4,4	5,4	5,9	5,0
Ameryka Środk. i Płd.	28,2	20,2	15,2	10,5	9,4	10,0	10,3	11,3	14,1	11,2
Argentyna	8,1	4,6	3,8	2,9	2,5	2,5	2,6	2,8	4,0	2,3
Brazylia	4,1	2,8	2,1	1,6	1,6	1,5	1,4	1,7	1,8	1,6
Meksyk	2,5	1,9	1,5	0,9	0,7	0,9	1,1	1,1	1,3	1,0
Oceania	7,9	5,8	4,2	3,5	3,8	3,2	3,5	4,1	4,7	4,2
Australia	5,3	3,7	2,7	2,4	2,7	2,1	2,4	2,7	3,1	2,7

a Łącznie z Birmą.
Źródło: *Bulletin Mensuel de Statistique*, nr 4, Genewa 1939.

TABL. 5. UDZIAŁ CZĘŚCI ŚWIATA I WAŻNIEJSZYCH KRAJÓW W OBROTACH HANDLU ŚWIATOWEGO

Części świata Ważniejsze kraje	1929	1932	1937	1938
	w odsetkach			
Ogółem	**100,0**	**100,0**	**100,0[a]**	**100,0[a]**
Europa	52,5	56,1	50,7[a]	52,1[a]
Anglia	13,0	13,2	13,6	13,9
Niemcy	9,4	9,2	8,6	10,1[b]
Francja	6,2	7,2	5,0	4,7
Belgia	2,7	3,2	3,3	3,2
Holandia	2,8	3,2	2,8	2,9
Włochy	2,8	2,9	2,4	2,4
Szwecja	1,4	1,4	2,0	2,1
Dania	1,3	1,5	1,3	1,5
Czecho-Słowacja	1,7	1,6	1,5	1,4
Szwajcaria	1,3	1,8	1,3	1,4
Z. S. R. R.	1,4	2,5	1,1	1,1
Norwegia	0,7	0,8	1,0	1,0
Polska	1,0	0,8	0,9	1,0
Finlandia	0,5	0,5	0,8	0,8
Rumunia	0,5	0,6	0,7	0,6
Węgry	0,5	0,4	0,6	0,6
Jugosławia	0,4	0,4	0,5	0,5
Portugalia	0,2	0,3	0,3	0,3

Części świata Ważniejsze kraje	1929	1932	1937	1938
	w odsetkach			
Azja	14,0	13,7	15,5	15,3
Japonia	2,9	2,8	3,7	3,2
Indie Bryt.[c]	3,0	2,6	3,1	3,0
Malaje Bryt.	1,5	1,0	1,7	1,4
Afryka	4,6	6,3	6,5	6,5
Zw. Płd.-Afr.	1,3	1,8	2,1	2,1
Alger	0,6	1,1	0,6	0,8
Egipt	0,8	0,7	0,7	0,7
Ameryka Płn.	17,6	14,2	15,5	14,3
Stany Zj. Am.	13,8	10,8	11,8	10,7
Kanada	3,7	3,3	3,6	3,5
Ameryka Środk. i Płd.	8,6	7,2	8,7	8,5
Argentyna	2,5	2,2	2,3	1,9
Brazylia	1,3	1,0	1,3	1,3
Meksyk	0,7	0,6	0,8	0,6
Oceania	2,7	2,5	3,1	3,3
Australia	1,9	1,7	2,0	2,2

a Bez Hiszpanii. b Łącznie z Austrią. c Łącznie z Birmą.
Źródło: *Bulletin Mensuel de Statistique*, nr 4, Genewa 1939.

TABL. 6. HANDEL POLSKI Z WYODRĘBNIENIEM OBROTÓW DROGĄ LĄDOWĄ I DROGĄ MORSKĄ

Lata	Waga					Wartość				
	Ogółem	Droga lądowa	Droga morska			Ogółem	Droga lądowa	Droga morska		
			Razem	przez Gdynię	przez Gdańsk			Razem	przez Gdynię	przez Gdańsk
	W liczbach bezwzględnych									
	w tysiącach ton					w milionach złotych				
	Przywóz i wywóz — razem									
1930	22 493	11 155	11 338	3 275	8 063	4 679	3 359	1 320	231	1 089
1931	21 634	8 453	13 181	5 080	8 101	3 347	2 222	1 125	389	736
1932	15 291	4 930	10 361	4 894	5 467	1 946	1 125	821	351	470
1935	16 015	4 274	11 741	7 119	4 622	1 786	669	1 117	762	355
1936	16 030	3 660	12 370	7 421	4 949	2 029	704	1 325	948	377
1937	18 682	4 133	14 549	8 626	5 923	2 449	836	1 613	1 197	416
1938	18 907	4 212	14 695	8 713	5 982	2 485	926	1 559	1 183	376
	Przywóz									
1930	3 571	2 496	1 075	343	732	2 246	1 687	559	84	475
1931	2 931	1 976	955	507	448	1 468	1 099	369	106	263
1932	1 787	1 095	692	347	345	862	550	312	134	178
1935	2 573	1 311	1 262	866	396	861	333	528	451	77
1936	3 066	1 379	1 687	1 161	526	1 003	354	649	578	71
1937	3 685	1 410	2 275	1 475	800	1 254	433	821	721	100
1938	3 310	1 179	2 131	1 299	832	1 300	504	796	698	98
	Wywóz									
1930	18 922	8 659	10 263	2 932	7 331	2 433	1 672	761	147	614
1931	18 703	6 477	12 226	4 573	7 653	1 879	1 123	756	283	473
1932	13 504	3 835	9 669	4 547	5 122	1 084	575	509	217	292
1935	13 442	2 963	10 479	6 253	4 226	925	336	589	311	278
1936	12 964	2 281	10 683	6 260	4 423	1 026	350	676	370	306
1937	14 997	2 723	12 274	7 151	5 123	1 195	403	792	476	316
1938	15 597	3 033	12 564	7 414	5 150	1 185	422	763	485	278
	W odsetkach									
	Przywóz i wywóz — razem									
1930	100,0	49,6	50,4	14,6	35,8	100,0	71,8	28,2	4,9	23,3
1931	100,0	39,1	60,9	23,5	37,4	100,0	66,4	33,6	11,6	22,0
1932	100,0	32,2	67,8	32,0	35,8	100,0	57,8	42,2	18,0	24,2
1935	100,0	26,7	73,3	44,4	28,9	100,0	37,4	62,6	42,7	19,9
1936	100,0	22,8	77,2	46,3	30,9	100,0	34,7	65,3	46,7	18,6
1937	100,0	22,1	77,9	46,2	31,7	100,0	34,2	65,8	48,8	17,0
1938	100,0	22,3	77,7	46,1	31,6	100,0	37,3	62,7	47,6	15,1
	Przywóz									
1930	100,0	69,9	30,1	9,6	20,5	100,0	75,1	24,9	3,7	21,2
1931	100,0	67,4	32,6	17,3	15,3	100,0	74,9	25,1	7,2	17,9
1932	100,0	61,3	38,7	19,4	19,3	100,0	63,8	36,2	15,5	20,7
1935	100,0	50,9	49,1	33,7	15,4	100,0	38,7	61,3	52,3	9,0
1936	100,0	45,0	55,0	37,8	17,2	100,0	35,3	64,7	57,6	7,1
1937	100,0	38,3	61,7	40,0	21,7	100,0	34,5	65,5	57,5	8,0
1938	100,0	35,6	64,4	39,2	25,2	100,0	38,7	61,3	53,8	7,5
	Wywóz									
1930	100,0	45,8	54,2	15,5	38,7	100,0	68,7	31,3	6,0	25,3
1931	100,0	34,6	65,4	24,5	40,9	100,0	59,8	40,2	15,1	25,1
1932	100,0	28,4	71,6	33,7	37,9	100,0	53,0	47,0	20,0	27,0
1935	100,0	22,0	78,0	46,5	31,5	100,0	36,3	63,7	33,6	30,1
1936	100,0	17,6	82,4	48,3	34,1	100,0	34,1	65,9	36,1	29,8
1937	100,0	18,2	81,8	47,7	34,1	100,0	33,8	66,2	39,8	26,4
1938	100,0	19,4	80,6	47,6	33,0	100,0	35,6	64,4	40,9	23,5

Uwaga. Wagi zwierząt żywych, statków i łodzi nie wlicza się do sum ogólnych.

TABL. 7. HANDEL POLSKI Z POSZCZEGÓLNYMI KRAJAMI

Części świata Ważniejsze kraje	Przywóz	Wywóz	Przywóz	Wywóz	Przywóz	Wywóz	Przywóz	Wywóz	Przywóz	Wywóz
	1928		1929		1930		1932		1933	
	w milionach złotych									
Ogółem . . .	**3362,2**	**2508,0**	**3111,0**	**2813,4**	**2246,0**	**2433,2**	**862,0**	**1083,8**	**827,0**	**959,6**
Europa . . .	2591,0	2434,5	2401,8	2680,3	1740,1	2310,4	626,8	1018,0	570,4	885,0
Anglia a . .	313,5	226,7	265,0	288,3	177,9	294,4	74,8	178,1	83,1	184,7
Belgia . . .	66,6	57,4	71,9	67,0	55,2	62,1	28,5	49,9	29,3	47,2
Bułgaria . .	6,8	2,2	12,0	3,7	11,7	2,9	10,0	5,2	2,5	1,4
Czecho-Słowacja . .	213,4	295,6	227,8	296,3	169,5	216,4	46,0	89,7	35,6	48,1
Dania b . .	53,2	76,4	49,8	110,4	29,8	121,6	14,6	49,4	11,4	28,5
Estonia . .	2,3	6,2	4,6	14,8	3,0	11,7	1,2	2,5	1,7	2,0
Finlandia . .	2,5	25,4	2,0	39,9	1,5	39,6	0,9	12,8	1,4	14,3
Francja . .	249,1	43,0	214,2	60,6	151,1	75,2	59,4	61,6	56,5	53,1
Grecja . . .	2,6	1,9	3,3	3,2	3,6	4,3	7,6	3,1	1,8	3,6
Hiszpania .	3,3	4,6	3,2	5,9	3,5	6,8	3,7	8,5	2,8	12,3
Holandia .	139,3	78,0	113,2	79,3	77,9	82,6	31,6	52,1	28,7	54,4
Jugosławia .	10,7	25,4	7,5	23,8	5,7	17,9	7,4	11,9	6,8	5,6
Litwa . . .	0,5	20,6	0,2	9,8	0,3	7,5	0,1	2,2	0,1	0,4
Łotwa . . .	17,9	59,8	12,3	85,1	6,5	67,3	2,1	9,1	1,3	6,9
Niemcy c .	1124,1	1170,1	1031,7	1171,8	733,2	853,7	210,8	262,1	180,9	223,4
Norwegia .	16,4	21,2	29,4	24,3	17,6	31,4	5,3	21,1	8,2	19,2
Portugalia .	2,1	0,2	3,8	0,3	2,2	1,2	1,4	1,0	1,8	1,0
Rumunia .	38,3	54,4	27,6	65,0	21,8	50,9	7,9	29,4	7,6	15,9
Szwajcaria .	89,3	17,3	104,6	40,4	85,3	51,8	41,5	28,6	27,0	14,1
Szwecja . .	69,9	109,7	56,8	107,3	40,9	111,1	16,0	63,7	16,9	47,8
Turcja . .	2,4	2,4	4,1	4,6	3,7	3,0	1,3	1,9	1,4	1,0
Węgry . . .	44,1	43,4	32,9	56,8	21,9	36,4	5,2	8,0	5,7	5,5
Włochy . .	83,0	48,7	84,0	40,2	70,3	31,4	29,0	33,5	38,3	24,9
Z.S.R.R. . .	39,1	38,6	39,9	81,1	45,8	129,0	19,3	29,1	17,7	59,9
Azja	123,2	33,8	100,2	47,4	80,4	43,5	42,4	24,5	43,3	20,9
Chiny . . . } Mandżuria .	3,0	9,0	1,9	16,4	1,4	13,2	0,9	5,5	1,1	5,2
Indie Bryt. } Birma . . .	109,2	1,8	84,9	3,0	64,8	8,1	27,0	5,3	24,2	5,1
Indie Hol. .	7,8	7,2	9,8	5,7	9,7	3,7	7,3	1,3	10,0	0,7
Japonia . .	0,6	10,8	0,7	15,4	1,1	11,6	2,1	5,6	2,4	1,6
Malaje Bryt.	0,0	0,0	0,0	0,0	—	—	0,1	0,0	0,2	0,0
Palestyna .	0,4	0,9	0,3	1,5	0,5	2,7	0,6	3,2	0,6	5,8
Persja . . .	0,4	2,2	0,5	3,6	0,5	1,9	0,5	1,3	0,3	1,3
Syria . . .	0,0	0,3	0,0	1,2	0,0	2,0	0,0	1,7	0,0	0,6
Afryka . . .	30,0	8,0	41,0	12,0	30,8	11,8	23,3	10,2	27,6	10,8
Alger . . .	2,8	0,6	4,0	0,6	4,7	0,8	.	.	.	.
Egipt . . .	14,3	3,0	17,3	4,6	13,6	5,0	8,8	2,6	10,1	2,7
Kongo Belg.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,4	0,1	0,2	0,0
Zw. Płd.-Afr.	2,6	2,8	5,9	3,5	3,0	2,0	1,7	1,7	2,7	1,6
Ameryka . .	594,3	31,6	514,0	52,9	350,7	41,3	152,0	17,7	160,2	30,7
Argentyna .	42,5	5,9	42,1	9,7	24,9	8,3	21,2	5,5	22,8	7,8
Brazylia . .	21,4	3,4	31,4	4,6	21,4	2,6	14,0	0,5	11,5	5,0
Chile . . .	41,6	0,9	37,8	2,5	14,8	3,6	0,8	0,3	0,7	0,2
Kanada . .	9,4	0,5	2,2	0,9	1,3	0,7	0,5	0,5	0,2	0,6
Kolumbia .	0,3	0,1	1,0	0,6	2,2	0,7	2,4	0,1	3,1	0,4
Meksyk . .	4,6	0,4	4,6	0,7	2,4	1,9	0,9	0,3	1,1	0,4
Stany Zj. Am.	466,6	19,0	383,7	30,8	270,8	21,9	104,0	10,0	109,9	15,9
Urugwaj . .	0,8	0,4	0,6	0,5	1,2	0,2	0,3	0,0	1,2	0,1
Oceania . .	23,7	0,1	53,7	0,3	43,7	0,3	16,9	0,2	25,5	0,5
Australia .	22,8	0,1	52,2	0,2	42,7	0,2	16,5	0,2	23,9	0,5
N. Zelandia	0,8	0,0	1,4	0,1	0,8	0,1	0,4	0,0	1,5	0,0

a W latach 1928—1930 łącznie z Irlandią. *b* W latach 1928—1930 łącznie z Islandią. *c* Łącznie z Austrią.

(dok. str. 167)

TABL. 7. HANDEL POLSKI Z POSZCZEGÓLNYMI KRAJAMI (dok.)

Części świata Ważniejsze kraje	Przywóz 1934	Wywóz 1934	Przywóz 1935	Wywóz 1935	Przywóz 1936	Wywóz 1936	Przywóz 1937	Wywóz 1937	Przywóz 1938	Wywóz 1938
	w milionach złotych									
Ogółem	**798,8**	**975,3**	**860,6**	**925,0**	**1003,4**	**1026,2**	**1254,3**	**1195,5**	**1299,8**	**1184,7**
Europa	510,7	847,9	565,2	786,1	651,0	868,9	802,0	955,9	855,7	1001,2
Anglia	86,2	191,9	116,7	181,4	141,6	221,6	149,2	219,2	147,8	215,5
Belgia	25,3	58,3	25,9	57,1	43,4	84,3	56,3	69,0	52,9	56,7
Bułgaria	3,3	2,6	5,0	1,6	9,0	5,5	15,5	8,0	19,4	15,8
Czecho-Słowacja	32,5	50,4	35,2	52,9	35,6	49,2	44,0	51,9	40,7	43,2
Dania	8,8	30,8	10,2	27,6	8,2	26,3	16,9	15,3	10,8	16,4
Estonia	1,0	2,2	1,3	1,7	1,8	2,3	2,5	2,4	2,4	2,7
Finlandia	1,0	12,3	1,4	16,1	1,6	17,3	2,8	20,4	2,8	21,7
Francja	46,1	40,7	41,8	32,6	43,5	43,7	40,7	49,2	46,3	44,7
Grecja	2,6	3,9	4,6	6,2	5,5	6,6	10,9	4,5	14,4	9,7
Hiszpania	3,3	8,7	10,9	16,1	8,8	7,2	4,8	6,8	1,2	7,2
Holandia	29,4	40,1	28,3	35,4	37,3	46,0	57,7	61,2	36,8	53,9
Jugosławia	6,7	9,4	9,0	7,9	8,8	8,0	5,4	6,1	10,2	6,5
Litwa	0,2	0,3	0,2	0,0	0,1	0,3	0,8	0,1	0,4	0,1
Łotwa	0,9	6,8	1,1	7,5	1,1	4,3	1,0	4,4	1,0	3,2
Niemcy[a]	145,2	218,8	165,0	199,3	187,8	204,2	240,0	231,7	299,4	285,8
Norwegia	7,5	13,5	9,3	18,8	14,7	21,5	19,3	22,1	18,6	20,2
Portugalia	1,9	1,9	2,7	1,9	3,2	3,9	3,7	4,8	4,0	3,0
Rumunia	9,5	13,6	5,3	7,9	4,9	3,5	8,6	10,6	10,7	8,0
Szwajcaria	22,0	12,7	23,7	13,0	22,8	10,9	17,1	21,5	26,9	24,0
Szwecja	19,8	45,1	19,8	49,5	29,1	59,6	37,3	75,2	45,2	71,5
Turcja	0,8	1,0	1,3	1,2	3,6	2,1	10,7	1,7	11,1	12,7
Węgry	4,1	4,6	4,7	4,7	5,1	5,8	8,1	7,1	7,9	8,5
Włochy	33,7	37,0	25,9	29,8	16,7	22,0	32,0	54,2	33,8	65,7
Z.S.R.R.	17,7	25,5	14,9	11,1	16,2	9,0	14,5	4,4	9,9	1,4
Azja	54,1	33,0	61,6	40,3	73,1	31,6	91,2	51,2	90,9	33,4
Chiny } Mandżuria	4,1	10,0								
Chiny			3,0	6,0	2,9	3,7	3,3	6,8	3,1	2,2
Mandżuria			0,1	1,3	0,6	1,3	0,4	2,5	0,3	1,0
Indie Bryt. } Birma	26,0	8,2	31,9	5,9	36,4	6,7	44,5	9,2		
Indie Bryt.									31,2	9,4
Birma									10,2	0,0
Indie Hol.	17,7	0,4	15,3	0,5	13,3	1,4	18,9	2,8	19,1	2,7
Japonia	1,1	1,6	1,9	4,7	2,4	5,9	3,5	9,5	3,1	4,0
Malaje Bryt.	0,9	0,4	1,7	0,5	4,5	0,5	8,4	1,2	10,6	1,0
Palestyna	1,1	9,1	4,0	14,4	6,1	6,8	6,3	9,5	7,1	8,9
Persja	0,6	1,3	0,6	3,9	1,0	2,2	0,7	5,5	0,4	0,4
Syria	0,0	1,2	0,0	1,8	1,8	1,8	0,2	2,1	0,3	1,5
Afryka	33,6	14,5	34,3	17,4	48,9	19,0	71,7	26,8	60,8	21,1
Alger	.	.	0,6	0,9	1,1	0,6	4,8	2,0	3,1	2,1
Egipt	17,2	3,9	15,3	5,2	17,4	6,0	18,1	9,1	17,5	7,5
Kongo Belg.	0,6	0,0	0,5	0,0	4,5	0,0	8,6	2,3	6,6	0,3
Zw. Płd.-Afr.	5,8	2,7	6,1	5,0	9,3	6,6	11,0	6,5	8,4	5,0
Ameryka	172,1	59,8	175,3	68,7	182,7	94,9	242,4	143,1	256,6	102,0
Argentyna	17,1	9,1	16,0	12,4	27,7	14,8	34,7	20,8	36,8	22,7
Brazylia	14,3	8,2	14,9	4,8	14,2	5,1	19,1	8,8	16,3	5,7
Chile	1,9	1,2	1,3	0,3	2,4	0,1	9,7	0,0	12,7	0,0
Kanada	0,2	14,6	1,4	4,8	2,2	1,4	6,3	1,0	5,9	1,4
Kolumbia	5,5	0,5	4,5	0,3	6,3	1,1	7,7	3,6	6,0	1,9
Meksyk	1,1	1,6	1,3	1,2	1,3	0,9	3,6	2,5	2,2	2,5
Stany Zj. Am.	121,1	22,8	123,1	43,3	119,3	67,3	149,1	100,9	158,4	62,9
Urugwaj	2,0	0,2	3,4	0,2	2,0	1,1	1,7	2,0	7,3	2,2
Oceania	28,2	0,5	24,1	0,5	47,7	0,5	46,9	0,7	35,7	0,8
Australia	23,7	0,5	19,7	0,5	38,2	0,4	38,1	0,5	27,8	0,6
N. Zelandia	4,4	0,0	4,2	0,0	9,5	0,1	8,8	0,2	7,7	0,2

[a] Łącznie z Austrią.

TABL. 8. UDZIAŁ POLSKI W HANDLU ZAGRANICZNYM NIEKTÓRYCH KRAJÓW

Kraje	Przywóz z Polski						Wywóz do Polski					
	1928	1934	1935	1936	1937	1938	1928	1934	1935	1936	1937	1938
	w odsetkach											
Anglia	0,5	1,1	1,0	1,2	1,1	1,0	0,7	0,8	0,9	1.1	1,1	1,1
Austria	9,3	6,3	6.3	5.9	4,6	.	5,5	3,7	4,0	4,3	4,4	.
Belgia	0,8	1,8	1,8	2,2	1,3	1,2	0,5	0,8	1,0	1,2	1,2	1,4
Czecho-Słowacja .	6,6	3,7	3,7	2,8	2,5	.	4,0	2,0	3,3	2,1	2,6	.
Dania	1,6	2,2	2,0	1,8	1,0	1,0	1,2	0,6	0,6	0,6	1,0	0,6
Estonia	4,8	3,2	1,8	2,0	2,0	.	0,7	0,8	0,8	1,4	1,3	.
Finlandia	1,2	2,8	2,5	2,7	2,4	2,7	0,2	0,1	0,2	0,1	0,2	0,5
Francja	0,4	0,8	0,7	0,8	0,9	1,0	0,8	0,9	0,8	0,9	0,8	1,2
Holandia	1,0	1,3	1,3	1,6	1,6	1,5	1,1	1,1	1,2	1,5	1,7	1,3
Jugosławia . . .	2,7	1,9	1,7	1,3	1,1	0,8	1,4	1,3	1,7	1,4	0.5	1,5
Litwa	8,7	0,1	0,1	0,1	0.0	0,0	0,1	0.3	0,8	0,2	0,4	0,1
Łotwa	7,9	4,0	2,4	1.6	2,0	1.4	3,2	0,4	0,5	0,5	0,3	0,3
Niemcy	2,6	1,7	1,8	1,8	1,4	2.1[a]	4.1	1,3	1,5	1,5	1,6	2,2[a]
Norwegia	1,4	1,8	2,2	2,3	1,8	1,9	0,6	0,8	1,0	1,3	1,1	1,4
Rumunia	4,8	3,2	1,9	0,9	1,7	1,0	7,1	1,5	1,0	1,0	1,1	1,2
Stany Zj. Am. .	0,1	0,3	0,5	0,5	0,6	0,7	0,3	0,9	1,1	0,8	0,8	0,8
Szwajcaria . . .	0,8	1,0	1,3	1,2	1,3	1,6	2,3	1,5	1,7	1,6	1,2	1,7
Szwecja	1,7	3,0	3,1	3,3	3,6	3,5	1,3	0,9	1,1	1,3	1,9	2,1
Węgry	4,1	1,0	0,9	1,1	1,1	1,5	3,3	0,8	0,8	0,8	0,9	1,0
Włochy	0,6	1,2	1,5	1,3	2,1	2,8	0,9	1,4	1,5	1,4	1,0	1,1
Z.S.R.R.	1,0	2,2	1,1	0,6	0,3	.	1,8	0,9	0,9	1,1	0,8	.

a Łącznie z Austrią.
Uwaga. Dane dotyczą wartości według statystyk odnośnych krajów.

TABL. 9. PRZYWÓZ I WYWÓZ NIEKTÓRYCH KRAJÓW WEDŁUG NAJWAŻNIEJSZYCH KRAJÓW POCHODZENIA I PRZEZNACZENIA W 1938 R.

Kraje przywozu lub wywozu	Przywóz	Wywóz	Kraje przywozu lub wywozu	Przywóz	Wywóz	Kraje przywozu lub wywozu	Przywóz	Wywóz
	w odsetkach			w odsetkach			w odsetkach	
Anglia			**Anglia (dok.)**			**Francja (dok.)**		
Ogółem . .	**100,0**	**100,0**	Egipt . . .	1,3	1,8	Stany Zj.Am.	11,4	5,5
			Norwegia .	1,2	1,6	Niemcy . .	6,9	6,0
Stany Zj.Am.	12,8	4,4	Polska .	1,0	1,1	Szwajcaria .	2,1	6,3
Australia .	7,8	8,1	Cejlon . . .	1,4	0,7	Indochiny .	4,1	3,0
Indie Bryt.[a]	6,1	7,7	Brazylia . .	0,8	1,1	Holandia . .	2,6	4,4
Kanada . .	8,5	4,8	Chiny . . .	0,7	0,9	Afr.Zach. Fr.	3,3	2,6
Zw. Płd.-Afr.	1,6	8,4	Szwajcaria .	0,8	0,7	Tunis . . .	1,9	3,2
N.Zelandia .	5,1	4,1	Japonia . .	1,1	0,4	Argentyna .	2,0	2,4
Argentyna .	4,2	4,1	Hiszpania .	0,6	0,7	Maroko . .	1,9	2,3
Niemcy . .	3,3	4,4	Inne kraje .	20,4	24,4	Australia .	3,3	0,4
Dania . . .	4,1	3,4				Indie Bryt.[a]	2,8	0,6
Irlandia . .	2,5	4,3	**Francja**			Szwecja . .	1,4	1,6
Holandia . .	3,2	2,8				Brazylia . .	1,6	1,0
Francja . .	2,6	3,2	**Ogółem** . .	**100,0**	**100,0**	Polska .	1,0	1,2
Szwecja . .	2,7	2,5				Egipt . . .	1,1	1,0
Belgia . . .	2,0	1,8	Alger . . .	10,5	12,4	Z. S. R. R. .	1,4	0,6
Z. S. R. R. .	2,1	1,4	Belgia . . .	6,9	13,7	Hiszpania .	0,4	1,3
Finlandia .	2,1	1,2	Anglia . .	7,0	11,6	Inne kraje .	26,4	18,9

a Łącznie z Birmą.

(dok. str. 169)

TABL. 9. PRZYWÓZ I WYWÓZ NIEKTÓRYCH KRAJÓW WEDŁUG NAJWAŻNIEJSZYCH KRAJÓW POCHODZENIA I PRZEZNACZENIA W 1938 R. (dok.)

Kraje przywozu lub wywozu	Przywóz	Wywóz
	w odsetkach	
Holandia		
Ogółem	**100,0**	**100,0**
Niemcy	21,3	14,8
Anglia	8,1	22,5
Belgia	11,4	10,2
Indie Hol.	7,2	9,6
Stany Zj. Am.	10,8	3,6
Francja	4,6	5,8
Argentyna	4,5	1,2
Szwecja	2,1	3,5
Z. S. R. R.	2,3	2,2
Szwajcaria	1,5	2,0
Czecho-Słow.	2,0	1,2
Polska	1,5	1,3
Kanada	.	.
Inne kraje	22,7	22,1
Japonia		
Ogółem	**100,0**	**100,0**
Stany Zj. Am.	34,4	15,8
Mandżuria	12,7	11,7
Kwantung	2,3	19,9
Chiny	6,2	11,6
Indie Bryt.[a]	6,8	7,6
Niemcy	6,4	1,2
Anglia	2,4	5,0
Indie Hol.	3,3	3,9
Australia	2,6	3,1
Kanada	3,4	0,6
Filipiny	1,4	1,2
Egipt	1,4	0,5
Inne kraje	16,7	17,9
Niemcy[b]		
Ogółem	**100,0**	**100,0**
Anglia	5,1	6,7
Holandia	3,4	8,2
Włochy	4,7	6,2
Stany Zj. Am.	7,5	2,8
Szwecja	4,4	4,9
Belgia	3,4	4,2
Francja	2,6	4,1
Argentyna	4,0	2,7
Brazylia	3,6	2,9
Dania	2,8	3,6
Szwajcaria	2,0	4,1
Czecho-Słow.	3,1	2,9
Niemcy[b] (dok.)		
Rumunia	2,9	3,0
Węgry	3,1	2,6
Turcja	2,1	2,8
Indie Bryt.[a]	2,8	2,1
Polska	2,1	2,2
Norwegia	1,7	2,2
Chiny	1,8	1,9
Hiszpania	1,5	1,4
Z. S. R. R.	0,9	0,6
Inne kraje	34,5	27,9
Polska		
Ogółem	**100,0**	**100,0**
Niemcy	23,0	24,1
Anglia	11,4	18,2
Stany Zj. Am.	12,2	5,3
Szwecja	3,5	6,0
Belgia	4,1	4,8
Włochy	2,6	5,5
Francja	3,6	3,8
Holandia	2,8	4,6
Czecho-Słow.	3,1	3,6
Argentyna	2,8	1,9
Indie Bryt.[a]	3,2	0,3
Inne kraje	27,7	21,9
Stany Zj. Am.		
Ogółem	**100,0**	**100,0**
Kanada	13,3	15,1
Anglia	6,0	16,8
Japonia	6,5	7,8
Kuba	5,4	2,5
Filipiny	4,8	2,8
Francja	2,8	4,3
Brazylia	5,0	2,0
Niemcy	3,3	3,5
Malaje Bryt.	5,7	0,3
Argentyna	2,1	2,8
Holandia	1,6	3,1
Belgia	2,1	2,5
Meksyk	2,5	2,0
Indie Bryt.[a]	3,0	1,2
Włochy	2,1	1,9
Stany Zj. Am. (dok.)		
Chiny	2,4	1,1
Inne kraje	31,4	30,3
Włochy		
Ogółem	**100,0**	**100,0**
Niemcy	26,8	19,1
Stany Zj. Am.	11,8	7,5
Erytrea	0,2	12,6
Anglia	6,3	5,6
Szwajcaria	3,4	4,7
Argentyna	2,4	3,9
Libia	0,5	5,0
Francja	2,2	3,1
Egipt	1,6	2,5
Polska	2,8	1,1
Rumunia	2,3	1,3
Węgry	1,7	1,6
Somali Wł.	0,7	2,1
Brazylia	1,2	0,9
Z. S. R. R.	0,1	0,0
Inne kraje	36,0	29,0
Z.S.R.R.[c]		
Ogółem	**100,0**	**100,0**
Anglia	14,3	32,7
Stany Zj. Am.	18,2	7,8
Niemcy	15,0	6,2
Holandia	7,9	6,5
Belgia	5,0	7,5
Iran	6,3	5,3
Francja	2,1	5,1
Mongolia	2,5	3,8
Chiny	3,0	2,0
Japonia	4,1	0,7
Turcja	2,1	2,0
Szwecja	1,3	1,1
Afganistan	1,3	1,0
Czechosłow.	1,0	1,0
Litwa	0,8	0,9
Włochy	0,3	1,0
Polska	0,3	0,8
Dania	0,1	1,0
Inne kraje	14,4	13,6

[a] Łącznie z Birmą. [b] Łącznie z Austrią. [c] 1937 r.

TABL. 10. PRZYWÓZ DO POLSKI WEDŁUG WAŻNIEJSZYCH GRUP TOWARÓW Z WYODRĘBNIENIEM HANDLU PRZEZ PORTY GDYNIĘ I GDAŃSK

Ważniejsze grupy towarów	1935	1936	1937	1938	1935	1936	1937	1938
	w tysiącach ton				w milionach złotych			
Ogółem	**2 573**	**3 066**	**3 685**	**3 310**	**861**	**1 003**	**1 254**	**1 300**
w tym: przez Gdynię	866	1 161	1 475	1 299	451	578	721	698
przez Gdańsk	396	526	800	832	77	71	100	88
Wytwory pochodzenia roślinnego i zwierzęcego	309	296	338	352	166	169	206	220
w tym: przez Gdynię	201	197	203	222	92	95	114	119
przez Gdańsk	68	63	86	73	36	33	41	35
Wytwory pochodzenia mineralnego	1 466	1 741	2 050	1 845	35	38	61	61
w tym: przez Gdynię	131	185	224	208	5	8	15	13
przez Gdańsk	269	396	625	673	7	10	19	23
Przetwory chemiczne i farmaceutyczne; farby	111	222	256	279	52	64	67	75
w tym: przez Gdynię	64	167	202	205	12	19	21	24
przez Gdańsk	28	37	37	55	9	9	10	11
Skóry, futra, wyroby skórzane	31	29	28	32	70	85	97	92
w tym: przez Gdynię	27	25	24	28	46	55	66	63
przez Gdańsk	0,1	0,1	0,1	0,3	1	1	2	5
Surowce włókiennicze i wyroby z nich	130	146	146	144	253	313	348	300
w tym: przez Gdynię	112	131	130	136	200	260	283	254
przez Gdańsk	1	0,5	1	1	4	1	3	2
Kauczuk, jego surogaty; wyroby z tych materiałów	6	6	8	10	13	16	23	23
w tym: przez Gdynię	4	5	6	8	7	11	16	17
przez Gdańsk	1	1	2	1	3	2	4	3
Papier i wyroby z niego	41	40	56	41	21	19	26	24
w tym: przez Gdynię	14	23	29	23	4	5	8	7
przez Gdańsk	13	8	9	8	3	1	1	1
Metale nieszlachetne i wyroby z nich	431	535	729	516	106	129	203	183
w tym: przez Gdynię	307	419	645	449	50	72	141	119
przez Gdańsk	10	15	34	11	7	8	12	8
Maszyny i aparaty, sprzęt elektrotechniczny	13	18	23	40	70	90	118	193
w tym: przez Gdynię	3	6	5	9	16	34	32	51
przez Gdańsk	1	0,3	0,4	1	3	1	2	2
Środki transportowe	4	6	10	14	27	32	43	57
w tym: przez Gdynię	2	2	4	6	14	13	16	22
przez Gdańsk	1	0,3	0,5	0,4	3	1	2	2
Wagi, narzędzia, instrumenty precyzyjne i muzyczne	1	1	1	1	21	23	28	36
w tym: przez Gdynię	0,1	0,2	0,2	0,3	3	4	6	7
przez Gdańsk	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	0,1	0,1	0,1

Uwaga. Wagi zwierząt żywych, statków i łodzi nie wlicza się do sum ogólnych.

TABL. 11. WYWÓZ Z POLSKI WEDŁUG WAŻNIEJSZYCH GRUP TOWARÓW Z WYODRĘBNIENIEM HANDLU PRZEZ PORTY GDYNIĘ I GDAŃSK

Ważniejsze grupy towarów	1935	1936	1937	1938	1935	1936	1937	1938
	w tysiącach ton				w milionach złotych			
Ogółem	**13442**	**12964**	**14988**	**15597**	**925**	**1 026**	**1 195**	**1 185**
w tym: przez Gdynię . . .	6 253	6 259	7 151	7 414	311	370	476	485
przez Gdańsk . .	4 226	4 423	5 150	5 150	278	306	316	278
Wytwory pochodzenia roślinnego i zwierzęcego	1 556	1 632	859	955	322	404	387	404
w tym: przez Gdynię . . .	252	221	200	284	112	153	182	201
przez Gdańsk . . .	978	1 081	399	427	129	151	92	86
Zwierzęta żywe w tys. sztuk	1 588	1 551	1 553	1 867	27	40	49	59
w tym: przez Gdynię . . .	1	1	0,3	0,3	0,3	0,3	0,2	0,3
przez Gdańsk . . .	1	2	1	0,4	0,3	1	0,4	0,2
Wytwory pochodzenia mineralnego	9 532	9 029	11751	12300	176	172	233	252
w tym: przez Gdynię . . .	5 543	5 503	6 420	6 516	77	84	109	126
przez Gdańsk . . .	2 418	2 378	3 615	3 853	44	44	71	73
Przetwory chemiczne i farmaceutyczne; farby	209	186	220	195	31	29	35	32
w tym: przez Gdynię . . .	54	37	59	40	11	10	11	10
przez Gdańsk . . .	86	94	108	90	9	10	13	11
Skóry, futra, wyroby skórzane	7	4	9	8	17	18	32	15
w tym: przez Gdynię . . .	1	1	2	2	7	8	13	6
przez Gdańsk . . .	1	1	2	0,5	1	2	5	1
Surowce włókiennicze i wyroby z nich	33	43	41	26	62	72	89	59
w tym: przez Gdynię . . .	8	10	10	7	24	30	45	27
przez Gdańsk . . .	2	2	2	0,5	2	3	7	1
Drewno, korek, wyroby z nich; wyroby koszykarskie . . .	1 733	1 679	1 696	1 689	158	165	202	203
w tym: przez Gdynię . . .	228	303	235	370	32	38	35	43
przez Gdańsk . . .	719	850	972	762	82	87	116	97
Papier i wyroby z niego . .	14	19	14	10	7	8	8	8
w tym: przez Gdynię . . .	8	12	9	6	3	4	4	3
przez Gdańsk . . .	5	4	3	2	2	1	2	1
Wyroby kamieniarskie, ceramiczne, szklane	13	8	10	15	2	2	3	3
w tym: przez Gdynię . . .	0,4	0,4	0,4	1	1	1	1	1
przez Gdańsk . . .	0,2	0,3	1	0,4	0,2	0,5	1	1
Metale nieszlachetne i wyroby z nich	336	357	391	390	103	97	138	128
w tym: przez Gdynię . . .	156	171	214	187	38	38	69	60
przez Gdańsk . . .	16	12	21	14	7	5	8	6
Maszyny i aparaty, sprzęt elektrotechniczny	3	3	4	4	6	7	8	11
w tym: przez Gdynię . . .	1	0,5	1	1	1	1	2	4
przez Gdańsk . . .	1	1	0,4	0,4	1	1	1	1
Środki transportowe	6	4	1	4	4	3	1	4
w tym: przez Gdynię . . .	0,1	0,0	0,0	0,0	0,3	0,3	0,1	0,0
przez Gdańsk . . .	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kapelusze, parasole, laski, artykuły mody	0,3	0,3	0,2	0,1	4	4	3	1
w tym: przez Gdynię . . .	0,2	0,3	0,2	0,1	3	3	3	1
przez Gdańsk . . .	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	0,1	0,0

Uwaga. Wagi zwierząt żywych, statków i łodzi nie wlicza się do sum ogólnych.

TABL. 12. HANDEL POLSKI WEDŁUG STOPNIA OBROBIENIA TOWARÓW

Stopień obrobienia towarów[a] / Ważniejsze grupy towarów[b]	Przywóz 1935	Przywóz 1936	Przywóz 1937	Przywóz 1938	Wywóz 1935	Wywóz 1936	Wywóz 1937	Wywóz 1938
	w milionach złotych							
Ogółem	**861**	**1003**	**1254**	**1300**	**925**	**1026**	**1195**	**1185**
w tym towar zbiorowy[c]	—	—	—	—	1	0	0	0
artykuły w stanie: surowym	427	498	595	573	419	463	504	537
prostej obróbki	162	205	294	257	390	426	501	473
daleko posuniętej obróbki	272	300	365	470	115	137	190	175
Wytwory pochodzenia roślinnego i zwierzęcego	166	169	206	220	322	404	387	404
w stanie: surowym	137	135	164	185	189	214	170	173
prostej obróbki	17	22	27	20	109	144	136	150
daleko posuniętej obróbki	12	12	15	15	24	46	81	81
Zwierzęta żywe	1	0	1	0	27	40	49	59
Wytwory pochodzenia mineralnego	35	38	61	61	176	172	233	252
w stanie: surowym	29	32	51	53	134	132	189	220
prostej obróbki	6	6	10	8	40	38	42	30
daleko posuniętej obróbki	0	0	0	0	2	2	2	2
Przetwory chemiczne i farmaceutyczne; farby	52	64	67	75	31	29	35	32
w stanie: surowym	3	7	8	10	7	7	8	7
prostej obróbki	13	17	17	20	16	12	18	16
daleko posuniętej obróbki	36	40	42	45	8	10	9	9
Skóry, futra, wyroby skórzane	70	85	97	92	17	18	32	15
w stanie: surowym	54	67	81	76	14	14	25	12
prostej obróbki	14	17	14	14	2	3	6	2
daleko posuniętej obróbki	2	1	2	2	1	1	1	1
Surowce włókiennicze i wyroby z nich	253	313	348	300	62	72	89	59
w stanie: surowym	193	245	268	226	21	30	31	19
prostej obróbki	33	40	46	44	13	14	17	16
daleko posuniętej obróbki	27	28	34	30	28	28	41	24
Kauczuk, jego surogaty; wyroby z tych materiałów	13	16	23	23	1	1	2	1
w stanie: surowym	7	10	16	16	0	0	0	0
daleko posuniętej obróbki	6	6	7	7	1	1	2	1
Drewno, korek, wyroby z nich; wyroby koszykarskie	5	5	6	6	158	165	202	203
w stanie: surowym	1	1	2	2	28	26	32	46
prostej obróbki	3	3	3	3	115	123	152	139
daleko posuniętej obróbki	1	1	1	1	15	16	18	18
Papier i wyroby z niego	21	19	26	24	7	8	8	8
w stanie: surowym	2	1	2	2	0	0	0	0
prostej obróbki	3	4	9	6	1	1	0	1
daleko posuniętej obróbki	16	14	15	16	6	7	8	7
Metale nieszlachetne i wyroby z nich	106	129	203	183	103	97	138	128
w stanie: prostej obróbki	71	95	165	141	94	91	130	119
daleko posuniętej obróbki	35	34	38	42	9	6	8	9
Maszyny i aparaty, sprzęt elektrotechniczny[d]	70	90	118	193	6	7	8	11
Środki transportowe[d]	27	32	43	57	4	3	1	4

a Podział według stopnia obrobienia na podstawie klasyfikacji międzynarodowej ustalonej przez Komitet Rzeczoznawców Statystycznych przy Lidze Narodów. b Grupy towarów według polskiego Wykazu statystycznego towarów. c „Towar zbiorowy" nie jest klasyfikowany według stopnia obrobienia. d Zaliczone do artykułów w stanie daleko posuniętej obróbki.

TABL. 13. HANDEL POLSKI WEDŁUG STOPNIA OBROBIENIA I PRZEZNACZENIA UŻYTKOWEGO TOWARÓW[a]

Wyszczególnienie	Przywóz			Wywóz		
	1936	1937	1938	1936	1937	1938
	w milionach złotych					
Ogółem	**1 003**	**1 254**	**1 300**	**1 026**	**1 195**	**1 185**
Układ według stopnia obrobienia[b]						
Artykuły w stanie: surowym	498	595	573	463	503	537
prostej obróbki	205	294	257	426	501	473
daleko posuniętej obróbki	300	365	470	137	190	175
Układ według przeznaczenia użytkowego i stopnia obrobienia						
1—7. Artykuły służące do przetwarzania	**850**	**7 070**	**1 086**	**792**	**905**	**883**
1. Artykuły do produkcji żywności, napojów i wyrobów tyton. (nietrwałe)	47	61	77	178	136	139
w stanie: surowym	47	60	76	138	112	121
prostej obróbki	0	1	1	40	24	18
2. Artykuły do produkcji rolnej (nietrwałe)	13	19	21	50	37	37
w stanie: surowym	9	10	13	37	22	19
prostej obróbki	4	9	8	13	15	18
3. Artykuły do produkcji przemysłowej i zużycia w handlu—artykuły nietrwałe (oprócz wymienionych w 1 i 2 gr.)	480	545	489	127	167	137
w stanie: surowym	339	389	339	68	87	71
prostej obróbki	75	82	79	24	34	28
daleko posuniętej obróbki	66	74	71	35	46	38
4. Artykuły do produkcji przemysłowej i zużycia w handlu—artykuły trwałe	149	242	219	240	312	294
w stanie: surowym	27	46	49	23	27	30
prostej obróbki	100	172	146	213	279	258
daleko posuniętej obróbki	22	24	24	4	6	6
5. Oleje i tłuszcze pochodzenia zwierzęcego i roślinnego oraz surowce do ich wyrobu (nietrwałe)	33	40	34	13	10	6
w stanie: surowym	13	19	19	6	4	4
prostej obróbki	20	21	15	7	6	2
6. Paliwo, energia elektryczna, smary (nietrwałe)	7	10	9	167	227	246
w stanie: surowym	2	2	2	130	185	218
prostej obróbki	5	8	7	37	42	28
7. Maszyny, narzędzia i inne urządzenia dla przemysłu, rolnictwa i handlu (trwałe)	121	153	237	17	16	24
w stanie: surowym	0	0	0	4	5	6
daleko posuniętej obróbki	121	153	237	13	11	18
8—10. Artykuły gotowe do sprzedaży detalicznej lub do użytku konsumentów	**153**	**184**	**214**	**234**	**289**	**302**
8. Żywność, napoje i wyroby tytoniowe (nietrwałe)	70	80	87	192	238	266
w stanie: surowym	61	69	75	57	61	68
prostej obróbki	1	1	1	92	101	121
daleko posuniętej obróbki	8	10	11	43	76	77
9. Inne artykuły nietrwałej konsumcji	34	36	40	25	31	18
w stanie daleko posuniętej obróbki	34	36	40	25	31	18
10. Artykuły trwałej konsumcji (inwestycje konsumentów)	49	68	87	17	20	18
w stanie daleko posuniętej obróbki	49	68	87	17	20	18
11. Towary nie dające się rozklasyfikować (towar zbiorowy)	—	—	—	0	1	0

a Na podstawie klasyfikacji międzynarodowej ustalonej przez Komitet Rzeczoznawców Statystycznych przy Lidze Narodów. *b* Bez towaru zbiorowego.

TABL. 14. HANDEL ZAGRANICZNY NIEKTÓRYCH KRAJÓW WEDŁUG STOPNIA OBROBIENIA I PRZEZNACZENIA UŻYTKOWEGO TOWARÓW

Kraje Waluta Przywóz Wywóz		Według stopnia obrobienia towarów: artykuły w stanie surowym	prostej obróbki	daleko posuniętej obrób.	Według przeznaczenia użytkowego towarów: artykuły dla produkcji	oleje i tłuszcze	paliwo, energia elektr.	maszyny, urządzenia inwestyc.	art. dla bezpośredniej konsumcji
		w milionach jednostek waluty danego kraju							
Anglia (£)									
przywóz	1935	285,6	282,0	130,0	351,8	25,3	33,9	17,4	269,2
	1936	319,6	319,3	143,7	412,2	28,3	37,6	23,6	280,9
wywóz	1935	52,2	91,4	268,1	197,5	5,0	40,7	71,0	97,5
	1936	50,9	91,6	284,1	202,3	4,6	38,7	74,5	106,5
Belgia (fr.)									
przywóz	1936	11 031	5 455	4 815	14 975	620	1 496	1 242	2 968
	1937	13 755	7 641	5 860	18 697	1 192	2 297	1 580	3 490
wywóz	1936	4 153	8 282	7 193	14 530	140	1 493	1 178	2 287
	1937	5 021	11 846	8 666	19 089	398	1 620	1 712	2 714
Dania (kor.)									
przywóz	1936	449,2	527,2	465,8	830,9	120,6	206,3	108,1	176,3
	1937	555,3	600,6	492,7	937,3	136,4	265,0	116,5	193,4
wywóz	1936	307,8	830,0	188,7	213,6	69,4	1,0	117,1	925,4
	1937	375,9	930,9	234,6	282,9	87,8	1,0	148,4	1 021,3
Francja (fr.)									
przywóz	1936	14 335	5 486	5 571	12 615	1 796	4 000	1 255	5 726
	1937	23 436	9 960	8 896	21 036	2 732	8 352	2 399	7 773
wywóz	1936	2 853	3 591	7 900	7 873	298	330	1 439	4 404
	1937	4 874	6 477	11 293	13 366	591	471	1 986	6 230
Kanada ($)									
przywóz	1936	218,8	116,0	278,9	269,4	14,1	89,4	76,8	164,0
	1937	263,4	148,9	371,5	345,2	20,2	101,6	119,4	197,4
wywóz	1936	373,7	382,0	253,9	801,5	5,4	8,2	25,3	169,2
	1937	293,5	502,9	307,6	857,7	5,2	8,4	36,1	196,6
Litwa (lit.)									
przywóz	1936	37,8	38,9	77,5	88,2	1,7	15,0	19,2	30,1
wywóz	1936	90,5	96,6	3,4	97,9	10,3	—	6,5	75,8
Norwegia (kor.)									
przywóz	1936	224,3	263,5	429,8	432,3	47,5	101,0	173,6	163,2
	1937	323,1	361,6	608,0	597,9	62,8	139,6	290,8	201,6
wywóz	1936	177,4	337,5	159,6	463,7	51,2	0,5	28,5	130,6
	1937	215,9	399,9	207,5	565,9	58,7	1,8	43,2	153,7
Polska (zł)									
przywóz	1936	498,7	205,0	299,7	689,3	32,8	7,5	120,5	153,3
	1937	594,6	294,4	365,3	866,8	40,0	9,7	153,3	184,5
wywóz	1936	463,1	426,1	136,8	595,4	13,0	167,0	16,7	233,9
	1937	503,7	501,3	189,8	652,2	9,7	226,9	16,4	289,6
Stany Zj. Am. ($)									
przywóz	1935	879	630	496	1 455	134	51	21	344
	1936	1 036	742	619	1 750	137	57	27	426
wywóz	1935	796	528	909	1 041	21	311	441	419
	1936	783	575	1 050	1 096	22	329	532	429
Szwecja (kor.)									
przywóz	1936	512,5	459,0	659,5	787,9	69,1	234,5	148,8	390,7
	1937	650,2	660,3	810,9	1 050,5	83,4	334,1	195,6	457,8
wywóz	1936	241,7	738,1	534,1	1 101,5	10,1	5,9	232,7	163,7
	1937	322,3	986,6	691,2	1 463,0	15,3	5,9	310,3	205,6

Uwaga. Na podstawie klasyfikacji międzynarodowej ustalonej przez Komitet Rzeczoznawców Statystycznych przy Lidze Narodów.

Źródło: *Statistiques du Commerce International 1937*, Genewa 1938.

TABL. 15. PRZYWÓZ DO POLSKI WAŻNIEJSZYCH TOWARÓW

Towary	1928	1929	1932	1934	1935	1936	1937	1938	1938
	w liczbach bezwzględnych								w %
	w tysiącach ton								
Ogółem	**5 165**	**5 088**	**1 787**	**2 555**	**2 573**	**3 066**	**3 685**	**3 310**	***100,0***
Maszyny i aparaty, sprzęt elektrotechniczny	82	72	9	10	13	18	23	40	*1,2*
Bawełna i odpadki	76	66	51	68	67	74	78	79	*2,4*
Wełna i odpadki	17	20	18	19	23	27	23	27	*0,8*
Przetwory chemiczne i farmaceutyczne; farby	687	805	118	140	111	222	256	279	*8,5*
Środki transportowe	19	18	2	2	4	6	10	14	*0,4*
Żelastwo	531	516	123	308	360	451	643	426	*12,9*
Tytoń i wyroby tytoniowe	10	17	9	9	8	6	8	10	*0,3*
Skóry surowe	22	15	16	26	28	25	24	28	*0,8*
Owoce, jagody,—jadalne	32	41	33	55	75	61	60	66	*2,0*
Skóry futrzane	3	3	3	3	3	3	3	3	*0,1*
Rudy, żużle, popioły	835	1 027	229	356	448	552	856	841	*25,4*
Miedź, blacha miedziana	11	10	5	11	13	15	18	27	*0,8*
Przędza, niedoprzęd	7	6	3	2	2	3	3	3	*0,1*
Wyroby włókiennicze, odzież	6	5	2	2	2	2	3	3	*0,1*
Papier i wyroby z niego	71	62	31	36	41	40	56	41	*1,2*
Śledzie świeże, solone	71	84	45	40	46	52	60	62	*1,9*
Kawa, herbata, kakao	15	16	15	15	14	15	14	16	*0,5*
Szmaty	23	20	16	20	20	24	24	17	*0,5*
Nasiona, ziarna, owoce, —oleiste; kopra	31	28	60	101	54	40	45	56	*1,7*
Kauczuk surowy, myty	2	3	3	5	4	5	6	8	*0,2*
Tłuszcze i oleje roślinne i zwierzęce, przetwory tłuszczowe	49	69	37	21	20	27	26	21	*0,7*
Inne towary	2 565	2 185	959	1 306	1 217	1 398	1 446	1 243	*37,5*
	w milionach złotych								
Ogółem	**3 362**	**3 111**	**862**	**799**	**861**	**1 003**	**1 254**	**1 300**	***100,0***
Maszyny i aparaty, sprzęt elektrotechniczny	391	373	64	56	70	90	118	193	*14,8*
Bawełna i odpadki	326	271	86	113	114	127	142	117	*9,0*
Wełna i odpadki	181	198	66	82	73	103	107	96	*7,4*
Przetwory chemiczne i farmaceutyczne; farby	217	227	71	52	52	64	67	75	*5,8*
Środki transportowe	124	120	15	12	27	32	43	57	*4,4*
Żelastwo	75	76	8	23	26	37	87	51	*3,9*
Tytoń i wyroby tytoniowe	36	52	33	23	21	23	31	49	*3,8*
Skóry surowe	74	42	18	33	33	40	47	42	*3,3*
Owoce, jagody,—jadalne	36	41	23	28	39	33	35	42	*3,2*
Skóry futrzane	65	71	28	25	25	33	37	38	*2,9*
Rudy, żużle, popioły	85	105	12	15	16	18	34	35	*2,7*
Miedź, blacha miedziana	32	38	6	11	11	16	29	33	*2,5*
Przędza, niedoprzęd	157	140	41	23	22	28	31	32	*2,5*
Wyroby włókiennicze, odzież	151	146	44	20	21	22	25	25	*1,9*
Papier i wyroby z niego	67	67	24	19	21	19	26	24	*1,8*
Śledzie świeże, solone	45	49	19	14	16	19	23	22	*1,7*
Kawa, herbata, kakao	71	70	32	22	19	19	23	21	*1,6*
Szmaty	36	27	8	11	14	23	29	20	*1,5*
Nasiona, ziarna, owoce, —oleiste; kopra	20	19	17	24	15	13	18	18	*1,4*
Kauczuk surowy, myty	13	13	3	8	7	10	16	15	*1,2*
Tłuszcze i oleje roślinne i zwierzęce, przetwory tłuszczowe	88	106	29	12	13	19	21	15	*1,2*
Inne towary	1 072	860	215	173	206	215	265	280	*21,5*

U w a g a. Wagi zwierząt żywych, statków i łodzi nie wlicza się do sum ogólnych.

TABL. 16. WYWÓZ Z POLSKI WAŻNIEJSZYCH TOWARÓW

Towary	1928	1929	1932	1934	1935	1936	1937	1938	1938
	w liczbach bezwzględnych								w %
	w tysiącach ton								
Ogółem	**20424**	**21037**	**13504**	**14565**	**13442**	**12964**	**14997**	**15597**	***100,0***
Węgiel	12863	13934	10223	9 880	8 906	8 362	11003	11669	*74,8*
Drewno i wyroby	4 888	3 744	1 043	1 983	1 731	1 676	1 693	1 688	*10,8*
Szynki, polędwice wieprzowe w opakowaniu hermetycznym	.	.	.	2	4	11	19	17	*0,1*
Bekony	1	12	54	23	20	19	21	21	*0,1*
Jęczmień	111	244	146	265	285	377	192	238	*1,5*
Trzoda chlewna[a]	1 279	960	193	155	151	197	230	266	×
Jaja	55	53	37	21	23	24	26	29	*0,2*
Żelazo i stal	32	93	54	93	108	142	117	157	*1,0*
Masło	11	15	1	4	6	11	8	13	*0,1*
Mięso świeże, mrożone, solone	29	18	5	4	7	13	16	20	*0,1*
Cynk i pył cynkowy	133	140	78	67	59	65	75	63	*0,4*
Wyroby włók., odzież	9	12	6	7	7	8	8	5	*0,0*
Rury żelazne i stalowe	58	67	21	36	35	27	37	35	*0,2*
Przędza, niedoprzęd	3	6	5	3	2	2	2	2	*0,0*
Żyto	7	200	219	454	414	277	74	108	*0,7*
Len i odpadki	16	17	7	7	14	22	18	11	*0,1*
Blacha żelazna, stalowa	36	50	19	39	31	50	51	43	*0,3*
Nasiona	31	50	27	24	21	31	16	15	*0,1*
Groch, fasola	67	66	49	22	33	45	34	38	*0,2*
Cukier	186	299	185	101	107	62	52	85	*0,6*
Nawozy	63	53	89	82	123	120	112	122	*0,8*
Szyny kolejowe	26	14	42	63	49	27	54	39	*0,3*
Inne towary	1 799	1 950	1 194	1 385	1 457	1 593	1 369	1 179	*7,6*
	w milionach złotych								
Ogółem	**2 508**	**2 813**	**1 084**	**975**	**925**	**1 026**	**1 195**	**1 185**	***100,0***
Węgiel	363	384	210	158	131	130	185	217	*18,4*
Drewno i wyroby	589	481	119	177	155	163	199	201	*17,0*
Szynki, polędwice wieprzowe w opakowaniu hermetycznym	.	.	.	6	10	33	60	50	*4,2*
Bekony	2	46	72	47	39	39	46	48	*4,0*
Jęczmień	46	82	25	36	33	46	40	40	*3,4*
Trzoda chlewna	208	185	23	18	16	26	29	40	*3,4*
Jaja	145	143	57	23	27	28	34	39	*3,3*
Żelazo i stal	10	31	15	21	19	24	28	36	*3,0*
Masło	66	88	4	9	10	21	19	32	*2,7*
Mięso świeże, mrożone, solone	69	45	6	4	8	17	23	30	*2,5*
Cynk i pył cynkowy	144	152	36	27	23	26	39	26	*2,2*
Wyroby włók., odzież	70	119	41	29	27	27	40	23	*1,9*
Rury żelazne i stalowe	35	45	14	22	17	8	14	17	*1,4*
Przędza, niedoprzęd	46	88	36	16	14	14	19	17	*1,4*
Żyto	3	59	35	44	44	34	16	16	*1,3*
Len i odpadki	17	20	4	5	15	23	20	15	*1,2*
Blacha żelazna, stalowa	22	26	9	14	11	13	16	14	*1,2*
Nasiona	48	57	28	24	18	24	14	14	*1,2*
Groch, fasola	43	43	15	8	11	13	11	13	*1,1*
Cukier	102	134	34	13	12	7	9	13	*1,1*
Nawozy	8	10	9	11	13	12	11	12	*1,1*
Szyny kolejowe	8	4	10	13	10	7	13	10	*0,8*
Inne towary	464	571	282	250	262	291	310	262	*22,2*

a W tysiącach sztuk.

Uwaga. Wagi zwierząt żywych, statków i łodzi nie wlicza się do sum ogólnych.

TABL. 17. PRZYWÓZ DO POLSKI NIEKTÓRYCH TOWARÓW WEDŁUG WAŻNIEJSZYCH KRAJÓW POCHODZENIA

Towary Ważniejsze kraje pochodzenia	1935	1936	1937	1938
	w milionach złotych			
Maszyny i aparaty, sprzęt elektrotechniczny	69,8	90,4	118,1	192,8
Niemcy[a]	33,3	40,5	63,8	114,5
Anglia	12,4	22,3	16,2	24,3
Stany Zj. Am.	3,2	4,5	9,8	16,1
Szwecja	5,4	7,9	7,5	10,5
Szwajcaria	4,9	4,3	4,6	7,4
Bawełna i odpadki	114,5	127,0	142,4	116,7
Stany Zj. Am.	84,5	82,4	69,7	68,5
Egipt	15,3	17,3	17,5	17,1
Indie Bryt.	8,4	11,0	14,5	8,3
Kongo Belg.	0,4	4,2	8,1	6,2
Wełna i odpadki	73,0	103,1	107,0	96,4
Australia	18,6	36,8	36,8	25,7
Anglia	14,6	19,8	20,7	18,5
Belgia	9,4	10,4	13,5	14,9
Argentyna	6,6	7,3	10,7	13,0
Nowa Zelandia	4,1	9,2	8,4	7,4
Francja	7,5	7,2	4,2	6,7
Przetwory chemiczne i farmaceut.; farby	52,0	63,9	67,3	74,8
Niemcy[a]	16,0	21,3	22,9	26,2
Argentyna	5,2	7,4	6,0	7,1
Szwajcaria	6,4	6,2	4,9	6,1
Belgia	1,6	3,3	5,3	6,0
Francja	5,2	5,2	5,3	5,2
Środki transport.	27,3	32,0	42,6	56,7
Niemcy[a]	3,6	11,6	17,4	23,5
Stany Zj. Am.	2,4	3,0	9,2	12,6
Anglia	12,3	10,0	8,3	10,8
Żelastwo	26,3	37,1	86,5	50,5
Stany Zj. Am.	2,9	1,5	30,6	26,3
Belgia	4,3	11,5	8,1	6,2
Holandia	2,7	5,5	18,6	4,6
Tytoń i wyroby	20,6	23,2	30,9	49,4
Bułgaria	3,0	5,9	11,7	16,3
Grecja	1,8	2,4	5,4	8,2
Turcja	0,4	0,9	5,3	7,0
Włochy	4,1	5,1	5,1	6,2
Jugosławia	4,2	3,4	—	6,0
Skóry surowe	33,1	39,7	47,2	42,3
Argentyna	3,4	12,0	15,6	15,5
Kolumbia	4,1	5,9	7,1	5,8
Holandia	4,0	5,5	6,7	4,1
Zw. Płd.-Afr.	0,9	3,2	5,7	3,9
Owoce, jagody,—jadalne	38,9	33,0	35,5	41,8
Włochy	10,0	4,1	12,3	15,7
Palestyna	3,4	5,5	5,3	6,8
Skóry futrzane	25,0	32,6	37,1	38,1
Indie Bryt.	0,2	1,7	6,1	9,0
Anglia	6,9	7,0	4,6	5,0
Norwegia	0,8	1,2	3,4	3,9
Belgia	0,3	0,6	1,1	2,2
Stany Zj. Am.	3,7	3,2	3,7	2,1

Towary Ważniejsze kraje pochodzenia	1935	1936	1937	1938
	w milionach złotych			
Rudy, żużle, popioły	15,8	18,1	33,9	35,4
Szwecja	2,3	4,9	5,0	7,0
Brazylia	—	0,1	0,1	4,0
Niemcy[a]	6,0	4,0	2,5	3,8
Sierra-Leone	0,7	0,7	1,7	3,6
Norwegia	0,6	1,1	1,5	2,5
Miedź, blacha miedziana	11,5	16,1	28,8	32,7
Stany Zj. Am.	7,7	8,2	5,8	13,4
Chile	1,0	2,3	9,6	12,6
Przędza, niedoprzęd	21,6	27,7	31,4	31,9
Anglia	6,6	9,4	11,1	11,4
Niemcy[a]	4,7	8,5	8,6	8,0
Wyroby włókiennicze, odzież	20,7	21,5	24,9	25,1
Anglia	4,9	5,3	6,7	7,3
Niemcy[a]	5,2	6,2	7,7	6,6
Czecho-Słow.	4,9	5,4	5,6	5,1
Papier i wyroby	21,0	19,1	26,4	23,6
Niemcy[a]	10,9	9,4	10,2	11,2
Szwecja	3,5	3,5	5,2	4,6
Czecho-Słow.	1,4	1,6	6,0	2,7
Śledzie świeże, solone	16,0	19,4	23,0	21,6
Anglia	12,1	14,9	16,0	16,6
Kawa, herbata, kakao	19,1	19,3	22,8	21,0
Złote Wybrzeże	3,4	3,7	5,4	4,6
Cejlon	2,4	2,7	3,6	4,3
Brazylia	4,7	5,2	4,1	3,0
Indie Hol.	1,9	1,7	1,9	2,1
Szmaty	13,8	23,0	29,0	20,1
Anglia	4,2	7,7	9,5	8,1
Holandia	1,2	3,7	4,8	3,4
Szwecja	1,2	2,3	2,6	2,5
Nasiona, ziarna, owoce,—oleiste; kopra	14,7	12,9	18,3	18,2
Indie Hol.	7,4	2,7	3,6	5,3
Nigeria	—	3,9	5,8	4,7
Węgry	0,5	0,6	2,0	2,1
Kauczuk surowy, myty	7,0	9,8	16,1	15,4
Malaje Bryt.	1,4	3,3	6,5	7,9
Indie Hol.	1,3	3,4	7,0	5,8
Tłuszcze i oleje roślinne i zwierzęce, przetwory tłuszczowe	13,1	19,3	21,4	15,0
Norwegia	3,4	5,4	7,5	4,2
Holandia	4,3	6,0	4,9	3,7

a Łącznie z Austrią.

TABL. 18. WYWÓZ Z POLSKI NIEKTÓRYCH TOWARÓW WEDŁUG WAŻNIEJSZYCH KRAJÓW PRZEZNACZENIA

Towary Ważniejsze kraje przeznaczenia	1935	1936	1937	1938
	w milionach złotych			
Węgiel	131,1	129,9	185,0	217,4
Szwecja	32,1	34,0	44,2	47,7
Włochy . . .	19,7	16,2	31,0	37,3
Francja . . .	16,3	21,2	28,0	27,8
Niemcy[a] . . .	20,6	16,2	16,0	20,3
Czecho-Słow. .	5,5	0,9	1,3	10,9
Norwegia . . .	5,6	5,4	5,9	8,2
Belgia	3,8	5,8	9,4	6,5
Drewno i wyroby	155,4	162,8	199,1	201,0
Anglia	62,1	72,8	89,2	73,7
Niemcy[a] . . .	27,9	31,4	36,7	50,5
Holandia . . .	15,4	14,3	20,8	24,0
Belgia	8,9	11,0	8,6	6,7
Argentyna . .	4,3	3,1	5,4	6,0
Szynki, polędwice wieprzowe w opakow. hermetycznym .	10,0	32,8	59,6	50,2
Stany Zj. Am. .	4,8	25,7	50,3	40,5
Anglia	2,9	3,0	3,8	5,7
Bekony	39,0	39,0	45,6	47,7
Anglia	39,0	38,8	45,6	47,7
Jęczmień . . .	33,3	45,7	39,9	39,9
Belgia	22,6	30,5	28,4	22,8
Szwajcaria . .	0,1	0,0	2,3	4,8
Niemcy[a] . . .	0,9	0,5	3,0	4,2
Trzoda chlewna .	16,0	26,1	29,3	39,8
Niemcy[a] . . .	14,3	24,7	26,3	39,1
Jaja	26,8	27,7	33,9	39,4
Anglia	13,7	16,2	16,6	21,3
Niemcy[a] . . .	1,5	4,0	5,1	7,2
Włochy . . .	0,4	0,7	5,5	4,7
Szwajcaria . .	1,2	1,2	3,3	3,5
Żelazo i stal . .	18,9	23,9	27,8	35,9
Niemcy[a] . . .	6,9	10,1	5,1	6,8
Bułgaria . . .	0,1	0,9	2,2	5,7
Argentyna . .	1,2	2,9	2,9	4,5
Turcja	0,1	0,0	0,2	4,0
Czecho-Słow. .	0,0	—	0,0	3,0
Masło	10,2	20,6	18,9	31,6
Anglia	8,3	17,7	11,8	23,4
Niemcy[a] . . .	1,5	1,7	5,6	6,1
Mięso świeże, solone, mrożone	7,5	17,4	23,5	29,9
Niemcy[a] . . .	5,1	11,4	19,7	26,9
Cynk i pył cynkowy	23,0	25,6	38,8	26,0
Niemcy[a] . . .	10,9	12,7	15,0	14,6
Szwecja	2,5	2,2	2,8	2,7
Czecho-Słow. .	3,1	3,9	5,4	2,5
Węgry	1,1	1,3	2,7	1,3
Wyroby włókiennicze, odzież .	26,6	26,7	40,1	22,9
Anglia	5,7	3,7	3,0	2,2

Towary Ważniejsze kraje przeznaczenia	1935	1936	1937	1938
	w milionach złotych			
Stany Zj. Am. .	1,4	1,6	3,9	2,1
Zw. Płd.-Afr. .	1,8	4,0	2,9	1,7
Egipt	0,4	1,7	4,0	1,6
Niemcy[a] . . .	0,8	0,6	1,0	1,6
Jugosławia . .	0,7	0,7	0,8	1,2
Indie Bryt. . .	1,4	1,7	1,3	1,1
Rury żelazne i stalowe . . .	16,7	8,0	14,1	16,8
Indie Bryt. . .	0,6	1,6	3,1	3,6
Argentyna . .	1,7	1,0	1,4	2,4
Szwecja	0,7	1,2	2,4	1,7
Finlandia . . .	0,2	0,2	0,7	1,3
Holandia . . .	0,7	0,5	1,3	1,2
Przędza, niedoprzęd	14,3	13,9	18,6	16,6
Turcja	0,1	0,1	0,2	2,3
Anglia	0,8	0,9	1,9	2,2
Holandia . . .	2,7	3,2	3,5	2,0
Bułgaria . . .	0,6	2,0	0,8	1,9
Indie Bryt. . .	0,3	0,1	0,3	1,4
Żyto	43,6	33,6	15,8	15,9
Niemcy[a] . . .	22,6	7,6	6,4	7,8
Belgia	3,1	7,8	1,0	3,0
Włochy . . .	0,3	1,4	0,1	3,0
Len i odpadki .	15,0	23,4	20,1	14,5
Niemcy[a] . . .	0,3	1,8	1,2	4,3
Czecho-Słow. .	8,5	11,7	11,3	3,1
Belgia	1,9	2,0	1,2	2,9
Blacha żelazna, stalowa . . .	10,7	13,0	16,1	14,3
Niemcy[a] . . .	7,3	6,2	5,6	6,6
Włochy . . .	—	—	0,4	1,2
Nasiona	18,3	24,0	13,7	13,7
Niemcy[a] . . .	5,4	5,2	3,9	3,1
Stany Zj. Am.	2,1	4,2	3,9	2,9
Holandia . . .	1,6	2,5	1,7	2,0
Groch, fasola .	11,4	12,8	10,8	13,3
Niemcy[a] . . .	2,7	2,2	3,1	3,0
Belgia	1,1	2,6	1,8	2,9
Włochy . . .	1,8	0,7	1,1	2,4
Cukier	12,4	7,4	8,5	12,7
Finlandia . . .	3,4	1,2	3,6	4,1
Anglia	1,7	2,4	2,5	2,2
Grecja	0,1	0,8	0,4	1,6
Rumunia . . .	0,0	—	0,0	1,5
Nawozy	12,7	11,7	11,1	12,5
Czecho-Słow. .	3,3	2,9	2,6	2,9
Niemcy[a] . . .	3,3	2,3	2,4	2,7
Finlandia . . .	2,4	1,8	0,8	2,7
Szwecja	1,4	2,0	2,1	2,0
Szyny kolejowe	10,1	7,0	13,4	9,8
Niemcy[a] . . .	3,1	3,4	1,7	3,5
Bułgaria . . .	—	0,9	2,0	2,7
Brazylia . . .	2,2	2,1	2,8	2,0

[a] Łącznie z Austrią.

TABL. 19. HANDEL POLSKI Z NIEKTÓRYMI KRAJAMI WEDŁUG WAŻNIEJSZYCH TOWARÓW

Przywóz Wywóz Ważniejsze towary	1936	1937	1938
	w milionach zł		
Anglia			
Przywóz	141,6	149,2	147,8
Maszyny i aparaty, sprzęt elektrotechn.	22,3	16,2	21,3
Wełna i odpadki	19,8	20,7	18,5
Śledzie świeże, solone	14,9	16,0	16,6
Przędza, niedoprzęd	9,4	11,1	11,4
Środki transportowe	10,0	8,3	10,8
Szmaty	7,7	9,5	8,1
Wyroby włók., odzież	5,3	6,7	7,3
Skóry futrzane	7,0	4,6	5,0
Przetwory chemiczne i farmaceut.; farby	4,7	5,3	4,7
Skóry wyprawione	4,2	3,3	4,7
Surowiec żelaza	0,5	1,2	3,6
Nikiel, blacha niklowa	2,4	3,3	2,8
Opony, obręcze, dętki	2,4	2,4	2,8
Bawełna i odpadki	1,7	3,3	2,3
Wywóz	221,6	219,2	215,5
Drewno i wyroby	72,8	89,2	73,7
Mięso	46,2	51,0	51,7
w tym bekony	38,8	45,6	47,7
Masło	17,7	11,8	23,4
Jaja	16,2	16,6	21,3
Szynki, polędwice wieprzowe w opakowaniu hermetycznym	3,0	3,8	5,7
Konserwy mięsne	1,8	3,1	5,7
Przetwory chemiczne i farmaceut.; farby	2,5	2,5	2,7
Przędza, niedoprzęd	0,9	1,9	2,2
Wyroby włók., odzież	3,7	3,0	2,2
Cukier	2,4	2,5	2,2
Szczecina	1,5	2,0	1,9
Krochmal i mąka ziemniaczane	1,0	0,7	1,7
Cebula	0,0	1,0	1,5
Len i odpadki	1,2	1,5	1,4
Mąka pszenna i żytnia	10,8	2,2	1,4
Argentyna			
Przywóz	27,7	34,7	36,8
Skóry surowe	12,0	15,6	15,5
Wełna i odpadki	7,3	10,7	13,0
Przetwory chemiczne i farmaceut.; farby	7,4	6,0	7,1
Wywóz	14,8	20,8	22,7
Drewno i wyroby	3,1	5,4	6,0
Żelazo i stal	2,9	2,9	4,5
Węgiel	3,6	3,9	2,9
Rury żelazne, stalowe	1,0	1,4	2,4
Drut żelazny, stalowy	0,3	1,2	1,6
Blacha żelazna, stalowa	0,5	1,5	1,0

Przywóz Wywóz Ważniejsze towary	1936	1937	1938
	w milionach zł		
Australia			
Przywóz	38,2	38,1	27,8
Wełna i odpadki	36,8	36,8	25,7
Skóry futrzane	1,1	0,9	1,7
Wywóz	0,4	0,5	0,6
Belgia			
Przywóz	43,4	56,3	52,9
Wełna i odpadki	10,4	13,5	14,9
Żelastwo	11,5	8,1	6,2
Przetwory chemiczne i farmaceut.; farby	3,3	5,3	6,0
Skóry surowe	2,3	3,8	2,5
Skóry futrzane	0,6	1,1	2,2
Szmaty	2,9	4,3	2,1
Przędza, niedoprzęd	1,2	2,0	2,1
Środki transportowe	0,3	0,9	1,6
Wywóz	84,3	69,0	56,7
Jęczmień	30,5	28,4	22,8
Drewno i wyroby	11,0	8,6	6,7
Węgiel	5,8	9,4	6,5
Żyto	7,8	1,0	3,0
Len i odpadki	2,0	1,2	2,9
Groch, fasola	2,6	1,8	2,9
Mięso	4,7	0,5	1,3
Ziemniaki	1,3	1,0	1,3
Brazylia			
Przywóz	14,2	19,1	16,3
Bawełna i odpadki	4,9	12,4	5,9
Rudy, żużle, popioły	0,0	0,1	4,0
Kawa, herbata, kakao	5,2	4,1	3,0
Skóry surowe	3,2	1,5	2,4
Wywóz	5,1	8,8	5,7
Szyny kolejowe	2,1	2,8	2,0
Słód	1,0	0,8	1,8
Papier i wyroby	0,0	1,2	0,6
Bułgaria			
Przywóz	9,0	15,5	19,4
Tytoń i wyroby	5,9	11,7	16,3
Skóry futrzane	2,4	3,3	1,6
Owoce, jagody,—jadalne	0,7	0,5	1,4
Wywóz	5,5	8,0	15,8
Żelazo i stal	0,9	2,2	5,7
Szyny kolejowe	0,9	2,0	2,7
Przędza, niedoprzęd	2,0	0,8	1,9
Czecho-Słowacja			
Przywóz	35,6	44,0	40,7
Wyroby włók., odzież	5,4	5,6	5,1
Maszyny i aparaty, sprzęt elektrotechn.	2,6	2,9	4,8
Papier i wyroby	1,6	6,0	2,7

(c. d. str. 180)

TABL. 19. HANDEL POLSKI Z NIEKTÓRYMI KRAJAMI WEDŁUG WAŻNIEJSZYCH TOWARÓW (c. d.)

Przywóz Wywóz Ważniejsze towary	1936	1937	1938
	w milionach zł		
Czecho-Słowacja (dok.)			
Przywóz (dok.)			
Środki transportowe	1,2	2,2	2,7
Koks	1,8	2,2	2,0
Skóry surowe	1,7	1,2	1,9
Przetwory chemiczne i farmaceut.: farby	2,2	2,4	1,9
Gliny	1,8	2,2	1,7
Przędza, niedoprzęd	1,6	1,9	1,4
Biżuteria nieprawdziwa	1,5	1,8	1,4
Wywóz	49,2	51,9	43,2
Węgiel	0,9	1,3	10,9
Len i odpadki	11,7	11,3	3,1
Żelazo i stal	—	0,0	3,0
Nawozy	2,9	2,6	2,9
Cynk i pył cynkowy	3,9	5,4	2,5
Jaja	2,2	1,9	2,3
Drewno i wyroby	2,3	4,1	2,1
Przędza, niedoprzęd	1,0	3,2	1,4
Żyto	0,0	—	1,0
Ryż	1,5	1,0	1,0
Łubin	0,5	1,3	1,0
Skóry surowe	1,9	3,3	0,9
Dania			
Przywóz	8,2	16,9	10,8
Żelastwo	1,9	6,6	3,6
Tłuszcze i oleje roślinne i zwierzęce, przetwory tłuszczowe	2,3	2,4	1,6
Maszyny i aparaty, sprzęt elektrotechn.	0,3	1,0	1,0
Makuchy	0,5	3,4	1,0
Wywóz	26,3	15,3	16,4
Węgiel	4,2	5,4	5,9
Makuchy	1,3	0,5	2,2
Drewno i wyroby	1,2	1,3	1,8
Jęczmień	2,5	0,4	1,5
Żyto	9,4	2,5	1,0
Egipt			
Przywóz	17,4	18,1	17,5
Bawełna i odpadki	17,3	17,5	17,1
Wywóz	6,0	9,1	7,5
Drewno i wyroby	1,7	1,6	2,4
Węgiel	0,6	1,4	1,8
Wyroby włók., odzież	1,7	4,0	1,6
Finlandia			
Przywóz	1,6	2,8	2,8
Papier i wyroby	1,0	0,8	0,8
Tłuszcze i oleje roślinne i zwierzęce, przetwory tłuszczowe	0,1	0,5	0,7
Wywóz	17,3	20,4	21,7
Węgiel	3,3	4,2	5,3
Cukier	1,2	3,6	4,1
Nawozy	1,8	0,8	2,7

Przywóz Wywóz Ważniejsze towary	1936	1937	1938
	w milionach zł		
Finlandia (dok.)			
Wywóz (dok.)			
Mąka pszenna i żytnia	4,1	1,8	2,2
Rury żelazne, stalowe	0,2	0,7	1,3
Węglan sodu (soda)	1,1	1,7	1,2
Francja			
Przywóz	43,5	40,7	46,3
Wełna i odpadki	7,2	4,2	6,7
Maszyny i aparaty, sprzęt elektrotechn.	2,8	4,3	5,9
Przetwory chemiczne i farmaceut.; farby	5,2	5,3	5,2
Żelastwo	5,0	2,3	3,5
Przędza, niedoprzęd	3,7	3,1	3,1
Aluminium	0,3	0,2	2,0
Skóry futrzane	1,5	1,8	2,0
Wyroby włók., odzież	1,6	1,6	1,9
Środki transportowe	1,5	1,7	1,6
Surowiec żelaza	0,3	0,8	1,2
Skóry surowe	1,5	1,5	1,1
Skóry wyprawione	1,5	1,2	1,0
Wywóz	43,7	49,2	44,7
Węgiel	21,2	28,0	27,8
Drewno i wyroby	2,2	2,3	2,0
Mięso	1,7	1,4	1,2
Szmaty	1,6	2,5	1,2
Nasiona	1,8	0,5	1,1
Ziemniaki	1,0	1,5	1,1
Grecja			
Przywóz	5,5	10,9	14,4
Tytoń i wyroby	2,4	5,4	8,2
Owoce, jagody, —jadalne	1,9	2,2	2,4
Rudy, żużle, popioły	0,6	1,8	1,9
Skóry futrzane	0,2	1,0	1,3
Wywóz	6,6	4,5	9,7
Węgiel	1,1	1,4	1,8
Bydło rogate	1,5	0,9	1,7
Cukier	0,8	0,4	1,6
Żelazo i stal	0,5	0,3	1,3
Holandia			
Przywóz	37,3	57,7	36,8
Żelastwo	5,5	18,6	4,6
Skóry surowe	5,5	6,7	4,1
Maszyny i aparaty, sprzęt elektrotechn.	2,8	4,4	4,0
Cyna technicz. czysta	3,0	3,0	3,8
Tłuszcze i oleje roślinne i zwierzęce, przetwory tłuszczowe	6,0	4,9	3,7
Szmaty	3,7	4,8	3,4
Przetwory chemiczne i farmaceut.; farby	2,2	2,3	2,4
Żelazo i stal	0,6	0,9	1,0
Śledzie świeże, solone	0,8	2,4	0,9

(c. d. str. 181)

TABL. 19. HANDEL POLSKI Z NIEKTÓRYMI KRAJAMI WEDŁUG WAŻNIEJSZYCH TOWARÓW (c. d.)

Przywóz Wywóz Ważniejsze towary	1936	1937	1938
	w milionach zł		
Holandia (dok.)			
Wywóz	46,0	61,2	53,9
Drewno i wyroby	14,3	20,8	24,0
Węgiel	2,7	4,8	6,3
Jęczmień	5,2	2,3	3,0
Żelazo i stal	1,8	3,7	2,8
Skóry surowe	2,9	7,9	2,2
Nasiona	2,5	1,7	2,0
Przędza, niedoprzęd	3,2	3,5	2,0
Przetwory chemiczne i farmaceut.; farby	1,9	2,0	1,7
Rury żelazne, stalowe	0,5	1,3	1,2
Indie Brytyjskie[a]			
Przywóz	36,4	44,5	31,2
Skóry futrzane	1,7	6,1	9,0
Bawełna i odpadki	11,0	14,5	8,3
Juta	7,5	6,7	7,3
Rudy, żużle, popioły	1,0	0,4	1,5
Nasiona, ziarna, owoce, — oleiste; kopra	1,3	1,5	1,2
Kawa, herbata, kakao	1,5	1,4	1,2
Wywóz	6,7	9,2	9,4
Rury żelazne, stalowe	1,6	3,1	3,6
Drewno i wyroby	1,6	1,6	1,4
Przędza, niedoprzęd	0,1	0,3	1,4
Wyroby włók., odzież	1,7	1,3	1,1
Birma[a]			
Przywóz	.	.	10,2
Ryż	.	.	10,2
Wywóz	.	.	0,0
Indie Holenderskie			
Przywóz	13,3	18,9	19,1
Kauczuk surowy, myty	3,4	7,0	5,8
Nasiona, ziarna, owoce, — oleiste; kopra	2,7	3,6	5,3
Cyna technicz. czysta	3,4	3,2	2,5
Kawa, herbata, kakao	1,7	1,9	2,1
Tytoń i wyroby	0,4	1,2	1,1
Wywóz	1,4	2,8	2,7
Rury żelazne, stalowe	0,3	0,3	0,9
Drewno i wyroby	0,1	0,3	0,6
Niemcy[b]			
Przywóz	187,8	240,0	293,4
Maszyny i aparaty, sprzęt elektrotechn.	40,5	63,7	114,5
Przetwory chemiczne i farmaceut.; farby	21,3	22,9	26,2
Środki transportowe	11,6	17,4	23,5
Papier i wyroby	9,4	10,2	11,2
Narzędzia	5,6	6,7	8,1
Przędza, niedoprzęd	8,5	8,6	8,0
Żelazo i stal	8,6	7,2	7,1
Wyroby włók., odzież	6,2	7,7	6,6
Niemcy[b] (dok.)			
Przywóz (dok.)			
Rudy, żużle, popioły	4,0	2,5	3,8
Skóry wyprawione	2,5	3,1	1,8
Gliny	0,9	1,2	1,8
Żelastwo	4,2	0,4	1,7
Wywóz	204,2	231,7	285,8
Drewno i wyroby	31,4	36,7	50,5
Trzoda chlewna	24,7	26,3	39,1
Mięso	11,7	20,5	28,3
Węgiel	16,2	16,0	20,3
Cynk i pył cynkowy	12,7	15,0	14,6
Żyto	7,6	6,4	7,8
Benzol	5,5	6,8	7,5
Jaja	4,0	5,1	7,2
Żelazo i stal	10,1	5,1	6,8
Blacha żelazna, stalowa	6,2	5,6	6,6
Masło	1,7	5,6	6,1
Gęsi	4,3	5,3	6,1
Len i odpadki	1,8	1,2	4,3
Jęczmień	0,5	3,0	4,2
Przetwory chemiczne i farmaceut.; farby	3,4	3,5	4,1
Pierze i puch	3,8	4,2	3,9
Spirytus	3,2	5,6	3,7
Buraki cukrowe	4,2	4,9	3,5
Szyny kolejowe	3,4	1,7	3,5
Środki transportowe	2,5	0,8	3,2
Pszenica	0,9	0,8	3,2
Nasiona	5,2	4,0	3,1
Groch, fasola	2,1	3,1	3,0
Norwegia			
Przywóz	14,7	19,3	18,6
Tłuszcze i oleje roślinne i zwierzęce, przetwory tłuszczowe	5,4	7,5	4,2
Skóry futrzane	1,2	3,4	3,9
Aluminium	0,7	0,7	2,9
Rudy, żużle, popioły	1,1	1,5	2,5
Śledzie świeże, solone	2,9	3,1	2,5
Wywóz	21,5	22,1	20,2
Węgiel	5,4	5,9	8,2
Mąka pszenna i żytnia	6,8	3,4	3,2
Rury żelazne, stalowe	0,3	1,0	1,1
Żelazo i stal	1,0	1,5	1,0
Groch, fasola	0,9	0,9	0,9
Koks	0,9	0,9	0,8
Rumunia			
Przywóz	4,9	8,6	10,7
Owoce, jagody, — jadalne	1,2	1,5	2,4
Pszenica	0,0	0,4	2,2
Nasiona, ziarna, owoce, — oleiste; kopra	1,1	2,0	1,6
Rudy, żużle, popioły	0,5	1,8	1,8
Skóry futrzane	1,4	1,7	1,6

a W latach 1936 i 1937 Birma łącznie z Indiami Brytyjskimi. *b* Łącznie z Austrią.

(dok. str. 182)

TABL. 19. HANDEL POLSKI Z NIEKTÓRYMI KRAJAMI WEDŁUG WAŻNIEJSZYCH TOWARÓW (dok.)

Przywóz Wywóz Ważniejsze towary	1936	1937	1938
	w milionach zł		
Rumunia (dok.)			
Wywóz	3,5	10,6	8,0
Cukier	—	0,0	1,5
Skóry surowe . . .	—	1,3	1,1
Koks	0,4	0,7	1,0
Rury żelazne, stalowe	0,4	0,7	0,7
Żelazo i stal	0,1	1,8	0,5
Stany Zjedn. Am.			
Przywóz	119,3	149,1	158,4
Bawełna i odpadki .	82,4	69,7	68,5
Żelastwo	1,5	30,6	26,3
Maszyny i aparaty, sprzęt elektrotechn.	4,5	9,8	16,1
Miedź, blacha miedziana	8,2	5,8	13,4
Środki transportowe .	3,0	9,2	12,6
Przetwory chemiczne i farmaceut.; farby .	3,1	2,2	2,7
Tytoń i wyroby . .	2,0	1,6	2,3
Skóry futrzane . . .	3,2	3,7	2,1
Owoce, jagody,—jadalne	2,4	1,6	1,8
Szmaty	1,2	2,6	1,7
Wywóz	67,3	100,9	62,9
Szynki, polędwice wieprzowe w opakowaniu hermetyczn. .	25,7	50,3	40,5
Konserwy mięsne .	1,4	3,9	3,1
Nasiona	4,2	3,9	2,9
Wyroby włók., odzież	1,6	3,9	2,1
Pierze i puch . . .	2,5	3,5	1,7
Drewno i wyroby . .	2,9	3,0	1,4
Chmiel	2,3	1,7	1,0
Szwajcaria			
Przywóz	22,8	17,1	26,9
Maszyny i aparaty, sprzęt elektrotechn.	4,3	4,6	7,4
Zegary i ich części .	3,5	3,3	6,7
Przetwory chemiczne i farmaceut.; farby	6,2	4,9	6,1
Wyroby włók., odzież	1,6	1,3	1,7
Soki, sosy, wyciągi mięsne i warzywne, mąki warzywne . .	0,6	1,4	1,5
Wywóz	10,9	21,5	24,0
Jęczmień	0,0	2,3	4,8
Drewno i wyroby .	1,1	2,0	4,2
Jaja	1,2	3,3	3,5
Węgiel	1,6	2,7	1,6
Słód	—	0,7	1,4
Płatki i krajanka ziemniaczane . . .	0,7	1,5	1,1
Szwecja			
Przywóz	29,1	37,3	45,2
Maszyny i aparaty, sprzęt elektrotechn.	7,9	7,5	10,5
Rudy, żużle, popioły .	4,9	5,0	7,0
Papier i wyroby . .	3,5	5,2	4,6

Przywóz Wywóz Ważniejsze towary	1936	1937	1938
	w milionach zł		
Szwecja (dok.)			
Przywóz (dok.)			
Surowiec żelaza . . .	1,3	2,7	4,3
Szmaty	2,3	2,6	2,5
Żelastwo	0,4	0,6	1,2
Skóry futrzane . . .	0,2	0,7	1,2
Makuchy	—	0,3	1,1
Żelazo i stal	0,9	0,9	1,0
Wywóz	59,6	75,2	71,5
Węgiel	34,0	44,2	47,7
Koks	6,0	6,4	4,2
Drewno i wyroby . .	3,1	3,0	3,4
Cynk i pył cynkowy .	2,2	2,8	2,7
Nawozy	2,0	2,1	2,0
Rury żelazne, stalowe	1,2	2,4	1,7
Wyroby włók., odzież	0,6	0,9	1,0
Węgry			
Przywóz	5,1	8,1	7,9
Nasiona, ziarna, owoce,—oleiste; kopra .	0,6	2,0	2,1
Owoce, jagody,—jądalne	1,0	1,0	1,2
Maszyny i aparaty, sprzęt elektrotechn.	0,5	1,0	1,1
Wina	0,5	0,6	0,7
Wywóz	5,8	7,1	8,5
Drewno i wyroby . .	0,1	0,2	1,9
Cynk i pył cynkowy	1,3	2,7	1,3
Skóry surowe . . .	0,6	0,7	1,0
Len i odpadki . . .	0,6	0,3	0,7
Włochy			
Przywóz	16,7	32,0	33,8
Owoce, jagody,—jadalne	4,1	12,3	15,7
Tytoń i wyroby . .	5,1	5,1	6,2
Środki transportowe .	2,4	2,0	2,8
Przędza, niedoprzęd .	0,3	1,6	1,9
Rudy, żużle, popioły .	0,4	1,9	1,7
Maszyny i aparaty, sprzęt elektrotechn.	0,9	1,9	1,5
Wywóz	22,0	54,2	65,7
Węgiel	16,2	31,0	37,3
Jaja	0,7	5,5	4,7
Żyto	1,4	0,1	3,0
Parafina	0,1	3,1	2,5
Groch, fasola	1,0	1,1	2,4
Skóry surowe . . .	—	0,7	2,0
Żelazo i stal	0,0	0,9	1,3
Z.S.R.R.			
Przywóz	16,2	14,5	9,9
Przetwory chemiczne i farmaceut., farby	2,6	3,1	4,4
Tytoń i wyroby . .	2,6	0,4	2,0
Bawełna i odpadki .	0,1	1,0	1,2
Rudy, żużle, popioły	1,6	6,6	1,0
Wywóz	9,0	4,4	1,4
Blacha żelazna, stalowa	4,0	2,7	1,0

TABL. 20. HANDEL POLSKI WYTWORAMI ROLNICZYMI I WYROBAMI PRZEMYSŁU ROLNEGO STREFY UMIARKOWANEJ

Grupy towarów Towary	1928	1932	1936	1937	1938	1928	1932	1936	1937	1938
	w tysiącach ton					w milionach zł				
Przywóz										
Produkty rolne	665	211	115	144	152	708	176	213	247	252
w % ogólnego przywozu	*12.9*	*11.8*	*3.8*	*3.9*	*4.6*	*21.1*	*20.4*	*21.2*	*19.7*	*19.4*
Produkcja roślinna	497	116	44	59	66	305	69	44	54	77
w tym tytoń surowy	10	9	6	8	10	34	33	23	31	49
Produkcja zwierzęca [a]	93	54	66	63	71	362	95	167	187	171
Zwierzęta żywe [b]	239	28	3	4	3	3	1	0	1	0
Produkty zwierzęce	93	54	66	63	71	359	94	167	186	171
w tym: skóry surowe	22	16	25	24	28	74	18	40	47	42
futra surowe	3	3	3	3	3	26	18	27	34	34
wełna	15	14	25	21	24	146	38	87	89	81
Produkty przemysłu rolnego	75	41	5	22	15	41	12	2	6	4
Wywóz										
Produkty rolne	912	1 170	1 630	859	945	962	431	477	475	484
w % ogólnego wywozu	*4.5*	*8.7*	*12.6*	*5.7*	*6.1*	*38.4*	*39.8*	*46.5*	*39.8*	*40.8*
Produkcja roślinna	383	687	1 120	546	586	213	143	191	134	128
w tym: zboża	135	440	848	307	378	57	78	105	63	63
strączkowe	105	71	78	55	58	56	20	20	16	19
len i odpadki	16	7	22	18	11	17	4	23	20	15
Produkcja zwierzęca [a]	116	128	106	120	126	584	229	232	298	314
Zwierzęta żywe [b]	3 015	2 495	1 551	1 553	1 867	232	39	40	48	59
w tym trzoda chlewna [b]	1 279	193	197	230	266	208	23	26	29	40
Produkty zwierzęce	116	128	106	120	126	352	190	192	250	255
w tym: mięso i przetwory mięsne	30	68	51	65	71	74	96	104	144	149
jaja	55	37	24	26	29	145	57	28	34	39
masło	11	1	11	8	13	66	4	21	19	32
Produkty przem. rolnego	413	355	404	193	233	165	59	54	43	42
w tym: mąki	2	31	255	51	49	1	6	28	9	8
słód	0	2	26	27	11	0	1	7	10	4
cukier	186	185	62	52	85	102	34	7	9	13

a Bez wagi zwierząt żywych. *b* W tysiącach sztuk.

TABL. 21. WYWÓZ DREWNA Z POLSKI

Grupy towarów Towary	1935	1936	1937	1938	1935	1936	1937	1938
	w tysiącach ton				w milionach zł			
Ogółem	**1 731**	**1 676**	**1 693**	**1 688**	**155**	**163**	**199**	**201**
Drewno w stanie surowym	708	486	493	680	28	26	32	46
w tym: kłody, dłużyce	258	275	207	151	13	18	18	15
papierówka	336	123	136	268	11	5	8	17
kopalniaki	52	30	98	223	2	1	4	12
Drewno w stanie prostej obróbki	999	1 164	1 170	976	114	123	152	139
w tym: bale, deski, łaty, opoły	775	953	890	733	77	88	97	89
forniry, dykty	56	54	70	55	22	22	30	25
podkłady kolejowe, slipry	135	123	169	143	10	9	17	17
fryzy dębowe	28	29	36	39	4	4	7	8
Drewno w stanie daleko posuniętej obróbki	24	26	30	32	13	14	15	16
w tym: meble gięte, ich części	5	5	6	5	7	7	8	6
wyroby bednarskie	13	13	15	20	2	2	3	5
deszczułki, tafle posadzkowe	5	4	5	3	2	1	1	1

TABL. 22. WYWÓZ ŚWIATOWY WAŻNIEJSZYCH TOWARÓW

Ważniejsze towary	1929	1933	1936	1929	1933	1936
	w tysiącach ton			w milionach złotych		
Ogółem	.	.	.	**294379**	**104420**	**111257**[a]
Zwierzęta żywe	.	.	.	2 717	655	931
Pszenica	19 137	15 344	13 736	7 278	2 201	2 457
Żyto	1 303	1 213	936	420	119	109
Jęczmień	3 911	2 749	3 036	1 170	290	435
Kukurydza	7 649	8 220	10 483	2 219	784	1.076
Ryż	6 663	7 029	7 125	3 597	1 267	1 473
Mąka pszenna	3 758	2 807	2 386	2 151	636	552
Pomarańcze i mandarynki	1 319	1 661	830[a]	778	540	283[a]
Cukier	12 954	8 455	9 161	6 409	2 165	2 035
Kawa surowa	1 418	1 559	1 631	4 989	1 983	1 558
Herbata	438	384	386	2 170	877	963
Kakao surowe, odpadki i masa kakaowa	532	575	740	930	345	465
Mięso wołowe	824	651	668	1 344	445	469
Bekony	445	477	352	1 903	896	744
Ryby, kraby i mięczaki	1 871	1 399	1 407	1 931	771	684
Masło	518	572	624	3 586	1 269	1 404
Sery	345	291	266	1 297	532	469
Jaja	503	362	363	1 594	506	477
Wino gronowe	18 868[b]	22 289[b]	16 608[ab]	1 799	1 312	876[a]
Jedwab naturalny	56	43	41	4 930	989	789
Wełna	1 004	1 113	1 025	6 157	2 115	2 594
Bawełna i odpadki	3 333	3 278	3 196	12 521	4 623	4 493
Tytoń surowy i odpadki	632	484	492	3 056	1 235	1 451
Soja	2 751	2 577	2 148	979	343	371
Siemię lniane	2 042	1 860	1 975	1 325	441	499
Makuchy	4 408	3 672	3 439	1 515	483	390
Drzewo iglaste, tarte	32 980[c]	23 890[c]	26 697[c]	3 889	1 256	1 402
Celuloza i miazga drzewna	5 220	5 671	6 845	1 996	966	1 110
Kauczuk	1 142	1 113	1 090	3 660	695	1 558
Węgiel kamienny	158 395	104 042	112 368	6 140	2 583	2 374
Koks	18 153	12 077	14 933	1 005	347	416
Ropa naftowa	31 038	29 170	39 782	2 132	1 212	1 586
Benzyna	12 336	10 532	11 126	4 332	1 483	1 319
Nafta	5 986	3 914	4 185	1 401	417	341
Olej gazowy, pędny, opałowy	18 265	19 768	24 842	1 323	888	1 046
Olej smarowy, mineralny	2 153	1 794	1 844	1 236	585	505
Rudy żelaza	50 268	24 775	45 057[a]	1 072	316	543[a]
Miedź	1 283	873	1 202	4 071	814	1 183
Cyna	166	118	164	1 431	634	803
Jedwab sztuczny	61	69	92	886	472	399
Przędza wełniana	95	63	60	1 696	559	518
Przędza bawełniana	267	217	205	2 588	968	872
Worki jutowe	609	479	568	960	297	286
Skóry wyprawione	154	103	117	2 372	761	701
Papier gazetowy	3 801	2 897	4 234	2 376	890	938
Rury żelazne	1 761	875	1 260	1 354	498	501
Maszyny włókiennicze	.	.	.	1 236	392	477
Samochody i części	.	.	.	6 871	1 447	2 417
Inne towary	.	.	.	161587	58 118	61 915

a Bez Hiszpanii. *b* W tys. *hl*. *c* W tys. m^3.

Źródła: *Bulletin Mensuel de Statistique*, nr 4, Genewa 1939; *Statistisches Jahrbuch für das Deutsche Reich*, Berlin 1938.

TABL. 23. PRZYWÓZ NIEKTÓRYCH SUROWCÓW DO WAŻNIEJSZYCH KRAJÓW IMPORTUJĄCYCH

Kraje	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937
	w tysiącach ton										
Bawełna											
Japonia . . .	774	557	626	557	643	712	736	799	726	893	819
Anglia . . .	656	658	668	520	480	556	628	560	564	696	755
Francja . . .	356	345	368	389	247	245	366	232	229	331	294
Niemcy . . .	529	411	426	395	345	397	445	350	347	281	294
Włochy . . .	209	232	244	205	170	190	220	187	149	101	165
Belgia	115	110	95	100	100	66	101	86	97	110	136
Czechosłow. .	160	121	119	109	92	79	69	76	76	91	105
Hiszpania . . .	98	76	79	100	96	107	98	104	101	.	.
Polska . .	74	71	60	56	54	50	58	66	66	71	72
Jedwab naturalny											
Stany Zj. Am.	33,0	33,8	39,0	32,8	37,2	32,4	29,3	25,6	30,7	27,4	26,2
Francja . . .	5,4	7,9	5,4	4,8	3,6	2,1	3,0	3,1	3,8	2,6	2,6
Japonia . . .	.	2,1	2,1	2,3	2,9	2,5	2,6	2,6	2,3	2,5	2,6
Anglia	0,7	0,9	0,8	0,9	1,1	1,2	1,4	1,6	1,9	2,0	2,2
Niemcy . . .	2,7	2,5	2,5	1,7	1,2	0,7	0,5	1,0	1,1	1,3	1,2
Kanada . . .	0,4	0,5	0,7	0,8	1,0	1,3	1,1	1,2	1,5	1,0	1,1
Wełna surowa i prana											
Anglia	216	200	219	224	265	272	273	240	274	294	256
Francja . . .	252	230	310	249	204	255	242	198	227	209	200
Stany Zj. Am.	115	107	125	73	71	24	79	49	91	115	146
Japonia	47	52	49	52	86	93	108	82	110	98	117
Belgia	66	65	76	72	62	67	96	75	107	112	116
Niemcy . . .	191	171	169	157	147	143	158	143	124	103	103
Z. S. R. R. . . .	32	36	39	33	31	25	28	25	32	27	29
Polska . . .	16	14	16	15	16	13	17	15	19	23	19
Czechosłow. .	17	17	19	18	18	14	14	15	17	20	15
Węgiel kamienny											
Francja . . .	18983	17511	23670	24767	23088	17864	17952	16695	17892	18637	24621
Kanada . . .	16937	15599	16487	17013	11897	10831	10121	11730	10920	11858	13262
Włochy	12917	12044	13217	12208	10370	7 756	8 790	11518	13263	8 612	12365
Szwecja . . .	4 867	4 068	4 994	4 778	4 535	4 529	4 674	5 265	5 254	5 616	6 596
Belgia	9 286	8 924	11385	10359	9 529	5 734	5 233	4 483	3 777	3 871	6 167
Holandia . .	8 822	8 760	9 618	9 113	8 501	6 513	5 791	6 181	5 515	5 381	6 054
Japonia . . .	2 703	3 134	3 588	2 979	3 077	3 181	4 113	4 748	4 748	4 941	5 288
Niemcy . . .	5 334	7 408	7 903	6 933	5 772	4 204	4 156	4 862	4 270	4 289	4 583
Dania	3 631	3 214	4 011	3 697	3 661	3 602	3 684	3 801	3 890	4 108	4 220
Ropa naftowa											
Indie Zach. Holenderskie	4 264	9 609	12331	16047	13329	13040	13954	15431	17289	18790	21941
Francja . . .	4	14	23	452	519	1 035	2 739	4 322	5 622	6 009	6 152
Kanada . . .	3 044	3 644	4 237	4 024	4 045	3 618	3 795	4 271	4 604	4 997	5 415
Stany Zj. Am.	8 119	11088	10972	8 636	6 568	6 213	4 437	4 972	4 496	4 590	3 796
Japonia . . .	647	1 513	1 392	1 695	1 804	1 883	2 437	2 464	3 043	3 423	.
Anglia	2 642	1 980	1 981	1 833	1 400	1 498	1 595	1 918	1 963	2 068	2 142
Niemcy . . .	40	53	90	333	241	270	281	277	515	579	732
Rudy żelaza i piryty											
Niemcy . . .	17409	13794	18123	13890	7 071	4 102	5 421	9 252	15080	19512	22085
Belgia	12678	13727	14125	12915	10675	9 482	9 836	10261	10583	10819	12621
Anglia	5 247	4 511	6 120	4 204	2 153	2 129	3 051	4 770	4 933	6 372	7 611
Japonia . . .	938	1 842	2 259	2 261	1 727	1 634	1 779	2 312	3 646	4 023	.
Stany Zj. Am.	2 663	2 492	3 190	2 820	1 489	592	875	1 450	1 516	2 268	2 481
Czechosłow. .	725	1 242	2 079	1 475	1 311	379	389	520	791	823	1 945
Kanada . . .	1 349	2 258	2 221	1 509	821	61	209	887	1 370	1 195	1 928
Francja . . .	1 047	989	2 064	1 012	782	890	1 015	1 380	866	917	1 456
Polska . . .	710	557	731	369	351	115	199	209	304	413	651

(dok. str. 186)

TABL. 23. PRZYWÓZ NIEKTÓRYCH SUROWCÓW DO WAŻNIEJSZYCH KRAJÓW IMPORTUJĄCYCH (dok.)

Kraje	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937
	w tysiącach ton										
Surówka											
Japonia . . .	473	709	792	515	495	650	801	779	1 139	.	.
Anglia	589	95	124	295	288	137	95	128	86	251	597
Belgia	381	551	674	399	301	210	216	215	205	280	308
Szwecja . . .	48	79	90	88	59	39	46	81	100	167	191
Niemcy . . .	284	305	175	170	117	63	75	91	98	113	160
Szwajcaria . .	121	175	174	150	133	108	152	156	98	112	152
Stany Zj. Am.	135	143	150	139	86	133	161	116	133	168	113
Francja . . .	39	40	40	171	88	67	92	66	59	68	42
Miedź											
Anglia	132	146	167	143	128	155	140	260	290	240	310
Niemcy . . .	231	227	262	170	151	175	155	229	216	195	263
Belgia	37	75	96	95	92	39	48	115	153	134	238
Stany Zj. Am.	245	283	367	293	207	150	106	165	214	167	193
Francja . . .	82	126	165	134	118	107	105	115	124	133	133
Włochy	66	79	56	52	53	53	61	63	90	83	76
Szwecja . . .	16	20	26	27	33	20	29	33	36	42	50
Czechosłow. . .	18	23	22	22	19	16	15	20	25	31	34
Polska . . .	5	9	9	7	5	5	8	11	12	15	18
Kauczuk											
Stany Zj. Am.	405	411	556	464	484	408	405	483	487	510	625
Malaje Bryt. .	186	152	174	138	127	99	130	220	183	179	226
Niemcy . . .	43	42	59	51	45	50	58	72	74	83	123
Anglia	61	4	131	122	87	47	75	162	131	5	99
Francja . . .	49	52	64	82	54	41	63	54	59	67	72
Japonia . . .	21	26	38	33	44	58	68	72	59	65	68
Kanada . . .	27	31	48	29	26	25	20	32	32	35	46

Źródło: *Statistisches Jahrbuch für das Deutsche Reich*, Berlin 1938.

TABL. 24. WYWÓZ NIEKTÓRYCH SUROWCÓW Z WAŻNIEJSZYCH KRAJÓW EKSPORTUJĄCYCH

Kraje	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937
	w tysiącach ton										
Bawełna											
Stany Zj. Am.	2 221	2 077	1 806	1 584	1 663	2 179	2 052	1 428	1 467	1 349	1462
Indie Bryt. . .	487	636	713	738	578	291	474	621	570	723	661
Egipt	332	334	343	266	332	301	353	385	384	351	402
Brazylia . . .	12	10	49	30	21	1	12	127	139	200	236
Peru . . .	57	47	46	55	47	47	55	68	78	81	81
Sudan	29	24	31	28	9	39	25	33	38	48	71
Chiny	87	67	66	58	58	49	58	39	56	60	58
Argentyna . .	16	18	24	28	25	28	21	27	36	49	12
Niemcy . . .	82	75	84	87	77	67	55	51	41	7	0
Jedwab naturalny											
Japonia . . .	31,1	32,9	34,5	28,2	33,4	32,8	29,0	30,4	33,2	30,2	28,4
Chiny	9,7	10,9	11,5	9,2	8,2	4,7	4,7	3,3	4,6	3,8	4,2
Korea	0,9	2,0	2,0	2,2	2,7	2,3	2,5	2,6	2,2	2,5	2,6
Włochy	5,2	5,7	6,0	6,5	5,7	3,2	3,5	1,9	2,1	2,6	2,1
Francja . . .	.	.	.	.	.	0,2	0,2	0,2	0,2	0,1	0,2
Wełna surowa i prana											
Australia . . .	347	335	367	337	369	377	419	367	387	372	375
Nowa Zelandia	100	103	107	90	96	108	130	116	100	143	121
Argentyna . .	157	126	129	135	141	131	159	111	136	140	116
Zw. Płd.-Afr. .	118	115	130	125	107	169	123	86	118	97	108
Urugwaj . . .	68	54	51	78	66	43	52	24	50	46	41

(dok. str. 187)

TABL. 24. WYWÓZ NIEKTÓRYCH SUROWCÓW Z WAŻNIEJSZYCH KRAJÓW EKSPORTUJĄCYCH (dok.)

Kraje	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937
	w tysiącach ton										
Węgiel kamienny											
Anglia *	69077	67849	77884	71619	58277	53958	53365	53997	52061	47211	52 888
Niemcy	26878	23895	26769	24383	23123	18312	18444	21937	26774	28650	38 629
Stany Zj. Am.	23501	21006	22296	19499	14329	10265	10179	12129	11507	12556	15 165
Polska	11095	12863	13934	12465	13818	10223	9 098	9 880	8 906	8 362	11 003
Belgia	2 968	4 213	3 790	3 962	5 467	3 490	3 588	3 811	4 282	4 735	4 316
Holandia	6 407	6 068	5 595	5 718	5 827	4 454	3 491	3 419	3 041	3 378	4 114
Z. S. R. R.	.	.	1 338	1 043	1 675	1 795	1 818	2 167	2 182	1 802	1 273
Ropa naftowa											
Wenezuela	8 420	14715	19220	20458	17280	16192	16718	18780	20446	22343	.
Stany Zj. Am.	2 203	2 636	3 669	3 295	3 549	3 807	5 085	5 717	7 149	6 995	9 331
Irak	.	.	.	.	.	.	0	1 605	3 587	3 962	4 180
Kolumbia	1 875	2 488	2 577	2 656	2 376	2 211	1 695	2 351	2 279	2 356	2 546
Peru	738	775	1 020	1 026	809	616	991	1 351	1 427	1 505	1 533
Meksyk	3 705	2 641	2 152	1 769	1 427	1 356	1 542	1 641	1 187	951	1 038
Indie Zach. Holenderskie	.	.	516	1 589	1 014	1 086	1 203	1 223	885	1 272	762
Iran	1 525	1 616	1 664	1 578	832	1 335	1 565	710	1 508	435	.
Z. S. R. R.	115	172	310	294	382	526	526	459	207	167	69
Rudy żelaza i piryty											
Francja	14667	17054	16407	15080	12407	10079	10989	12650	16680	18268	19 327
Szwecja	10716	5 093	10980	9 387	4 496	2 301	3 279	6 905	7 747	11251	14 053
Hiszpania	4 758	5 421	7 404	3 724	1 873	2 634	3 120	3 599	3 701	.	.
Alger	2 382	2 011	2 141	1 630	920	490	915	1 419	1 460	2 174	2 556
Norwegia	380	546	1 448	632	348	869	1 096	1 395	1 456	1 796	1 783
Malaje Bryt.	431	675	823	791	703	703	777	1 107	1 429	1 638	1 564
Chile	1 508	1 525	1 816	1 721	712	199	510	953	845	1 350	1 473
Chiny	502	925	980	849	594	560	593	858	1 316	1 303	587
Surówka											
Indie Bryt.	400	435	558	511	324	252	378	404	480	616	607
Francja	836	635	563	527	423	198	172	156	141	150	425
Holandia	150	216	179	210	223	212	239	223	196	239	240
Korea	.	.	140	112	96	208	161	164	177	.	.
Anglia	276	403	463	276	193	123	110	125	145	101	156
Niemcy	320	255	388	202	178	70	109	159	229	245	101
Szwecja	87	74	73	49	41	32	67	73	68	83	95
Belgia	135	99	121	115	70	36	38	43	42	63	49
Miedź											
Chile	226	272	309	196	212	121	156	240	260	240	383
Stany Zj. Am.	418	431	415	269	184	130	113	277	272	223	303
Rodezja Płn.	.	.	6	5	5	74	105	132	140	143	201
Kongo Belg.	87	106	127	147	124	60	94	132	150	124	180
Kanada	31	48	78	67	17	97	70	102	151	149	147
Belgia	12	33	36	72	70	60	64	61	109	79	116
Meksyk	40	45	66	56	43	19	28	46	39	28	43
Jugosławia	13	15	19	25	23	26	36	36	38	38	37
Kauczuk											
Malaje Bryt.	377	415	599	565	528	490	583	693	604	534	700
Indie Holend.	301	289	308	294	311	244	340	390	294	324	448
Cejlon	57	58	82	78	63	50	65	81	55	51	71
Stany Zj. Am.	28	33	38	.	.	26	.	28	32	25	48
Brazylia	26	19	20	14	13	6	9	11	12	13	15
Indie Bryt.	12	11	12	11	9	4	5	11	13	13	10

Źródło: *Statistisches Jahrbuch für das Deutsche Reich*, Berlin 1938.

Wydatki i dochody przedsiębiorstw Polskie Koleje Państwowe oraz Polska Poczta, Telegraf i Telefon ob. dział XXIV, tabl. 27 i 28, str. 388.

TABL. 1. SIEĆ KOMUNIKACYJNA

Linie kolejowe, drogi o twardej nawierzchni, instytucje ze służbą pocztową

Województwa	Linie kolejowe[a] Ogółem	na 100 km^2	na 10 000 mieszk.	Drogi o twardej nawierzchni Ogółem	na 100 km^2	na 10 000 mieszk.	Liczba instytucji pocztowych[b] Ogółem	na 100 km^2	na 10 000 mieszk.
	Stan 31.XII 1937[c] w km			Stan 1.IV 1938[d] w km			Stan 31.III 1939[d]		
Polska	**20118**	***5,2***	***5,8***	**63 169**	***16,2***	***19,6***	**5 035**	***1,3***	***1,6***
Warszawskie .	1 548[e]	*5,2*[e]	*3,9*[e]	6 024	*24,1*	*28,4*	351[e]	*1,4*[e]	*1,1*[e]
Łódzkie	909	*4,8*	*3,2*	3 134	*24,6*	*15,5*	157	*1,2*	*0,8*
Kieleckie . .	1 254	*4,9*	*4,0*	4 777	*18,6*	*16,3*	331	*1,3*	*1,1*
Lubelskie . .	1 236	*4,0*	*4,6*	3 846	*12,3*	*15,6*	315	*1,0*	*1,3*
Białostockie .	1 377	*4,2*	*7,7*	3 642	*11,2*	*22,2*	225	*0,7*	*1,4*
Wileńskie . .	1 097	*3,8*	*7,9*	2 067	*7,1*	*16,1*	202	*0,7*	*1,6*
Nowogródzkie	713	*3,1*	*6,2*	2 214	*9,6*	*20,8*	163	*0,7*	*1,5*
Poleskie . . .	1 063	*2,9*	*8,6*	1 087	*2,9*	*9,6*	139	*0,4*	*1,2*
Wołyńskie . .	1 211	*3,4*	*5,3*	1 492	*4,1*	*7,1*	236	*0,7*	*1,1*
Poznańskie .	2 684	*10,1*	*11,7*	9 085	*32,3*	*38,8*	628	*2,2*	*2,7*
Pomorskie . .	1 887	*11,4*	*16,1*	6 463	*25,1*	*34,3*	641	*2,5*	*3,4*
Śląskie . . .	781	*18,5*	*5,6*	2 258	*53,8*	*17,5*	295	*7,0*	*2,3*
Krakowskie .	1 138	*6,5*	*4,6*	5 181	*29,7*	*22,5*	521	*3,0*	*2,3*
Lwowskie . .	1 534	*5,4*	*4,6*	5 396	*19,0*	*17,2*	445	*1,6*	*1,4*
Stanisławow. .	755	*4,5*	*4,8*	3 010	*17,8*	*20,3*	178	*1,1*	*1,2*
Tarnopolskie .	931	*5,6*	*5,4*	3 493	*21,1*	*21,8*	208	*1,3*	*1,3*

a Normalnotorowe i wąskotorowe (bez dojazdowych samorządowych i prywatnych). Długość linii kolejowych na terenie ziem odzyskanych w 1938 r. wynosiła w dn. 1.I 1939 r. 173 *km*. *b* Łącznie z ziemiami odzyskanymi w 1938 r. *c*—*d* Podział adm. obow. do dn.: *c*–31.III 1938 r.; *d*–31.III 1939 r. *e* Łącznie z m. st. Warszawą.

TABL. 2. NOWOZBUDOWANE LINIE KOLEJOWE[a]

A. Według roku otwarcia ruchu

Lata	Długość linii normalnotorowych Ogółem	w tym 2-torowe[a]	wąskotorowych
	w km		
1920—1938	**1770,5**	**63,0**	**367,2**
1920—1923	285,5	—	179,1
1924—1927	343,1	12,9	132,1
1928—1938	1141,9	50,1	56,0
1928	105,5	15,5	2,3
1929	2,7	—	39,9
1930	271,6	16,2	2,7
1931	25,1	—	0,5
1932	105,6	3,0	—
1933	177,0	8,2	—
1934	224,0	—	—
1935	15,6	—	—
1936	131,6	7,2	—
1937	55,4	—	4,1
1938	27,8	—	6,5

B. Według ważniejszych odcinków (linie normalnotorowe)

Odcinki	Długość linii w km	Rok oddania do użytkowania
Kutno—Strzałków . . .	111	1921
Kutno—Płock	46	1922
Puck—Hel	44	1922
Kutno—Zgierz	57	1923
Nasielsk—Sierpc . . .	88	1924
Kalety—Podzamcze . .	115	1926
Łuck—Stojanów	85	1928
Czersk-Bąk-Kościerzyna .	43	1928
Herby—N. Karsznica—Zduńska Wola . . .	103	1930
Maksymilianowo—Bąk .	83	1930
Kościerzyna—Gdynia .	64	1930
Woropajewo—Druja . .	89	1932
Karsznica—Inowrocław	155	1933
Płock—Sierpc	36	1934
Warszawa—Radom . .	103	1934
Kraków—Miechów . . .	51	1934
Sierpc—Toruń	79	1936
Sierpc—Brodnica . . .	55	1937
Żory—Pszczyna	22	1938

a Odcinki dwutorowe liczono jednokrotnie.

U w a g a. Dane nie obejmują bocznic i torów stacyjnych.

TABL. 3. STAN I PRACA KOLEI

A. Zestawienie ogólne

Lata	Personel w tys.[a]	Długość eksploatacyjna linii w *km*[a]	Tabor kolejowy[b]			Przebieg			Przewozy	
			parowozy	wagony		parowozów w mil. parowozo-*km*	wagonów		pasażerów w mil. osób	towarów i bagaży w mil. ton
				osobowe	towarowe		osobowych	towarowych		
							w mil. osio-*km*			
Polskie Koleje Państwowe[c]										
normalnotorowe										
1919	.	7 177	1 933	.	39 751	41	373	898	61	12
1920	.	13 610	2 827	7 259	67 750	56	494	1 572	67	17
1921	.	15 356	3 753	8 680	84 044	86	877	1 962	127	30
1922	.	15 955	5 030	9 240	100 064	109	1 212	2 451	146	43
1923	.	16 583	5 030	11 710	118 471	129	1 421	3 050	169	76
1924	.	16 687	5 079	11 661	126 469	122	1 350	2 794	177	60
1925	.	16 847	5 123	11 781	130 932	128	1 448	3 234	163	59
1926	.	16 987	5 200	11 635	126 087	133	1 459	4 323	146	65
1927	.	17 146	5 223	11 653	136 848	147	1 601	5 212	159	74
1928	214,4	17 208	5 244	10 060	141 862	157	1 731	5 767	174	81
1929	.	17 239	5 269	11 913	150 929	164	1 807	5 951	167	86
1930	.	17 351	5 330	12 127	153 381	146	1 815	5 029	153	70
1931	.	17 566	5 401	12 325	156 237	143	1 694	4 990	135	64
1932	181,6	17 634	5 407	12 166	154 892	119	1 494	3 686	114	49
1933	172,4	17 760	5 414	12 102	154 515	118	1 471	3 667	138[d]	49
1934	171,1	17 835	5 412	12 028	153 720	120	1 487	4 118	146[d]	55
1935	173,5	17 895	5 356	12 019	153 517	121	1 508	4 121	144[d]	56
1936	174,5	17 961	5 351	11 992	152 570	123	1 547	4 234	173[d]	58
1937	185,3	18 102	5 293	10 489	153 394	137	1 687	4 951	211[d]	73
1938[e]	194,5	18 313	5 176	10 543	152 662	146	1 819	5 097	226[d]	75
wąskotorowe										
1922	.	2 368	325	269	4 462	3,8	22,4	64,8	2,0	1,1
1923	.	2 724	397	314	7 847	5,0	27,6	95,9	.	.
1924	.	2 631	389	319	7 929	3,5	19,1	59,5	1,2	3,4
1925	.	2 434	430	336	8 108	3,4	22,0	54,3	1,2	3,7
1926	.	2 273	418	341	8 551	3,5	23,5	63,2	1,7	3,8
1927	.	2 231	368	335	8 102	4,0	24,6	75,9	1,5	4,7
1928	.	2 287	365	341	8 023	4,4	27,0	85,7	1,6	5,1
1929	.	2 294	369	351	8 236	4,1	24,0	83,9	1,1	4,7
1930	.	2 249	329	347	8 063	3,5	23,3	59,0	0,9	3,6
1931	.	2 325	353	381	8 328	3,2	23,0	50,2	0,8	2,8
1932	.	2 382	348	358	8 412	2,8	22,0	32,8	0,7	1,7
1933	3,2	2 382	336	358	8 273	2,9	23,3	30,7	0,7	1,7
1934	3,3	2 228	336	359	8 273	2,8	22,7	37,8	0,9	2,2
1935	3,2	2 190	326	332	8 067	2,8	23,6	38,1	1,0	2,3
1936	3,2	2 220	320	328	7 624	2,9	25,0	47,9	1,0	2,7
1937	3,5	2 143	290	313	7 491	2,9	24,7	56,2	1,1	3,4
1938[e]	3,5	2 125	321	308	7 056	3,0	25,6	59,1	1,6	3,4

a Przeciętne. *b* Stan w końcu roku. *c* Łącznie z Francusko-Polską Koleją i kolejami prywatnymi w zarządzie P.K.P. *d* Dane nieporównywalne z danymi za lata poprzednie z powodu odmiennego sposobu obliczania. *e* Łącznie z ziemiami odzyskanymi w 1938 r.

(dok. str. 190)

TABL. 3. STAN I PRACA KOLEI (dok.)

B. Zestawienie szczegółowe. Rok 1938[a]

Wyszczególnienie	1938
a. Polskie Koleje Państwowe[b]	
Normalnotorowe	
Personel w tys.[c]	194,5
w tym: drogowy	54,7
stacyjny	32,0
parowozowy	13,4
konduktorski	11,1
warsztatowy	35,0
Długość ekspl. linii w *km*[c]	18 313
Tabor kolejowy[d]	
Parowozy	5 176
Wagony: osobowe	10 543
towarowe	152662
Przebieg	
Parowozy w mil. parowozo-*km*	146
Wagony w mil. osio-*km*:	
osobowe	1 819
towarowe	5 097
Pociągi w mil. pociągo-*km*:	
w ruchu: osobowym	75
towarowym	52
gospod. i roboczym	1,5
Przewozy	
Pasażerowie w mil. osób	226
Pasażero-*km* w mil.	7 469
Towary i bagaże w mil.: ton	75,4
tono-*km*	22 364
Wąskotorowe	
Personel w tys.[c]	3,5
Długość ekspl. linii w *km*[c]	2 125
Tabor kolejowy[d]	
Parowozy	321
Wagony: osobowe	308
towarowe i gospod.	7 056
Przebieg	
Parowozy w mil. parowozo-*km*	3,0
Wagony w mil. osio-*km*:	
osobowe	25,6
towarowe	59,1
Pociągi w mil. pociągo-*km*	3,0
Przewozy	
Pasażerowie w mil. osób	1,6
Pasażero-*km* w mil.	34,5
Towary i bagaże w mil.: ton	3,4
tono-*km*	61,3
b. Koleje dojazdowe samorządowe i prywatne	
Długość ekspl. linii w *km*[c]	1 429
Tabor kolejowy[d]	
Parowozy	134
Wagony: osobowe[e]	532
towarowe i gospod.[e]	3 177
Przewozy	
Pasażerowie w mil. osób	58,9
Towary w mil. ton	14,5

a Łącznie z ziemiami odzyskanymi w 1938 r. *b* Łącznie z Francusko-Polską Koleją i kolejami prywatnymi w zarządzie P.K.P. *c* Przeciętne. *d* Stan w końcu roku. *e* Dane obejmują również elektryczne wozy silnikowe.

TABL. 4. MOTORYZACJA I ELEKTRYFIKACJA KOLEI

Wyszczególnienie	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
Motoryzacja									
Długość linii, po których przebiegają pociągi motorowe. Stan w dn. 31.XII	2 067	2 738	2 211	2 537	2 798	4 276	5 666	5 608	5 697
Liczba wagonów motorowych. Stan w dn. 31.XII	27	28	31	32	35	49	69	68	74
Liczba pociągów w dn. 31.XII	210	204	169	208	231	306	313	272	377
Liczba pociągo-*km* w dn. 31.XII	3 426	2 968	3 121	3 669	4 634	10777	16013	16855	18236
Elektryfikacja									
Długość linii zelektryfikowanych. Stan w dn. 31.XII	—	—	—	—	—	—	44	85	85
Liczba wagonów silnikowych. Stan w dn. 31.XII	—	—	—	—	—	—	17	66	67
Liczba wagonów niemotorowych.[a] Stan w dn. 31.XII	—	—	—	—	—	—	11	60	60
Liczba pociągów o trakcji elektrycznej w dn. 31.XII	—	—	—	—	—	—	32	142	260
Liczba pociągo-*km* w dn. 31.XII	—	—	—	—	—	—	728	3 786	7 574

a Przeznaczone wyłącznie dla pociągów elektrycznych.

U w a g a. Wagony i pociągi motorowe o napędzie z akumulatorów podano w części tablicy dotyczącej motoryzacji.

TABL. 5. PRZEWOZY PASAŻERÓW NA KOLEJACH[a]

Wyszczególnienie	1936	1937	1938[b]			
			Ogółem	Klasa		
				I	II	III
Koleje normalnotorowe						
Pasażerowie w tysiącach						
Ogółem	**172 742**	**211 184**	**225 855**	**45**	**13 859**	**211 951**
Pociągi: osobowe	170 998	208 991	223 234	28	13 480	209 726
pośpieszne	1 744	2 193	2 621	17	379	2 225
Bilety: jednorazowe bez zniżek	45 940	48 744	49 926	10	1 310	48 606
zniżkowe	26 722	29 589	32 093	33	2 107	29 953
szkolne, urzędnicze, robotn.	9 699	10 558	11 414	4	576	10 834
dla rodzin wojskowych	2 296	2 764	3 377	2	247	3 128
specjalne, wojskowe, personalne itd.	14 539	15 975	17 130	16	1 216	15 898
dla osób odznaczonych[c]	188	292	172	11	68	93
wycieczkowe	2 045	2 812	3 372	0	56	3 316
wycieczki szkolne, pociągi popularne	1 331	1 698	1 881	0	2	1 879
świąteczne	573	944	1 261	—	43	1 218
10-dniowe	141	170	230	—	11	219
narciarskie	0	0	0	—	0	0
czasokresowe[d]	98 035	130 039	140 464	2	10 386	130 076
Pasażero-km w milionach						
Ogółem	**5 941**	**6 948**	**7 469**	**14**	**576**	**6 879**
Pociągi: osobowe	5 599	6 565	7 017	9	488	6 520
pośpieszne	342	383	452	5	88	359
Bilety: jednorazowe bez zniżek	2 196	2 323	2 377	3	145	2 229
zniżkowe	1 899	2 178	2 438	10	279	2 149
szkolne, urzędnicze, robotn.	721	809	910	1	86	823
dla rodzin wojskowych	161	208	315	0	42	273
specjalne, wojskowe, personalne itd.	981	1 117	1 181	5	136	1 040
dla osób odznaczonych[c]	36	44	32	4	15	13
wycieczkowe	203	269	345	0	4	341
wycieczki szkolne, pociągi popularne	172	228	279	0	1	278
świąteczne	11	18	31	—	1	30
10-dniowe	20	23	35	—	2	33
narciarskie	0	0	0	—	—	0
czasokresowe[d]	1 643	2 178	2 309	1	148	2 160
Koleje wąskotorowe						
Pasażerowie w tys.	973	1 110	1 626	—	38	1 588
Pasażero-km w tys.	23 716	24 819	34 467	—	1 028	33 439

[a] Łącznie z Francusko-Polską Koleją i kolejami prywatnymi w zarządzie P.K.P. [b] Łącznie z ziemiami odzyskanymi w 1938 r. [c] Z ulgą 80%. [d] Tygodniowe, miesięczne i na dłuższe okresy, przeważnie w ruchu podmiejskim.

TABL. 6. PRZEWOZY TURYSTÓW NA P.K.P.

Wycieczki krajowe

Wyszczególnienie	Liczba pociągów lub zjazdów				Liczba turystów w tysiącach			
	1935	1936	1937	1938	1935	1936	1937	1938
Pociągi popularne	591	1 058	1 188	1 335	413[a]	646[a]	728[a]	805[a]
Zjazdy masowe	11	42	48	46	67[b]	133[b]	118[b]	435[b]
Zjazdy organizacji naukowych, społecznych itd.	50	426	424	641	23[b]	107[b]	179[b]	236[b]

[a] Sprzedane bilety. [b] Karty uczestnictwa.

TABL. 7. PRZEWOZY TOWARÓW NA KOLEJACH NORMALNOTOROWYCH

Przewozy handlowe zwyczajne

Ważniejsze towary	1928	1933	1935	1937	1938[a]
	w tysiącach ton				
Nadanie wewnętrzne[b]					
Ogółem	**42 472**	**23 083**	**28 184**	**38 020**	**40 963**
Zboże i strączkowe	1 217	875	855	966	941
Buraki	2 472	1 092	1 311	1 696	1 623
Mąka i kasze	712	574	587	690	739
Cukier	403	242	253	302	319
Drewno i wyroby	5 176	2 893	3 356	4 586	4 330
w tym wyroby z drewna	.	103	130	162	154
Węgiel i koks	14 342	8 873	9 777	13 234	14 555
Rudy, żużle i szlaka	773	270	391	988	1 005
Ropa naftowa i przetwory	891	664	645	699	773
Sól	470	313	355	384	403
Kamienie wszelkie	2 448	944	2 543	2 795	3 209
Wyroby ceramiczne	2 111	313	929	1 458	1 395
Cement i wapno hydrauliczne	918	383	729	1 256	1 585
Żelazo i stal	1 829	835	1 044	1 609	1 683
Wyroby z żelaza i stali	561	192	241	413	346
Chemikalia	401	255	287	410	361
Nawozy sztuczne	768	337	468	750	871
Nadanie za granicę i do portów Gdynia i Gdańsk					
Ogółem	**20 203**	**13 113**	**12 664**	**14 382**	**15 009**
w tym do portów	9 223	10 061	10 180	12 077	12 406
Zboże i strączkowe	179	467	629	196	405
Cukier	172	50	33	22	25
Drewno i wyroby	4 076	1 663	1 526	1 606	1 439
w tym wyroby z drewna	.	138	162	238	167
Węgiel i koks	11 981	9 620	9 151	11 248	11 931
Ropa naftowa i przetwory	265	220	164	112	37
Żelazo i stal	145	214	182	208	235
Wyroby z żelaza i stali	129	87	106	108	84
Chemikalia	56	29	16	23	11
Nawozy sztuczne	79	115	152	143	139
Przyjęcie z zagranicy i z portów Gdynia i Gdańsk					
Ogółem	**2 550**	**1 412**	**1 596**	**2 700**	**2 345**
w tym z portów	1 037	865	1 151	2 104	1 780
Zboże i strączkowe	154	53	4	22	18
Węgiel i koks	110	20	23	59	56
Rudy, żużle i szlaka	384	307	412	805	755
Kamienie wszelkie	65	31	22	109	48
Żelazo i stal	366	342	424	678	459
Wyroby z żelaza i stali	34	6	7	17	15
Chemikalia	21	9	13	12	2
Nawozy sztuczne	387	95	87	204	210
Tranzyt					
Ogółem	**5 608**	**3 486**	**4 880**	**5 832**	**5 901**
Zboże i strączkowe	275	53	30	43	34
Drewno i wyroby	524	340	447	598	472
Węgiel i koks	2 247	1 582	1 767	1 854	2 148
Rudy, żużle i szlaka	405	167	328	850	596
Kamienie wszelkie	327	192	459	419	458
Żelazo i stal	148	102	189	272	221
Nawozy sztuczne	260	220	471	406	487

a Łącznie z ziemiami odzyskanymi w 1938 r. *b* Łącznie z W. M. Gdańskiem

TABL. 8. PRZEWOZY TOWARÓW NA KOLEJACH NORMALNOTOROWYCH W 1938 R.[a]

Ważniejsze rodzaje przewozów Ważniejsze towary	Ogółem	Nadanie			Przyjęcie z zagranicy i z portów Gdynia i Gdańsk		Tranzyt
		wewnętrzne[b]	za granicę i do portów Gdynia i Gdańsk				
			razem	w tym do portów	razem	w tym z portów	
	w tysiącach ton						
Ogółem	**75 125**	**51 513**	**15 071**	**12 436**	**2 350**	**1 781**	**6 191**
Handlowe zwyczajne	64 218	40 963	15 009	12 406	2 345	1 780	5 901
Zboże i strączkowe	1 398	941	405	374	18	5	34
Ziemniaki	537	394	33	10	0	0	110
Buraki	1 626	1 623	3	0	0	0	—
Mąka i kasze	775	739	33	30	1	0	2
Cukier	348	319	25	18	1	0	3
Zwierzęta żywe	173	136	36	2	0	0	1
Drewno i wyroby	6 251	4 330	1 439	931	10	4	472
w tym wyroby z drewna	356	154	167	147	1	1	34
Węgiel i koks	28 690	14 555	11 931	10 434	56	6	2 148
Rudy, żużle i szlaka	2 365	1 005	9	0	755	684	596
Ropa naftowa i przetw.	850	773	37	20	2	1	38
Sól	428	403	13	7	0	0	12
Wapień i wapno gaszone	855	726	25	1	22	0	82
Kamienie wszelkie	3 721	3 209	6	0	48	2	458
Wyroby ceramiczne	1 454	1 395	12	0	4	0	43
Cement i wapno hydraul.	1 713	1 585	69	60	1	0	58
Żelazo i stal	2 598	1 683	235	130	459	403	221
Wyroby z żelaza i stali	561	346	84	49	15	4	116
Chemikalia	387	361	11	9	2	1	13
Nawozy sztuczne	1 707	871	139	109	210	210	487
Handlowe pospieszne	849	492	62	30	5	1	290

a Łącznie z ziemiami odzyskanymi w 1938 r. b Łącznie z W. M. Gdańskiem.

TABL. 9. TRANZYT KOLEJOWY PRZEZ OBSZAR POLSKI ŁĄCZNIE Z W. M. GDAŃSKIEM

A. Przesyłki handlowe zwyczajne i pospieszne według rodzajów tranzytu

Lata	Przesyłki zwyczajne							Przesyłki pospieszne
	Ogółem	Tranzyt niemiecki uprzywilejowany[a]			Tranzyt zwykły			
		razem	przez Pomorze	innymi drogami	razem	przez porty[b]	innymi drogami	
	w tysiącach ton							
1927	5 177	4 177	1 317	2 860	1 000	35	965	.
1928	5 608	4 261	1 355	2 906	1 347	200	1 147	249
1929	5 739	4 604	1 203	3 401	1 135	.	1 135	.
1930	5 199	3 430	970	2 460	1 769	609	1 160	.
1931	5 270	2 992	939	2 053	2 278	563	1 715	317
1932	3 265	2 580	773	1 807	685	192	493	262
1933	3 486	2 841	900	1 941	645	377	268	281
1934	4 054	3 357	1 067	2 290	697	486	211	272
1935	4 880	3 909	1 334	2 575	971	652	319	289
1936	3 611	2 520	1 982	538	1 091	794	297	246
1937	5 832	3 876	3 876	—	1 956	1 435	521	295
1938	5 901	4 414	4 414	—	1 487	1 193	294	290

a Przewozy między Prusami Wschodnimi a innymi dzielnicami Niemiec
b Gdynia i Gdańsk.

(dok. str. 194)

TABL. 9. TRANZYT KOLEJOWY PRZEZ OBSZAR POLSKI ŁĄCZNIE Z W. M. GDAŃSKIEM (dok.)

B. Przesyłki handlowe zwyczajne według kierunków tranzytu

Towary weszły do Polski przez	1937	1938								
		Ogółem	Towary wyszły z Polski przez							
			porty		stacje na granicy z					
			Gdynia	Gdańsk	Niemcami[a]	Prusami Wsch.	Łotwą	Z.S.R.R.	Rumunią	Czecho-Słowacją
	w tysiącach ton									
Ogółem . . 1937	5831,9	×	49,0	541,3	772,1	3345,1	0,0	14,8	42,7	1066,9
1938	×	**5900,8**	**69,0**	**331,1**	**790,2**	**3872,9**	**2,6**	**9,3**	**47,3**	**778,4**
Porty	844,4	793,3	—	—	5,9	32,8	0,0	0,0	3,5	750,1
Gdynia	181,0	143,2	×	—	0,4	0,8	0,0	0,0	2,7	139,3
Gdańsk	663,4	650,1	—	×	6,5	32,0	0,0	0,0	0,8	610,8
Stacje na granicy z:										
Niemcami[a] . .	3354,0	3885,8	0,8	15,8	×	3839,2	—	0,2	29,6	0,2
Prusami Wsch.	559,7	576,6	0,0	1,6	575,0	×	0,0	0,0	0,0	—
Łotwą	1,3	1,4	—	—	—	—	×	—	0,1	1,3
Z.S.R.R.	230,2	8,7	—	—	0,4	—	—	×	—	8,3
Rumunią . . .	360,4	274,7	5,5	41,2	207,3	0,7	1,5	—	×	18,5
Czecho-Słowacją	481,9	360,3	62,7	272,5	0,6	0,2	1,1	9,1	14,1	×

a Bez Prus Wschodnich.

C. Przesyłki handlowe zwyczajne i pośpieszne według najważniejszych dróg i towarów

Towary	Lata	Przesyłki zwyczajne							Przesyłki pospieszne
		Ogółem	Tranzyt niemiecki uprzywilejowany[a]			Tranzyt zwykły			
			razem	przez Pomorze	innymi drogami	razem	przez porty[b]	innymi drogami	
		w tysiącach ton							
Węgiel i koks	1932	1 223	1 221	6	1 215	2	0	2	.
	1935	1 767	1 759	338	1 421	8	—	8	—
	1936	783	769	587	182	14	5	9	—
	1937	1 854	1 682	1 682	—	172	163	9	—
Drewno i wyroby z drewna	1932	256	101	32	69	155	36	119	.
	1935	447	221	82	139	226	82	144	—
	1936	582	267	224	43	315	167	148	—
	1937	598	299	299	—	299	172	127	—
Rudy wszelkie	1932	133	—	—	—	133	61	72	.
	1935	328	2	1	1	326	297	29	—
	1936	340	—	—	—	340	331	9	—
	1937	850	—	—	—	850	611	239	—
Nawozy sztuczne	1932	152	138	78	60	14	14	0	.
	1935	471	398	209	189	73	73	—	—
	1936	300	233	211	22	67	67	—	—
	1937	406	339	339	—	67	67	—	—
Inne towary	1932	1 501	1 120	657	463	381	81	300	
	1935	1 867	1 529	704	825	338	200	138	289
	1936	1 606	1 251	960	291	355	224	131	246
	1937	2 124	1 564	1 563	1	560	442	118	295

a Przewozy między Prusami Wschodnimi a innymi dzielnicami Niemiec.
b Gdynia i Gdańsk.

TABL. 10. OPŁATY PRZEWOZOWE WEWNĘTRZNE NA KOLEJACH NORMALNOTOROWYCH

Za 100 *kg* towaru przewożonego na przeciętną odległość [a]

Towary	Przeciętna odległość w *km*	Opłata w groszach według taryfy 1929 31.XII	1932 31.XII	1939 15.I	Towary	Przeciętna odległość w *km*	Opłata w groszach według taryfy 1929 31.XII	1932 31.XII	1939 15.I
					Cement	243	159	159	140
Zboże	207	220	245	172	Drewno:				
Mąka zbożowa .	252	263	283	198	nieobrobione .	159	65	65	42
Ziemniaki świeże	167	105	105	68	kopalniane . .	348	105	105	84
Warzywa świeże	259	331	265	114	celulozowe . .	440	119	119	95
Owoce krajowe					obrobione . .	256	146	146	118
świeże	409	598	551	234	Rudy żelaza . .	92	43	34	24
Bydło rogate . .	295	409	409	262	Żelazo surowe . .	62	71	64	43
Trzoda chlewna .	247	360	360	233	Rury stalowe . .	243	449	449	324
Mięso	285	431	467	323	Żelazo sztabowe .	208	253	253	183
Sól kuchenna . .	300	251	251	176	Węgiel kamienny	276	162	162	111
Piasek, żwir, gli-					Nafta	385	497	497	197
na	89	56	56	42	Nawozy potasowe	623	141	141	117
Wapno palone .	183	76	76	68	Nawozy azotowe .	334	132	119	80
Cegła zwyczajna	116	67	67	46	Skóry surowe .	265	306	374	258
Dachówka . . .	207	78	78	75	Papier rotacyjny	278	269	269	262

a Przeliczono na podstawie przeciętnych odległości przewozu w latach 1929—1938.

TABL. 11. WYPADKI[a] NA KOLEJACH NORMALNOTOROWYCH

Wyszczególnienie	1928	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
Ogółem	**1 651**	**1 330**	**1 193**	**1 180**	**1 293**	**1 375**	**1 330**	**1 523**	**1 507**
Zderzenia	155	110	80	69	79	73	69	99	83
Wykolejenia	174	149	112	79	89	108	106	113	117
Wypadki na przejazdach	186	232	204	237	241	261	243	312	273
Inne	1 136	839	797	795	884	933	912	999	1 034
Na 1 mil. pociągo-km zderzeń i wykolejeń	*2,72*	*2,22*	*1,94*	*1,47*	*1,63*	*1,74*	*1,65*	*1,79*	*1,56*
Zabici[b]	442	377	322	315	300	391	422	497	542
podróżni	26	54	28	36	40	43	41	37	48
pracownicy kolei . . .	136	102	58	54	53	76	90	125	151
inni	280	221	236	225	207	272	291	335	343
Ranni	1 163	865	873	729	890	804	656	765	662
podróżni	286	292	360	251	296	149	168	150	109
pracownicy kolei . . .	585	330	284	201	252	322	285	394	373
inni	292	243	229	277	342	333	203	221	180
Na 100 mil. pasażero-km podróżnych: zabitych[b]	.	.	.	*0,76*	*0,76*	*0,78*	*0,69*	*0,53*	*0,64*
rannych	.	.	.	*5,28*	*5,61*	*2,70*	*2,83*	*2,16*	*1,46*
Na 1 mil. pociągo-km pracown. kolejowych: zabitych[b]	.	*0,87*	*0,59*	*0,54*	*0,54*	*0,70*	*0,87*	*1,06*	*1,18*
rannych	.	*2,83*	*2,87*	*2,00*	*2,55*	*3,10*	*2,77*	*3,34*	*2,92*

a Bez samobójstw. *b* Łącznie ze zmarłymi wskutek odniesionych ran w ciągu pierwszej doby po wypadku.

13*

TABL. 12. KOLEJE W NIEKTÓRYCH KRAJACH

A. Długość eksploatacyjna linii i tabor kolejowy w 1937 r.

Kraje	Długość eksploatacyjna linii			Tabor		
	Ogółem	na 100 km^2 powierzchni	na 10 000 mieszkańców	Parowozy	Wagony osobowe	Wagony towarowe
	w *km*			w tysiącach		
Anglia	30 663	*9,8*	*6,5*	19,7	42,8	639,8
Belgia	5 017	*16,4*	*6,0*	3,7	7,5	107,4
Czechosłowacja	13 548	*9,6*	*8,9*	4,1	9,6	90,6
Francja	42 490	*7,7*	*10,1*	18,7	31,9	484,6
Holandia	3 367	*9,9*	*3,9*	1,1	2,2	27,2
Jugosławia	9 434	*3,8*	*6,2*	2,4	3,6	54,3
Niemcy	54 464	*11,6*	*8,0*	20,7	64,5	575,4
Polska	20 118	*5,2*	*5,8*	5,3	10,5	153,4
Rumunia	11 259	*3,8*	*5,7*	3,5	3,6	54,8
Stany Zjedn. Am.	378 802	*4,8*	*29,3*	44,7	24,5	1 776,4
Szwajcaria	2 991	*7,2*	*7,2*	1,0	3,6	15,7
Węgry	7 823	*8,4*	*8,7*	1,8	3,8	40,1
Włochy	16 840	*5,4*	*3,9*	5,7	7,5	125,7
Z.S.R.R.[a]	85 200	*0,4*	*4,9*	23,0	.	.

[a] 1936 r.

B. Przewozy pasażerów i towarów

Kraje	1928	1932	1935	1936	1937	1928	1932	1935	1936	1937
Przewozy pasażerów										
	w milionach osób					w miliardach pasażero-*km*				
Anglia	1272,3	1154,6	1238,5	1263,9	1303,3	31,5	28,3	32,7	33,3	34,3
Belgia	234,4	189,8	193,7	200,6	218,0	6,3	5,2	5,4	5,9	6,4
Czechosłow.	313,6	243,4	226,4	240,9	268,7	8,9	7,0	6,3	6,8	9,2
Francja	751,4	709,5	590,9	662,6	626,4	26,9	25,5	22,5	27,7	27,0
Holandia	102,1	91,0	79,7	76,1	79,1	3,5	3,1	2,9	2,9	3,0
Jugosławia	43,9	35,0	38,2	44,4	52,2	2,1	1,8	2,2	2,4	2,8
Niemcy	2009,4	1351,8	1488,7	1610,5	1808,0	47,6	30,8	39,5	43,5	50,1
Polska	.	.	144,2	172,7	211,2	7,8	.	5,5	5,9	6,9
Rumunia	39,4	24,4	35,0	39,1	43,4	3,0	1,9	2,8	3,1	3,4
St. Zj. Am.	790,3	478,8	445,9	490,1	497,3	51,0	27,3	29,7	36,1	39,7
Szwajcaria	119,8	116,9	109,9	106,9	112,0	2,8	2,8	2,7	2,6	2,9
Węgry	87,4	58,0	60,4	65,2	71,2	2,6	1,8	1,9	2,0	2,2
Włochy	112,2	104,7	131,1	146,2	.	8,0	6,1	9,0	10,5	.
Z. S. R. R.	280,8	967,1	919,1	990,8	.	23,6	83,7	.	.	.
Przewozy towarów										
	w milionach ton					w miliardach tono-*km*				
Anglia	402,1	331,5	357,0	371,3	391,7	28,1	23,8	26,8	27,8	29,3
Belgia	92,7	76,2	76,0	83,9	94,8	7,8	4,5	4,8	5,3	6,3
Czechosłow.	103,0	61,7	64,5	68,5	72,5	12,0	7,2	7,9	8,6	10,9
Francja	323,3	257,3	220,8	230,2	246,8	44,3	35,0	31,3	30,1	36,6
Holandia	.	18,3	14,1	13,9	16,1	.	.	.	.	.
Jugosławia	20,2	14,9	16,4	16,9	19,2	3,5	2,7	3,2	3,3	3,9
Niemcy	481,0	307,6	408,0	452,4	499,0	73,2	44,4	63,5	70,7	79,8
Polska	81,1	48,9	56,4	58,1	73,1	22,0	15,0	17,5	17,9	22,1
Rumunia	21,9	20,6	24,0	25,7	26,6	4,3	4,3	5,1	5,5	5,8
St. Zj. Am.	.	1180,6	1437,1	1828,8	.	696,7	378,1	453,3	545,2	575,6
Szwajcaria	18,9	15,5	14,3	12,7	16,0	2,1	1,6	1,7	1,4	2,0
Węgry	35,0	20,1	18,5	20,5	23,0	3,1	2,3	2,3	2,6	3,0
Włochy	63,5	42,4	46,1	58,2	.	12,1	9,5	10,0	12,4	.
Z. S. R. R.	188,5	267,9	388,5	484,2	.	90,1	169,3	259,0	332,5	.

TABL. 13. ROZWÓJ ŚWIATOWEJ SIECI KOLEJOWEJ

Części świata	1850	1860	1870	1880	1890	1900	1910	1920	1930	1936
	długość linii w tysiącach kilometrów									
Ogółem	**38**	**107**	**210**	**372**	**615**	**800**	**1 030**	**1 201**	**1 280**	**1 345**
Europa z Z.S.R.R.	23	52	105	169	224	286	334	380	421	443
Azja bez Z.S.R.R.	—	1	8	16	33	63	102	119	133	135
Afryka	—	0	2	5	10	22	37	52	68	72
Ameryka Pln. i Płd.	15	54	93	174	329	404	526	612	608	644
Australia i Oceania	—	0	2	8	19	25	31	38	50	51

Źródło: *Annuaire Statistique de Finlande*, Helsinki 1938.

TABL. 14. DROGI O TWARDEJ NAWIERZCHNI

Województwa Podział administracyjny obowiązujący do dn. 31.III 1939 r.	Drogi				Drogi	
	Ogółem	państwowe	wojewódzkie i powiatowe	gminne	wybudowane	przebudowane
	Stan w dn. 1.IV 1938				1924–1938	
	w kilometrach					
Polska	**63 169**	**14 709**	**34 333**	**14 127**	**17 572**	**2 604**
Warszawskie	6 024	1 160	2 963	1 901	2 414	482
Łódzkie	3 134	524	1 547	1 063	2 006	228
Kieleckie	4 777	941	2 488	1 348	2 674	183
Lubelskie	3 846	1 127	1 853	866	2 403	358
Białostockie	3 642	1 352	1 570	720	852	1
Wileńskie	2 067	748	574	745	1 632	1
Nowogródzkie	2 214	822	512	880	1 531	—
Poleskie	1 087	720	258	109	231	43
Wołyńskie	1 492	795	484	213	873	20
Poznańskie	9 085	1 117	5 335	2 633	870	164
Pomorskie	6 463	1 397	4 373	693	301	257
Śląskie	2 258[a]	350[a]	1 107[a]	801[a]	138[b]	643
Krakowskie	5 181	1 064	3 560	557	435	136
Lwowskie	5 396	1 200	3 616	580	455	50
Stanisławowskie	3 010	635	2 172	203	197	14
Tarnopolskie	3 493	757	1 921	815	560	24

a Stan w dn. 1.IV 1936 r. *b* Lata 1924–1936.

TABL. 15. WYDATKI NA BUDOWĘ, PRZEBUDOWĘ I UTRZYMANIE DRÓG

Lata budżetowe / Źródła kredytu	Wydatki na drogi						
	Ogółem	państwowe			samorządowe		
		razem	budowa i przebudowa	utrzymanie	razem	budowa i przebudowa	utrzymanie
	w milionach złotych						
1927/28	106	45	9	36	61	23	38
1928/29	165	62	18	44	103	54	49
1929/30	152	56	11	45	96	47	49
1930/31	119	42	8	34	77	35	4[illegible]
1931/32	82	29	10	19	53	22	31
1932/33	66	30	21	9	36	13	2[illegible]
1933/34	86	46	30	16	40	17	2[illegible]
1934/35	134	81	50	31	53	26	27
1935/36	158	109	72	37	49	22	27
1936/37	136	84	61	23	52	23	29
1937/38	164	101	76	25	63	31	3[illegible]
1927/28 – 1937/38	**1 368**	**685**	**366**	**319**	**683**	**313**	**370**
Skarb Państwa	282	241	88	153	41	32	9
Państw. Fundusz Drog.[b]	353	341	247	94	12	10	2
Fundusz Pracy i Fundusz Bezrobocia	90	54	26	28	36	28	8
Budżet powiatowych i wojewódzkich związków samorządowych	569	32	2	30	537	202	335
Świadczenia w naturze .	66	14	1	13	52	37	15
Różne	8	3	2	1	5	4	1

a Drogi o twardej nawierzchni i gruntowe. Bez województwa śląskiego. *b* Od 1931/32 r.

Źródło: Dane Ministerstwa Komunikacji.

TABL. 16. TRAMWAJE[a]

Lata / Miasta	Długość eksploat. linii w *km*	Liczba wozów		Przebieg wozów w mil. wozo-*km*	Przewóz pasażerów w mil.
		Ogółem	w tym silnikowe		
Ogółem 1928	239,5	1 500	808	64,5	468.1
1929	252,5	1 713	892	71,0	465.1
1932	265,0	1 778	931	68,7	348.3
1936	286,8	1 760	953	70,8	347.0
1937	293,1	1 765	960	76,3	376.3
1938	**303,3**	**1 790**	**959**	**81,5**	**414.7**
Bielsko—Biała	4,8	28	11	0,4	2.1
Bydgoszcz	13,9	79	37	1,9	5.8
Grudziądz	8,2	28	19	0,7	2.2
Inowrocław	2,7	9	6	0,1	0.3
Kraków	23,2	99	71	3,8	18.3
Lwów	32,8	212	119	7,4	39.[illegible]
Łódź	50,2	322	145	13,3	69.2
Poznań	31,2	206	113	4,6	28.2
Tarnów	2,6	5	5	0,2	0.7
Toruń	13,7	45	19	1,1	5.1
Warszawa	120,0	757	414	48,0	242.[illegible]

a Bez dojazdowych kolei elektrycznych. *b* Dane nieporównywalne z [illegible]nymi za lata następne z powodu odmiennego sposobu obliczenia.

TABL. 17. ZAREJESTROWANE[a] SAMOCHODY, MOTOCYKLE I ROWERY

Stan w dn. 1.I

Lata Województwa Podział administracyjny obowiązujący do dn. 31.III 1939 r.	Samochody						Motocykle	Rowery
	Ogółem[b]	w tym osobowe razem	w tym taksówki	w tym autobusy	ciężarowe	na 10 000 mieszkańców		
Polska 1926	14 670	11 807	2 283	756	2 811	*4,9*	2 481	.
1927	16 633	13 588	2 970	1 012	2 966	*5,5*	3 022	.
1928	21 922	18 316	3 973	1 544	3 494	*7,2*	3 734	.
1929	29 701	24 527	6 016	2 841	4 896	*9,6*	4 597	.
1930	37 418	30 258	7 332	4 048	6 738	*11,8*	5 901	.
1931	39 391	31 320	7 140	4 293	7 440	*12,1*	7 940	.
1932	28 690	22 163	5 152	3 047	5 801	*8,9*	8 047	.
1933	26 015	19 643	5 426	2 545	5 623	*7,7*	8 182	.
1934	26 969	20 667	4 941	2 160	5 466	*7,9*	8 322	.
1935	25 868	19 876	4 578	1 542	4 945	*7,8*	8 305	.
1936	25 734	19 659	4 298	1 499	5 000	*7,7*	8 395	.
1937	28 570	21 881	4 453	1 543	5 545	*8,4*	8 898	.
1938	34 324	26 248	4 946	1 754	6 843	*9,9*	9 876	1001 549
1939	**41 948**	**31 804**	**5 216**	**2 038**	**8 609**	***12,1***	**12 061**	**1336 119**
M. st. Warszawa	9 747	7 576	2 399	310	1 932	*83,3*	1 791	36 179
Warszawskie	1 762	1 242	75	97	436	*8,3*	825	120 819
Łódzkie	3 168	2 293	298	203	722	*15,8*	707	82 593
Kieleckie	2 164	1 555	189	145	508	*7,4*	685	95 733
Lubelskie	1 152	863	55	146	220	*4,7*	358	68 792
Białostockie	762	512	80	67	213	*4,6*	415	53 988
Wileńskie	546	384	53	56	97	*4,3*	290	34 201
Nowogródzkie	420	293	36	68	95	*4,0*	170	30 532
Poleskie	358	268	16	35	62	*3,2*	145	31 391
Wołyńskie	567	433	23	82	97	*2,7*	222	42 703
Poznańskie	5 167	4 096	483	215	955	*22,1*	1 525	243 692
Pomorskie	5 085	3 732	481	181	1 222	*27,0*	1 589	161 844
Śląskie	4 821	3 691	190	142	983	*37,1*	1 538	186 289
Krakowskie	2 923	2 243	342	100	554	*12,7*	922	71 050
Lwowskie	2 461	1 918	371	124	412	*7,9*	613	40 258
Stanisławowskie	495	413	101	30	55	*3,3*	153	20 609
Tarnopolskie	350	292	24	37	46	*2,2*	113	15 446

a Bez wojskowych. *b* Wliczono cysterny pożarnicze, sikawki, traktory, sanitarki itd.

TABL. 18. AUTOBUSY MIĘDZYMIASTOWE

Wyszczególnienie	Ogółem 1928	1932	1934	1935	1936	1937	1938	W tym PKP 1936	1938
Liczba:									
linii autob.[a]	2 041	1193	868	847	799	921	972	35	39
przedsiębiorstw[a] . .	1 717	1399	620	262	247	261	248	1	1
autobusów[a]	2 121	2170	1383	1247	1238	1436	1734	118	151
Długość dróg[ab] w tys. *km*	20,3	22,2	20,4	19,2	22,6	25,9	29,4	3,1	3,0
Przeciętnie na dobę autob.-*km* w tys. . .	286	236	151	150	140	179	224	12,7	17,0
Pasażerowie w tys. .	.	.	.	.	23506	28813	40914	2403	4077
Pasażero-*km* w mil .	.	.	.	.	500	634	867	56	70
Przeciętna opłata za 1 osobo-*km* w groszach	10,0	9,0	8,0	7,7	7,5	7,1	7,0	7,1	8,0

a Stan w dniu 1.I następnego roku. *b* Po których kursowały autobusy.

TABL. 19. SAMOCHODY I MOTOCYKLE W NIEKTÓRYCH KRAJACH

Kraje	Samochody							Motocykle
	1928	1929	1936	1937	1938			
	Ogółem					w tym ciężarowe	na 10 000 mieszkańców	w tysiącach
	w tysiącach							
Kraje europejskie								
Anglia	1 286	1 309	2 043	2 242	2 419	490	*511*	492
Francja	949	1 089	2 065	2 167	2 192	493	*523*	576
Niemcy	473	577	1 232	1 447	1 709[a]	383[a]	*251*[a]	1 583[a]
Włochy	153	189	397	411	436	108	*100*	177
Belgia	100	120	197	202	224	78	*268*	67
Szwecja	110	127	159	168	192	53	*305*	44
Holandia	84	84	139	141	144	49	*166*	56
Dania	76	89	131	135	143	40	*379*	28
Czecho-Słowacja	37	47	125	108	106	24	*69*	59
Szwajcaria	54	62	91	89	93	20	*222*	28
Irlandia	37	40	54	58	62	11	*210*	3
Portugalia	.	25	39	44	47	11	*63*	4
Finlandia	25	33	33	36	42	16	*110*	6
Polska	22	30	26	29	34	7	*10*	10
Rumunia	22	31	23	24	25	4	*13*	18
Kraje pozaeuropejskie								
Stany Zjedn. Am.	23 127	24 493	26 221	28 221	29 705	4 235	*2 288*	113
Kanada	939	1 062	1 163	1 234	1 306	200	*1 175*	11
Australia	424	517	632	690	732	226	*1 067*	81
Zw. Płd.-Afr.	101	126	242	282	284	41	*287*	27
Argentyna	241	311	248	248	264	56	*220*	1
Nowa Zelandia	134	151	191	215	240	49	*1 496*	23
Japonia	55	74	133	147	176	71	*25*	58
Brazylia	136	165	140	144	159	54	*37*	2

[a] Łącznie z Austrią.

TABL. 20. RZECZNA FLOTA HANDLOWA POLSKI I W. M. GDAŃSKA

Stan w dn. 1. I

Wyszczególnienie	1928	1931	1935	1936	1937	1938
Polska						
Liczba statków ogółem	1 509	2 163	3 069	2 014	2 455	2 794
parowe	118	128	134	120	122	127
motorowe	24	35	39	28	32	46
bez napędu mechanicznego[a]	1 367	2 000	2 896	1 866	2 301	2 621
Zdolność przewozowa w tys. t	104,9	127,9	138,2	128,0	145,3	157,1
W. M. Gdańsk						
Liczba statków ogółem	.	570	498	490	490	490
parowe	.	.	.	82	81	81
motorowe	.	.	.	17	19	19
bez napędu mechanicznego[a]	.	.	.	391	390	390
Zdolność przewozowa w tys. t	.	72,0	59,0	59,9	59,6	59,7

[a] Barki, krypy, galary, łodzie przewozowe oraz statki nie służące do przewozów.

TABL. 21. MORSKA[a] FLOTA HANDLOWA POLSKI I W. M. GDAŃSKA

A. Liczba i pojemność statków[b]
Stan w dn. 1.I

Lata	Polska		W. M. Gdańsk	
	Liczba statków	Pojemność tys. BRT	Liczba statków	Pojemność tys. BRT
1930	25	41	46	151
1931	31	65	53	204
1932	33	68	51	213
1933	39	66	53	260
1934	56	65	52	274
1935	57	65	52	276
1936	63	80	27[c]	13[c]
1937	58	95	23	11
1938	59	95	24	9
1939	71	102	26	8

B. Liczba statków według pojemności w 1939 r.
Stan w dn. 1.I

Napęd Pojemność w BRT	Polska	W. M. Gdańsk
Statki ogółem	128	44
parowe	56	39
motorowe	72	5
Pojemność w BRT:		
do 100	57	18
powyżej 100	71	26
101— 500	35	21
501—1 000	9	3
1 001—2 000	15	2
2 001—3 000	6	—
powyżej 3 000	6	—

a Statki o napędzie mechanicznym. *b* Statki o pojemności powyżej 100 BRT. *c* Zmniejszenie spowodowane zostało skreśleniem z rejestru statków należących do „Baltisch-Amerikanische-Petroleum-Import-Gesellschaft"

TABL. 22. ŚWIATOWA FLOTA HANDLOWA MORSKA

Stan w dn. 1. VII

Ważniejsze kraje	1914			1928				1938			
	Ogółem	Parowe	Żaglowe	Ogółem	Parowe	Motor.	Żaglowe	Ogółem	Parowe	Motor.	Żaglowe
	w tysiącach BRT										
Ogółem . . .	**49 090**	**45 404**	**3 686**	**66 954**	**59 727**	**5 432**	**1 795**	**67 847**	**51 637**	**15233**	**977**
Anglia i Irlandia	19 257	18 892	365	19 875	18 217	1 537	121	17 781	13 621	4 054	106
Stany Zj. Am.[a]	5 368	4 330	1 038	14 634	13 214	489	931	12 050	10 738	777	535
Japonia[b] . .	1 708	1 708	.	4 140	3 983	157	.	5 007	3 722	1 285	.
Norwegia . .	2 505	1 958	547	2 967	2 206	747	14	4 614	1 867	2 746	1
Niemcy . . .	5 459	5 135	324	3 777	3 260	478	39	4 244	3 187	1 045	12
Włochy . . .	1 668	1 430	238	3 429	2 943	406	80	3 290	2 579	680	31
Francja . . .	2 319	1 922	397	3 345	3 203	53	89	2 904	2 536	345	23
Holandia . .	1 497	1 472	25	2 816	2 494	315	7	2 855	1 625	1 227	3
Grecja . . .	837	821	16	1 187	1 181	6	.	1 889	1 868	21	.
Szwecja . . .	1 118	1 015	103	1 448	1 047	365	36	1 576	866	705	5
Kanada[a] . .	.	.	.	1 286	1 091	97	98	1 293	.	.	.
Z. S. R. R.[c] .	.	.	.	377	302	72	3	1 281	940	333	8
Dania . . .	820	770	50	1 067	756	286	25	1 130	575	555	0

a Łącznie ze statkami na wielkich jeziorach. *b* Bez statków żaglowych. *c* Bez statków na morzu Kaspijskim.

Uwaga. Statki nowozbudowane ob. dział VIII, tabl. 27, str. 153.

TABL. 23. DROGI WODNE ŚRÓDLĄDOWE

A. Długość dróg

Drogi	Ogółem	Żeglowne razem	maksymalna nośność statków w t: do 50	51–100	101–200	201–400	401–600	powyżej 600	Spławne
	w kilometrach								
Ogółem	**14 603**	**6 250**	**1 628**	**1 309**	**2 052**	**496**	**733**	**32**	**8 353**
Rzeki z dopływami	13 716	5 363	1 610	1 276	1 540	351	554	32	8 353
Wisła	5 338	2 515	794	148	1 070	77	394	32	2 823
w tym dopływy	4 398	1 575	794	148	556	77	—	—	2 823
Warta	582	426	192	—	—	100	134	—	156
Niemen	3 153	605	116	245	160	84	—	—	2 548
Dźwina	582	199	—	116	83	—	—	—	383
Prypeć	2 831	1 257	409	505	227	90	26	—	1 574
Prut	214	—	—	—	—	—	—	—	214
Dniestr	1 016	361	99	262	—	—	—	—	655
Inne drogi	887	887	18	33	512	145	179	—	×
Rzeki skanalizowane	504	504	—	—	300	50	154	—	×
Jeziora	115	115	18	—	30	67	—	—	×
Kanały	268	268	—	33	182	28	25	—	×

B. Przewozy pasażerów i towarów

Wyszczególnienie	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
Liczba pasażerów w tysiącach	.	600	533	597	695	805	776	991
Towary ogółem[a] w tys. ton	496	479	520	671	713	725	592	742
Wyładowano: za granicą	114	112	67	27	25	52	—	—
w Gdyni i Gdańsku	209	167	239	346	389	349	147	248
w kraju (bez Gdyni)	173	200	214	298	299	324	445	494
Niektóre towary: zboże	72	175	213	245	225	253	77	134
mąka zbożowa	24	37	42	85	140	113	26	27
cukier	170	67	64	82	106	82	96	109
węgiel	81	45	49	80	61	63	138	182
ryż	6	5	10	10	18	24	30	30
Zwierzęta żywe w tys. szt.	94	80	49	75	42	46	28	29
Spław i przewóz drewna w tys. m^3	.	.	.	746	636	627	890	1 027
Wyładowano: za granicą	.	.	.	102	48	46	35	35
w Gdańsku	.	.	.	106	136	138	158	103
w kraju	.	.	.	538	452	443	697	889

a Bez zwierząt żywych i drewna.

TABL. 24. DROGI WODNE ŚRÓDLĄDOWE W NIEKTÓRYCH KRAJACH

A. Długość dróg

Kraje	Rzeki żeglowne	Kanały
	w tys. *km*	
Z.S.R.R.	110,0	2,7
Stany Zj. Am.	49,6	2,8
Niemcy	10,0	2,3
Francja	6,8	5,3
Polska	5,4	0,9
Holandia	1,6	3,6
Austria	0,8	0,0

B. Przewozy towarów

Kraje	1928	1932	1934	1935	1936
	w milionach ton				
Niemcy	107,7	73,5	94,2	101,4	116,1
Z.S.R.R.	18,3	46,9	52,7	64,7	.
Francja	48,4	50,9	50,8	49,5	47,7
Holandia	47,3	30,1	37,6	37,6	42,4
Finlandia	4,2	2,4	3,6	3,8	4,3
Austria	2,4	1,6	1,5	1,6	1,8
Polska	.	0,5	0,7	0,7	0,7

TABL. 25. PRZEWOZY PASAŻERÓW I TOWARÓW NA STATKACH POLSKICH PRZEDSIĘBIORSTW ŻEGLUGOWYCH MORSKICH

Pasażerowie Towary	1932	1935	1936	1937	1938 Ogółem	1938 Wywóz [a]	1938 Przywóz [a]	1938 Przewóz [b]
Pasażerowie w tys. [c]	.	52,5	46,4	45,4	51,8	31,9	17,3	2,6
w tym emigranci	.	21,6	21,0	18,7	5,6	5,0	0,6	—
Towary w tys. ton	1094,8	1200,0	1427,7	1966,1	1255,9	852,4	290,6	112,9
w % obrotów portów Gdyni i Gdańska [d]	*9,4*	*9,2*	*10,3*	*11,5*	*7,7*	*6,5*	*9,4*	×
Zboże i wytwory	.	32,6	68,9	41,5	51,9	46,9	2,6	2,4
Bekony i szynki	42,6	17,3	20,4	23,8	24,6	24,6	—	—
Cukier	12,2	6,1	5,7	7,9	8,8	8,8	—	—
Węgiel	738,0	687,1	624,3	886,2	523,6	431,8	—	91,8
Drewno	79,5	30,9	43,8	114,5	71,0	70,8	0,2	—
Żelazo	.	0,0	51,8	101,4	91,5	89,7	1,5	0,3
Rudy i złom	21,8	106,0	128,0	171,2	51,2	2,0	48,5	0,7
Fosforyty i tomasyna	16,4	11,9	38,5	57,0	—	—	—	—
Wełna	.	7,5	14,8	12,2	12,9	0,0	12,9	—
Bawełna	.	0,2	16,2	34,9	40,1	—	38,3	1,8
Inne towary	.	300,4	415,3	515,5	380,3	177,8	186,6	15,9

a Przez porty Gdynię i Gdańsk. *b* Między obcymi portami. *c* Bez ruchu przybrzeżnego, razem z wycieczkami zagranicznymi. *d* Nie uwzględniono przewozów między obcymi portami.

TABL. 26. RUCH STATKÓW HANDLOWYCH W NIEKTÓRYCH PORTACH

Tonaż statków przy wejściu

Porty	1913	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
	w milionach NRT											
	Porty światowe											
Nowy Jork	15,4	23,5	24,0	24,5	23,0	26,8	24,6	25,2	26,6	26,8	.	.
Rotterdam	13,0	20,9	21,5	20,5	17,9	14,9	15,3	17,9	18,0	20,6	23,4	24,7
Londyn	13,7	21,3	21,9	22,6	21,6	20,1	21,1	21,7	21,8	22,4	22,6	22,5
Hamburg	15,3	21,5	22,4	22,4	20,8	18,1	17,8	18,5	18,4	19,2	19,7	20,8
Antwerpia	12,0	20,1	20,7	19,5	19,0	16,8	17,7	17,3	18,7	19,5	21,4	20,5
Liverpool	12,1	13,9	14,7	14,3	13,1	13,0	13,7	14,1	14,0	14,3	14,5	14,6
Singapore	.	15,2	16,0	15,9	11,6	11,3	11,3	12,2	12,3	12,5	13,7	.
Marsylia	8,6	11,6	12,5	13,6	13,8	13,4	13,6	13,7	13,8	13,6	13,0	13,0
Neapol	9,3	9,6	9,9	10,1	10,6	10,5	10,9	12,1	13,1	11,6	13,3	12,9
Genua	7,2	10,0	10,2	10,6	10,0	9,7	11,0	11,3	12,1	9,9	11,0	11,7
Southampton	6,7	10,6	11,0	11,4	10,5	9,2	10,4	10,3	10,8	10,9	11,9	11,5
Havre	3,9	6,5	6,8	8,1	8,3	8,5	8,6	8,3	8,7	9,2	9,4	8,8
Szanghaj	9,7	17,3	17,9	18,6	19,0	17,0	17,9	17,8	17,4	16,1	11,2	8,0
Kopenhaga	7,3	4,1	4,3	4,5	4,7	4,4	4,7	4,9	5,2	5,5	5,7	.
Auckland	.	1,3	1,3	1,3	1,2	1,3	1,5	1,5	1,5	1,7	1,9	.
Sydney	.	1,3	1,3	1,2	1,3	1,2	1,5	1,4	1,5	1,6	1,8	.
	Porty bałtyckie											
Gdynia	—	1,0	1,4	2,0	2,6	2,8	3,7	4,1	4,6	4,9	5,6	6,5
Gdańsk	0,9	4,0	3,9	4,1	4,1	2,8	2,8	3,2	2,8	3,3	4,0	4,8
Sztokholm	1,7	2,6	2,7	2,7	2,7	2,5	2,5	2,8	3,0	3,4	3,7	3,9
Szczecin	2,3	2,3	2,4	2,5	1,9	1,8	2,2	2,7	2,7	3,5	3,4	3,4
Helsinki	1,5	2,0	1,8	1,9	1,5	1,4	1,7	1,9	2,0	2,2	2,4	2,6
Rostok	1,6	1,8	1,8	2,0	1,9	1,4	1,4	1,5	1,5	1,6	1,8	2,2
Królewiec	0,6	0,6	0,7	0,8	0,6	0,7	0,9	1,0	1,1	1,9	1,4	1,4
Lubeka	1,0	0,8	0,8	0,7	0,7	0,6	0,6	0,8	1,0	1,2	1,1	1,1
Ryga	2,1	1,3	1,2	1,3	0,9	0,8	0,9	1,0	0,9	0,9	1,2	1,0
Tallin	0,9	0,8	0,8	0,9	0,9	0,8	0,9	0,9	1,0	1,1	1,1	1,1
Kłajpeda	0,3	0,5	0,5	0,5	0,4	0,5	0,6	0,6	0,7	0,8	0,8	0,9
Leningrad	2,0	.	.	.	.	0,9	0,4	0,3	0,4	0,4	.	.
Libawa	1,1	0,4	0,4	0,3	0,3	0,2	0,3	0,2	0,2	0,3	0,3	0,4

TABL. 27. PORTY GDYNIA I GDAŃSK

Wyszczególnienie	Gdynia 1928	Gdynia 1937	Gdynia 1938	Gdańsk 1913	Gdańsk 1937	Gdańsk 1938
Urządzenia portowe. Stan w dn. 31.XII						
Ogólna powierzchnia portu w *ha*	.	897*a*	897*a*	.	.	.
w tym powierzchnia wodna	120*a*	224*a*	224*a*	176*b*	212*b*	215*b*
Największa głębokość portu w *m*	10	12	12	9,5	10,0	11,0
Długość nabrzeży w *km*	1,2	12,8	12,8	.	31,0	31,0
w eksploatacji	.	12,8	12,8	.	21,2	21,4
w tym głębokość 8 *m* i więcej	.	10,6	10,6	.	.	.
Tory kolejowe w *km*	49	184	222	.	339	339
Powierzchnia placów składowych w tys. m^2	.	35	35	.	.	.
Magazyny portowe: liczba	2	51	57	.	245	226
powierzchnia w tys. m^2	5,2	224,5	245,5	.	291,8	286,9
Śpichrze zbożowe—pojemność w tys. *t*	—	10,0	10,0	.	115,8	115,8
Zasobniki do olejów mineral. w tys. *hl*	—	24,6	24,6	.	} 100,1*c*	} 100,1*c*
Zasobniki do melasu w tys. *t*	—	15,5	15,5	.		
Urządzenia przeładunkowe mechan.	6	76	87	21	97	99
Nośność dźwigów w tonach	34,4	288,7	350,7	.	.	.
Ruch statków						
Weszło statków	1108	5766	6498	2983	5 935	6 601
Pojemność w tys. NRT	984,9	5638,3	6506,0	981,9*d*	4 025,7	4 768,8
Bandery: polska	100,6	815,5	876,3	—	263,2	281,7
angielska	60,6	465,1	522,9	82,2	262,6	333,6
duńska	101,8	446,5	654,3	59,3	541,3	588,8
finlandzka	7,0	400,9	677,1	—	355,7	438,9
grecka	—	237,3	250,6	—	114,6	145,8
łotewska	107,1	251,6	276,0	—	126,6	246,5
niemiecka	146,8	546,3	465,5	530,6	821,2	704,7
norweska	66,8	380,1	510,8	133,3	272,0	404,8
Stanów Zjedn. Am.	—	311,4	298,0	0,9	7,9	—
szwedzka	230,1	941,3	967,3	108,9	712,6	910,0
inna	164,1	842,3	1007,2	65,7	548,0	714,4
Przeciętna pojemność statku w NRT	889	978	1001	339	678	722
Ruch pasażerów bez ruchu przybrzeżnego						
Przyjechało osób	3 216	13 180	13 238	.	453	294
Wyjechało osób	20 066	32 083	29 967	.	488	1 039
Obrót towarowy morski w tys. ton *e*						
Weszło	193	1 718	1 527	1 234	1 516	1 564
w tym: złom żelazny	11	678	447	6	22	1
fosforyty i żużle Thomasa	105	210	211	.	39	55
wełna i odpadki	—	21	30	.	0	0
bawełna i odpadki	—	96	100	1	0	0
rudy i piryty	3	198	207	211	1 062	1 078
ryż	57	47	45	14	6	4
śledzie solone	—	38	49	41	42	41
Wyszło	1 765	7 288	7 647	878	5 685	5 563
w tym: węgiel i koks	1 758	6 407	6 526	.	3 734	4 030
drewno i wyroby	2	251	402	212	1 182	813
zboże	—	0	57	323	279	301
cukier	—	46	72	227	1	3
bekony i przetwory mięsne	—	49	52	.	2	2

a Bez redy. Powierzchnia redy 517 *ha*. *b* Powierzchnia portu morskiego. *c* Pojemność w tysiącach ton. *d* Dane przeciętne wejścia i wyjścia z 1912 r. *e* Łącznie z tranzytem i obrotem wolnoskładowym (waga brutto).

TABL. 28. WSKAŹNIKI FRACHTÓW MORSKICH

28 głównych szlaków morskich prowadzących z Anglii i do Anglii
Rok 1928=100

Kierunek	1913	1927	1928	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
Ogółem	**101**	**111**	**100**	**80**	**81**	**76**	**74**	**75**	**75**	**99**	**151**	**115**
Europa	102	107	100	86	80	80	80	82	86	104	169	112
Indie	96	111	100	89	86	83	82	84	85	99	152	111
Daleki Wschód i Ocean Spokojny	100	109	100	69	79	76	74	75	72	98	155	109
Ameryka Płn. . . .	102	114	100	81	82	78	71	71	74	96	127	113
Ameryka Płd. . . .	112	113	100	85	82	74	72	73	74	105	157	137
Australia	96	112	100	72	77	69	64	66	64	96	147	110

Źródło: *The Economist*, Londyn 1939.

TABL. 29. POLSKIE LINIE LOTNICZE

A. Zestawienie ogólne

Lata	Liczba wykonanych lotów	Przebyta droga w tys. *km*	Przewieziono: pasażerów (w tys.)	Przewieziono: bagaży i towarów (w tonach)	Przewieziono: poczty i gazet (w tonach)	Lata	Liczba wykonanych lotów	Przebyta droga w tys. *km*	Przewieziono: pasażerów (w tys.)	Przewieziono: bagaży i towarów (w tonach)	Przewieziono: poczty i gazet (w tonach)
1922	712	105	1	9	0						
1923	596	229	2	12	0	1931	5 895	1 492	15	354	52
1924	1 470	379	3	30	1	1932	5 474	1 316	11	326	39
1925	2 809	480	5	76	1	1933	6 012	1 572	16	333	38
1926	2 815	830	7	58	1	1934	6 793	1 715	18	365	49
1927	3 779	1 055	9	272	13	1935	6 806	1 661	22	370	63
1928	3 425	964	7	216	23	1936	7 409	1 655	33	544	122
1929	6 584	1 422	16	318	53	1937	8 963	2 189	37	705	227
1930	6 052	1 419	14	393	75	1938	9 899	2 465	35	696	311

B. Zestawienie szczegółowe. Rok 1938

Wyszczególnienie	1938	Wyszczególnienie	1938
Liczba samolotów[a] komunikacyjnych w regularnej obsłudze linii	14	Liczba wykonanych lotów . .	9 899
Długość szlaków lotniczych w *km*[ab]	6 285	Przebyta droga w tys. *km* . .	2 465
w tym wewnątrz kraju . .	1 843	Liczba przewiezionych pasażerów	35 392
Liczba linii[a]	7	Przewiezione ładunki w *t*: towary i bagaże	696
Liczba odcinków[c]	19	poczta i gazety	311
w tym wewnątrz kraju . .	6	Pasażero-*km* w tys.	10 075
		Tono-*km* w tys.	1 062

a Stan w dn. 31.XII. *b* Odległości loksodromiczne (najkrótsze). *c* Linie składają się z szeregu odcinków, np. linia Warszawa-Bejrut z odcinków: Warszawa-Ateny, Ateny-Lydda, Lydda-Bejrut.

TABL. 30. TOWARZYSTWO AIR-FRANCE[a]

Wyszczególnienie	1934	1935	1936	1937	1938
Liczba wykonanych lotów	278	272	294	281	289
Liczba przewiezionych pasażerów	300	463	651	704	1 149
Przewiezione towary i bagaże w tonach	22,7	37,9	27,9	29,5	38,2
Przewieziona poczta w tonach	0,6	0,8	0,5	0,9	2,8

a Przeloty pomiędzy Warszawą a Pragą Czeską.

TABL. 31. LOTNICTWO NA LINIACH PASAŻERSKICH NIEKTÓRYCH KRAJÓW

Kraje	Przebyta droga w tys. *km*					Pasażero-*km* w tys.				
	1929	1934	1936	1937	1938	1929	1934	1936	1937	1938
Anglia	1 914	7 334	15 424	17 337	.	11 502	46 936	66 215	.	.
Belgia	590	1 176	1 515	1 854	2 346	778	4 030	8 674	10 666	13 292
Francja	9 435	10 029	11 275	.	.	12 461	29 745	35 356	.	.
Holandia	1 591	4 364	6 828	8 472	10339	7 089	23 060	36 188	46 135	.
Niemcy	10 419	14 263	17 882	19 100	.	23 794	62 684	123607	.	.
Polska	1 422	1 715	1 655	2 189	2 465	3 841	5 285	8 812	10 654	10 075
St. Zj. Am.	36 017	65 911	102 639	106463	112121	.	302328	701254	767020	897564
Szwajcaria	598	1 110	1 367	1 621	.	.	.	8 103	11 414	.
Włochy	2 902	4 292	6 620	10 267	13 420	5 185	17 189	36 829	.	.

Źródło: *Annuaire Statistique de la Société des Nations 1937/38*, Genewa 1938

TABL. 32. POCZTA, TELEFON, TELEGRAF
A. Zestawienie ogólne

Lata	Poczta					Telefon				Telegraf
	Liczba instytucji[ab]	Przesyłki listowe	Listy wartościowe i paczki	Przekazy wpłacone		Aparaty[b]	Abonenci[b]	Rozmowy: miejscowe	Rozmowy: międzymiastowe[c]	Telegramy nadane
		w mil. sztuk		w tys. sztuk	w mil. zł	w tys.		w milionach		
1923	3 766	673	8,2	7 732	69	110	99	461	14	6,4
1924	3 739	584	13,3	7 476	479	112	101	485	12	6,5
1925	3 868	672	12,4	10 630	1 162	121	92	558	15	7,2
1926	3 997	736	14,6	14 030	1 545	132	102	559	19	6,5
1927	4 127	833	15,4	15 593	1 755	146	112	595	20	6,8
1928	3 770	934	16,9	16 039	1 867	162	126	518	26	7,4[d]
1929	4 332	999	17,5	16 926	1 975	179	137	695	28	6,2
1930	4 459	978	17,4	16 805	1 843	199	146	763	29	5,9
1931	4 510	847	15,3	15 312	1 534	194	145	537	28	4,8[d]
1932	4 494	691	12,7	13 316	1 142	184	137	506	21	3,6[d]
1933	4 419	677	12,5	12 514	936	189	138	511	21	3,1[d]
1934	4 606	742	12,0	13 006	900	207	157	503	23	3,1[d]
1935	4 623	735	13,9	15 475	1 149	230	174	493	25	3,7[d]
1936	4 703	885	14,8	17 306	1 393	245	186	504	26	3,6[d]
1937	4 960	908	15,0	19 476	1 650	272	206	533	28	3,3[d]
1938[e]	5 086	1 002	15,7	21 828	1 766	299	225	589	30	3,7[d]

a Ze służbą pocztową i telekomunikacyjną. *b* Stan w dn. 31.III następnego roku. *c* Wraz z międzynarodowymi. *d* Bez wolnych od opłaty. *e* Łącznie z ziemiami odzyskanymi w 1938 r.

Uwaga. Liczba instytucji pocztowych według województw ob. tabl. 1, str. 188; wydatki i dochody dział XXIV, tabl. 26, str. 388. (dok. str. 207)

TABL. 32. POCZTA, TELEFON, TELEGRAF (dok.)
B. Zestawienie szczegółowe. Rok 1938[a]

Wyszczególnienie	1938	Wyszczególnienie	1938
Personel w tysiącach[b]		**Poczta (dok.)**	
M.P. i T. oraz P.P.T. i T. ogółem	50,6	Zlecenia pocztowe wykup.: w tys. szt.	3 209
Urzędnicy	23,4	w mil. zł	326
Niżsi funkcjonariusze	27,2	Zlecenia inkasowe wykup.: w tys. szt.	1 135
w tym listonosze wiejscy	5,8	w mil. zł	13
P.A.S.T. ogółem	1,6	Weksle zainkasow.: w tys. szt.	3 017
		w mil. zł	314
Poczta		**Telefon**	
Liczba: instytucji[bc]	5 086	Liczba sieci miejskich[b]	2 698
skrzynek poczt.[b]	39 111	długość drutów w tys. km	1 063,1
Przesyłki listowe w mil. szt.	1 002	Obwody międzymiastowe[b]	
obrót krajowy	903	dług. drutów w tys. km	656,4
z Polski za granicę	36	Liczba łącznic[b]	4 360
z zagranicy do Polski	63	Aparaty w tys.[b]	299
Czasopisma w mil. szt.	277	Liczba rozmównic publiczn.[b]	5 396
w tym obrót krajowy	265	Abonenci w tys.[b]	225
Listy wartośc. w mil. szt.	0,8	w tym na sieciach automat.	159
w tym obrót krajowy	0,6	Rozmowy w mil.:	
Paczki w mil. szt.	14,9	miejscowe	589
w tym obrót krajowy	14,6	międzymiastowe	28
Przesyłki za pobraniem[d]:		międzynarodowe	2
nadesłane w tys. szt.	4 155	**Telegraf**	
wykupione w tys. szt.	3 783	Liczba stacji telegraf.[bf]	5 541
Przekazy wpłac.[e] w tys. szt.	21 828	Dług. przewodów w tys. km[b]	73,7
w tym obrót krajowy	21 820	Telegramy[g] nadane w mil. szt.	3,7
Przekazy wpłac. w mil. zł	1 766	obrót krajowy	3,2
w tym obrót krajowy	1 765	obrót zagraniczny	0,5

a Łącznie z ziemiami odzyskanymi w 1938 r. *b* Stan w dn. 31.III 1939 r. *c* Ze służbą pocztową i telekomunikacyjną. *d* W obrocie krajowym. *e* Pocztowe i telegraficzne. *f* Urzędy i kolejowe stacje telegraficzne. *g* Bez wolnych od opłaty.

TABL. 33. PRZESYŁKI LISTOWE[a] W NIEKTÓRYCH KRAJACH

Kraje	1928	1932	1936	1937 Ogółem	1937 w tym zagraniczne	1937 na jednego mieszkańca szt.
	w milionach sztuk					
Anglia	6 565	6 933[b]	7 958[b]	8 292[b]	503[b]	*175[b]*
Niemcy	7 770	5 600	6 433	6 815	377	*100*
Francja	6 288	5 825	6 168	6 060	461	*144*
Japonia	4 901	4 355	5 126	5 255	495	*74*
Włochy	2 220	2 381	2 628	2 668	181	*62*
Z.S.R.R.	804	1 627	1 282	1 648	17	*9*
Belgia	1 207	1 385	1 413	1 430	163	*171*
Holandia	971	1 082	1 086	1 170	118	*136*
Australia	.	871	994	1 018	85	*149*
Argentyna	.	686	825	992	69	*78*
Polska	934	691	885	908	99	*26*
Szwajcaria	645	682	717	731	141	*175*
Szwecja	455	540	590	623	55	*99*
Węgry	333	273	468	496	47	*55*
Rumunia	423	311	375	455	39	*23*
Jugosławia	404	476	334	365	47	*24*

a Bez listów tranzytowych. *b* Łącznie z listami tranzytowymi.
Źródło: *Statistique Générale du Service Postal 1937*, Bern 1939.

TABL. 34. TELEFONY W NIEKTÓRYCH KRAJACH

Kraje	Aparaty 1928 (w tysiącach)	Aparaty 1937 Ogółem (w tysiącach)	Aparaty 1937 na 1 000 mieszkańców	Rozmowy 1928 (w milionach)	Rozmowy 1932 (w milionach)	Rozmowy 1936 (w milionach)	Rozmowy 1937 Ogółem (w milionach)	1937 w tym miejscowe (w milionach)	1937 w tym międzymiastowe (w milionach)	1937 na jednego mieszkańca
Niemcy	2 950	3624	*53*	2429	2166	2562	2658	2418	236	*39*
Anglia	1 755	3019	*64*	1376	1489	2013	2105	2003	101	*45*
Francja	966	1553	*37*	738	858	940	963	703	256	*23*
Japonia	734	1311	*18*	2900[a]	3425[a]	4750[a]	5052[a]	4730	322	*71*[a]
Z. S. R. R.	300	861[b]	*5*[b]	.	.	.	.	.	33[b]	.
Szwecja	466	725	*116*	732	830	984	1047	991	55	*167*
Australia	475	595	*87*	405	398	514	569	531	38	*83*
Szwajcaria	247	431	*103*	195	257	277	289	188	96	*69*
Dania	331	426	*113*	504	550	665	693	597	95	*184*
Holandia	258	404	*47*	.	.	.	.	.	47	.
Belgia	224	394	*47*	191	226	294	315	273	39	*38*
Argentyna	.	377	*30*	.	.	1312	1478	1463	14	*117*
Hiszpania	.	329[b]	*13*[b]	.	652	.	702[b]	680[b]	22[b]	*28*[b]
Polska	162	272	*7*	544	527	530	561	533	26	*16*
Czechosłow.	147	221	*15*	231	253	252	270	250	18	*18*
Łotwa	.	77	*39*	.	94	109	115	107	8	*58*

a Bez rozmów międzynarodowych. *b* 1935 r.

TABL. 35. TELEGRAMY[a] W NIEKTÓRYCH KRAJACH

Kraje	1928 (w milionach)	1932 (w milionach)	1936 (w milionach)	1937 Ogółem (w milionach)	1937 w tym zagraniczne (w milionach)	1937 na 1 000 mieszkańców
Z.S.R.R.	28,0	91,6	80,2[b]	.	0,7[b]	*466*[b]
Anglia	67,1	53,1	67,5	67,1	17,8	*1 418*
Japonia	67,5	56,0	59,2	.	2,5[c]	*842*[c]
Francja i Alger	47,2	39,3	35,3	34,7	7,6	*706*
Włochy	35,2	29,4	26,4	27,0	3,2	*622*
Niemcy	41,2	21,3	20,6	20,3	6,4	*299*
Indie Brytyjskie	20,0	15,4	17,7	16,3	2,5	*51*
Australia	18,1	12,7[d]	15,5[d]	16,3[d]	.	*2 381*[d]
Argentyna	.	11,3	10,3	10,4	1,3	*823*
Zw. Płd. Afr.	6,6	5,1	7,1	7,2	0,8	*726*
Belgia	10,5	6,0	5,9	5,9	2,6	*707*
Holandia	8,1	5,5	4,7	5,3	3,9	*617*
Grecja	4,7	3,4	5,2	4,9	0,6	*697*
Szwecja	5,5	4,4	4,5	4,7	1,9	*753*
Czechosłowacja	7,9	4,9	4,4	4,7	1,3	*310*
Norwegia	5,7	5,5	3,9	4,2	1,6	*1 448*
Rumunia	8,0	4,9	3,9	.	0,6[c]	*204*[c]
Jugosławja	5,3	3,9	3,5	3,4	0,3	*222*
Polska	7,4	3,6	3,6	3,3	0,4	*95*
Szwajcaria	5,0	3,3	2,7	2,8	2,3	*674*
Dania	3,4	2,7	2,6	2,5	1,6	*666*

a Bez telegramów tranzytowych. *b* Bez telegramów pozaeuropejskich; 1935 r. *c* 1936 r. *d* Bez telegramów zagranicznych.

DZIAŁ XII. PIENIĄDZ I KREDYT

TABL. I. SIEĆ INSTYTUCJI KREDYTOWYCH

A. Zestawienie ogólne

Stan w dn. 31.XII

Instytucje	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
Bank Polski	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
oddziały	51	52	53	53	53	53	53	53	50	50	50	50
zastępstwa	112	168	201	222	239	227	227	246	247	247	248	250
Banki państwowe	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
oddziały	28	32	32	31	31	31	31	32	31	31	32	33
Banki komunalne	4	4	4	4	4	4	3	3	3	3	3	4 a
Bank Akceptacyjny	—	—	—	—	—	—	1	1	1	1	1	1
Banki prywatne:												
krajowe b	56	55	51	51	51	47	39	35	32	32	26	26
oddziały	.	162	148	139	110	97	84	84	84	81	79	84
zagraniczne	7	6	5	6	5	5	5	4	4	4	4	4
oddziały	.	14	15	13	11	13	13	11	10	10	9	9
Domy bankowe	29	31	30	34	30	28	27	30	29	28	29	28
Kantory wymiany c	64	63	61	52	48	48	48	51	49	40	38	34
oddziały	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	2
P. K. O.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
oddziały	3	3	4	8	10	10	9	9	9	9	8	9
zbiornice pocztowe	3 227	3 363	3 518	3 649	3 702	3 704	3 686	3 608	3 661	3 757	4041	4163
Bank Polska Kasa Opieki	—	—	—	1	1	1	1	1	1	1	1	1
oddziały	—	—	—	10	11	7	8	15	20	24	25	26
Kasy oszczędności:												
komunalne	241	314	368	374	379	377	367	364	363	362	357	353
oddziały d	.	.	.	.	.	.	.	62	72	76	96	115
niekomunalne e	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	1 a
Gminne kasy pożyczkowo-oszczędnościowe	439	700	824	870	879	882	890	891	910	905	913	975
Centrale kredytowe spółdzielni związk. f:												
spółdzielnie	5	8	10	12	12	12	13	9	9	9	9	9
Centralna Kasa Spółek Rolniczych	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
oddziały	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	7	8
Spółdzielnie kredyt. g	3 623	4 586	5 025	5 350	5 440	5 437	5 490	5 154	5 243	5 423	5 517	5597
Kasy bezprocentowych pożyczek:												
chrześcijańskie h	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	357	611
żydowskie i	482	527	521	620	661	669	698	722	799	826	922	960
Zakłady zastawnicze k	29	30	29	29	30	30	29	29	26	24	23	23
oddziały	4	4	4	5	5	5	5	5	6	6	6	6
Towarz. kredytowe:												
ziemskie	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
miejskie	9	13	15	15	15	15	15	15	15	15	15	15
Tow. Kredytowe Przemysłu Polskiego	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1

a W 1938 r. Centralną Małopolską Kasę Oszczędności (C. M. K. O.) zaliczono do banków komunalnych. *b* Łącznie z bankami hipotecznymi. W latach 1935—1938 bez banków w likwidacji. *c* Bez kantorów wymiany komunalnych kas oszczędności (w latach 1936—1938—6 kantorów). *d* Bez kantorów wymiany i zakładów zastawniczych. *e* Galicyjska Kasa Oszczędności (od 1938 r. C. M. K. O.) we Lwowie i Ukraińska Szczadnycia w Przemyślu. *f* Bez Banku Związku Spółek Zarobkowych. *g* Zrzeszone w związkach rewizyjnych. *h* Zrzeszone w 3 centralach. *i* Zrzeszone w 1 centrali. *k* Łącznie z zakładami zastawniczymi komunalnych kas oszczędności (w latach 1936 i 1937—12, w 1938 r. — 13 zakładów).

U w a g a. Tablica obejmuje instytucje krajowe i ich oddziały położone w Polsce, W. M. Gdańsku i za granicą oraz oddziały instytucji zagranicznych czynne na terenie Polski. O ile nie zaznaczono inaczej, oddziały podano łącznie z agencjami, subagencjami, ekspozyturami, wpłatniami, zbiornicami i biurami pomocniczymi.

(dok. str. 210)

TABL. 1. SIEĆ INSTYTUCJI KREDYTOWYCH (dok.)
B. Sieć niektórych instytucji kredytowych według województw w 1938 r.
Stan w dn. 31.XII

Województwa	Bank Polski	Banki państwowe: B.G.K. i P.B.R.	Banki prywatne i domy bankowe		Zbiornice pocztowe PKO[a]	K.K.O.	Spółdzielnie kredytowe[b]	Gminne kasy pożycz.-oszcz.	Kasy bezprocentowych pożyczek	
	A i B	A i B	A	B		A i B			chrześcijańskie[c]	żydowskie
Polska[d]	**51**	**35**	**54**	**96**	**4 167**	**468**	**5 597**	**975**	**611**	**959**
M. st. Warszawa	2	4	16	15	57	6[e]	94	—	33	46
Warszawskie . .	3	—	—	—	312	34	364	195	69	105
Łódzkie	3	1	7	5	223	28	285	155	54	60
Kieleckie . . .	4	2	1	5	264	22	348	179	55	92
Lubelskie . . .	3	2	1	1	249	18	278	196	27	92
Białostockie . .	3	2	1	1	160	9	191	28	26	95
Wileńskie . . .	1	2	5	3	184	8	175	31	46	73
Nowogródzkie .	1	—	—	1	139	8	145	—	13	41
Poleskie	2	2	—	—	107	9	132	26	10	47
Wołyńskie . . .	2	2	—	—	216	14	274	78	19	56
Poznańskie . .	5	2	5	9	478	89	449	50	26	4
Pomorskie . .	8	5	1	15	466	75	361	37	48	5
Śląskie	3	2	7	14	195	42	232	—	4	7
Krakowskie . .	4	4	3	10	374	28	518	—	48	64
Lwowskie . . .	4	3	6	13	390	42	844	—	65	79
Stanisławowskie	2	2	—	3	157	18	405	—	28	39
Tarnopolskie . .	1	—	1	1	196	18	502	—	40	54

a Stan w dn. 1.IV 1939 r. *b* Zrzeszone w związkach rewizyjnych. *c* Podział administracyjny obowiązujący do dn. 31. III 1939 r. *d* Bez placówek położonych za granicą i w W. M. Gdańsku. *e* W tym centrala Komunalnej Kasy Oszczędności powiatu warszawskiego.

Uwaga. A — centrale, B — oddziały.

A. Obieg pieniężny, banki biletowe, stopa procentowa

TABL. 2. OBIEG PIENIĘŻNY
Stan w dn. 31.XII

Rodzaje pieniędzy	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
						w milionach złotych						
Ogółem . .	**1 312**	**1 539**	**1 600**	**1 569**	**1 459**	**1 325**	**1 346**	**1 365**	**1 411**	**1 462**	**1 497**	**1 866**
Bilety Banku Polskiego	1 003	1 295	1 340	1 328	1 218	1 003	1 004	981	1 007	1 034	1 059	1 406
Bilety zdawkowe . .	167	99	64	3	1	—	—	—	—	—	—	—
Bilon . . .	142	145	196	238	240	322	342	384	404	428	438	460
srebrny . .	90	81	123	162	165	220	252	290	320	342	354	370
inny . . .	52	64	73	76	75	102	90	94	84	86	84	90
						w odsetkach						
Ogółem . .	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
Bilety Banku Polskiego	76,4	84,2	83,8	84,6	83,5	75,7	74,6	71,9	71,4	70,7	70,8	75,3
Bilety zdawkowe . .	12,7	6,4	4,0	0,2	0,1	—	—	—	—	—	—	—
Bilon . . .	10,9	9,4	12,2	15,2	16,4	24,3	25,4	28,1	28,6	29,3	29,2	24,7
srebrny . .	6,9	5,3	7,7	10,3	11,3	16,6	18,7	21,2	22,7	23,4	23,6	19,9
inny . . .	4,0	4,1	4,5	4,9	5,1	7,7	6,7	6,9	5,9	5,9	5,6	4,8

TABL. 3. OBROTY I STAN RACHUNKÓW ŻYROWYCH BANKU POLSKIEGO

Wyszczególnienie	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1935	1936	1937	1938
Obroty w miliardach *zł*:										
wpłaty	23,4	30,3	32,6	31,0	27,0	21,5	21,4	20,5	23,0	24,8
wypłaty	23,1	30,2	32,6	31,2	27,0	21,5	21,4	20,5	22,9	24,9
obroty ogółem	46,5	60,5	65,2	62,2	54,0	43,0	42,8	41,0	45,9	49,7
w tym bezgotówkowe . .	36,1	47,3	50,8	48,8	42,4	33,9	34,6	32,8	37,1	40,0
Obroty bezgotówkowe, w % obrotów ogółem	*77,4*	*78,2*	*77,9*	*78,5*	*78,7*	*78,7*	*81,0*	*80,0*	*80,7*	*80,3*
Stan w dn. 31.XII:										
rachunki w tysiącach . . .	3,6	4,5	5,0	5,1	4,7	4,3	3,6	3,5	3,3	3,1
sumy w miliardach *zł* . .	0,4	0,5	0,4	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3	0,2

TABL. 4. OBROTY IZB ROZRACHUNKOWYCH

Lata	Przedstawiono do zapłaty			Lata Izby	Przedstawiono do zapłaty		
	dowodów w tys. sztuk	na sumę: ogółem w mil. *zł*	na sumę: w tym skompensowane w %		dowodów w tys. sztuk	na sumę: ogółem w mil. *zł*	na sumę: w tym skompensowane w %
1927	314	2 736	*46,5*	1937	655	10 914	*66,6*
1928	640	5 019	*51,0*	**1938**	**738**	**13 163**	***67,1***
1929	1 530	7 267	*57,2*				
1930	1 393	8 741	*58,8*	Warszawa . .	376	10 382	*70,7*
1931	1 029	7 743	*58,5*	Łódź	70	327	*34,7*
1932	905	6 418	*60,1*	Poznań . . .	85	779	*59,0*
1933	729	7 483	*60,1*	Gdynia . . .	17	168	*50,0*
1934	718	8 267	*63,9*	Katowice . . .	78	888	*56,2*
1935	664	9 362	*68,4*	Kraków . . .	51	192	*50,0*
1936	662	9 820	*68,5*	Lwów	61	427	*55,2*

TABL. 5. OBROTY I STAN RACHUNKÓW CZEKOWYCH POCZTOWEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI

Wyszczególnienie	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1935	1936	1937	1938
Obroty w mil. *zł*:										
wpłaty	7985	10667	12013	11915	11312	10896	13727	14046	16385	18970
wypłaty	7956	10607	11995	11948	11312	10896	13759	14016	16361	18921
obroty ogółem . . .	15941	21274	24008	23863	22624	21792	27486	28062	32746	37891
w tym bezgotówkowe	9437	13009	14665	14939	14642	14731	21012	21269	24763	29035
Obroty bezgotówkowe w % obrotów ogółem	*59,2*	*61,2*	*61,1*	*62,6*	*64,7*	*67,6*	*76,4*	*75,8*	*75,6*	*76,6*
Stan w dn. 31.XII:										
konta w tys. . . .	52,6	57,3	62,4	65,1	64,8	67,1	76,5	78,0	74,9	78,5
sumy w mil. *zł* . . .	133	193	211	178	178	178	202	232	256	305

TABL. 6. OBROTY IZB ROZRACHUNKOWYCH W NIEKTÓRYCH KRAJACH

Kraje	Waluta	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1935	1936	1937	1938	
		w miliardach jednostek waluty danego kraju										w miliardach zł
Anglia	£	43,3	45,9	46,5	44,9	37,4	33,4	38,8	42,0	44,2	40,9	1060,5
Belgia[a]	fr.	368,5	443,2	483,5	454,0	373,4	292,9	300,0	324,4	372,7	386,4	69,2
Francja	fr.	307,7	414,6	512,5	556,0	460,5	332,4	339,3	290,9	342,1	390,6	59,8
Holandia	flor.	40,6	41,2	42,8	37,0	28,9	16,7	18,5	18,8	22,2	18,7	54,6
Japonia	jen	62,9	68,8	63,6	51,6	46,2	52,9	63,9	69,9	85,3	86,0	130,1
Niemcy	RM	104,6	121,0	126,2	119,3	85,8	55,3	58,8	61,7	71,0	78,7	167,3
Polska	zł	2,7	5,0	7,3	8,7	7,7	6,4	9,4	9,8	10,9	13,2	13,2
St. Zj. Am.	$	673,9	806,4	935,0	662,0	481,4	322,4	374,2	428,6	433,0	373,4	1979,0
Szwajcaria	fr.	15,7	14,7	13,8	12,6	10,2	5,2	3,3	3,1	3,7	3,6	4,3
Włochy	lira	768,1	780,5	741,1	664,4	607,9	479,4	504,3	487,6	595,4	645,6	180,1

a Wyłącznie sumy skompensowane.

TABL. 7. SZACUNEK ZAPASÓW ZŁOTA MONETARNEGO W NIEKTÓRYCH KRAJACH[a]

Stan w dn. 31. XII

Kraje	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1935	1936	1937	1938
	w milionach złotych									
Ogółem	**84568**	**89310**	**92 698**	**98 528**	**101549**	**106898**	**118558**	**121401**	**122685[b]**	**134362[c]**
Anglia[d]	6 614	6 650	6 338	6 436	5 259	5 233	8 682	13 603	14 156	14 165
Argentyna	4 109	4 216	3 610	3 664	2 246	2 211	2 335	2 639	2 469	2 273
Belgia	891	1 123	1 453	1 703	3 156	3 218	3 084	3 325	3 147	3 058
Czecho-Słow.	267	303	330	410	437	455	588	481	481	499
Francja	7 122	11116	14 539	18 711	23 917	29 033	23 159	15 769	13 514	12 792
Hiszpania	4 475	4 404	4 412	4 199	3 869	3 887	3 878	3 788[e]	.	2 763[f]
Holandia	1 435	1 560	1 605	1 524	3 182	3 699	2 309	2 576	4 894	5 235
Japonia	4 831	4 823	4 831	3 673	2 086	1 890	2 237	2 434	1 373	865
Niemcy	4 100	5 937	4 992	4 849	2 237	1 863	330	143	152	152
Polska	517	621	701	562	600	502	444	393	435	445
Rumunia	428	437	490	490	517	508	579	597	633	704
St. Zj. Am.	35451	33392	34 765	37 662	36 111	36 058	53 306	59 270	67 177	76 403
Szwajcaria	891	918	1 025	1 230	4 038	4 252	2 389	3 450	3 414	3 682
Szwecja	553	562	588	579	490	490	972	1 266	1 284	1 694
Włochy	2 130	2 371	2 434	2 487	2 639	2 737	1 417	1 096	1 105	1 016
Z. S. R. R.	865	820	1 310	2 220	2 924	3 111[e]	4 421[g]	2 006	.	.
Inne	9 889	10057	9 275	8 129	7 841	7 751	8 428	8 565	8 451	8 616

a Obliczenia szacunkowe Biura Ligi Narodów. *b* Bez Hiszpanii i Z.S.R.R. *c* Bez Z.S.R.R. *d* Do 1935 r. zapasy złota Anglii i Irlandii; od 1935 r. wyłącznie Anglii. *e–g* Stan w dn.: *e* — 30.VI; *f* — 30.IV; *g* — 30.IX.

Uwaga. Produkcja złota ob. dział VIII, tabl. 26, str. 150.

Źródło: *Bulletin Mensuel de Statistique*, nr 4, Genewa 1939.

TABL. 8. BILANSE I RACHUNKI STRAT I ZYSKÓW BANKU POLSKIEGO

Główne pozycje	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1935	1936	1937	1938
	w milionach złotych									
	Bilanse. Stan w dn. 31.XII									
Stan czynny										
Złoto	517	621	701	562	600	502	444	393	435	445
Pieniądze zagraniczne i dewizy	895	714	526	413	213	137	27	30	36	19
Polskie monety srebrne i bilon	10	1	0	12	37	41	22	41	33	28
Portfel wekslowy	456	641	704	672	670	586	689	681	661	831
Bilety skarbowe zdyskontowane	—	—	—	—	—	—	68	67	23	82
Pożyczki zabezpieczone zastawami	41	91	77	86	126	114	109	107	24	112
Papiery procentowe własne	6	4	6	9	12	14	53	136	130	134
Papiery funduszu zapasowego	38	71	77	87	93	92	88	89	89	89
Dług Skarbu Państwa	25	25	25	—	20	90	90	90	80	45
Udziały	2	6	15	23	23	24	28	29	30	29
Inne aktywa	48	89	125	105	154	127	200	151	217	185
Suma bilansowa	**2 038**	**2 263**	**2 256**	**1 969**	**1 948**	**1 727**	**1 818**	**1 814**	**1 758**	**1 999**
Stan bierny										
Kapitał zakładowy	150	150	150	150	150	150	150	100	100	100
Fundusz zapasowy	95	100	110	114	114	114	114	89	89	89
Obieg biletów bankowych	1 003	1 295	1 340	1 328	1 218	1 003	1 007	1 034	1 059	1 406
Natychmiast płatne zobowiązania	660	524	468	210	213	220	210	292	360	251
r-ki żyrowe kas państwowych	238	268	269	27	6	12	1	1	35	1
pozostałe r-ki żyrowe	184	183	177	162	190	196	187	236	259	205
inne rachunki	238	73	22	21	17	12	22	55	66	45
Inne pasywa	106	158	140	134	229	228	325	290	142	145
Czysty zysk do podziału	24	36	48	33	24	12	12	9	8	8
na dywidendę	8	12	12	12	12	12	12	9	8	8
na superdywidendę	6	9	13	8	5	—	—	—	—	—
dla Skarbu Państwa	10	15	23	13	7	0	—	0	0	0
	Rachunki strat i zysków									
Straty										
Koszty handlowe	24	30	32	36	34	34	26	25	27	27
Odpisy i rezerwy[a]	6	3	2	1	19	16	5	10	5	9
Czysty zysk	24	36	48	33	24	12	12	9	8	8
Ogółem	**58**	**81**	**98**	**71**	**78**	**62**	**43**	**47**	**40**	**48**
Zyski										
Procenty pobrane	53	77	95	69	55	54	34	39	36	42
w tym od dyskonta	.	44	60	46	46	43	28	26	26	33
Dochód z papierów funduszu zapasowego	—	—	—	—	6	7	5	5	—	—
Prowizje i inne dochody	3	2	2	2	1	1	2	2	2	2
Różnice kursowe	.	—	—	—	15	—	1	1	1	1
Pokrycie statutowe w %	*72.61*	*63.13*	*61.89*	*55.29*	*48.09*	*45.02*	*39.78*	*32.07*	*32.97*	*28.59*

a W latach 1927 — 1930 i 1932 odpisy, w 1931 i 1935 — 1938 odpisy i rezerwy.

TABL. 9. BILANSE BANKÓW BILETOWYCH NIEKTÓRYCH KRAJÓW
Stan w końcu roku

Kraje Waluta	Lata	Stan czynny: Złoto	Stan czynny: Pieniądze i należności zagraniczne	Stan czynny: Portfel wekslowy	Stan czynny: Pożyczki zabezpieczone zastawami	Stan czynny: Dług Skarbu Państwa	Stan czynny: Papiery procentowe	Stan bierny: Obieg biletów bankowych	Stan bierny: Natychmiast płatne zobowiązania
		w milionach jednostek waluty danego kraju							
Anglia . .	1928	154	—	26		11	330	388	120
(£)	1932	120	—	19		11	380	371	145
	1937	326	—	9		11	345	505	169
	1938	326	—	29		11	309	505	154
Belgia . .	1928	4 517	6 245		212	1 789	187	11 512	1 155
(fr.)	1932	12 977	3 440		362	1 814	349	18 053	1 007
	1937	17 623	6 481		161	761	361	21 542	3 904
	1938	17 140	4 619	1 071	203	735	1 153	21 989	2 770
Francja . .	1928	31 977	32 726	5 667	2 223	9 130	113	63 916	19 232
(fr.)	1932	83 129	4 484	3 256	4 035	10 002	113	82 721	24 328
	1937	58 933	911	10 718	4 456	40 689	113	93 837	22 787
	1938	87 265	821	11 568	4 055	36 158	113	110 935	30 657
Gdańsk	1928	0	18	22	1	—	—	39	4
W.M.	1932	21	14	14	1	—	—	37	9
(guld.)	1937	28	3	17	0	—	—	36	12
	1938	28	1	25	1	—	—	41	14
Holandia .	1928	435	220	93	126	—	—	854	4
(flor.)	1932	1 033	71	39	79	—	21	962	304
	1937	1 366	5	23	195	—	40	868	755
	1938	1 461	4	9	309	—	43	992	838
Niemcy . .	1928	2 729	155	2 678	176	—	92	4 930	816
(RM)	1932	806	114	2 807	176	—	323	3 560	540
	1937	71	6	6 131	60	—	392	5 493	1 059
	1938	71	6	8 244	45	—	855	8 223	1 527
Polska .	1928	621	714	641	91	25	75	1 295	524
(zł)	1932	502	137	586	114	90	106	1 003	220
	1937	435	36	661	24	80	219	1 059	360
	1938	445	19	831	112	45	223	1 406	251
Rumunia .	1928	9 185	6 792	8 839	878	3 797	809	21 144	9 371
(leu)	1932	9 527	495	9 958	587	5 726	314	21 594	6 366
	1937	16 458	—	5 842	151	5 607	1 037	29 391	11 143
	1938	18 190	—	11 526	1 563	5 589	2 175	34 902	13 728
Stany Zj.	1928	2 584	—	1 056	10	—	228	1 838	2 440
Am.	1932	3 148	—	284	5	—	1 851	2 735	2 561
($)	1937	9 120[a]	—	16	18	—	2 564	4 283	7 535
	1938	11 788[a]	—	8	16	—	2 564	4 470	10 023
Szwajcaria	1928	533	299	218	83	—	5	953	196
(fr.)	1932	2 471	87	20	49	—	51	1 613	1 037
	1937	2 679	513	19	35	—	31	1 531	1 716
	1938	2 890	280	159	22	—	91	1 751	1 663
Włochy . .	1928	5 052	6 019	3 720	1 762	—	1 080	17 295	2 541
(lira)	1932	5 839	1 305	5 250	1 290	.	1 366	13 672	1 077
	1937	3 996	32	2 544	4 508	1 000	775	17 468	1 354

a Certyfikaty złote.

U w a g a. Dane za poszczególne lata dla niektórych banków nie są całkowicie porównywalne z powodu zmian w układach bilansów.

TABL. 10. STOPA PROCENTOWA OD DYSKONTA I OD WKŁADÓW

Wyszczególnienie	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1935	1936	1937	1938
	przeciętne roczne									
Procenty najwyższe ustawowe	13,0	12,0	12,7	11,7	11,0	10,8	9,5	9,5	9,5	9,5
Dyskonto w Banku Polskim .	8,3	8,0	8,6	7,2	7,5	7,2	5,0	5,0	5,0	4,5
Dyskonto w bankach akcyjnych:										
minimum	.	.	.	7,8	7,9	9,0	4,9	5,0	5,0	4,5
maksimum	13,0	12,0	12,7	11,7	11,0	10,8	9,5	9,5	9,5	9,5
przeciętnie	.	.	12,2	11,5	10,9	10,7	8,7	8,6	8,7	8,5
Wkłady na książeczki oszczędnościowe:										
w P. K. O.	7,0	6,0	7,0	7,0	7,0	6,3	4,0	4,0	3,8	3,0
w bankach państwowych .	6,0	6,0	7,0	7,1	7,0	6,3	4,0	4,0	3,8	3,0

TABL. 11. STOPY DYSKONTOWE BANKÓW BILETOWYCH W NIEKTÓRYCH KRAJACH

Kraje	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1935	1936	1937	1938		
	przeciętne roczne										maks.	min.
Anglia	4,7	4,5	5,5	3,4	3,9	3,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0
Belgia	5,4	4,3	4,4	3,0	2,5	3,5	2,2	2,0	2,0	2,6	3,0	2,0
Francja . . .	5,2	3,5	3,5	2,7	2,1	2,5	3,5	3,7	3,8	2,8	3,0	2,5
Gdańsk W.M. .	6,8	5,8	6,5	5,0	5,6	4,5	5,1	5,0	4,0	4,0	4,0	4,0
Holandia . . .	3,7	4,5	5,1	3,2	2,5	2,7	4,0	2,8	2,0	2,0	2,0	2,0
Niemcy . . .	5,8	7,0	7,1	4,9	6,9	5,2	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0
Polska . . .	8,3	8,0	8,6	7,2	7,5	7,2	5,0	5,0	5,0	4,5	4,5	4,5
Rumunia . . .	6,0	6,0	8,2	9,0	8,3	7,2	4,5	4,5	4,5	3,8	4,5	3,5
St. Zj. Am. . .	3,8	4,5	5,2	3,0	2,1	2,8	1,5	1,5	1,3	1,0	1,0	1,0
Szwajcaria . .	3,5	3,5	3,5	2.9	2,0	2,0	2,3	2,3	1,5	1,5	1,5	1,5
Włochy	7,0	6,0	6,8	5,9	5,9	5,6	4,2	4,7	4,5	4,5	4,5	4,5

Źródło: *Bulletin Mensuel de Statistique*, nr 4, Genewa 1939.

TABL. 12. OPROCENTOWANIE RZECZYWISTE[a] OBLIGACJI PAŃSTWOWYCH W NIEKTÓRYCH KRAJACH WEDŁUG KURSÓW NA GIEŁDACH WEWNĘTRZNYCH

Kraje. Rodzaje i liczby obligacji uwzględnionych	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1937	1938
	przeciętne roczne							
Anglia – 2½% Konsole	4,55	4,47	4,60	4,48	4,39	3,76	3,31	3,41
Belgia – 3% Renta państwowa . .	4,98	4,58	4,52	3,94	3,98	4,51	3,33	4,06
Francja – 3% Renta wieczysta . .	5,32	4,46	3,98	3,44	3,48	3,84	4,27	4,04
Holandia – 2½-3% Renta wieczysta	4,01	3,88	3,94	3,81	3,86	3,89	3,13	2,99
Japonia – Obligacje państwowe (8)	5,67	5,16	5,08	5,37	5,46	5,59	3,94	3,86
Kanada – Pożyczka prow. Ontario	4,54	4,43	4,90	4,71	4,63	5,21	3,52	3,22
Niemcy – 4½% Oblig. państw. .	.	7,08	7,25	7,20	7,42	9,67	4,59	4,53
Polska – 5% Pożyczka Konwersyjna 1924 r.	8,07	7,47	8,64	9,38	10,14	12,96	8,46	7,23
Rumunia – Obligacje państwowe (6)	10,08	7,95	8,87	9,74	10,66	16,32	8,80	7,23
St. Zj. Am. – Obligacje skarbowe .	3,34	3,33	3,60	3,29	3,34	3,68	2,68	2,56
Szwajcaria – Obligacje państwowe i kolejowe (12)	4,79	4,73	4,66	4,12	3,87	3,80	3,41	3,24
Szwecja – 3% Oblig. państw. 1888 r.	4,58	4,59	4,56	4,18	4,22	4,32	3,04	2,34
Włochy – 3½% Renta państwowa .	5,33	4,84	5,14	5,21	4,90	4,77	4,82	4,80

[a] Oprocentowanie nominalne pomnożone przez stosunek wartości nominalnej do przeciętnego kursu.

Źródło: *Bulletin Mensuel de Statistique*, nr 5, Genewa 1939.

B. Bilanse instytucji kredytowych i oszczędnościowych

TABL. 13. BILANSE I RACHUNKI STRAT I ZYSKÓW BANKU GOSPODARSTWA KRAJOWEGO

Główne pozycje	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1935	1936	1937	1938
	w milionach złotych									
Bilanse. Stan w dn. 31.XII										
Stan czynny										
Kasa i sumy do dyspozycji	46	53	38	44	46	47	41	65	71	54
Bilety skarbowe	—	—	—	—	—	—	3	12	57	32
Waluty zagraniczne	4	3	4	4	7	4	0	0	0	0
Papiery procentowe	37	29	25	39	38	29	16	35	45	42
Papiery procentowe własnej emisji	115	94	75	71	41	52	34	48	42	49
Udziały i akcje	20	46	47	34	31	33	39	37	38	35
Dyskonto weksli	136	176	183	165	163	131	96	104	168	137
Protesty weksli	0	1	2	3	6	4	1	1	0	0
Akcepty Banku Akcept.	—	—	—	—	—	—	20	26	26	24
Pożyczki terminowe	22	40	62	35	30	24	35	34	51	56
Należności z układów konwersyjnych	—	—	—	—	—	—	24	36	36	35
Rachunki bieżące	62	65	80	114	126	125	133	122	117	142
Banki loro	6	2	1	1	2	1	0	4	5	3
Banki nostro	26	42	33	39	10	7	6	18	11	18
Pożyczki długoterminowe	59	80	69	109	116	119	136	121	133	140
Pożyczki w listach zastawnych i obligacjach	391	584	663	735	792	838	793	924	906	936
Pożyczki długoterminowe zlecone przez Skarb Państwa[a]	357	386	413	589	643	618	699	767	687	864
Suma bilansowa	**1 346**	**1 665**	**1 778**	**2 102**	**2 154**	**2 133**	**2 254**	**2 521**	**2 556**	**2 740**
Stan bierny										
Kapitały własne	149	195	201	208	214	219	199	196	199	201
kapitał zakładowy	120	150	150	150	150	150	150	150	150	150
rezerwy	29	45	51	58	64	69	49	46	49	51
Wkłady	210	317	247	221	232	256	275	355	505	458
terminowe	59	136	116	104	98	97	84	115	175	154
a vista	140	162	107	82	88	106	133	190	276	251
na książeczki oszczędn.	11	19	24	35	46	53	58	50	54	53
Różne salda kredytowe	20	8	8	23	6	5	12	23	35	23
Redyskonto weksli	19	39	72	78	99	79	35	12	1	31
Redyskonto akceptów Banku Akceptacyjnego	—	—	—	—	—	—	15	15	—	6
Banki loro	62	18	65	29	23	25	30	38	52	30
Banki nostro	43	23	15	61	35	16	26	24	1	5
Listy zastawne i obligacje	391	584	663	735	792	838	793	924	906	936
listy zastawne	70	101	142	196	255	292	280	368	381	406
obligacje	321	483	521	539	537	546	513	556	525	530
Lokaty Skarbu Państwa[a]	373	388	417	509	507	484	540	441	375	370
Rachunki specjalne[a]	—	—	—	114	142	135	159	326	312	494
Zyski	5	7	13	12	7	3	3	3	3	4
Rachunki strat i zysków										
Straty										
Procenty wypłacone	20	31	37	44	49	34	20	19	25	31
Koszty handlowe	13	19	15	15	15	13	13	13	14	15
Zyski	5	7	13	12	7	3	3	3	3	4
Ogółem	**41**	**65**	**74**	**89**	**83**	**64**	**47**	**50**	**60**	**66**
Zyski										
Procenty pobrane	34	57	69	82	74	54	38	39	48	54
w tym od dyskonta	12	16	20	19	21	18	11	10	14	22
Prowizje pobrane	4	4	3	3	2	4	4	4	6	5

a W dziale operacji ze Skarbem Państwa.

TABL. 14. BILANSE I RACHUNKI STRAT I ZYSKÓW PAŃSTWOWEGO BANKU ROLNEGO

Główne pozycje	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1935	1936	1937	1938
	w milionach złotych									
Bilanse. Stan w dn. 31. XII										
Stan czynny										
Kasa i sumy do dyspozycji	14	11	8	8	7	7	5	8	14	18
Papiery procentowe	4	6	8	18	20	21	8	38	42	97
Papiery procentowe własnej emisji	—	43	78	94	96	87	18	14	9	4
Udziały i akcje	1	1	2	8	8	8	11	12	12	13
Dyskonto weksli	36	46	70	112	104	116	155	156	154	158
Protesty weksli	0	0	1	2	5	4	1	1	0	1
Akcepty Banku Akcept.	—	—	—	—	—	—	37	34	34	37
Pożyczki terminowe	62	89	95	112	98	68	57	48	38	35
Pożyczki towarowe	17	34	45	27	18	8	6	5	5	4
Należności z układów konwersyjnych	—	—	—	—	—	—	39	56	65	63
Rachunki bieżące	15	21	34	32	25	18	29	29	45	37
Banki nostro	60	20	24	22	12	5	6	7	6	5
Dłużnicy za nabyte grunty	6	3	5	8	13	15	30	39	40	41
Pożyczki w listach zastawnych i obligacjach	41	155	261	322	338	335	245	228	215	209
Majątki własne w parcelacji	5	10	20	26	26	27	26	16	12	15
Dłużnicy z funduszów administrowanych[a]	88	167	253	343	373	389	608	623	629	632
Suma bilansowa	**296**	**523**	**744**	**917**	**917**	**820**	**846**	**874**	**917**	**931**
Stan bierny										
Kapitały własne	79	140	148	159	166	170	138	138	119	121
kapitał zakładowy	75	130	130	130	130	130	100	100	100	100
rezerwy	4	10	18	29	36	40	38	38	19	21
Fundusz oddłużenia	—	—	—	—	—	—	41	51	57	36
Wkłady	34	50	68	68	60	60	108	130	178	171
terminowe	24	23	25	30	32	32	59	71	100	95
à vista	10	22	41	37	27	27	46	57	74	73
na książeczki oszczędn.	0	5	2	1	1	1	3	2	4	3
Redyskonto weksli	—	5	29	69	88	107	144	150	134	150
Redyskonto akceptów Banku Akceptacyjnego	—	—	—	—	—	—	36	34	33	36
Banki nostro	—	11	42	59	45	14	11	12	14	10
Listy zastawne i obligacje	41	155	261	322	338	334	243	227	213	208
listy zastawne	41	134	182	219	228	223	158	156	153	150
obligacje melioracyjne	—	21	79	103	110	111	85	71	60	58
Lokaty Skarbu Państwa	64	50	50	88	88	48	12	18	32	44
Zyski	9	12	14	10	4	1	0	0	1	1
Fundusze administrowane[a]	121	201	302	393	426	479	674	695	710	717
Rachunki strat i zysków										
Straty										
Koszty handlowe	8	14	17	18	15	12	9	9	10	11
Zyski	9	12	14	10	4	1	0	0	1	1
Ogółem	**17**	**27**	**34**	**30**	**26**	**17**	**11**	**13**	**14**	**14**
Zyski										
Procenty i prowizje pobrane	11	20	28	26	24	15	9	12	12	12
Zysk na nawozach sztucznych i przetwórstwie rolniczym	0	1	1	1	0	0	1	0	1	1
Zysk na parcelacji majątków	4	5	4	2	0	1	0	0	0	0

a Pozycja pozabilansowa.

TABL. 15. BILANSE I RACHUNKI STRAT I ZYSKÓW BANKÓW KOMUNALNYCH[a]

Główne pozycje	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1935	1936	1937	1938
	w milionach złotych									
Bilanse. Stan w dn. 31. XII[b]										
Stan czynny										
Kasa i sumy do dyspozycji	5	4	4	5	5	5	4	5	5	9
Bilety skarbowe	—	—	—	—	—	—	5	9	6	14
Papiery wartościowe[c]	4	4	6	12	9	7	11	10	14	17
Udziały konsorcjalne	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0
Banki	2	5	4	5	4	4	4	3	14	3
Dyskonto weksli	9	20	18	17	15	13	10	8	8	8
w tym komunalnych	8	17	16	14	12	11	9	7	7	7
Protesty weksli	0	0	0	0	0	1	1	1	1	0
Rachunki bieżące	8	14	22	21	19	8	6	4	3	2
Pożyczki terminowe	20	28	32	40	44	53	69	62	58	62
w tym komunalne	15	22	31	40	43	50	65	59	55	59
do 5 lat	7	11	17	22	25	25	22	15	10	10
ponad 5 lat	13	17	15	18	19	28	47	47	48	52
Długoterminowe pożyczki hipoteczne	32	29	28	25	23	25	18	18	17	17
Długoterminowe pożyczki obligacyjne	9	13	16	25	27	29	28	27	33	41
w tym komunalne	9	12	16	24	27	29	28	27	33	40
Nieruchomości	2	2	3	3	3	3	3	3	3	4
Suma bilansowa	**94**	**123**	**137**	**158**	**154**	**154**	**167**	**155**	**167**	**180**
Stan bierny										
Kapitały własne	4	11	12	14	15	15	22	21	23	24
zakładowy	2	8	8	9	9	9	10	10	10	10
zapasowy i rezerwy	2	3	4	5	6	6	12	11	13	14
Fundusze specjalne powierzone do administracji i lokaty skarbowe	11	19	36	43	42	44	49	39	30	33
Wkłady	13	24	25	23	20	20	27	31	33	33
w tym komunalne	•	•	2	2	1	2	7	9	9	8
na książeczki	—	—	—	—	0	0	1	3	5	6
inne natychmiast płatne	6	10	6	7	8	9	10	12	7	8
inne płatne za wypowiedzeniem i terminowe	7	14	19	16	12	11	16	16	21	19
Rachunki bieżące	6	6	5	11	8	9	12	14	26	29
w tym komunalne	•	•	4	8	6	9	10	12	19	22
Redyskonto weksli	2	5	6	7	8	5	3	1	0	1
Obligacje	18	23	26	34	36	37	37	33	39	46
Rachunki działu kredytu długoterminowego	31	29	21	20	20	20	11	10	9	9
Zyski	3	1	2	2	1	1	1	2	1	2
Rachunki strat i zysków										
Straty										
Procenty i prowizje wypłacone	2	3	5	5	5	4	3	2	2	3
Koszty handlowe	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2
Zyski	3	1	2	2	1	1	1	2	1	2
Ogółem	**7**	**6**	**9**	**9**	**8**	**8**	**7**	**11**	**6**	**7**
Zyski										
Procenty i prowizje pobrane	3	5	8	8	7	7	5	5	5	5

[a] Polski Bank Komunalny, Komunalny Bank Kredytowy i Wojewódzki Bank Pożyczkowy. [b] Dla Wojewódzkiego Banku Pożyczkowego w latach 1927—1938 bilanse netto z dn. 31.III każdego następnego roku (rok bilansowy od 1.IV do 31.III). [c] Łącznie z papierami wartościowymi ustawowego kapitału zapasowego.

Uwaga. Dane za lata 1937 i 1938 nie są całkowicie porównywalne z danymi za lata poprzednie z powodu zmiany układu bilansów.

TABL. 16. BILANSE I RACHUNKI STRAT I ZYSKÓW BANKÓW PRYWATNYCH

A. Zestawienie bilansów i rachunków strat i zysków

Główne pozycje	1927[a]	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936
	w milionach złotych									
Liczba uwzgl.: banków	*59*	*57*	*56*	*55*	*53*	*43*	*43*	*38*	*35*	*29*
domów bankowych	*5*	*5*	*5*	*5*	*5*	*7*	*7*	*8*	*9*	*28*
Bilanse. Stan w dn. 31.XII										
Stan czynny										
Kasa i sumy do dyspozycji	80	104	103	91	71	60	56	60	69	68
Waluty zagraniczne	24	29	28	28	14	12	7	5	1	2
Bilety skarbowe	} 37	} 57	} 62	—	—	—	} 44	} 50	} 52	2
Papiery wartościowe[b]				57	49	43				49
Udziały konsorcjalne[c]	33	39	41	38	33	27	26	25	23	20
Banki krajowe	29	34	41	59	33	34	39	29	29	23
Banki zagraniczne	72	75	70	73	56	54	45	29	30	30
Dyskonto weksli[d]	604	882	917	835	512	394	354	320	315	332
Protesty weksli	11	8	16	20	40	51	54	45	48	29
Rachunki bieżące	601	747	924	909	631	490	441	408	417	357
Pożyczki terminowe	19	23	30	27	22	20	20	48	68	60
w tym układy Banku Akcept.	—	—	—	—	—	—	3	27	43	31
Kredyty akceptacyjne i rembursowe	—	—	—	34	47	36	29	22	27	10
Nieruchomości	110	132	132	119	118	99	95	84	84	74
Długoterm. pożyczki hipotecz.	23	32	32	31	32	30	22	21	4	20
Straty	.	4	17	4	10	14	13	39	20	2
Suma bilansowa	**1915**	**2229**	**2466**	**2365**	**1719**	**1406**	**1291**	**1295**	**1327**	**1134**
Stan bierny										
Kapitały własne	189	264	291	300	287	250	249	235	222	193
zakładowy	166	220	228	241	232	200	200	189	182	161
zapasowy i rezerwy	23	44	63	59	55	50	49	46	40	32
Wkłady	471	691	773	820	464	400	327	356	358	345
na książeczki	67	110	130	180	85	76	68	81	96	89
inne natychmiast płatne	197	267	255	235	156	133	128	139	137	145
inne płatne za wypowiedzeniem i terminowe	207	314	388	405	223	191	131	136	125	111
Rachunki bieżące	304	250	264	271	200	164	174	147	153	185
Banki krajowe	102	109	99	73	63	69	74	68	77	53
Banki zagraniczne	200	401	516	438	275	201	171	155	134	83
Redyskonto weksli	256	341	348	307	262	195	176	137	140	144
Redysk. akcept. B-ku Akcept.	—	—	—	—	—	—	7	27	39	17
Zastaw walorów	2	16	10	8	18	16	15	12	14	6
Listy zastawne i obligacje	21	32	32	31	32	30	22	20	20	19
Zyski	.	22	26	20	4	2	2	4	6	7
Rachunki strat i zysków										
Straty										
Procenty wypłacone	.	102	136	114	92	61	45	40	40	36
w tym od wkładów i rachunków bieżących	.	.	.	64	48	30	22	22	22	21
Prowizje wypłacone	.	15	8	7	6	3	2	2	2	2
Koszty handlowe	.	85	92	83	71	54	46	39	38	39
Podatki	.	17	19	17	15	7	5	5	5	5
Zyski	.	22	26	20	4	2	2	4	6	7
Ogółem	.	**255**	**302**	**264**	**219**	**157**	**140**	**149**	**115**	**974**
Zyski										
Procenty pobrane	.	156	202	183	145	97	67	65	64	61
w tym: od dyskonta	.	.	.	86	64	40	30	27	26	25
od r-ków bieżących i pożyczek terminowych	.	.	.	78	65	46	29	30	28	26
Prowizje pobrane	.	63	55	46	36	23	18	16	16	19
Straty	.	4	17	4	10	14	13	39	20	2

a—d Ob. uwagi *a—d* na str. 220.

U w a g a. Ob. uwagę na str. 220.

(dok. str. 220)

TABL. 16. BILANSE I RACHUNKI STRAT I ZYSKÓW BANKÓW PRYWATNYCH (dok.)
B. Zestawienie bilansów[a]
Stan w dn. 31. XII

Główne pozycje	1937 Ogółem	1937 w tym największe banki	1937 w tym oddziały banków zagr.	1937 w tym domy bankowe	1938 Ogółem	1938 w tym największe banki	1938 w tym oddziały banków zagr.	1938 w tym domy bankowe
	w milionach złotych							
Liczba uwzgl.: banków	*29*	*8*	*4*	×	*29*	*8*	*4*	×
domów bankowych	*29*	×	×	*29*	*28*	×	×	*28*
Stan czynny								
Kasa i sumy do dyspozycji	85	52	11	5	86	56	9	6
Waluty zagraniczne	2	1	0	0	1	1	0	0
Bilety skarbowe	12	3	6	0	29	3	21	—
Papiery wartościowe[b]	54	36	0	10	61	45	0	7
Udziały konsorcjalne	21	16	—	3	25	20	—	2
Banki krajowe	29	9	10	2	29	8	8	3
Banki zagraniczne	34	13	15	1	23	12	7	1
Dyskonto weksli	381	280	14	28	422	313	17	31
Dyskonto innych dokumentów	1	1	0	0	1	1	0	0
Protesty weksli	17	12	1	0	15	10	1	0
Rachunki bieżące	307	191	47	22	314	189	55	20
Pożyczki terminowe	119	54	18	11	128	67	17	9
w tym układy B-ku Akcept.	35	19	0	0	33	18	0	1
Kredyty akceptacyjne i rembursowe	12	10	1	0	15	13	1	0
Nieruchomości	74	54	0	1	72	51	0	6
Długoterminowe pożyczki hipoteczne	21	21	—	—	21	20	—	—
Suma bilansowa	**1 391**	**941**	**132**	**96**	**1 481**	**1 016**	**145**	**91**
Stan bierny								
Kapitały własne	194	117	9	19	201	118	13	20
zakładowy	162	95	9	18	169	95	13	18
zapasowy i rezerwy	32	22	0	1	32	23	0	2
Fundusz amortyzacji nieruchomości	6	4	0	0	7	4	0	1
Wkłady	399	269	27	31	437	312	20	30
na książeczki	134	110	4	2	155	125	7	2
inne natychmiast płatne	134	92	6	13	150	106	3	15
inne płatne za wypowiedzeniem i terminowe	131	67	17	16	132	81	10	13
Rachunki bieżące	219	136	35	13	265	157	55	15
Różne natychmiast płatne zobowiązania	6	4	0	2	10	6	1	2
Banki krajowe	50	34	3	6	49	34	6	2
Banki zagraniczne	76	23	43	5	64	18	35	4
Redyskonto weksli	145	118	0	10	122	99	—	9
Redyskonto akceptów Banku Akceptacyjnego	17	7	—	1	16	7	—	1
Zastaw walorów	3	2	—	1	3	2	—	1
Zobowiązania z tytułu kredytów akceptacyjnych i remburs.	12	10	1	0	15	13	1	0
Listy zastawne i obligacje	21	20	—	—	20	20	—	—

a Bilanse brutto. *b* Łącznie z papierami wartościowymi ustawowego kapitału zapasowego. *c* W latach 1927—1936 łącznie z akcjami. *d* I innych dokumentów.
Uwaga. Dane za lata 1937 i 1938 nie są całkowicie porównywalne z danymi za lata poprzednie z powodu zmiany układu bilansów.

TABL. 17. BILANSE I RACHUNKI STRAT I ZYSKÓW POCZTOWEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI

Główne pozycje	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1935	1936	1937	1938
	w milionach złotych									
Bilanse. Stan w dn. 31.XII										
Stan czynny										
Kasa i sumy do dyspozycji	52	71	62	61	91	129	154	160	168	135
Lokaty w bankach państw.	7	24	25	17	24	27	55	41	17	22
Gotówka w urzędach poczt.	6[a]	8[a]	50	55	50	47	28	30	38	40
Dyskonto weksli	—	—	13	2	4	3	11	14	24	17
Pożyczki wekslowe	36	20	10	7	8	9	9	8	8	9
Pożyczki zastawowe	7	13	12	9	7	7	14	16	17	19
Papiery wartościowe[b]	101	179	249	313	361	424	655	703	902	882
Dłużnicy	6	5	5	7	14	10	7	4	5	14
Nieruchomości	23	26	30	33	36	39	42	45	48	49
Suma bilansowa	**272**	**389**	**505**	**555**	**640**	**746**	**1 016**	**1 069**	**1 273**	**1 233**
Stan bierny										
Wkłady czekowe	133	193	211	178	178	178	202	232	256	305
Wkłady na książeczki oszczędn.	68	122	173	254	332	445	679	664	782	789
Przekazy nie zrealizowane	29	34	33	38	41	24	12	12	16	18
Wierzyciele	18	5	2	2	8	10	11	35	81	11
Zyski	2	4	5	6	7	5	6	6	6	6
Rachunki strat i zysków										
Straty										
Procenty wypłacone	4	6	9	13	18	22	25	25	28	25
w tym od wkładów na książeczki oszczędnościowe	3	5	8	12	17	21	24	24	25	22
Opłaty na rzecz Min. P. i T.	2	3	4	5	3	3	7	6	7	7
Wydatki administracyjne	9	11	12	14	13	13	15	16	17	18
Zyski	2	4	5	6	7	5	6	6	6	6
Ogółem	**18**	**25**	**31**	**39**	**44**	**46**	**58**	**57**	**64**	**67**
Zyski										
Procenty pobrane	12	17	23	28	34	35	46	44	50	53
w tym od papierów wartośc.	8	14	19	25	30	31	41	39	47	50
Dochody z obrotu czekowego	2	5	5	6	5	5	8	8	9	9

a Dane nieporównywalne z danymi za lata następne wskutek zmian w rachunkowości w 1929 r. *b* Łącznie z papierami wartościowymi funduszu zapasowego.

TABL. 18. BILANSE BANKU POLSKA KASA OPIEKI

Stan w dn. 31.XII

Główne pozycje	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
	w tysiącach złotych							
Stan czynny								
Kasa i sumy do dyspozycji	60	77	502	456	510	425	319	857
Bilety skarbowe	—	—	—	—	—	6 570	3 000	4 500
Papiery wartościowe[a]	7	2 391	8 212	20 291	36 289	27 020	33 256	34 363
Banki krajowe	4 344	3 155	1 750	3 976	3 597	17	2 509	2 776
Banki zagraniczne	450	38	73	929	1 997	5 497	6 028	6 348
Suma bilansowa	**5 225**	**6 362**	**11 940**	**27 278**	**45 056**	**41 854**	**47 556**	**53 016**
Stan bierny								
Kapitały własne	2 533	2 600	2 608	2 618	2 810	3 410	6 450	7 000
Wkłady	2 033	3 169	6 897	16 469	34 531	26 709	26 354	23 036
Rachunki bieżące	234	216	1 556	4 300	2 252	3 415	3 808	7 591
Banki krajowe	264	258	471	622	258	1 827	1 596	1 434
Banki zagraniczne	—	—	—	1 159	2 211	2 613	2 002	1 086

a Łącznie z papierami wartościowymi ustawowego kapitału zapasowego.

TABL. 19. BILANSE I RACHUNKI STRAT I ZYSKÓW KOMUNALNYCH KAS OSZCZĘDNOŚCI

Główne pozycje	1934	1935	1936	1937	1938[a]
	w milionach złotych				
Liczba kas uwzględnionych w opracowaniu	*360*	*360*	*359*	*351*	*351*
Bilanse. Stan w dn. 31.XII					
Stan czynny					
Kasa i sumy do dyspozycji	48	48	56	89	81
Waluty zagraniczne	1	1	0	0	0
Papiery wartościowe	73	106	99	137	160
Weksle zdyskontowane	37	33	34	38	41
Pożyczki wekslowe	145	140	129	149	183
Weksle protestowane	64	54	37	29	26
Pożyczki terminowe na zastaw	30	34	37	39	41
Pożyczki na skrypty dłużne	59	73	96	104	111
Rachunki bieżące otwartego kredytu	89	83	70	53	52
Pożyczki hipoteczne	153	158	150	142	148
Banki i k.k.o. loro	2	3	2	4	4
Banki i k.k.o. nostro	25	21	14	32	19
Należności z układów konwersyjnych	14	51	78	87	84
Nieruchomości	37	43	47	52	53
Straty	3	8	9	3	.
Suma bilansowa	**815**	**892**	**892**	**995**	**1 091**
Stan bierny					
Kapitały własne	77	80	79	85	88
kapitał zakładowy	19	18	19	21	21
fundusz zasobowy	43	47	47	47	51
inne fundusze	15	15	13	17	16
Wkłady na książeczki oszczędnościowe[b]	572	630	617	704	731
osób fizycznych i prawnoprywatnych	488	539	531	614	646
instytucji państwowych, samorządowych i innych prawnopublicznych	84	91	86	90	85
Rachunki bieżące i otwartego kredytu[b]	51	59	80	94	100
Redyskonto weksli	38	30	26	19	19
Redyskonto akceptów Banku Akceptacyjnego	6	18	22	23	21
Kredyty udzielone kasom	47	45	40	38	36
Banki i k.k.o. loro	2	3	4	5	4
Banki i k.k.o. nostro	1	1	1	2	1
Zyski	4	3	3	4	.
Rachunki strat i zysków					
Straty					
Procenty wypłacone	35	38	37	38	.
Koszty administracyjne	18	19	20	21	.
Zyski	4	3	3	4	.
Ogółem	**70**	**81**	**86**	**80**	.
Zyski					
Procenty pobrane	55	56	57	60	.
Straty	3	8	9	3	.

a Bilanse brutto. *b* Różnice między danymi tablicy niniejszej a danymi tabl. 40, 41 i 42, str. 233–234, wynikają: 1. z nieuwzględnienia w tablicy niniejszej kas będących w likwidacji, 2. z odmiennych terminów księgowania procentów.

TABL. 20. BILANSE I RACHUNKI STRAT I ZYSKÓW KREDYTOWYCH SPÓŁDZIELNI ZWIĄZKOWYCH

Główne pozycje	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1935	1936	1937
	w milionach złotych								
Liczba spółdzielni uwzgl. w opracowaniu	*3513*	*4112*	*4704*	*5054*	*5057*	*5082*	*5098*	*5186*	*5319*
Bilanse. Stan w dn. 31.XII									
Stan czynny									
Kasa	11	16	20	20	15	13	11	10	11
Centrale i instyt. finansowe	16	21	28	30	23	27	27	31	46
Papiery wartościowe	5	12	10	15	13	12	22	23	26
Udziały własne	.	.	6	8	8	8	3	3	3
Pożyczki	268	432	591	694	605	547	485	486	508
w tym w rachunkach bieżących	.	76	106	127	115	109	77	63	59
Straty	1	1	1	3	8	13	9	8	6
Suma bilansowa	**346**	**549**	**704**	**836**	**737**	**680**	**619**	**616**	**656**
Stan bierny									
Udziały członków	37	60	81	99	101	98	83	78	79
Fundusz zasobowy	13	18	24	30	34	36	50	42	44
Fundusze specjalne	9	12	12	16	18	22	8	18	19
Wkłady na książ. oszczędn.	} 121	210	303	366	317	283	243	238	264
Rachunki bieżące			36	40	26	24	23	25	24
Zadłużenie	141	202	211	241	206	190	176	175	185
Zyski	5	7	9	10	6	4	5	5	6
Rachunki strat i zysków									
Straty									
Procenty i prowizje wypłacone	16	27	41	46	42	36	27	24	24
Straty na dłużnikach	0	.	1	2	5	7	7	5	4
Koszty administracyjne	19	28	38	40	35	30	22	21	22
Zyski	5	7	9	10	6	4	5	5	6
Ogółem	**43**	**64**	**92**	**103**	**94**	**82**	**66**	**61**	**60**
Zyski									
Procenty i prowizje pobrane	36	57	80	90	78	62	48	46	46
Straty	1	1	1	3	8	13	9	8	6

Uwaga. Spółdzielnie kredytowe ob. dział VII, tabl. 20—25, str. 115—120.

TABL. 21. CENTRALE KREDYTOWE SPÓŁDZIELNI ZWIĄZKOWYCH

A. Główne pozycje bilansów central kredytowych[a] spółdzielni związkowych
Stan w dn. 31. XII

Główne pozycje	1934	1935	1936	1937	1938[b]				
					Ogółem	Centrale			
						polskie[c]	żydowskie	ukraińskie	niemieckie
	w milionach złotych								
Stan czynny									
Kasa i sumy do dyspozycji	5,5	6,3	1,5	2,5	4,7	1,0	1,1	0,4	2,2
Pożyczki[d]	24,4	23,6	32,3	33,6	38,9	5,3	1,9	3,6	28,1
Należn. z układ. konwers.	—	—	1,7	2,8	2,7	—	—	2,2	0,5
Suma bilansowa	**43,3**	**44,9**	**47,5**	**53,5**	**59,6**	**6,4**	**3,4**	**8,3**	**41,5**
Stan bierny									
Kapitał zakładowy	7,1	7,2	7,1	7,2	7,3	0,7	0,2	0,9	5,5
Rezerwy[e]	2,2	2,3	2,6	2,8	2,8	0,1	0,1	0,9	1,7
Wkłady	18,4	18,5	18,5	20,3	41,5	5,5	1,0	4,4	30,6
Redyskonto weksli	.	.	3,3	3,3	3,9	—	0,8	1,3	1,8

a Bez Centralnej Kasy Spółek Rolniczych i Banku Związku Spółek Zarobkowych. *b* Bilanse brutto. *c* Bank „Społem". Pozostałe centrale polskie ob. część B i C tablicy, str. 224. *d* Dyskonto, protesty weksli, pożyczki terminowe i rachunki bieżące. *e* Bez funduszu amortyzacyjnego. (dok. str. 224)

TABL. 21. CENTRALE KREDYTOWE SPÓŁDZIELNI ZWIĄZKOWYCH (dok.)

B. Bilanse Centralnej Kasy Spółek Rolniczych
Stan w dn. 31.XII

Główne pozycje	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1935	1936	1937	1938
	w milionach złotych									
Stan czynny										
Kasa i sumy do dyspoz.[a]	0,6	0,6	0,6	0,7	1,0	0,6	0,6	1,8	2,0	3,0
Papiery wartościowe[b] . .	0,4	0,3	0,1	0,1	0,1	0,1	1,3	1,4	1,4	2,1
Banki krajowe[a]	0,7	0,2	0,1	0,1	0,1	0,0	2,4	4,6	2,9	1,5
Dyskonto weksli	23,0	41,9	46,0	62,2	50,3	44,8	14,5	8,2	10,6	12,3
Protesty weksli[c]	0,8	0,9	0,7	1,5	3,1	3,5	3,0	2,2	1,4	0,6
Rachunki bieżące . . .	10,6	3,5	4,0	4,2	4,3	3,7	2,0	2,5	2,6	3,7
Pożyczki terminowe . . .	0,3	9,8	12,4	15,6	12,2	11,1	38,7	46,6	52,9	55,4
w tym:										
pożyczki budowlane wiejskie	—	—	—	—	—	—	—	2,0	6,5	9,9
należności z układów konwersyjnych	—	—	—	—	—	—	34,4	43,6	45,6	44,0
Nieruchomości	0,8	1,9	1,8	1,8	1,8	1,8	2,2	2,2	2,1	2,6
Suma bilansowa	**38,5**	**59,9**	**66,8**	**87,6**	**74,2**	**66,9**	**64,8**	**69,8**	**77,0**	**81,7**
Stan bierny										
Kapitały własne	2,2	3,7	4,3	6,0	6,7	6,9	6,6	6,5	6,7	6,5
udziały członków	1,3	2,6	3,2	4,3	4,3	4,2	4,0	4,0	4,0	4,5
wkład państwowy . . .	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
rezerwy	0,5	0,7	0,7	1,3	2,0	2,3	2,2	2,1	2,3	1,6
Wkłady na książeczki . .	0,2	0,4	0,7	1,1	0,8	0,9	1,0	1,4	1,4	1,3
Lokaty spółdzielni kred.	—	—	—	—	—	—	3,1	5,2	8,0	8,3
Rachunki bieżące	2,1	2,3	2,8	4,4	3,5	2,5	2,2	1,4	1,9	3,0
Lokata Min. Skarbu . . . }	19,3	17,3	15,8	17,1	14,9	14,1	6,1	2,0	6,9	10,7
Banki krajowe . . . . . }								2,0	0,8	0,0
Redyskonto weksli . . .	13,2	34,6	41,2	56,5	46,6	41,0	11,8	5,4	6,9	8,1
Redyskonto akceptów Banku Akceptacyjnego . .	—	—	—	—	—	—	32,8	43,7	43,3	42,6
Zyski	0,1	0,1	0,3	0,3	0,0	0,0	0,1	0,1	0,2	0,2
Akcepty B-ku Akcept.[d] .	—	—	—	—	—	—	33,5	45,0	46,3	43,9

a W latach 1927 — 1935 pozostałości na r-kach banków państwowych figurują w pozycji „Banki krajowe". *b* Łącznie z papierami wartościowymi ustawowego kapitału zapasowego. *c* Łącznie z należnościami w dochodzeniu sądowym. *d* Pozycja pozabilansowa.

Uwaga. Dane za lata 1936 — 1938 nie są całkowicie porównywalne z danymi za lata poprzednie z powodu zmiany układu bilansów.

C. Niektóre pozycje bilansów Banku Związku Spółek Zarobkowych
Stan w dn. 31.XII

Główne pozycje	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1935	1936	1937	1938
	w milionach złotych									
Stan czynny										
Dyskonto weksli	82,1	108,4	111,8	107,0	81,0	68,0	48,4	34,7	45,8	53,0
w tym spółdzielni . . .	30,5	31,6	31,8	38,0	32,6	29,5	19,9	3,6	3,2	2,6
Rachunki bieżące	51,8	55,3	57,9	57,5	52,3	51,7	46,3	40,1	28,6	33,2
w tym spółdzielni . . .	8,6	10,5	13,0	12,4	15,1	14,1	13,9	8,8	4,3	2,6
Suma bilansowa	**194,7**	**234,7**	**238,1**	**220,6**	**184,6**	**169,5**	**161,2**	**132,7**	**148,1**	**162,6**
Stan bierny										
Wkłady	77,9	108,5	121,3	120,7	73,5	53,5	45,9	46,9	56,9	69,2
w tym spółdzielni . . .	0,7	1,0	0,8	0,9	1,1	1,0	0,7	1,1	1,7	1,9
Rachunki bieżące	20,3	20,3	18,4	18,7	12,6	9,4	12,2	15,4	22,3	26,4
w tym spółdzielni . . .	3,4	2,8	3,0	3,8	3,0	3,0	4,2	3,8	3,5	4,0
Redyskonto weksli . . .	40,6	44,9	37,3	35,4	52,9	50,0	37,0	21,6	24,9	24,3
w tym spółdzielni . . .	27,7	26,1	20,3	22,5	28,0	26,2	17,5	2,5	1,3	0,7

TABL. 22. BILANSE GMINNYCH KAS POŻYCZKOWO-OSZCZĘDNOŚCIOWYCH

Stan w dn. 31.XII

Główne pozycje	1929	1930	1931	1932	1935	1936	1937
	w tysiącach złotych						
Liczba kas uwzgl. w oprac.	*778*	*838*	*854*	*857*	*887*	*897*	*884*
Stan czynny							
Kasa	786	1 118	713	333	382	463	584
Pożyczki	21 634	25 705	24 205	22 473	24 327	25 633	29 142
w tym układy B-ku Akcept.	—	—	—	—	5 205	9 869	10 793
Nieruchomości i ruchomości	50	82	96	130	146	132	123
Lokaty	40	60	59	93	400	530	736
Towary	352	307	194	139	32	36	34
Straty	12	17	75	194	92	124	48
Suma bilansowa	**23 056**	**27 571**	**25 644**	**23 701**	**26 185**	**27 852**	**31 754**
Stan bierny							
Kapitał zakładowy	3 460	4 339	5 035	5 472	6 261	6 725	7 083
Kapitał zasobowy	313	556	974	1 253	1 754	2 138	2 466
Wkłady	3 926	5 990	7 280	7 487	8 018	8 472	9 979
Długi	13 892	14 681	10 653	8 106	8 264	8 499	10 460
Zyski	682	1 122	816	523	879	971	876

TABL. 23. BILANSE KANTORÓW WYMIANY[a]

Stan w dn. 31.XII

Główne pozycje	1928	1929	1930	1931	1932	1936	1937	1938
	w tysiącach złotych							
Liczba kantor. uwzgl. w oprac.	*57*	*58*	*52*	*48*	*48*	*40*	*37*	*33*
Stan czynny								
Kasa i sumy do dyspozycji	778	857	752	703	678	752	578	509
Waluty zagraniczne	413	580	427	417	551	106	70	49
Papiery wartościowe własne	1 393	1 561	1 269	829	1 073	1 543	1 131	1 103
Banki	8	218	85	134	131	254	225	54
Rachunki zleceniodawców	396	1 778	522	264	425	365	175	63
Ruchomości	136	215	181	87	126	161	153	174
Loteria państwowa	1 100	2 983	3 286	351	383	1 264	1 585	1 866
Rachunek właściciela	271	688	538	104	57	624	109	155
Suma bilansowa	**7 266**	**10399**	**9 208**	**3 999**	**4 123**	**5 622**	**4 195**	**4 211**
Stan bierny								
Kapitał zakładowy	2 014	2 870	2 171	2 196	2 212	1 993	1 660	1 538
Rachunek właściciela	1 090	1 376	1 780	1 204	717	1 388	609	577
Banki	596	1 805	820	82	147	426	171	151
Rachunki zleceniodawców	256	271	97	180	544	203	164	134
Loteria państwowa	130	3 712	4 173	241	287	1 204	1 543	1 700

a Bez kantorów wymiany komunalnych kas oszczędności.

TABL. 24. ZAKŁADY ZASTAWNICZE (LOMBARDY)

Wyszczególnienie	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1935	1936
Liczba zakł. uwzgl. w oprac.[a]	*23*	*24*	*24*	*24*	*23*	*23*	*21*	*21*
Fundusze obrotowe w mil. *zł*[a]	19,1	23,3	31,7	36,1	38,2	35,1	27,3	26,7
kapitały własne[b]	7,3	11,5	14,1	15,5	14,5	14,2	12,5	12,4
kapitały pożyczone	11,8	11,8	17,6	20,6	23,7	20,9	14,8	14,3
Pożyczki udzielone[c]:								
liczba pożyczek w tys.	439,2	438,7	465,6	517,0	512,2	521,4	591,4	635,7
sumy w milionach *zł*	37,4	43,6	52,9	50,7	41,6	33,7	30,3	32,6
Stan bilansowy pożyczek[a]:								
liczba pożyczek w tys.	178,1	207,4	246,4	288,0	325,3	348,4	392,9	401,4
sumy w milionach *zł*	16,9	22,7	28,9	32,3	31,0	27,0	22,5	22,3

a Stan w końcu roku bilansowego. b Łącznie z dotacjami instytucji patronalnych. c W ciągu roku.

C. Kredyty

TABL. 25. KREDYTY KRÓTKOTERMINOWE INSTYTUCJI KREDYTOWYCH I OSZCZĘDNOŚCIOWYCH

Stan w dn. 31.XII

Instytucje Rodzaje kredytów	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1935	1936	1937	1938
	w milionach złotych									
Bank Polski	497	732	781	758	796	700	866	855	708	1 025
Dyskonto weksli[a]	456	641	704	672	670	586	689	681	661	831
Dyskonto biletów skarbowych	—	—	—	—	—	—	68	67	23	82
Pożyczki zastawowe	41	91	77	86	126	114	109	107	24	112
Bank Gospodarst. Krajowego	220	282	327	317	325	284	265	261	336	335
Dyskonto weksli	136	177	185	168	169	135	97	105	168	137
w tym w redyskoncie	19	39	72	78	99	79	35	12	1	31
Otwarty kredyt	62	65	80	114	126	125	133	122	117	142
Pożyczki terminowe	22	40	62	35	30	24	35	34	51	56
Państwowy Bank Rolny	130	190	245	285	250	214	248	239	242	235
Dyskonto weksli	36	46	71	114	109	120	156	157	154	159
w tym w redyskoncie	—	5	29	69	88	107	144	150	134	150
Otwarty kredyt	15	21	34	32	25	18	29	29	45	37
Pożyczki terminowe	79	123	140	139	116	76	63	53	43	39
Banki komunalne	24	45	57	60	59	47	39	28	22	20
Dyskonto weksli	9	20	18	17	15	14	11	9	9	8
w tym w redyskoncie	2	5	6	7	8	5	3	1	0	1
Otwarty kredyt	8	14	22	21	19	8	6	4	3	2
Pożyczki terminowe[b]	7	11	17	22	25	25	22	15	10	10
Banki prywatne i domy bank.	1 102	1 477	1 672	1 587	1 085	862	709	649	710	757
Dyskonto weksli	565	824	877	802	529	432	350	342	384	420
w tym w redyskoncie	252	321	329	294	260	194	139	144	145	122
Otwarty kredyt	520	631	772	762	534	410	334	279	243	} 337
Pożyczki terminowe	17	22	23	23	22	20	25	28	83	
Oddziały banków zagraniczn.	133	183	215	204	120	93	96	98	80	90
Dyskonto weksli	50	66	56	53	23	13	13	19	15	18
w tym w redyskoncie	4	20	19	13	2	1	1	—	0	—
Otwarty kredyt	81	116	152	147	97	80	83	78	64	} 72
Pożyczki terminowe	2	1	7	4	—	—	0	1	1	
Pocztowa Kasa Oszczędności	43	33	35	18	19	19	34	38	49	45
Dyskonto weksli	—	—	13	2	4	3	11	14	24	17
Pożyczki wekslowe	36	20	10	7	8	9	9	8	8	9
Pożyczki zastawowe	7	13	12	9	7	7	14	16	17	19
Komunalne kasy oszczędn.[c]	158	267	360	447	434	384	417	403	412	454
Dyskonto weksli i pożyczki wekslowe	115	190	260	322	307	280	227	200	216	250
w tym weksle w redyskoncie	14	27	46	56	58	49	30	26	19	19
Otwarty kredyt	30	57	70	80	75	65	83	70	53	52
Pożyczki na skrypty dłużne	6	11	13	16	14	11	73	96	104	111
Pożyczki zastawowe	7	9	17	29	38	28	34	37	39	41
Centralna Małopolska Kasa Oszczędności[d]	15	23	30	36	35	31	17	11	9	9
Ukraińska Szczadnycia	0	1	1	1	1	1	0	0	0	1
Gminne kasy pożyczkowo-oszczędnościowe	9	14	22	26	24	22	19	16	18	20

a Od 1933 r. łącznie z dyskontem akceptów Banku Akceptacyjnego. *b* Pożyczki do 5 lat. *c* W latach 1927 — 1933 dane niekompletne. *d* Do 1938 r. Galicyjska Kasa Oszczędności we Lwowie.

Uwaga. Dane dla poszczególnych instytucji nie obejmują należności z tytułu układów konwersyjnych i akceptów Banku Akceptacyjnego. Dane o dyskoncie weksli obejmują również weksle zaprotestowane. Dane o redyskoncie nie obejmują redyskonta akceptów Banku Akceptacyjnego. Należności z tytułu układów konwersyjnych ob. bilanse odnośnych instytucji, str. 216 — 225; stan zatwierdzonych układów konwersyjnych ob. str. 230.

(dok. str. 227)

TABL. 25. KREDYTY KRÓTKOTERMINOWE INSTYTUCJI KREDYTOWYCH I OSZCZĘDNOŚCIOWYCH (dok.)

Stan w dn. 31.XII

Instytucje Rodzaje kredytów	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1935	1936	1937	1938
	w milionach złotych									
Spółdzielnie kredytowe[a] . . .	268	378	485	549	500	434	311	257	297	296
w tym weksle w redyskoncie .	.	66	55	86	80	67	43	50	34	34
Centralna Kasa Spółek Rolniczych	35	56	63	83	70	63	24	14	16	18
Dyskonto weksli[b]	24	43	47	63	54	48	18	10	12	13
w tym w redyskoncie	13	35	41	56	47	41	12	5	7	8
Otwarty kredyt	11	3	4	4	4	4	2	3	3	4
Pożyczki terminowe[c]	0	10	12	16	12	11	4	1	1	1

a Zrzeszone w związkach rewizyjnych. Dane Rady Spółdzielczej. Uwzględniono pożyczki wekslowe i w rachunkach bieżących. *b* Łącznie z należnościami w dochodzeniu sądowym. *c* Bez pożyczek budowlanych.

TABL. 26. KREDYTY ZBOŻOWE

Lata gospodarcze Województwa	Kredyt rejestrowy		Kredyt zaliczkowy	
	Liczba kredytobiorców	Sumy w mil. zł	Liczba kredytobiorców	Sumy w mil. zł
Polska 1934/35	1 847	20.0	18 435	2.8
1935/36	2 434	23.0	48 957	7.3
1936/37	2 335	24.8	48 888	7.0
1937/38	2 617	31.1	58 643	10.6
1938/39	**2 764**	**32.4**	**76 213**	**13.8**
w tym Bank Polski[a] .	.	29.5	.	12.9
Warszawskie	382	3.5	12 337	2.0
Łódzkie	128	0.9	7 411	1.1
Kieleckie	190	1.9	2 500	1.1
Lubelskie	172	2.2	12 884	1.5
Białostockie	93	0.6	4 797	0.7
Wileńskie	91	0.4	1 383	0.2
Nowogródzkie	72	0.4	1 082	0.2
Poleskie	32	0.2	1 801	0.3
Wołyńskie	135	1.5	7 412	1.4
Poznańskie	788	13.3	4 624	1.5
Pomorskie	291	2.6	2 595	1.1
Śląskie	19	0.2	390	0.2
Krakowskie	77	0.8	3 640	0.5
Lwowskie	118	1.8	6 536	0.9
Stanisławowskie	41	0.3	4 407	0.5
Tarnopolskie	135	1.8	2 414	0.6

a Stan redyskonta weksli rolniczych w dn. 30.XI 1938 r.

Uwaga. Kredyty zbożowe rozprowadzały w 1938/39 r.: banki państwowe, Centralna Kasa Spółek Rolniczych, Bank Poznańskiego Ziemstwa Kredytowego, Bank Związku Spółek Zarobkowych, Bank Kwilecki, Potocki i S-ka, Wileński Prywatny Bank Handlowy i Landesgenossenschaftsbank.

TABL. 27. KREDYTY I DOTACJE DLA GOSPODARSTW ROLNYCH DOTKNIĘTYCH KLĘSKAMI ŻYWIOŁOWYMI[a]

Lata	Ogółem	Kredyty	Dotacje[b]
	w milionach zł		
1933–1938	25.9	17.0	8.9
1936	2.8	0.9	1.9
1937	9.4	6.7	2.7
1938	6.5	5.1	1.4

a Z funduszu Min. Roln. i Ref. Roln.
b Łącznie z wartością świadczeń w naturze.

TABL. 28. KREDYTY NA SPŁATY RODZINNE[a]

Lata	Liczba pożyczek	Sumy w mil. zł
1936–1938	2 525	7.9
1936	282	0.8
1937	1 074	3.4
1938	1 169	3.7

a Udzielane przez Państwowy Bank Rolny.

TABL. 29. ROZDZIAŁ KREDYTÓW B. G. K. I P. B. R.

Stan w dn. 31.XII

Kredytobiorcy	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1935	1936	1937	1938
	w milionach złotych									
Kredyty B. G. K. gotówkowe krótko i długoterminowe										
Ogółem	**636**	**747**	**809**	**1015**	**1084**	**1 023**	**1 169**	**1 210**	**1 232**	**1424**
Instytucje i przedsięb. państw.	}124	80	118	181	249	246	243	438	473	658
Przedsięb. koncernu B.G.K.				35	45	42	41	37	29	26
Samorząd terytorialny	48	86	84	104	113	119	139	103	104	114
Spółdzielnie	76	117	180	212	201	171	157	92	64	51
Instytucje finansowe	73	80	86	89	85	97	106	85	99	92
Rolnictwo i hodowla	74	96	46	56	61	53	55	63	56	61
Górnictwo	2	8	1	1	1	4	3	5	5	7
Przemysł	92	100	118	151	149	119	156	171	191	199
Handel towarowy	55	36	29	30	15	13	13	11	14	24
Komunikacja i transport	—	—	2	3	3	3	2	2	2	1
Różni	92	144	145	153	162	156	254	203	195	191
Kredyty P. B. R. krótko i średnio terminowe										
Ogółem	**130**	**191**	**245**	**282**	**228**	**196**	**214**	**212**	**242**	**235**
Rolnicy	15	27	36	48	49	52	83	89	99	91
indywidualnie i grupowo	15	18	27	42	45	47	78	85	97	89
spółki wodne i maszynowe	—	9	9	6	4	5	5	4	2	2
Spółdzielnie	67	105	128	136	103	85	73	68	67	66
Komunalne kasy oszczędności	10	23	38	47	35	28	25	22	22	18
Gminne kasy poż.-oszczędn.	6	9	13	14	10	7	8	8	10	11
Samorząd terytorialny	5	2	1	2	2	2	2	2	4	4
Przedsiębiorstwa rolne i rolniczo-przemysłowe	23	17	20	26	18	13	13	18	34	37
Banki	—	3	4	4	6	5	4	1	2	0
Różni	4	5	5	5	5	4	6	4	4	8

TABL. 30. ROZDZIAŁ KREDYTÓW P. B. R. WEDŁUG WOJEWÓDZTW

Stan w dn. 1.X 1938 R.

Województwa	Ogółem	Kredyty krótko i średnio terminowe				Kredyty długoterminowe			Pożyczki z funduszów rządowych administr.
		Rolnicy	Spółdzielnie	Związki i instytucje komunalne	Inni	w listach zastawnych na: kupno gruntów	w listach zastawnych na: inwestycje rolne	w obligacjach melioracyjn.	
	w milionach złotych								
Polska	**881**	**98**	**60**	**39**	**42**	**70**	**84**	**58**	**430**
Warszawskie	119	20	6	5	10	14	11	12	41
Łódzkie	67	5	2	2	0	9	5	19	25
Kieleckie	69	5	3	4	1	8	4	3	41
Lubelskie	71	6	2	6	2	14	3	1	37
Białostockie	32	3	2	3	0	3	1	1	19
Wileńskie	36	3	6	2	2	2	3	1	17
Nowogródzkie	31	5	3	2	0	2	1	1	17
Poleskie	21	2	2	1	0	1	1	1	13
Wołyńskie	71	8	5	5	1	7	3	1	41
Poznańskie	117	9	5	2	9	3	15	10	64
Pomorskie	144	16	8	3	4	3	15	7	88
Śląskie	29	2	4	0	1	1	9	—	12
Krakowskie	18	3	3	1	2	0	7	0	2
Lwowskie	31	5	5	1	9	1	4	1	5
Stanisławowskie	8	2	1	1	0	0	1	0	3
Tarnopolskie	17	4	3	1	1	2	1	0	5

TABL. 31. KREDYTY BUDOWLANE B. G. K.[a]

Rodzaje funduszów Kredytobiorcy	1924–1938	1927–1930	1931	1932	1935	1936	1937	1938
Liczba pożyczek								
Ogółem	41 177	9 529	795	1 370	4 758	3 144	3 709	3 831
Z funduszów: państwowych	39 678	8 806	764	1 331	4 710	3 122	3 683	3 702
własnych	1 499	723	31	39	48	22	26	129
Instytucje państwowe	16	1	—	—	11	—	—	—
Związki samorządowe	574	343	18	32	8	5	15	6
Spółdzielnie	2 339	1 073	269	170	163	73	53	6
Instytucje społeczne	728	322	48	23	29	26	23	19
Osoby prywatne	37 520	7 790	460	1 145	4 547	3 040	3 618	3 800
Sumy pożyczek w milionach złotych								
Ogółem	743,5	381,2	55,8	29,4	43,6	34,4	24,2	29,1
Z funduszów: państwowych	684,4	347,6	53,1	26,8	42,9	34,3	23,9	28,1
własnych	59,1	33,6	2,7	2,6	0,7	0,1	0,3	1,0
Instytucje państwowe	11,9	2,5	—	—	2,0	—	—	—
Związki samorządowe	59,3	44,1	1,4	1,0	0,9	0,6	0,5	0,3
Spółdzielnie	244,9	160,7	25,7	15,1	4,5	2,8	0,6	0,1
Instytucje społeczne	97,7	48,9	22,4	7,3	1,3	2,2	0,6	1,4
Osoby prywatne	329,7	125,0	6,3	6,0	34,9	28,8	22,5	27,3
Stan bilansowy pożyczek w milionach złotych w dn. 31.XII								
Ogółem	×	×	.	.	600,9	623,5	613,1	618,0
w tym skonwert. na emisyjne i emisyjne w gotówce	×	×	.	.	323,4	361,6	387,2	402,4

a Bez kredytów Państwowego Funduszu Budowlanego na akcję terenową i budownictwo wiejskie oraz bez kredytów z Funduszu Pracy na akcję T. O. R.

Uwaga. Mieszkania i izby w budynkach, na których budowę udzielił pożyczek Bank Gospodarstwa Krajowego ob. dział IV, tabl. 9, str. 64.

TABL. 32. KREDYTY BUDOWLANE WIEJSKIE Z PAŃSTWOWEGO FUNDUSZU BUDOWLANEGO

Lata Instytucje	Liczba pożyczkobiorców	Sumy w tys. zł
Spółdzielnie kredytowe[a]		
1936–1938	**43 188**	**10 940**
1936	9 547	2 000
1937	18 401	4 700
1938	15 240	4 240
Gminne kasy pożycz.-oszczęd.[b]		
1938	2 679	480

a Kredyty rozprowadzane przez Centr. Kasę Sp. Roln. *b* Kredyty rozprowadzane przez P. B. R.

TABL. 33. KREDYTY BUDOWLANE[a] POWSZECHNEGO ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ WZAJEMNYCH

Lata	Liczba pożyczek	Sumy w tys. zł
1925–1937	17 988	13 600
1935	2 263	1 614
1936	1 773	345
1937	1 700	305

a Głównie pożyczki na ogniotrwałe pokrycie budowli na wsi (zwłaszcza po pożarach zbiorowych).

TABL. 34. KREDYTY BUDOWLANE TOWARZYSTWA OSIEDLI ROBOTNICZYCH[a]

Kredytobiorcy	1934–1938	1934	1935	1936	1937	1938
	w tysiącach złotych					
Ogółem	43 239	3 411	9 267	8 416	10 006	12 139
Towarzystwo Osiedli Robotniczych[b]	14 747	700	3 610	4 177	2 380	3 880
Samorząd terytorialny	13 342	1 476	2 307	2 759	3 549	3 251
Organizacje społeczne	1 498	100	190	170	570	468
Spółdzielnie	3 792	735	870	410	907	870
Zakłady przemysłowe	9 860	400	2 290	900	2 600	3 670

a Z lokat Funduszu Pracy w B. G. K. *b* Budownictwo we własnym zakresie.

TABL. 35. AKCJA ODDŁUŻENIOWA W ROLNICTWIE

A. Konwersja krótkoterminowych długów rolniczych w instytucjach kredytowych za pośrednictwem Banku Akceptacyjnego

Stan w dn. 31.XII

Instytucje wierzycielskie	Układy w tysiącach					Sumy w milionach *zł*				
	1934	1935	1936	1937	1938	1934	1935	1936	1937	1938
Ogółem	**89.0**	**273.0**	**389.9**	**413.6**	**382.2**	**140.0**	**285.9**	**401.6**	**449.3**	**409.2**
Banki państwowe . . .	18.7	40.7	68.2	75.7	68.0	51.4	69.1	96.0	110.6	114.9
B. G. K.	1,0	2,1	3,4	3,8	3,6	19,7	24,0	32,9	39,0	34,9
P. B. R.	17,7	38,6	64,8	71,9	64,4	31,7	45,1	63,1	71,6	80,0
Banki prywatne[a] . . .	1.1	7.7	13.8	15.1	9.4	33.7	49.2	68.4	79.9	57.7
Komunalne kasy oszcz.	7.2	43.3	62.1	67.5	65.8	13.7	48.6	72.0	82.5	77.0
Centralna Kasa Sp. Roln.	54.2	124.6	162.4	166.2	153.8	22.6	46.3	60.5	62.6	56.0
Centrale kredyt. spółdz.	1.0	9.2	14.7	15.4	14.1	1.0	11.6	18.8	20.3	18.2
Spółdzielnie kredytowe	6.7	46.6	67.1	71.6	69.2	13.5	54.4	76.8	82.5	76.0
Inne	0.1	0.9	1.6	2.1	1.9	4.1	6.7	9.1	10.9	9.4

a Łącznie z domami bankowymi, Centralną Małopolską Kasą Oszczędności i Ukraińską Szczadnycią.

B. Uporządkowanie długów rolniczych. Sprawy załatwione przez Urzędy Rozjemcze do spraw majątkowych posiadaczy gospodarstw wiejskich

Stan w dn. 31.XII

Lata Województwa	Ogółem		Powiatowe urzędy rozjemcze[a]		Wojewódzkie urzędy rozjemcze[b]	
	Sprawy w tys.	Sumy w mil. *zł*	Sprawy w tys.	Sumy w mil. *zł*	Sprawy w tys.	Sumy w mil. *zł*
Polska . . . . 1934[c]	470.8	191.3	462.1	151.2	8.7	40.1
1935	626.0	305.6	612.8	242.5	13.2	63.1
1936	725.2	414.7	707.9	320.4	17.3	94.3
1937	800.0	510.0	780.2	381.6	19.8	128.4
1938	**861.6**	**631.9**	**838.6**	**431.5**	**23.0**	**200.4**
Centralne	279.3	228.7	270.5	173.7	8.8	55.0
Wschodnie	70.1	51.3	67.7	36.8	2.4	14.5
Zachodnie	85.9	189.9	81.5	113.4	4.4	76.5
Południowe	426.3	162.0	418.9	107.6	7.4	54.4

a Dla spraw mniejszej własności rolnej. *b* Dla spraw większej własności rolnej. *c* Stan w dn. 28.X.

C. Postępowanie układowe dla większej własności rolnej i spółdzielni rolniczo-handlowych

Stan w dn. 31.XII

Lata Województwa	Ogółem			Układy zawarte przez					
				rolników			spółdzielnie rolniczo-handlowe		
	Liczba układów	Zadłużenie przed układem	Zadłużenie po układzie	Liczba układów	Zadłużenie przed układem	Zadłużenie po układzie	Liczba układów	Zadłużenie przed układem	Zadłużenie po układzie
		w mil. *zł*	w mil. *zł*		w mil. *zł*	w mil. *zł*		w mil. *zł*	w mil. *zł*
Polska . . . 1937	17	14.2	8.8	16	13.9	8.6	1	0.3	0.2
1938	**154**	**84.0**	**43.9**	**75**	**63.5**	**36.0**	**79**	**20.5**	**7.9**
Centralne	61	37.4	18.7	42	29.5	17.4	19	7.9	1.3
Wschodnie	5	0.8	0.6	—	—	—	5	0.8	0.6
Zachodnie	63	37.6	20.5	30	29.0	15.9	33	8.6	4.6
Południowe	25	8.2	4.1	3	5.0	2.7	22	3.2	1.4

TABL. 36. EMISJE LISTÓW ZASTAWNYCH I OBLIGACJI INSTYTUCJI KREDYTOWYCH

Wyszczególnienie	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1935	1936	1937	1938
	w milionach złotych									
Stan emisji listów zastawnych i obligacji w dn. 31.XII										
Ogółem	**1098,2**	**1550,8**	**1836,8**	**2070,8**	**2226,1**	**2268,6**	**1971,8**	**2014,1**	**1973,9**	**2013,3**
Tow. kredytowe:										
ziemskie	418.5	453.4	475.2	503.4	546.8	559.1	455.6	386.7	379.0	383,7
miejskie . . .	138,6	202,0	229,8	287,7	333,7	333,4	315,5	311,2	312,8	325,7
Tow. Kredytowe Przemysłu Polsk.	40,7	61,3	68,2	67,7	56,5	47,9	34,8	32,9	31,1	22,6
Banki:										
hipot. prywatne	59,0	86,2	127,0	133,9	135,8	131,8	104,4	103,0	101,0	99,4
w tym Wileński Bank Ziemski	38.2	53.9	94.9	103.1	103.5	100.4	83.3	82.3	79.0	78.2
komunalne . .	8.7	9.5	12.9	20.3	23.0	24.6	25.0	24.1	30.1	37.6
państwowe . . .	432.7	738.4	923.7	1057.8	1130.3	1171.8	1036.5	1156.2	1119.9	1144.3
listy zastawne	112,0	235.4	324,0	415.6	483.3	515.3	437.9	524.4	535.2	556.3
obligacje . . .	320.7	503.0	599.7	642,2	647.0	656.5	598.6	631,8	584,7	588,0
Emisje listów zastawnych i obligacji w ciągu roku										
Ogółem	**389,6**	**489,9**	**289,9**	**281,7**	**195,7**	**85,9**	**65,0**	**155,0**	**74,0**	**91.8**
Tow. kredytowe:										
ziemskie	91.5	52.5	36.6	36.7	26.4	2.9	49.7	0.5	15.3	13.6
miejskie . . .	37,3	68.0	32,6	63,7	52,1	10,9	0.2	0,4	6,5	8.8
Tow. Kredytowe Przemysłu Polsk.	9,7	21,7	7,9	0,5	0,7	—	—	—	—	0.5
Banki:										
hipot. prywatne	8,5	29,4	7,6	12,8	8,7	—	12,6	2,7	2,6	1,8
w tym Wileński Bank Ziemski	2.9	17,3	6.9	12.8	7.0	—	12.6	2.7	0.4	1,3
komunalne . .	8.6	1.5	3.3	8.2	3.6	2.7	1.4	0.4	6.4	8,0
państwowe . . .	234.0	316.8	201.9	159.8	104.2	69.4	1.1	151.0	43.2	49.1
listy zastawne	81.1	128.4	93.8	100.2	80.0	49.8	1,1	95.6	29.9	36.9
obligacje . . .	152,9	188.4	108.1	59.6	24.2	19.6	—	55.4	13.3	12.2

U w a g a. Emisje państwowe i samorządowe ob. dział XXIV, tabl. 3—6 i 34 str. 372, 373 i 393.

TABL. 37. LOKATY DŁUGOTERMINOWE ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ

Stan w dn. 31. XII

Wyszczególnienie	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1936	1937			
								Ogółem	w tym		
									papiery wartościowe	pożyczki hipoteczne[a]	nieruchomości
	w milionach złotych										
Ogółem	**195**[b]	**293**[b]	**448**	**567**	**745**	**807**	**1 105**	**1 184**	625	174	361
w tym papiery wartościowe	48[b]	86[b]	165	218	306	329	549	×	626	×	×
Ubezpieczenia społeczne . .	137	214	314	404	554	601	875	956	522	152	282
Inne ubezpiecz.	58[b]	79[b]	134	163	191	206	230	228	104	22	79
zakłady publ.	22	32	43	47	52	53	72	76	48	6	17
zakłady pryw.	36[b]	47[b]	91	116	139	153	158	152	56	16	62
krajowe . .	36	47	63	76	86	89	86	78	25	10	36
zagraniczne .	.	.	28	40	53	64	72	74	31	6	26

[a] Łącznie z pożyczkami pod zastaw hipotek. [b] Bez zakładów zagranicznych.

TABL. 38. ZOBOWIĄZANIA I NALEŻNOŚCI ZAGRANICZNE POLSKICH INSTYTUCJI KREDYTU KRÓTKOTERMINOWEGO[a]

Stan w dn. 31.XII

Siedziba wierzycieli i dłużników	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1936	1937 Ogółem	1937 w tym płatne natychmiast	1938 Ogółem	1938 w tym płatne natychmiast
	w milionach złotych										
Zobowiązania											
Ogółem . . .	**382**	**524**	**663**	**625**	**398.3**	**290.7**	**215.1**	**185.0**	93.0	**173.1**	96.1
Anglia . . .	54	110	135	179	94.7	56.1	34.5	36.0	4.2	33.0	6.6
Belgia . . .	8	11	39	11	10.9	10.3	9.1	1.2	1.0	3.8	3.6
Francja . . .	71	90	99	104	66.1	56.3	37.9	37.4	17.5	39.0	20.7
Gdańsk W. M.	20	19	22	36	11.4	8.1	13.5	15.2	13.0	11.6	9.5
Holandia . .	22	46	40	40	34.4	19.1	15.0	5.6	4.8	4.2	2.7
Niemcy . .	29	86	116	83	93.3	71.9	45.3	44.1	35.0	37.8	34.0
Austria . . .	34	67	97	64	42.7	31.4	5.7	3.7	2.0		
Stany Zj. Am.	59	61	65	65	15.8	11.6	3.0	3.7	2.3	4.5	2.4
Szwajcaria .	9	19	38	29	16.8	12.7	10.0	10.4	2.9	13.8	6.0
Szwecja . . .	72	3	3	5	7.7	5.3	0.9	2.5	0.5	2.9	0.4
Włochy . . .	1	8	3	3	3.3	3.4	29.0	14.4	1.0	12.3	1.7
Z.S.R.R. . .	3	4	6	6	1.2	4.5	1.8	0.7	0.7	0.3	0.3
Inne kraje .							9.4	10.1	8.1	9.9	8.2
Należności											
Ogółem . .	**138**	**197**	**184**	**180**	**137.6**	**124.4**	**77.6**	**74.6**	55.6	**63.3**	55.5
Anglia . . .	28	39	36	33	16.6	7.3	25.6	17.1	15.7	23.9	22.2
Belgia . . .	0	1	1	1	0.4	0.5	0.6	0.6	0.4	1.9	1.5
Francja . .	8	3	8	13	11.6	11.9	3.7	3.4	3.0	2.0	2.0
Gdańsk W. M.	6	17	11	12	10.6	8.9	8.1	11.8	1.3	5.3	1.2
Holandia .	7	14	6	8	4.0	4.3	0.5	0.8	0.8	1.0	1.0
Niemcy . .	25	20	18	14	18.9	28.3	17.7	18.1	17.1	11.8	10.8
Austria . .	4	7	9	7	3.0	3.2	2.0	1.7	1.4		
Stany Zj. Am.	52	72	75	67	32.0	26.2	10.5	11.3	9.9	11.6	11.6
Szwajcaria .	3	7	6	5	5.0	4.9	1.2	1.5	1.5	0.4	0.4
Szwecja . .	3	1	9	13	10.1	0.3	0.6	0.5	0.5	0.3	0.3
Włochy . . .	1	1	1	1	0.3	0.4	0.2	0.5	0.5	0.7	0.6
Z.S.R.R. . .	1	15	4	6	25.1	28.2	0.3	0.3	0.0	0.0	0.0
Inne kraje .							6.6	7.0	3.5	4.4	3.9

a Bank Gospodarstwa Krajowego, Państwowy Bank Rolny, Bank P.K.O., banki komunalne, banki prywatne i domy bankowe.

TABL. 39. WSKAŹNIK OBIEGU WEKSLOWEGO I PROTESTY WEKSLI[a]

Wyszczególnienie	1929	1930	1931	1932	1934	1935	1936	1937	1938
Wskaźnik obiegu wekslowego[bc]	.	.	*76.7*	*47.5*	*31.7*	*31.7*	*34.8*	*45.0*	*54.2*
Weksle zaprotestowane:									
liczby weksli w tys.	5 545	5 526	5 115	3 584	1 495	1 486	1 581	1 736	2 232
sumy w mil. zł	1 255	1 366	1 328	838	280	231	215	213	268
Stosunek sumy weksli zaprotestowanych do sumy weksli płatn. w %[c]	*9.5*	*11.7*	*12.9*	*12.3*	*6.9*	*5.8*	*5.0*	*4.5*	*4.7*

a W ciągu roku. *b* Rok 1928 = 100. *c* Obliczenia szacunkowe Instytutu Badania Koniunktur Gospodarczych i Cen.

D. Wkłady

TABL. 40. WKŁADY W INSTYTUCJACH KREDYTOWYCH I OSZCZĘDNOŚCIOWYCH

Stan w dn. 31.XII

Instytucje Rodzaje wkładów	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1935	1936	1937	1938
	w milionach złotych									
Bank Polski	422	451	446	189	196	208	188	237	294	206
Rachunki żyrowe	422	451	446	189	196	208	188	237	294	206
w tym kas państwowych	238	268	269	27	6	12	1	1	35	1
Bank Gosp. Krajowego	230	325	255	244	238	261	287	378	540	481
Wkłady: terminowe	59	136	116	104	98	97	84	115	175	154
a vista	140	162	107	82	88	106	133	190	276	251
na książeczki oszcz.	11	19	24	35	46	53	58	50	54	53
Różne salda kredytowe	20	8	8	23	6	5	12	23	35	23
Państwowy Bank Rolny	34	50	68	68	60	60	108	130	178	171
Wkłady: terminowe	24	23	25	30	32	32	59	71	100	95
a vista	10	22	41	37	27	27	46	57	74	73
na książeczki oszcz.	0	5	2	1	1	1	3	2	4	3
Banki komunalne[a]	19	30	30	34	28	29	39	45	59	62
Wkłady: terminowe	7	14	19	16	12	11	16	16	21	19
a vista	6	10	6	7	8	9	10	12	7	8
na książeczki oszcz.	—	—	—	—	0	0	1	3	5	6
Rachunki bieżące	6	6	5	11	8	9	12	14	26	29
Banki prywatne i domy bankowe[a]	696	866	959	1 018	609	512	463	467	556	627
Wkłady: terminowe	190	303	364	381	215	182	114	99	114	122
a vista	191	253	246	221	144	121	129	135	128	147
na książeczki oszcz.	66	104	123	173	81	76	96	89	130	148
Rachunki bieżące	249	206	226	243	169	133	124	144	184	210
Oddziały banków zagranicznych[a]	79	75	78	73	55	52	48	63	62	75
Wkłady: terminowe	17	11	24	24	8	9	11	12	17	10
a vista	6	14	9	14	12	12	8	10	6	3
na książeczki oszcz.	1	6	7	7	4	—	—	—	4	7
Rachunki bieżące	55	44	38	28	31	31	29	41	35	55
Pocztowa Kasa Oszczęd.	201	315	384	432	510	623	881	896	1 038	1094
Wkłady: na książeczki oszcz.	68	122	173	254	332	445	679	664	782	789
czekowe	133	193	211	178	178	178	202	232	256	305
Komun. kasy oszczędn.	201	330	404	535	563	587	677	687	795	851
Wkłady na książeczki oszcz.	183	296	362	491	522	544	617	607	700	748
Rachunki bieżące	18	34	42	44	41	43	60	80	95	103
Centralna Małopolska Kasa Oszczędności[b]	20	28	37	46	39	40	34	32	34	32
Ukraińska Szczadnycia	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Gminne kasy pożyczkowo-oszczędnościowe	1	2	4	6	7	7	8	8	10	11
Spółdzielnie kredytowe[c]	121	210	339	406	343	307	266	263	288	299
Centr. Kasa Sp. Rolnicz.	2	3	4	5	4	3	6	8	11	12
Wkłady na książeczki oszcz.	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Salda kredyt. r-ków bież.	2	2	3	4	3	2	2	2	2	3
Lokaty spółdzielni kred.	—	—	—	—	—	—	3	5	8	8

a Dane za lata 1937 i 1938 nie są całkowicie porównywalne z danymi za lata poprzednie z powodu zmiany układu bilansów. b Do 1938 r. Galicyjska Kasa Oszczędności we Lwowie. c Zrzeszone w związkach rewizyjnych. Dane Rady Spółdzielczej.

TABL. 41. WKŁADY I OBROTY NA KSIĄŻECZKACH OSZCZĘDNOŚCIOWYCH W P.K.O. I K.K.O.

Wyszczególnienie	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1935	1936	1937	1938
Stan wkładów w dn. 31.XII										
Pocztowa Kasa Oszczędności										
Wkłady w mil. *zł*	68	122	173	254	332	445	679	664	782	789
zwykłe	57	92	133	208	277	380	618	599	716	713
premiowane	1	2	5	7	9	10	16	21	30	45
w *zł* w złocie: krajowe	1	1	2	3	12	21	17	19	13	11
zagraniczne	—	0	1	2	3	5	8	8	8	8
zwaloryzowane	9	27	32	34	31	29	20	17	15	12
Książeczki w tys.	180	298	434	606	761	953	1 892	2 287	2 920	3 406
Na 1 książeczkę w zł	*378*	*409*	*399*	*419*	*436*	*467*	*359*	*290*	*268*	*232*
Komunalne kasy oszczędności										
Liczba kas uwzgl. w oprac.	*241*	*314*	*353*	*374*	*379*	*376*	*363*	*362*	*355*	*353*
Wkłady w mil. *zł*	183	296	362	491	522	544	617	607	700	748
miejskie	128	210	256	342	355	372	410	396	456	478
powiatowe	55	86	106	149	167	172	203	207	240	266
wojewódzka	—	—	—	—	—	—	1	1	1	1
międzykomunalne	—	—	.	.	.	.	3	3	3	3
Książeczki w tys.	660	666	811	1 028	1 079	1 146	1 378	1 470	1 598	1 766
Na 1 książeczkę w zł	*277*	*444*	*446*	*478*	*484*	*475*	*448*	*413*	*438*	*424*
Obroty w ciągu roku										
Pocztowa Kasa Oszczędności[a]										
Wpłaty w mil. *zł*	109	167	209	315	425	503	822	804	917	971
Wypłaty w mil. *zł*	75	130	164	236	344	388	764	817	796	961
Przewyżka wpłat (+) lub wypłat (−) w mil. zł	*+ 34*	*+ 37*	*+ 45*	*+ 79*	*+ 81*	*+115*	*+ 58*	*− 13*	*+121*	*+ 10*
Komunalne kasy oszczędności										
Liczba kas uwzgl. w oprac.	.	.	.	.	.	.	*363*	*362*	*355*	*353*
Wpłaty w mil. *zł*	.	.	.	.	.	.	568	628	719	903
Wypłaty w mil. *zł*	.	.	.	.	.	.	537	638	626	855
Przewyżka wpłat (+) lub wypłat (−) w mil. zł	.	.	.	.	.	.	*+ 31*	*− 10*	*+ 93*	*+ 48*

a Bez wkładów zwaloryzowanych.

TABL. 42. WKŁADY NA KSIĄŻECZKACH OSZCZĘDNOŚCIOWYCH W K.K.O.

A. Według województw
Stan w dn. 31.XII

Województwa	1937	1938	Województwa	1937	1938	Województwa	1937	1938
	w mil. *zł*			w mil. *zł*			w mil. *zł*	
Polska	**699.9**	**747.9**	Białostockie	4.3	5.2	Pomorskie	59.0	65.1
M. st. Warszawa	106.7	117.3	Wileńskie	7.3	8.0	Śląskie	130.6	152.3
Warszawskie	37.6	42.3	Nowogródzkie	1.9	2.2	Krakowskie	122.2	118.0
Łódzkie	16.6	18.9	Poleskie	1.9	2.3	Lwowskie	80.2	74.0
Kieleckie	15.0	17.9	Wołyńskie	4.2	4.9	Stanisławowskie	10.7	10.4
Lubelskie	8.4	9.7	Poznańskie	86.6	93.1	Tarnopolskie	6.7	6.3

B. Według wysokości wkładów w 1938 r.
Stan w dn. 31.XII

Wyszczególnienie	Ogółem	Kasy, których wkłady wynosiły milionów *zł*							
		do 0,1	0,1—0,5	0,5—1,0	1,0—2,0	2,0—5,0	5,0—10,0	10,0—50,0	50,0 i więcej
Liczba kas	353	34	149	66	55	29	9	8	3
w tym miejskie	121	20	35	16	24	13	5	5	3
Sumy wkładów w mil. *zł*	747,9	1,8	40,6	46,2	76,1	89,2	59,9	216,2	217,9
w tym w kasach miejskich	478,1	0,7	8,9	11,3	34,9	41,1	36,8	126,5	217,9

TABL. 43. WKŁADY OSZCZĘDNOŚCIOWE W KASACH OSZCZĘDNOŚCI W NIEKTÓRYCH KRAJACH

Stan w dn. 31.XII

Kraje	Waluta	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1936	1937	1938	1938
		w milionach jednostek waluty danego kraju									w mil. zł
Anglia[a]	£	399	409	410	423	432	460	645	694	747	18712
Belgia	fr.	3 424	4 170	5 438	7 653	9 115	9 813	11456	12489	12319	2 201
Dania[b]	kor.	1 989	2 041	2 120	2 202	2 192	2 185	2 211	2 190	2 254	2 607
Francja	fr.	21281	27047	31973	38603	50861	57283	59029	60247	62263	8 686
Holandia	flor.	657	695	732	805	888	958	1 041	1 158	1 196	3 491
Japonia	jen	2 608	2 984	3 479	3 890	4 252	4 381	5 195	5 803	6 975	10542
Niemcy	RM	4 839	7 205	9 314	10752	10123	10195	14615	16062	17687	37592
Polska[c]	zł	251	418	535	745	854	989	1 271	1 482	1 537	1 537
St. Zj. Am.[d]	$	8 225	8 825	9 157	9 391	10382	10824	11292	11481	11548	61088
Szwajcaria	fr.	1 619	1 702	1 817	2 019	2 386	2 628	2 718	2 883	2 915	3 495
Włochy	lira	22007	24082	25667	27617	29884	32761	39363	43148	44980	12549

[a] Stan w dn. 20.XI. [b] Stan w dn. 31. III następnego roku. [c] Wkłady na książeczki oszczędnościowe w P.K.O. i w komunalnych kasach oszczędności. [d] Stan w dn. 30.VI.

E. Giełdy i kursy

TABL. 44. OBROTY NA GIEŁDACH PIENIĘŻNYCH

Wyszczególnienie	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1934	1935	1936	1937	1938
Ogółem											
Transakcje w tys.	184	87	69	56	53	50	52	50	51	54	56
Obroty w mil. zł	1 204	917	584	747	1 007	685	510	662	531	508	564
Waluty	934	732	466	619	897	590	396	567	421	389	441
w tym dewizy	859	711	440	565	741	571	392	563	420	389	441
Papiery wartościowe	270	185	118	128	110	95	114	95	110	119	123
akcje	151	74	32	24	17	10	12	11	18	14	19
papiery procentowe	119	111	86	104	93	85	102	84	92	105	104
Giełda w Warszawie											
Transakcje w tys.	117	64	49	41	43	42	43	42	45	47	46
Obroty w mil. zł	1 149	876	550	713	986	672	495	642	517	496	549
Waluty	923	725	455	604	892	587	392	555	415	387	439
w tym dewizy	858	710	438	562	741	571	392	555	415	387	439
Papiery wartościowe	226	151	95	109	94	85	103	87	102	109	110
akcje	132	65	26	20	15	9	11	11	18	14	17
papiery procentowe	94	86	69	89	79	76	92	76	84	95	93
Giełdy prowincjonalne											
Transakcje w tys.	67	23	20	15	10	8	9	8	6	7	10
Obroty w mil. zł	55	41	34	34	21	13	15	20	14	12	15
Kraków	5	4	3	2	1	1	1	1	1	0	1
Lwów	4	4	4	3	1	0	0	8	5	2	3
Łódź	11	6	10	14	5	3	7	6	2	2	2
Poznań	33	26	15	13	13	8	7	5	6	8	9
Wilno	2	1	2	2	1	1	0	0	0	0	0
Waluty	11	7	11	15	5	3	4	12	6	2	2
w tym dewizy	1	1	2	3	0	—	0	8	5	2	2
Papiery wartościowe	44	34	23	19	16	10	11	8	8	10	13
akcje	19	9	6	4	2	1	1	0	0	0	2
papiery procentowe	25	25	17	15	14	9	10	8	8	10	11

TABL. 45. PARYTETY I KURSY WALUT ORAZ WAŻNIEJSZE DATY DOTYCZĄCE WALUT NIEKTÓRYCH KRAJÓW

Kraje Waluty	1928[a] Parytet	1928[a] Kurs	1939[b] Parytet	1939[b] Kurs	Oficjalne zawieszenie waluty złotej (gold standard)	Wprowadzenie lub zniesienie kontroli dewiz[d]	Deprecjacja lub dewaluacja w stosunku do parytetu złota	Wprowadzenie nowego parytetu
	za 100 jednostek[c] waluty danego kraju w złotych				Ważniejsze daty dotyczące walut w latach 1929 – 1939			
Anglia (£)	43,38	43,27	43,38	24,84	IX.31	—	IX.31	—
Argentyna (peso)	8,60[e] 3,78[f]	8,54[e] 3,78[f]	8,60[e] 3,78[f]	8,58[e] 1,22[f]	XII.29	X.31	XI.29	—
Belgia (belga=5 fr.)	123,95	123,92	89,24	89,35	III.35	III.35 (IV.35)	III.35	III.35[g] III.36
Boliwia (boliviano)	325,36	325,36	325,36	22,00	IX.31	X.31	III.30	—
Brazylia (milreis)	106,64	106,08	106,64	31,71	—	V.31	XII.29	—
Bułgaria (lewa)	6,44	6,42	6,44	6,42	—	1918	—	—
Chile (peso)	108,45	107,86	108,45	21,42	IV.32	VII.31	IV.32	—
Dania (korona)	238,89	237,76	238,89	111,00	IX.31	XI.31	IX.31	—
Egipt (£)	44,06	44,23	44,06	25,50	IX.31	—	IX.31	—
Estonia (korona)	238,89	238,90	238,89	137,14	VI.33	XI.31	VI.33	—
Finlandia (marka)	22,45	22,46	22,45	10,98	X.31	—	X.31	—
Francja (fr.)	34,93	34,88	34,93	14,07	—	—	IX.36, VI.37	—
Gdańsk W. M. (gulden)	173,52	173,06	100,00	100,00	—	VI.35	V.35	V.35
Grecja (drachma)	11,57	11,50	11,57	4,53	IV.32	IX.31	IV.32	—
Holandia (floren)	358,31	358,08	358,31	282,00	IX.36	—	IX.36	—
Indie Bryt. (rupia)	325,36	325,36	325,36	187,00	IX.31	—	IX.31	—
Japonia (jen)	4,44	4,09	4,44	1,45	XII.31	VII.32	XII.31	—
Jugosławia (dinar)	172,00	15,69	15,70	12,12	—	X.31	VII.32	V.31
Kanada ($)	8,91	8,90	8,91	5,29	X.31	—	IX.31	—
Litwa (lit)	89,14	89,14	89,14	89,40	—	X.35	—	—
Łotwa (łat)	172,00	172,04	172,00	98,93	IX.36	X.31	IX.36	—
Niemcy (RM)	212,35	212,17	212,35	212,54	—	VII.31	—	—
Norwegia (korona)	238,89	238,00	238,89	124,90	IX.31	—	IX.31	—
Portugalia (escudo)	963,23	39,31	39,44	22 55	XII.31	X.22, (X.37)	X.31	VI.31
Rumunia (leu)	172,00	5,39	5,33	3,79	—	V.32	VII.35	II.29
Szwajcaria (fr.)	172,00	171,85	112,56- 127,38	118,70	—	—	IX.36	IX.36[g]
Szwecja (korona)	238,89	238,47	238,89	128,20	IX.31	—	IX.31	—
Stany Zj. Am. ($)	8,91	8,90	5,26	5,31	IV.33	III.33 (XI.34)	IV.33	I.34[g]
Turcja (£)	39,19	4,40	39,19	4,26	.	II.30	1915	—
Urugwaj (peso)	9,22	9,15	9,22	1,91	XII.29	IX.31	IV.29	—
Węgry (pengö)	155,91	155,39	155,91	104,63	—	VII.31	—	—
Włochy (lira)	46,92	46,70	27,71	27,94	—	V.34	III.34, X.36	X.36[g]

a W końcu roku. *b* W końcu marca. *c* Dla Anglii, Argentyny, Egiptu, Japonii, Kanady, St. Zj. Am., Turcji i Urugwaju za jednostkę. *d* Daty zniesienia kontroli dewiz podano w nawiasach. *e* Peso złoty. *f* Peso papierowy. *g* Parytet tymczasowy.

Uwaga. Parytet złotego w latach 1928–1938 nie uległ zmianie (z 1 *kg* czystego złota wybija się 5924,44 *zł*). W dn. 26. IV 1936 r. wprowadzono w Polsce kontrolę dewiz.

Źródło dat dotyczących walut: *Aperçu de la Situation Monétaire*, Genewa 1938 i 1939.

TABL. 46. KURSY WALUT NA GIEŁDZIE W WARSZAWIE[a]

Jednostka notowania Waluta	Przeciętne kursy roczne — w złotych									
	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1935	1936	1937	1938
1 dolar St. Zj. Am.	8,93	8,90	8,90	8,91	8,92	8,92	5,30	5,30	5,28	5,30
1 funt szterlingów	43,50	43,39	43,31	43,36	40,48	31,29	25,99	26,34	26,13	25,93
100 belg (500 franków) . .	124,42	124,12	123,98	124,41	124,38	124,19	97,92	89,63	89,24	89,69
100 franków francuskich . .	35,12	34,97	34,94	35,00	34,99	35,03	34,98	32,43	21,39	15,31
100 franków szwajcarskich .	172,36	171,72	171,93	172,92	173,17	173,19	172,28	160,16	121,26	121,34
100 florenów holenderskich .	358,81	358,52	357,93	358,68	359,21	359,67	358,91	341,88	291,03	291,88
100 guldenów gdańskich . . .	173,57	173,52	173,18	173,38	173,57	173,95	148,64	100,00	100,00	100,00
100 koron duńskich	238,82	238,22	237,61	238,51	223,95	168,20	116,07	117,62	116,68	115,84
100 koron szwedzkich . . .	239,66	238,73	238,59	239,40	227,70	164,93	134,03	135,84	134,75	133,70
100 lir włoskich .	46,15	46,88	46,66	46,71	46,56	45,77	43,88	31,48	27,85	27,92
100 marek niemieckich . .	212,33	212,44	211,94	212,50	211,05	211,84	213,20	213,12	212,38	212,54

[a] Dla walut nie notowanych w danym roku na giełdzie w Warszawie podano mniejszym drukiem kursy arbitrażowe na Nowy Jork lub Zurych.

TABL. 47. KURSY PAPIERÓW PROCENTOWYCH

Oprocentowanie nominalne Nazwa pożyczki Rok emisji	Waluta	Przeciętne kursy roczne — w odsetkach wartości nominalnej							
		1927	1928	1929	1930	1931	1932	1937	1938
Pożyczki państwowe na Giełdzie w Warszawie									
3% Prem. Poż. Inwest. 1935	zł w zł.	×	×	×	×	×	×	67,2	82,5
4% Prem. dolarowa 1931 .	$[a]	×	×	×	×	95,6	108,1	92,7	94,3
5% Konwersyjna 1924 . . .	zł	62,0	67,0	57,9	53,3	49,3	38,6	59,0	69,1
5% Konwersyjna kolej. 1926	zł	61,1	61,2	52,7	49,1	42,5	32,5	56,4	67,2
6% Dolarowa 1919/20[b] . . .	$	83,7	85,6	83,2	76,6	67,8	55,2	56,4[c]	×
7% Stabilizacyjna 1927[b] . .	$[d]	—	92,5	90,8	85,9	71,3	52,7	54,6[c]	×
4½% Wewn. Poż. Państw. 1937	zł	×	×	×	×	×	×	56,5[e]	65,5
Listy zastawne na Giełdzie w Warszawie									
4½% Tow. Kredytowego Ziemskiego w Warszawie . . .	zł	56,2	53,1	48,5	53,9	48,6	37,9	53,9	64,0
4½% M. st. Warszawy 1925 .	zł	58,5	54,1	46,9	53,6	50,5	45,0	56,8	72,3
5(8)%[f] M. st. Warszawy 1933	zł	76,8	75,0	67,6	74,3	69,3	58,1	59,7	72,3
5(8)%[f] M. Łodzi 1933	zł	74,0	68,6	60,6	68,3	65,4	56,4	53,8	64,9
5½(8)%[g] Banku Gospodarstwa Krajowego	zł w zł.	89,8	93,9	94,0	94,0	94,0	94,0	94,0	92,6
5½(8)%[g] Państwowego Banku Rolnego	zł w zł.	89,9	93,9	94,0	94,0	94,0	94,0	94,0	92,6
Listy zastawne na Giełdzie w Poznaniu									
4% Konwersyjne Poznańsk. Ziemstwa Kredytowego . .	zł	50,5	53,3	43,7	41,1	33,3	28,2	45,6	54,5
4½(8)%[f] Dolarowe Pozn. Ziemstwa Kredytowego	$ (zł)[h]	91,3	95,5	92,9	93,9	86,3	60,1	52,2	64,1

[a] Według parytetu 1 dolar = 8,914 zł. [b] W II półroczu 1937 r. skonwertowano na 4½% Wewnętrzną Pożyczkę Państwową. [c] Przeciętna za I półrocze. [d] Transza dolarowa według parytetu 1 dolar = 5,183 fr. szwajc. [e] Przeciętna za II półrocze. [f]–[g] Oprocentowanie obniżono: [f] – w 1932 r., [g] – w 1938 r. W nawiasach oprocentowanie dawne. [h] Od 1936 r. 4½% złotowe listy zastawne.

TABL. 48. KURSY POLSKICH POŻYCZEK NA GIEŁDACH ZAGRANICZNYCH

Oprocentowanie nominalne Nazwa pożyczki Rok emisji	Giełda	Przeciętne kursy roczne							
		1927	1928	1929	1930	1931	1932	1937	1938
		w odsetkach wartości nominalnej							
4½(7)% Stabilizacyjna 1927	Londyn	—	91,4	86,8	86,0	73,4	69,7	65,0	62,4
	Zurych	—	91,5	86,4	84,7	67,5	51,3	—	—
	N.Jork	90,9	89,7	84,1	82,4	68,0	51,0	69,7	62,7
4½(8)% Dolarowa 1925 . .	N.Jork	97,7	100,0	95,0	91,6	73,3	55,7	52,8	45,8
4½(6)% Dolarowa 1919/20 .	N.Jork	82,4	83,9	78,1	73,4	63,7	53,5	55,6	49,8
4½(7)% M. st. Warszawy 1928	N.Jork	×	87,5	78,9	72,3	52,7	38,0	49,1	44,5
4½(7)% Woj. śląskiego 1928 .	N.Jork	×	87,6	77,6	70,5	52,3	38,6	49,5	45,1

Uwaga. W 1938 r. obniżono oprocentowanię. W nawiasach podano dawne oprocentowanie.

TABL. 49. KURSY POŻYCZEK NIEKTÓRYCH KRAJÓW NA GIEŁDZIE W NOWYM JORKU

Kraje	Rok		Oprocentowanie nominalne	Przeciętne kursy roczne							
	zaciągnięcia	spłaty		1927	1928	1929	1930	1931	1932	1937	1938
				w odsetkach wartości nominalnej							
Anglia . .	1917	1937	5½	105,1	105,1	102,9	104,7	103,4	101,7	×	×
Belgia . .	1924	1955	6	97,8	100,5	100,1	103,1	98,7	90,3	107,4	104,2
Finlandia .	1923	1945	6	95,5	97,7	92,2	92,9	76,3	55,8	107,0	106,3
Francja . .	1924	1949	7	104,4	107,6	108,6	118,2	117,2	114,6	117,6	110,5
Jugosławia	1922	1962	8	100,3	99,1	88,7	93,6	75,2	33,5	29,4	29,0
Niemcy .	1930	1965	5½	×	×	×	81,2	61,0	42,0	26,1	25,4
	1924	1949	7	106,8	106,9	105,9	105,7	86,4	63,5	31,6	31,4
Polska .	1927	1947[a]	4½(7)[b]	90,9	89,7	84,1	82,4	68,0	51,0	69,7	62,7
St. Zj. Am.	1926	1956	3¾	105,4	105,3	101,3	105,4	104,8	99,5	110,2	112,3
Węgry . .	1924	1944	7½	102,6	101,9	100,3	100,9	79,3	38,8	55,4	44,4
Włochy . .	1925	1951	7	95,2	98,2	95,6	97,4	96,0	91,3	84,2	77,3

a W r. 1938 rok spłaty przesunięto na 1968 r. *b* W 1938 r. obniżono oprocentowanie. W nawiasach podano dawne oprocentowanie.

TABL. 50. WSKAŹNIKI KURSÓW AKCJI PRZEMYSŁOWYCH W NIEKTÓRYCH KRAJACH WEDŁUG KURSÓW NA GIEŁDACH WEWNĘTRZNYCH

Rok 1928=100. Przeciętne roczne

Kraje	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
Anglia	87	100	98	79	61	59	73	88	98	113	106	86
Belgia	.	100	92	63	46	35	34	28	35	43	57	47
Dania	101	100	106	99	90	79	88	102	104	112	115	112
Francja	66	100	127	107	73	60	57	45	46	42	55	52
Hiszpania[a] . . .	.	.	.	100	84	65	56	58	63	.	.	.
Holandia . . .	.	100	103	72	54	35	39	41	40	46	69	67
Japonia[b]	.	.	.	75	76	104	177	223	182	206	252	245
Kanada	71	100	143	92	53	34	51	67	78	107	111	92
Niemcy	108	100	89	71	54	36	46	53	62	69	77	75
Norwegia[c] . . .	.	.	100	78	62	54	68	73	84	109	126	114
Polska[d] . . .	.	100	71	50	29	20	21	21	24	27	32	44
St. Zj. Am. . . .	77	100	123	91	57	30	43	53	59	83	85	65
Szwajcaria . . .	81	100	95	87	67	50	61	63	67	77	101	124
Szwecja	86	100	91	77	47	34	38	49	52	76	73	70
Węgry	100	100	81	62	49	46	42	39	52	69	86	59
Włochy	84	100	100	86	60	45	52	61	68	73	89	84

a 1930 r.=100. *b* Styczeń 1930 r. = 100. *c* 1929 r.=100. *d* Wskaźnik Instytutu Badania Koniunktur Gospodarczych i Cen.

F. Bilanse płatnicze

Dane tabl. 51–54 zestawione zostały na podstawie opracowania Instytutu Badania Koniunktur Gospodarczych i Cen

TABL. 51. BILANS PŁATNICZY

Rodzaje wymiany	1936			1937		
	Przychód	Rozchód	Saldo	Przychód	Rozchód	Saldo
	w milionach złotych					
Ogółem obroty płatnicze uchwycone statystycznie (I–III)	1319,7	1296,0	+ 23,7	1440,9	1353,9	+ 87,0
I. Kapitały zagraniczne w Polsce .	164,8	326,3	−161,5	242,4	294,7	− 52,3
Akcje i udziały w przedsiębiorstwach	31,2	16,1	+ 15,1	11,5	7,5	+ 4,0
Obligacje i listy zastawne	0,3	61,9	− 61,6	0,1	41,7	− 41,6
Skarbu Państwa	—	38,0	− 38,0	—	19,5	− 19,5
samorządu terytorialnego	—	11,5	− 11,5	—	12,2	− 12,2
banków i towarzystw kredytowych .	0,3	7,4	− 7,1	—	3,9	− 3,9
przedsiębiorstw	—	2,7	− 2,7	0,1	0,2	− 0,1
wylosowane[a]	—	2,3	− 2,3	—	5,9	− 5,9
Długi gotówkowe publiczne	5,1	17,4	− 12,3	106,0	25,3	+ 80,7
Skarbu Państwa wobec rządów . .	—	5,0	− 5,0	—	7,0	− 7,0
inne Skarbu Państwa i urzędów państw.	5,1	11,0	− 5,9	103,5	17,3	+ 86,2
samorządu terytorialnego	—	1,4	− 1,4	2,5	1,0	+ 1,5
Długi gotówkowe prywatne	128,2	230,9	−102,7	124,8	220,2	− 95,4
banków	—	45,1	− 45,1	—	27,7	− 27,7
krajowych instytucji ubezpieczeniow.	—	3,9	− 3,9	—	3,6	− 3,6
oddziałów zagraniczn. instyt. ubezp.	0,1	0,4	− 0,3	2,7	0,6	+ 2,1
przedsiębiorstw	128,1	181,5	− 53,4	122,1	188,3	− 66,2
II. Kapitały polskie za granicą . .	23,6	9,5	+ 14,1	22,7	8,9	+ 13,8
Papiery wartościowe i udziały . .	2,3	4,8	− 2,5	6,9	3,3	+ 3,6
akcje i udziały w przedsięb. zagran.	2,3	4,8	− 2,5	4,2	2,5	+ 1,7
obligacje i listy zastawne	—	—	—	2,7	0,8	+ 1,9
Kredyty gotówkowe	21,3	4,7	+ 16,6	15,8	5,6	+ 10,2
państwowe	—	—	—	0,8	—	+ 0,8
banków	12,6	—	+ 12,6	4,7	—	+ 4,7
krajowych instytucji ubezpieczeniow.	3,7	—	+ 3,7	5,6	—	+ 5,6
oddziałów zagraniczn. instyt. ubezp.	0,5	1,2	− 0,7	0,1	1,1	− 1,0
przedsiębiorstw	4,5	3,5	+ 1,0	4,6	4,5	+ 0,1
III. Wymiana towarów i usług . . .	1131,3	960,2	+171,1	1175,8	1050,3	+125,5
Towary	850,6	740,8	+109,8	878,6	843,3	+ 35,3
obroty ujęte przez statystykę handlu zagranicznego	850,6	739,8	+110,8	878,6	835,7	+ 42,9
zakup statków i taboru kolejowego .	—	1,0	− 1,0	—	7,6	− 7,6
Zyski i procenty	3,6	104,4	−100,8	4,9	87,4	− 82,5
zyski, dywidendy, tantiemy itp. . .	0,9	20,0	− 19,1	1,2	22,8	− 21,6
procenty od obligacji i listów zast.:						
Skarbu Państwa	—	24,4	− 24,4	—	7,2	− 7,2
samorządu terytorialnego	—	7,0	− 7,0	—	4,2	− 4,2
banków i towarzystw kredytowych	—	7,3	− 7,3	—	6,7	− 6,7
przedsiębiorstw	0,3	10,7	− 10,4	0,3	4,4	− 4,1
procenty od kredytów gotówkowych:						
Skarbu Państwa	—	5,2	− 5,2	—	14,1	− 14,1
samorządu terytorialnego	—	1,1	− 1,1	—	1,2	− 1,2
banków (wraz z prowizjami) . . .	2,3	14,1	− 11,8	2,1	9,3	− 7,2
przedsiębiorstw	0,1	14,6	− 14,5	0,1	17,5	− 17,4
procenty od należności kolejowych .	—	—	—	1,2	—	+ 1,2

a Skarbu Państwa, samorządu terytorialnego, banków, towarzystw kredytowych i przedsiębiorstw.

Uwaga. Ob. uwagę pod tabl. 51, str. 240. (dok. str. 240)

TABL. 51. BILANS PŁATNICZY (dok.)

Rodzaje wymiany	1936 Przychód	1936 Rozchód	1936 Saldo	1937 Przychód	1937 Rozchód	1937 Saldo
	w milionach złotych					
Inne usługi i świadczenia	277,1	115,0	+162,1	292,3	119,6	+172,7
emigracja	135,6	4,3	+131,3	123,2	11,3	+111,9
turystyka	23,8	56,7	— 32,9	25,1	48,7	— 23,6
usługi kolejowe	50,6	5,7	+ 44,9	51,4	4,3	+ 47,1
usługi morskie	36,0	18,8	+ 17,2	50,7	23,4	+ 27,3
usługi pocztowe	1,9	1,2	+ 0,7	2,4	1,9	+ 0,5
usługi maklerskie i spedycyjne . . .	8,0	3,0	+ 5,0	11,8	5,0	+ 6,8
prowizje handlowe	.	.	.	5,9	5,3	+ 0,6
licencje	0,3	12,8	— 12,5	0,1	9,2	— 9,1
wydatki rządowe, renty i emerytury	15,0	12,5	+ 2,5	14,2	10,5	+ 3,7
ofiary na cele dobroczynne	5,9	—	+ 5,9	7,5	—	+ 7,5
IV. Saldo obrotów płatniczych statystycznie nie uchwyconych i ruchu rezerw kruszcowo-walutowych Banku Polskiego[a]	×	×	— 23,7	×	×	—87,0

[a] Łączne saldo: 1—obrotów płatniczych statystycznie nie uchwyconych oraz 2 — ruchu rezerw kruszcowo-walutowych Banku Polskiego (dodatkowy transfer; w latach 1936 i 1937 przypływ złota, dewiz i walut).

Uwaga. Dane w pozycjach nie wydzielonych osobno w obliczeniach za 1936 r. oznaczono kropkami.

TABL. 52. OBROTY BEZGOTÓWKOWE (CLEARING)

Należności[a]	Zobowiązania[b] Ogółem	Towary	Turystyka[c]	Usługi kolejowe	Usługi pocztowe	Zyski i procenty	Zakup statków	Reasekuracja	Inne
	w milionach złotych								
					1936				
Ogółem	**276,1**	**152,9**	**7,3**	**21,6**	**1,2**	**4,2**	**14,0**	**32,4**	**42,5**
Towary	157,1	140,9	2,0	—	—	—	14,0	—	0,2
Turystyka[d]	2,9	—	2,9	—	—	—	—	—	—
Usługi kolejowe	48,5	11,7	—	21,6	—	4,2	—	—	11,0
Usługi pocztowe	1,2	—	—	—	1,2	—	—	—	—
Reasekuracja	32,4	—	—	—	—	—	—	32,4	—
Inne	34,0	0,3	2,4	—	—	—	—	—	31,3
					1937				
Ogółem	**415,5**	**289,8**	**27,0**	**25,0**	**1,5**	**4,5**	**3,8**	**35,2**	**28,7**
Towary	269,3	238,1	16,3	—	—	3,0	3,8	—	8,1
Turystyka[d]	3,3	—	3,3	—	—	—	—	—	—
Usługi kolejowe	81,2	47,7	4,7	25,0	—	—	—	—	3,8
Usługi pocztowe	1,5	—	—	—	1,5	—	—	—	—
Reasekuracja	35,2	—	—	—	—	—	—	35,2	—
Inne	25,0	4,0	2,7	—	—	1,5	—	—	16,8

[a] Wartość należności rozliczonych za zobowiązania. [b] Wartość zobowiązań rozliczonych za należności. [c]—[d] Wydatki turystów: [c]—polskich za granicą, [d]—zagranicznych w Polsce.

TABL. 53. BILANS WYMIANY TOWARÓW I USŁUG (BRUTTO) [a]

Rodzaje wymiany	1936			1937		
	Przychód	Rozchód	Saldo	Przychód	Rozchód	Saldo
	w milionach złotych					
Ogółem	1 347,3	1 335,7	+ 11,6	1 550,3	1 630,2	— 79,9
Towary	1 026,2	1 018,9	+ 7,3	1 195,5	1 272,5	— 77,0
obroty ujęte przez statystykę handlu zagranicznego	1 026,2	1 003,4	+ 22,8	1 195,5	1 252,9	— 57,4
zakup statków i taboru kolejowego	—	15,5	— 15,5	—	19,6	— 19,6
Zyski i procenty	9,6	181,4	— 171,8	8,4	185,4	— 177,0
zyski, dywidendy, tantiemy itp.	0,9	30,6	— 29,7	1,2	37,7	— 36,5
procenty od obligacji i listów zastawnych:						
Skarbu Państwa	—	36,4	— 36,4	—	23,3	— 23,3
samorządu terytorialnego	—	7,0	— 7,0	—	4,2	— 4,2
banków i towarzystw kredytowych	—	6,7	— 6,7	—	5,7	— 5,7
przedsiębiorstw	0,3	11,4	— 11,1	0,3	16,1	— 15,8
procenty od kredytów gotówkowych:						
Skarbu Państwa	—	4,8	— 4,8	—	14,1	— 14,1
samorządu terytorialnego	—	1,2	— 1,2	—	1,2	— 1,2
banków (wraz z prowizjami)	2,3	14,1	— 11,8	2,1	9,3	— 7,2
przedsiębiorstw	0,2	63,7	— 63,5	0,3	65,9	— 65,6
procenty od kredytów towarowych	0,7	5,5	— 4,8	0,9	7,9	— 7,0
procenty od należności kolejowych	5,2	—	+ 5,2	3,6	—	+ 3,6
Inne usługi i świadczenia	311,5	135,4	+ 176,1	346,4	172,3	+ 174,1
emigracja	135,9	9,3	+ 126,6	124,2	16,6	+ 107,6
turystyka	29,0	65,0	— 36,0	30,2	76,6	— 46,4
usługi kolejowe	69,9	10,5	+ 59,4	84,9	9,2	+ 75,7
usługi morskie	43,4	19,0	+ 24,4	58,2	23,5	+ 34,7
usługi pocztowe	3,7	2,9	+ 0,8	4,2	2,9	+ 1,3
usługi maklerskie i spedycyjne	8,0	3,0	+ 5,0	11,8	5,0	+ 6,8
prowizje handlowe	.	.	.	9,5	11,8	— 2,3
licencje	0,7	13,2	— 12,5	1,7	14,9	— 13,2
wydatki rządowe, renty, emerytury	15,0	12,5	+ 2,5	14,2	11,8	+ 2,4
ofiary na cele dobroczynne	5,9	—	+ 5,9	7,5	—	+ 7,5

[a] Całkowita wartość wymiany towarów, usług i świadczeń dokonanych w danym roku oraz przypadające za dany rok korzyści majątkowe (tabl. 51 zawiera rzeczywiste obroty płatnicze wynikłe z wymiany towarów, usług i świadczeń oraz spłaty zaległości z tych tytułów, tabl. 52 zawiera obroty bezgotówkowe).

Uwaga. Dane w pozycjach nie uchwyconych w obliczeniach za 1936 r. oznaczono kropkami.

TABL. 54. NALEŻNOŚCI I ZOBOWIĄZANIA ZAGRANICZNE
Stan w dn. 31.XII

Rodzaje należności i zobowiązań	1935	1936	1937
	w milionach złotych		
Należności			
Ogółem	475,7	412,4	373,7
Papiery wartościowe i udziały	69,7	50,3	46,7
akcje i udziały w przedsiębiorstwach zagranicznych	61,7	41,2	39,2
obligacje i listy zastawne	8,0	9,1	7,5
Kredyty gotówkowe	193,1	162,2	150,2
państwowe	42,5	31,2	26 0
banków	93,3	80,7	75,9
ubezpieczeniowe	38,0	40,0	40,5
przedsiębiorstw	19,3	10,3	7,8
Należności z tytułu eksportu towarów i usług	212,9	199,9	176,8
kredyty towarowe	111,8	103,9	118,4
nie zapłacone zyski i procenty	0,2	5,4	7,8
należności za różne usługi i świadczenia	100,9	90,6	50,6
Zobowiązania			
Ogółem	7 742,9	7 037,1	6 875,4
Akcje i udziały w przedsiębiorstwach	2 030,8	1 859,0	1 854,8
kapitały zakładowe	1 806,5	1 635,4	1 633,8
kapitały zapasowe i inne rezerwy	224,3	223,6	221,0
Obligacje i listy zastawne	1 056,8	978,2	919,8
Skarbu Państwa	619,5	495,2	470,5
samorządu terytorialnego	116,7	95,1	70,3
banków i towarzystw kredytowych	113,0	98,3	89,5
przedsiębiorstw	207,1	287,8	288,1
wylosowane[a]	0,5	1,8	1,4
Długi gotówkowe publiczne	2 489,4	2 228,1	2 123,2
Skarbu Państwa wobec rządów	2 082,0	1 824,6	1 664,3
inne Skarbu Państwa i urzędów państwowych	379,6	379,8	433,5
samorządu terytorialnego	27,8	23,7	25,4
Długi gotówkowe prywatne	1 764,4	1 553,7	1 485,4
banków	276,3	218,5	187,7
ubezpieczeniowe	39,7	34,0	46,7
przedsiębiorstw	1 448,4	1 301,2	1 251,0
Zobowiązania z tytułu importu towarów i usług	401,5	418,1	492,2
kredyty towarowe	357,8	359,8	434,2
nie zapłacone zyski i procenty	21,1	38,6	39,9
zobowiązania za różne usługi i świadczenia	22,6	19,7	18,1

[a] Skarbu Państwa, samorządu terytorialnego, banków, towarzystw kredytowych i przedsiębiorstw.

TABL. 55. BILANSE PŁATNICZE NIEKTÓRYCH KRAJÓW

A. Obroty płatnicze w 1937 r.

Przychód Rozchód Saldo	Ogółem	Towary, usługi i korzyści majątkowe				Kredyty			Złoto	Rezultat błędów i opuszczeń
		Razem	Towary	Usługi	Korzyści majątkowe	Razem	Długoterminowe	Krótkoterminowe		
Dania w milionach koron										
Przychód .	2 187	2 097	1 606	476	15	79	79	—	—	11
Rozchód .	2 187	1 983	1 697	191	95	204	98	106	—	—
Saldo . .	×	+ 114	− 91	+ 285	− 80	− 125	− 19	− 106	—	+ 11
Estonia w milionach koron										
Przychód .	160	149	106	42	1	6	2	4	—	5
Rozchód .	160	143	112	28	3	17	1	16	—	—
Saldo . .	×	+ 6	− 6	+ 14	− 2	− 11	+ 1	− 12	—	+ 5
Francja w milionach franków										
Przychód .	24 202	17 702	10 297	2 780	4 625	.	.	.	6 500	—
Rozchód .	24 202	21 700	20 350	650	700	.	.	.	—	2502
Saldo . .	×	− 3998	− 10 053	+ 2130	+ 3925	.	.	.	+ 6500	− 2502
Holandia w milionach florenów										
Przychód .	3 489	1 833	1 205	319	309	.	.	.	928	728
Rozchód .	3 489	1 818	1 607	63	148	.	.	.	1 671	—
Saldo . .	×	+ 15	− 402	+ 256	+ 161	.	.	.	− 743	+ 728
Japonia[a] w milionach jenów										
Przychód .	4 392	3 724	2 872	696	156	530	530	—	—	138
Rozchód .	4 392	3 593	2 965	497	131	799	756	43	—	—
Saldo . .	×	+ 131	− 93	+ 199	+ 25	− 269	− 226	− 43	—	+ 138
Łotwa w milionach łatów										
Przychód .	323	316	266	50	0	6	2	4	1	—
Rozchód .	323	278	238	36	4	44	6	38	0	1
Saldo . .	×	+ 38	+ 28	+ 14	− 4	− 38	− 4	− 34	+ 1	− 1
Niemcy[b] w milionach marek										
Przychód .	6 293	5 386	4 347	939	100	870	67	803	37	—
Rozchód .	6 293	5 486	4 233	603	650	610	100	510	142	55
Saldo . .	×	− 100	+ 114	+ 336	− 550	+ 260	− 33	+ 293	− 105	− 55
Norwegia w milionach koron										
Przychód .	2 152	1 783	884	881	18	336	334	2	31	2
Rozchód .	2 152	1 676	1 287	306	83	476	354	122	—	—
Saldo . .	×	+ 107	− 403	+ 575	− 65	− 140	− 20	− 120	+ 31	+ 2
Stany Zjednoczone Ameryki w milionach dolarów										
Przychód .	9 145	4 693	3 467	618	608	3 530	3 183	347	246	676
Rozchód .	9 145	4 796	3 510	1 008	278	2 717	2 665	52	1 632	—
Saldo . .	×	− 103	− 43	− 390	+ 330	+ 813	+ 518	+ 295	− 1386	+ 676
Szwecja w milionach koron										
Przychód .	3 002	2 606	2 012	463	131	383	211	172	1	12
Rozchód .	3 002	2 428	2 137	261	30	573	333	240	1	—
Saldo . .	×	+ 178	− 125	+ 202	+ 101	− 190	− 122	− 68	—	+ 12

a 1936 r. *b* 1935 r.

U w a g a. Z powodu zmiany metod obliczeń i różnic w metodach poszczególnych krajów porównywalność danych jest ograniczona.

(dok. str. 244)

TABL. 55. BILANSE PŁATNICZE NIEKTÓRYCH KRAJÓW (dok.)

B. Salda[a] niektórych pozycji bilansów płatniczych

Rodzaje wymiany	1927	1928	1929	1930	1931	1932	1935	1936	1937
	w milionach złotych								
Anglia									
Towary . .	−16761	−15289	−16502	−16716	−16468	−8955	−6758	−9032	−11512
Usługi . .	+9486	+9746	+10135	+8402	+5409	+2683	+2796	+3194	+4444
Korzyści majątkowe	+10828	+10828	+10828	+9527	+6862	+4681	+4790	+5367	+5717
Złoto . . .	−130	−216	+650	−216	+1412	−468	−1812	−5969	−2053
Francja									
Towary . .	+37	−1151	−3875	−4505	−4620	−3518	−2073	−2890	−3506
Usługi . .	} +4264	} +5514	} +6696	} +6306	} +4034	+1395	+558	+572	+742
Korzyści majątkowe						+406	+1255	+1333	+1369
Złoto . . .	+183	−2258	−2997	−4092	−6453	−6447	+5204	+7197	+2267
Holandia									
Towary . .	.	.	−2726	−2501	−2079	−1635	−959	−937	−1163
Usługi . .	} .	} .	} +2393	} +2068	} +1553	} +1192	+475	+561	+740
Korzyści majątkowe							+448	+530	+465
Złoto . . .	.	.	+93	+50	−2025	−648	+873	−204	−2149
Niemcy									
Towary . .	−6127	−2650	+66	+3485	+6059	+2235	+242	.	.
Usługi . .	−2158	−2804	−3456	−2487	−1151	+207	+712	.	.
Korzyści majątkowe	−732	−1193	−1696	−2120	−2545	−1908	−1166	.	.
Złoto . . .	−210	−1954	+797	−28	+2440	+386	−223	.	.
Kapitały .	+9226	+8603	+4289	+1149	−4804	−920	.	.	.
Polska									
Towary . .	−417	−986	−462	+68	+250	+124	+69	+7	−77
Usługi . .	+198	+275	+320	+216	+239	+206	+139	+176	+174
Korzyści majątkowe	−230	−284	−379	−450	−417	−285	−145	−172	−177
Złoto . . .	−282	−107	−81	+141	−61	−13	+22	+18	−124
Kapitały .	+505	+1109	+593	−416	−4	−32	−108	−147	−39
Stany Zjednoczone Ameryki									
Towary . .	+3711	+6568	+3400	+3435	+151	+1335	−1050	−1353	−223
Usługi . .	−5091	−6088	−6061	−5162	−4388	−4486	−1593	−2092	−2047
Korzyści majątkowe	+6043	+6052	+6221	+6844	+5527	+4050	+1842	+1736	+1736
Złoto . . .	+1371	+2421	−1068	−2474	+1566	−98	−9140	−5411	−7289
Kapitały .	+935	−8001	−1647	−6034	−4317	−2154	+8081	+6221	+4272
Szwecja									
Towary . .	+69	−322	+88	−277	−684	−337	−244	−162	−167
Usługi . .	+463	+453	+500	+463	+411	+273	+209	+219	+271
Korzyści majątkowe	+45	+60	+72	+48	−13	+210	+116	+107	+135
Złoto . . .	+3	−26	−26	—	+85	+12	−84	−281	—
Kapitały .	−217	−346	−231	−747	+117	−169	−30	−49	−255
Włochy									
Towary . .	.	−3427	−3013	−2450	−676	−668	.	.	.
Usługi . .	.	+2726	+2726	+2538	+1842	+1113	.	.	.
Korzyści majątkowe	.	−457	−468	−457	−418	−205	.	.	.
Złoto . . .	.	−27	−108	−45	−303	−36	.	.	.

a Znak (+) oznacza przewyżkę przychodu nad rozchodem, znak (—) rozchodu nad przychodem

Uwaga. Z powodu zmiany metod obliczeń i różnic w metodach poszczególnych krajów porównywalność danych jest ograniczona.

Źródło: *Balances des Paiements 1937*, Genewa 1938.

Ceny ziemi ob. dział VI, tabl. 10, str. 76

TABL. 1. ROZWÓJ CEN

Przeciętne roczne. Rok 1928 = 100

Lata	Wskaźniki cen hurtowych						Wskaźniki kosztów utrzymania rodzin robotniczych w Warszawie				
	Żywność oraz surowce i półfabrykaty ogółem	Żywność	w tym			Surowce i półfabrykaty przem.	Ogółem	w tym			
			zboża	nabiał	zwierzęta rzeźne			żywność	odzież i obuwie	opał i oświetlenie	mieszkanie
1924	59	52	41	68	65	64	62	64	59	74	32[a]
1925	68	66	65	73	63	69	72	72	72	73	67[a]
1926	88	85	79	87	85	91	87	87	87	83	94[a]
1927	99	103	102	96	106	96	100	102	94	90	97[a]
1928	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
1929	95	92	74	98	105	97	100	97	101	116	109
1930	81	76	51	79	87	86	92	84	100	118	117
1931	69	66	54	70	57	73	83	74	78	118	119
1932	60	56	49	55	44	64	75	65	68	114	113
1933	54	51	42	47	43	59	67	58	60	98	109
1934	50	45	35	41	37	57	63	52	58	90	107
1935	48	43	33	41	35	55	60	50	57	83	105
1936	50	45	38	40	39	56	58	48	58	73	98
1937	57	53	56	48	44	61	62	54	61	73	97
1938	53	49	44	48	42	57	61	52	63	72	96

a Dane dotyczą tylko komornego w domach podlegających ustawie o ochronie lokatorów.

Uwaga. Wskaźniki cen w złocie ob. tabl. 14, str. 256.

TABL. 2. WSKAŹNIKI CEN

Przeciętne. Rok 1928=100

Wyszczególnienie	1929	1933	1934	1935	1936	1937	1938	1939 III
Ceny hurtowe								
Ogółem	96	59	56	53	54	59	56	55
Żywność i używki	94	57	52	49	51	58	54	53
w tym: artykuły rolne krajowe	93	52	47	44	45	54	50	48
ziemiopłody	75	41	36	34	38	53	44	38
zwierzęta rzeźne	105	43	37	35	39	44	42	44
nabiał	98	47	41	41	40	48	48	47
mięso i słonina	107	50	43	41	44	48	48	48
cukier, spirytus, piwo	102	90	89	79	72	71	71	71
artykuły kolonialne	104	71	68	70	74	73	72	74
tytoń	104	100	100	97	97	97	97	97
Artykuły przemysłowe	99	61	59	57	57	61	58	57
Surowce i półfabrykaty przemysł.	97	59	57	55	56	61	57	56
w tym skartelizowane	108	92	88	82	75	77	78	78
Surowce przemysłowe	97	58	58	54	56	63	57	56
w tym: paliwo mineralne	111	94	91	83	78	78	80	81
złom i ruda żelazna	112	66	61	59	62	82	63	62
surowce włókiennicze	88	38	38	37	40	41	34	33
drewno surowe	93	39	44	44	52	68	58	56
skóry surowe	72	34	35	30	39	43	32	34
Półfabrykaty przemysłowe	97	60	57	55	55	59	57	57
w tym: oleje mineralne	108	95	94	86	83	80	80	80
żelazo	101	85	82	78	71	75	80	80
inne metale	111	50	45	45	51	58	43	44
materiały budowl. min.	98	59	45	48	46	48	49	49
drewno obrobione	97	39	41	40	44	55	52	51
nawozy sztuczne	107	78	74	70	69	69	67	67
chemikalia	101	79	77	73	68	71	68	67
przędza	92	49	47	46	50	53	48	47

(dok. str. 246)

TABL. 2. WSKAŹNIKI CEN (dok.)
Przeciętne. Rok 1928=100

Wyszczególnienie	1929	1933	1934	1935	1936	1937	1938	1939 III
Ceny hurtowe (dok.)								
Półfabrykaty przemysłowe (dok.)								
skóry wyprawione	91	45	45	42	46	51	48	47
papier	99	73	68	63	56	56	56	56
Wyroby gotowe	101	65	63	61	60	61	60	59
w tym: dla produkcji rolnej	104	85	80	73	65	64	66	68
dla produkcji przemysł.	105	87	84	81	75	75	77	76
tkaniny	100	60	59	57	56	58	57	56
odzież i obuwie	100	52	48	47	48	49	47	47
mydło	102	69	64	65	72	73	70	67
Art. przemysł. nabywane przez rolników	101	73	70	66	65	66	65	65
Ceny płacone producentom za ziemiopłody								
Ogółem	76	40	34	33	35	52	44	37
Koszty utrzymania rodzin robotniczych w Warszawie								
Ogółem	100	67	63	60	58	62	61	61
żywność	97	58	52	50	48	54	52	52
opał i oświetlenie	116	98	90	83	73	73	72	72
komorne	109	109	107	105	98	97	96	96
odzież i obuwie	101	60	58	57	58	61	63	63
pozostałe	109	100	96	92	92	92	91	91
Koszty utrzymania rodzin pracowników umysłowych w Warszawie								
Ogółem	103	70	66	64	61	63	63	63
żywność	101	56	51	50	48	52	52	52
opał i oświetlenie	108	92	87	81	72	71	70	70
mieszkanie	103	84	81	79	73	73	73	73
odzież i obuwie	102	61	57	56	56	57	58	58
pozostałe	106	90	87	84	82	82	81	81
Ceny detaliczne w Warszawie[a]								
Towary	102	63	58	57	55	58	58	57
Art. krajowe pochodz. roślinnego	94	56	48	49	46	53	52	50
pieczywo, mąka, kasza	87	60	53	49	49	56	53	53
ziemniaki	92	46	42	45	43	54	52	52
strączkowe, warzywa, owoce	107	52	43	51	44	45	52	44
Art. krajowe pochodz. zwierzęcego	105	49	45	44	43	47	47	47
mleko i przetwory	98	50	44	44	43	48	48	50
jaja	112	50	41	41	39	45	46	36
mięso i wyroby	109	49	47	44	44	47	47	47
Artykuły kolonialne	100	79	75	74	76	79	79	83
Wyroby przemysłu spożywczego	104	95	93	88	81	81	81	81
Inne artykuły przemysłowe	104	72	68	65	64	65	65	64
w tym węgiel	116	98	88	82	70	70	70	70
Gaz i elektryczność	100	84	84	77	70	67	67	67
Usługi i świadczenia	105	84	81	79	75	74	74	74
Komorne[b] A	105	111	111	109	94	94	94	94
Komorne[b] B	100	67	63	60	59	58	57	57
Koleje, tramwaje, poczta	118	121	117	105	98	98	98	98
Inne	104	76	72	72	71	70	70	70
Art. monopolowe i skartelizowane	*107*	*95*	*91*	*85*	*76*	*76*	*76*	*76*
Koszty żywności w miastach								
Wszystkie miasta	97	56	51	48	47	53	51	51
miasta: liczące 100 tys. i więcej mieszk.	99	57	51	49	48	53	52	52
od 25 do 100 tys. mieszkańców	96	56	51	48	46	53	51	52
poniżej 25 tys. mieszkańców	96	56	50	48	47	52	51	51

a Wskaźniki obliczono według norm przyjętych w schemacie budżetu rodzin pracowników umysłowych. *b* A—w domach podlegających ustawie o ochronie lokatorów; B—w domach nie podlegających ustawie o ochronie lokatorów.

TABL. 3. WSKAŹNIKI CEN HURTOWYCH W NIEKTÓRYCH KRAJACH

Na podstawie cen w walucie nominalnej

Przeciętne. Rok 1928=100

Kraje Grupy artykułów	1924	1928	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938	1939 III
Anglia	118	100	73	73	75	76	80	93	86	82
żywność	109	100	73	69	71	72	76	85	81	75
art. przemysłowe	124	100	73	75	77	78	83	97	89	86
Estonia	.	100	69	70	70	69	75	83	83	83
żywność	.	100	71	73	67	65	74	79	80	83
surowce i wyroby przemysłowe	.	100	74	74	76	76	79	89	87	86
Francja	.	100	66	62	58	52	64	90	101	106
art. rolne i żywność	.	100	83	72	67	56	73	96	110	115
art. przemysłowe	.	100	55	55	52	50	57	86	95	100
Holandia	.	100	63	62	62	60	62	75	70	68
żywność	113	100	59	60	64	63	64	73	72	68
art. przemysłowe	113	100	44	42	40	41	47	65	54	52
Japonia	121	100	70	80	79	83	87	104	118	127
żywność	115	100	73	80	79	86	91	96	105	115
art. włókiennicze	141	100	65	78	81	84	84	100	125	.
Litwa	96	100	57	48	45	39	41	48	48	49
Łotwa	.	100	66	65	65	68	71	88	88	90
żywność	.	100	73	71	69	73	75	83	85	86
surowce przemysłowe	.	100	52	53	55	55	63	95	.	.
wyroby gotowe przemysłowe	.	100	82	77	75	73	74	82	.	.
Niemcy	98	100	69	67	70	73	74	76	76	76
art. rolne	89	100	68	65	71	76	78	78	79	80
surowce i półfabrykaty przemysłowe	106	100	66	66	68	68	70	72	70	70
wyroby gotowe przemysłowe	99	100	74	71	73	75	76	79	79	79
Norwegia	167	100	78	78	79	81	85	99	97	94
art. rolne	.	100	75	73	75	81	86	99	99	92
art. przemysłowe	.	100	84	85	86	86	92	108	105	103
Polska	.	100	66	59	56	53	54	59	56	55
art. rolne krajowe	52	100	59	52	47	44	45	54	50	48
art. przemysłowe	.	100	67	61	59	57	57	61	58	57
Stany Zjedn. Am.	101	100	67	68	77	83	84	89	81	79
żywność	90	100	60	60	70	83	81	85	73	70
surowce	98	100	56	57	69	78	81	86	73	71
półfabrykaty	115	100	63	69	77	78	80	90	80	79
wyroby gotowe	100	100	73	74	82	86	86	91	86	84
Szwecja	.	100	74	72	77	78	81	93	88	86
surowce	.	100	76	74	76	79	81	92	88	86
półfabrykaty	.	100	71	70	75	80	83	97	91	89
wyroby gotowe	.	100	74	73	78	77	80	90	86	84
Włochy	.	100	70	63	62	68	76	89	95	98
surowce	.	100	67	58	57	66	76	90	91	94
półfabrykaty	.	100	69	67	67	75	90	101	111	114
wyroby gotowe	.	100	71	65	63	68	73	84	94	96

TABL. 4. WSKAŹNIKI CEN HURTOWYCH NA RYNKACH ŚWIATOWYCH NA PODSTAWIE CEN W ZŁOCIE
Przeciętne. Rok 1928=100

Grupy artykułów Artykuły	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938	1939 III
Ogółem	96	74	54	42	40	38	38	42	50	41	39
Artykuły rolne	92	70	50	39	36	35	35	39	45	36	34
Surowce i półfabr. przemysł.	107	90	67	55	52	49	49	51	68	59	57
Zboże	93	70	46	41	34	32	34	40	51	42	30
Używki	87	63	50	41	37	34	34	37	40	33	32
Mięso	108	97	70	49	51	53	51	53	56	56	52
Przetwory zwierzęce	98	82	63	45	36	31	36	38	40	39	35
Owoce, nasiona oleiste	97	78	51	43	36	30	35	40	44	35	33
Żelazo i stal	103	91	70	51	55	56	56	57	91	85	82
Inne metale	104	76	53	43	44	42	46	44	54	41	42
Węgiel	114	104	92	71	65	60	60	65	87	78	73
Przetwory naftowe	105	91	57	55	46	39	38	39	48	39	38
Surowce włókiennicze	90	61	42	32	32	31	32	34	35	25	28
Skóry	70	52	39	24	25	22	23	27	35	24	23
Kauczuk	94	54	28	17	21	37	34	45	55	41	45
Drewno	100	91	72	50	51	49	44	50	68	56	55

Uwaga. Wskaźniki obliczone na podstawie cen towarów, które uczestniczą w międzynarodowym obrocie.

Źródła: *Statistisches Jahrbuch für das Deutsche Reich*, Berlin 1938; *Wirtschaft und Statistik*, Berlin 1939.

TABL. 5. WSKAŹNIKI KOSZTÓW UTRZYMANIA I KOSZTÓW ŻYWNOŚCI W NIEKTÓRYCH KRAJACH
Przeciętne. Rok 1928=100

Kraje	1924	1928	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938	1939 III	
	ceny w walucie nominalnej										w złocie
	Wskaźniki kosztów utrzymania										
Anglia	105	100	87	84	85	86	89	93	94	92	53
Estonia	84	100	84	79	78	79	88	93	98	99	57
Francja	71	100	101	100	99	93	98	119	134	139[a]	56[a]
Holandia	105	100	83	82	83	80	78	81	82	82	64
Litwa	101	100	69	60	56	49	50	55	56	56	56
Łotwa[b]	.	.	79	76	72	73	73	79	87	86	49
Niemcy	86	100	79	78	80	81	82	82	83	83	83
Norwegia	138	100	86	85	86	87	90	96	99	98	51
Polska	62	100	75	67	63	60	58	62	61	61	61
Stany Zjedn. Am.	101	100	78	75	79	82	84	88	86	85	50
Szwecja	101	100	91	90	90	91	92	94	97	98	52
Włochy	.	100	85	81	77	78	84	92	100	101	59
	Wskaźniki kosztów żywności										
Anglia	108	100	80	76	78	80	83	89	89	86	49
Estonia	88	100	67	64	63	65	74	80	84	85	49
Francja	70	100	102	100	99	90	97	119	137	142[a]	57[a]
Holandia	106	100	72	72	74	71	72	77	78	78	61
Litwa	100	100	57	48	46	38	40	47	47	48	48
Łotwa[b]	.	.	75	74	69	70	69	75	79	73	41
Niemcy	90	100	89	74	77	79	80	80	80	80	80
Norwegia	149	100	80	78	79	82	86	94	98	96	50
Polska	64	100	65	58	52	50	48	54	52	52	52
Stany Zjedn. Am.	95	100	66	64	71	78	79	82	76	74	44
Szwecja	105	100	81	79	79	83	86	90	93	94	50
Włochy	.	100	79	75	71	74	79	87	94	95	56

a Pierwszy kwartał 1939 r. b 1930 r. = 100.

TABL. 6. CENY HURTOWE ŻYWNOŚCI

Lata Miesiące	Pszenica[a]	Żyto[a]	Owies[a]	Mąka pszen. 65%[a]	Mąka żytnia 65%[a]	Ryż Burma II[b]	Cukier[c]	Wół żywej wagi[b]	Wieprz żywej wagi[b]	Masło[b]	Jaja świeże[b]	Mleko[b]
	przeciętne ceny w złotych											
	za 100 kg							za 1 kg				za 1 l
1924	21,6	14,8	15,1	38,9	23,9	59,6	98,9	.	1,46	4,94	2,01	0,29
1925	32,3	24,8	25,1	51,2	36,7	59,0	108,1	0,80	1,49	5,07	2,46	0,29
1926	44,8	30,4	28,5	68,6	47,1	93,5	124,0	1,00	2,20	5,90	3,16	0,34
1927	50,4	42:7	35,4	75,7	63,7	90,8	135,0	1,44	2 57	6,48	3,44	0,40
1928	47,4	40,9	37,1	68,6	59,5	80,0	141,3	1,39	2,12	6,88	3,54	0,42
1929	42,8	28,4	27,1	63,8	42,6	82,4	148,4	1,38	2,39	6,37	4,02	0,40
1930	33,5	19,1	18,4	54,2	32,2	84,4	153,9	1,19	1,97	5,13	2,90	0,34
1931	24,9	23,3	23,2	40,2	35,6	71,4	153,5	0,84	1,29	4,36	2,38	0,27
1932	24,6	20,7	17,9	38,9	31,5	66,0	148,9	0,72	1,09	3,56	1,95	0,22
1933	27,2	16,3	13,1	44,3	25,0	55,1	135,6	0,65	1,09	3,12	1,69	0,18
1934	17,8	15,4	14,3	27,1	21,0	49,3	130,7	0,67	0,79	2,80	1,43	0,16
1935	16,1	13,3	14,7	24,7	19,5	50,8	118,9	0,60	0,77	2,74	1,46	0,16
1936	21,6	15,1	15,1	32,6	22,0	50,6	96,0	0,64	0,90	2,77	1,35	0,16
1937	28,7	23,1	21,4	42,1	32,0	53,8	96,0	0,73	1,02	3,12	1,70	0,20
1938	22,9	17,7	17,2	36,1	26,9	59,8	96,0	0,72	0,94	3,03	1,63	0,19
1939 III	18,7	14,7	15,2	32,2	24,0[d]	62,0	96,0	0,68	1,01	3,45	1,35	0,17

a Giełda poznańska. *b* Loco Warszawa. *c* Kryształ, loco wagon stacja Warszawa. *d* 55%.
Uwaga. Ceny w przeliczeniu na złote w złocie ob. tabl. 14, str. 256.

TABL. 7. CENY MIEJSCOWE PŁACONE PRODUCENTOM

Lata Miesiące	Pszenica	Żyto	Jęczmień[a]	Owies	Ziemniaki jadalne	Siano łąkowe	Słoma	Wieprz żywej wagi	Mleko	Jaja	Krowa dojna
	przeciętne ceny w złotych										
	za 100 kg							za 1 kg	za 1 l	za 1 kg	za 1 szt.
1924	22,21	15.23	15,91	14,24	4,07	4,98	3,28	.	.	.	287
1925	31,30	22.57	22,95	24,35	4,88	6,94	4,19	.	.	.	197
1926	41,31	28,14	26,61	27,73	6,38	8,20	4,63	1,88	.	.	299
1927	51,84	41,58	37,21	36,17	10,29	7,88	4,80	2,16	0,30	2,97	451
1928	50.67	41,61	38,96	38,45	9,69	11,60	6,56	1,92	0,31	3,16	456
1929	41,89	28,44	26,99	26,89	7,13	12,49	7,40	2,11	0,32	3,40	427
1930	31,80	17,24	17,64	17,12	4,63	7,29	4,53	1,82	0,28	2,54	382
1931	25,26	20,84	20,20	21,24	6,08	7,95	4,69	1,04	0,24	2,04	231
1932	24,65	20,14	17,77	17,76	4,21	7,22	5,17	0,84	0,19	1,52	133
1933	25,29	15,68	13,71	12,33	3,71	4,84	3,20	0,87	0,16	1,32	142
1934	17,83	13,14	12,90	11,75	3,54	4,35	2,49	0,68	0,15	1,10	155
1935	16,11	12,33	12,94	12,95	3,31	4,88	2,84	0,65	0,14	1,14	148
1936	19,32	13,48	13,88	13,20	3,13	4,45	2,62	0,76	0,14	1,14	165
1937	27,59	22,11	20,77	20,09	4,43	6,51	4,20	0,88	0,15	1,26	164
1938	22,96	17,27	16,18	16,84	3,79	6,69	4,77	0,82	0,16	1,34	166
1939 III	19,01	13,14	14,84	14,33	3,98	5,41	3,25	0,88	0,16	1,07	179
Lata gospodarcze[b]											
1927/28	51,65	42,50	39,66	38,52	9,34	8,74	5,33	2,04	0,30	3,16	478
1928/29	45,32	33,76	31,84	32,06	8,70	14,96	8,31	1,99	0,33	3,44	419
1929/30	36,33	20,25	19,69	18,81	4,86	7,73	4,96	2,10	0,30	2,72	414
1930/31	27,00	18,81	19,62	20,50	6,24	7,85	4,50	1,26	0,26	2,42	304
1935/36	16,98	11,81	12,27	12,52	3,15	4,55	2,62	0,77	0,14	1,14	158
1936/37	24,91	19,33	19,07	17,63	4,12	5,04	3,07	0,83	0,14	1,22	173
1937/38	26,44	20,63	18,63	19,14	3,88	7,84	5,66	0,86	0,15	1,32	157

a Na kaszę. *b* Rok gospodarczy od 1.VIII do 31.VII następnego roku.
Uwaga. Ceny w przeliczeniu na złote w złocie ob. tabl. 14, str. 256.

TABL. 8. CENY HURTOWE ARTYKUŁÓW PRZEMYSŁOWYCH

Artykuły Sposób notowania cen	Jednostka	1928	1932	1937	1938	1939 III
		przeciętne ceny w złotych				
Drewno i wyroby z drewna						
Kłody tartaczne sosn., l. w. st. wysył.	1 m^3	60,6	20,3	34,5	30,5	30,4
Kłody tartaczne świerk., l. w. st. wysył.	1 m^3	42,9	13,0	25,0	21,0	22,2
Kłody budowl. sosn., l. w. st. wysył.	1 m^3	44,0	16,2	31,7	26,4	24,6
Kłody dębowe, l. w. st. wysył.	1 m^3	129,3	77,8	140,8	103,3	90,0
Kopalniaki, l. w. st. wysył.	1 m^3	31,9	15,8	21,7	18,9	18,1
Kantówka budowl., „8–14" *cm*, l. tartak	1 m^3	.	48,3	57,4	53,7	52,8
Deski stolarskie, loco tartak	1 m^3	150,0[a]	68,0	79,1	73,6	71,7
Deski podłogowe, loco tartak	1 m^3	134,1[a]	57,8	71,5	67,1	66,4
Szalówka, loco tartak	1 m^3	.	40,6	50,0	48,3	47,8
Posadzka dębowa, l. w. fabryka	10 m^2	118,3	67,6	71,3	66,5	62,5
Dykta, loco wagon fabryka	1 m^3	505,8	283,8	315,0	310,0	300,0
Drzewo opałowe, loco skład	1 *t*	43,6	44,0	37,3	38,2	37,0
Biurko płaskie biurowe, loco fabryka	1 szt.	276,5[a]	184,3	145,0	145,0	145,0
Artykuły włókiennicze						
Bawełna amerykańska, loco Łódź	10 *kg*	44,0	17,2	16,6	13,1	12,8
Bawełna egipska, loco Łódź	10 *kg*	92,1	29,4	27,7	21,2	19,8
Wełna australijska „merino", l. Bielsko	10 *kg*	210,3	66,9	89,9	74,8	69,4
Wełna Buenos-Aires Prima A, l. Bielsko	10 *kg*	209,9	67,3	85,5	69,6	64,1
Juta surowa, c. i. f. port	100 *kg*	146,8	50,3	50,6	45,4	57,5
Konopie czesane I gat., l. w. Lwów	100 *kg*	266,1	142,7	145,2	175,8	183,0
Len „wołożyński słaniec", f. o. b. Ryga	100 *kg*	361,7[a]	108,1	171,1	157,3	174,8
Przędza bawełniana 1/16, loco Łódź	10 *kg*	65,0	31,3	36,3	32,2	30,8
Przędza bawełniana 1/20, loco Łódź	10 *kg*	69,1	35,0	37,9	33,6	32,2
Przędza bawełniana 2/32, loco Łódź	10 *kg*	88,9	51,3	50,9	46,5	45,0
Przędza wełniana 2/48 A, loco Łódź	10 *kg*	284,0	118,8	138,0	121,8	122,0
Przędza wełniana 2/56, loco Łódź	10 *kg*	318,3	138,0	153,7	137,0	137,0
Przędza jedwabiu sztucz., l. fabryka	10 *kg*	241,7	131,4	93,3	91,8	81,7
Madapolam, loco skład	10 *m*	15,0	10,8	8,5	8,0	8,0
Surówka, loco skład	10 *m*	10,4	6,7	5,6	5,3	5,2
Krośniak, loco skład	10 *m*	12,3	9,1	7,1	6,9	6,8
Płótno lniane bielone, loco fabryka	10 *m*	44,0	38,5	35,0	35,0	35,0
Kamgarn czarny, loco Bielsko	1 *m*	41,3	27,3[a]	25,1	23,8	23,5
Szewiot, loco Bielsko	1 *m*	22,5	15,8[a]	16,8	15,0	14,4
Krepa, loco Tomaszów	1 *m*	32,1	21,1	16,5	14,5	14,0
Gabardina, loco Bielsko	1 *m*	29,0	15,7	14,0	13,1	12,0
Wiktoria, loco skład	1 *m*	6,0	5,3	5,3	5,3	5,4
Jedwab sztuczny-crêpe mongol, l. fabr.	10 *m*	51,7[a]	39,7[a]	22,5	21,4	20,9
Koszula męska kolorowa, loco fabr.	1 szt.	14,5	13,7	10,4	10,4	10,4
Trykot „jaegerowski", loco fabryka	1 szt.	12,5	7,9	8,0	7,4	6,9
Kapelusz męski „Prima", loco fabryka	1 szt.	24,4	21,8	20,4	21,6	21,9
Pończochy „cotonowe", loco fabryka	1 tuzin	85,1	46,6	39,2	39,2	39,2
Worki jutowe, loco fabryka	100 *kg*	299,6	231,4	166,0	166,0	166,0
Paliwo mineralne						
Węgiel:						
dąbrow. gruby, kl. II-a, l. w. kopalnia	1 *t*	33,3[b]	34,7	21,2	21,2	21,2
górnośląski gruby, kl. I-a, l. w. kopalnia	1 *t*	35,4[b]	36,9	22,6	22,6	22,6
Koks gruby, fr. w. fabryka	1 *t*	43,6[b]	39,0	32,5	32,7	33,0
Ropa naftowa, l. st. nadawcza	1 *t*	175,9	155,3	144,1	160,8	170,0
Artykuły metalowe						
Złom żelazny kraj., fr. w. st. wysył.	1 *t*	91,7	57,2	45,0	45,0	45,0
Złom żelazny zagraniczny, c.i.f. Gdynia	1 *t*	144,5	64,7	143,0	85,2	84,1
Ruda żelazna 47% Fe, loco kopalnia	1 *t*	27,5	35,3	22,8	22,9	22,2
Surówka odlewnicza, l. w. huta	1 *t*	210,0	183,9	140,7	161,8	161,8
Żelazo sztabowe, p. w. st. Chebzie	1 *t*	350,0	320,0	245,0	258,0	258,0
Żelazo bednarskie, p. w. st. Chebzie	1 *t*	422,5	386,3	299,5	315,0	315,0

Uwaga. Ob. uwagi na str. 251. (dok. str. 251)

TABL. 8. CENY HURTOWE ARTYKUŁÓW PRZEMYSŁOWYCH (dok.)

Artykuły Sposób notowania cen	Jednostka	1928	1932	1937	1938	1939 III
		przeciętne ceny w złotych				
Artykuły metalowe (dok.)						
Drut walcowany, p. w. st. Chebzie	1 t	397,5	365,4	284,0	299,0	299,0
Blacha żelazna gruba, p. w. st. Chebzie	1 t	432,5	396,3	307,0	323,0	323,0
Cynk surowy, loco wagon huta	1 t	1096,4	683,2	618,7	381,1	367,0
Blacha cynkowa, loco wagon huta	1 t	1438,0	976,3	775,4	537,5	560,0
Ołów hutniczy, loco wagon huta	1 t	918,2	549,5	705,8	585,4	600,0
Miedź elektrolityczna, loco Warszawa	1 t	3331,7	1312,5	1713,3	1348,3	1370,0
Cyna angielska, loco Warszawa	100 kg	1191,7	535,0	705,8	553,3	605,0
Garnki emaliowane, l. w. fabryka	100 szt.	80,6	93,3	72,2[c]	67,7[c]	66,0[c]
Pług konny, loco fabryka	1 szt.	27,0	20,3	15,8	17,0	17,0
Brona, loco fabryka	1 szt.	53,9	48,1	34,7	36,2	36,2
Młocarnia, loco fabryka	1 szt.	330,0	324,2	235,0	235,0	235,0
Kosy styryjskie, loco fabryka	10 szt.	50,0	51,2	34,8	35,2	43,0
Gęgi do gwoździ, loco fabryka	10 szt.	33,5	20,0	14,0	15,3	15,3
Piły poprzeczne, loco fabryka	10 szt.	68,0	45,1	52,5	51,6	46,3
Piła taśmowa, loco fabryka	1 szt.	2265,0	2194,7	1618,8	1575,0	1575,0
Tokarka pociągowa, loco fabryka	1 szt.	3008,3	3400,0	2950,0	2950,0	2950,0
Silnik elektryczny 30 *KM*, loco fabryka	1 szt.	3600,0	2930,0	2554,2	2575,0	2575,0
Maszyna do pisania „Underwood 14"	1 szt.	1260,0	1299,6	1223,9	1223,9	1223,9
Skóry i obuwie						
Skóry surowe bydlęce, loco Toruń	10 kg	31,5	9,7	14,2	10,4	11,2
Skóry surowe cielęce, loco Toruń	10 szt.	153,9	43,4	70,4	50,4	50,0
Skóry surowe końskie, loco Toruń	1 szt.	51,9	11,3	21,7	15,9	15,0
Krupony podeszw. I gat., loco fabryka	10 kg	121,1[a]	65,4	62,9	61,4	65,0
Juchty, loco fabryka	10 kg	109,8[a]	59,6	61,7	59,6	58,0
Chromy, loco fabryka	1 m^2	30,5[a]	17,7	20,8	19,3	19,0
Półbuty męskie boks. brąz., l. fabryka	1 para	46,3[a]	23,3	19,0	16,6	16,7
Materiały budowlane mineralne						
Cegła, loco cegielnia	1000 szt.	84,2[a]	45,9	38,6	39,2	39,5
Wapno, loco stacja wysyłająca	1 t	32,7	27,0	19,3	19,9	19,6
Cement, parytet stacja Łazy	1 t	66,7	72,0	29,2	29,0	29,0
Szkło okienne, franco huta	10 m^2	38,7	41,2	21,0	21,0	21,0
Oleje mineralne						
Nafta rafinowana, loco Drohobycz	100 kg	45,9	46,9	30,8	30,8	30,8
Benzyna, loco Drohobycz	100 kg	74,6	72,2	60,6	60,6	60,6
Olej maszynowy, loco Drohobycz	100 kg	39,1	52,1	47,5	47,5	47,5
Nawozy sztuczne						
Azotniak 21 % N, fr. st. odbiorcza	1 t	388,0	324,2	257,3	246,6	241,5
Sól potasowa 20% K_2O, l. w. st. wysył.	1 t	78,7	106,0[d]	74,2	72,0	72,5
Superfosfat 16% P_2O_5, fr. st. Warszawa	1 t	134,2	92,2	103,1[d]	98,6[d]	96,5[d]
Tomasyna, 16% P_2O_5, franco Gdynia	1 t	103,1	88,4	76,4	79,7	87,9
Różne						
Papier rotacyjny, fr. w. Warszawa	100 kg	67,7[e]	56,6	39,0	39,0	39,0
Mydło, loco wagon fabryka	100 kg	175,0	134,0	129,0	120,8	117,0
Smoła preparowana, loco fabryka	100 kg	28,0	17,7	15,1	15,3	15,3
Benzol handlowy, loco fabryka	100 kg	91,0	80,8	75,0	75,0	75,0
Soda amoniakalna, franco fabryka	100 kg	26,2	23,8	20,7	20,7	20,7
Terpentyna medyczna, loco st. wysył.	10 kg	19,1[a]	13,8	11,7	9,5	9,5
Amoniak, loco fabryka	10 kg	20,0[a]	18,0	14,5	14,5	14,5
Szkło do lamp, loco wagon fabryka	100 szt.	19,3	18,7	11,4	11,4	11,4
Żarówka, loco wagon fabryka	10 szt.	17,6	16,4	9,0	8,9	8,8
Kauczuk biały, fr. st. Warszawa	10 kg	56,0	12,1	28,1	20,8	22,4

a Cena obliczona na podstawie relacji cen zbliżonych gatunków. *b* Cena brutto. *c* Loco wagon Warszawa. *d* Franco stacja odbiorcza. *e* Loco fabryka.

Uwaga. Objaśnienie skrótów: fabr. — fabryka, fr. — franco, l. — loco, p. — parytet, st. — stacja, w. — wagon, wysył. — wysyłająca.

TABL. 9. CENY GIEŁDOWE ZBÓŻ W NIEKTÓRYCH KRAJACH

Giełdy	1913	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938	1939 III
	przeciętne ceny w złotych za 100 *kg*												
Pszenica													
Warszawa	34,4	52,6	45,3	35,8	27,6	27,4	29,5	19,9	17,9	22,8	30,2	25,5	21,5
Poznań	40,4	47,4	42,8	33,5	24,9	24,6	27,2	17,8	16,1	21,6	28,7	22,9	18,7
Lwów	38,3	.	45,3	34,0	24,7	26,2	27,2	18,3	17,5	20,4	27,8	23,7	20,5
Hamburg	.	51,7	49,8	36,8	23,4	20,3	17,6	17,3	19,3	21,7	30,0	23,6	15,8
Rotterdam	.	48,1	43,8	34,7	19,8	18,7	17,9	13,0	14,8	21,0	26,0	18,1	10,2
Paryż	38,0	56,3	52,8	52,1	60,5	51,7	38,7	42,4	27,6	34,0	.	.	.
Liverpool	36,0	48,5	45,0	35,7	22,6	20,1	17,3	15,0	16,4	20,9	27,3	20,2	13,6
Winnipeg	.	.	.	30,1	17,3	15,1	13,9	13,9	15,8	17,9	25,4	18,8	11,0
Chicago	29,6	43,3	40,5	31,9	22,1	17,5	19,3	19,2	20,2	.	.	15,3	13,9
Nowy Jork	31,8	47,9	44,1	34,1	25,7	21,2	22,5	20,2	20,4	23,5	26,0	18,0	17,2
Buenos-Aires	32,7	40,7	36,8	29,9	14,9	14,9	12,1	11,0	12,7	18,4	21,1	13,3	9,7
Żyto													
Warszawa	23,8	42,6	29,6	19,4	23,9	21,9	17,2	14,8	13,2	15,2	24,2	18,6	15,0
Poznań	33,1	40,9	28,4	19,1	23,3	20,7	16,3	15,4	13,3	15,1	23,1	17,7	14,7
Berlin	.	52,7	42,7	36,3	40,5	39,9	34,0	34,2	35,9	36,7	38,7	40,2	.
Hamburg	.	.	.	26,2	16,9	16,3	11,8	11,4	10,8	13,5	25,2	18,0	11,2
Praga	31,8	55,7	38,6	26,0	36,0	33,0	22,9	27,1[a]	30,3[a]	29,2[a]	25,2[a]	25,7[a]	25,5[a]
Rotterdam	.	47,2	38,9	22,3	21,0	16,5	12,6	11,7	11,0	14,3	26,1	16,7	11,9
Chicago	22,4	39,9	36,4	23,3	13,7	13,0	15,5	.	.	.	.	12,4	.
Nowy Jork	.	44,1	40,0	24,2	16,4	17,7	15,2	13,2	12,4	15,2	23,2	14,4	12,0
Jęczmień													
Warszawa	27,7	43,2	31,7	25,5	25,1	21,0	16,2	18,5	18,3	19,2	25,2	19,1	19,5
Poznań	29,1	40,3	31,5	25,0	25,4	21,1	15,9	18,9	18,3	19,8	24,4	18,3	.
Berlin	.	44,7	39,3	36,9	39,4	37,7	35,8	.	37,3	40,2	38,9	39,8	.
Praga	30,5	55,4	42,3	36,1	37,4	26,2	24,2	26,3[a]	31,3[a]	29,0[a]	25,2[a]	25,2[a]	24,8[a]
Rotterdam	.	41,0	32,2	20,0	19,1	18,0	12,5	13,4	12,2	14,4	20,1	15,0	12,7
Owies													
Warszawa	26,4	42,2	29,5	20,6	25,1	20,9	15,1	14,1	15,2	15,6	22,9	18,9	16,8
Poznań	33,1	37,1	27,1	18,4	23,2	17,9	13,1	14,3	14,7	15,1	21,4	17,2	15,2
Berlin	.	48,1	39,0	32,4	32,9	33,4	30,2	32,6	37,0	40,2	.	39,9	.
Praga	29,2	48,8	38,5	27,5	33,7	24,9	19,0	22,9[a]	27,3[a]	26,3[a]	23,4[a]	23,7[a]	22,5[a]
Paryż	33,7	42,5	39,0	25,6	30,2	35,2	21,5	17,3	16,5	28,3	26,3	18,3	14,0
Londyn	.	43,9	34,4	18,8	16,3	15,3	11,7	10,0	12,4	13,1	15,3	13,2	10,2
Chicago	24,3	38,9	29,9	24,8	17,4	12,9	14,3	16,8	15,6	14,0	16,0	11,1	11,9
Buenos-Aires	20,8	33,6	27,1	15,0	11,4	12,1	9,2	8,3	10,2	.	10,0	9,0	6,4
Ryż													
Londyn	34,9	58,9	56,3	47,2	31,3	25,8	19,2	17,6	20,0	20,5	24,0	21,2	18,2
Nowy Jork	.	76,5	86,0	88,1	73,3	68,7	48,0	43,4	50,0	51,5	46,4	38,0	40,0
Bombaj	36,4	48,5	46,2	40,0	23,6	22,0	19,6	13,0	16,3	17,1	.	.	.

a Ceny z powodu zmiany gatunku lub zmiany sposobu notowania nieporównywalne z cenami nie oznaczonymi uwagą *a*.

Uwaga. Ceny odnoszą się do następujących gatunków: pszenica w Hamburgu — Manitoba nr 2 (c. i. f.), w Chicago — Hardwinter nr 2, w Nowym Jorku — czerwona jaro-ozima nr 2; żyto w Hamburgu la Plata (c. i. f.), w Nowym Jorku — Kanada Western nr 2 f. o. b.; owies w Chicago — biały nr 2. Pozostałe ceny — przeciętne typowych gatunków.

TABL. 10. CENY HURTOWE NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW NA RYNKACH ŚWIATOWYCH

Artykuły Gatunek Miejsce notowania	1913	1928	1932	1934	1937	1938	1939 III
	przeciętne ceny w zł za 100 kg						
Pszenica czerwona jaro-ozima—Nowy Jork	.	48	21	21	27	19	16
Mąka pszenna twarda ozima, f.o.b.—Nowy Jork	.	.	35	29	35	25	25
Ziemniaki krajowe—Londyn	17	30	24	13	18	13	15
Ziemniaki krajowe—Amsterdam	13	27	16	22	10	16	.
Mięso wołowe zady mrożone (argentyńskie)—Londyn	224	288	169	137	152	159	142
Mięso wieprzowe gat. I—Kopenhaga	.	339	132	168	186	204	201
Mięso wieprzowe krajowe—Londyn	284	379	194	198	203	208	207
Bekony duńskie—Londyn	.	391	176	228	242	257	246
Masło nowozelandzkie—Londyn	.	725	312	190	286	303	287
Masło duńskie—Londyn	517	799	364	256	327	337	342
Jaja[a] gat. I—Kopenhaga	.	29	15	10	11	11	7
Kawa Santos superior dobra—Londyn	246	455	199	122	119	75	71
Herbata indyjska Peko dobra—Londyn	330	516	153	292	330	282	244
Cukier Br. W. J. kryształ—Londyn	69	114	56	48	48	.	.
Cukier surowy 88°—Czecho-Słowacja	38	44	15	12	13	12	12
Jedwab[b] „Japan"—Londyn	76	103	32	17	24	21	28
Jedwab[b] włoski—Londyn	85	106	34	19	26	22	.
Jedwab sztuczny[b] 120 drs—Krefeld	27	25	11	10	10	9	9
Jedwab sztuczny[b] gat. I biel 150 drs—Mediolan	26	14	8	9	6	6	6
Wełna Buenos-Aires na termin—Havre	335	636	162	188	255	190	169
Wełna nie prana Merino 1/60—Londyn	430	873	266	290	360	296	262
Bawełna egipska Sakellaridis F.G.F.—Liverpool	392	747	208	209	237	193	161
Bawełna middling upland loco—Nowy Jork	252	394	127	143	134	103	105
Przędza bawełniana 1/32—Manchester	.	.	258	249	309	235	205
Juta krajowa gat. I na termin—Londyn	130	140	52	40	53	48	58
Skóry surowe bydlęce najlepsze, ciężkie—Londyn	301	384	125	118	168	121	108
Krupony wyprawione podeszwowe—Boston	.	.	590	335	483	370	.
Surówka[c] fonte de moul. III, franco stacja wyładowania—Bruksela	139	146	85	76	139	98	81
Surówka[c] Cleveland III, f.o.b.—Middlesbrough	126	140	90	87	118	141	121
Żelazo sztabowe[c] okrągłe i czworogranne 3—5 1/2 c., franco st. odb.—Middlesbrough	347	331	204	203	278	310	284
Żelazo[c] sztabowe, f. o. b.—Antwerpia	219	243	105	134	226	224	224
Blacha[c] mocna ¼ cal., f. o. b.—Antwerpia	245	270	124	168	280	267	250
Aluminium wirgińskie 98—99%—Nowy Jork	.	477	450	251	238	240	240
Miedź elektrolityczna—Londyn	313	296	113	87	155	118	119
Miedź krajowa elektrolityczna—Nowy Jork	306	291	113	100	153	116	117
Ołów krajowy surowy—Londyn	86	96	37	28	60	39	36
Ołów loco—Nowy Jork	86	124	63	45	70	55	56
Cynk G. O. B.—Londyn	98	108	42	36	57	36	34
Cyna Straits, loco—Nowy Jork	883	991	433	603	634	494	541
Węgiel[c] kamienny „Northumberland" nie przesiewany, f. o. b.—Newcastle	23	26	19	18	26	24	22
Węgiel[c] kamienny górnośląski, f. o. b.—Gdynia/Gdańsk	.	27	20	16	21	21	22
Ropa naftowa[d] pensylwańska, loco szyb—Nowy Jork	14	17	10	7	8	6	7
Kauczuk Standard plant.—Amsterdam	1504	430	65	148	228	172	189
Miazga drzewna mechaniczna sucha gat. I—f. o. b.—Göteborg	.	.	13	12	19	13	9
Papier rotacyjny, loco fabryka—Kanada	33	56	34	17	21	25	.

a Za 100 szt. *b* Za 1 *kg*. *c* Za 1 *t*. *d* Za 100 *l*.

Źródła: *Statistisches Jahrbuch für das Deutsche Reich*, Berlin 1938; *Wirtschaft und Statistik*, Berlin 1939.

TABL. 11. ROZWÓJ CEN DETALICZNYCH W WARSZAWIE

Lata Miesiące	Chleb żytni	Mąka pszenna	Mięso wołowe	Mięso wieprzowe	Słonina świeża	Masło	Mleko	Jaja	Cukier	Węgiel	Nafta	Madapolam
	przeciętne ceny w groszach											
	1 kg						1 l	1 kg		10 kg	1 l	1 m
1924	36	58	225	207	222	526	37	287	113	58	28	155
1925	49	68	202	216	244	564	40	325	117	51	38	175
1926	55	90	238	279	335	655	45	383	136	56	47	226
1927	66	98	313	331	392	724	51	390	147	61	53	222
1928	62	98	319	317	347	762	53	420	156	69	58	227
1929	50	91	334	356	381	719	53	460	162	81	64	227
1930	43	86	289	314	328	587	45	360	167	81	65	210
1931	46	65	217	208	208	484	39	280	163	81	62	180
1932	42	60	161	170	188	399	34	240	159	78	61	166
1933	35	65	144	163	194	357	28	200	145	66	56	143
1934	31	47	149	138	154	315	25	180	139	61	51	140
1935	30	45	141	128	133	314	26	180	123	56	42	130
1936	30	47	142	137	144	307	25	160	100	48	38	134
1937	35	54	147	151	166	362	28	180	100	48	38	141
1938	31	49	150	147	161	354	27	190	100	48	38	138
1939III	30	45	153	152	158	398	26	151	100	48	38	135

U w a g a. Ceny w przeliczeniu na złote w złocie ob. tabl. 14, str. 256.

TABL. 12. CENY DETALICZNE ARTYKUŁÓW PIERWSZEJ POTRZEBY W NAJWIĘKSZYCH MIASTACH

Artykuły Jednostki	Lata Miesiące	Warszawa	Łódź	Wilno	Poznań	Gdynia	Katowice	Kraków	Lwów
		przeciętne ceny w złotych							
Chleb żytni pytlowy za 1 kg	1928	0,62	0,61	0,65	0,62	.	0,63	0,62	0,61
	1937	0,35	0,34	0,34	0,34	0,37	0,36	0,36	0,33
	1938	0,31	0,31	0,31	0,31	0,34	0,33	0,34	0,31
	III 1939	0,30	0,30	0,29	0,30	0,31	0,30	0,30	0,30
Mąka pszenna za 1 kg	1928	0,98	0,87	1,07	0,91	.	0,96	0,92	0,94
	1937	0,54	0,50	0,51	0,53	0,53	0,50	0,48	0,45
	1938	0,49	0,47	0,48	0,45	0,50	0,49	0,44	0,42
	III 1939	0,45	0,44	0,47	0,40	0,45	0,45	0,40	0,40
Ziemniaki za 1 kg	1928	0,19	0,20	0,19	0,16	.	0,15	0,17	0,16
	1937	0,11	0,11	0,06	0,08	0,09	0,10	0,10	0,08
	1938	0,10	0,09	0,06	0,07	0,08	0,10	0,09	0,08
	III 1939	0,10	0,10	0,07	0,06	0,10	0,08	0,10	0,08
Mięso wołowe za 1 kg	1928	3,19	2,84	2,61	3,27	.	3,14	2,73	2,55
	1937	1,47	1,15	0,94	1,60	1,41	1,47	1,20	0,84
	1938	1,50	1,28	0,99	1,53	1,45	1,39	1,16	0,79
	III 1939	1,53	1,24	1,05	1,60	1,60	1,40	1,16	0,80
Mięso wieprzowe za 1 kg	1928	3,17	2,63	3,30	2,93	.	2,98	2,97	3,19
	1937	1,51	1,52	1,35	1,60	1,67	1,62	1,63	1,38
	1938	1,47	1,58	1,37	1,38	1,67	1,42	1,41	1,32
	III 1939	1,52	1,60	1,35	1,50	1,80	1,40	1,40	1,30
Słonina za 1 kg	1928	3,47	3,47	4,20	3,17	.	3,47	3,56	3,38
	1937	1,66	1,73	1,79	1,78	1,88	1,86	1,75	1,73
	1938	1,61	1,79	1,60	1,59	1,85	1,63	1,82	1,65
	III 1939	1,58	1,80	1,60	1,70	2,00	1,60	1,70	1,65
Mleko za 1 l	1928	0,53	0,46	0,42	0,40	.	0,48	0,46	0,44
	1937	0,28	0,26	0,19	0,21	0,24	0,26	0,20	0,20
	1938	0,27	0,29	0,20	0,22	0,24	0,28	0,21	0,20
	III 1939	0,26	0,29	0,18	0,22	0,25	0,28	0,20	0,21

(dok. str. 255)

TABL. 12. CENY DETALICZNE ARTYKUŁÓW PIERWSZEJ POTRZEBY W NAJWIĘKSZYCH MIASTACH (dok.)

Artykuły Jednostki	Lata Miesiące	Warszawa	Łódź	Wilno	Poznań	Gdynia	Katowice	Kraków	Lwów
		przeciętne ceny w złotych							
Masło za 1 *kg*	1928	7,62	7,04	6,79	7,55	.	7,83	6,36	6,89
	1937	3,62	3,81	3,40	3,50	3,63	3,62	3,36	3,38
	1938	3,54	3,69	3,38	3,57	3,79	3,68	3,31	3,35
	III 1939	3,98	4,00	3,80	4,00	4,00	4,00	4,00	3,90
Jaja za 1 *kg*	1928	4,20	4,60	4,00	4,20	.	4,20	4,00	3,80
	1937	1,80	2,00	2,00	1,80	2,00	1,80	1,80	1,60
	1938	1,90	2,06	1,62	1,90	1,96	1,82	1,82	1,58
	III 1939	1,51	1,78	1,60	1,45	1,50	1,50	1,40	1,35
Cukier za 1 *kg*	1928	1,56	1,49	1,58	1,42	.	1,51	1,57	1,58
	1937	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
	1938	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
	III 1939	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00	1,00
Węgiel za 10 *kg*	1928	0,69	0,68	0,57	0,65	.	0,36	0,49	0,67
	1937	0,48	0,48	0,33	0,44	0,45	0,28	0,32	0,45
	1938	0,48	0,48	0,31	0,44	0,45	0,28	0,34	0,48
	III 1939	0,48	0,48	0,30	0,44	0,42	0,28	0,36	0,48
Nafta za 1 *l*	1928	0,58	0,58	0,58	0,58	.	0,68	0,70	0,54
	1937	0,38	0,37	0,35	0,40	0,42	0,38	0,35	0,34
	1938	0,38	0,37	0,35	0,40	0,42	0,38	0,35	0,34
	III 1939	0,38	0,37	0,35	0,40	0,42	0,38	0,35	0,34
Elektryczność za 10 *kWh*[a]	1928	9,05	7,67	10,30	6,75	.	3,93	7,00	7,10
	1937	5,30	6,20	7,13	5,72	6,10	3,53	6,00	6,30
	1938	5,30	6,13	7,00	5,72	6,00	3,53	6,00	6,30
	III 1939	5,30	5,80	7,00	5,72	6,00	3,53	6,00	6,50
Gaz za 10 m^3[b]	1928	4,58	3,56	7,50	2,94	.	3,50	3,90	3,50
	1937	3,20	3,00	5,00	2,63	3,50	3,60	4,20	3,20
	1938	3,20	3,00	5,00	2,63	3,20	4,00	4,20	3,00
	III 1939	3,20	3,00	5,00	2,63	3,20	4,00	4,20	3,00

a, b Obliczono przy przeciętnym spożyciu miesięcznym: *a*—10 *kWh*, *b* — 20 m^3

TABL. 13. PORÓWNANIE KOSZTÓW ŻYWNOŚCI W MIASTACH

Koszty żywności w Warszawie = 100

Miasta	1914	1928	1932	1937	1938
Woj. centralne					
Miasta liczące 100 tys. i więcej m.	97	96	95	97	98
Częstochowa . . .	94	84	88	91	90
Lublin	86	85	88	87	88
Łódź	94	93	90	97	100
Sosnowiec . . .	98	91	89	93	94
Warszawa	100	100	100	100	100
Miasta od 25 do 100 tys. mieszk.	87	84	86	87	87
Miasta poniżej 25 tys. mieszk.	.	82	82	85	86
Woj. wschodnie					
Miasta liczące 100 tys. i więcej m.	84	92	92	90	89
Wilno	84	92	92	90	89
Miasta od 25 do 100 tys. mieszk.	87	81	83	85	85
Miasta poniżej 25 tys. mieszk. .	.	82	81	82	82

Miasta	1914	1928	1932	1937	1938
Woj. zachodnie					
Miasta liczące 100 tys. i więcej m.	115	91	94	97	96
Bydgoszcz . . .	119	89	92	97	96
Gdynia	.	.	.	101	101
Katowice	118	95	98	100	100
Poznań	110	90	91	96	93
Miasta od 25 do 100 tys. mieszk.	105	92	91	96	94
Miasta poniżej 25 tys. mieszk. .	.	86	86	90	89
Woj. południowe					
Miasta liczące 100 tys. i więcej m.	127	90	95	91	92
Kraków	123	90	99	96	96
Lwów	130	89	92	88	89
Miasta od 25 do 100 tys. mieszk.	106	84	87	87	87
Miasta poniżej 25 tys. mieszk. .	.	81	84	84	86

Uwaga. Obliczenia według norm typowego budżetu rodziny robotniczej.

TABL. 14. ROZWÓJ CEN WYRAŻONYCH W ZŁOCIE

Wyszczególnienie	1914 styczeń	1921	1922	1923	1924	1925	1926	1927	1928
		przeciętne roczne							
Wskaźniki cen hurtowych (1928 r. = 100)									
Żywność, surowce i półfabr. przemysł. ogółem	83	.	71	81	102	105	88	99	100
Żywność	79	.	60	58	89	102	84	103	100
w tym: zboża	69	.	62	46	70	99	78	102	100
nabiał . . .	68	.	54	50	117	112	87	96	100
zwierz. rzeźne	92	.	47	72	112	97	84	106	100
Surowce i półfabrykaty przemysłowe .	86	.	79	103	110	106	90	96	100
Wskaźniki kosztów utrzymania rodzin robotniczych w Warszawie (1928 r. = 100)									
Ogółem	86	65	51	52	107	113	87	100	100
w tym: żywność . .	70	72	53	53	111	113	87	102	100
odzież i obuwie	63	85	67	68	102	112	87	94	100
opał	85	48	58	60	128	114	83	90	100
mieszkanie[a] .	284	9	17	16	55	104	95	97	100
Ceny hurtowe (w *zł* według obecnego parytetu złotego)									
Pszenica[b] 100 *kg* . . .	38,87	.	34,58	29,45	37,20	51,20	44,30	50,36	47,39
Żyto[b] 100 *kg*	31,22	.	24,23	17,91	25,44	39,82	29,95	42,70	40,85
Owies[b] 100 *kg*	31,30	.	24,05	18,03	26,02	40,08	28,06	35,40	37,09
Mąka pszenna[b] 65% 100 *kg*	50,77	.	53,60	51,95	66,83	81,00	68,03	75,60	68,60
Mąka żytnia[b] 65% 100 *kg*	41,78	.	35,62	30,77	41,12	56,59	46,59	63,65	59,53
Ryż Burma II[c] 100 *kg* .	99,42	.	64,03	78,83	102,48	90,84	92,94	90,67	80,00
Cukier kryształ[d] 100 *kg*	125,56	.	106,76	86,34	170,07	169,52	124,28	134,84	141,30
Wół żywej wagi[c] 1 *kg* .	1,26	.	.	.	.	1,27	1,00	1,44	1,39
Wieprz żywej wagi[c] 1 *kg*	1,96	.	1,26	1,88	2,52	2,34	2,18	2,57	2,12
Masło[c] 1 *kg*	4,47	.	4,28	3,45	8,50	7,91	5,95	6,48	6,88
Mleko[c] 1 *l*	0,36	.	0,23	0,23	0,50	0,46	0,34	0,40	0,42
Jaja świeże[c] 1 *kg* . . .	1,84	.	1,46	1,42	3,47	3,70	3,18	3,44	3,54
Ceny miejscowe płacone producentom (w *zł* według obecnego parytetu złotego)									
Pszenica 100 *kg* . . .	.	45,29[e]	31,67	26,83	38,20	49,87	40,98	51,80	50,67
Żyto 100 *kg*	.	34,76[e]	21,98	16,89	26,20	36,12	27,91	41,54	41,61
Jęczmień na kaszę 100 *kg*	.	27,86[e]	20,19	15,31	27,37	36,69	26,41	37,19	38,96
Owies 100 *kg*	.	26,13[e]	22,39	17,41	24,49	39,15	27,46	36,14	38,45
Ziemniaki jadalne 100 *kg*	.	6,71[e]	5,59	2,79	7,00	7,26	6,36	10,28	9,69
Siano łąkowe 100 *kg* .	.	.	8,43	5,11	8,57	10,13	8,18	7,87	11,60
Słoma 100 *kg*	.	.	5,18	3,75	5,64	6,18	4,63	4,80	6,56
Wieprz żywej wagi 1 *kg*	.	.	.	.	.	.	1,82	2,16	1,92
Mleko 1 *l*	.	.	.	.	.	.	.	0,30	0,31
Jaja 1 *kg*	.	.	.	.	.	.	.	2,97	3,16
Krowa dojna 1 sztuka .	.	.	.	306	494	290	297	451	456
Ceny detaliczne w Warszawie (w *zł* według obecnego parytetu złotego)									
Chleb żytni 1 *kg* . . .	0,50	0,86	0,41	0,43	0,62	0,78	0,55	0,66	0,62
Mąka pszenna 1 *kg* . .	0,64	1,11	0,66	0,76	1,00	1,07	0,90	0,98	0,98
Mięso wołowe 1 *kg* . .	2,12	1,56	1,22	1,94	3,87	3,19	2,37	3,13	3,19
Mięso wieprzowe 1 *kg* .	2,46	1,77	1,52	2,21	3,56	3,38	2,78	3,31	3,17
Słonina świeża 1 *kg* . .	2,58	2,84	2,32	2,86	3,82	3,79	3,34	3,92	3,47
Masło 1 *kg*	6,71	4,79	4,50	4,59	9,05	8,78	6,59	7,24	7,62
Mleko 1 *l*	0,37	0,33	0,29	0,29	0,64	0,63	0,45	0,51	0,53
Jaja 1 *kg*	3,00	1,76	1,92	1,89	4,93	4,97	3,90	3,90	4,20
Cukier 1 *kg*	1,33	3,54	1,21	1,41	1,94	1,83	1,36	1,47	1,56
Węgiel 10 *kg*	0,67	.	0,48	0,55	1,00	0,79	0,57	0,61	0,69
Nafta 1 *l*	0,37	.	0,27	0,33	0,48	0,59	0,48	0,53	0,58
Madapolam 1 *m* . . .	1,79	.	2,14	2,89	2,66	2,70	2,26	2,21	2,27

a W domach podlegających ustawie o ochronie lokatorów. *b* Giełda poznańska. *c* Loco Warszawa. *d* Loco wagon stacja Warszawa. *e* Przeciętne ceny z 9 miesięcy (od kwietnia do grudnia).

TABL. 15. CENY DETALICZNE NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW PRZEMYSŁOWYCH[a] WYRAŻONE W KILOGRAMACH ŻYTA, W KILOGRAMACH WIEPRZA I W LITRACH MLEKA

Artykuły	1914 lub 1913	Lata gospodarcze[b] 1927–1928	1929–1930	1931–1932	1934–1935	1935–1936	1936–1937	1937–1938	1938 III	1939 III
	przeciętne ceny									
w kilogramach żyta[c]										
Pług, 1 szt.	134	100	220	191	264	270	150	141	146	221
Superfosfat[d], 100 kg	57	31	68	43	73	81	50	46	49	69
Garnek emal., 10 szt.	61	51	118	127	167	182	109	97	100	137
Kamasze, 1 para	78	99	220	150	184	205	126	121	125	191
Madapolam, 10 m	61	53	108	75	100	111	73	68	70	103
Nici nr 50, 10 szpul.	17	20	42	33	46	52	32	30	31	46
Cukier, 10 kg	46	36	83	72	95	92	52	48	50	76
Sól, 10 kg	6	8	17	16	27	29	17	16	16	24
Wódka, 1 l	11	14	30	29	34	35	21	20	21	31
Tytoń, 1 kg	115	141	375	335	566	640	391	366	379	575
Mydło, 10 kg	51	52	107	79	91	112	72	69	72	107
Węgiel, 100 kg	23	15	40	35	43	43	25	23	24	37
Nafta, 10 l	13	13	32	27	33	33	20	18	19	29
100 złotych[e]	*343*	*235*	*494*	*441*	*750*	*847*	*517*	*485*	*502*	*761*
w kilogramach wieprza żywej wagi[c]										
Pług, 1 szt.	23,0	20,8	21,2	47,6	61,7	41,5	34,9	33,7	36,3	33,0
Superfosfat[d], 100 kg	9,7	6,5	6,6	10,8	17,2	12,5	11,6	11,1	12,3	10,3
Garnek emal., 10 szt.	10,5	10,6	11,4	31,6	39,1	27,9	25,3	23,3	25,0	20,5
Kamasze, 1 para	13,4	20,7	21,2	37,3	43,1	31,5	29,2	29,0	31,1	28,5
Madapolam, 10 m	10,5	11,1	10,4	18,7	23,5	17,0	16,9	16,3	17,5	15,3
Nici nr 50, 10 szpul.	2,9	4,2	4,0	8,4	10,7	7,9	7,3	7,1	7,6	6,9
Cukier, 10 kg	7,8	7,4	8,0	17,9	22,3	14,1	12,0	11,6	12,5	11,4
Sól, 10 kg	1,0	1,7	1,7	4,0	6,3	4,4	3,9	3,7	4,0	3,6
Wódka, 1 l	1,8	2,9	2,9	7,2	8,1	5,3	4,9	4,8	5,1	4,7
Tytoń, 1 kg	19,7	29,4	36,2	83,5	132,5	98,1	91,0	87,8	94,4	85,8
Mydło, 10 kg	8,7	10,9	10,3	19,7	21,4	17,1	16,8	16,7	17,9	15,9
Węgiel, 100 kg	3,9	3,1	3,9	8,8	10,2	6,6	5,8	5,6	6,0	5,5
Nafta, 10 l	2,2	2,6	3,1	6,7	7,7	5,1	4,6	4,4	4,8	4,3
100 złotych[e]	*58,8*	*49,0*	*47,6*	*109,9*	*175,4*	*129,9*	*120,5*	*116,3*	*125,0*	*113,6*
w litrach mleka[c]										
Pług, 1 szt.	.	141	149	206	251	228	207	193	181	181
Superfosfat[d], 100 kg	.	44	46	47	70	69	69	64	61	56
Garnek emal., 10 szt.	.	72	80	137	159	154	150	133	125	113
Kamasze, 1 para	.	141	148	162	176	173	173	166	155	157
Madapolam, 10 m	.	75	73	81	96	93	100	93	88	84
Nici nr 50, 10 szpul.	.	28	28	36	44	44	44	41	38	38
Cukier, 10 kg	.	50	56	78	91	77	71	67	63	63
Sól, 10 kg	.	12	12	17	26	24	23	21	20	20
Wódka, 1 l	.	20	21	31	33	29	29	27	26	26
Tytoń, 1 kg	.	200	253	362	540	540	540	504	472	472
Mydło, 10 kg	.	74	72	85	87	94	99	96	89	88
Węgiel, 100 kg	.	21	27	38	41	36	34	32	30	30
Nafta, 10 l	.	18	22	29	31	28	27	25	24	24
100 złotych[e]	.	*333*	*333*	*476*	*714*	*714*	*714*	*667*	*625*	*625*

a Według notowań w Warszawie. *b* Od 1.VIII do 31.VII następnego roku. *c* Według cen płaconych producentom przeciętnie w Polsce. *d* 16%. *e* Ilość żyta, wieprza lub mleka oddawana przez rolników za 100 zł.

W tabl. 7—11, 13—19, 30—32 i 34—36 statystyką w przemyśle przetwórczym objęte są zakłady zatrudniające normalnie 20 i więcej robotników

TABL. 1. PRACOWNICY NAJEMNI[a]

Na podstawie spisu ludności z dn. 9.XII 1931 r.

Województwa	Ogółem	Rolnictwo	Pozostałe działy						
			razem	górnictwo i przemysł	handel i ubezpieczenia	komunikacja i transport	służba domowa	inne zawody	zawód niewiadomy
	w tysiącach								
Robotnicy[b]									
Polska 1931	**4 217,0**	**1 411,6**	**2 805,4**	**1 675,3**	**179,6**	**222,4**	**415,4**	**261,9**	**50,8**
w % 1921	*100.0*	*49.5*	*50.5*	*30.2*	*3.0*	*5.4*	*8.0*	*3.9*	
w % 1931 A	*100.0*	*35.7*	*64.3*	*37.4*	*4.3*	*5.2*	*10.0*	*7.4*	
w % 1931 B	*100.0*	*33.5*	*66.5*	*39.7*	*4.3*	*5.3*	*9.8*	*6.2*	*1.2*
M.st.Warszawa	297,5	0,9	296,6	149,0	35,4	20,9	58,0	27,7	5,6
Warszawskie	296,7	133,6	163,1	100,2	8,0	13,4	20,0	16,1	5,4
Łódzkie	499,1	112,8	386,3	290,9	18,6	18,3	35,7	20,6	2,2
Kieleckie	363,8	93,8	270,0	198,1	9,9	14,4	29,4	16,7	1,5
Lubelskie	194,9	97,9	97,0	52,6	5,8	8,0	16,6	10,8	3,2
Białostockie	110,3	35,2	75,1	40,7	3,6	6,9	10,4	11,1	2,4
Wileńskie	116,3	44,3	72,0	27,4	5,2	5,7	15,6	15,7	2,4
Nowogródzkie	59,9	27,4	32,5	12,0	1,1	2,4	7,5	8,1	1,4
Poleskie	53,1	19,0	34,1	14,2	1,4	3,7	5,6	7,0	2,2
Wołyńskie	104,0	40,8	63,2	28,0	3,5	6,0	11,3	12,2	2,2
Poznańskie	469,7	229,2	240,5	129,3	19,1	24,9	36,6	25,9	4,7
Pomorskie	373,7	168,4	205,3	107,3	15,1	26,8	27,9	21,9	6,3
Śląskie	323,0	20,9	302,1	231,2	12,9	20,4	21,9	14,4	1,3
Krakowskie	328,8	96,8	232,0	131,8	15,2	19,7	44,3	17,7	3,3
Lwowskie	329,6	123,7	205,9	96,2	17,3	19,4	48,5	19,7	4,8
Stanisławowskie	147,9	72,9	75,0	41,2	3,8	7,5	14,2	7,4	0,5
Tarnopolskie	148,7	94,0	54,7	25,2	3,7	4,0	11,9	8,9	1,0
Pracownicy umysłowi									
Polska 1931	**664,5**	**17,3**	**647,2**	**106,2**	**85,6**	**67,1**	×	**340,3**	**48,0**
w % 1921	*100.0*	*3.7*	*96.3*	*14.2*	*12.5*	*13.3*	×	*56.3*	
w % 1931 A	*100.0*	*2.8*	*97.2*	*14.9*	*14.5*	*9.9*	×	*57.9*	
w % 1931 B	*100.0*	*2.6*	*97.4*	*16.0*	*12.9*	*10.1*	×	*51.2*	*7.2*
M.st.Warszawa	102,7	0,4	102,3	18,5	21,3	8,4	×	42,9	11,2
Warszawskie	38,7	1,7	37,0	4,9	3,2	3,8	×	22,0	3,1
Łódzkie	53,2	1,1	52,1	12,8	7,4	3,9	×	25,3	2,7
Kieleckie	43,5	1,0	42,5	10,6	3,9	4,4	×	21,8	1,8
Lubelskie	27,4	1,0	26,4	2,4	2,5	2,5	×	17,0	2,0
Białostockie	18,1	0,4	17,7	1,7	1,5	1,9	×	11,1	1,5
Wileńskie	23,1	0,6	22,5	1,6	2,6	3,0	×	13,5	1,3
Nowogródzkie	10,5	0,5	10,0	0,6	0,7	1,0	×	6,9	0,8
Poleskie	12,4	0,4	12,0	0,9	0,9	1,3	×	7,8	1,1
Wołyńskie	22,1	0,7	21,4	1,8	2,0	1,9	×	14,4	1,3
Poznańskie	62,7	3,3	59,4	7,7	10,0	6,8	×	30,5	4,4
Pomorskie	50,6	2,6	48,0	6,5	6,2	7,3	×	23,6	4,4
Śląskie	50,4	0,4	50,0	17,1	5,4	5,8	×	19,6	2,1
Krakowskie	52,0	0,6	51,4	8,0	7,4	5,7	×	27,9	2,4
Lwowskie	62,4	1,2	61,2	7,8	8,0	6,3	×	33,9	5,2
Stanisławowskie	18,2	0,5	17,7	2,2	1,4	2,0	×	10,9	1,2
Tarnopolskie	16,5	0,9	15,6	1,1	1,2	1,1	×	11,2	1,0

a Łącznie z bezrobotnymi. *b* Łącznie z chałupnikami.
Uwaga. W granicach spisu: A—1921 r., B—1931 r.

TABL. 2. PRACOWNICY NAJEMNI W ROLNICTWIE ZAMIESZKALI NA WSI
Na podstawie spisu ludności z dn. 9.XII 1931 R.

Województwa	Ogółem	Robotnicy razem	Robotnicy: rzemieślnicy w gospodarstwach rolnych	Robotnicy: robotnicy rolni zamieszkali w mieszkaniach służbowych	Robotnicy: robotnicy rolni zamieszkali wraz z pracodawcą	Robotnicy: robotnicy rolni zamieszkali w mieszkaniach własnych	Robotnicy: bez podania rodzaju pracy[a]	Pracownicy umysłowi
	w tysiącach							
Polska	**1 367,4**	**1 352,9**	**20,5**	**358,1**	**382,0**	**245,7**	**346,6**	**14,5**
Warszawskie .	131,8	130,2	2,0	43,4	30,8	15,9	38,1	1,6
Łódzkie	110,9	110,0	1,4	28,1	31,2	22,8	26,5	0,9
Kieleckie . . .	92,1	91,2	1,3	22,0	25,9	15,1	26,9	0,9
Lubelskie . .	96,1	95,2	1,7	26,5	30,0	14,4	22,6	0,9
Białostockie .	33,3	32,9	0,5	7,4	11,9	4,8	8,3	0,4
Wileńskie . .	43,8	43,3	0,4	7,9	20,2	7,1	7,7	0,5
Nowogródzkie .	27,2	26,8	0,5	6,3	13,4	3,0	3,6	0,4
Poleskie . . .	18,6	18,3	0,2	2,9	7,5	3,3	4,4	0,3
Wołyńskie . .	40,1	39,4	0,4	5,4	18,2	5,3	10,1	0,7
Poznańskie . .	224,4	221,6	5,6	101,8	38,6	41,4	34,2	2,8
Pomorskie . .	163,9	161,7	3,5	72,6	28,7	29,5	27,4	2,2
Śląskie	19,6	19,3	0,3	5,2	8,4	3,1	2,3	0,3
Krakowskie .	92,6	92,1	0,5	7,3	46,7	13,1	24,5	0,5
Lwowskie . .	117,5	116,6	1,0	10,2	40,8	23,0	41,6	0,9
Stanisławowskie	67,9	67,5	0,3	3,2	17,2	17,0	29,8	0,4
Tarnopolskie .	87,6	86,8	0,9	7,9	12,5	26,9	38,6	0,8

a Zamieszkali w mieszkaniach własnych.

TABL. 3. BEZROBOTNI[a] POZA ROLNICTWEM
Na podstawie spisu ludności z dn. 9.XII 1931 R.

Województwa	Bezrobotni: Ogółem	Bezrobotni: Górnictwo i przemysł	Bezrobotni: Handel i ubezpieczenia	Bezrobotni: Komunikacja i transport	Bezrobotni: Pozostałe działy	Bezrobotni oraz osoby na ich utrzymaniu: Ogółem	Bezrobotni oraz osoby na ich utrzymaniu: Górnictwo i przemysł	Bezrobotni oraz osoby na ich utrzymaniu: Handel i ubezpieczenia	Bezrobotni oraz osoby na ich utrzymaniu: Komunikacja i transport	Bezrobotni oraz osoby na ich utrzymaniu: Pozostałe działy
	w tysiącach									
	Robotnicy									
Polska	**603,4**	**517,9**	**28,2**	**22,3**	**35,0**	**1339,6**	**1168,4**	**53,3**	**51,5**	**66,4**
M. st. Warszawa	64,7	51,0	6,1	2,6	5,0	130,3	104,9	11,4	5,8	8,2
Centralne[b] . .	257,2	230,5	6,1	8,5	12,1	588,0	528,5	12,9	21,0	25,6
Wschodnie . .	28,0	21,9	1,6	1,8	2,7	64,9	52,2	3,3	4,2	5,2
Pozn. i pomor.	98,6	79,4	6,8	4,5	7,9	227,8	190,1	11,2	10,8	15,7
Śląskie	72,1	65,2	2,2	2,0	2,7	148,9	137,8	3,5	3,6	4,0
Południowe . .	82,8	69,9	5,4	2,9	4,6	179,7	154,9	11,0	6,1	7,7
	Pracownicy umysłowi									
Polska	**78,0**	**18,4**	**14,3**	**3,2**	**42,1**	**135,3**	**36,2**	**26,0**	**5,6**	**67,5**
M. st. Warszawa	16,4	3,3	3,5	0,6	9,0	26,0	5,6	6,4	0,9	13,1
Centralne[b] . .	23,2	6,6	3,6	1,0	12,0	43,9	13,8	7,1	1,9	21,1
Wschodnie . .	7,3	1,4	1,0	0,5	4,4	14,1	3,1	2,1	0,9	8,0
Pozn. i pomor.	11,2	2,0	2,7	0,4	6,1	17,8	3,6	4,4	0,7	9,1
Śląskie	5,2	2,0	0,9	0,2	2,1	8,8	3,8	1,3	0,4	3,3
Południowe . .	14,7	3,1	2,6	0,5	8,5	24,7	6,3	4,7	0,8	12,9

a Zaliczeni do poszczególnych działów zawodowych według ostatniego miejsca zatrudnienia. *b* Bez m. st. Warszawy.

TABL. 4. PRACOWNICY NAJEMNI[a] WEDŁUG PŁCI I WIEKU

Na podstawie spisu ludności z dn. 9.XII 1931 r.

Wyszczególnienie	Ogółem w tys.	Odsetek pracowników liczących lat: 14 i mniej	15–17	18–21	22–24	25–31	32–41	42–51	52–61	62 i więcej	Wiek środkowy[b]
Robotnicy	**4162,5**	**2,7**	**7,5**	**16,7**	**11,0**	**21,2**	**17,5**	**11,6**	**7,4**	**4,4**	**28,7**
Mężczyźni	2803,4	2,3	6,4	14,6	10,3	22,6	19,1	12,4	7,8	4,5	29,8
Kobiety	1359,1	3,6	9,9	20,8	12,4	18,2	14,3	9,9	6,5	4,4	25,9
Rolnictwo[c]	1467,9	6,1	10,7	17,7	9,7	18,4	14,1	10,0	7,6	5,7	26,8
Mężczyźni	953,3	5,7	10,0	16,6	9,5	20,0	14,6	10,0	7,7	5,9	27,5
Kobiety	514,6	6,8	12,2	19,7	10,2	15,5	13,1	9,9	7,3	5,3	25,4
Górn. i przemysł	1620,8	0,6	5,4	16,6	11,4	23,2	18,8	12,4	7,6	4,0	29,4
Mężczyźni	1295,8	0,5	5,1	16,2	11,1	24,1	19,2	12,4	7,6	3,8	29,6
Kobiety	325,0	1,0	6,6	18,3	12,8	19,5	17,1	12,5	7,6	4,6	28,5
Zakłady o świadectwach przemysł. kat. I—III	515,4	0,2	1,6	9,9	9,7	25,9	24,5	16,4	8,8	3,0	33,1
IV—VII	327,1	0,3	5,0	17,2	11,3	24,5	19,3	12,2	7,1	3,1	29,1
VIII i niewiad.	778,3	1,0	8,1	20,9	12,6	20,8	14,7	9,9	7,1	4,9	26,9
Handel i ubezp	179,6	0,7	7,1	17,4	11,4	21,0	16,7	11,3	8,2	6,2	29,0
Mężczyźni	113,9	0,7	6,8	14,7	9,7	21,6	18,4	12,3	9,0	6,8	30,7
Kobiety	65,7	0,8	7,6	22,0	14,5	20,1	13,7	9,4	6,9	5,0	26,3
Komunikacja i transport	222,4	0,2	0,5	3,8	5,0	24,3	31,1	23,0	10,3	1,8	37,2
Służba domowa	415,4	2,5	10,8	25,1	14,7	20,1	12,6	7,0	4,3	2,9	24,3
w tym kobiety	399,1	2,4	10,7	25,1	14,8	20,3	12,7	7,0	4,2	2,8	24,4
Pracownicy umysłowi	**664,5**	**0,1**	**1,1**	**7,3**	**10,4**	**27,9**	**27,6**	**15,4**	**7,3**	**2,9**	**33,1**
Mężczyźni	465,9	0,1	1,0	5,4	7,9	26,2	29,5	17,7	8,7	3,5	35,2
Kobiety	198,6	0,2	1,5	11,8	16,0	31,8	23,2	10,0	4,0	1,5	29,1

a Bez chałupników. Łącznie z bezrobotnymi. *b* Wiek, który połowa pracowników już przekroczyła, a którego połowa jeszcze nie osiągnęła. *c* Łącznie z leśnictwem, ogrodnictwem i rybactwem.

TABL. 5. KOBIETY CZYNNE ZAWODOWO POZA ROLNICTWEM[a]

Na podstawie spisu ludności z dn. 9.XII 1931 r.

Działy zawodu Stanowisko w gospodarstwie domowym	Stanowisko społeczne: Samodzielne: Ogółem	w tym mężatki	w tym pomagające członkinie rodzin: razem	w tym mężatki	Pracownice umysłowe: razem	w tym mężatki	Robotnice i chałupnice: razem	w tym mężatki
	w tysiącach							
Ogółem	**411,4**	158,7	**132,7**	.	**197,2**	39 4	**864,7**	128,8
Górnictwo i przemysł	160,0	51,4	42,3	.	18,6	2,9	340,4	88,5
Handel i ubezpieczenia	204,8	91,5	84,6	56,8	26,1	4,0	65,7	11,7
Komunikacja i transp.	1,7	0,8	0,7	.	12,4	2,7	3,7	1,0
Służba publiczna	0,3	0,2	0,2	.	40,4	5,1	8,1	1,7
Szkolnictwo i oświata	8,8	1,5	0,4	.	68,1	19,3	10,6	1,6
Służba domowa	×	×	×	×	×	×	399,1	18,0
Pozostałe zawody	35,8	13,3	4,5	.	31,6	5,4	37,1	6,3
Ogółem bez służby domowej	**411,4**	158,7	**132,7**	.	**197,2**	39,4	**465,6**	110,8
Głowy gospodarstw	159,3	27,3	.	.	71,4	8,8	159,1	24,7
Członkinie gospodarstw	252,1	131,4	.	.	125,8	30,6	306,5	86,1

a Łącznie z bezrobotnymi.

TABL. 6. PRACOWNICY NAJEMNI ZATRUDNIENI POZA ROLNICTWEM OBJĘCI RÓŻNYMI BADANIAMI STATYSTYCZNYMI

Wyszczególnienie	Polska	Województwa centralne	wschodnie	pozn. i pom.	śląskie	południowe
	w tysiącach					
Robotnicy						
Grudzień 1931 r.:						
zatrudnieni wg spisu ludności	2 202,0	1 033,5	173,7	280,0	230,0	484,8
zabezp. na wypadek braku pracy	730,3	373,4	23,2	79,0	150,0	104,7
Przeciętna 1937 r.:						
ubezp. na wypadek choroby	1 851,6	875,0	126,7	229,3	218,1	402,5
zabezp. na wypadek braku pracy	1 060,2	534,2	65,6	118,6	160,9	180,9
zatrudnieni według statystyki:						
produkcji przemysłowej[a]	837,5	455,4	35,7	77,8	138,1	130,5
zatrudnienia w przemyśle[b]	750,4	406,0	28,5	72,0	131,9	112,0
Pracownicy umysłowi						
Grudzień 1931 r.:						
zatrudnieni wg spisu ludności	569,2	250,6	58,6	84,0	44,8	131,2
ubezpieczeni w ubezpieczeniu pracowników umysłowych	248,8	112,6	18,6	45,3	32,6	39,7
Przeciętna 1937 r.:						
ubezp na wypadek braku pracy	315,6	141,9	27,6	52,3	35,2	58,6
zatrudnieni według statystyki produkcji przemysłowej[c]	64,7	36,3	2,5	8,6	8,2	9,1

a Zakłady przemysłowe I—VII kategorii łącznie z górnictwem i hutnictwem, elektrowniami i wodociągami. *b* Zakłady przemysłowe zatrudniające normalnie 20 i więcej robotników, łącznie z górnictwem i hutnictwem, elektrowniami i wodociągami oraz warsztatami kolejowymi. *c* Zakłady przemysłowe I—VII kategorii, łącznie z hutnictwem.

TABL. 7. ROBOTNICY ZATRUDNIENI W WIELKIM I ŚREDNIM PRZEMYŚLE

Lata Województwa	Ogółem w tysiącach	Ogółem wskaźnik 1928 r. =100	Górnictwo razem	Górnictwo w tym węglowe	Górnictwo w tym naftowe	Hutnictwo razem	Hutnictwo w tym żelazne	Hutnictwo w tym cynkowe i ołowiane	Przemysł przetwórczy	Elektrownie i wodociągi
			w tysiącach							
1928	850,7	*100,0*	143,6	112,7	11,6	59,9	46,9	13,0	640,5	6,7
Centralne	431,1	*100,0*	32,6	25,0	—	21,8	21,2	0,6	374,3	2,4
Wschodnie	18,4	*100,0*	—	—	—	—	—	—	18,2	0,2
Pozn. i pom.	93,6	*100,0*	0,7	—	—	—	—	—	91,9	1,0
Śląskie	185,3	*100,0*	85,0	79,2	—	36,7	25,5	11,2	61,7	1,9
Południowe	122,3	*100,0*	25,3	8,5	11,6	1,4	0,2	1,2	94,4	1,2
1929	858,4	*100,9*	154,4	125,1	11,1	60,6	48,2	12,4	635,7	7,7
1930	741,5	*87,2*	144,6	118,2	10,6	52,1	41,1	11,0	537,0	7,8
1931	633,9	*74,5*	129,0	108,9	9,5	44,3	35,8	8,5	453,6	7,0
1932	545,2	*64,1*	108,9	93,1	8,8	32,6	27,5	5,1	396,8	6,9
1933	543,5	*63,9*	91,7	76,0	8,5	31,8	27,2	4,6	412,9	7,1
1934	589,0	*69,2*	90,1	73,5	8,8	33,8	29,0	4,8	457,8	7,3
1935	620,3	*72,9*	86,9	69,3	9,0	35,6	31,3	4,3	490,2	7,6
1936	663,4	*78,0*	87,8	68,3	9,3	37,8	33,5	4,3	530,1	7,7
1937	750,8	*88,3*	99,6	75,0	10,1	44,3	39,3	5,0	598,4	8,5
1938	808,4	*95,0*	104,8	79,4	10,5	49,0	43,9	5,1	645,5	9,1
Centralne	432,7	*100,4*	26,0	18,7	—	18,7	18,7	—	384,0	4,0
Wschodnie	30,8	*167,6*	—	—	—	—	—	—	30,5	0,3
Pozn. i pom.	78,4	*83,8*	0,6	—	—	—	—	—	76,6	1,2
Śląskie	142,0	*76,6*	56,1	53,7	—	30,1	25,2	4,9	54,5	1,3
Południowe	124,5	*101,8*	22,1	7,0	10,5	0,2	—	0,2	99,9	2,3

TABL. 8. ROBOTNICY ZATRUDNIENI W POSZCZEGÓLNYCH GAŁĘZIACH WIELKIEGO I ŚREDNIEGO PRZEMYSŁU PRZETWÓRCZEGO

Lata Województwa	Mineralny	Metalowy	Elektrotechniczny	Chemiczny	Włókienniczy	Papierniczy	Skórzany	Drzewny	Spożywczy	Odzieżowy	Budowlany	Poligraficzny
	w tysiącach											
1928	64,9	148,7	6,1	38,8	174,8	13,7	5,7	56,6	63,0	16,1	40,7	11,4
Centralne .	33,1	84,3		18,4	155,6	7,3	3,3	17,6	27,5	6,7	14,8	5,1
Wschodnie	2,5	4,1		0,5	0,2	1,1	0,1	6,1	2,9	—	0,5	0,2
Pozn. i pom	10,8	28,9		3,7	0,4	1,4	0,5	11,3	18,5	6,5	7,3	2,0
Śląskie . .	6,3	14,1		7,6	10,7	1,8	0,6	4,7	2,4	0,5	12,3	0,7
Południowe	12,2	23,4		8,6	7,9	2,1	1,2	16,9	11,7	2,4	5,8	2,2
1929	66,9	149,1	7,1	40,7	163,3	13,9	5,1	54,4	66,0	17,1	40,2	11,5
1930	51,7	126,5	5,7	39,0	132,4	13,7	4,9	47,1	61,2	15,2	27,8	11,8
1931	39,8	106,9	4,5	34,7	121,8	12,0	4,3	35,0	54,0	12,2	17,8	10,6
1932	31,6	95,4	4,0	31,6	110,8	11,7	4,5	27,6	49,0	10,3	11,2	9,1
1933	35,4	96,1	4,8	31,9	117,6	11,5	5,0	31,6	47,7	11,6	10,4	9,3
1934	44,3	101,2	7,1	34,3	128,9	12,6	5,6	36,9	49,5	14,1	13,5	9,8
1935	49,6	108,7	9,5	36,7	135,3	13,1	6,1	40,7	51,6	13,2	15,5	10,2
1936	57,2	117,5	11,2	38,8	142,7	14,0	6,3	44,7	55,1	13,6	18,5	10,5
1937	65,1	141,7	14,6	44,7	150,1	15,4	6,5	51,7	59,6	14,0	23,6	11,4
1938	67,9	161,5	17,7	48,0	154,0	16,5	6,3	53,1	62,9	15,9	29,4	12,3
Centralne .	30,7	96,0	11,7	25,4	136,6	8,4	2,9	17,7	25,5	7,6	14,9	6,6
Wschodnie	9,5	2,8	0,7	0,8	0,4	1,3	0,4	9,6	3,7	0,7	0,5	0,1
Pozn. i pom.	8,6	23,8	2,0	4,0	1,1	1,6	0,5	7,1	17,7	3,2	4,4	2,6
Śląskie . .	5,7	15,1	1,8	8,5	8,5	2,4	0,7	2,2	3,1	0,5	5,2	0,8
Południowe	13,4	23,8	1,5	9,3	7,4	2,8	1,8	16,5	12,9	3,9	4,4	2,2

TABL. 9. WSKAŹNIKI STANU ZATRUDNIENIA W NIEKTÓRYCH KRAJACH

Przeciętne roczne. Rok 1929 = 100

Kraje	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
Wskaźnik zatrudnienia światowego										
Ogółem[a]	100	92	83	75	78	84	88	93	100	·
Pracownicy najemni ubezpieczeni w ubezpieczalniach społecznych										
Anglia	100	96	92	92	95	99	102	107	113	112
Belgia	100	97	87	78	81	78	80	85	89	84
Holandia	100	98	91	79	78	77	73	72	78	80
Łotwa	100	105	98	83	88	95	101	107	116	124
Niemcy	100	93	81	71	74	86	91	97	104	111
Polska	100	96	88	78	74	77	78	83	92	100
Węgry	100	94	89	82	82	87	91	98	104	111
Robotnicy w wielkim i średnim przemyśle										
Dania[b]	.	.	100	92	102	114	123	129	135	132
Estonia	100	96	88	82	83	97	110	127	145	147
Francja[c]	.	100	96	86	84	82	76	75	80	83
Japonia	100	90	82	82	90	100	110	116	129	142
Polska	100	86	74	64	63	69	72	77	87	94
Stany Zjedn. Am.	100	87	74	63	69	81	86	92	100	82
Szwecja[d]	.	.	.	.	89	97	103	109	117	117
Włochy	100	97	89	79	79	83	94	95	105	111

a Bez Z.S.R.R. *b* 1931 r. = 100. *c* 1930 r. = 100. *d* Lata 1926 — 1930 = 100.

TABL. 10. UDZIAŁ MĘŻCZYZN, KOBIET I MŁODOCIANYCH WŚRÓD ROBOTNIKÓW W WIELKIM I ŚREDNIM PRZEMYŚLE

Przemysły	Na 100 zatrudnionych w końcu stycznia przypada								
	mężczyzn			kobiet			młodocianych		
	1931	1937	1938	1931	1937	1938	1931	1937	1938
Ogółem[a]	**73,5**	**72,5**	**73,0**	**22,4**	**24,9**	**23,5**	**4,1**	**2,6**	**3,5**
Górnictwo[a]	95,9	97,6	97,7	3,9	2,3	2,2	0,2	0,1	0,1
w tym węglowe	96,4	97,6	97,7	3,4	2,3	2,2	0,2	0,1	0,1
Hutnictwo	90,9	92,9	92,7	6,2	4,4	3,9	2,9	2,7	3,4
w tym żelazne	92,6	93,3	92,9	4,3	3,8	3,4	3,1	2,9	3,7
Przemysł przetwórczy	65,2	66,9	67,3	29,5	30,1	28,6	5,3	3,0	4,1
Mineralny	74,0	77,6	77,0	17,1	17,6	17,4	8,9	4,8	5,6
Metalowy	84,0	85,5	83,7	8,2	9,2	8,7	7,8	5,3	7,6
Elektrotechniczny	58,3	58,5	59,6	31,4	36,5	32,1	10,3	5,0	8,3
Chemiczny	69,0	69,8	69,3	28,3	29,1	29,4	2,7	1,1	1,3
Włókienniczy	43,6	45,0	45,2	53,4	53,6	53,4	3,0	1,4	1,4
Papierniczy	57,0	60,0	60,2	37,8	37,2	35,3	5,2	2,8	4,5
Skórzany	79,3	80,9	80,9	17,4	15,1	16,3	3,3	4,0	2,8
Drzewny	82,1	85,2	84,5	11,8	12,4	12,9	6,1	2,4	2,6
Spożywczy	61,7	62,0	60,8	36,0	36,6	37,2	2,3	1,4	2,0
Odzieżowy	29,3	35,8	35,6	63,0	60,9	60,4	7,7	3,3	4,0
Budowlany	92,6	96,6	97,0	2,6	1,5	1,3	4,8	1,9	1,7
Poligraficzny	56,6	61,4	59,0	31,7	32,3	33,5	11,7	6,3	7,5

a Bez kopalń ropy naftowej i soli.

TABL. 11. ROBOTNICY ZATRUDNIENI W WIELKIM I ŚREDNIM PRZEMYŚLE PRZETWÓRCZYM WEDŁUG WIEKU W STYCZNIU 1934 R.

Wyszczególnienie	Robotnicy objęci badaniem	Odsetek robotników liczących lat						Wiek środkowy[a]
		19 i mniej	20-29	30-39	40-49	50-59	60 i więcej	
Ogółem	**311 373**	**7,0**	**36,5**	**28,1**	**16,3**	**8,6**	**3,5**	**32,0**
według płci								
Mężczyźni	197 393	6,8	32,0	29,8	17,2	9,8	4,4	33,3
Kobiety	113 980	7,4	45,0	24,9	14,6	6,2	1,9	29,4
według wielkości zakładów								
Zakłady zatrudn.:								
do 49 robotników	43 379	10,0	38,4	26,1	14,2	7,7	3,6	30,5
50—199 robotników	84 682	8,4	38,6	26,7	15,0	7,8	3,5	31,0
200 i więcej robotn.	183 312	5,8	35,4	29,1	17,2	9,0	3,5	32,7
według przemysłów								
Mineralny	19 969	12,5	41,2	25,5	12,1	6,0	2,7	29,1
Metalowy	38 848	12,8	38,0	26,1	13,5	7,1	2,5	29,8
Elektrotechniczny	6 366	14,0	45,9	23,3	10,4	5,1	1,3	27,7
Chemiczny	28 924	3,8	37,1	33,5	15,7	7,4	2,5	32,3
Włókienniczy	113 732	4,3	33,0	27,2	19,5	11,3	4,7	34,5
Papierniczy	10 920	5,6	38,5	27,8	16,1	8,6	3,4	34,7
Skórzany	4 185	4,3	31,7	30,4	19,2	10,0	4,4	33,9
Drzewny	31 411	9,4	42,0	27,9	12,9	5,7	2,1	29,7
Spożywczy	36 000	4,5	31,9	32,4	18,3	8,6	4,3	33,6
Odzieżowy	9 517	10,2	54,4	23,2	8,2	2,9	1,1	27,0
Budowlany	3 703	4,7	29,3	35,7	18,0	9,9	2,4	33,6
Poligraficzny	7 798	12,7	45,0	21,4	13,0	5,5	2,4	28,1

a Wiek, który połowa robotników już przekroczyła, a którego połowa jeszcze nie osiągnęła.

TABL. 12. PRZECIĘTNA LICZBA DNIÓWEK ODROBIONYCH I OPUSZCZONYCH W CIĄGU ROKU NA JEDNEGO ROBOTNIKA W KOPALNIACH WĘGLA I HUTACH ŻELAZA

Dniówki	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
Kopalnie węgla											
Dniówki normalne odrobione . . .	262,8	268,0	238,7	246,4	212,8	223,1	231,9	229,3	234,4	259,5	257,5
„świętówki" . .	9,3	2,8	36,9	30,4	62,8	53,2	46,5	45,8	42,7	15,2	17,9
inne opuszczone	26,9	29,2	24,4	23,2	25,4	21,7	19,6	24,9	24,9	24,3	23,6
Dniówki nadliczb.	20,7	24,9	13,7	9,4	5,0	5,3	5,3	5,4	5,8	8,0	8,7
Huty żelaza											
Dniówki normalne odrobione . . .	275,4	270,5	261,6	239,3	206,9	245,2	263,8	268,5	273,0	278,1	273,1
„świętówki" . .	1,3	4,8	18,2	43,4	73,4	38,4	22,7	13,9	12,9	5,5	6,9
inne opuszczone	20,5	22,6	22,2	19,9	19,9	17,2	17,0	19,7	19,4	20,2	21,7
Dniówki nadliczb.	33,6	31,2	20,2	13,2	7,7	10,3	11,0	10,9	12,4	16,8	17,2

TABL. 13. ROBOTNICY W WIELKIM I ŚREDNIM PRZEMYŚLE PRZETWÓRCZYM WEDŁUG DNI PRACY W TYGODNIU

Dni pracy Ważniejsze przemysły	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
Zatrudnieni w tysiącach											
Ogółem	**599**	**598**	**505**	**430**	**372**	**376**	**425**	**455**	**489**	**556**	599
Pracujący pełny tydzień	527	508	401	324	239	250	300	330	357	421	464
Częściowo zatrudn.	72	90	104	106	133	126	125	125	132	135	135
Pracujący dni:											
4—5 . . .	65	75	79	80	92	90	90	92	96	100	102
1—3 . . .	7	15	25	26	41	36	35	33	36	35	33
Wśród pracujących w przemyśle:											
mineralnym .	4	4	6	4	8	8	9	11	12	13	14
metalowym .	7	11	18	17	19	17	14	14	14	16	20
chemicznym	1	1	3	5	7	7	6	6	6	5	5
włókienniczym	44	58	56	46	53	48	56	56	60	58	54
drzewnym .	5	5	7	7	8	9	10	10	11	12	13
spożywczym .	4	2	4	9	17	19	17	17	18	14	13
Częściowo zatrudnieni w odsetkach ogółu zatrudnionych											
Ogółem	12,1	15,0	20,5	24,7	35,7	33,6	29,5	27,5	27,0	24,4	22,6
Pracujący dni:											
4—5 . . .	10,9	12,5	15,6	18,7	24,7	23,9	21,2	20,2	19,6	18,1	17,1
1—3 . . .	1,2	2,5	4,9	6,0	11,0	9,7	8,3	7,3	7,4	6,3	5,5
Wśród pracujących w przemyśle:											
mineralnym .	6,3	6,5	11,3	11,8	25,1	24,8	22,1	22,5	22,5	21,7	21,5
metalowym .	5,4	7,9	15,2	16,8	21,0	19,3	15,0	13,8	12,6	12,0	13,0
chemicznym	3,7	4,0	7,8	15,0	25,3	26,1	19,8	17,0	17,6	13,7	12,6
włókienniczym	26,8	38,5	45,7	40,9	51,5	44,0	46,5	44,5	44,9	41,7	37,6
drzewnym .	9,4	9,4	16,0	19,5	29,8	31,1	27,0	25,2	24,6	25,1	26,1
spożywczym .	6,2	3,4	6,4	18,1	38,3	43,4	38,2	36,5	35,4	27,5	23,4

Uwaga. Robotnicy zatrudnieni przy produkcji, tj. bez dozorców, woźniców, robotników urlopowanych, chorych itp.

TABL. 14. PRZECIĘTNA LICZBA GODZIN PRACY W TYGODNIU[a] PRZYPADAJĄCA NA JEDNEGO ROBOTNIKA ZATRUDNIONEGO W WIELKIM I ŚREDNIM PRZEMYŚLE PRZETWÓRCZYM

Ważniejsze przemysły	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
Ogółem	45,4	44,8	43,9	43,3	41,4	41,5	42,2	42,6	42,7	43,3	43,7
Mineralny	46,8	46,6	45,8	44,9	42,9	43,1	44,0	44,0	43,9	44,2	44,2
Metalowy	45,5	45,1	44,1	43,4	43,0	43,1	44,1	44,3	44,6	45,0	45,0
Chemiczny	48,8	48,5	48,3	47,0	44,1	44,0	44,9	45,1	45,1	46,1	46,2
Włókienniczy	43,5	41,0	39,7	40,7	38,7	39,7	39,7	40,1	39,9	40,6	41,4
Drzewny	45,3	45,2	44,4	43,3	41,5	41,7	42,8	43,2	43,5	43,5	43,6
Spożywczy	47,0	47,0	46,4	44,5	40,8	38,5	39,6	40,1	40,3	42,0	42,8

a W przeliczeniu na tydzień normalny (bez dni świątecznych).
U w a g a. Ob. uwagę do tabl. 13, str. 264.

TABL. 15. PRZEPRACOWANE ROBOTNIKO-GODZINY W WIELKIM I ŚREDNIM PRZEMYŚLE

Przemysły	1928	1929	1930	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
	w milionach									
Ogółem[a]	1793,0	1811,4	1497,5	993,6	987,2	1115,3	1185,3	1289,8	1483,0	1598,4
Górnictwo[a]	287,7	322,1	262,3	167,7	145,2	146,8	139,1	143,1	178,3	183,2
Węglowe	256,8	292,7	239,5	163,6	139,7	139,9	130,9	131,4	159,5	161,8
Rud: żelaza	13,9	12,8	8,6	1,5	2,4	3,3	4,9	8,2	14,0	16,2
cynku i ołowiu	17,0	16,6	14,2	2,6	3,1	3,6	3,3	3,5	4,8	5,2
Hutnictwo	147,2	147,6	120,9	59,7	66,1	74,9	80,0	86,3	104,1	114,1
Żelazne	115,2	116,6	92,9	47,8	55,5	63,6	69,9	76,0	92,0	101,7
Cynk. i ołow.	32,0	31,0	28,0	11,9	10,6	11,3	10,1	10,3	12,1	12,4
Przemysł przetw.	1358,1	1341,7	1114,3	766,2	775,9	893,6	966,2	1060,4	1200,6	1301,1
Mineralny	144,3	148,5	113,7	66,6	73,5	93,0	104,3	120,5	136,5	141,7
Metalowy	319,9	318,0	264,8	179,0	179,1	203,8	220,2	245,4	294,7	335,8
Elektrotechn.	13,1	15,1	11,6	7,8	8,9	14,2	19,3	22,9	30,2	36,4
Chemiczny	83,7	86,2	83,8	63,6	62,1	69,3	74,3	79,9	91,8	98,7
Włókienniczy	347,3	318,7	249,3	204,0	210,9	236,0	251,3	264,5	277,9	291,6
Papierniczy	27,8	27,8	27,4	22,7	22,4	25,2	26,5	29,3	31,7	34,3
Skórzany	12,1	10,8	10,2	9,2	9,8	11,1	12,3	12,8	12,8	12,7
Drzewny	120,7	117,2	99,2	56,3	64,3	76,3	83,8	93,6	107,7	110,0
Spożywczy	135,7	142,9	132,5	93,9	81,7	88,0	93,1	101,7	112,6	119,6
Odzieżowy	35,4	37,4	31,9	20,4	22,8	27,6	26,5	27,1	28,5	30,6
Budowlany	92,6	92,4	64,1	23,5	21,1	28,3	32,4	39,8	51,5	63,4
Poligraficzny	25,5	26,7	25,8	19,2	19,3	20,8	22,2	22,9	24,7	26,3

a Bez kopalń ropy naftowej i soli.
U w a g a. Ob. uwagę do tabl. 13, str. 264.

TABL. 16. ROBOTNICY PRZYJĘCI I ZWOLNIENI W HUTNICTWIE ORAZ W WIELKIM I ŚREDNIM PRZEMYŚLE PRZETWÓRCZYM

Przemysły	Przyjęci		Zwolnieni		Przemysły	Przyjęci		Zwolnieni	
	na 100 zatrudnionych w ciągu roku					na 100 zatrudnionych w ciągu roku			
	1937	1938	1937	1938		1937	1938	1937	1938
Hutnictwo	38	25	23	22	Przem. przetw. (dok.)				
Żelazne	32	22	16	18	Papierniczy	40	30	31	27
Cynk. i ołow.	91	58	80	58	Skórzany	53	58	57	55
Przem. przetw.	77	72	71	66	Drzewny	98	93	96	88
Mineralny	113	111	113	110	Spożywczy	151	147	151	143
Metalowy	49	37	33	29	Odzieżowy	90	89	99	49
Elektrotechn.	70	60	53	43	Budowlany	238	228	250	237
Chemiczny	45	36	35	30	Poligraficzny	54	53	49	46
Włókienniczy	42	41	35	35					

TABL. 17. URLOPY[a] ROBOTNIKÓW ZATRUDNIONYCH W WIELKIM I ŚREDNIM PRZEMYŚLE

Ważniejsze przemysły	1933	1934	1936	1937	1938
	dni urlopowe na jednego zatrudnionego				
Ogółem[b]	6,3	5,9	6,8	6,6	6,9
Górnictwo[b]	9,8	9,3	12,6	10,8	10,8
w tym węglowe	10,0	9,4	13,1	11,5	11,3
Hutnictwo	9,1	8,6	11,5	10,7	11,1
w tym żelazne	9,5	9,1	11,2	10,6	11,0
Przemysł przetwórczy	5,2	5,0	5,5	5,7	6,0
w tym: mineralny	1,5	1,5	2,0	2,2	2,6
metalowy	5,3	5,0	5,5	6,2	6,7
elektrotechniczny		5,0	6,7	5,7	6,6
chemiczny	7,9	8,7	9,0	9,2	9,3
włókienniczy	5,7	5,7	6,9	7,3	7,8
drzewny	2,3	1,9	2,4	2,5	3,0
spożywczy	6,2	6,0	5,6	5,1	5,3

a Wykorzystane płatne urlopy wypoczynkowe. b Bez kopalń ropy naftowej i soli.

TABL. 18. KOSZTY URLOPÓW ROBOTNIKÓW ZATRUDNIONYCH W WIELKIM I ŚREDNIM PRZEMYŚLE

Przemysły	Koszt urlopów w milionach *zł*				Koszt urlopów w % sum wypłat robotniczych			
	1930	1934	1935	1936	1930	1934	1935	1936
Ogółem[a]	30,3	16,3	19,3	21,4	2,1	2,1	2,4	2,5
Górnictwo[a]	10,3	4,8	6,0	6,0	3,1	3,1	4,2	4,1
w tym węglowe	9,8	4,7	5,9	5,8	3,2	3,2	4,2	4,2
Hutnictwo	4,4	2,3	3,6	3,8	2,7	2,6	3,7	3,6
w tym żelazne	3,7	2,1	3,1	3,3	2,9	2,7	3,7	3,6
Przemysł przetwórczy	15,6	9,2	9,7	11,6	1,7	1,8	1,8	1,9
w tym: mineralny	0,4	0,2	0,3	0,3	0,5	0,5	0,6	0,7
metalowy i elektrotechniczny	2,9	1,5	1,8	2,3	1,7	1,7	1,8	1,9
chemiczny	2,6	1,6	1,7	1,8	2,5	2,9	3,0	3,0
włókienniczy	4,0	3,2	3,3	4,2	1,8	1,9	1,9	2,3
spożywczy	2,7	1,3	1,1	1,2	2,0	2,0	1,8	1,9

a Bez kopalń ropy naftowej i soli.

TABL. 19. WSKAŹNIKI WYDAJNOŚCI PRACY W WIELKIM I ŚREDNIM PRZEMYŚLE

Rok 1928 = 100

Ważniejsze przemysły	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937
Ogółem[a]	102	104	107	108	115	120	124	128	129
Górnictwo	100	100	109	112	124	130	134	136	135
w tym węglowe	100	99	108	112	124	132	138	143	144
Hutnictwo	96	112	117	103	117	117	120	136	142
w tym żelazne	93	109	115	95	111	110	114	130	139
Przemysł przetwórczy[a]	103	104	105	108	113	119	123	125	127
w tym: mineralny	101	110	117	122	125	131	131	131	133
chem. i odzież.	102	104	110	117	118	124	123	123	132
włókienniczy	104	109	106	114	119	131	141	146	144
papierniczy	110	116	118	114	122	126	129	142	137
skórzany	98	104	110	119	104	116	126	122	123
drzewny	103	117	111	112	123	124	121	121	119
spożywczy	109	113	112	109	122	116	119	117	114

a Bez przemysłu budowlanego i poligraficznego.

Źródło: L. Landau *Zmiany wydajności pracy w przemyśle w latach 1928—1937* Statystyka Pracy, 1939.

TABL. 20. WYDAJNOŚĆ PRACY W KOPALNIACH WĘGLA KAMIENNEGO

Lata	Wydobycie węgla na jedną robotnikodniówkę w t		
	Cała załoga	Załoga na dole	Górnicy
1913	1,14	1,71	5,58
1924	0,69	1,09	4,70
1925	0,94	1,47	6,04
1928	1,27	1,91	6,99
1931	1,37	2,06	7,51
1932	1,41	2,18	8,05
1933	1,59	2,46	8,97
1934	1,70	2,61	9,34
1935	1,77	2,74	9,70
1936	1,84	2,80	9,98
1937	1,82	2,72	9,75
1938	1,82	2,68	9,67

TABL. 21. WYDAJNOŚĆ PRACY W KOPALNIACH WĘGLA KAMIENNEGO W NIEKTÓRYCH KRAJACH W 1937 R.

Kraje Zagłębia	Wydobycie węgla na jedną robotniko-dniówkę w t	
	Cała załoga	Załoga na dole
Anglia	1,2	—
Belgia	0,8	1,1
Francja	0,8	1,2
Holandia	1,6	2,5
Niemcy	1,5	1,9
Zagłębie Ruhry .	1,6	2,1
Górny Śląsk . .	1,9	2,5
Dolny Śląsk . . .	1,0	1,3
Polska	1,8	2,7
Górny Śląsk . .	2,0	2,9
Dąbrowskie . . .	1,4	2,3
Krakowskie . . .	1,4	2,3

TABL. 22. DZIAŁALNOŚĆ PUBLICZNYCH BIUR POŚREDNICTWA PRACY[a]

Wyszczególnienie	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
	w tysiącach										
Zarejestrowani poszukujący pracy. Stan w końcu okresu											
Marzec	167,0	170,4	289,5	372,5	360,0	279,8	388,3	506,2	475,5	521,8	490,0
Czerwiec	116,7	105,1	205,0	274,9	264,1	224,6	306,4	364,9	314,0	293,0	259,0
Wrzesień	79,9	81,8	170,5	246,4	150,4	202,1	289,2	254,7	266,0	251,4	212,3
Grudzień	**126,4**	**185,3**	**299,8**	**312,5**	**220,2**	**342,6**	**413,7**	**402,8**	**466,0**	**470,0**	**456,3**
według płci											
Mężczyźni	97,0	140,6	237,0	249,9	183,6	282,2	344,1	342,4	395,6	400,6	392,4
Kobiety	29,4	44,7	62,8	62,6	36,6	60,4	69,6	60,4	70,4	69,4	63,9
według województw											
Centralne	64,3	109,3	159,1	148,8	97,2	133,8	185,6	183,4	209,4	212,9	193,8
Wschodnie . . .	5,7	7,1	9,2	12,1	4,7	15,2	17,1	16,0	20,5	20,4	21,3
Poznańskie i pom.	15,2	25,9	37,1	41,5	25,6	57,6	59,1	59,0	83,8	94,8	100,8
Śląskie	23,0	17,0	52,1	72,9	75,5	89,6	106,4	101,9	94,8	83,0	77,4
Południowe . . .	18,2	26,0	42,3	37,2	17,2	46,4	45,5	42,5	57,5	58,9	63,0
według typu i zawodu pracowników											
Górnicy	7,4	2,3	7,9	13,8	21,1	30,1	28,4	27,6	26,0	17,9	15,8
Hutnicy	1,3	1,0	4,1	5,7	7,2	8,4	7,6	6,3	5,2	4,0	3,1
Metalowcy . . .	6,7	11,2	22,4	29,5	27,3	35,2	30,6	26,7	26,7	21,5	20,2
Włókniarze . . .	10,3	25,9	38,4	39,1	21,1	22,9	22,9	24,1	25,0	24,4	19,5
Budowlani . . .	12,3	22,3	31,8	35,2	23,1	34,0	26,9	25,5	32,8	36,2	40,4
Niewykwalifik. .	65,4	93,5	150,3	109,9	35,5	113,6	214,7	222,7	273,4	285,3	283,8
Inni robotnicy .	11,5	14,8	22,2	35,9	40,8	44,2	37,9	31,8	35,7	43,7	40,3
Młodociani . . .	1,6	0,9	1,4	2,3	1,4	1,9	1,2	1,0	4,0	5,7	6,2
Pracown. umysł.	9,9	13,4	21,3	41,1	42,7	52,3	43,5	37,1	37,2	31,3	27,0
Zapośredniczeni w ciągu roku											
Ogółem	**229,8**	**241,3**	**232,4**	**258,9**	**264,0**	**424,6**	**447,3**	**487,5**	**576,1**	**594,5**	**526,4**
Górnicy	13,8	13,3	5,6	5,5	11,3	33,7	31,0	40,9	43,3	31,0	20,1
Hutnicy	4,6	3,3	1,9	1,7	10,4	11,1	8,4	7,6	7,8	4,6	4,2
Metalowcy . . .	10,3	9,0	7,5	9,7	13,9	19,8	19,5	21,1	27,8	27,3	22,2
Włókniarze . . .	3,4	2,1	3,0	4,2	5,0	6,6	27,4	34,1	31,3	9,3	5,1
Budowlani . . .	10,2	11,8	16,3	16,7	14,1	23,4	23,9	24,9	33,8	37,6	37,6
Niewykwalifik. .	117,4	132,9	138,0	169,9	165,4	272,4	289,2	303,0	356,4	411,1	367,4
Inni robotnicy . .	54,0	56,1	51,2	42,9	35,0	48,5	36,6	42,1	51,6	50,9	45,9
Młodociani . . .	12,0	8,7	5,0	4,3	3,4	2,4	2,7	4,2	6,0	4,2	6,4
Pracown. umysł.	4,1	4,1	3,9	4,0	5,5	6,7	8,6	9,6	18,1	18,5	17,5

[a] Wojewódzkie Biura Funduszu Pracy i ich ekspozytury.

TABL. 23. ZAPOŚREDNICZENI PRZEZ PUBLICZNE BIURA POŚREDNICTWA PRACY WEDŁUG CHARAKTERU ZATRUDNIENIA

Charakter zatrudnienia	Polska		Województwa				
			centralne	wschodnie	pozn. i pom.	śląskie	południowe
	1937	1938					
Ogółem	**594 478**	**526 374**	**149 306**	**27 708**	**181 067**	**88 919**	**79 374**
Roboty publiczne	359 510	333 748	107 170	21 721	115 142	28 268	61 447
finansowane przez Fund. Pracy	189 021	133 595	47 577	10 182	40 408	16 468	18 980
inne	170 489	200 153	59 593	11 539	74 734	11 800	42 487
Pozostałe dziedziny zatrudn.	234 968	192 626	42 136	5 987	65 925	60 651	17 927

TABL. 24. DZIAŁALNOŚĆ SPOŁECZNYCH BIUR POŚREDNICTWA PRACY W 1937 R.

Wyszczególnienie	Polska	w tym			Zawody			
		m. st. Warszawa	woj. zach.	woj. płd.	robotnicy przem.	służba domowa	nauczyciele	Inni
Liczba biur	196	67	63	30	77[a]	61[a]	16[a]	115[a]
Bezrobotni zarejestrowani w dn. 31.XII	16 495	6 220	3 739	3 293	3 687	6 419	2 002	4 387
Zgłoszone wolne miejsca	65 603	28 137	16 473	11 749	4 244	47 201	3 480	10 678
Zapośredniczeni	47 705	19 784	14 391	7 048	3 736	32 765	1 898	9 306

a Liczba biur zajmujących się zapośredniczaniem osób danego zawodu.

TABL. 25. BEZROBOCIE W NIEKTÓRYCH KRAJACH

Kraje	1929	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938	1938			
										I	II	III	IV
	Stan w końcu roku									Stan w końcu kwart.			
	Wskaźnik bezrobocia światowego. Rok 1929 = 100												
Ogółem	*133*	*277*	*299*	*262*	*226*	*192*	*140*	*129*	.	.	.	.	.
	Bezrobotni zarejestrowani w tysiącach												
Anglia	1 344	2 671	2 776	2 263	2 086	1 858	1 622	1 665	1 827	1 764	1 829	1 807	1 827
Finlandia	9	16	20	17	11	7	4	4	4	4	2	3	4
Francja	10	176	307	335	455	481	447	390	444	434	391	368	444
Irlandia	.	31	103	79	128	133	105	98	88	103	72	70	88
Jugosławia	6	15	14	18	16	19	22	30	24	36	15	11	24
Niemcy	2 851	5 668	5 773	4 059	2 605	2 508	1 479	995	456	508	292	156	456
Norwegia	22	35	40	42	40	41	36	34	35	34	23	26	35
Polska	185	313	220	343	414	403	466	470	456	490	259	212	456
St. Zj. Am.	.	.	.	.	6 527	9 026	6 311	4 875	7 216	6 778	7 831	7 969	7 216
Szwecja[a]	54	110	129	110	115	114	100	110	122	88	60	54	122
Węgry	17	65	75	56	53	52	51	46	49	51	45	47	49
	Bezrobotni otrzymujący zasiłki w tysiącach												
Belgia	16	129	171	194	213	162	132	136	167	131	115	124	167
Dania[a]	63	97	138	132	114	125	127	153	147	99	75	77	147
Francja	1	147	277	313	419	440	413	358	405	401	363	338	405
Holandia	49	147	209	237	215	192	163	156	155	143	123	118	155
Niemcy	1 985	3 148	2 073	1 729	1 300	1 409	896	578	198	300	153	73	198
Polska	80	150	82	65	77	71	93	110	111	159	46	34	111
	Odsetek bezrobotnych												
Anglia[b]	11,0	20,7	21,6	17,5	16,0	14,1	12,2	12,2	12,9	12,9	13,4	13,2	12,9
Dania[a]	22,4	32,2	42,8	37,5	30,3	31,7	30,3	34,6	31,6	22,1	16 7	16,8	31,6
Holandia[a]	12,3	27,8	34,5	40,0	37,4	40,7	35,0	32,4	30,8	29,2	24,9	23,8	30,8
Szwajcaria	4,2	10,1	13,6	16,0	13,3	16,9	14,4	13,6	13,1	9,3	6,1	6,0	13,1
Szwecja[a]	16,9	27,1	31,5	27,7	25,0	22,5	18,5	18,5	19,1	13,9	9,5	8,5	19,1

a Wśród zorganizowanych w związkach zawodowych. *b* Zarejestrowani w stosunku do ubezpieczonych na wypadek bezrobocia.

TABL. 26. PŁACE UMOWNE STAŁYCH ROBOTNIKÓW ROLNYCH (ORDYNARIUSZÓW)

Województwa	1927/28	1928/29	1929/30	1930/31	1931/32	1932/33	1933/34	1937/38
Całkowita wartość rocznego wynagrodzenia wyrażona w złotych								
Centralne	1 968	1 884	1 258	998	1 174	912	866	1 057
Wschodnie	1 640	1 785	1 203	834	1 007	851	796	866
Zachodnie	2 268	2 219	1 598	1 244	1 370	1 025	1 072	1 146
Południowe	1 663	1 617	1 071	875	933	767	730	830
Całkowita wartość rocznego wynagrodzenia wyrażona w kwintalach żyta								
Centralne	46	48	54	62	51	51	60	47
Wschodnie	42	43	49	58	48	47	54	43
Zachodnie	53	57	65	71	59	58	71	51
Południowe	39	40	42	51	42	41	48	38
Wskaźniki. Rok 1928/29 = 100								
A. Według wartości rocznego wynagrodzenia wyrażonej w złotych								
Polska	103	100	69	54	61	47	47	53
B. Według wartości rocznego wynagrodzenia wyrażonej w kwintalach żyta								
Polska	94	100	112	127	104	104	124	94

Uwaga. Lata służbowe od 1.IV do 31.III następnego roku.

TABL. 27. PŁACE DNIÓWKOWYCH ROBOTNIKÓW ROLNYCH

Wyszczególnienie	Polska		Województwa							
			centralne		wschodnie		zachodnie		południowe	
	1928	1933	1928	1933	1928	1933	1928	1933	1928	1933
	płaca dzienna w złotych									
Robotnicy na wyżywieniu własnym										
Sezon wiosenny										
Mężczyzna	3,9	1,7	4,1	1,8	3,8	1,5	4,8	2,2	3,0	1,3
Kobieta	2,6	1,3	2,8	1,4	2,3	1,1	3,2	1,7	2,3	1,1
Młodociany	2,4	1,1	2,6	1,1	2,2	0,9	2,9	1,4	2,0	0,9
Mężczyzna z parą koni	16,9	8,3	17,7	8,1	12,6	5,2	22,0	12,0	16,4	7,9
Sezon letni										
Mężczyzna	5,6	2,5	5,9	2,7	5,4	2,1	6,6	3,0	4,6	2,0
Kobieta	3,5	1,9	3,8	1,9	3,3	1,6	4,1	2,1	2,9	1,4
Młodociany	2,9	1,5	3,1	1,6	2,7	1,3	3,2	1,8	2,4	1,2
Mężczyzna z parą koni	17,3	8,5	18,0	8,6	13,6	5,5	22,9	12,3	15,8	7,3
Sezon jesienny										
Mężczyzna	3,9	1,6	3,8	1,6	3,5	1,3	4,9	2,1	3,3	1,4
Kobieta	2,9	1,3	3,1	1,4	2,5	1,0	3,8	1,7	2,7	1,1
Młodociany	2,4	1,0	2,5	1,1	2,0	0,9	3,1	1,4	2,2	0,9
Mężczyzna z parą koni	16,3	7,3	17,0	7,8	12,4	5,0	21,5	11,2	15,5	7,3
Robotnicy na wyżywieniu pracodawcy										
Sezon wiosenny										
Mężczyzna	2,7	1,3	2,8	1,4	2,6	1,2	3,3	1,7	2,8	1,1
Kobieta	1,8	1,0	2,0	1,0	1,6	0,9	2,2	1,3	1,6	0,9
Młodociany	1,6	0,8	1,7	0,9	1,5	0,7	2,0	1,0	1,4	0,7
Mężczyzna z parą koni	12,6	6,7	13,0	6,5	9,2	4,0	17,0	10,2	12,1	6,3
Sezon letni										
Mężczyzna	4,1	1,9	4,3	2,2	4,0	1,7	4,9	2,3	3,3	1,5
Kobieta	2,5	1,4	2,7	1,5	2,4	1,3	2,9	1,6	2,0	1,1
Młodociany	2,0	1,2	2,1	1,3	1,9	1,0	2,3	1,4	1,7	0,9
Mężczyzna z parą koni	13,3	6,9	13,8	7,0	10,7	4,5	17,9	10,1	11,9	5,7
Sezon jesienny										
Mężczyzna	2,8	1,3	2,8	1,3	2,6	1,1	3,5	1,7	2,4	1,1
Kobieta	2,1	1,1	2,1	1,1	1,8	0,8	2,7	1,4	1,9	1,0
Młodociany	1,7	0,9	1,8	0,9	1,5	0,7	2,1	1,1	1,6	0,8
Mężczyzna z parą koni	12,6	5,7	13,2	6,4	9,1	3,9	17,1	9,4	11,8	5,9

TABL. 28. PRZECIĘTNE ZAROBKI TYGODNIOWE ROBOTNIKÓW OBJĘTYCH UBEZPIECZENIEM EMERYTALNYM W Z. U. S.[a] WEDŁUG GAŁĘZI PRACY I GRUP WIEKU W 1935 R.

Gałęzie pracy Wiek[b] Województwa	Robotnicy w tys.		Przeciętna liczba tygodni zatrudnienia w roku		Przeciętny zarobek tygo dniowy w ciągu roku w zł	
	mężcz.	kobiet	mężcz.	kobiet	mężcz.	kobie
Wszyscy robotnicy zatrudnieni w ciągu roku						
Ogółem	**1 624**	**809**	**26,0**	**30,2**	**23,9**	**12,4**
według gałęzi pracy						
Górnictwo i kamieniołomy	85	2	33,0	32,1	28,8	13,7
Hutnictwo i przemysł metalowy	131	20	36,9	37,9	32,3	19,0
Przemysł: mineralny	67	16	27,5	27,5	20,1	11,4
włókienniczy	90	102	39,5	38,7	28,8	20,2
drzewny	136	13	21,4	28,2	14,8	11,3
spożywczy	155	50	26,6	25,2	21,0	18,7
budowl. i rob. publ.	378	14	13,3	10,6	19,5	11,6
Inne gałęzie przemysłu	145	72	32,8	32,2	28,7	15,2
Transport	149	11	23,2	15,1	24,1	13,5
Handel i usługi	122	82	33,0	29,7	20,2	13,5
Biura i szkoły	54	16	34,0	35,2	24,1	13,7
Służba i dozorcy domowi	42	398	37,0	29,2	14,6	7,6
Inne i nie wym. zakłady pracy	70	13	21,4	28,9	23,6	16,6
według grup wieku						
10—14 lat	2	4	12,9	15,0	7,7	6,8
15—19 lat	101	109	21,4	21,7	10.1	7,7
20—24 lat	266	225	21,2	28,5	16,3	10,1
25—29 lat	339	166	25,7	31,8	22,1	12,6
30—34 lat	268	97	29,3	33,1	26,0	14,2
35—39 lat	181	66	31,0	34,1	27,3	14,9
40—44 lat	120	44	31,9	36,0	29,1	15,8
45—49 lat	92	34	31,7	37,0	29,3	15,8
50—54 lat	66	22	31,4	37,7	29,2	15,0
55—59 lat	47	15	31,7	38,4	28,4	14,2
60—64 lat	30	8	33,3	39,0	26,4	13,8
65 i więcej lat	8	3	33,3	39,1	25,0	11,4
według województw						
Centralne	751	424	29,4	32,0	26,6	14,4
Wschodnie	168	63	19,2	22,6	15,7	8,6
Poznańskie i pomorskie	229	106	24,6	30,5	23,8	10,2
Południowe[c]	476	216	23,7	28,9	20,9	10,1
Robotnicy zatrudnieni w grudniu[d]						
Ogółem	**867**	**509**	**37,9**	**38,5**	**25,8**	**13,0**
według gałęzi pracy						
Przemysł: mineralny	35	8	36,0	37,1	21,6	12,0
drzewny	65	7	31,7	37,6	15,9	12,0
spożywczy	91	32	36,3	33,7	22,3	20,0
budowl. i rob. publ.	95	2	24,9	27,3	22,2	14,1
Inne gałęzie przemysłu	336	152	41,9	41,2	31,0	18,0
Służba i dozorcy domowi	31	238	44,2	37,4	15,0	7,8
Inne i nie wym. zakłady pracy	214	70	39,6	39,5	24,3	14,3
według grup wieku						
10—19 lat	53	61	30,3	27,8	10,2	7,9
20—29 lat	299	242	35,0	38,1	21,5	11,0
30 i więcej lat	495	201	41,4	42,6	29,4	15,4
według województw						
Centralne	452	283	39,4	39,4	28,4	15,1
Wschodnie	64	31	34,4	33,0	17,1	8,9
Poznańskie i pomorskie	122	66	35,5	39,3	25,4	10,5
Południowe[c]	229	129	37,4	37,7	23,0	10,5

a—d Ob. uwagi a—d na str. 271. c Ob. uw. d na str. 271. d Ob. uw. e na str. 271

TABL. 29. ROBOTNICY OBJĘCI UBEZPIECZENIEM EMERYTALNYM W Z.U.S.[a] WEDŁUG WYSOKOŚCI ZAROBKU TYGODNIOWEGO W 1935 R.

Płeć Wiek[b] Województwa	Liczba robotników w tys.	Odsetek robotników, których przeciętny zarobek tygodniowy w ciągu roku wynosił złotych						
		do 6	6–12	12–18	18–30	30–42	42–60	60 i więcej
		Wszyscy robotnicy zatrudnieni w ciągu roku						
Mężczyźni	1 624	9,7	25,4	22,9	24,4	10,2	5,3	2,1
10—19 lat	103	34,6	42,0	16,0	6,5	0,8	0,1	0,0
20—29 lat	605	9,2	30,4	25,9	24,0	7,2	2,6	0,7
30 i więcej lat . . .	812	5,5	18,3	21,7	28,2	14,3	8,5	3,5
Centralne	751	5,9	18,3	22,3	29,4	13,7	7,3	3,1
Wschodnie	168	14,3	45,0	22,5	13,6	3,2	1,1	0,3
Pozn. i pom.	229	5,9	17,8	27,9	31,3	10,9	4,9	1,3
Południowe[c]	476	16,0	33,5	21,6	16,8	6,7	4,0	1,4
Kobiety	809	40,1	29,4	15,1	12,9	1,9	0,6	0,0
10—19 lat	113	65,0	27,7	5,5	1,7	0,1	0,0	0,0
20—29 lat	391	41,5	31,4	15,4	10,2	1,2	0,3	0,0
30 i więcej lat . . .	289	28,4	27,1	18,5	21,1	3,5	1,3	0,1
Centralne	424	30,4	28,8	17,4	19,7	2,8	0,8	0,1
Wschodnie	63	53,8	36,5	7,1	1,9	0,6	0,1	—
Pozn. i pom.	106	44,2	32,7	15,9	5,8	1,1	0,3	0,0
Południowe[c]	216	53,1	26,9	12,3	6,3	0,8	0,5	0,1
		Robotnicy zatrudnieni w grudniu[d]						
Mężczyźni	867	7,0	17,0	19,8	29,3	14,9	8,5	3,5
10—19 lat	53	38,6	37,0	16,1	7,1	1,0	0,2	0,0
20—29 lat	299	6,6	22,2	24,3	30,3	10,8	4,5	1,3
30 i więcej lat . . .	495	3,6	11,3	17,2	31,5	19,2	11,9	5,3
Centralne	452	4,7	11,9	17,9	32,5	18,1	10,1	4,8
Wschodnie	64	9,7	34,8	26,6	20,9	5,3	2,1	0,6
Pozn. i pom.	122	5,7	13,9	21,4	33,3	15,9	7,7	2,1
Południowe[c]	229	11,2	23,8	20,8	23,3	10,9	7,3	2,7
Kobiety	509	35,3	27,2	17,1	17,0	2,5	0,8	0,1
10—19 lat	61	62,3	28,5	6,7	2,4	0,1	0,0	—
20—29 lat	242	36,9	29,7	17,9	13,6	1,6	0,3	0,0
30 i więcej lat . . .	201	25,3	23,6	19,4	25,6	4,3	1,7	0,1
Centralne	283	25,7	25,4	19,4	24,9	3,5	1,0	0,1
Wschodnie	31	49,5	37,4	9,1	2,7	1,1	0,2	—
Pozn. i pom.	66	42,9	30,7	17,2	7,2	1,6	0,4	—
Południowe[c]	129	49,1	26,7	14,1	8,2	1,0	0,8	0,1

a Ubezpieczeniu w Z. U. S. nie podlegają etatowi pracownicy państwowi samorządowi oraz robotnicy rolni, ponadto robotnicy wszelkich kategorii na Górnym Śląsku. *b* Bez pracowników o wieku nie podanym. *c* Łącznie ze Śląskiem Cieszyńskim. *d* Głównie robotnicy stało zatrudnieni.

TABL. 30. ZASIĘG UMÓW ZBIOROWYCH[a] W WIELKIM I ŚREDNIM PRZEMYŚLE PRZETWÓRCZYM

Lata Przemysły	Zakłady objęte badaniem: Ogółem	w tym stosujące umowy: w liczbach bezwzgl.	w tym stosujące umowy: w % ogółu zakładów	Robotnicy w tysiącach: objęci badaniem	Robotnicy w tysiącach: w zakładach stosujących umowy	Odsetek robotników objętych umowami[b]: Ogółem	w zakładach zatrudniających: do 49 robotników	50—199 robotników	200 i więcej robotników
Ogółem VIII 1933	3 916	1 112	*28*	357,2	178,6	*50*	.	.	.
VIII 1936	**4 287**	**1 607**	***37***	**467,7**	**261,1**	***56***	***32***	***48***	***65***
Mineralny . . .	695	265	*38*	62,2	29,4	*47*	*37*	*41*	*58*
Metalowy	610	134	*22*	69,5	29,2	*42*	*17*	*26*	*54*
Elektrotechniczny	62	12	*19*	10,1	1,6	*16*	*21*	*20*	*15*
Chemiczny . . .	239	76	*32*	35,4	20,3	*57*	*27*	*37*	*67*
Włókienniczy . .	734	554	*75*	142,0	127,3	*90*	*69*	*80*	*94*
Papierniczy . . .	101	28	*28*	12,7	4,4	*34*	*11*	*37*	*36*
Skórzany	100	40	*40*	5,9	3,2	*53*	*28*	*57*	*100*
Drzewny	619	116	*19*	44,8	6,9	*15*	*18*	*25*	*9*
Spożywczy . . .	575	160	*28*	45,7	21,0	*46*	*20*	*48*	*55*
Odzieżowy . . .	111	23	*21*	11,1	3,7	*33*	*15*	*27*	*40*
Budowlany . . .	253	124	*49*	19,2	9,7	*51*	*39*	*68*	*39*
Poligraficzny . .	188	75	*40*	9,1	4,4	*49*	*41*	*46*	*76*

a Bez umów ustnych. *b* W stosunku do ogółu objętych badaniem.

TABL. 31. ZAROBKI TYGODNIOWE I GODZINNE ROBOTNIKÓW W WIELKIM I ŚREDNIM PRZEMYŚLE PRZETWÓRCZYM

Wyszczególnienie	Robotnicy objęci badaniem w tys.	Przeciętne zarobki w złotych: tygodniowe ogółem	godzinne: ogółem	godzinne: mężczyzn	godzinne: kobiet	godzinne: młodocianych chłopc.	godzinne: młodocianych dziewcz.
Ogółem VIII 1932	317,3	29,6	0,72	0,81	0,56	0,27	0,31
VIII 1933	357,8	28,0	0,66	0,74	0,52	0,22	0,27
VIII 1934	386,4	26,7	0,64	0,71	0,50	0,21	0,27
VIII 1935	424,2	27,0	0,63	0,70	0,50	0,21	0,25
VIII 1936	467,8	27,3	0,63	0,71	0,50	0,21	0,25
Zakł.: z umow. zbiorow.	261,2	28,6	0,68	0,75	0,54	0,24	0,29
bez umów zbiorow.	206,6	25,7	0,59	0,66	0,42	0,20	0,21
VIII 1937[a]	601,6	29,3	0,67	0,75	0,52	0,24	0,27
VIII 1938[a]	**637,6**	**29,9**	**0,70**	**0,78**	**0,53**	**0,24**	**0,26**
według wielkości zakładów							
Zakłady zatrudniające:							
do 49 robotników .	67,6	24,1	0,56	0,62	0,40	0,18	0,21
50—199 robotników .	168,9	27,4	0,64	0,73	0,45	0,22	0,23
200 i więcej robotn. .	401,1	31,9	0,74	0,84	0,57	0,26	0,29
według przemysłów							
Mineralny	81,4	22,1	0,53	0,59	0,31	0,26	0,23
Metalowy	127,8	36,9	0,85	0,95	0,50	0,22	0,26
Elektrotechniczny . .	18,1	31,2	0,71	0,87	0,47	0,25	0,27
Chemiczny	51,0	35,9	0,77	0,88	0,47	0,28	0,26
Włókienniczy	153,7	30,7	0,73	0,86	0,62	0,40	0,34
Papierniczy	16,3	29,2	0,64	0,78	0,42	0,24	0,22
Skórzany	6,2	34,8	0,78	0,87	0,45	0,27	0,28
Drzewny	54,9	17,2	0,41	0,43	0,30	0,22	0,22
Spożywczy	57,8	28,5	0,67	0,72	0,56	0,23	0,24
Odzieżowy	16,1	24,5	0,56	0,79	0,45	0,29	0,23
Budowlany	42,3	30,2	0,74	0,75	0,30	0,26	0,28
Poligraficzny	12,0	39,7	0,90	1,29	0,43	0,20	0,21

a Zespół zakładów rozszerzony w porównaniu z danymi za lata poprzednie.

(dok. str. 273)

TABL. 31. ZAROBKI TYGODNIOWE I GODZINNE ROBOTNIKÓW W WIELKIM I ŚREDNIM PRZEMYŚLE PRZETWÓRCZYM (dok.)

Województwa	Robotnicy objęci badaniem w tys.	Przeciętne zarobki w złotych: tygodniowe ogółem	godzinne: ogółem	godzinne: mężczyzn	godzinne: kobiet	godzinne: młodocianych chłopc.	godzinne: młodocianych dziewcz.
według województw							
M. st. Warszawa	82,9	40,3	0,94	1,11	0,56	0,30	0,26
Centralne[a]	297,1	29,5	0,69	0,77	0,57	0,26	0,31
Wschodnie	30,8	18,9	0,46	0,51	0,29	0,23	0,23
Pozn. i pomorskie	71,1	26,5	0,60	0,69	0,41	0,20	0,22
Śląskie	56,9	34,1	0,77	0,91	0,49	0,23	0,26
Południowe	98,8	25,9	0,61	0,66	0,46	0,20	0,23

a Bez m. st. Warszawy.

TABL. 32. ROBOTNICY[a] W WIELKIM I ŚREDNIM PRZEMYŚLE PRZETWÓRCZYM WEDŁUG WYSOKOŚCI ZAROBKU TYGODNIOWEGO

Wyszczególnienie	Odsetek robotników, których zarobek tygodniowy wynosił złotych: poniżej 10	10—20	20—30	30—40	40—50	50—60	60—70	70—80	80 i więcej
Ogółem VIII 1932	9,3	25,5	26,1	18,1	9,4	4,8	2,7	1,6	2,5
VIII 1933	11,1	26,8	27,0	16,6	8,4	4,3	2,4	1,3	2,1
VIII 1934	12,2	29,3	26,3	15,4	7,8	3,7	2,2	1,2	1,9
VIII 1935	11,4	28,7	27,6	15,2	7,9	3,9	2,2	1,3	1,8
VIII 1936	10,9	28,1	27,9	15,6	7,9	4,1	2,4	1,3	1,8
Zakł.: z umow. zbior.	6,6	25,1	32,7	17,7	8,5	4,1	2,3	1,3	1,7
bez umów zbior.	16,4	31,8	21,9	12,9	7,0	4,1	2,5	1,4	2,0
VIII 1937[b]	9,8	24,9	26,2	18,1	9,4	5,0	2,8	1,5	2,3
VIII 1938[b]	**9,4**	**24,7**	**25,5**	**17,8**	**9,6**	**5,5**	**3,2**	**1,7**	**2,6**
według płci									
Mężczyźni	6,3	19,8	23,0	20,4	12,4	7,4	4,5	2,5	3,7
Kobiety	11,7	35,1	34,2	13,6	3,6	1,3	0,3	0,1	0,1
według wielkości zakładów									
Zakłady zatrudniające:									
do 49 robotników	16,4	32,7	24,0	13,4	6,4	3,2	1,7	0,9	1,3
50—199 robotników	12,3	28,1	24,4	16,7	8,6	4,3	2,4	1,3	1,9
200 i więcej robotn.	7,0	21,9	26,2	19,1	10,5	6,3	3,8	2,1	3,1
według przemysłów									
Mineralny	16,6	36,6	23,8	12,9	5,5	2,8	1,1	0,4	0,3
Metalowy	9,8	16,9	18,4	17,9	12,6	8,5	5,9	3,6	6,4
Elektrotechniczny	6,6	25,6	27,3	16,0	10,2	6,1	3,4	1,8	3,0
Chemiczny	3,7	17,4	23,0	19,6	13,5	9,5	6,6	3,4	3,3
Włókienniczy	2,8	17,3	36,6	24,9	10,6	3,8	1,7	0,9	1,4
Papierniczy	12,3	22,9	22,3	16,3	13,0	7,1	2,8	1,4	1,9
Skórzany	3,6	19,9	27,4	19,1	13,7	6,8	3,7	1,9	3,9
Drzewny	20,5	49,6	20,8	6,7	1,6	0,4	0,2	0,1	0,1
Spożywczy	10,2	27,9	23,9	16,2	8,9	7,0	3,3	1,3	1,3
Odzieżowy	10,9	36,7	26,8	12,7	5,9	2,9	1,6	1,0	1,5
Budowlany	10,0	21,0	23,8	21,0	10,8	6,8	4,1	1,4	1,1
Poligraficzny	12,0	23,8	16,1	12,3	7,3	5,6	6,1	5,2	11,6
według województw									
M. st. Warszawa	5,2	17,7	18,5	17,9	12,1	9,5	7,1	3,9	8,1
Centralne[c]	7,2	22,5	29,7	20,9	9,7	4,4	2,3	1,3	2,0
Wschodnie	25,6	38,4	19,9	9,0	3,9	1,7	0,8	0,3	0,4
Pozn. i pomorskie	10,9	28,9	26,3	16,7	8,8	4,6	2,1	0,9	0,8
Śląskie	8,3	18,3	24,2	16,3	11,6	9,1	6,2	3,3	2,7
Południowe	14,2	33,4	20,8	13,2	8,2	4,9	2,5	1,3	1,5

a Liczby robotników objętych badaniem ob. tabl. 31. b Ob. uwagę a na str. 272. c Bez m. st. Warszawy.

TABL. 33. WSKAŹNIKI PŁAC ROBOTNICZYCH W PRZEMYŚLE[a]

Płace godzinne. Rok 1928=100

Lata	Płace nomin.	Płace w złocie	Płace realne	Lata	Płace nomin.	Płace realne	Lata	Płace nomin.	Płace realne
1921	.	35	54	1927	91	91	1933	84,1	124,6
1922	.	39	76	1928	100	100	1934	80,5	128,6
1923	.	46	89	1929	107	107	1935	78,9	131,5
1924	63	109	59	1930	106	115	1936	79,0	136,2
1925	70	108	62	1931	99	119	1937	81,5	131,5
1926	78	78	90	1932	91	122	1938	85,8	140,9

a Do 1931 r. na podstawie danych o stawkach płac, od r. 1932 — na podstawie danych o zarobkach godzinnych przy nadaniu poszczególnym gałęziom stałych wag.

TABL. 34. ZAROBKI GODZINNE ROBOTNIKÓW W WIELKIM I ŚREDNIM PRZEMYŚLE

Przeciętne roczne w złotych

Przemysły	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
Ogółem[a]	**0,93**	**1,01**	**1,00**	**0,93**	**0,86**	**0,78**	**0,74**	**0,72**	**0,71**	**0,74**	0,78
Górnictwo[a]	1,03	1,15	1,22	1,22	1,13	1,06	1,01	0,99	0,97	1,00	1,08
Węglowe	1,06	1,18	1,25	1,24	1,14	1,07	1,02	1,01	1,00	1,05	1,14
zagłębie: górnośląskie	1,10	1,23	1,31	1,30	1,22	1,16	1,11	1,09	1,08	1,13	1,23
dąbrowskie	0,98	1,07	1,13	1,11	1,00	0,94	0,87	0,87	0,86	0,91	1,00
krakowskie	0,86	0,96	1,03	1,03	0,94	0,85	0,78	0,79	0,79	0,80	0,84
Rud: żelaza	0,64	0,68	0,70	0,70	0,61	0,52	0,48	0,43	0,39	0,44	0,47
cynku i ołowiu	0,90	0,98	1,11	1,10	1,12	1,03	1,02	1,02	1,03	1,07	1,10
Hutnictwo	1,11	1,21	1,29	1,27	1,16	1,17	1,16	1,15	1,17	1,17	1,20
Żelazne	1,14	1,24	1,31	1,30	1,17	1,18	1,17	1,16	1,17	1,17	1,19
woj.: kieleckie	0,86	0,93	0,94	0,92	0,87	0,85	0,82	0,83	0,83	0,86	0,92
śląskie	1,38	1,47	1,52	1,53	1,40	1,38	1,37	1,37	1,38	1,39	1,38
Cynkowe i ołowiane	0,98	1,11	1,22	1,17	1,14	1,14	1,13	1,12	1,13	1,21	1,24
Przemysł przetwórczy	0,90	0,95	0,92	0,83	0,77	0,69	0,66	0,64	0,64	0,66	0,70
Mineralny	0,70	0,75	0,73	0,60	0,56	0,48	0,45	0,45	0,47	0,49	0,57
Metalowy i elektrotechn.	0,97	1,03	1,01	0,96	0,92	0,81	0,75	0,73	0,74	0,75	0,79
Chemiczny	1,09	1,17	1,13	0,93	0,87	0,84	0,80	0,76	0,76	0,78	0,81
Włókienniczy	0,83	0,87	0,81	0,75	0,70	0,66	0,66	0,65	0,66	0,69	0,73
Papierniczy	0,92	1,00	0,96	0,79	0,74	0,71	0,68	0,66	0,64	0,66	0,66
Skórzany	1,15	1,17	1,13	0,93	0,87	0,80	0,78	0,74	0,73	0,76	0,76
Drzewny	0,62	0,65	0,63	0,52	0,49	0,41	0,38	0,37	0,37	0,39	0,41
Spożywczy	0,98	1,00	0,96	0,84	0,77	0,71	0,69	0,65	0,63	0,65	0,67
Odzieżowy	0,72	0,76	0,71	0,65	0,61	0,57	0,53	0,52	0,51	0,52	0,55
Budowlany	1,13	1,29	1,25	1,19	0,97	0,82	0,76	0,76	0,74	0,75	0,77
Poligraficzny	1,41	1,43	1,36	1,26	1,19	1,08	1,01	0,97	0,96	0,92	0,93

a Bez kopalń ropy naftowej i soli.

TABL. 35. ZMIANY STAWEK PŁAC W WIELKIM I ŚREDNIM PRZEMYŚLE PRZETWÓRCZYM

Wyszczególnienie		Ogółem	W tym przemysły: mineralny	metalowy	elektrot.	chem.	włók.	drzewny	spoż.	budowl.
			Podwyżki płac							
Rob. objęci podwyżkami	*1937 V-XII*	*260530*	*25775*	*30865*	*3 209*	*10540*	*129885*	*10529*	*28405*	*11247*
	1938 I-XII	*81 354*	*16025*	*18903*	*2 407*	*7 882*	*7 210*	*4 551*	*9 004*	*8 952*
Zwiększenie sumy płac[a]	1937 V-XII	31 272	3 024	4 226	369	1 296	17 102	895	1 602	1 660
	1938 I-XII	9 692	1 460	2 609	331	1 091	675	376	907	1 412
			Obniżki płac							
Rob. objęci obniżkami	*1937 V-XII*	*1 223*	*106*	*87*	*68*	*140*	*156*	*51*	*507*	*11*
	1938 I-XII	*1 607*	*107*	*40*	*4*	—	*990*	*76*	*134*	—
Zmniejszenie sumy płac[a]	1937 V-XII	172	13	19	12	10	20	5	73	0
	1938 I-XII	181	25	7	0	—	77	8	23	—

a W skali rocznej w tys. zł.

TABL. 36. WSKAŹNIKI SUM WYPŁACONYCH ROBOTNIKOM W WIELKIM I ŚREDNIM PRZEMYŚLE

Rok 1928 = 100

Przemysły	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
					Wskaźniki wartości nominalnej					
Ogółem[a]	**109**	**90**	**70**	**51**	**46**	**49**	**51**	**55**	**66**	**74**
Górnictwo[a]	125	108	97	64	52	50	46	47	60	67
Węglowe	127	110	102	69	55	52	49	48	62	68
Rud: żelaza	98	68	40	10	14	18	24	36	70	86
cynku i ołowiu .	107	103	53	19	21	24	22	24	33	37
Hutnictwo	110	96	73	43	48	54	57	62	75	84
Żelazne	110	93	72	43	50	57	62	68	82	92
Cynkowe i ołowiane .	110	109	77	43	39	41	36	37	47	49
Przemysł przetwórczy	105	84	63	49	44	48	51	56	65	75
Mineralny	110	82	52	37	35	41	47	56	66	73
Metalowy i elektrotechn.	106	86	67	53	47	51	54	62	75	91
Chemiczny	111	104	77	61	57	61	62	67	79	88
Włókienniczy	96	70	62	50	48	54	57	61	67	74
Papierniczy	109	103	76	66	62	67	68	73	82	91
Skórzany	91	83	60	58	57	63	65	67	70	71
Drzewny	102	84	51	37	35	39	41	46	56	60
Spożywczy	107	96	71	54	44	46	46	48	55	60
Odzieżowy	112	89	68	49	51	57	54	54	58	66
Budowlany	114	77	47	22	17	21	24	28	37	47
Poligraficzny	106	98	82	64	58	58	60	61	63	68
					Wskaźniki wartości realnej					
Ogółem[a]	**108**	**97**	**85**	**68**	**68**	**79**	**85**	**95**	**106**	**122**
Górnictwo[a]	124	118	118	86	77	80	77	80	97	110
Węglowe	126	119	123	92	81	84	81	83	99	111
Rud: żelaza	98	74	48	14	21	29	40	62	112	141
cynku i ołowiu .	106	112	64	25	31	38	36	41	54	61
Hutnictwo	110	104	88	57	71	86	95	107	121	138
Żelazne	110	101	87	57	74	90	103	117	132	151
Cynkowe i ołowiane .	110	119	93	58	57	65	60	64	75	80
Przemysł przetwórczy	105	91	77	65	66	77	85	97	106	123
Mineralny	110	89	63	49	52	66	78	97	107	120
Metalowy i elektrotechn.	106	94	81	71	70	81	90	106	122	149
Chemiczny	110	113	93	81	85	97	103	115	127	144
Włókienniczy	96	76	74	66	72	86	95	105	107	121
Papierniczy	108	112	91	88	92	107	114	126	132	149
Skórzany	90	90	73	77	84	100	109	116	113	117
Drzewny	101	91	62	49	52	62	69	80	91	99
Spożywczy	107	104	86	73	65	73	76	83	69	99
Odzieżowy	111	97	82	65	75	92	90	94	94	108
Budowlany	113	83	57	29	24	33	39	49	60	77
Poligraficzny	106	106	98	85	86	93	100	106	102	112

a Bez kopalń ropy naftowej i soli.

18*

TABL. 37. ROBOTNICY ZATRUDNIENI NA ROBOTACH PUBLICZNYCH FINANSOWANYCH PRZEZ FUNDUSZ PRACY WEDŁUG WYSOKOŚCI PŁACY DZIENNEJ W SIERPNIU 1937 R.

Ważniejsze rodzaje robót	Robotnikodni *a* w milionach	Odsetek robotników, których płaca dzienna wynosiła: poniżej 2	2—3	3—4	4—5	5 i więcej	Płaca środkowa *b* zł
		złotych					
Ogółem . . . 1935/36	16,9	17,4	33,0	28,1	14,4	7,1	3,0
1936/37	19,1	9,4	27,2	40,6	14,0	8,8	3,3
1937/38	**12,8**	**4,4**	**26,3**	**35,8**	**18,5**	**15,0**	3,5
Drogi bite	2,4	8,7	40,9	27,3	16,6	6,5	3,0
Melioracje	1,7	4,0	31,5	43,3	13,6	7,6	3,3
Nawierzchnie ulic miejsk.	3,8	1,2	24,6	40,4	18,6	15,2	3,6
Wodociągi i kanalizacja .	2,4	2,3	14,9	31,7	21,5	29,6	4,1

a Przepracowane w ciągu roku. *b* Płaca, którą połowa robotników przekroczyła, a której połowa nie osiągnęła.

TABL. 38. WSKAŹNIKI NOMINALNYCH PŁAC ROBOTNICZYCH*a* W NIEKTÓRYCH KRAJACH

Przeciętne roczne. Rok 1928 = 100

Kraje	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
Anglia	100	99	97	96	95	95	96	99	103	107
Belgia*b*	100	108	101	92	90	86	82	88	99	104
Dania	100	102	102	102	102	103	104	103	105	.
Francja (Paryż) . . .	116	127	126	121	121	121	119	135	192	200
Holandia	104	106	104	97	93	90	86	84	85	89
Japonia	99	97	92	89	86	84	82	81	83	86
Niemcy	106	107	102	86	84	84	84	84	84	84
Polska	107	106	99	91	84	81	79	79	82	86
Stany Zjedn. Am. . .	102	102	98	86	85	100	104	106	119	124
Szwecja	102	106	105	104	99	99	102	102	105	.
Włochy	100	99	93	91	89	86	84	90	101	108

a Na podstawie stawek płac lub zarobków godzinnych. *b* 1929 r. = 100.
Źródło: *Revue Internationale du Travail*, nr 4, Genewa 1939.

TABL. 39. PRZECIĘTNE ZAROBKI MIESIĘCZNE PRACOWNIKÓW UMYSŁOWYCH OBJĘTYCH UBEZPIECZENIEM EMERYTALNYM W Z.U.S.*a* W 1935 R.

Wszyscy pracownicy zatrudnieni w ciągu roku

Gałęzie pracy	Pracownicy w tys.		Przeciętna liczba miesięcy zatrudnienia w roku		Przeciętny zarobek miesięczny w ciągu roku w *zł*	
	mężcz.	kobiet	mężcz.	kobiet	mężcz.	kobiet
Ogółem	**239**	**103**	**9,6**	**9,4**	**280,5**	**170,8**
według gałęzi pracy*b*						
Rolnictwo	14	2	9,9	9,2	221,7	141,4
Przemysł:						
min., drzew. i spożywczy	17	4	9,5	9,7	265,0	160,2
budowlany	7	2	8,0	9,4	240,1	205,5
inny	38	11	10,5	10,3	367,8	202,2
Transport	10	2	9,4	10,0	257,3	179,1
Handel i usługi	41	27	9,4	9,2	245,8	156,4
Biura i szkoły	80	44	9,4	9,2	240,9	168,3
Inne i nie wym. zakł. pracy	9	5	9,4	8,6	247,4	160,7

a Ob. uwagę *a* pod tabl. 39, str. 277. *b* Bez pracowników umysłowych na Górnym Śląsku.

(dok. str. 277)

TABL. 39. PRZECIĘTNE ZAROBKI MIESIĘCZNE PRACOWNIKÓW UMYSŁOWYCH OBJĘTYCH UBEZPIECZENIEM EMERYTALNYM W Z.U.S.[a] W 1935 R. (dok.)

Wiek[b] / Województwa	Pracownicy w tys.		Przeciętna liczba miesięcy zatrudnienia w roku		Przeciętny zarobek mies. w ciągu roku w zł	
	mężcz.	kobiet	mężcz.	kobiet	mężcz.	kobiet
według grup wieku						
15 — 19 lat	4	3	7,9	6,4	83,9	77,2
20 — 24 lat	27	26	7,9	8,5	128,5	111,4
25 — 29 lat	51	28	9,3	9,5	198,6	153,4
30 — 39 lat	78	29	10,2	10,2	298,0	204,6
40 — 64 lat	73	15	10,4	10,4	366,6	234,5
65 i więcej lat	1	0	8,9	9,4	287,9	178,6
według województw						
Centralne	105	48	9,8	9,4	304,7	193,4
Wschodnie	23	8	9,0	8,5	187,5	127,5
Poznańskie i pomorskie	40	20	9,4	9,6	239,6	141,4
Górny Śląsk	23	6	10,4	10,0	390,5	192,3
Południowe[c]	48	21	9,6	9,5	246,9	155,8

a Ubezpieczeniu emerytalnemu w Z. U. S. nie podlegają etatowi pracownicy państwowi i samorządowi. *b* Bez pracowników o wieku nie podanym. *c* Łącznie ze Śląskiem Cieszyńskim.

TABL. 40. PRACOWNICY UMYSŁOWI OBJĘCI UBEZPIECZENIEM EMERYTALNYM W Z. U. S.[a] WEDŁUG WYSOKOŚCI ZAROBKU MIESIĘCZNEGO

Zatrudnieni w grudniu

Lata / Płeć / Wiek[b] / Województwa	Liczba pracowników w tys.	Odsetek pracown., których przeciętny zarobek mies.[c] w ciągu roku wynosił złotych					
		poniżej 120	120—180	180—360	360—480	480—720	720 i więcej
Ogółem 1928	225,1	10,5	16,8	40,3	11,9	11,4	9,1
1930	247,2	10,2	13,8	38,1	12,9	13,4	11,6
1933	232,3	16,6	20,0	37,9	9,6	9,2	6,7
1934	257,8	24,9	20,5	33,3	8,5	8,3	4,5
1935	**279,0**	**26,1**	**21,6**	**32,4**	**7,8**	**7,7**	**4,4**
Mężczyźni	196,6	20,8	19,4	33,9	9,5	10,3	6,1
15—24 lat	23,1	55,2	28,6	15,2	0,6	0,3	0,1
25—39 lat	107,8	17,6	21,9	39,5	9,5	8,2	3,3
40 i więcej lat	62,9	13,4	11,6	31,2	12,9	17,9	13,0
Centralne	87,1	16,1	17,7	36,1	10,7	11,8	7,6
Wschodnie	17,8	32,1	28,7	30,3	4,9	3,0	1,0
Pozn. i pomorskie	33,0	27,1	21,9	33,9	7,2	6,0	3,9
Górny Śląsk	19,8	10,7	10,0	30,4	15,1	22,4	11,4
Południowe[d]	38,9	26,1	21,8	32,3	7,8	7,8	4,2
Kobiety	82,4	38,6	26,7	28,9	3,8	1,7	0,3
15—24 lat	22,2	66,7	23,4	9,6	0,2	0,1	0,0
25—39 lat	46,5	29,7	29,7	34,9	4,0	1,5	0,2
40 i więcej lat	12,4	21,2	21,2	41,5	9,4	5,6	1,1
Centralne	38,1	30,9	26,1	34,7	5,3	2,6	0,4
Wschodnie	6,1	52,9	28,8	17,1	1,0	0,1	0,1
Pozn. i pomorskie	16,0	48,7	28,0	21,1	1,4	0,8	0,0
Górny Śląsk	5,6	31,4	25,7	34,3	5,2	2,9	0,5
Południowe[d]	16,6	44,1	26,3	25,8	2,9	0,8	0,1

a Ubezpieczeniu emerytalnemu w Z. U. S. nie podlegają etatowi pracownicy państwowi i samorządowi. *b* Bez pracowników o wieku nie podanym. *c* W latach 1928—1933 płaca podstawowa (służąca za podstawę wymiaru składek i świadczeń) w grudniu. *d* Łącznie ze Śląskiem Cieszyńskim.

TABL. 41. UPOSAŻENIE MIESIĘCZNE FUNKCJONARIUSZÓW PAŃSTWOWYCH, WOJSKOWYCH ZAWODOWYCH ORAZ PRACOWNIKÓW PRZEDSIĘBIORSTW PAŃSTWOWYCH

A. Administracja cywilna i nauczycielstwo

Grupy uposażenia	Uposażenie zasadnicze w złotych	Liczba etatów[a]	
		ogółem	w tym nauczyciele
I	3 000	1	—
II	2 000	13	—
III	1 500	43	—
IV	1 000	743	566
V	700	1 353	396
VI	450	7 088	3 809
VII	335	16 136	10 289
VIII	260	28 622	18 509
IX	210	45 352	32 877
X	160	26 468	10 233
XI	130	22 449	12 452
XII	100	3 503	—

B. Sędziowie i prokuratorzy

Grupy uposażenia	Uposażenie zasadnicze w złotych	Liczba etatów[b]
I	1 100	207
II	800	486
III	575	1 570
IV	425	1 382

C. Policja państwowa

Stopnie	Uposażenie zasadnicze w złotych
Inspektor	700
Nadkomisarz	430
Komisarz	335
Podkomisarz	270
Aspirant	240
Starszy przodownik .	200
Przodownik	180
Starszy posterunkowy	160
Posterunkowy . . .	150

D. Wojskowi zawodowi

Stopnie	Uposażenie zasadnicze[c] dla	
	samotnych	utrzymujących rodzinę
	w złotych	
Marszałek . .	3 000	
Generał broni .	2 000	
Generał dyw. .	1 500	
Generał bryg. .	1 000	
Pułkownik . .	632	713
Podpułkownik	524	580
Major	435	490
Kapitan . . .	345	400
Porucznik . .	265	324
Podporucznik	206	266
Chorąży . . .	230	300
Starszy sierż. .	194	264
Sierżant . . .	171	241
Plutonowy . .	151	201
Kapral	137	167

E. Polskie Koleje Państwowe

Grupy uposażenia	Uposażenie zasadnicze w złotych	Liczba etatów
1	1 000	11
2	700	83
3	550	141
4	450	426
5	390	586
6	335	1 182
7	295	2 483
8	260	6 446
9	225	9 389
10	200	16 575
11	175	28 179
12	150	43 411
13	125	31 031
14	100	3 222

F. Polska Poczta, Telegraf i Telefon

Grupy uposażenia	Uposażenie zasadnicze w złotych	Liczba etatów
1	1 000	12
2	700	128
3	450	327
4	350	904
5	280	1 614
6	240	3 480
7	205	7 641
8	175	11 580
9	145	11 431
10	120	3 424
11	100	98

a Urzędnicy i niżsi funkcjonariusze administracji ogólnej oraz nauczyciele i funkcjonariusze straży więziennej. *b* Sądownictwo powszechne i administracyjne. *c* W miejscowościach poza stolicą.

U w a g a. Liczby etatów podano na podstawie budżetu na 1939/40 r. (dla przedsiębiorstwa Polskie Koleje Państwowe — budżet na 1939 r.), przy czym nie uwzględniono etatów, dla których nie oznaczono grupy uposażenia.

(dok. str. 279)

TABL. 41. UPOSAŻENIE MIESIĘCZNE FUNKCJONARIUSZÓW PAŃSTWOWYCH, WOJSKOWYCH ZAWODOWYCH ORAZ PRACOWNIKÓW PRZEDSIĘBIORSTW PAŃSTWOWYCH (dok.)

DODATKI FUNKCYJNE I SŁUŻBOWE

Do niektórych stanowisk w służbie państwowej przywiązane są dodatki funkcyjne lub służbowe, zależne od faktycznie pełnionych czynności, niezależne od grupy uposażenia (stopnia):

W administracji ogólnej dodatki funkcyjne mieszczą się w granicach od *zł* 3 000 do *zł* 50, np. minister *zł* 2 000, wojewoda *zł* 1 500, dyrektor departamentu *zł* 600, naczelnik wydziału w ministerstwach *zł* 300, naczelnik wydziału w urzędach wojewódzkich *zł* 200, starosta *zł* 100, naczelnik więzienia III klasy *zł* 50.

W szkolnictwie—od *zł* 500 do *zł* 5, np. rektor uniwersytetu *zł* 500, dziekan wydziału uniwersytetu *zł* 250, wizytator szkół *zł* 150, dyrektor szkoły średniej *zł* 150—100, kierownik szkoły powszechnej *zł* 50—5.

W sądownictwie—od *zł* 2 000 do *zł* 50, np. pierwszy prezes Sądu Najwyższego *zł* 2 000, prezes Sądu Najwyższego *zł* 800, prokurator sądu apelacyjnego *zł* 600, prezes sądu okręgowego *zł* 400, sędzia-kierownik sądu grodzkiego *zł* 100—50.

W policji państwowej—od *zł* 800 do *zł* 40, np. nadinspektor *zł* 450, komisarz w służbie śledczej *zł* 210, w służbie zwykłej *zł* 165, przodownik w służbie śledczej *zł* 90, w służbie zwykłej *zł* 60, posterunkowy w służbie śledczej *zł* 60, w służbie zwykłej *zł* 40. Oficerowie otrzymują ryczałt na uzupełnienie umundurowania.

W wojsku—od *zł* 3 000 do *zł* 75, np. inspektor armii *zł* 1 200, dowódca dywizji *zł* 700, dowódca pułku *zł* 350, dowódca baonu piechoty w pułku *zł* 155, dowódca kompanii w pułku *zł* 105, dowódca plutonu w pułku *zł* 75. Oprócz wymienionych dodatków istnieją innego rodzaju dodatki, jak np. aeronautyczny, na uzupełnienie wyekwipowania, przeciwgazowy, techniczny.

W przedsiębiorstwie „Polskie Koleje Państwowe"—od *zł* 600 do *zł* 25, np. dyrektor kolei państwowych *zł* 600, naczelnik samodzielnego biura *zł* 250, naczelnik służby (biura) w dyrekcji okręgowej *zł* 250—200, naczelnik warsztatów głównych II klasy *zł* 125, zawiadowca odcinka drogowego I klasy *zł* 50, zawiadowca odcinka drogowego III klasy *zł* 25; na kolejach normalnotorowych dla niektórych stanowisk służby wykonawczej—dzienne dodatki służbowe od *zł* 2 do *zł* 0,30.

W przedsiębiorstwie „Polska Poczta, Telegraf i Telefon"—od *zł* 500 do *zł* 30, np. dyrektor dyrekcji *zł* 500, naczelnik wydziału, dyrektor urzędu *zł* 200, naczelnik urzędu I klasy *zł* 100, naczelnik urzędu IV i V klasy *zł* 30.

DODATKI LOKALNE

Wszystkim funkcjonariuszom państwowym przysługują dodatki lokalne w wysokości około 20% w Gdyni, około 15% w Warszawie i około 10% na obszarze półwyspu Hel oraz w miastach: Katowice, Chorzów, Tarnowskie Góry, Mysłowice, Cieszyn, Bielsko i Biała Krak. (wojskowi zawodowi w Warszawie otrzymują zamiast dodatku lokalnego odpowiednio zwiększone uposażenie zasadnicze.

PODATEK SPECJALNY

Miesięczne uposażenie zasadnicze wraz z dodatkiem funkcyjnym lub służbowym wypłacane było dla pracowników publicznoprawnych bez żadnych potrąceń, dla pracowników prywatnoprawnych po potrąceniu podatku dochodowego oraz składek ubezpieczeń społecznych i Funduszu Pracy.

Od 1.XII 1935 r. uposażenia zostały obciążone podatkiem specjalnym. Obciążenie tym podatkiem od 1.IV 1939 r. zostało obniżone i wynosi: 1) dla pracowników publicznoprawnych: uposażenia ponad *zł* 200 do *zł* 250—3%, do *zł* 500—7%, do *zł* 1 000—11%, do *zł* 2 000—17% i ponad *zł* 2 000—25%; 2) dla pracowników prywatnoprawnych: uposażenia ponad *zł* 220 do *zł* 300—2%, do *zł* 560—4%, do *zł* 1 150—7%, do *zł* 2 350—10% i ponad *zł* 2 350—15%.

TABL. 42. PRZYCHODY (ŚRODKI DO ŻYCIA) RODZIN ROBOTNICZYCH W WARSZAWIE W 1935 R.[a]

Wyszczególnienie	Rodziny robotnicze				
	Ogółem	z zatrudnionymi bez bezrobotnych	z zatrudnionymi i bezrobotnymi	z bezrobotnymi bez zatrudnionych	bez osób zdolnych do pracy
Liczba rodzin zbadanych . . .	*300*	*155*	*55*	*71*	*19*
Przeciętne przychody tygodniowe w złotych					
Na rodzinę	24,7	28,7	30,1	14,8	14,5
Na jednostkę konsumcyjną[b] .	8,6	10,9	7,9	4,7	10,6
Rodziny według wysokości przychodów tygodniowych na rodzinę w odsetkach					
Ogółem	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
do 5 *zł*	4,0	1,9	1,8	7,1	15,8
5 — 10 *zł*	11,0	9,7	3,6	12,7	36,8
10 — 15 *zł*	19,0	13,6	10,9	38,0	15,8
15 — 20 *zł*	14,7	10,3	16,4	23,9	10,5
20 — 30 *zł*	20,0	20,6	30,9	14,1	5,3
30 — 40 *zł*	15,0	22,6	12,8	1,4	10,5
40 — 50 *zł*	9,3	11,6	12,7	2,8	5,3
ponad 50 *zł*	7,0	9,7	10,9	—	—
Rodziny według wysokości przychodów tygodniowych na jednostkę konsumcyjną[b] w odsetkach					
Ogółem	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
do 2,50 *zł*	4,0	3,2	1,8	8,5	—
2,50 — 3,75 *zł*	11,7	1,9	14,5	31,0	10,5
3,75 — 5,00 *zł*	13,0	10,3	12,7	21,1	5,3
5,00 — 7,50 *zł*	20,0	15,5	21,8	23,9	36,9
7,50 — 10,00 *zł*	12,3	12,9	16,4	8,5	10,5
10,00 — 15,00 *zł*	17,0	23,9	16,4	4,2	10,5
15,00 — 20,00 *zł*	12,7	18,1	12,7	1,4	10,5
ponad 20,00 *zł*	9,3	14,2	3,7	1,4	15,8
Przychody z poszczególnych źródeł w odsetkach ogółu przychodów					
Ogółem	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
Zarobki z pracy stałej:					
najemnej	66,8	85,5	63,8	7,9	4,1
samodzielnej	3,3	3,0	6,3	—	3,8
Zarobki dorywcze	8,0	2,1	8,5	33,0	3,2
Zasiłki dla bezrobotnych . . .	2,2	—	1,2	13,7	—
Inne świadczenia ubezp. społ. i emerytury państwowe . .	4,2	1,9	3,9	3,6	45,1
Pomoc społeczna	4,5	1,1	6,5	17,2	6,0
Pomoc rodziny i znajomych .	3,2	1,2	2,5	6,6	24,7
Oszczędności i sprzedaż ruchomości	6,4	4,1	6,5	14,9	8,2
Posiadanie własnego mieszkania i podnajem	1,4	1,1	0,8	3,1	4,9

[a] Na podstawie ankiety przeprowadzonej w czterech robotniczych dzielnicach Warszawy (Wola, Ochota, Bródno i Pelcowizna, Czerniaków). [b] Ob. uwagę *a* na str. 281.

Źródło: L. Landau *Bezrobocie i stopa życiowa ludności dzielnic robotniczych Warszawy*. Instytut Spraw Społecznych, Warszawa 1936

TABL. 43. BUDŻETY RODZIN ROBOTNICZYCH W WARSZAWIE

Wyszczególnienie	Robotnicy zatrudnieni–1927 r. Budżet typowy	Grupy według rocznej sumy wydatków na jednostkę konsumcyjną: do 599 zł	600–899 zł	900–1199 zł	1200 zł i więcej	Bezrobotni –1932 r. wszystkie rodziny zbadane
Liczba rodzin zbadanych	×	*9*	*16*	*7*	*8*	*80*
Rozchody w złotych						
Suma roczna na rodzinę czteroosobową[a]	2 104	1 566	2 366	3 081	4 854	921
Przychody w odsetkach						
Przychody ogółem	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
Zarobki głowy rodziny	84,4	81,9	87,7	84,8	91,2	44,2
Zarobki członków rodziny	8,5	11,5	7,8	5,4	2,5	
Pozostałe pozycje przychodów	7,1	6,6	4,5	9,8	6,3	55,8
Rozchody w odsetkach						
Rozchody ogółem	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
Żywność	63,8	68,6	64,6	60,3	50,1	75,0
Alkohol i tytoń	2,4	1,7	2,8	2,5	3,7	2,2
Komorne	6,4	7,8	5,6	4,6	5,6	2,7
Urządzenie mieszkania	1,9	1,1	2,0	2,5	4,4	0,2
Opał i światło	4,5	4,7	4,3	4,1	4,4	10,4
Higiena i zdrowie	1,5	1,2	1,3	1,8	2,4	2,3
Odzież, obuwie i bielizna	10,9	9,3	11,2	12,6	13,4	5,1
Kultura i oświata	3,6	1,7	3,5	5,8	7,2	0,9
Ubezpieczenia i podatki	3,0	2,6	3,1	2,2	5,7	0,1
Inne wydatki	1,3	0,8	1,4	1,6	3,0	1,1
Rozchód na majątek i długi	0,7	0,5	0,2	2,0	0,1	·
Przeciętne roczne spożycie niektórych artykułów na jednostkę konsumcyjną						
Chleb . . . kg	152,2	147,5	160,2	168,8	130,0	115,6
Bułki i ciasto . . . kg	11,3	7,8	11,6	19,4	29,3	5,6
Mąka . . . kg	20,9	18,8	25,4	22,5	26,6	15,5
Kasza i ryż . . . kg	8,0	6,3	10,8	6,8	11,8	12,4
Groch i fasola . . . kg	3,6	3,4	3,3	5,2	2,7	9,5
Ziemniaki . . . kg	190,6	181,5	201,4	219,0	176,0	243,8
Inne jarzyny . . . kg	51,3	42,6	49,2	71,4	106,3	25,9
Mleko . . . l	64,8	38,6	85,1	121,5	141,7	39,0
Masło . . . kg	2,0	1,4	2,2	3,2	5,1	0,7
Ser . . . kg	0,4	0,3	0,4	0,6	2,2	0,2
Śmietana . . . l	1,5	0,7	2,1	3,2	3,9	1,4
Jaja . . . szt.	38,9	14,9	50,9	74,4	182,0	20,0
Mięso, wędliny, ryby . . . kg	30,7	22,8	36,9	44,0	65,1	26,6
Tłuszcze (oprócz masła) . kg	9,5	7,7	10,0	14,2	15,6	8,3
Cukier i słodycze . . . kg	20,1	17,3	22,1	25,2	31,4	13,0
Owoce i przetwory owocowe kg	4,0	2,1	5,1	7,6	12,7	0,1

a Głowa rodziny (1,00 jednostek konsumcyjnych), żona głowy rodziny 0,85 jednostek konsumcyjnych), dziecko w wieku 14—17 lat (0,80 jednostek konsumcyjnych) oraz dziecko w wieku 3—7 lat (0,50 jednostek konsumcyjnych), czyli razem cztery osoby = 3,15 jednostek konsumcyjnych.

Źródło danych o budżetach bezrobotnych: A. Minkowska *Rodzina bezrobotna*, Instytut Gospodarstwa Społecznego, Warszawa 1935.

TABL. 44. BUDŻETY DOMOWE RODZIN PRACOWNIKÓW UMYSŁOWYCH W WARSZAWIE W 1932 R.

Wyszczególnienie	Budżet typowy	Grupy według rocznej[a] sumy wydatków na jednostkę konsumcyjną			
		do 1 439 zł	1 440–1 799 zł	1 800–2 999 zł	3 000 zł i więcej
Liczba rodzin zbadanych	×	*8*	*11*	*33*	*19*
Rozchody w złotych					
Suma roczna na rodzinę czteroosobową[b]	6 173	4 086	5 677	7 507	13 020
Przychody w odsetkach					
Przychody ogółem	**100.0**	**100.0**	**100,0**	**100,0**	**100.0**
Zarobki głowy rodziny	79.1	80.6	79,1	82,4	74,0
Zarobki członków rodziny	9.2	6.5	7,5	8,1	14,3
Pozostałe pozycje przychodów	11.7	12.9	13,4	9,5	11,7
Rozchody w odsetkach					
Rozchody ogółem	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
Żywność	30,4	36,5	31,0	31,4	21,6
Alkohol i tytoń	2,3	3,0	2,4	2,2	1,6
Komorne	13,0	11,5	16,2	12,8	13,7
Urządzenie mieszkania	4,0	2,9	1,6	3,6	6,8
Opał i światło	5,1	6,0	5,5	4,8	3,8
Higiena i zdrowie	3,3	3,2	2,4	3,7	3,4
Odzież, obuwie i bielizna	12,1	11,3	13,2	12,8	12,1
Kultura i oświata	5,5	3,6	5,6	5,8	7,8
Ubezpieczenia i podatki	8,6	7,2	6,9	8,9	10,5
Inne wydatki	10,3	7,8	8,6	10,4	14,1
Rozchód na majątek i długi	5,4	7,0	6,6	3,6	4,6
Przeciętne roczne spożycie niektórych artykułów na jednostkę konsumcyjną					
Chleb . . . *kg*	97,3	106,4	89,8	88,7	82,2
Bułki i ciasto . . . *kg*	28,6	22,9	28,3	33,7	43,4
Mąka . . . *kg*	25,6	26,2	29,8	24,1	21,1
Kasza i ryż . . . *kg*	12,6	13,1	9,8	12,6	13,0
Groch i fasola . . . *kg*	3,1	3,8	1,3	2,8	1,9
Ziemniaki . . . *kg*	202,3	246,0	173,4	147,4	142,7
Inne jarzyny . . . *kg*	55,8	47,3	50,8	67,2	77,4
Mleko . . . *l*	139,6	123,6	166,6	143,6	171,5
Masło . . . *kg*	13,2	10,6	9,2	16,1	22,7
Ser . . . *kg*	3,7	3,1	2,8	4,7	5,9
Śmietana . . . *l*	6,1	4,1	5,4	8,9	10,0
Jaja . . . szt.	242,7	196,0	268,8	308,0	294,9
Mięso, wędliny, ryby . . . *kg*	67,0	49,4	70,8	88,8	100,0
Tłuszcze (oprócz masła) . . . *kg*	11,4	11,6	13,0	10,9	8,8
Cukier i słodycze . . . *kg*	31,7	30,4	26,5	37,4	33,2
Owoce i przetwory owocowe . . . *kg*	18,9	9,3	10,1	30,5	48,1

a Roczne sumy wydatków oszacowano na podstawie danych z maja 1932 r.
b Ob. uwagę *a* na str. 281.

TABL. 45. WARTOŚĆ ODŻYWCZA I CIEPLNA DZIENNYCH NORM SPOŻYCIA NA JEDNOSTKĘ KONSUMCYJNĄ

Wyszczególnienie	Wartość odżywcza w gramach			Wartość cieplna w kaloriach		
	Białko	Tłuszcze	Węglowodany	Ogółem	z artykułów roślinnych	z artykułów zwierzęcych
Rodziny robotników zatrudnionych w 1927 r.						
Budżet typowy	53	42	430	2 379	1 898	481
do 599 *zł*	45	31	396	2 099	1 760	339
600—899 *zł*	61	47	468	2 607	2 051	556
900—1 199 *zł*	70	68	503	2 992	2 201	791
1 200 i więcej *zł*	81	86	486	3 146	2 127	1 019
Rodziny robotników bezrobotnych w 1932 r.						
Rodziny zbadane	48	33	384	2 078	1 711	367
Rodziny pracowników umysłowych w 1932 r.						
Budżet typowy	76	90	380	2 714	1 627	1 087
do 1 439 *zł*	65	78	359	2 468	1 549	919
1 440—1 799 *zł*	77	87	339	2 520	1 425	1 095
1 800—2 999 *zł*	90	105	426	3 094	1 816	1 278
3 000 i więcej *zł*	99	119	434	3 297	1 843	1 454
Normy żywnościowe w wojsku						
W formacjach liniowych	96	50	636	3 463	2 874	589
W szkołach	139	81	710	4 264	3 136	1 128

TABL. 46. STRUKTURA BUDŻETÓW RODZIN ROBOTNICZYCH I PRACOWNIKÓW UMYSŁOWYCH W NIEKTÓRYCH KRAJACH

Kraje	Lata	Liczba rodzin zbadanych	Rozchody: Ogółem	Żywność i używki	Komorne	Opał i światło	Odzież, obuwie itd.	Pozostałe
			w odsetkach					
Rodziny robotnicze								
Belgia	1928/29	116	100,0	59,6	6,4	5,0	15,8	13,2
Czechosłowacja	1931/32	414	100,0	54,7	6,3	6,0	13,4	19,6
Holandia	1935/36	278	100,0	40,1	15,8	5,7	9,0	29,4
Niemcy	1927/28	896	100,0	46,6	10,6	3,8	13,5	25,5
Polska[a]	1927	40	100,0	66,2	6,4	4,5	10,9	12,0
Stany Zj. Am.[b]	1934/36	.	100,0	36,7	21,1	4,9	11,1	26,2
Szwecja	1933	526	100,0	40,2	14,7	4,4	14,0	26,7
Rodziny pracowników umysłowych								
Belgia	1928/29	57	100,0	51,0	12,1	5,5	15,8	15,6
Czechosłowacja	1931/32	379	100,0	39,5	9,1	4,9	16,5	30,0
Holandia	1935/36	206	100,0	22,8	13,6	4,6	9,9	49,1
Niemcy	1927/28	546	100,0	36,7	12,8	3,9	14,0	32,6
Polska[a]	1932	71	100,0	32,7	13,0	5,1	12,1	37,1
Stany Zj. Am.	1934	.	100,0	31,5	25,2[c]	4,7	18,9	19,7
Szwecja[d]	1933	195	100,0	26,5	17,5	4,2	14,0	37,8

a Budżet typowy w Warszawie. *b* Budżet w Nowym Jorku. *c* Łącznie z wydatkami na umeblowanie i utrzymanie mieszkania. *d* Stan średni.

Źródło: *Revue Internationale du Travail*, nr 5, Genewa 1939.

TABL. 47. STRAJKI

Lata	Liczba strajków	Zakłady objęte przez strajki	Strajkujący w tys.	Stracone robotniko-dni w tys.	Lata	Liczba strajków	Zakłady objęte przez strajki	Strajkujący w tys.	Stracone robotniko-dni w tys.
1923	1 263	7 451	849	6 379	1931	357	1 154	107	601
1924	915	5 400	564	6 545	1932	504	6 219	314	2 101
1925	532	1 910	149	1 285	1933	631	7 282	343	3 829
1926	590	2 827	145	1 423	1934	946	9 416	369	2 356
1927	616	3 838	235	2 464	1935	1 165	11 631	450	2 008
1928	769	5 230	354	2 781	1936	2 056	22 016	675	3 950
1929	494	4 036	217	1 085	1937	2 078	25 242	565	3 315
1930	312	1 185	48	273	1938	1 457	9 461	269	1 289

TABL. 48. STRAJKI I LOKAUTY WEDŁUG GAŁĘZI PRACY ORAZ WEDŁUG ŻĄDAŃ I WYNIKÓW

Wyszczególnienie	1928	1932	1938
Strajkujący w ważniejszych gałęziach pracy w tys.			
Rolnictwo	2	27	3
Górnictwo	45	80	14
Hutnictwo	7	18	0
Przem. przetwórczy:			
mineralny	13	6	20
metalowy i elektrotechniczny . .	24	9	15
chemiczny . . .	3	1	3
włókienniczy . . .	203	44	95
drzewny	14	5	10
spożywczy	4	3	8
odzieżowy	11	11	24
budowlany . . .	15	3	27
Strajki obejmujące różne gałęzie pracy	4	88	29
Strajki według niektórych żądań			
Podwyżka płac:			
liczba strajków .	481	95	502
strajkujący w tys.	206	24	66
Nieobniżanie płac:			
liczba strajków .	20	107	44
strajkujący w tys.	7	93	5

Wyszczególnienie	1928	1932	1938
Strajki według niektórych żądań (dok.)			
Wypłata zaległych zarobków:			
liczba strajków .	82	205	208
strajkujący w tys.	11	43	18
Strajki protestacyjne i solidarności:			
liczba strajków .	13	15	111
strajkujący w tys.	37	124	93
Strajki według wyników[a]			
Wygrane całkowicie lub częściowo:			
liczba strajków .	571	349	998
strajkujący w tys.	279	108	129
Przegrane:			
liczba strajków .	178	134	231
strajkujący w tys.	37	80	22
Lokauty			
Liczba lokautów . .	—	8	6
Zakłady objęte przez lokauty	—	9	6
Zlokautowani w tys.	—	1,2	0,4
Stracone robotniko-dni w tys.	—	41,1	8,5

[a] Bez strajków o wynikach nie określonych.

TABL. 49. OKUPACJE ZAKŁADÓW PRZY ZATARGACH PRACY

Wyszczególnienie	1933	1934	1935	1936	1937	1938
Okupacje	137	193	390	963	1 093	713
wygrane całkowicie lub częściowo[a] . . .	108	149	326	811	828	508
przegrane[a]	22	29	51	117	196	122
Zakłady okupowane	137	193	390	1 355	2 639	1 339
Strajkujący w zatargach okupac. w tys.	45	23	45	138	162	83
Okupujący w tys.	37	17	32	121	137	71
w okupacjach wygranych całk. lub częśc.[a]	25	13	26	100	113	50
w okupacjach przegranych[a]	9	3	3	13	15	10
Robotniko-dni okupacji w tys.	240	147	205	898	827	415

[a] Bez okupacji o wynikach nie określonych.

TABL. 50. ROZMIARY I TRWANIE STRAJKÓW I OKUPACJI

Lata Ważniejsze gałęzie pracy	Przeciętna liczba na jeden strajk: zakładów	Przeciętna liczba na jeden strajk: strajkujących	Przeciętna liczba na jeden strajk: straconych robotnikodni	Przeciętna liczba straconych dni na jednego strajkującego	Przeciętna liczba na jedną okupację: zakładów	Przeciętna liczba na jedną okupację: okupujących	Przeciętna liczba na jedną okupację: robotnikodni okupacji	Przeciętna liczba dni okupacji na jednego okupującego
1932	12,3	622	4 170	6,7	1,0	552	3 939	7,1
1933	11,5	544	6 068	11,2	1,0	270	1 751	6,5
1934	10,0	390	2 491	6,4	1,0	91	763	8,4
1935	10,0	386	1 724	4,5	1,0	81	525	6,4
1936	10,7	329	1 921	5,8	1,4	125	941	7,5
1937	12,1	272	1 595	5,9	2,4	126	757	6,0
1938	**6,5**	**184**	**885**	**4,8**	**1,9**	**100**	**581**	**5,8**
Rolnictwo . . .	1,5	46	189	4,1	1,2	55	146	2,7
Górnictwo . .	1,0	316	1 701	5,4	1,1	282	1 901	6,7
Hutnictwo . .	1,0	91	74	0,8	1,0	113	113	1,0
Przem. przetw.:								
mineralny . .	1,5	101	613	6,1	1,1	73	479	6,6
metalowy . .	1,8	126	518	4,1	1,0	68	574	8,5
chemiczny .	1,1	63	631	10,1	1,1	57	574	10,0
włókienniczy .	6,7	404	2 042	5,1	1,1	111	663	6,0
drzewny . .	3,5	72	494	6,9	1,1	45	278	6,2
spożywczy .	3,9	87	138	1,6	1,3	65	134	2,0
odzieżowy . .	17,3	241	2 252	9,4	12,0	271	1 449	5,3
budowlany .	2,0	142	509	3,6	1,2	128	578	4,5
Strajki obejmujące różne gałęzie pracy	75,2	2 246	1 081	0,5	2,5	171	450	2,6

TABL. 51. STRAJKI I LOKAUTY W NIEKTÓRYCH KRAJACH

Kraje	Liczba strajków i lokautów: 1928	1932	1937	1938	Strajkujący i zlokautowani w tys.: 1928	1932	1937	1938	Stracone robotniko-dni w tys.: 1928	1932	1937	1938
Anglia . . .	302	389	1 129	875	124	379	597	275	1 388	6 488	3 413	1 334
Belgia . . .	192	63	209	126	75	163	82	33	2 254	581	648	241
Francja . . .	816	362	3 680	.	204	72	427	.	6 377	.	.	.
Holandia . .	195	204	89	141	17	17	5	8	638	1 773	39	135
Kanada . . .	96	111	274	142	17	23	71	19	224	255	886	149
Norwegia . .	63	91	195	.	8	6	29	.	364	394	1 014	.
Polska . .	769	512	2 090	1463	354	315	566	269	2 781	2 143	3 333	1 297
Rumunia . .	57	102	70	.	11	19	7	.	110	104	74	.
Stany Zj. Am.	604	841	4 740	2430	314	324	1861	667	12632	10502	28425	8 892
Szwajcaria .	45	38	37	17	5	5	6	1	98	159	116	16
Szwecja . . .	201	182	67	.	71	50	31	.	4 835	3 095	861	.
Węgry . . .	31	20	89	64	10	5	26	9	131	33	161	105

TABL. 52. ZWIĄZKI ZAWODOWE

Wyszczególnienie	1928	1930	1935	Ważniejsze centrale związkowe w 1935 r.	Członkowie zarejestrowani w tys.
Związki	328	314	298	Zw. Stow. Zawodowych .	284
Oddziały	4564	7856	7383	Zjedn. Zawod. Polskie . .	150
Członkowie:				Zw. Zw. Zawodowych . .	148
zarejestrowani w tys.	792	979	941	Chrześc. Zjedn. Zawod. .	65
płacący składki w tys.	594	731	618	Unia Zw. Zaw. Prac. Umysł.	39
Dochody w mil. zł . . .	13,4	23,1	13,9	Centr. Zj. Klas. Zw. Zawod.	36
Wydatki w mil. zł . . .	12,3	22,7	13,2	Zjedn. Zaw. „Praca" . .	14
Nakład czasopism zw. w mil. egz.	14	16	8	Zw. Zaw. rob. niem. w Polsce	13

TABL. 53. INSPEKCJA PRACY

Wyszczególnienie	1928	1932	1937
Stan osobowy Inspekcji Pracy			
Inspektorzy okręgowi .	12	12	13
Inspektorzy obwodowi .	56	62	63
Podinspektorzy do spraw:			
ogólnych	28	28	61
kobiet i młodocianych	8	7	13
Lekarze inspekcyjni . .	2	1	2
Zakłady i robotnicy w ewidencji Inspekcji Pracy w tys.			
Zakłady pracy	48	53	55
w tym w rolnictwie . .	20	20	20
Robotnicy	1 320	1223	1 538
w tym w rolnictwie . .	417	436	428
Czynności Inspekcji Pracy w tys.			
Wizytacje	15,0	21,9	21,1
Wizytowane zakłady . .	11,6	16,7	16,3
w tym w rolnictwie[a] .	0,2	0,1	0,0

Wyszczególnienie	1928	1932	193
Czynności Inspekcji Pracy w tys. (dok			
Robotnicy w wizytowanych zakładach . .	642,6	605,4	760,
w tym w rolnictwie[a] .	9,2	3,9	6,
Stwierdzone:			
wykroczenia przeciw przepisom ochronnym	40,9	51,4	85,
nieszczęśliwe wypadki przy pracy . .	36,8	24,3	56,
Interwencje w sprawie:			
zatargów poszczególnych robotników . .	31,4	22,1	30,
zatargów zbiorowych	2,8	2,3	5,
umów zbiorowych .	0,6	0,2	1,
Sprawy w komisjach rozjemczych rolnych	5,4	8,3	12,
Zlecenia z zakresu ochrony pracy i inne	79,9	90,8	87,

a Uwzględniono tylko zakłady będące w ewidencji Inspekcji Pracy.

TABL. 54. DZIAŁALNOŚĆ FUNDUSZU PRACY W ZAKRESIE ROBÓT PUBLICZNYCH

Województwa Rodzaje robót	Liczba przepracowanych pracowniko-dni[a]				Wydatki na roboty publiczn				
	1934--1935*b*	1935--1936*b*	1936--1937*c*	1937--1938*c*	1934--1935	1935--1936	1936--1937	1937-1938	
	w tysiącach				w milionach złotych				w %
Ogółem	**18 138**	**16 889**	**19 727*d***	**13206*d***	**80,2**	**87,4**	**95,7**	**71,6**	*100,*
				według województw					
Centralne	.	7 707	8 678	6 401	43,0	45,5	45,8	37,8	*52,*
Wschodnie	.	2 167	2 083	1 135	6,9	6,9	7,7	5,1	*7,*
Poznańskie i pomorskie	.	2 074	2 898	2 246	8,0	9,8	14,1	11,3	*15,*
Śląskie	.	1 180	1 783	982	8,5	10,3	9,5	5,2	*7,*
Południowe	.	3 761	4 193	2 358	13,8	14,9	18,6	12,2	*17,*
				według rodzajów robót					
Studia i proj. techn.	52	.	92	84	1,2	1,2	0,8	0,9	*1,*
Komunikacja	9 607	9 159	6 592	3 274	34,9	38,2	20,6	11,4	*15,*
koleje	2 240	472	283	.	4,4	1,3	1,6	.	.
drogi wodne	1 597	1 396	558	630	5,5	5,9	1,8	1,9	*2,*
drogi bite i mosty . .	5 770	7 291	5 751	2 439	25,0	31,0	17,2	7,4	*10,*
Melioracje	2 541	2 497	2 753	1 742	7,8	9,8	9,7	4,9	*6,*
Urządzenia międzymiastowe (elektryfikacja itp.)	151	77	39	26	3,3	0,5	0,2	0,1	*0,*
Urządzenia miejskie .	4 397	4 249	9 112	7 066	22,3	28,1	54,8	40,9	*57,*
w tym:									
kanalizacja i wodoc.	1 522	1 903	2 223	2 490	9,8	16,0	19,2	16,0	*22,*
nawierzchnia ulic . .	1 710	1 879	6 184	3 866	6,3	9,3	29,2	21,5	*30,*
Budowle publiczne .	1 095	392	699	421	6,3	2,9	3,8	2,6	*3,*
Budownictwo mieszk.	144	250	188	436	3,7	5,3	5,0	10,1	*14,*
Drobne roboty . . .	151	265	252	157	0,7	1,4	0,8	0,7	*1,*

a Na robotach finansowanych przez Fundusz Pracy. *b* Dniówki przepracowan przez robotników, z wyłączeniem pracowników umysłowych i junaków. *c* Be dniówek przepracowanych przez junaków. *d* Dniówki przy studiach nie są podzi lone według województw.

U w a g a. Wydatki i dochody Funduszu Pracy ob. dział XXIV, tabl. 29, str. 39

DZIAŁ XV. OPIEKA SPOŁECZNA

TABL. 1. WYDATKI Z BUDŻETU MINISTERSTWA OPIEKI SPOŁECZNEJ NA OPIEKĘ SPOŁECZNĄ

Lata budżetowe	Ogółem	Opieka nad dziećmi i młodzieżą	Opieka nad niezdolnymi do pracy	Opieka nad inwalidami i weteranami[a]	Opieka nad ofiarami wypadków żywiołowych	Opieka nad ruchem migracyjnym	Opieka nad bezrobotnymi[b]	Inne[c]
	w milionach złotych							
1927/28	29,6	6,3	1,0	4,6	9,2	1,0	6,0	1,5
1928/29	26,1	7,1	1,5	5,0	3,7	2,1	6,3	0,4
1929/30	36,3	9,4	1,7	6,8	4,3	3,2	10,0	0,9
1930/31	56,5	8,7	1,4	6,7	1,6	3,7	33,7	0,7
1931/32	49,5	6,3	1,0	4,7	1,1	2,6	33,4	0,4
1932/33	53,6	5,3	0,8	4,2	0,7	1,3	41,0	0,3
1933/34	58,0	4,9	0,6	3,5	0,6	0,9	47,1	0,4
1934/35	33,4	4,9	0,6	4,9	0,9	0,6	21,1	0,4
1935/36	28,5	5,7	0,6	4,3	2,5	0,5	14,6	0,3
1936/37	15,7	5,3	0,5	4,2	0,5	0,7	4,3	0,2
1937/38	14,6	5,2	0,6	5,4	0,4	0,2	2,5	0,3
1938/39[d]	14,4	5,1	0,6	4,8	0,4	0,7	2,5	0,3
1939/40[d]	20,4	5,2	0,6	4,4	0,4	0,7	8,8	0,3

a Opieka nad inwalidami wojennymi, ofiarami wojny, weteranami powstań oraz od 1935/36 r.—nad osobami zasłużonymi w walce o niepodległość. *b* Łącznie z dopłatą na rzecz Funduszu Pracy (Funduszu Bezrobocia). *c* Walka z nierządem, żebractwem, włóczęgostwem oraz opieka nad byłymi więźniami i ich rodzinami itp. *d* Budżet.

Uwaga. Wydatki Funduszu Pracy na opiekę społeczną ob. dział XXIV, tabl. 29, str. 390; zaopatrzenia inwalidów i weteranów ob. tabl. 16, str. 294.

TABL. 2. WYDATKI ZWIĄZKÓW SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO I SKARBU ŚLĄSKIEGO NA OPIEKĘ SPOŁECZNĄ

Lata budżetowe	Związki samorządu terytorialnego[a]: Ogółem	gminy wiejskie	miasta: razem	miasta: w tym największe[b]	związki samorządowe: powiatowe	związki samorządowe: wojewódzkie	Skarb Śląski[c]
	w milionach złotych						
1927/28	53,0	4,7	36,8	19,4	7,5	4,0	4,0
1928/29	61,7	5,5	44,9	25,1	8,7	2,6	12,0
1929/30	70,4	7,4	50,9	30,3	8,9	3,2	16,8
1930/31	74,9	8,3	54,8	29,3	8,4	3,4	14,9
1931/32	74,1	10,5	53,4	30,2	7,6	2,6	15,0
1932/33	74,4	9,5	56,3	27,8	6,2	2,4	11,5
1933/34	69,2[d]	7,3	48,6[d]	28,4[d]	9,4[d]	3,9	7,9
1934/35	56,9[d]	5,9	38,0[d]	20,0[d]	9,0[d]	4,0	9,7
1935/36	48,0	4,8	35,3	18,6	3,9	4,0	10,7
1936/37	47,5	5,8	35,5	18,5	2,7	3,5	12,2
1937/38	53,5	7,7	39,0	20,3	3,3	3,5	13,4
1938/39[e]	52,7	6,6	36,9	20,2	4,3	4,9	12,4

a Łącznie z wydatkami zakładów opiekuńczych. *b* Liczące 200 000 i więcej mieszkańców. *c* Łącznie z wydatkami na zdrowotność, przy czym dla zakładów opiekuńczych uwzględnione są tylko dopłaty. *d* Łącznie z opłatami na Fundusz Pracy. *e* Preliminarze budżetowe.

TABL. 3. STOWARZYSZENIA OPIEKUŃCZE[a] W 1936/37 R.

Wyszczególnienie	Ogółem	Stowarzyszenia: opieki ogólnej nad macierzyństwem, dziećmi i młodzieżą	Stowarzyszenia: opieki ogólnej nad dorosłymi oraz ich rodzinami	Stowarzyszenia: opieki specjalnej	Województwa: centralne	Województwa: wschodnie	Województwa: zachodnie	Województwa: południowe
Liczba stowarzyszeń	1 040	395	495	150	439	187	86	328
Członkowie w tys.	210,6	61,9	113,7	35,0	74,4	29,7	48,1	58
Dochody w tys. *zł*	29 735	11 531	14 912	3 292	19953	1 995	2 835	4 952
w tym:								
Subwencje:								
Skarbu Państwa .	2 516	1 218	1 174	124	2 136	59	71	250
związków samorz. terytorialnego	4 015	1 878	1 698	439	3 073	419	68	455
Funduszu Pracy	1 185	377	808	0	955	5	49	176
ubezpieczeń społ.	275	271	2	2	217	5	1	52
Opłaty rodzin . .	3 585	1 389	962	1 234	2 493	115	94	883
Zasiłki i ofiary . .	9 309	3 241	5 303	765	6 085	685	1 197	1 342
Składki i dochody z majątku . . .	5 881	1 764	3 611	506	3 472	495	802	1 112
Wydatki w tys. *zł*	28 364	10 653	14 504	3207	18761	2 121	2 728	4 754

a Stowarzyszenia o celach wyłącznie opiekuńczych.

TABL. 4. FUNDACJE OPIEKUŃCZE I LECZNICZE
Stan w dn. 1.I

Rodzaje fundacji	1936	1937	1938: Polską	1938: M. st. Warszawa	1938: Województwa: centr.[a]	1938: Województwa: wsch.	1938: Województwa: zach.	1938: Województwa: płd.	1939
Ogółem	**1 600**	**1 566**	**1 542**	**46**	**218**	**17**	**493**	**768**	**1 545**
Opiekuńcze	1 470	1 452	1 426	34	183	16	469	724	1 433
Opiekuńczo-leczn. .	33	30	29	1	10	—	8	10	29
Lecznicze	97	84	87	11	25	1	16	34	83

a Bez m. st. Warszawy.

TABL. 5. KOMISJE OPIEKI SPOŁECZNEJ I OPIEKUNOWIE SPOŁECZNI[a]
Stan w dn. 31.III

Rodzaje komisji	1932	1938	Województwa	1932	1938
			Opiekunowie społeczni	23 647	21 623
Komisje opieki społecznej:			M. st. Warszawa . .	—	303
Gminne wiejskie . . .	6 519	2 698	Centralne[b]	5 148	6 291
Gminne miejskie . . .	600	499	Wschodnie	1 526	3 390
Powiatowe	277	216	Zachodnie	5 526	4 016
Wojewódzkie	15	13	Południowe	11 447	7 623

a Bez woj. śląskiego, gdzie rozporządzenie o opiekunach i komisjach opieki społecznej nie obowiązuje. *b* Bez m. st. Warszawy.

TABL. 6. ZAKŁADY OPIEKI CAŁKOWITEJ (ZAMKNIĘTEJ) DLA DZIECI I MŁODZIEŻY

Stan w dn. 31.III

Wyszczególnienie	1935	1937
Zakłady		
Ogółem	910	859
Żłobki oraz domy matki i dziecka	44	39
Schroniska i bursy	807	754
Zakłady specjalne	59	66
Właściciele zakładów		
Samorząd terytorialny[a]	103	82
Organizacje społeczne	518	500
Fundacje	71	65
Zgromadzenia zakonne	137	140
Związki wyznaniowe	47	61
Osoby prywatne	11	10
Właściciel nie podany	23	1
Wielkość zakładów		
poniżej 10 miejsc	8	14
10 — 19 miejsc	68	65
20 — 59 miejsc	479	465
60 — 99 miejsc	132	123
100 —199 miejsc	104	104
200 i więcej miejsc	24	21
brak danych	95	67
Wychowankowie		
Ogółem	42 982	42 013
Chłopcy	22 465	22 427
Dziewczęta	20 517	19 586
W żłobkach oraz domach matki i dziecka	2 939	2 873
W schron. i bursach	36 082	34 740
W zakładach specjal.	3 961	4 400
ociemniali i głuchoniemi	684	781
ozdrowieńcy i słabowici	360	213
upośledzeni umysłowo	581	739
kalecy i epileptycy	79	103
trudni do prowadzenia	2 111	2 322
w pogotowiach opiekuń.	146	242
Właściciele zakładów		
Samorząd terytorialny[a]	7 347	6 072
Organizacje społeczne	20 669	20 957
Fundacje	5 022	4 854
Zgromadzenia zakonne	6 793	7 482
Związki wyznaniowe	1 434	2 333
Osoby prywatne	454	221
Właściciel nie podany	1 263	94
Źródła opłat		
Skarb Państwa	1 836	1 459
Samorząd terytorialny[a]	14 701	15 644
gminy wiejskie	920	1 067

Wyszczególnienie	1935	1937
Wychowankowie (dok.)		
Źródła opłat (dok.)		
miasta	10 062	11 283
powiat. związki samorz.	1 649	854
woj. związki samorz.[a]	2 070	2 440
Organizacje społeczne	6 367	7 494
Fundacje	2 777	2 808
Zgromadzenia zakonne	1 700	1 684
Związki wyznaniowe	650	925
Rodzice i opiekunowie	6 772	8 840
Źródło opłaty nie podane	8 179	3 159
Wiek		
poniżej roku	.	1 212
1 — 2 lat	.	1 130
3 — 6 lat	.	4 413
7 — 13 lat	.	15 697
14 — 18 lat	.	12 894
19 — 22 lat	.	2 659
powyżej 22 lat	.	1 011
wiek nie podany	.	2 997
Szkolenie i nauczanie wychowanków schronisk i zakładów specjaln.		
W przedszkolach	3 054	4 062
W szkołach powszechn.	16 389	17 180
W szkołach średnich ogólnokształcących	4 181	4 546
W szkołach i na kursach zawodowych	4 956	4 508
W szkołach innego typu	1 233	1 224
W „terminie"	2 014	2 403
Nie uczących się	2 553	2 668
Szkolenie nie podane	5 663	3 080
Stan rodzinny		
Mający rodziców	8 508	10 223
Mający matkę (ojciec nieznany)	5 444	6 445
Półsieroty bez matki	3 142	3 177
Półsieroty bez ojca	8 413	7 982
Sieroty	8 556	8 203
Stan rodzinny nie podany	8 919	5 983
Zawód rodziców		
Rolnicy i robotnicy rolni	5 068	5 988
Rzemieślnicy	3 769	3 775
Robotnicy (oprócz roln.)	5 796	6 698
Służba domowa	5 501	6 158
Pracownicy umysłowi	3 474	3 583
Inne zawody	3 121	4 245
Zawód rodziców nie podany	16 253	11 566

a Łącznie ze Skarbem Śląskim.

TABL. 7. ZAKŁADY OPIEKI CAŁKOWITEJ (ZAMKNIĘTEJ) DLA DOROSŁYCH[a]

Stan w dn. 31.III

Wyszczególnienie	1935	1937
Zakłady		
Ogółem	717	753
Schroniska	666	698
Zakłady specjalne	51	55
Właściciele zakładów		
Samorząd terytorialny[b]	229	249
Organizacje społeczne	110	126
Fundacje	155	159
Zgromadzenia zakonne	32	39
Związki wyznaniowe	105	171
Osoby prywatne	8	9
Właściciel nie podany	78	—
Wielkość zakładów		
poniżej 20 miejsc	221	253
20—59 miejsc	250	261
60 i więcej miejsc	103	115
brak danych	143	124
Pensjonariusze		
Ogółem	25 422	25 469
Mężczyźni	.	7 105
Kobiety	.	18 364
W schroniskach	21 581	21 572
W zakł. specjalnych	3 841	3 897
ociemniali i głuchoniemi	131	132
nieuleczalnie chorzy	1 522	1 532
upośledzeni umysłowo	250	436
w domach ochrony kobiet	378	474
w domach pracy dobrow.	951	641
Pensjonariusze (dok.)		
w domach pracy przymus.	609	551
w zakładach rozdzielczo-obserwacyjnych	—	131
Właściciele zakładów		
Samorząd terytorialny[b]	10 799	11 085
Organizacje społeczne	5 566	5 700
Fundacje	3 554	3 840
Zgromadzenia zakonne	2 029	1 788
Związki wyznaniowe	2 390	2 907
Osoby prywatne	94	149
Właściciel nie podany	990	—
Źródła opłat		
Skarb Państwa	123	37
Samorząd terytorialny[b]	12 736	12 415
Organizacje społeczne	2 048	2 468
Fundacje	1 597	1 306
Zgromadzenia zakonne	424	400
Związki wyznaniowe	1 250	1 523
Pensjonariusze i ich rodziny	2 274	1 908
Źródło opłaty nie podane	4 970	5 412
Wiek		
poniżej 30 lat	2 463	2 230
30—59 lat	5 778	5 794
60 i więcej lat	14 922	15 449
wiek nie podany	2 259	1 996

a W tablicy nie uwzględniono przytułków gmin wiejskich w woj. pozn. i pom.; było ich w 1937 r. 1 301 z 9 619 pensjonariuszami. *b* Łącznie ze Skarbem Śląskim.

TABL. 8. OPIEKA CAŁKOWITA (ZLECONA) W RODZINACH ZASTĘPCZYCH DLA DZIECI I MŁODZIEŻY

Stan w dniu 31.III

Wyszczególnienie	1936	1938
Rodziny zastępcze		
Ogółem	6 175	8 447
w miastach	3 354	5 088
na wsi	2 821	3 359
Rolnicy, robotnicy rolni	.	2 681
Robotnicy (poza rolnymi)	.	2 954
Rzemieśln. i inni samodz.	.	1 257
Rodziny zastępcze (dok.)		
Pracownicy umysłowi	.	431
Inni i nie podani	.	1 124
Wychowankowie		
Ogółem	8 173	10617
w miastach	4 404	6 147
na wsi	3 769	4 470

TABL. 9. NIEKTÓRE FORMY OPIEKI CZĘŚCIOWEJ NAD MATKĄ I DZIECKIEM NA WSI

Wyszczególnienie	Liczba placówek				Liczba dzieci w opiece			
	1935	1936	1937	1938	1935	1936	1937	1938
Związek Pracy Obywatelskiej Kobiet								
Ogniska Matki i Dziecka	60	95	180	222	2513	3699	6812	8304
Letnie dziecińce sezonowe	374	333	483	651	22991	16145	21510	27782
Organizacja Kół Gospodyń Wiejskich								
Ogniska Matki i Dziecka	32	109	159	234	1028	3305	4430	7217
Letnie dziecińce sezonowe	282	452	833	1443	8450	14294	26072	47325
Inne organizacje kobiet wiejskich								
Ogniska Matki i Dziecka	—	—	7	19	—	—	250	522
Letnie dziecińce sezonowe	—	—	10	15	—	—	406	600

TABL. 10. DOŻYWIANIE DZIECI I MŁODZIEŻY[a]

Wyszczególnienie	Rok szkolny 1935/36	1936/37	1937/38
Liczba dożywianych w dn. 31.III w tys.	364	655	830
Dzieci przedszkolnych	55	130	147
Dzieci szkolnych	284	474	618
Młodocianych	25	51	65
M. st. Warszawa	35	53	55
Woj.: centralne[b]	121	222	260
wschodnie	34	76	94
zachodnie	108	158	226
południowe	66	144	192
W. M. Gdańsk	—	2	3
Sumy wydatkowane w tys. *zł*	4 800	9 997	10 875
w tym % ze środków:			
Min. Opieki Społecznej	.	4,2	.
Funduszu Pracy i Komitetu Pomocy Zimowej	.	66,7	.
ZUS i ubezpieczalni społecznych	.	4,2	.
samorządu terytorialnego	.	16,6	.
społeczeństwa	.	8,3	.

a Akcja Komitetów Pomocy Dzieciom i Młodzieży, od 1936 r. współdziałających z Komitetem Pomocy Zimowej. *b* Bez m. st. Warszawy.

TABL. 11. LETNIE KOLONIE I PÓŁKOLONIE DZIECIĘCE

Wyszczególnienie	1924[a]	1928[a]	1932[a]	1935	1937
Liczba kolonii	195	633	1 013	1 648	2 059
Liczba półkolonii	14	125	234	918	3 288
Dzieci objęte akcją w tys.	26,5	85,7	138,0	237,3	418,5
w tym dzieci bezrobotnych	.	.	.	82,2	106,7
Woj.: centralne	.	48,6	76,3	113,5	180,1
wschodnie	.	6,3	9,7	27,2	38,3
poznańskie i pomorskie	.	16,3	19,7	27,2	39,4
śląskie	.	.	.	13,3	28,8
południowe	.	14,5	32,3	56,1	131,9
Na koloniach: wypoczynkowych	12,1	56,2	69,5	118,8	158,6
leczniczych	7,7	8,8	10,9	7,9	12,8
Na półkoloniach	6,7	20,7	57,6	110,6	247,1
Sumy wydatkowane w tys. *zł*	2 300	6 573	5 569	6 670[b]	10 258
Wpłaty z budżetu Skarbu Państwa	.	500	780	984	1 978
Fundusz Pracy	.	—	—	665	896
ZUS i ubezpieczalnie społeczne	.	.	446	140	1 013
Samorząd terytorialny	.	.	835	1 061	1 068
Subsydia społeczne	.	.	} 3 508	2 082	3 212
Opłaty rodziców	.	.		1 649	2 091

a Bez woj. śląskiego. *b* Brak podziału dla 89 tys. *zł*.

Uwaga. Tablica nie obejmuje letnich dziecińców sezonowych uwzględnionych w tabl. 9, str. 290.

TABL. 12. PRZYFABRYCZNE INSTYTUCJE OCHRONY MACIERZYŃSTWA[a]
Stan w dn. 1.I

Wyszczególnienie	1931	1932	1936	1937	1938 Polska	1938 Województwa centr.	1938 Województwa wsch.	1938 Województwa zach.	1938 Województwa płd.	1939
Fabryki wykonywające opiekę	83	74	121	159	188	132	9	24	23	244
państwowe . .	.	40	35	34	35	18	3	9	5	35
prywatne . . .	.	34	86	125	153	114	6	15	18	209
Kobiety zatrudn.	22740	20799	51616	68707	85447	72119	1 429	6 687	5 212	98251
Żłobki	32	34	32	30	32	18	—	9	5	32
Dzieci w żłobkach	512	525	518	478	456	279	—	122	55	540
Stacje lotne[b] . .	69	60	97	138	174	128	9	19	18	224
Dzieci pod opieką stacji lotnych .	4 153	3 430	4 239	6 445	7 329	5 172	534	818	805	9 687

a Istniejące na zasadzie ustawy w przedmiocie pracy młodocianych i kobie[t] z dn. 2.VII 1924. *b* Liczba fabryk, które zorganizowały stacje lotne.

TABL. 13. POMOC DLA BEZROBOTNYCH

A. Akcja pomocy doraźnej Funduszu Pracy i Pomocy Zimowej[a]

Lata Województwa	Rodziny korzystające z pomocy doraźnej we wrześniu (w tysiącach)	Rodziny korzystające z pomocy doraźnej w marcu (w tysiącach)	Rodziny korzystające z pomocy zimowej w marcu (w tysiącach)	Dożywiane dzieci[b] z pomocy zimowej w marcu (w tysiącach)	Wartość świadczeń pomocy doraźnej w ciągu roku (w tysiącach zł)	Wartość świadczeń pomocy zimowej w ciągu roku (w tysiącach zł)
1934/35	143,1	260,0	—	—	31 356	—
1935/36	76,9	260,3	—	—	20 298	—
1936/37	67,4	—	376,0	555,0	11 344	33 103
1937/38[c]	**61,1**	—	**328,0**	**750,1**	**9 636**	**36 973**
M. st. Warszawa . . .	3,6	—	17,9	44,6	1 222	4 210
Centralne[d]	6,1	—	109,8	253,9	1 774	10 589
Wschodnie	1,2	—	18,1	90,3	327	2 286
Poznańskie i pomorskie	11,0	—	87,8	116,2	938	7 295
Śląskie	33,0	—	41,1	79,0	3 845	7 129
Południowe	6,2	—	51,9	153,8	1 096	5 061

a Akcja Ogólnopolskiego Obywatelskiego Komitetu Pomocy Bezrobotnym. *b* Te same dzieci uwzględniono w zestawieniu w tabl. 11, str. 291. *c* Łącznie z liczbami nie rozdzielonymi według województw. *d* Bez m. st. Warszawy.

B. Źródła dochodów Pomocy Zimowej

Źródła dochodów	1936/37 w tys. zł	1936/37 w %	1937/38 w tys. zł	1937/38 w %
Ogółem	36 307	*100,0*	38 150	*100,0*
Źródła publiczne	5 423	*14,9*	10 980	*28,8*
Fundusz Pracy	2 988	*8,2*	8 550	*22,4*
ZUS	1 000	*2,8*	1 000	*2,6*
Ministerstwo Skarbu	739	*2,0*	750	*2,0*
Banki i przedsiębiorstwa państwowe	696	*1,9*	680	*1,8*
Źródła społeczne	30 884	*85,1*	27 170	*71,2*
Świadczenia od: lokali	2 033	*5,6*	670	*1,8*
handlu	4 977	*13,7*	4 100	*10,7*
przemysłu . . .	5 761	*15,9*	9 720	*25,5*
Od dochodów: fundowanych . .	4 740	*13,1*	1 910	*5,0*
niefundowanych .	8 247	*22,7*	5 620	*14,7*
Świadczenia rolnictwa	2 766	*7,6*	2 850	*7,5*
Zbiórka publiczna	814	*2,2*	530	*1,4*
Różne	1 546	*4,3*	1 770	*4,6*

TABL. 14. ZAREJESTROWANI INWALIDZI WOJENNI W 1937 R.
A. Według narodowości
Stan w dn. 31.XII

Armie i formacje Województwa	Ogółem	W tym narodowości polskiej	ukraińskiej	białoruskiej	niemieck.	żydowsk.
Ogółem	**150696**	**116 359**	**21 929**	**3 566**	**3 303**	**4 642**
Armia polska	19 338	17 938	223	124	337	623
Byłe formacje polskie	1 686	1 663	6	—	—	10
Byłe formacje obce	219	29	170	3	—	1
Była armia rosyjska	19 103	10 617	3 336	3 393	148	1 129
Była armia niemiecka	58 099	55 337	—	1	2 728	33
Była armia austriacka	52 251	30 775	18 194	45	90	2 846
Centralne	21 976	19 416	144	463	441	1 090
Wschodnie	10 595	3 389	3 379	3 058	40	567
Zachodnie	63 578	60 728	11	1	2 750	82
Południowe	54 547	32 826	18 395	44	72	2 903

B. Według stopnia utraty zdolności do pracy

Przyczyny inwalidztwa Województwa	Ogółem	Inwalidzi o utraconej zdolności do pracy poniżej 15%	15–44%	45–84%	85–100%
Ogółem	**150 696**	**32 336**	**91 914**	**24 545**	**1 901**
w tym inwalidzi, których uprawnienia określono na stałe	**135 381**	**29 773**	**80 958**	**22 930**	**1 720**
Uszkodzenia kończyn	86 377	15 985	51 380	18 246	766
Uszkodzenia głowy, kręgosłupa itp.	22 484	5 844	13 913	2 464	263
Schorzenia pochodzenia gruźliczego	6 144	1 315	3 934	793	102
Schorzenia psychiczne i nerwowe	7 964	2 154	4 660	935	215
Schorzenia uszu	2 700	627	1 846	222	5
Ślepota	5 228	9	3 904	872	443
Inne schorzenia	19 799	6 402	12 277	1 013	107
Centralne	21 976	4 653	12 559	4 395	369
Wschodnie	10 595	1 762	6 402	2 270	161
Zachodnie	63 578	15 525	37 699	9 614	740
Południowe	54 547	10 396	35 254	8 266	631

TABL. 15. ZAREJESTROWANI INWALIDZI WOJSKOWI WEDŁUG STOPNIA UTRATY ZDOLNOŚCI ZAROBKOWEJ W 1937 R.
Stan w dn. 31.XII

Przyczyny inwalidztwa Województwa	Ogółem	Inwalidzi o utraconej zdolności do pracy poniżej 15%	15–44%	45–84%	85–100%
Ogółem	**15 195**	**5 364**	**8 125**	**1 570**	**136**
w tym inwalidzi, których uprawnienia określono na stałe	**9 566**	**3 996**	**4 785**	**705**	**80**
Uszkodzenia kończyn	3 780	1 210	2 119	427	24
Uszkodzenia głowy, kręgosłupa itp.	1 566	540	871	144	11
Schorzenia pochodzenia gruźliczego	3 691	1 175	1 871	610	35
Schorzenia psychiczne i nerwowe	616	156	320	106	34
Schorzenia uszu	241	99	120	22	—
Ślepota	328	—	280	29	19
Inne schorzenia	4 973	2 184	2 544	232	13
Centralne	6 448	2 321	3 313	742	72
Wschodnie	2 120	793	1 106	206	15
Zachodnie	3 358	1 100	1 871	357	30
Południowe	3 269	1 150	1 835	265	19

TABL. 16. ZAOPATRZENIA WETERANÓW POWSTAŃ NARODOWYCH I BYŁYCH SKAZAŃCÓW POLITYCZNYCH

A. Osoby pobierające zaopatrzenia
Stan w dn. 31.XII

Wyszczególnienie	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
Ogółem	**2 363**	**2 548**	**2 887**	**3 064**	**3 052**	**3 365**	**3 701**	**3 596**
Uczest. powstań narod.	1 594	1 406	1 273	1 167	1 047	950	866	849
Weterani	327	264	191	145	107	75	57	55
Wdowy	1 267	1 142	1 082	1 022	940	875	809	794
Byli skazańcy polityczni	769	1 142	1 614	1 897	2 005	2 246	2 328	2 359
Skazańcy	454	731	1 056	1 251	1 315	1 479	1 513	1 530
Wdowy	204	278	364	454	499	565	597	599
Sieroty	111	121	164	152	145	155	168	177
Rodzice	—	12	30	40	46	47	50	53
Uczest. walk o niepodległość	—	—	—	—	—	169[a]	507[a]	388[a]
Uczestnicy	—	—	—	—	—	59	211	179
Wdowy	—	—	—	—	—	36	98	77
Sieroty	—	—	—	—	—	56	149	102
Rodzice	—	—	—	—	—	18	49	30

B. Wydatki z budżetu Skarbu Państwa

Wyszczególnienie	1931–1932	1932–1933	1933–1934	1934–1935	1935–1936	1936–1937	1937–1938	1938–1939[b]	1939–1940[b]
	w tysiącach złotych								
Ogółem	**2624**	**3040**	**3302**	**3535**	**3584**	**3528**	**3757**	**4975**	**4970**
Pensje weteranów powstań narod.	1 499	1 291	1 174	921	871	760	635	775	670
Zaopatrzenia:									
b. skaz. polit.	1 125	1 749	2 128	2 614	2 713	2 760	2 916	3 200	3 300
uczestników walk o niepodległość	—	—	—	—	—	8	206	1 000	1 000

a Stan w dn. 31.III następnego roku. b Budżet.

TABL. 17. ZAOPATRZENIA INWALIDÓW WOJENNYCH I WOJSKOWYCH

A. Osoby pobierające renty inwalidzkie
Stan w dn. 1.VII

Wyszczególnienie	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938 Ogółem	1938 w tym inwalidzi wojskowi
Ogółem	**251117**	**256030**	**243340**	**180982**	**190732**	**199638**	**209703**	**207904**	**7 089**
Inwalidzi	105 441	112 404	119 592	77 756	81 858	87 856	95 896	97 931	7 089
Wdowy	62 777	65 748	66 318	53 078	58 657	61 284	62 850	61 155	—
Sieroty	67 528	62 462	41 830	29 546	28 941	28 032	26 382	24 613	—
Rodzice	15 371	15 416	15 600	20 602	21 276	22 466	24 575	24 205	—

B. Wydatki z budżetu Skarbu Państwa

Wyszczególnienie	1931-1932	1932-1933	1933-1934	1934-1935	1935-1936	1936-1937	1937-1938	1938-1939[a]	1939-1940[a]
	w tysiącach złotych								
Ogółem	**159755**	**127614**	**121 821**	**99 876**	**99 502**	**92 810**	**94 262**	**101 032**	**105 046**
Renty inwalidów wojennych i wojskowych z 1914 r. i lat następnych	156 846	125 589	120 083	98 377	98 112	91 588	92 904	99 272	103 346
Renty inwalidów wojennych sprzed 1914 r.	1 484	1 269	1 124	1 101	1 046	981	905	960	900
Kapitalizacja rent	1 425	756	614	398	344	241	453	800	800

a Budżet.

DZIAŁ XVI. ZDROWOTNOŚĆ PUBLICZNA. SPORT

A. Zdrowotność publiczna

Ob. także dział XV, tabl. 4, 11 i 12, str. 288, 291 i 292

TABL. 1. PERSONEL LEKARSKI

Lata	Lekarze[a]	Lekarze-dentyści	Akuszerki	Pielęgniarki	Felczerzy
	Liczby bezwzględne				
1923 . . .	6 850	1 100	5 954	•	2 257
1938 . . .	12 917	3 686	9 356	6 674	1 403
	Na 10 000 mieszkańców				
1923 . . .	2,4	0,4	2,1	•	0,8
1938 . . .	3,7	1,1	2,7	1,9	0,4

a Bez lekarzy nie zajmujących się praktyką lekarską i nie należących do izb lekarskich.

TABL. 2. LEKARZE W 1938 R.

Województwa Podział administracyjny obowiązujący do dn. 31.III 1939 r.	Ogółem	w tym kobiety	Wielkie[a] miasta: Ogółem	Wielkie[a] miasta: w tym kobiety	Inne miasta: Ogółem	Inne miasta: w tym kobiety	Wieś: Ogółem	Wieś: w tym kobiety	na 10 000 mieszk.: Ogółem	na 10 000 mieszk.: Wielkie[a] miasta
	liczby bezwzględne								na 10 000 mieszk.	
Polska	**12 917**	**2 034**	**6 853**	**1 391**	**4 598**	**476**	**1 466**	**167**	**3,7**	**17,3**
M. st. Warszawa	2 816	633	2 816	633	—	—	—	—	22,1	22,1
Warszawskie .	474	48	—	—	307	23	167	25	2,0	—
Łódzkie	850	131	594	109	213	18	43	4	4,1	8,9
Kieleckie	634	64	174	26	345	30	115	8	2,0	6,6
Lubelskie . . .	479	52	124	12	233	26	122	14	1,8	10,2
Białostockie . .	427	54	104	16	262	33	61	5	2,3	9,8
Wileńskie . . .	619	147	446	120	66	8	107	19	4,6	21,3
Nowogródzkie .	205	37	—	—	133	25	72	12	1,8	—
Poleskie	219	31	—	—	171	24	48	7	1,7	—
Wołyńskie . . .	365	56	—	—	280	45	85	11	1,6	—
Poznańskie . . .	886	96	412	65	395	18	79	13	3,5	15,2
Pomorskie . . .	651	57	198	24	396	25	57	8	3,1	8,5
Śląskie	555	54	222	28	183	16	150	10	4,0	9,1
Krakowskie . .	1 333	220	767	147	442	57	124	16	5,3	29,8
Lwowskie . . .	1 653	271	996	211	553	53	104	7	4,9	31,3
Stanisławowskie .	414	50	—	—	347	45	67	5	2,6	—
Tarnopolskie .	337	33	—	—	272	30	65	3	2,0	—

a Liczące 100 000 i więcej mieszkańców.

Źródło: Obliczenia dra M. Kacprzaka, *Warszawskie Czasopismo Lekarskie*, 1939.

TABL. 3. LEKARZE W NIEKTÓRYCH KRAJACH

Liczba lekarzy na 10 000 mieszkańców

Kraje	Lata	Lekarze	Kraje	Lata	Lekarze	Kraje	Lata	Lekarze
Węgry . .	1936	11,2	Belgia . .	1934	7,4	Bułgaria . .	1936	4,5
Szwajcaria .	1937	10,8	Czechosł. .	1936	7,4	Szwecja . .	1936	4,3
Włochy . .	1937	8,3	Niemcy .	1937	7,3	Polska .	1938	3,7
Łotwa . .	1937	7,9	Holandia .	1936	7,0	Jugosławia .	1936	3,7
Dania . .	1936	7,9	Francja .	1937	6,5	Litwa . . .	1937	3,4
Norwegia .	1936	7,7	Z. S. R. R. .	1934	5,0	Finlandia .	1937	3,4

TABL. 4. APTEKI I PERSONEL APTECZNY

Stan w dn. 1.I

Lata	Apteki					Personel		
	Ogółem	na 100 000 mieszkańców	publiczne	ubezpieczalni społecznych	zakładowe i domowe	Ogółem	z ukończonymi studiami	pomocnicy aptecznі
1923	1 772	*6,3*	1 699	23	50	3 564	1 967	1 597
1930	2 042	*6,5*	1 858	84	100	4 240	2 820	1 420
1937	2 260	*6,6*	2 064	85	111	5 205	3 582	1 623
1938	2 310	*6,7*	2 109	85	116	5 425	3 787	1 638

TABL. 5. SZPITALE I ŁÓŻKA W SZPITALACH

Stan w dn. 1.I

Lata Szpitale według właścicieli	Szpitale	Łóżka		Województwa Podział administracyjny obowiązujący do dn. 31.III 1938 r.	Szpitale	Łóżka	
		Ogółem	na 10 000 mieszk.			Ogółem	na 10 000 mieszk.
1923[a]	702	61858	*21,9*	M. st. Warszawa	63	8 045	*63,5*
1924	657	55555	*19,3*	Warszawskie .	58	5 867	*21,4*
1928	673	58836	*19,3*	Łódzkie . . .	51	5 584	*19,8*
1929	698	61205	*19,8*	Kieleckie . . .	42	3 224	*10,1*
1930	718	64923	*20,8*	Lubelskie . . .	39	2 812	*10,5*
1931	718	67342	*21,3*	Białostockie .	34	2 333	*12,9*
1932	726	70937	*22,1*	Wileńskie . .	37	2 506	*18,6*
1933	710	70763	*21,7*	Nowogródzkie .	18	625	*5,4*
1934	676	69453	*21,0*	Poleskie . . .	16	852	*6,8*
1935	679	70775	*21,2*	Wołyńskie . .	31	1 092	*4,8*
1936	672	70734	*20,9*	Poznańskie . .	85	9 540	*42,1*
1937	669	72247	*21,1*	Pomorskie . .	35	5 541	*47,0*
1938	**677**	**74999**	***21,7***	Śląskie	55	10174	*72,9*
Państwowe . .	72	11873	*3,4*	Krakowskie . .	48	8 167	*32,7*
Samorządowe	283	37659	*10,9*	Lwowskie . .	31	6 243	*18,6*
Społeczne[b] . .	214	23496	*6,8*	Stanisławowskie	20	1 359	*8,6*
Prywatne . .	108	1 971	*0,6*	Tarnopolskie	14	1 035	*6,1*

a Stan w dn. 1.VII. *b* Łącznie ze szpitalami ubezpieczalni społecznych.

U w a g a. Bez szpitali i sanatoriów wojskowych.

TABL. 6. ŁÓŻKA W SZPITALACH W NIEKTÓRYCH KRAJACH

Liczba łóżek na 10 000 mieszkańców

Kraje	Lata	Łóżka	Kraje	Lata	Łóżka	Kraje	Lata	Łóżka
Niemcy . .	1936	98,2	Dania . .	1936	65,8	Z.S.R.R. . .	1934	28,0
Kanada . .	1936	93,7	Łotwa . .	1937	65,2	P o l s k a .	1938	21,7
Australia .	1935	84,2	Finlandia .	1937	63,7	Bułgaria .	1936	19,8
Norwegia .	1936	84,0	Czechosł. .	1936	54,0	Grecja . .	1935	19,4
Austria . .	1936	77,3	Węgry . .	1936	53,2	Jugosławia	1936	18,1
Szwecja .	1936	76,1	Francja . .	1933	30,2	Litwa . . .	1937	16,3

TABL. 7. ŁÓŻKA W SZPITALACH WEDŁUG RODZAJU CHORÓB

Stan w dn. 1.I

Lata	Łóżka na oddziałach									
	wewnętrznych	chirurgicznych	ginek.-położniczych	zakaźnych	weneryczno-skórn.	dziecięcych ogółem	dziecięcych w tym gruźl.	gruźliczych[a]	psychiatr.	innych
	Liczby bezwzględne									
1937	13 440	13 004	5 899	5 466	2 959	4 220	1 221	6 658	15 931	4 670
1938	14 058	13 545	6 377	5 520	2 827	4 740	1 571	6 747	16 780	4 405
	Na 10 000 mieszkańców									
1937	3,9	3,8	1,7	1,6	0,9	.	.	1,9	4,7	1,4
1938	4,1	3,9	1,8	1,6	0,8	.	.	2,0	4,9	1,3

a W szpitalach i sanatoriach bez prewentoriów. Łóżka dla chorych na gruźlicę kostną częściowo zaliczono do pozycji „inne".

Uwaga Bez szpitali i sanatoriów wojskowych.

TABL. 8. ŁÓŻKA DLA CHORYCH NA GRUŹLICĘ W SZPITALACH OGÓLNYCH, SANATORIACH I PREWENTORIACH

Stan w dn. 1.I

Rodzaje zakładów	Zakłady	Łóżka	Województwa	Zakłady	Łóżka
Polska 1928	227	6 736			
1931	284	9 726	M. st. Warszawa . .	9	542
1938	**211**	**10 772**	Centralne[b]	78	3 791
Szpitale[a]	137	2 680	Wschodnie	11	376
Sanatoria	45	5 638	Zachodnie	66	2 979
Prewentoria	29	2 454	Południowe	47	3 084

a Posiadające łóżka dla chorych na gruźlicę. b Bez m. st. Warszawy.

TABL. 9. ZAKŁADY DLA UMYSŁOWO CHORYCH

Stan w dn. 1.I

Lata	Zakłady specjalne	Oddziały szpitali ogólnych	Łóżka: Ogółem	Łóżka: w zakł. specjalnych	Łóżka: w oddziałach szpitali ogólnych	Chorzy
1923[a]	20	.	.	9 383	.	.
1925	20	.	.	8 968	.	.
1930	24	.	.	11 920	.	.
1937	35	10	15 931	15 213	718	17 526
1938	35	8	16 780	16 250	530	18 348

a Stan w dn. 1.VII.

TABL. 10. KURACJUSZE W UZDROWISKACH[a] ORAZ WYDANE KĄPIELE I ZABIEGI

Charakter uzdrowisk	1920	1925	1928	1929	1931	1935	1936	1937
	Liczba uzdrowisk							
Ogółem	.	11	23	23	23	24	24	24
Państwowe . . .	.	3	3	3	4	5	5	5
Inne	.	8	20	20	19	19	19	19
	Kuracjusze w tysiącach							
Ogółem	67,6	128,1	199,8	198,2	187,3	227,2	247,0	267,4
Państwowe . . .	21,7	34,2	60,5	57,7	56,8	61,7	65,8	70,5
Inne	45,9	93,9	139,3	140,5	130,5	165,5	181,2	196,9
	Wydane kąpiele i zabiegi w tysiącach							
Ogółem	572,5	1 158,4	1 850,9	1 839,8	1 615,5	1 685,4	1 807,1	1 965,9
Państwowe . . .	422,9	653,6	1 013,7	1 041,1	912,2	885,3	923,2	982,3
Inne	149,6	504,8	837,2	798,7	703,3	800,1	883,9	983,6

a Posiadających charakter użyteczności publicznej.

TABL. 11. PRZYCHODNIE DLA WALKI Z CHOROBAMI SPOŁECZNYMI

Przychodnie	1925	1926	1928	1929	1931	1932	1934	1935	1936	1937
				Liczba przychodni						
Przeciwgruźlicze	65	122	209	266	351	352	351	391	458	532
Przeciwjaglicze .	11	24	197	279	347	366	419	505	590	656
Przeciwwener. . .	16	26	69	93	125	134	161	175	291	507
Przeciwalkohol. .	1	2	6	6	9	7	11	11	10	11
				Osoby będące pod opieką w tysiącach						
Przeciwgruźlicze	.	.	139,5	180,2	273,2	316,5	303,0	292,0	323,1	351,4
Przeciwjaglicze .	.	1,7	70,7	99,5	180,6	190,1	216,4	242,0	265,4	292,0
Przeciwwener. . .	9,8	13,0	16,0	18,8	21 8	23,5	32,2	33,4	90,2	176,5
Przeciwalkohol. .	.	.	0,9	1,2	1,3	1,5	2,1	1,5	1,4	1,7

TABL. 12. OŚRODKI ZDROWIA

Wyszczególnienie	1931	1935	1936	1937					
				Polska	M. st. Warszawa	Województwa			
						centr.[a]	wsch.	zach.	płd.
			Stan w dn. 31.XII						
Liczba ośrodków	205	310	397	482	10	190	99	66	117
Liczba działów:									
przeciwgruźlicze . . .	193	294	366	436	9	176	81	55	115
przeciwjaglicze	186	273	362	444	10	179	98	52	105
przeciwweneryczne . .	105	154	245	314	8	138	68	34	66
opieka nad matką . .	107	156	203	222	10	94	42	30	46
opieka nad dzieckiem	135	227	287	364	10	146	67	56	85
Personel:									
lekarze	488	776	996	1 138	158	406	189	164	221
pielęgniarki	355	544	692	840	113	288	139	154	146
kontrolerzy sanitarni .	78	75	89	115	37	35	23	9	11
inni	287	433	231	277	18	126	64	29	40
Osoby pod stałą opieką w tys.	435	705	1 085	1 407	155	524	280	154	294
			W ciągu roku sprawozdawczego						
Udzielone porady w tys.	981	1 462	2 233	2 664	237	985	592	362	488
Odwiedziny domowe w tys.	203	283	378	425	45	145	60	84	91

a Bez m. st. Warszawy.

TABL. 13. WYDATKI NA OŚRODKI ZDROWIA

Źródła pokrycia wydatków	1931-1932	1935-1936	1936-1937	1937/38					
				Polska	M. st. Warszawa	Województwa			
						centr.[a]	wsch.	zach.	płd.
				w tysiącach złotych					
Ogółem	**4 084**	**4 681**	**5 119**	**5 899**	**1 144**	**2 235**	**842**	**940**	**738**
Skarb Państwa . .	368	678	792	877	16	310	205	131	215
Związki samorządu terytorialnego[b] .	2 963	3 315	3 526	3 896	1 118	1 407	461	583	327
Ubezpieczalnie społeczne	317	143	198	321	—	100	18	116	87
Opłaty za świadczenia	197	179	241	323	10	150	100	46	17
Polski Czerwony Krzyż	—	39	76	68	—	43	8	11	6
Inne	239	327	286	414	—	225	50	53	86

a Bez m. st. Warszawy. *b* Łącznie ze Skarbem Śląskim.

TABL. 14. PRZYCHODNIE DLA MATKI I DZIECKA (STACJE OPIEKI NAD MATKĄ I DZIECKIEM)

Wyszczególnienie	1935	1936	1937					
			Polska	M. st. Warszawa	Województwa			
					centr.[a]	wsch.	zach.	płd.
Liczba stacji. Stan w dn. 31.XII	423	488	570	27	187	103	145	108
w tym przy ośrodkach zdrowia	190	241	303	1.0	131	54	33	75
w miastach	329	358	402	27	120	60	106	89
na wsi	94	130	168	—	67	43	39	19
Stacje stanowiące własność:								
Skarbu Państwa	8	4	4	—	2	1	—	1
Samorządu terytorialnego	266	323	397	10	122	65	117	83
gmin wiejskich	12	16	21	—	1	6	14	—
miast	77	82	98	10	25	6	45	12
powiat. związków samorz.	128	170	215	—	80	50	27	58
wspólną z innymi instyt.	49	55	63	—	16	3	31	13
Ubezpieczalni społecznych	13	13	15	—	—	—	13	2
Organizacji społecznych	136	148	154	17	63	37	15	22
Działalność w ciągu roku:								
Liczba stacji uwzględn.	423	453	557	27	180	100	143	107
Dzieci pod opieką w tys.	128.1	163.5	187.9	16.5	53.2	22.5	58.6	37.1
Porady udzielone dzieciom w tys.	493.7	574.4	626.3	79.7	179.1	71.3	208.4	87.8
Kobiety pod opieką w tys.	15.2	17.5	19.9	3.5	5.3	3.7	3.7	3.7
Porady udzielone kobietom w tys.	30.3	33.5	36.2	7.5	9.4	6.2	6.9	6.2
Dokonane wywiady w tys.	293.6	314.7	348.0	31.9	111.2	42.8	112.2	49.9
Wydane mleko w tys. *l*	2605	2703	3261	251	1 130	397	1307	176

a Bez m. st. Warszawy.

TABL. 15. POMOC LEKARSKA DLA FUNKCJONARIUSZÓW PAŃSTWOWYCH I ICH RODZIN

Lata	Liczba wydanych kart na leczenie	Porady udzielone			Dni szpitalne i sanatoryjne	Badania i zabiegi[a]	Recepty wydane	Koszt pomocy lekarskiej w tys. *zł*
		Ogółem	w ambulatoriach	w domu				
	w tysiącach							
1925/26	.	411.6	.	.	205.0	31.8	.	2 405
1935/36	554.8	1 189.1	.	.	425.2	33.9	797.1	6 784
1936/37	619.8	1 246.6	.	.	523.4	47.4	1 039.2	8 653
1937/38	903.1	1 545.5	1 277.9	267.6	865.2	72.4	1 277.1	10 690

a Pomocnicze badania rozpoznawcze i lecznicze zabiegi fizykalne.

TABL. 16. LECZNICTWO W UBEZPIECZALNIACH SPOŁECZNYCH

Wyszczególnienie	1937	1938						
		Ogółem	w tym ubezpieczalnie społeczne					
			Warszawa	Łódź	Kraków	Lwów	Sosnowiec	Poznań
	w tysiącach							
Przec. liczba ubezpiecz.	2 061.8	2 130.0	384.5	194.8	93.6	88.8	88.1	78.1
Liczba lekarzy	3.84	4.24	1.02	0.34	0.20	0.16	0,12	0.15
w tym domowych	2,09	2,22	0,36	0,14	0,09	0,07	0,05	0,07
Liczba ubezpieczonych na 1 lekarza domowego	*985,6*	*959,5*	*1065.1*	*1352,8*	*1101,2*	*1287,0*	*1631.5*	*1084,7*
Porady lekarzy	18531.9	21155.2	4405.5	2011,0	952.6	1099.4	1242.3	808,3
domowych	13565,4	15349.1	2474.3	1361,8	618,6	695,9	986,1	510,5
w gabinetach i ambul.	12170.8	13943.9	2224.2	1147,0	578,3	632,6	924.8	467,9
w domu chorego	1 394.6	1 405.2	250,1	214.8	40,3	63,3	61,3	42,0
specjalistów	4 966.5	5 806.1	1931.2	649.2	334,0	403,5	256,2	297,8
w tym: pediatrów	778.7	927.8	535,2	—	72,0	70,3	18,1	60,1
wenerol. i dermatol.	1 232,8	1 385.7	405,6	190,8	66,3	76.5	67,5	66,7
chirurgów i ortoped.	835,4	1 018,8	358,2	116,9	46,1	67,2	54,0	50,9
ginekol. i położników	496,3	585,1	182,4	65,5	28,1	48,0	30,1	28,7
okulistów	731,2	834,6	198,0	112,7	46,6	52,0	43,3	38,6
Wydane leki i środki opatrunkowe	21857,2	24691.0	6005,9	3055,0	947,5	1227,4	1433,9	652,1
Zabiegi leczenia fizykalnego[a]	1 930,4	2 100,1	416,6	373,7	166,8	89,0	58,3	211,8
Zabiegi w zakładach Roentgena	447,1	555,2	151,7	65,0	25,7	46,1	43,4	26,8
prześwietlenia	213,5	263,0	68,5	25,3	8,2	27,4	17,3	13,2
zdjęcia	155,1	201,9	57.7	30,4	11,7	13,6	18.7	6,9
naświetlania	78,5	90,3	25,5	9,3	5,8	5,1	7,4	6,7
Leczenie stomatolog.: obowiązkowe:								
plomby	99.7	104,0	3.6	3.5	2,6	1,7	7,8	0,0
znieczulenia zębów	550,1	587,0	149,3	73.6	9.8	12,2	31,7	17,5
usunięcia zębów	692,2	829.6	149,0	54,1	19,5	45,3	66,0	30,6
protezy	5,9	9,0	—	0,3	0,0	—	2,2	1,4
inne zabiegi	136,3	140,1	52,5	1,8	5,9	2,8	0,5	1,0
nieobowiązkowe:								
plomby	226,5	255,0	114,9	17,1	6,8	4,7	14,8	15,5
protezy	7,3	9,2	3,5	—	0,2	1,1	0,2	0,0
Chorzy skierowani do szpitali i sanatoriów:								
własnych	62,5	77,4	7,7	17,3	11,0	12,1	14,0	1,3
obcych	184,2	204,9	44,3	6,5	4,0	5,1	2,0	13,6
Dni: szpitalne[b]	891,2	1 067,8	111,0	254,7	160,7	143,8	192,8	26,4
sanatoryjne[b]	63,9	83,8	—	63,7	—	8,9	—	—
Dni zasiłkowe:								
chorobowe	7 039,5	8 116,9	1460,7	847,5	472,8	322,4	477,3	334,5
połogowe	762,8	808,8	139,5	162,3	48,8	18,7	23,7	33,3
dla karmiących	6 138,2	6 483,5	833,0	423,4	304,5	204,5	254,9	253,4
Zgony	37,1	39,3	5,9	4,3	1,4	1,3	1,9	1,2
Zasiłki wypłac. w tys. *zł*:								
chorobowe	12238,7	15947,9	3477,6	1811,2	822,4	653,3	1174,6	569,3
połogowe	1 118,4	1 420,9	246,8	350,3	75,1	20,8	34,2	51,4
dla karmiących	834,1	881,2	150,5	76,3	55,8	23,3	30,3	29,4
pogrzebowe	1 929,9	2 164,9	483,7	267,0	75,3	70,7	124,0	73,0

a Naświetlania lampą kwarcową, diatermia, sollux itp. *b* W zakładach własnych.

Uwaga. Wydatki na lecznictwo ob. dział XVII, tabl. 7, str. 311.

TABL. 17. SZCZEPIENIA OCHRONNE[a]

Szczepienia	1925	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
	w tysiącach									
Przeciwko:										
ospie	1 825	2 124	2 176	2 250	2 211	2 381	2 263	2 145	1 917	2 295
błonicy	.	109	118	153	162	242	302	414	471	381
durowi brzusznemu	43	149	189	220	162	493	218	256	360	450
czerwonce	6	17	13	38	7	276	84	252	352	632
płonicy	118	161	111	146	114	180	206	173	159	87
durowi plamistemu	—	—	1	2	5	8	7	13	16	16

a Bez szczepień wojska.

TABL. 18. WAŻNIEJSZE CHOROBY ZAKAŹNE ZAREJESTROWANE[a]

Choroby	1921–1925	1926–1930	1931–1935	1936–1938	1933	1934	1935	1936	1937	1938
	przeciętne roczne									
					Zachorowania					
Dur brzuszny	19295	15 288	15425	15944	12523	18560	13590	15807	17490	14536
Dur osutkowy	23072	2 509	3 462	3 601	3 454	5 127	4 149	3 757	3 477	3 570
Dur powrotny	11519	9	3	2	2	2	1	1	5	1
Ospa	1 783	30	5	0.3	5	5	4	—	1	—
Odra	26043	44 353	28867	37922	38170	38256	23606	40591	40004	33170
Płonica	20373	30 758	20391	21850	21961	20968	17898	21173	24896	19480
Krztusiec	6 412	9 465	8 041	9 314	8 813	9 295	7 523	10997	6 874	10070
Błonica	4 556	10 995	18443	19561	17324	23370	17849	19565	21084	18034
Czerwonka	13276	3 252	6 051	7 462	675	16717	4 326	7 603	8 375	6 407
Zimnica	15801	573	203	296	222	255	251	263	309	316
Róża	1 627	3 913	4 303	5 845	4 034	4 769	4 934	5 819	6 448	5 268
Zapalenie opon mózgowych	483	645	659	1 620	530	539	1 075	1 322	1 812	1 725
Śpiączka epidemiczna	156	38	14	15	23	12	11	12	13	19
Gorączka połogowa	695	1 189	1 492	1 412	1 407	1 588	1 721	1 467	1 493	1 275
Heine-Medina	.	54[b]	82	174	69	83	69	252	158	113
					Zgony					
Dur brzuszny	1 546	1 179	1 137	1 161	920	1 334	1 108	1 107	1 184	1 193
Dur osutkowy	1 860	190	216	205	200	303	249	234	196	184
Dur powrotny	387	0.4	—	0.3	—	—	—	—	1	—
Ospa	311	3	1	—	1	—	2	—	—	—
Odra	708	750	256	308	309	344	186	327	279	318
Płonica	2 311	2 269	604	467	607	508	482	561	493	346
Krztusiec	466	570	292	476	261	215	291	576	441	411
Błonica	489	801	955	1 051	877	1 088	894	997	1 186	970
Czerwonka	1 894	393	646	809	42	1 753	447	755	969	703
Zimnica	13	3	0.6	1	1	—	—	1	—	2
Róża	95	190	209	235	221	223	204	300	223	183
Zapalenie opon mózgowych	264	224	160	316	134	136	215	251	360	336
Śpiączka epidemiczna	37	14	5	3	8	1	8	4	1	4
Gorączka połogowa	251	372	353	366	334	354	366	397	381	321
Heine-Medina	.	5[b]	10	18	8	16	7	22	12	20

a Bez zarejestrowanych w wojsku. b Lata 1927—1930.

TABL. 19. ZGONY WEDŁUG PRZYCZYN W MIASTACH LICZĄCYCH 100 000 I WIĘCEJ MIESZKAŃCÓW

Przyczyny zgonów	Zgony		Zgony na 10 000 mieszkańców			
	1937	1938	1925	1930	1937	1938
Ogółem	44 222	43 973	***147.1***	***122.3***	***113.4***	***110.9***
Dur brzuszny i rzekomy	397	320	*1.3*	*0.9*	*1.0*	*0.8*
Dur osutkowy	3	8	*0.1*	*0.0*	*0.0*	*0.0*
Odra	132	102	*1.9*	*1.0*	*0.3*	*0.3*
Płonica	200	136	*2.1*	*0.9*	*0.5*	*0.3*
Krztusiec	149	132	*1.1*	*0.5*	*0.4*	*0.3*
Błonica i dławiec	327	272	*1.2*	*1.2*	*0.8*	*0.7*
Grypa	478	259	*0.9*	*1.2*	*1.2*	*0.7*
Czerwonka	36	93	*0.6*	*0.1*	*0.1*	*0.2*
Inne choroby nagminne	506	494	*1.8*	*1.0*	*1.3*	*1.2*
Gruźlica narządów oddechowych	5 316	5 305	*19.4*	*17.1*	*13.6*	*13.4*
Pozostałe postacie gruźlicy	655	616	*4.5*	.	*1.7*	*1.6*
Rak i inne nowotwory złośliwe	3 975	4 229	*9.6*	*8.6*	*10.2*	*10.7*
Zapalenie opon mózgowych	461	475	*2.4*	*1.7*	*1.2*	*1.2*
Udar i rozmiękczenie mózgu	1 945	1 948	*3.2*	*4.1*	*5.0*	*4.9*
Choroby serca	8 126	8 393	*16.4*	*18.2*	*20.8*	*21.2*
Choroby narządów oddechowych	1 143	826	*9.2*	*5.9*	*2.9*	*2.1*
Zapalenie płuc	4 406	4 502	*13.9*	*12.1*	*11.3*	*11.4*
Choroby przewodu pokarmowego (z wyłączeniem raka)	2 177	3 168	*11.6*	*5.9*	*5.6*	*8.0*
w tym u dzieci do 2 lat	1 419	1 161	*8.6*	*5.2*	*3.6*	*2.9*
Marskość wątroby	72[a]	67[a]	*0.3*	*0.2*	*0.3*	*0.2*
Zapalenie nerek	628	621	*2.9*	*2.3*	*1.6*	*1.6*
Choroby ciąży i porodu	328	302	*1.1*	*1.2*	*0.8*	*0.8*
Wątłość wrodzona i wady rozwoju	2 360	2 314	*9.2*	*6.7*	*6.1*	*5.8*
Uwiąd starczy	2 284	2 255	*6.1*	*6.7*	*5.9*	*5.7*
Inne choroby	4 905	4 068	*14.7*	*16.1*	*12.6*	*10.3*
Choroby niewiadome	1 271	1 120	*6.0*	*2.0*	*3.2*	*2.8*
Śmierć gwałtowna	1 061	1 111	*3.2*	*2.8*	*2.7*	*2.8*
Samobójstwo	881	837	*2.2*	*2.2*	*2.3*	*2.1*

a W Warszawie zaliczono do „innych chorób".

TABL. 20. ZGONY WEDŁUG PRZYCZYN W NIEKTÓRYCH KRAJACH W 1936 R.

Kraje	Ogółem	W tym zgony, których przyczyną były						
		choroby nagminne[a]	gruźlica narządów oddechow.	rak i inne nowotwory złośl.	choroby serca	zapalenie płuc	śmierć gwałtowna	samobójstwo
	na 10 000 mieszkańców							
Francja[b]	151.1	6.5	10.9	9.5	14.7	6.8	5.0	2.1
Polska[c]	150.2	13.2	17.6	4.6	8.3	15.5	3.2	0.9
Węgry	143.1	10.4	12.7	11.0	18.4	15.0	3.1	3.1
Włochy	137.1	12.2	6.5	8.4	16.1	20.2	3.4	0.8
Czechosłowacja	133.2	8.9	11.4	12.6	19.4	12.9	3.3	2.8
Belgia	127.7	7.4	5.6	11.0	21.3	8.5	3.4	1.6
Anglia	123.3	7.1	5.9	16.1	30.6	7.2	4.3	1.2
Niemcy z Austrią	119.4	8.9	6.2	15.0	15.7	9.0	4.4	3.0
Szwecja[b]	112.4	8.0	8.5	13.2	11.2	7.5	3.7	1.5
Holandia	86.8	6.0	3.6	13.1	13.7	6.2	2.8	0.8

a Bez gruźlicy i kiły. *b* 1934 r. *c* 1932 r.

Źródło: *Statistisches Jahrbuch für das Deutsche Reich,* **Berlin 1938.**

TABL. 21. SAMOBÓJSTWA[a]

A. Zamachy i zgony według płci w 1938 r.

Lata Miasta Wieś	Ogółem		Mężczyźni		Kobiety		Na 100 000 mieszkańców	
	zamachy	zgony	zamachy	zgony	zamachy	zgony	zamachy	zgony
Polska . . . 1936	4 458	2 603	2 583	1 777	1 875	826	*13,1*	*7,6*
1937	4 347	2 567	2 536	1 737	1 811	830	*12,6*	*7,5*
1938	**4 377**	**2 688**	**2 560**	**1 854**	**1 817**	**834**	*12,6*	*7,8*
Miasta	2 677	1 247	1 380	796	1 297	451	*28,2*	*13,1*
Wieś	1 700	1 441	1 180	1 058	520	383	*6,7*	*5,7*

B. Zamachy według płci i wieku w 1938 r.

Płeć	W wieku lat 10–14	15–19	20–29	30–39	40–59	60–79	80 i więcej	niewiadomym
				Liczby bezwzględne				
Polska	**25**	**449**	**1 609**	**1 009**	**923**	**313**	**26**	**23**
Mężczyźni . . .	16	187	817	627	649	233	17	14
Kobiety	9	262	792	382	274	80	9	9
				Na 100 000 mieszkańców				
Polska	**0,6**	**13,9**	**27,1**	**18,4**	**15,4**	**12,4**	.	.
Mężczyźni . . .	0,8	11,4	27,9	23,7	23,3	20,7	.	.
Kobiety	0,5	16,4	26,3	13,4	8,5	5,7	.	.

C. Zamachy według płci i wyznania w 1938 r.

Miasta Wieś Płeć	Wyznanie: rzymskokatolickie obrz. łac.	rzymskokatolickie obrz. gr. kat.	prawosławne	ewangelickie	mojżeszowe	inne i niewiadome
Polska	**3 247**	**287**	**291**	**149**	**362**	**41**
Na 100 000 mieszkańców .	*14,4*	*7,9*	*7,0*	*17,1*	*10,9*	.
Miasta	2 088	101	62	83	318	25
Wieś	1 159	186	229	66	44	16
Mężczyźni	1 865	182	185	95	205	28
Kobiety	1 382	105	106	54	157	13

D. Zamachy według sposobu w 1937 r.

Miasta Wieś Płeć	Ogółem	Sposoby zamachu: otrucie i gazy	powieszenie	postrzał	utopienie się	rany cięte i kłute	rzucenie się pod koła	rzucenie się z wysokości	inne	niewiadome
				w liczbach bezwzględnych						
Polska . . .	**4 347**	**1 752**	**1 106**	**486**	**237**	**295**	**268**	**125**	**69**	**9**
				w odsetkach						
Polska . . .	**100,0**	**40,3**	**25,4**	**11,2**	**5,4**	**6,8**	**6,2**	**2,9**	**1,6**	**0,2**
Miasta . . .	100,0	54,0	15,3	8,9	4,2	7,0	4,8	4,1	1,5	0,2
Wieś . . .	100,0	17,7	42,2	14,9	7,6	6,4	8,4	0,9	1,7	0,2
Mężczyźni . .	100,0	23,9	34,9	16,4	4,2	9,2	7,2	2,2	1,9	0,1
Miasta . . .	100,0	36,3	22,8	14,4	3,6	10,6	6,6	3,7	1,9	0,1
Wieś . . .	100,0	8,5	49,9	18,8	5,0	7,5	7,9	0,3	1,9	0,2
Kobiety . . .	100,0	63,4	12,1	3,9	7,1	3,4	4,8	3,8	1,2	0,3
Miasta . . .	100,0	72,8	7,3	3,1	4,7	3,2	2,9	4,5	1,1	0,4
Wieś . . .	100,0	38,6	24,9	6,2	13,3	4,0	9,6	2,0	1,2	0,2

[a] Dane niekompletne; podano tylko wypadki zarejestrowane przez Policję Państwową.

B. Sport, wychowanie fizyczne

TABL. 22. URZĄDZENIA SPORTOWE[a]

Stan w dn. 1.I

Wyszczególnienie	1933	1934	1935	1936	1937	1938	1939
Parki sportowe	38	54	54	54	54	54	6
Boiska do gier wielkich	1 368	1 472	1 586	1 644	1 644	1 693	1 87
w tym urządzone z bieżnią okrężną	418	496	530	547	547	547	56
Boiska: do gier małych	4 258	4 415	6 703	7 244	7 304	7 546	10678
gimnastyczne	475	535	852	867	867	891	1 061
do hokeju na lodzie	57	65	81	124	126	126	113
Place tenisowe	1 724	1 772	1 853	1 861	1 899	1 899	1 830
Pływalnie	173	217	264	303	340	358	373
w tym baseny zimowe	13	14	14	15	16	20	21
Lodowiska	215	264	538	546	557	587	649
Tory: łyżwiarskie	26	30	38	45	40	40	29
kolarskie	18	18	18	21	23	25	18
Hale sportowe, sale gimnastyczne	999	1 046	1 110	1 149	1 187	1 242	1 234
Skocznie narciarskie	28	31	31	35	46	51	37
Ośrodki narciarskie	2	3	3	3	3	3	3
Schroniska turystyczne	69	86	102	113	118	131	150
Przystanie wioślarskie i kajakowe	171	192	217	238	273	273	326
Ogrody jordanowskie	67	110	167	202	202	202	226
Poradnie sportowo-lekarskie[b]	15	15	65	84	88	92	.
Liczba zbadanych sportowców w tys. (w ciągu roku)	52	96	122	116	118	131	.

[a] Urządzenia będące w ewidencji Państwowego Urzędu W. F. i P. W. (be urządzeń dla wojska i młodzieży szkolnej). [b] Stan w dniu 15.XI.

TABL. 23. FREKWENCJA W SZKOLNYCH SCHRONISKACH WYCIECZKOWYCH

Wyszczególnienie	1931	1932	1934	1935	1936	1937	1938
Schroniska[a]	113	146	162	178	190	202	202
Łóżka w schroniskach[a]	3 223	3 488	4 024	4 300	4 640	5 700	5 871
Wycieczki	2 806	4 916	6 351	7 951	9 896	6 748[b]	9 298[b]
Noclegi	64 305	106 260	137990	164587	182154	196608	213 760[b]
Osoby korzyst. ze schronisk	.	66 286	87 754	84 179	105627	120239	113 204[b]
w tym kobiety	.	27 528	38 367	37 526	43 435	48 434	49 092
Młodzież szkolna	44 192	49 785	58 928	67 789	78 367	53 101[b]	86 227[b]
ze szkół: powszechnych	16 794	13 511	18 111	24 695	23 384	21 402	31 189
średnich	14 584	23 318	30 473	32 919	42 749	24 571	36 063
kształc. nauczyc.	8 839	8 678	5 179	3 980	2 277	1 794	.
zawodowych	3 975	4 278	5 165	6 195	9 957	5 334	10 887
Inni	.	16 501	28 826	16 390	27 260	22 945[b]	26 977[b]

[a] Stan w dniu 31.XII. Szkolne schroniska wycieczkowe nie są objęte tabl. 22. [b] Dane niekompletne. Brak danych w 1937 r. — z 64 schronisk, w 1938 r. — z 11 schronisk.

TABL. 24. FREKWENCJA TURYSTÓW W NIEKTÓRYCH SCHRONISKACH GÓRSKICH I NIZINNYCH W 1935 R.

Położenie schronisk	Schroniska	Osoby nocujące	Położenie schronisk	Schroniska	Osoby nocujące
			Schroniska nizinne	24	79 877
Schroniska górskie	56	87 957	Gdynia	1	28 639
Beskid Śląski i Mały	10	7 815	Pojezierze Suwalsko-Wileńskie	4	3 401
Beskid Zachodni	14	14 319	Białowieża	1	3 705
			Polesie	1	134
Tatry i Zakopane	9	42 576	Kraków	1	33 132
Beskid Środkowy	1	343	Góry Świętokrzyskie	1	4 021
			Ojców	1	1 004
			Wołyń	9	3 864
Beskid Wschodni, Huculszczyzna	22	22 904	Podole	5	1 977

TABL. 25. STOWARZYSZENIA SPORTOWE[a]

Wyszczególnienie	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
Liczba stowarzyszeń	5 259	6 705	7 317	8 081	9 957	9 121	8 188
Członkowie w tys.	289,9	359,6	458,9	473,2	470,7	521,0	469,5
w tym kobiety	34,3	46,8	62,2	91,8	103,1	128,5	90,4
Sportowcy ćwiczący w tys.	197,3	254,3	309,4	312,8	314,1	331,2	305,7
w tym kobiety	26,9	36,8	47,6	54,9	68,1	72,3	60,1
Instruktorzy wychow. fizyczn. w tys.	4,5	5,3	6,4	6,2	6,1	5,9	6,0
w tym kobiety	0,8	1,0	1,3	1,1	0,8	0,8	0,8

a Bez stowarzyszeń wojskowych oraz stowarzyszeń młodzieży szkolnej.

TABL. 26. ZWIĄZKI SPORTOWE

Wyszczególnienie	Kluby, sekcje	Członkowie w tys.		Wyszczególnienie	Kluby, sekcje	Członkowie w tys.	
	1938	1934	1938		1938	1934	1938
Automobilklub Polski	18	2,5	5,0	Polski Związek (dok.):			
Polski Związek:				Narciarski	270	14,2	23,5
Atletyczny	56	1,4	1,8	Piłki Nożnej	943	59,2	124,4
Bokserski	145	4,7	8,0	Piłki Ręcznej . . .	338	6,7	13,4
Hokeja na Lodzie .	93	1,1	2,5	Pływacki	97	3,1	5,5
Hokeja na Trawie .	9	0,5	0,5	Sportu Głuchoniem.	8	0,2	0,3
Jeździecki	29	1,9	5,5	Strzelectwa Sportow.	1130	5,5	22,6
Kajakowy	143	3,4	2,3	Szermierczy	39	0,1	1,1
Lawn-Tenisa	97	2,3	2,7	Tenisa Stołowego . .	157	1,9	4,3
Lekko-atletyczny . .	238	8,6	8,9	Tow. Gimn. „Sokół" .	832	50,6	30,0
Łuczniczy	200	3,0	6,0	Tow. Kolarskich . .	153	4,9	7,4
Łyżwiarski	38	1,8	2,1	Tow. Wioślarskich .	66	8,6	8,1
Motocyklowy	62	1,1	3,0	Żeglarski	27	0,6	5,3

TABL. 27. OSOBY[a], KTÓRE ZDOBYŁY PAŃSTWOWĄ ODZNAKĘ SPORTOWĄ

Wyszczególnienie	1932	1934	1935	1936	1937	1938
Ogółem[a]	**79 421**	**230 186**	**184 226**	**100 747**	**90 340**	**84 474**
w tym młodzież szkolna	35 646	41 842	33 955	29 346	32 530	30 671
Mężczyźni	68 953	205 008	166 738	90 601	79 425	75 539
Kobiety	10 468	25 178	17 488	10 146	10 915	8 935
Woj.: centralne	31 113	76 166	65 031	38 042	31 649	28 651
wschodnie	9 698	27 155	19 258	13 040	13 341	12 406
zachodnie	24 903	85 283	67 751	30 095	27 353	26 582
południowe	13 707	41 582	32 186	19 570	17 997	16 835

a Tylko spośród ludności cywilnej.
Źródło tabl. 22, 25—27: Dane Państwowego Urzędu W. F. i P.W.

TABL. 28. SPORT SZYBOWCOWY

Stan w dn. 31.XII

Wyszczególnienie	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
Liczba:											
szybowisk . .	2	2	3	10	13	22	37	59	75	98	108
kół	1	2	2	12	25	50	86	112	120	130	150
członków . .	20	37	57	200	1 000	6 000	8 500	12000	13000	15000	25000
pilot.kat.A.B.C.	1	3	15	62	295	639	1 191	3 643	6 000	10000	14000
pilotów kat. D.	—	—	—	—	—	—	—	19	54	104	160
szybowców . .	1	2	5	16	77	99	145	360	700	1 000	1 200
lotów w tys. .	0,0	0,06	0,69	1,46	14,3	23,0	41,2	125,6	140,5	170,0	200,0
Czas trwania lotów w godz. .	0,1	3,4	19	115	415	968	1 452	4 380	5 500	9 000	11000
Przeleciano *km*[a]	.	.	.	.	100	300	2 000	4 000	8 000	30000	45000

a W przelotach wolnych.
Źródło: Dane Aeroklubu Rzeczypospolitej Polskiej.

DZIAŁ XVII. UBEZPIECZENIA. POŻARY

Lokaty długoterminowe zakładów ubezpieczeń ob. dział XII, tabl. 37, str. 231
Emeryci państwowi i samorządowi ob. dział XXII, tabl. 2—4, str. 356—358
Lecznictwo ob. dział XVI, tabl. 16, str. 300.

A. Ubezpieczenia społeczne

TABL. 1. ROZWÓJ UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

Lata	Polska	Województwa					Polska	Województwa				
		central.	wschodnie	pozn. i pom.	śląskie [a]	płd. [a]		central.	wschodnie	pozn. i pom.	śląskie [a]	płd. [a]
	Przeciętna liczba ubezpieczonych w tysiącach											
	na wypadek choroby						od wypadków w zatrudnieniu [b]					
1925	1 881[c]	637	33	549	233	429	1 209	.	.	278	190	.
1926	1 916[c]	673	54	543	224	422	1 109	.	.	190	173	.
1927	2 202[c]	846	75	560	247	474	1 441	.	.	231	186	.
1928	2 518	1 001	112	603	267	535	1 740	.	.	259	217	.
1929	2 662	1 042	136	620	280	584	1 865	.	.	260	222	.
1930	2 580	999	145	586	272	578	1 708	.	.	199	204	.
1931	2 391	953	129	543	238	528	1 479	.	.	170	172	.
1932	2 150	859	118	500	192	481	1 211	.	.	150	130	.
1933	2 068	860	115	444	172	477	1 087	.	.	147	108	.
1934	1 816	843	124	226	178	445	1 829	849	121	242	169	448
1935	1 859	871	131	230	180	447	1 890	888	131	248	172	451
1936	1 957	922	139	249	190	457	1 973	946	140	254	172	461
1937	2 171	1 023	156	278	209	505	2 183	1 049	157	282	187	508
1938	2 254	1 071	161	286	215	521	2 273	1 101	162	292	194	524
	w ubezpieczeniu emerytalnym robotników [d]						w ubezpieczeniu emerytalnym pracowników umysłowych					
1925	534[d]	—	—	339	195	.	80	—	—	28	26	26
1926	572[d]	—	—	387	185	.	81	—	—	28	27	26
1927	624	—	—	409	204	11	85	—	—	32	27	26
1928	683	—	—	455	217	11	225[e]	103	13	45	28	36
1929	705	—	—	456	237	12	249	114	19	46	30	40
1930	628	—	—	393	223	12	263	121	19	48	31	44
1931	556	—	—	352	194	10	256	116	19	46	30	45
1932	476	—	—	323	145	8	240	109	18	43	26	44
1933	460	—	—	307	146	7	232	106	17	42	24	43
1934	1 657	722	99	329	130	377	267	122	22	45	24	54
1935	1 684	732	102	330	142	378	279	128	24	47	24	56
1936	1 805	783	110	370	155	387	294	135	25	50	26	58
1937	1 985	874	125	375	181	430	318	147	28	52	27	64
1938	2 064	910	128	398	189	439	343	160	30	55	29	69
	w ubezpieczeniu od bezrobocia robotników						w ubezpieczeniu od bezrobocia pracowników umysłowych					
1925	595	304	9	56	151	75	—	—	—	—	—	—
1926	632	314	16	67	149	86	63	32	3	9	11	8
1927	774	401	24	75	171	103	87	42	5	14	14	12
1928	944	475	34	107	191	137	225[e]	103	13	45	31	33
1929	1 002	490	35	115	209	153	249	114	19	46	34	36
1930	924	451	35	98	203	137	263	121	19	48	34	41
1931	816	414	29	253		120	256	116	19	46	34	41
1932	709	373	26	207		103	240	109	18	43	26	44
1933	699	370	30	191		108	232	106	17	42	24	43
1934	769	404	37	80	124	124	267	122	22	45	24	54
1935	822	431	44	87	128	132	277	127	24	47	28	51
1936	918	471	53	102	139	153	292	134	25	50	30	53
1937	1 060	534	66	118	161	181	315	146	27	52	32	58
1938	1 191	593	76	132	178	212	340	158	30	55	33	64

a W ubezpieczeniach: na wypadek choroby, od wypadków w zatrudn. oraz emeryt. robotników i prac. umysł. Śląsk Cieszyński łącznie z woj. płd. *b* Dział przemysłowy. W dziale rolnym statystyka ubezpieczonych nie jest prowadzona, ob. uw. *a* pod tabl. 2, str. 307. *c* Dane tylko kas chorych czynnych cały rok sprawozdawczy. *d* Bez Bractwa Górn. w Krakowie i Kasy Brackiej w Borysławiu. *e* Stan w dn. 31.XII.

Uwaga. Dla niektórych lat podział na województwa częściowo szacowany.

TABL. 2. UBEZPIECZENI WEDŁUG WOJEWÓDZTW W KWIETNIU 1938 R.

Województwa	Robotnicy w ubezpieczeniu				Pracownicy umysłowi w ubezpieczeniu			
	na wypadek choroby	na wypadek braku pracy	emerytalnym	od wypadk. w zatrudn.[a]	na wypadek choroby	na wypadek braku pracy	emerytalnym	od wypadk. w zatrudn.[a]
	w tysiącach							
Polska . . .	**1 910.7**	**1 082.0**	**2 064.1**	**1 906.3**	**343.5**	**340.5**	**343.4**	**366.4**
M. st. Warszawa, Warszawskie . .	344.4	108,3	339.0	345.9	84.4	83.9	84.8	93.0
Łódzkie	255.6		252.5	255.7	28.7	28.0	28.1	30.8
Kieleckie . . .	188.2	429,8	197.5	200.1	22.0	23.2	23.3	25.2
Lubelskie . . .	52.7		52.5	53.1	11.6	11.1	11.2	12.3
Białostockie . . .	42.8		42.5	43.3	7.8	7.4	7.5	8.3
Wileńskie	37.4	22.9	37.0	37.8	10.9	10.1	10.2	11.2
Nowogródzkie . .	20.1	8.9	19.7	20.0	5.1	5.0	5.0	5.2
Poleskie	24.5	12,7	24.2	24.5	5.5	5.1	5.2	5.6
Wołyńskie . .	47.6	20,5	46.8	47.8	10.0	9.7	9.7	10.3
Poznańskie . . .	130.6	58,7	424,8	131.7	28.7	30.8	31.1	30.0
Pomorskie . . .	132.3	68,0		134.0	27.1	28.5	28.8	29.0
Śląskie	222.2	170,0	224,6	198.9	34.7	33.9	34.1	36.4
Krakowskie . . .	175.0	82,1	171.3	176.0	24.6	23.0	23.3	25.6
Lwowskie	155.1	69,5	151.6	155.2	28.9	27.3	27.6	29.7
Stanisławowskie .	49.5	23,2	47.9	49.6	6.9	6.7	6.8	7.1
Tarnopolskie . .	32.7	7,4	32.2	32.7	6.6	6.8	6.7	6.7

a Tylko dział przemysłowy. W dziale rolnym statystyka ubezpieczonych nie jest prowadzona (ubezpieczenie w tym dziale obejmuje według szacunków zakładów ubezpieczeń około 2 mil. osób).

TABL. 3. OSOBY POBIERAJĄCE RENTY LUB ZASIŁKI Z ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

Lata	Liczba osób pobierających renty w ubezpieczeniu			Liczba osób pobierających zasiłki w ubezpieczeniu na wypadek braku pracy	
	emerytalnym		od wypadków w zatrudnieniu	robotników	pracowników umysłowych
	robotników[a]	pracowników umysłowych[b]			
	Stan w dn. 31.XII			Przeciętne roczne	
1925	115 434	3 065	63 097	46 941	—
1926	122 001	3 719	66 411	37 148	1 378
1927	123 086	4 101	70 755	25 293	971
1928	127 428	5 099	86 052	28 260	2 053
1929	142 255	6 232	95 830	53 319	3 628
1930	145 931	7 335	102 785	106 425	9 466
1931	149 695	8 790	109 679	113 613	17 265
1932	152 231	10 564	103 538	91 924	22 602
1933	156 878	14 235	105 365	49 394	14 642
1934	185 341	17 522	108 189	48 468	9 836
1935	203 339	21 479	108 051	58 918	9 189
1936	221 491	26 553	117 235	63 130	9 378
1937	232 462	30 021	125 625	70 591	8 430
Inwalidzi . .	142 889	12 950	97 541	×	×
Starcy . . .	8 565	4 311		×	×
Wdowy . . .	45 239	7 342	13 484	×	×
Sieroty . .	35 767	5 418	13 463	×	×
1938	.	32 927	. .	79 856	7 967

a Bez dodatkowego ubezpieczenia kolejarzy i górników. *b* Bez zaopatrzeń na rachunek Skarbu Państwa.

TABL. 4. BILANSE ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH[a]

Lata	Aktywa						Pasywa
	Ogółem	w tym					
		kapitały w bankach	papiery wartościowe	pożyczki hipoteczne	nieruchomości	składki zaległe	
	w milionach złotych						
Wszystkie rodzaje ubezpieczeń							
1925*b*	188,0	35,4	3,1	11,2	38,4	60,5	79,6
1926*b*	267,2	57,4	8,4	23,2	51,7	69,3	107,2
1927*b*	386,8	76,9	20,1	41,2	76,1	96,1	130,7
1928*b*	568,6	120,5	51,5	57,4	105,3	129,2	191,2
1929*b*	749,0	136,4	108,7	74,3	131,3	168,8	237,8
1930*b*	897,0	163,7	150,8	87,7	165,0	200,7	324,2
1931*b*	1 055,8	120,8	234,1	99,0	221,1	232,9	417,2
1932	1 137,6	121,6	253,5	104,3	243,1	260,3	505,0
1933	1 190,4	129,9	266,5	111,1	253,3	264,1	516,5
1934	1 291,9	134,0	332,1	134,2	258,0	286,7	496,1
1935	1 415,1	128,9	430,5	109,8	262,9	280,2	380,5
1936	1 506,0	219,3	457,2	143,5	264,9	299,5	443,6
1937	1 656,0	235,9	522,1	152,0	282,1	295,9	427,3
Ubezpieczenie na wypadek choroby							
1927	121,1	13,3	0,8	1,9	24,2	49,6	114,1
1933	289,8	16,8	6,6	2,8	87,1	117,1	287,5
1936	270,4	26,8	4,3	0,8	91,9	94,4	162,4
1937	283,5	32,7	4,3	0,7	97,8	90,7	163,2
Ubezpieczenie od wypadków w zatrudnieniu							
1927*b*	77,1	17,1	5,2	6,6	3,4	30,8	10,6
1933	158,1	23,2	30,3	18,0	17,2	48,4	28,6
1936	177,2	20,3	35,0	16,6	17,7	68,4	35,6
1937	189,0	28,3	35,7	15,8	16,9	68,1	39,1
Ubezpieczenie emerytalne robotników[c]							
1927	77,7	13,5	4,4	7,9	32,1	0,2	2,2
1933	150,6	15,7	34,4	18,0	52,5	0,6	9,7
1936	278,7	43,3	115,3	35,5	49,0	28,1	18,7
1937	355,3	48,6	148,6	43,2	55,8	30,6	26,3
Ubezpieczenie emerytalne pracowników umysłowych							
1927	84,9	21,3	9,7	24,8	16,4	7,9	3,6
1933	548,5	72,6	195,2	72,3	94,8	68,9	12,4
1936	739,2	126,2	302,6	90,6	104,5	75,0	80,1
1937	776,9	122,7	324,0	92,3	109,7	72,8	79,0
Ubezpieczenie na wypadek braku pracy robotników							
1927*d*	26,0	11,7	—	—	—	7,6	0,2
1933	21,3	1,6	—	—	1,7	12,6	158,3
1936*e*	14,5	0,3	—	—	1,8	12,4	126,1
1937*e*	14,9	—	—	—	1,9	13,0	113,2
Ubezpieczenie na wypadek braku pracy pracowników umysłowych							
1927*d*	—	—	—	—	—	—	—
1933	22,1	—	—	—	—	16,5	20,0
1936	26,0	2,4	—	—	—	21,2	20,7
1937	36,4	3,6	9,5	—	—	20,7	6,5

a Do aktywów lub pasywów nie włączono niedoborów i nadwyżek. *b* Bez Bractwa Górniczego w Krakowie i Kasy Brackiej w Borysławiu w latach 1925 i 1926; bez Kasy Pensyjnej Pszczyńskiego Bractwa Górniczego w 1925 r.; bez Kasy Chorych Pszczyńskiego Bractwa Górniczego w 1926 r.; bez Zakładu Ubezpieczeń od Wypadków w Rolnictwie w Poznaniu w latach 1925—1931. *c* Łącznie z ubezpieczeniem dodatkowym kolejarzy i górników. *d* Ubezpieczenie robotników podano łącznie z ubezpieczeniem pracowników umysłowych. *e* Stan w dn. 31.III następnego roku. Dane szacunkowe wobec włączenia majątku funduszu zabezpieczenia na wypadek braku pracy do majątku Funduszu Pracy, z którego w bilansie nie jest wydzielony.

TABL. 5. DOCHODY I WYDATKI ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

A. Wszystkie rodzaje ubezpieczeń społecznych

Lata	Dochody						Wydatki		
	Ogółem	w tym					Ogółem	w tym	
		ze składek [a]				z majątku		świadczenia	koszty administracji
		razem	ubezpieczonych	pracodawców	Skarbu Państwa				
	w milionach złotych								
1925	273,3	258,3	96,1	155,3	6,9	.	242,5	194,2	23,1
1926	311,5	284,1	103,2	172,9	8,0	.	262,6	205,3	26,8
1927	416,7	380,9	137,9	230,2	12,8	.	330,9	252,9	34,2
1928	558,1	517,8	193,2	308,6	16,0	14,4	418,4	322,6	41,6
1929	649,7	596,3	224,1	355,2	17,0	27,4	526,3	418,5	49,1
1930	647,0	579,5	219,1	344,4	16,0	38,0	601,7	494,2	54,7
1931	603,1	523,7	197,5	311,9	14,3	50,3	586,9	476,6	53,8
1932	512,2	436,4	161,4	263,6	11,4	48,3	503,7	407,8	46,6
1933	474,1	394,6	145,9	237,8	10,9	49,1	428,3	322,2	42,5
1934	474,3	397,4	173,9	213,1	11,6	48,2	346,6	279,3	43,7
1935	506,4	418,6	176,7	229,1	12,8	50,7	353,4	280,1	38,4
1936	503,3	402,3	166,3	220,9	14,5	53,5	401,5	307,2	35,8
1937	566,0	453,1	186,8	248,3	18,0	58,6	430,3	339,1	.

B. Poszczególne rodzaje ubezpieczeń społecznych

Lata	Dochody			Wydatki		Dochody			Wydatki	
	Ogółem	w tym		Ogółem	w tym świadczenia	Ogółem	w tym		Ogółem	w tym świadczenia
		ze składek [a]	z majątku				ze składek [a]	z majątku		
	w milionach złotych									
	Ubezpieczenie na wypadek choroby					Ubezpieczenie od wypadków w zatrudnieniu				
1925	156,5	148,8	.	163,8	125,5	29,0	28,0	0,9	16,4	12,8
1926	171,5	161,7	.	177,6	133,9	40,4	35,0	1,8	21,6	16,9
1927	230,8	218,3	.	231,1	172,4	48,3	44,0	3,3	29,7	21,4
1928	297,1	282,5	.	297,9	222,7	54,4	48,4	4,5	33,2	26,2
1929	340,3	322,2	.	349,6	267,1	61,7	55,6	5,7	40,3	32,1
1930	335,8	309,6	.	345,5	269,7	60,7	54,1	6,5	45,4	36,6
1931	293,6	268,3	.	311,3	233,7	61,2	51,6	9,4	47,9	38,1
1932	242,4	218,0	.	246,0	182,6	56,4	48,9	7,2	50,2	38,7
1933	214,4	192,8	.	233,8	159,8	50,6	44,3	6,2	47,6	35,1
1934	142,3	124,3	3,4	150,1	118,7	54,8	43,2	5,2	48,1	37,2
1935	144,2	123,7	2,8	132,7	98,5	65,5	53,9	4,6	52,7	43,1
1936	149,4	125,3	1,5	137,4	101,8	65,5	51,4	4,5	65,8	47,4
1937	170,8	141,4	.	160,0	121,9	71,6	57,3	5,3	63,3	50,7

a Sumy przypisu składek w okresie sprawozdawczym.

(dok. str. 310)

TABL. 5. DOCHODY I WYDATKI ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH (dok.)

B. Poszczególne rodzaje ubezpieczeń społecznych (dok.)

Lata	Dochody			Wydatki		Dochody			Wydatki	
	Ogółem	w tym ze składek[a]	w tym z majątku	Ogółem	w tym świadczenia	Ogółem	w tym ze składek[a]	w tym majątku	Ogółem	w tym świadczenia
	w milionach złotych									
	Ubezpieczenie emerytalne robotników (powszechne)[b]: Polska ogółem					Województwa zachodnie				
1925[c]	24,6	23,4	1,0	17,1	15,7	24,6	23,4	1,0	17,0	15,7
1926[c]	24,0	22,6	1,2	16,4	14,5	24,0	22,6	1,2	16,4	14,5
1927	29,2	26,4	2,6	18,7	16,9	28,2	25,5	2,6	18,0	16,3
1928	37,5	35,1	2,3	23,9	21,4	36,7	34,3	2,3	22,9	20,6
1929	41,9	38,0	3,4	28,4	25,8	41,0	37,1	3,4	27,2	24,7
1930	40,2	35,3	4,5	28,4	25,6	39,4	34,5	4,5	26,9	24,4
1931	38,0	31,4	5,9	31,4	28,5	37,2	30,6	5,8	30,0	27,3
1932	31,8	25,9	5,5	31,7	29,0	31,0	25,1	5,4	30,4	27,8
1933	29,4	24,5	4,8	32,2	29,2	28,5	23,8	4,7	30,8	28,0
1934	89,1	86,6	4,8	40,2	32,9	.	.	.	.	27,9
1935	105,3	94,6	7,6	46,9	37,9	.	34,3	.	.	29,1
1936	99,6	86,7	8,9	57,9	45,4	.	33,9	.	.	32,3
1937	115,9	98,9	11,5	63,6	48,3	.	37,8	.	.	.
	Ubezpieczenia dodatkowe emerytalne[b] kolejarzy i górników					Ubezpieczenia emerytalne pracowników umysłowych				
1925	20,0[d]	19,2	0 6	16,9[d]	15,7	21,1	18,2	2,6	2,0	1,3
1926	19,9	18,5	1,3	20,0	18,3	24,7	19,1	4,2	3,2	2,3
1927	25,3	22,4	2,8	23,3	21,6	33,8	25,5	5,2	5,5	3,7
1928	27,7	25,3	2,1	24,9	23,3	71,7	63,8	4,9	10,2	6,7
1929	34,4	31,1	2,6	27,9	25,8	95,6	79,7	13,3	17,9	12,4
1930	33,8	30,3	3,0	29,5	27,2	105,1	82,9	21,2	20,9	13,7
1931	32,7	27,9	4,5	31,8	29,7	110,9	82,3	27,4	22,2	16,2
1932	29,6	23,3	6,1	29,8	28,1	99,0	69,5	28,5	25,4	19,6
1933	24,6	18,8	5,6	25,9	24,6	99,0	62,1	29,7	31,0	24,8
1934	26,8	20,5	5,7	29,5	27,9	99,5	64,2	29,0	36,3	29,1
1935	26,5	19,7	5,2	30,4	28,7	102,5	66,8	30,1	46,2	33,4
1936	30,0	20,5	4,7	35,7	29,8	95,6	56,9	33,8	56,9	40,4
1937	28,2	22,8	4,4	31,9	30,4	104,3	59,6	36,9	65,5	46,6
	Ubezpieczenie na wypadek braku pracy robotników					Ubezpieczenie na wypadek braku pracy pracowników umysłowych				
1925	22,1	20,7	0,0	26,3	23,2	—	—	—	—	—
1926	27,6	23,9	0,1	23,2	18,9	3,3	3,2	—	0,8	0,6
1927	42,6	38,4	0,2	21,2	16,1	6,6	5,9	—	1,2	0,8
1928	51,0	48,1	0,2	26,1	20,7	18,7	14,6	0,4	2,2	1,5
1929	52,8	51,1	0,3	55,6	49,8	23,1	18,6	2,1	6,7	5,5
1930	49,0	47,9	0,0	113,5	104,4	22,4	19,4	2,8	18,5	17,0
1931	44,2	42,9	0,1	111,1	101,3	22,5	19,4	3,1	31,3	29,1
1932	35,6	34,3	0,1	78,7	70,2	17,4	16,5	0,9	41,9	39,7
1933	33,9	32,6	0,1	32,6	26,4	22,2	19,5	2,7	25,2	22,4
1934	36,2	34,8	0,1	26,4	20,4	25,6	23,8	0,0	16,0	13,1
1935	48,1[e]	47,1	0,1	42,9[e]	38,7	23,1	21,5	0,3	14,6	11,5
1936	43,9[f]	43,4	0,1	34,9[f]	31,8	19,3	18,1	0,0	12,9	10,6
1937	54,2[f]	53,7	0,1	35,6[f]	32,5	21,0	19,4	0,4	10,4	8,7

a Sumy przypisu składek w okresie sprawozdawczym. *b* Świadczenia z własnych środków zakładów, bez dopłat Skarbu Państwa. *c* Bez Bractwa Górniczego w Krakowie i Kasy Brackiej w Borysławiu. *d* Bez Kasy Pensyjnej Pszczyńskiego Bractwa Górniczego. *e* Łącznie z pierwszym kwartałem 1936 r. (dane częściowo szacowane). *f* Rok budżetowy (dane częściowo szacowane).

TABL. 6. DOCHODY ZE SKŁADEK I ŚWIADCZENIA ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH NA JEDNEGO UBEZPIECZONEGO

Rodzaje ubezpieczeń	1925	1927	1928	1929	1933	1934	1935	1936	1937
	w złotych								
Dochody ze składek na jednego ubezpieczonego[a]									
Na wypadek choroby[b]	78.7	99.1	111,5	119,7	92,5	64,0	62.5	59,9	60,7
Na wypadek braku pracy:									
robotników	36.1	49.6	51.6	50,8	46.9	44.9	46.7	47.3	50,7
pracowników umysłowych	—	68.7	64.7	74.9	84.2	89.1	77.3	62.2	61.7
Emerytalne:									
robotników[c]	27.8	29.6	38.2	40.8	36.6	49.8	51.7	45.5	49.8
pracowników umysłowych	226,4	291,1	283,3	320,5	295,9	239,9	239,7	194.0	187,4
Od wypadków w zatrudn.	10,5	13.4	13.2	14.5	14.2	11,6	14.2	12.7	13,7
Świadczenia na jednego ubezpieczonego									
Na wypadek choroby[b]	64,5	76,2	86,2	97,9	73,8	60,4	46.9	45,9	48,9
Na wypadek braku pracy:									
robotników	40.4	20.7	22.2	49.6	37.9	26.4	31.2	29.2	30,7
pracowników umysłowych	—	9,1	6.8	22.2	96.8	49.1	41.3	36.2	27,5
Emerytalne:									
robotników[c]	18.7	19.0	23.3	27.7	43.5	18.7	20.7	23.8	24.3
pracowników umysłowych	15.9	42.7	29.6	49.7	107 0	108,8	119 9	137,8	146,6
Od wypadków w zatrudn.	4.8	6.5	7.1	8.4	11.3	10.0	11.4	11.7	12,1

a Sumy przypisu składek w okresie sprawozdawczym. *b* Bez Górnego Śląska. *c* Bez dodatkowego ubezpieczenia górników i kolejarzy.

TABL. 7. PODZIAŁ ŚWIADCZEŃ UBEZPIECZENIA NA WYPADEK CHOROBY[a]

Rodzaje świadczeń	1925	1927	1928	1929	1933	1935	1936	1937	1938
W milionach złotych									
Ogółem	**107,5**	**149.2**	**194.0**	**233.1**	**138.2**	**78.7**	**80.9**	**96.0**	**114.4**
Zasiłki pieniężne	33.6	44.9	63.3	76,6	27.4	10.2	11,2	16.3	20.5
Pomoc lekarska	33.1	42.5	53.0	61.8	49.6	28.9	28.5	31.6	35.2
Leki i opatrunki	20.9	29.2	34.6	40.1	23.2	14.2	13,1	15.8	18.3
Szpitale, zakłady lecznicze, przewóz chorych i lekarzy	19.9	32.6	43.1	54.6	34.7	24.0	24.6[b]	26.9[b]	34.8
Profilaktyka i cele sanitarne	—	—	—	—	3.3	1.4	3.5	5.4	5.6
Na jednego ubezpieczonego w złotych									
Ogółem	**64.5**	**76.2**	**86.2**	**97.9**	**73.8**	**46.9**	**45.9**	**49.1**	**52.9**
Zasiłki pieniężne	20.3	22.9	28.2	32.1	14.6	6.1	6.3	8.4	9.5
Pomoc lekarska	19.8	21.7	23.5	26.0	26.5	17.2	16.1	16.2	16.2
Leki i opatrunki	12.5	14.9	15.4	16.9	12.4	8.5	7.6	8.1	8.5
Szpitale, zakłady lecznicze, przewóz chorych i lekarzy	11.9	16.7	19.1	22.9	18.5	14.3	13.9	13.8	16.1
Profilaktyka i cele sanitarne	—	—	—	—	1.8	0.8	2.0	2.6	2.6

a Bez Górnego Śląska. *b* Wydatki na „przewóz chorych i lekarzy" w latach 1936 i 1937 mieszczą się częściowo również w wydatkach na „pomoc lekarską".

U w a g a. Lecznictwo w ubezpieczalniach społecznych ob. dział XVI, tabl. 16, str. 300.

TABL. 8. WYPADKI W ZATRUDNIENIU, ODSZKODOWANE PRZEZ ZAKŁADY UBEZPIECZEŃ OD WYPADKÓW

A. Wypadki według przyczyn i następstw

Przyczyny i następstwa wypadków	1928	1929	1930	1932	1933	1935
Przeciętna liczba ubezpieczonych w tys.	*3 678*	*3 833*	*3 722*	*3 204*	*3 078*	*3 888*
Liczba wypadków	**19 202**	**21 881**	**18 943**	**13 117**	**13 370**	**22 435**
Przyczyny wypadków						
Silniki, pędnie, maszyny robocze	4 105	4 338	3 554	2 392	2 492	3 702
Podnośniki, dźwigi itp.	363	387	300	241	250	506
Koleje i kolejki, wózki na szynach	1 421	1 968	1 851	1 057	903	1 626
Samochody, motocykle, rowery itp.						338
Wozy i wózki o pociągu zwierz. i ręczn.	} 1 844	2 178	2 648	2 113	2 336	1 143
Zwierzęta[a]						928
Transport wodny i powietrzny	47	42	55	19	23	32
Wybuchy, pożary, płomień	194	197	206	136	163	295
Materiały gorące, żrące itp.	1 052	1 264	785	339	346	614
Prąd elektryczny	98	128	84	70	59	76
Upadki osób, uderz. się o przedmioty	2 472	3 977	2 445	1 791	1 922	4 309
Załam., zawal., upadki przedmiotów	3 702	2 969	2 335	2 041	2 122	4 022
Manipulowanie przedmiotami	1 769	1 954	2 288	1 120	1 201	2 534
Narzędzia ręczne	878	1 113	1 189	624	658	1 283
Inne wypadki	} 1 257	1 366	1 203	1 174	895	962
Choroby zawodowe						65
Następstwa wypadków						
Śmierć	1 098	1 214	963	759	715	915
Niezdolność do pracy	18 104	20 667	17 980	12 358	12 655	21 520

B. Wypadki według następstw w poszczególnych działach pracy w 1935 r.

Działy pracy	Przeciętna liczba ubezpieczonych w tys.[b]	Ogólna liczba wypadków	Następstwa wypadków	
			Śmierć	Niezdolność do pracy
Ogółem	3 888	22 435	915	21 520
Gospodarstwo rolne, leśne i hodowl.	2 000	5 782	321	5 461
Kopalnie i huty	155	5 504	188	5 316
Przemysł metalowy i maszynowy	120	1 580	25	1 555
Przemysł włókienniczy	165	744	13	731
Przemysł drzewny	75	1 365	36	1 329
Przemysł budowlany	125	1 719	71	1 648
Młyny		233	18	215
Przedsiębiorstwa transportowe	} 1 248	1 201	84	1 117
Pozostałe działy		4 307	159	4 148

a Do 1933 r. częściowo w „Innych wypadkach". *b* Dane szacunkowe.

B. Inne ubezpieczenia

TABL. 9. LICZBA ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ DZIAŁAJĄCYCH W POLSCE

Zakłady	1929	1932	1936	1937	Zakłady	1929	1932	1936	1937
Ogółem	60	63	74	72	Zakłady kraj. (dok.)				
w tym większe zakłady	42	40	38	34	wzajemne większe	12	9	9	8
Zakłady krajowe	53	55	66	65	wzajemne mniejsze	18	23	36	38
publiczne	8	8	6	6	akcyjne	15	15	15	13
					Zakłady zagraniczne	7	8	8	7

TABL. 10. DZIAŁALNOŚĆ ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ[a]

Wyszczególnienie	Ogółem				W tym zakłady zagraniczne			
	1929	1932	1936	1937	1929	1932	1936	1937
Stan ubezpieczeń w końcu roku[b]								
Liczba polis w tys.								
W dziale życiowym	128,7	150,7	257,7	261,2	41,6	38,9	44,5	42,2
W działach rzeczowych	7 750,6	6 861,7	5 439,9	5 982,9	59,9	64,1	90,1	106,4
W dziale: ogniowym	4 928,2	4 913,1	5 206,6	5 708,1	33,9	45,2	56,4	66,8
od kradzieży	81,0	52,6	73,1	79,5	13,4	7,0	14,0	15,2
transportow.	2 673,5	1 862,9	108,6[c]	126,8	10,8	11,1	19,5	24,0
od gradobicia	60,8	31,0	48,6	63,7	1,4	0,8	—	—
W działach innych[b]	7,1	2,1	3,0	4,8	0,4	0,0	0,2	0,4
Suma ubezpieczeń w mil. *zł*								
W dziale życiowym	1 097,1	927,8	722,4	633,6	531,9	430,0	272,4	221,8
W działach rzeczowych	57940,5	49 251,4	38 762,7	42 023,3	3488,9	3382,9	3777,0	4170,0
W dziale: ogniowym	52765,0	45 458,2	35 425,1	38 028,1	3052,5	2939,3	3307,4	3538,9
od kradzieży	1 258,7	1 105,4	1 083,4	1 168,1	177,8	167,0	212,0	227,1
transportow.	2 941,5	2 211,5	1 844,0	2 280,5	150,4	217,4	219,3	336,7
od gradobicia	822,2	287,3	233,7	324,0	79,0	11,0	—	—
W działach innych[b]	153,1	189,0	176,5	222,6	29,2	48,2	38,3	67,3
Zbiór składek w milionach złotych[d]								
Z ubezpieczeń bezpośrednich	234,0	169,4	127,5	133,4	34,7	29,8	20,8	19,2
z tego przekazano reasekuratorom	89,2	55,7	36,7	42,1	12,3	11,8	7,9	7,3
W dziale: życiowym	52,0	42,6	32,9	28,0	24,6	19,6	11,4	9,0
ogniowym	147,6	104,9	73,2	79,5	6,6	6,8	6,0	6,4
od kradzieży	4,8	4,0	3,8	4,2	0,9	0,9	0,9	0,9
transportow.	2,6	2,6	4,0	4,9	0,3	0,7	0,8	1,1
od gradobicia	13,2	5,7	3,8	5,4	0,9	0,1	—	—
W działach innych[d]	13,8	9,6	9,8	11,4	1,4	1,7	1,7	1,6
Z ubezpieczeń przyjętych do reasekuracji	37,6	19,1	15,1	17,9	0,1	0,1	—	—
z tego retrocedowano	7,1	7,8	4,3	5,8	—	—	—	—
Szkody do pokrycia w milionach złotych[d]								
Z ubezpieczeń bezpośrednich	151,0	93,6	75,3	78,0	11,7	14,2	12,3	14,7
w tym udział reasekuratorów	64,8	33,7	24,2	28,6	7,0	6,0	4,1	5,8
W dziale: życiowym	8,1	18,9	16,8	12,7	3,4	8,5	7,5	7,2
ogniowym	110,4	60,2	40,8	44,5	5,3	3,7	2,5	5,0
od kradzieży	4,1	2,2	2,0	1,9	1,1	0,6	0,5	0,5
transportow.	1,8	2,1	3,6	4,8	0,1	0,5	0,8	1,1
od gradobicia	18,7	5,2	4,2	5,9	1,1	0,1	—	—
W działach innych[d]	7,9	5,0	7,9	8,2	0,7	0,8	1,0	0,9
Z ubezpieczeń przyjętych do reasekuracji	28,6	13,1	7,7	12,7	0,1	0,1	—	—
w tym udział reasekuratorów	6,1	4,8	2,2	6,1	—	—	—	—

a Bez zakładów wzajemnych mniejszych. *b* Nie uwzględniono ubezpieczeń szyb, od odpowiedzialności prawnej i od wypadków. *c* Zmniejszenie się wskutek zaprzestania masowego ubezpieczenia towarów i pakunków podróżnych. *d* Łącznie z ubezpieczeniem szyb, od odpowiedzialności prawnej i od wypadków.

TABL. 11. BILANSE I RACHUNKI STRAT I ZYSKÓW ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ[a]

Wyszczególnienie	Ogółem 1929	Ogółem 1932	Ogółem 1936	Ogółem 1937	W tym zakłady zagraniczne 1929	W tym zakłady zagraniczne 1932	W tym zakłady zagraniczne 1936	W tym zakłady zagraniczne 1937
	w milionach złotych							
Bilanse. Stan w dn. 31.XII								
Stan czynny								
Kasa	2,5	2,3	1,9	1,6	0,6	0,9	0,7	0,4
Instytucje kredytowe	24,2	21,9	38,0	44,9	1,0	4,8	4,5	6,9
Papiery procentowe własne	56,5	74,9	92,2	104,1	15,1	23,6	25,8	31,3
Pożyczki hipoteczne i pod zastaw hipotek	16,1	24,6	22,8	21,5	0,6	5,8	5,5	5,8
Pożyczki udzielone związkom samorządowym	4,6	5,1	4,6	0,7	0,7	0,7	0,7	0,4
Dłużnicy	101,8	140,2	109,7	107,4	15,0	12,6	9,0	7,9
w tym zaległe składki	68,7	109,0	90,3	86,1	11,4	10,4	7,8	6,6
Nieruchomości	51,8	75,6	83,9	79,3	10,2	21,2	27,0	26,0
Inne aktywa	52,6	76,7	86,3	74,7	5,2	20,7	27,2	14,6
w tym pożyczki pod zastaw własnych polis	6,0	26,0	26,1	22,7	2,6	12,7	12,9	10,2
Strata	13,2	4,9	9,6	4,0	5,7	1,3	1,5	1,3
Suma bilansowa	**323,3**	**426,2**	**449,0**	**438,2**	**54,1**	**91,6**	**101,9**	**94,6**
Stan bierny								
Kapitał zakładowy	27,1	30,2	32,0	33,1	4,3	4,8	6,6	10,6
Inne kapitały własne	64,7	99,8	128,6	126,8	1,1	1,8	3,9	3,0
Fundusz ubezpieczeniowy	78,1	138,1	159,9	146,4	31,0	69,3	77,8	65,6
Fundusze techniczne	35,2	38,1	28,2	24,4	4,1	5,2	5,4	4,5
Długi hipoteczne	5,0	3,2	2,3	2,2	—	—	0,1	—
Wierzyciele	36,2	37,5	22,4	23,5	2,3	0,9	1,6	4,0
Inne pasywa	69,9	73,5	70,6	75,3	11,2	9,5	6,0	6,2
Zysk	7,1	5,8	5,0	6,5	0,1	0,1	0,5	0,7
Rachunki strat i zysków								
Zyski								
Zysk (nadwyżka) w działach:								
życiowym	0,3	1,9	3,8	1,9	0,1	0,4	2,1	0,5
ogniowym	3,0	13,9	4,0	6,2	0,0	0,0	0,0	0,4
innych	1,1	1,2	0,6	1,0	0,1	0,1	0,1	0,2
Czysty dochód z majątku	6,4	6,0	6,0	6,1	0,6	0,8	0,7	0,7
Zysk na kursie walut obcych i papierów wartościowych	0,3	1,0	0,9	1,6	0,2	0,0	0,4	1,0
Inne zyski	9,9	10,0	19,5	12,2	0,0	2,0	3,5	4,0
Strata (niedobór bilansowy)	13,2	4,9	9,6	4,0	5,7	1,3	1,5	1,3
Ogółem	**34,2**	**38,9**	**44,4**	**33,0**	**6,7**	**4,6**	**8,3**	**8,1**
Straty								
Strata (niedobór) w działach:								
życiowym	5,1	0,2	1,9	0,8	3,5	0,1	0,1	0,7
ogniowym	6,4	1,2	1,6	0,8	0,9	0,8	0,3	0,4
innych	4,4	1,8	2,4	2,1	0,7	0,4	0,6	0,2
Strata na kursie walut obcych i papierów wartościowych	1,6	1,2	2,6	0,5	0,2	0,3	1,4	0,2
Rezerwa (odpisy) na należności wątpliwe	4,6	16,6	9,5	7,2	1,1	1,8	3,4	2,5
Inne straty i odpisy	5,0	12,1	21,4	15,1	0,2	1,1	2,0	3,4
Zysk (nadwyżka bilansowa)	7,1	5,8	5,0	6,5	0,1	0,1	0,5	0,7

a Bez zakładów wzajemnych mniejszych.

C. Pożary. Straże pożarne

TABL. 12. POŻARY BUDYNKÓW[a]

Wyszczególnienie	1932[bc]	1934[bc]	1936[bc]	1937					
				Polska[b]	M. st. Warszawa	Województwa			
						centralne[c]	wschodnie	pozn. i pom.	południowe
Pożary w tys.	18,1	20,3	19,4	18,2	0,2	7,8	3,6	2,1	4,5
w miastach	1,8	2,0	1,8	2,2	0,2	0,7	0,3	0,4	0,6
na wsi	16,3	18,3	17,6	16,0	×	7,1	3,3	1,7	3,9
Dotknięte pożarem:									
nieruchomości zabudowane w tys.	28,9	33,9	30,4	28,3	0,2	12,8	6,2	2,4	6,7
budynki w tys.	51,9	62,5	54,0	49,8	0,3	24,7	10,0	4,3	10,5
Wartość ubezpieczeniowa budynków dotkniętych pożarem w mil. *zł*	118,7	116,2	113,5	172,5	43,5	51,1	13,4	29,8	34,7
Szkody pogorzelowe w budynkach w milionach *zł*	35,2	32,5	25,5	26,2	0,2	12,9	4,0	4,9	4,2
Stosunek szkód do wartości w odsetkach	*29,7*	*27,9*	*22,5*	*15,2*	*0,4*	*25,2*	*29,7*	*16,5*	*12,2*

a Pożary zarejestrowane przez Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych, a w woj. poznańskim i pomorskim przez Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych w Poznaniu. *b* Bez woj. śląskiego. *c* Bez m. st. Warszawy

TABL. 13. STRAŻE POŻARNE

Stan w dn. 31.XII

Lata / Województwa / Podział administracyjny obowiązujący do dn. 31.III 1939 r.	Straże ochotnicze		Straże zawodowe (miejskie i przemysłowe)		Zasadniczy sprzęt strażacki			Na jedną straż przypada *km²*
	liczba straży	członkowie w tys.	liczba straży	członkowie w tys.	samochody	motopompy	sikawki ręczne	
Polska 1937	12 613	305,2	91	3,3	685	1 421	14 421	30,6
1938	**13 830**	**362,4**	**106**	**3,6**	**927**	**1 600**	**14 181**	**27,9**
M. st. Warszawa	144	3,0	1	0,5	22	28	2	.
Warszawskie	986	21,7	—	—	98	146	1 191	25,3
Łódzkie	718	19,9	18	0,8	103	91	861	17,3
Kieleckie	1 284	34,2	2	0,0	93	162	1 503	19,9
Lubelskie	1 006	26,1	3	0,1	45	132	1 210	30,9
Białostockie	548	16,4	19	0,6	30	82	610	57,2
Wileńskie	357	10,9	1	0,1	27	56	397	81,0
Nowogródzkie	417	11,4	—	—	23	55	527	55,1
Poleskie	445	8,0	2	0,0	22	41	488	82,0
Wołyńskie	611	12,8	3	0,0	34	59	608	58,2
Poznańskie	2 309	91,0	1	0,1	69	97	1 615	12,2
Pomorskie	1 028	20,2	7	0,3	96	98	1 150	24,8
Śląskie	507	13,1	14	0,2	102	182	437	8,1
Krakowskie	1 004	30,0	6	0,1	69	159	935	17,2
Lwowskie	1 191	17,7	9	0,3	61	112	1 260	23,7
Stanisławowskie	560	9,8	17	0,4	22	63	609	29,3
Tarnopolskie	715	16,2	3	0,1	11	37	778	23,0

Uwaga. Dane o działalności kulturalno-oświatowej Związku Straży Pożarnych R. P. ob. dział XIX, tabl. 25, str. 352.

DZIAŁ XVIII. SZKOLNICTWO. OŚWIATA POZASZKOLNA

A. Szkolnictwo

TABL. 1. WYDATKI NA OŚWIATĘ Z BUDŻETU SKARBU PAŃSTWA, SKARBU ŚLĄSKIEGO I ZWIĄZKÓW SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

Wydatki	1928–1929	1929–1930	1930–1931	1932–1933	1934–1935	1935–1936	1936–1937	1937–1938	1938–1939[a]	1939–1940[a]
	w milionach złotych									
Ogółem	**572.4**	**626.1**	**595.2**	**423.2**	**412.1**	**411.2**	**417.4**	**446.6**	**462.6**	.
zwyczajne	493.6	535.6	544.2	413.3	397.0	396.2	400.6	419.2	439.0	.
nadzwyczajne	78.8	90.5	51.0	9.9	15.1	15.0	16.8	27.4	23.6	
Skarb Państwa[b]	416.1	450.2	437.2	321.7	316.3	317.7	319.8	334.1	350.2	373.1
zwyczajne	380.3	416.3	426.7	321.2	313.8	316.2	318.8	330.8	347.9	369.9
w tym szkoły: powszechne, specjalne i przedszkola	230.0	248.9	261.8	195.8	171.8	179.2	182.2	192.3	205.5	223.8
średnie ogólnokszt.	33.4	35.4	35.8	24.7	21.2	21.2	22.4	24.6	26.3	} 31.8
kształcenia nauczycieli	15.4	16.8	17.1	9.7	7.4	7.1	6.3	4.8	5.1	}
zawodowe	24.2	28.0	27.7	16.4	14.1	13.9	13.6	14.9	15.3	15.7
wyższe	33.7	37.1	33.8	28.3	24.9	23.8	24.1	24.7	26.2	26.8
nadzwyczajne	35.8	33.9	10.5	0.5	2.5	1.5	1.0	3.3	2.3	3.2
Skarb Śląski	39.1	44.0	50.3	26.7	24.0	22.8	25.6	27.4	29.7	39.1
zwyczajne	38.1	39.7	41.5	26.6	24.0	22.8	25.6	27.4	29.6	39.1
nadzwyczajne	1.0	4.3	8.8	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	—
Samorząd terytor.[c]	117.2	131.9	107.7	74.8	71.8	70.7	72.0	85.1	82.7	.
zwyczajne	75.2	79.6	76.0	65.5	59.2	57.2	56.2	61.0	61.5	
nadzwyczajne	42.0	52.3	31.7	9.3[d]	12.6	13.5	15.8	24.1	21.2[d]	.

a Preliminarze budżetowe. *b* Łącznie z wydatkami z funduszów specjalnych Ministerstwa W. R. i O. P., które nie zostały podzielone na poszczególne typy szkół. *c* Bez wydatków na szkolnictwo zawodowe. Wydatki na to szkolnictwo w 1929/30 r. wynosiły: zwyczajne około 15 mil. *zł*, nadzwyczajne około 5 mil. *zł*; w 1935/36 r. około 7 mil. *zł* i około 0,2 mil. *zł*. *d* Łącznie z wydatkami na kulturę i sztukę.

TABL. 2. LICZBA ETATÓW NAUCZYCIELSKICH[a]

Typy szkół	1924–1925	1928–1929	1939/40 Ogółem	Grupy uposażenia IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI
Ogółem	**75071**	**73407**	**89131**	**566**	**396**	**3 809**	**10289**	**18509**	**32877**	**10233**	**12452**
Szkoły powszechne, specjalne i przedszkola	63886	62807	77693	--	1	742	8 030	15223	31190	10098	12409
Szkoły średnie ogólnokszt. i kształc. nauczycieli	7 521	6 455	6 483	—	73	2 410	1 326	1 773	725	133	43
Szkoły zawodowe[b]	1 528	1 846	2 386	—	53	435	640	787	471	—	—
Szkoły artystyczne	97	84	109	—	11	38	22	25	11	2	—
Szkoły wyższe[c]	2 039	2 215	2 460	566	258	184	271	701	480	—	—

a Dane obejmują etaty nauczycielskie (bez nauczycieli płatnych od godzin) przewidziane w preliminarzach budżetowych Ministerstwa W.R. i O.P. *b* Łącznie z ludowymi szkołami rolniczymi. Liczba etatów obejmuje również instruktorów. *c* Profesorowie łącznie z pomocniczymi siłami naukowymi (adiunktami i asystentami).

TABL. 3. NAUCZYCIELE[a] I PERSONEL POMOCNICZY W ROKU SZKOLNYM 1935/36

Nauczyciele	Przedszkola	Szkoły: powszechne[b] ogółem	Szkoły: powszechne[b] w tym pryw.	Szkoły: średnie ogólnokształcące	Szkoły: kształcenia nauczycieli	Szkoły: zawodowe[c]	Szkoły: zawodowe dokształcające	Szkoły: wyższe
Ogółem	**2 045**	**91 224**	**6 665**	**11 602**	**1 791**	**7 404**	**4 307**	**3 409**
Mężczyźni	7	46 066	2 845	7 240	1 066	4 594	3 686	3 060
Kobiety	2 038	45 158	3 820	4 362	725	2 810	621	349
Nauczyciele religii	—	12 084	1 128	917	152	343	421	—
Naucz. przedmiot. świeckich	2 045	79 130	5 536	10 676	1 638	6 076	3 886	1 672
Personel pomocniczy	—	10	1	9	1	985	—	1 737
Nauczyciele przedmiotów świeckich w odsetkach według grup wieku								
24 i mniej lat	23,1	8,7	19,1	3,3	1,5	5,5	6,5	0,3
25—29 lat	25,8	27,5	26,8	17,8	13.0	19.7	17.4	3.4
30—39 lat	32,8	40.9	31,8	35,3	35.9	34,0	40.9	18,3
40—49 lat	12,6	17,5	14,0	26,2	32,2	24.6	24,3	31,2
50—59 lat	4,8	5,1	6,1	15,2	15.5	12,3	9,5	32,5
60 i więcej lat	0,9	0,3	2,2	2,2	1.9	3.9	1,4	14,3

a Łącznie z nauczycielami płatnymi od godzin. *b* Łącznie ze szkołami specjalnymi. *c* Łącznie z kursami oraz ludowymi szkołami rolniczymi.

TABL. 4. SZKOŁY I UCZNIOWIE

Typy szkół	1922–1923	1926–1927	1928–1929	1930–1931	1932–1933	1934–1935	1936–1937	1938–1939
Liczba szkół								
Przedszkola	.	1 185	1 557	1 808	1 724	1 876	1 715	1 506
Szkoły:								
powszechne	27 384	26 579	26 376	26 645	26 839	27 757	28 337	28 881
ćwiczeń	95	124	131	139	130	109	61	40
specjalne	36	60	63	72	87	89	98	110
średnie ogólnokształcące[a]	762	796	777	743	765	770	763	789
gimnazja[b]	×	×	×	×	×	768	756	784
licea[c]	×	×	×	×	×	676	682	668
kształcenia nauczycieli[d]	190	218	235	223	205	187	42	74
zawodowe[e]: zakłady	.	.	720	763	747	714	717	.
wydziały	.	.	1 093	1 172	1 236	1 172	1 216	.
ludowe rolnicze	.	.	127	135	138	143	152	.
zawodowe dokształcające	.	.	.	.	670	637	611	641
wyższe	17	19	21	22	24	24	24	28
Uczniowie w tysiącach								
Przedszkola	.	66,6	93,0	101,5	87,2	98,2	87,4	74,8
Szkoły:								
powszechne	3208,4	3344,5	3474,6	3959,0	4510,7	4655,4	4743,0	4953,0
ćwiczeń	11,7	13,5	15,9	18,2	20,3	21,5	15,0	10,5
specjalne	2,8	5,3	6,3	6,9	7,3	9,2	11,0	12,6
średnie ogólnokształcące	227,1	215,5	203,9	205,0	186,8	166,1	200,6	234,2
gimnazja[b]	×	×	×	×	×	130,8	158,4	197,5
licea[c]	×	×	×	×	×	35,3	42,2	36,7
kształcenia nauczycieli[d]	26,7	38,1	38,2	35,6	24,6	12,0	2,9	6,6
zawodowe[e]	.	.	67,0	72,7	68,8	70,8	90,8	.
ludowe rolnicze	.	.	5,2	5,1	4,6	5,1	5,8	.
zawodowe dokształcające	.	.	.	.	86,1	84,1	97,6	120,3
wyższe	33,0	40,7	43,6	48,2	51,8	48,0	48,0	50,0

a Ponieważ szkoła, jako zakład, może posiadać równocześnie gimnazjum i liceum, liczba szkół jest mniejsza od sumy składników. *b—c* Włączono szkoły posiadające klasy dawnego ustroju: *b* — III-VI, *c* — VII i VIII. *d* W latach szkolnych 1922/23, 1926/27 i 1938/39 bez seminariów dla nauczycielek gospodarstwa. *e* Łącznie z kursami.

TABL. 5. ROZMIESZCZENIE SZKÓŁ W ROKU SZKOLNYM 1937/38

Województwa	Przedszkola	Szkoły								
		początkowe[a]		średnie ogólnokształcące		kształcenia nauczycieli	zawodowe[c]	ludowe rolnicze	zawodowe dokształcające	wyższe
		ogółem	w tym na wsi	gimnazja	licea[b]					
Liczba szkół										
Polska	**1 659**	**28 882**	**25 679**	**769**	**691**	**74**	**764**	**169**	**628**	**28**
M. st. Warszawa	143	380	×	100	96	7	141	—	52	11
Warszawskie	120	2 305	2 122	38	32	2	21	18	33	—
Łódzkie	139	2 032	1 677	62	60	4	48	11	39	1
Kieleckie	149	2 069	1 835	53	51	5	67	9	31	—
Lubelskie	58	2 016	1 862	37	33	4	31	11	20	1
Białostockie	38	1 399	1 250	29	26	2	26	4	10	—
Wileńskie	55	1 589	1 461	29	27	5	46	9	9	2
Nowogródzkie	23	1 323	1 257	12	9	1	13	10	5	—
Poleskie	21	1 309	1 234	13	13	—	20	6	6	—
Wołyńskie	36	2 091	1 974	27	21	2	35	12	20	—
Poznańskie	167	2 514	2 226	62	52	6	65	24	114	3
Pomorskie	163	2 097	1 849	55	48	4	48	13	80	—
Śląskie	330	692	547	30	28	7	34	9	46	1
Krakowskie	91	1 890	1 688	84	68	10	78	9	70	4
Lwowskie	101	2 624	2 362	84	78	10	63	11	59	5
Stanisławowskie	15	1 173	1 054	30	28	3	17	7	24	—
Tarnopolskie	10	1 379	1 281	24	21	2	11	6	10	—
Uczniowie w tysiącach										
Polska	**83,3**	**4877,4**	**3542,7**	**181,3**	**40,1**	**4,8**	**106,4**	**6,7**	**110,1**	**48,0**
M. st. Warszawa	9,4	140,8	×	23,6	6,1	0,6	21,2	—	13,0	20,3
Warszawskie	5,4	425,7	337,4	8,1	1,4	0,2	2,4	0,7	3,8	—
Łódzkie	6,4	420,9	255,9	13,4	2,6	0,2	6,4	0,5	9,8	0,5
Kieleckie	7,0	464,4	343,6	12,6	2,5	0,3	10,4	0,4	5,3	—
Lubelskie	2,5	353,5	288,1	9,6	2,2	0,3	3,6	0,5	3,5	1,4
Białostockie	1,2	208,0	155,8	6,7	1,3	0,1	4,0	0,2	1,3	—
Wileńskie	1,8	181,8	142,7	6,7	1,5	0,3	4,9	0,2	1,5	3,3
Nowogródzkie	0,7	170,3	150,5	2,9	0,5	0,0	1,5	0,3	0,6	—
Poleskie	0,7	194,5	168,8	3,6	0,6	—	2,8	0,2	0,7	—
Wołyńskie	1,1	294,9	249,8	6,0	1,1	0,1	4,0	0,4	4,0	—
Poznańskie	8,1	357,4	229,4	14,4	2,8	0,5	7,3	1,1	13,2	5,7
Pomorskie	8,3	311,3	189,9	12,1	2,3	0,2	5,8	0,6	10,9	—
Śląskie	21,0	195,5	138,9	10,1	1,9	0,4	6,8	0,4	13,5	0,2
Krakowskie	4,7	339,1	255,6	18,4	4,6	0,7	10,6	0,4	11,7	7,5
Lwowskie	4,1	425,9	322,9	21,0	5,8	0,6	11,1	0,4	11,7	9,1
Stanisławowskie	0,5	189,4	148,2	6,6	1,6	0,2	2,1	0,2	4,1	—
Tarnopolskie	0,4	204,0	165,2	5,5	1,3	0,1	1,5	0,2	1,5	—

a Szkoły powszechne, szkoły ćwiczeń i szkoły specjalne. *b* I klasa liceum łącznie z VIII klasą dawnego ustroju. *c* Łącznie z kursami.

TABL. 6. JĘZYK NAUCZANIA W SZKOŁACH W ROKU SZKOLNYM 1937/38

Język nauczania	Przedszkola	Szkoły: powszechne[a] ogółem	Szkoły: powszechne[a] w tym prywatne	Szkoły: średnie ogólnokształcące gimnazja	Szkoły: średnie ogólnokształcące licea[b]	Szkoły: kształcenia nauczycieli	Szkoły: zawodowe[c]	Szkoły: wyższe
			Liczba szkół					
Ogółem	**1 659**	**28 723**	**1 488**	**769**	**691**	**74**	**764**	**28**
Polski	1 524	24 047[d]	720	671	604	72	733	28
Polski i ruski (ukr.)	—	3 064	4	2	2	—	—	—
Polski i niemiecki	5	203	4	—	—	—	1	—
Polski i żydowski lub hebrajski .	20	226	226	38[e]	34[e]	—	5[f]	—
Polski i inny . .	4	56	2	1	1	—	—	—
Ruski (ukraiński)	16	461	41	24	21	1	5	—
Białoruski	—	—	—	1	1	—	—	—
Niemiecki . . .	49	394	234	15	13	—	6	—
Żydowski lub hebr.	40	226	226	12	10	1	14	—
Litewski	—	23	14	1	1	—	—	—
Czeski	—	18	13	—	—	—	—	—
Rosyjski	—	5	4	4	4	—	—	—
Francuski . . .	1	—	—	—	—	—	—	—
			Uczniowie w tysiącach					
Ogółem	**83,3**	**4 851,5**	**150,3**	**181,3**	**40,1**	**4,8**	**106,4**	**48,0**
Polski	79,0	4 174,5[d]	61,7	163,3	36,2	4,6	103,0	48,0
Polski i ruski (ukr.)	—	473,4	0,6	0,9	0,3	—	—	—
Polski i niemiecki	0,2	36,5	0,1	—	—	—	0,1	—
Polski i żydowski lub hebrajski .	0,8	28,5	28,5	6,8[e]	1,5[e]	—	0,6[f]	—
Polski i inny . .	0,1	4,5	0,2	0,1	0,0	—	—	—
Ruski (ukraiński)	0,5	58,8	6,4	4,7	1,0	0,1	0,6	—
Białoruski	—	—	—	0,2	0,0	—	—	—
Niemiecki . . .	1,6	36,3	15,1	2,5	0,4	—	0,3	—
Żydowski lub hebr.	1,1	36,4	36,4	2,2	0,4	0,1	1,8	—
Litewski	—	1,1	0,4	0,2	0,1	—	—	—
Czeski	—	0,9	0,6	—	—	—	—	—
Rosyjski	—	0,6	0,3	0,4	0,2	—	—	—
Francuski	0,0	—	—	—	—	—	—	—

a Dane szczegółowe ob. tabl. 15, str. 324. *b* I klasa liceum łącznie z VIII klasą dawnego ustroju. *c* Łącznie z kursami. *d* Łącznie ze szkołami, w których nauczany jest inny język jako przedmiot (ob. tabl. 16, str. 325). *e* Język hebrajski dla przedmiotów judaistycznych. *f* Język żydowski dla przedmiotów judaistycznych.

TABL. 7. UCZNIOWIE NIEKTÓRYCH TYPÓW SZKÓŁ WEDŁUG WYZNANIA W ROKU SZKOLNYM 1936/37

Typy szkół	Ogółem w tys.	Wyznanie: rzymskokat. obrz. łaciński	Wyznanie: rzymskokat. obrz. gr.kat.	Wyznanie: prawosławne	Wyznanie: ewangelickie	Wyznanie: mojżeszowe	Wyznanie: inne
		w odsetkach ogółu uczniów					
Szkoły: średnie ogólnokształcące[a] .	200,6	74,5	3,8	2,2	2,5	16,5	0,5
zawodowe[b] . .	88,5	78,1	2,1	3,2	1,8	14,6	0,2
wyższe . . .	48,2	79,3	3,1	2,9	2,6	11,8	0,3

a Łącznie gimnazja i szkoły średnie dawnego ustroju (klasy VII i VIII). *b* Łącznie z kursami o wiadomym podziale według wyznania.

TABL. 8. ŚWIADECTWA UKOŃCZENIA SZKÓŁ

Typy szkół	1922–1923	1926–1927	1928–1929	1930–1931	1932–1933	1934–1935	1935–1936	1936–1937
Szkoły:								
powszechne	188 442	255 189	.	.	238030	278644	277 786	262 720
średnie ogólnokszt.	8 054	12 947	14 835	16 549	15 844	13 730	13 363	15 165
w tym eksterni	.	217	1 079	1 419	1 260	910	960	1 150
kształcenia naucz.	4 854[a]	5 536[b]	5 806	5 864	5 815	4 757	4 955	1 414
w tym eksterni	.	.	.	513	299	177	235	.
zawodowe[c]	.	.	13 302	23 725	22 306	21 963	24 511	34 509
ludowe rolnicze	.	.	.	.	.	3 819	4 331	4 552
zawodowe dokształc.	.	.	.	17 883	18 241	14 006	15 676	18 132
wyższe—dyplomy:								
niższych stopni nauk.[d]	2 173	3 086	4 212	4 951	6 482	6 118	6 450	6 114
doktorskie[e]	97	231	121	148	107	148	147	233
zagraniczne nostryf.	.	.	.	107	140	110	147	89

a Dane za 1924/25 r. Bez absolwentek seminariów nauczycielek gospodarstwa. *b* Wyłącznie seminaria nauczycielskie. *c* Łącznie z kursami. *d* Łącznie z dyplomami doktorskimi według dawnych przepisów; do roku akademickiego 1926/27 wyłącznie szkoły państwowe. *e* Tylko według nowych przepisów.

TABL. 9. ABSOLWENCI NIEKTÓRYCH TYPÓW SZKÓŁ WEDŁUG WYZNANIA W ROKU SZKOLNYM 1936/37

Typy szkół	Ogółem	Wyznanie					
		rzymskokat.		ewangelickie	prawosławne	mojżeszowe	inne
		obrz. łaciński	obrz. gr.kat.				
Gimnazja ogólnokształcące	21 915	15 928	870	563	404	4 132	18
Szkoły średnie ogólnokształcące dawnego ustroju	14 015	10 054	601	321	319	2 702	18
Pedagogia	187	161	5	9	4	8	—
Seminaria: dla wych. przedszk.	380	304	15	3	3	55	—
naucz. gospodar.	93	88	2	1	—	2	—
Szkoły zawodowe o poziomie:							
gimnazjalnym	10 669	8 388	195	217	309	1 522	38
licealnym	1 526	1 375	15	36	27	73	—
Ludowe szkoły rolnicze	4 552	3 707	183	98	547	8	9
Szkoły wyższe—dyplomy:							
niższych stopni naukowych	6 114	4 626	244	138	170	911	23
doktorskie	233	155	7	6	6	59	—
zagraniczne nostryfikowane	89	31	9	4	4	40	1

TABL. 10. PRZEDSZKOLA

Przedszkola	Liczba przedszkoli			Wychowankowie			
	1926–1927	1928–1929	1937–1938	1926–1927	1928–1929	1937/38	
						Ogółem	w tym dziewczęta
Ogółem	1 185	1 557	1 659	66 603	92 898	83 338	44 080
w miastach	744	946	1 138	44 530	60 151	58 853	31 007
na wsi	441	611	521	22 073	32 747	24 485	13 073
Państwowe i samorządowe	.	603	486	.	.	32 748	17 153
Prywatne	.	954	1 173	.	.	50 590	26 927
Męskie	.	33	7	.	1 395	153	—
Żeńskie	.	36	8	.	1 347	380	380
Koedukacyjne	.	1 488	1 644	.	90 156	82 805	43 700

TABL. 11. DZIECI I UCZNIOWIE W WIEKU 7 – 13 LAT

A. Polska. Poszczególne lata szkolne

Wiek	1932–1933	1933–1934	1934–1935	1935–1936	1936–1937	1937–1938	1938–1939
	Dzieci w wieku 7—13 lat w tysiącach[ab]						
Ogółem . . .	**4 859.2**[c]	**4 987.7**	**5 074.0**	**5 143.1**	**5 150.5**	**5 164.7**	**5 296.9**
7 lat .	839.2	783.0	776.7	777.4	765.5	802.3	756.6
8 lat . .	785.3	835.0	779.1	772.8	773.5	762.5	798.4
9 lat .	785.6	782.0	831.5	775.8	769.5	770.7	759.3
10 lat .	748.3	782.6	779.0	828.3	772.9	767.0	767.8
11 lat . .	679.5	745.7	779.9	776.3	825.4	770.5	764.4
12[b] lat . .	552.0	573.3	631.8	664.0	663.8	709.5	768.1
13[b] lat . .	442.0	486.1	496.0	548.5	579.9	582.2	682.3
Na 100 dzieci przypada uczniów w wieku 7—13 lat (bez względu na poziom nauki)							
Ogółem	**89.5**	**89.5**	**88.7**	**88.3**	**88.9**	**90.0**	**90.6**
7 lat .	87.1	85.7	84.4	85.8	88.6	88.6	91.2
8 lat . .	93.5	93.0	92.9	92.7	95.1	98.0	97.3
9 lat . .	95.6	93.9	93.3	93.6	93.7	96.4	99.2
10 lat . .	94.5	94.7	92.8	92.2	92.8	93.2	96.0
11 lat . .	88.5	91.7	90.9	89.3	89.1	90.2	90.6
12 lat . .	85.3	84.9	86.5	85.9	85.1	85.0	84.5
13 lat . .	74.6	75.9	73.3	73.9	73.7	74.4	73.8

a Szacunek na podstawie ostatecznych wyników spisu z dn. 9.XII 1931 r. *b* Z powodu odmiennego wieku obowiązku szkolnego na terenie woj. południowych podane w tablicy liczby dzieci 12 i 13-letnich (dla 1938/39 r. szk.—wyłącznie 13-letnich) są niepełne. *c* W tym 27,3 tys. dzieci w wieku 6 lat, podlegających obowiązkowi szkolnemu na terenie woj. śląskiego.

B. Województwa. Rok szkolny 1937/38

Województwa	Dzieci[ab]	Uczniowie[b]	Na 100 dzieci przypada uczniów							
	w wieku 7 – 13 lat w tysiącach		Ogółem	w wieku lat						
				7	8	9	10	11	12	13
Polska	**5164.7**	**4647.4**	**90.0**	**88.6**	**98.0**	**96.4**	**93.2**	**90.2**	**85.0**	**74.4**
M.st. Warszawa	133.4	137.7	103.1	96.4	110.2	108.3	107.4	107.0	102.1	93.3
Warszawskie .	462.6	407.5	88.1	88.5	97.6	96.2	93.2	90.4	82.2	68.0
Łódzkie	430.0	406.2	94.5	94.9	101.4	101.1	98.9	97.2	90.8	78.1
Kieleckie . .	486.6	446.2	91.7	92.1	99.2	97.6	95.2	93.8	88.4	76.1
Lubelskie . .	381.0	344.3	90.4	88.3	100.5	97.6	94.7	91.8	86.1	74.2
Białostockie .	232.2	201.2	86.7	79.8	98.0	96.9	92.1	88.7	82.3	67.9
Wileńskie . .	209.0	175.7	84.1	78.4	93.9	96.4	89.9	84.0	78.2	68.9
Nowogródzkie .	202.1	164.5	81.4	73.1	94.6	92.4	87.1	82.6	76.5	62.5
Poleskie . .	238.4	190.4	79.9	76.5	89.8	88.3	83.7	79.3	74.2	67.1
Wołyńskie .	399.0	285.7	71.6	62.3	86.7	84.5	80.8	73.2	64.6	49.9
Poznańskie .	366.6	353.7	96.5	99.2	98.9	98.3	97.8	98.1	95.0	88.2
Pomorskie . .	321.5	307.5	95.6	96.3	98.6	98.5	98.0	96.5	94.5	86.9
Śląskie . . .	198.7	197.3	99.3	102.5	100.1	98.9	98.7	98.6	98.2	98.2
Krakowskie .	308.9[b]	301.4[b]	97.6	97.8	102.3	100.7	97.3	95.2		
Lwowskie . .	402.2[b]	374.2[b]	93.0	92.1	99.7	96.9	94.0	89.0	82.9	70.6
Stanisławowskie	196.6[b]	170.7[b]	86.8	87.7	95.1	92.0	83.8	81.6		
Tarnopolskie .	195.9[b]	183.2[b]	93.5	95.9	101.8	97.8	92.9	86.6		

a Ob. uwagę *a* do części A. *b* Liczby dzieci i uczniów 12 i 13-letnich na terenie woj. południowych są niepełne (ob. uwagę *b* do części A).

Uwaga. Większa liczba uczniów od liczby dzieci w niektórych rocznikach tłumaczy się przyjęciem za podstawę do obliczeń szacunkowej liczby dzieci oraz uczęszczaniem do szkół uczniów z sąsiednich województw.

TABL. 12. SZKOŁY POCZĄTKOWE PUBLICZNE I PRYWATNE

Typy szkół	Liczba szkół				Uczniowie w tysiącach				
	1922–1923	1928–1929	1932–1933	1938–1939	1922–1923	1928–1929	1932–1933	1938/39 Ogółem	1938/39 w tym dziewczęta
Szkoły powszech.	27 384	26 376	26 839	28 881	3208.4	3474.6	4510,7	4953,0	2 385,2
publiczne . .	26 653	24 954	25 465	27 370	3132,1	3359.3	4385,3	4797,3	2 318,5
w miastach .	2 272	1 987	1 960	2 188	804,3	820.8	1111,5	1200,0	596,0
na wsi . .	24 381	22 967	23 505	25 182	2327,8	2538.5	3273,8	3597,3	1 722,5
prywatne . .	731	1 422	1 374	1 511	76.3	115.3	125.4	155.7	66,[illegible]
w miastach .	433	891	903	864	58,0	89.9	98.0	117,0	47,9
na wsi . . .	298	531	471	647	18,3	25.4	27,4	38,7	18,8
Szkoły ćwiczeń	95	131	130	40	11,7	15.9	20.3	10,5	4,2
państwowe . .	82	108	97	40	10.0	13,2	16,3	10,5	4,2
prywatne . . .	13	23	33	—	1,7	2.7	4,0	—	—
Szkoły specjalne	36	63	87	110	2,8	6,2	7,3	12,6	4,5
publiczne . .	.	.	74	95	.	.	6,6	11,8	4,2
prywatne . . .	.	.	13	15	.	.	0,7	0,8	0,5
dla: ociemniał.	5	5	7	10	0.2	0,3	0,3	0.6	0,2
głuchon. .	9	15	16	16	0,8	1,0	1,1	1,3	0,5
niedorozw.	13	29	50	68	1,2	3.2	4,8	8,7	3,7
moralnie zaniedb.	9	14	14	16	0,6	1,7	1,1	2,0	0,1

TABL. 13. KOEDUKACJA W SZKOŁACH POCZĄTKOWYCH

Typy szkół Lata szkolne	Liczba szkół				Uczniowie w tysiącach			
	Ogółem	męskich	żeńskich	koedukacyjnych	Ogółem	w szkołach męskich	w szkołach żeńskich	w szkołach koedukacyjnych
Szkoły powszechne								
1922/23 . . .	27 384	505	513	26 366	3 208,4	.	.	.
1936/37 . . .	28 337	489	347	27 501	4 743,0	147,6	132,1	4 463,3
publiczne . . .	26 837	219	235	26 383	4 593,0	117,5	119.6	4 355,9
w miastach . .	2 148	210	226	1 712	1 193,6	113,1	115,5	965,0
na wsi	24 689	9	9	24 671	3 399,4	4,4	4,1	3 390,9
prywatne . . .	1 500	270	112	1 118	150,0	30,1	12,5	107,4
w miastach . .	929	263	107	559	115,4	29,7	11,9	73,8
na wsi	571	7	5	559	34,6	0.4	0,6	33,6
Szkoły ćwiczeń								
1936/37 . . .	61	9	6	46	15,0	1,9	1.0	12,1
w miastach . .	58	9	6	43	14,0	1,9	1,0	11,1
na wsi . . .	3	—	—	3	1,0	—	—	1,0
Szkoły specjalne								
1928/29 . . .	63	14	1	48	6,2	1,6	0,0	4,6
1936/37 . . .	98	15	1	82	11,0	1,4	0.0	9,6
publiczne	85	14	1	70	10,3	1,4	0,0	8,9
prywatne	13	1	—	12	0,7	0.0	—	0,7

TABL. 14. PUBLICZNE SZKOŁY POWSZECHNE WEDŁUG STOPNIA W ROKU SZKOLNYM 1937/38

Województwa	Ogółem	W miastach		Na wsi					
		razem	w tym szkoły III stopnia	razem	szkoły stopnia				
					I		II		III
					o liczbie nauczycieli				
					1	2	3	4	5 i więcej
				Liczba szkół					
Polska	**27 235**	**2 165**	2 027	**25 070**	**12464**	**5 831**	**3 213**	**1 209**	**2 353**
M. st. Warszawa	173	173	173	×	×	×	×	×	×
Warszawskie	2 225	134	131	2 091	995	411	296	112	277
Łódzkie	1 912	242	239	1 670	759	345	260	103	203
Kieleckie	1 996	166	162	1 830	614	484	271	157	304
Lubelskie	1 970	112	102	1 858	803	454	281	117	203
Białostockie	1 290	77	70	1 213	689	303	130	30	61
Wileńskie	1 449	59	57	1 390	1 022	202	92	27	47
Nowogródzkie	1 227	25	24	1 202	804	211	102	27	58
Poleskie	1 167	29	29	1 138	553	338	145	39	63
Wołyńskie	1 934	72	63	1 862	1 053	435	206	63	105
Poznańskie	2 380	204	203	2 176	1 296	434	262	75	109
Pomorskie	2 020	187	176	1 833	1 129	350	207	56	91
Śląskie	650	122	114	528	43	80	80	39	286
Krakowskie	1 844	170	155	1 674	676	458	245	93	202
Lwowskie	2 531	212	190	2 319	1 023	663	321	118	194
Stanisławowskie	1 119	94	73	1 025	414	297	159	87	68
Tarnopolskie	1 348	87	66	1 261	591	366	156	66	82
				Uczniowie w tysiącach					
Polska	**4701,2**	**1195,7**	1181,5	**3505,5**	**882,1**	**758,8**	**612,5**	**297,5**	**954,6**
M. st. Warszawa	117,9	117,9	117,9	×	×	×	×	×	×
Warszawskie	417,1	82,8	82,4	334,3	72,5	52,5	58,1	27,9	123,3
Łódzkie	406,2	151,0	150,6	255,2	55,5	43,8	48,6	25,4	81,9
Kieleckie	457,8	114,4	113,7	343,4	46,5	63,9	54,3	39,1	139,6
Lubelskie	347,5	60,0	59,1	287,5	56,2	58,2	55,2	29,5	88,4
Białostockie	192,8	39,4	38,4	153,4	52,0	41,2	26,9	8,1	25,2
Wileńskie	168,3	29,8	29,5	138,5	71,0	26,0	17,4	6,8	17,3
Nowogródzkie	159,5	13,8	13,8	145,7	62,5	30,0	21,5	7,1	24,6
Poleskie	181,0	18,0	18,0	163,0	43,3	49,0	31,5	11,0	28,2
Wołyńskie	278,9	35,7	34,7	243,2	81,8	62,1	41,6	15,6	42,1
Poznańskie	346,0	118,4	118,2	227,6	80,7	48,8	44,1	16,3	37,7
Pomorskie	303,2	114,0	113,0	189,2	71,1	39,1	34,0	13,4	31,6
Śląskie	189,0	52,0	51,4	137,0	1,9	7,1	10,7	7,1	110,2
Krakowskie	333,7	78,8	77,0	254,9	49,0	59,4	46,5	22,3	77,7
Lwowskie	417,2	96,0	94,0	321,2	72,3	88,8	60,8	28,8	70,5
Stanisławowskie	184,8	37,8	35,5	147,0	26,6	40,3	31,1	22,6	26,4
Tarnopolskie	200,3	35,9	34,3	164,4	39,2	48,6	30,2	16,5	29,9

TABL. 15. JĘZYK NAUCZANIA W SZKOŁACH POWSZECHNYCH W ROKU SZKOLNYM 1937/38

Województwa Język nauczania[a]	Liczba szkół	Uczniowie w tys.
Polska	**28 723**	**4 851.5**
Polski[b]	24 047	4 174.5
Polski i ruski (ukr.)	3 064	473.4
Polski i białoruski	5	0.8
Polski i niemiecki	203	36.5
Polski i żydowski lub hebrajski	226	28.5
Polski i litewski	44	2.7
Polski i czeski	4	0.2
Polski i rosyjski	1	0.6
Polski i francuski	2	0.2
Ruski (ukraiński)	461	58.8
Niemiecki	394	36.3
Żydowski lub hebr.	226	36.4
Litewski	23	1.1
Czeski	18	0.9
Rosyjski	5	0.6
M. st. Warszawa	359	137.2
w tym:		
polski	295	131.0
polski i żyd. lub hebr.	58	5.2
Warszawskie	2 294	424.1
w tym:		
polski[b]	2 251	420.1
polski i niemiecki	17	1.3
polski i żyd. lub hebr.	19	1.9
żydowski lub hebrajski	6	0.6
Łódzkie	2 013	418.0
w tym:		
polski	1 910	402.0
polski i niemiecki	37	3.4
polski i żyd. lub hebr.	42	5.0
niemiecki	20	6.8
Kieleckie	2 060	462.8
w tym polski	2 057	462.6
Lubelskie	2 005	351.7
w tym:		
polski	1 991	349.6
żydowski lub hebrajski	10	1.5
Białostockie	1 394	206.9
w tym:		
polski[b]	1 317	195.5
polski i żyd. lub hebr.	32	5.3
polski i litewski	8	0.5
żydowski lub hebrajski	33	5.5
Wileńskie	1 580	180.3
w tym:		
polski[b]	1 443	166.4
polski i żyd. lub hebr.	8	0.7
polski i litewski	36	2.3
żydowski lub hebrajski	62	8.2
litewski	22	1.0

Województwa Język nauczania[a]	Liczba szkół	Uczniowie w tys.
Nowogródzkie	1 322	170.1
polski[b]	1 263	161,5
polski i żyd. lub hebr.	15	1.9
żydowski lub hebrajski	44	6,7
Poleskie	1 308	194,4
w tym:		
polski	1 256	185,6
polski i żyd. lub hebr.	28	4,9
żydowski lub hebrajski	22	3,7
Wołyńskie	2 087	293.9
w tym:		
polski[b]	1 459	202,8
polski i ruski (ukr.)	520	77,0
polski i żyd. lub hebr.	12	1,8
ruski (ukraiński)	8	1,2
niemiecki	27	2,0
żydowski lub hebrajski	37	7,8
czeski	18	0,9
Poznańskie	2 501	355.1
w tym:		
polski	2 311	331,0
polski i niemiecki	68	16,7
niemiecki	119	7,2
Pomorskie	2 078	308.6
w tym:		
polski[b]	1 942	289,3
polski i niemiecki	62	13,7
niemiecki	72	5,5
Śląskie	678	193.4
polski	614	183,1
niemiecki	64	10,3
Krakowskie	1 883	338.2
w tym:		
polski[b]	1 811	331,2
polski i ruski (ukr.)	58	5,5
niemiecki	12	0,9
Lwowskie	2 612	424,1
polski[b]	1 151	210,2
polski i ruski (ukr.)	1 199	183,9
polski i niemiecki	8	0,4
polski i hebrajski	6	1,2
ruski (ukraiński)	214	27,0
niemiecki	34	1,4
Stanisławowskie	1 171	189,0
w tym:		
polski[b]	282	51,6
polski i ruski (ukr.)	705	115,3
ruski (ukraiński)	146	19,8
niemiecki	34	1,8
Tarnopolskie	1 378	203,7
w tym:		
polski[b]	694	101,0
polski i ruski (ukr.)	581	91,7
ruski (ukraiński)	92	10,8
niemiecki	7	0,2

a Szkoły prowadzące odrębne komplety nauczania w języku polskim i innym (np. niemieckim) zostały zaliczone do szkół dwujęzycznych. *b* Ob. uwagę *d* pod tabl. 6, str. 319, oraz tabl. 16, str. 325.

TABL. 16. SZKOŁY POWSZECHNE Z POLSKIM JĘZYKIEM NAUCZANIA I INNYM JĘZYKIEM JAKO PRZEDMIOTEM W ROKU SZKOLNYM 1937/38

Województwa	Liczba szkół					Uczniowie w tys.				
	Język nauczany jako przedmiot									
	ruski (ukr.)	białoruski	niemiecki	litewski	czeski	ruski (ukr.)	białoruski	niemiecki	litewski	czeski
Polska	**2 123**	**44**	**78**	**112**	**18**	**339.1**	**8.2**	**8.1**	**8.6**	**1.1**
Warszawskie .	—	—	2	—	—	—	—	0.2	—	—
Białostockie . .	—	—	4	21	—	—	—	0.6	1.7	—
Wileńskie . . .	—	8	—	90	—	—	1.9	—	6.8	—
Nowogródzkie .	—	36	—	1	—	—	6.3	—	0.1	—
Wołyńskie . . .	853	—	33	—	18	121.5	—	3.2	—	1.1
Pomorskie . . .	—	—	15	—	—	—	—	2.8	—	—
Krakowskie . .	36	—	—	—	—	3.7	—	—	—	—
Lwowskie . .	324	—	11	—	—	65.6	—	0.5	—	—
Stanisławowskie	250	—	11	—	—	49.3	—	0.7	—	—
Tarnopolskie .	660	—	2	—	—	99.0	—	0.1	—	—

TABL. 17. IZBY LEKCYJNE PUBLICZNYCH SZKÓŁ POWSZECHNYCH

Województwa	1925/26			1936/37			1937/38		
	Ogółem	W budynkach		Ogółem	W budynkach		Ogółem	W budynkach	
		własnych	wynajętych		własnych	wynajętych		własnych	wynajętych
Polska	**54 203**	**31 480**	**22 723**	**70 168**	**46 958**	**23 210**	**73 039**	**49 488**	**23 551**
M. st. Warszawa .	869	286	583	1 304	884	420	1 333	922	411
Warszawskie . .	4 558	1 354	3 204	5 887	2 942	2 945	6 091	3 225	2 866
Łódzkie	4 482	1 410	3 072	5 690	2 771	2 919	5 871	3 009	2 862
Kieleckie . . .	4 096	1 319	2 777	5 922	2 856	3 066	6 355	3 125	3 230
Lubelskie	3 887	1 195	2 692	5 103	2 564	2 539	5 247	2 715	2 532
Białostockie . . .	2 057	564	1 493	2 633	1 187	1 446	2 767	1 269	1 498
Wileńskie	1 851	500	1 351	2 508	902	1 606	2 612	1 174	1 438
Nowogródzkie . .	1 535	415	1 120	2 153	796	1 357	2 226	872	1 354
Poleskie	981	524	457	2 227	1 174	1 053	2 480	1 279	1 201
Wołyńskie . .	1 919	1 109	810	3 592	2 284	1 308	3 962	2 508	1 454
Poznańskie . . .	5 462	4 703	759	6 049	5 253	796	6 115	5 305	810
Pomorskie . . .	4 286	3 665	621	5 037	4 574	463	5 212	4 736	476
Śląskie	3 031	2 883	148	3 918	3 818	100	4 029	3 960	69
Krakowskie . . .	4 826	3 815	1 011	5 271	4 605	666	5 476	4 770	706
Lwowskie	5 378	4 229	1 149	6 741	5 650	1 091	6 918	5 769	1 149
Stanisławowskie .	2 441	1 687	754	2 978	2 235	743	3 085	2 303	782
Tarnopolskie . .	2 544	1 822	722	3 155	2 463	692	3 260	2 547	713

TABL. 18. UCZNIOWIE PUBLICZNYCH SZKÓŁ POWSZECHNYCH WEDŁUG KLAS W ROKU SZKOLNYM 1937/38

Stopień szkoły	Ogółem	W klasach						
		I	II	III	IV	V	VI	VII
	w tysiącach							
Szkoła: I st. o 1 naucz.[a]	886.7	223.9	192.4	282.6	187.8	—	—	—
I st. o 2 naucz.[a]	762.6	187.9	160.9	239.2	174.6	—	—	—
II st. o 3 naucz.[b]	615.8	134.5	115.3	113.4	108.4	90.0	54.2	—
II st. o 4 naucz.[b]	300.0	64.1	54.7	51.7	49.5	44.8	35.2	—
III st. o 5 naucz.	223.9	43.2	38.2	36.6	36.3	33.9	22.0	13.7
III st. o 6 i więcej	1912.2	320.7	299.5	292.5	295.1	298.9	237.3	168.2

a—b Czas trwania nauki: *a* — w kl. III — 2 lata, w kl. IV — 3 lata; *b* — w kl. VI — 2 lata.

TABL. 19. ABSOLWENCI SZKÓŁ POWSZECHNYCH

Szkoły	1922–1923	1924–1925	1926–1927	1927–1928	1932–1933	1933–1934	1934–1935	1935–1936	1936–1937
	w tysiącach								
Ogółem	**188.4**	**227.4**	**255.2**	**254.7**	**238.0**	**257.3**	**278.6**	**277.8**	**262.7**
w miastach	41,9	50.9	61,4	62,6	65.1	78.6	89.7	97,6	103.2
na wsi	146.5	176.5	193.8	192.1	172.9	178.7	188.9	180.2	159.5
Szkoły publiczne	184.5	222.5	248.7	246.7	229.5	246.5	267.1	264.7	249.9
w miastach	39.2	47.4	57.0	57.3	58.6	69.9	80.4	87.0	92.7
w tym 7-klasowe	28.2	37.7	48.1	50.0	56.3	67.9	77.9	84.9	90.7
na wsi	145.3	175.1	191.7	189.4	170.9	176.6	186.7	177.7	157.2
1 i 2-klasowe	.	.	.	.	98.7	104.6	106.6	97.3	73.7
3 i 4-klasowe	.	.	.	.	34.9	32.4	33.0	29.8	29.0
5 i więcej klasowe	.	.	.	.	37.3	39.6	47.1	50.6	54.5
Szkoły prywatne	3.9	4.9	6.5	8.0	8.5	10.8	11.5	13.1	12.8

TABL. 20. SZKOŁY ŚREDNIE OGÓLNOKSZTAŁCĄCE WEDŁUG PRAW

Typy szkół Właściciele szkół Prawa	Liczba szkół				Uczniowie w tysiącach				
	1935–1936	1936–1937	1937–1938	1938–1939	1935–1936	1936–1937	1937–1938	1938/39 Ogółem	1938/39 w tym dziewcz.
Gimnazja	753	756	769	784	144,8	158,4	181,3	197,5	86,8
państwowe	303	307	307	310	79,1	85,1	94,0	100,7	33,0
prywatne:									
samorządowe	44	43	41	45	7,9	8,7	9,6	10,6	5,0
z prawami gimn. państwowych[a]	37	37	37	39	7,6	8,2	9,3	10,1	4,7
bez praw	7	6	4	6	0,3	0,5	0,3	0,5	0,3
inne	406	406	421	429	57,8	64,6	77,7	86,2	48,8
z prawami gimn. państwowych[a]	290	295	329	355	46,3	51,6	65,6	77,0	45,3
bez praw	116	111	92	74	11,5	13,0	12,1	9,2	3,5
Licea[b]	682	682	691	668	36,3	42,2	40,1	36,7	14,9
państwowe	281	287	297	290	19,8	22,8	22,6	20,5	6,0
prywatne:									
samorządowe	39	38	34	33	1,9	2,0	1,7	1,5	0,6
z prawami liceów państwowych[a]	36	36	34	30	1,8	1,9	1,7	1,5	0,6
bez praw	3	2	—	3	0,1	0,1	—	0,0	0,0
inne	362	357	360	345	14,6	17,4	15,8	14,7	8,3
z prawami liceów państwowych[a]	288	300	306	254	12,7	15,3	13,9	11,9	7,0
bez praw	74	57	54	91	1,9	2,1	1,9	2,8	1,3
Korpusy kadetów	3	2	2	2	1,0	0,9	1,0	1,0	×

a W latach szkolnych 1935/36 — 1937/38 prawa pełne i niepełne. *b* Włączono klasy VII i VIII szkoły średniej dawnego ustroju.

TABL. 21. KOEDUKACJA W SZKOŁACH ŚREDNICH OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH W ROKU SZKOLNYM 1937/38

Typy szkół Właściciele szkół	Liczba szkół				Uczniowie w tysiącach			
	Ogółem	męskich	żeńskich	koedukacyjnych	Ogółem	w szkołach męskich	żeńskich	koedukac.
Gimnazja	769	234	236	299	181.3	65.3	50.8	65.2
państwowe	307	135	49	123	94.0	43.1	15.8	35.1
prywatne: samorząd.	41	7	8	26	9.6	2.6	2.6	4.4
inne	421	92	179	150	77.7	19.6	32.4	25.7
Licea[a]	691	225	210	256	40.1	16.5	11.0	12.6
państwowe	297	136	47	114	22.6	11.9	3.7	7.0
prywatne: samorząd.	34	7	9	18	1.7	0.5	0.5	0.7
inne	360	82	154	124	15.8	4.1	6.8	4.9

a Włączono klasę VIII szkoły średniej dawnego ustroju.

TABL. 22. KANDYDACI I NOWOPRZYJĘCI DO PIERWSZEJ KLASY GIMNAZJÓW OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH

Właściciele gimnazjów	Kandydaci[a]					Nowoprzyjęci[a]				
	1934–1935	1935–1936	1936–1937	1937/38 Ogółem	1937/38 w tym dziewczęta	1934–1935	1935–1936	1936–1937	1937/38 Ogółem	1937/38 w tym dziewczęta
	w tysiącach									
Ogółem	**44.0**	**56.4**	**62.5**	**72.5**	30.8	**35.3**	**42.2**	**46.1**	**53.6**	23.6
Państwowe	26.0	33.1	35.6	41.8	14.6	19.5	22.5	23.6	25.8	8.5
Prywatne:										
samorządowe	2.5	3.2	3.6	4.1	1.9	2.0	2.5	2.7	3.0	1.5
inne	15.5	20.1	23.3	26.6	14.3	13.8	17.2	19.8	24.8	13.6

a Bez przeniesień z jednego gimnazjum do drugiego; nowoprzyjęci na początku roku szkolnego.

TABL. 23. UCZNIOWIE SZKÓŁ ŚREDNICH OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH WEDŁUG KLAS

Typy szkół Klasy	1922–1923	1928–1929	1932–1933	1936–1937	1937/38 Ogółem	1937/38 w szkołach państwowych	prywatnych samorząd.	prywatnych innych
	w tysiącach							
Gimnazja[a]	113.7	112.6	103.2	158.4	181.3	94.0	9.6	77.7
Klasa I	35.8	25.1	26.6	51.2	58.2	28.7	3.3	26.2
II	33.2	32.2	30.7	43.6	49.0	25.9	2.6	20.5
III	25.3	28.8	23.3	37.3	41.4	22.0	2.1	17.3
IV	19.4	26.5	22.6	26.3	32.7	17.4	1.6	13.7
Licea[b]	24.1	41.0	40.2	42.2	40.1	22.6	1.7	15.8
Klasa I	14.3	22.0	20.8	24.5	18.5	11.0	0.8	6.7
II	9.8	19.0	19.4	17.7	21.6	11.6	0.9	9.1

a–b Włączono klasy dawnego ustroju: *a*—III—VI, *b* — VII i VIII.

TABL. 24. ŚWIADECTWA UKOŃCZENIA GIMNAZJÓW OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH W ROKU SZKOLNYM 1936/37

Płeć	Ogółem	Gimnazja państwowe	Gimnazja prywatne samorząd	Gimnazja prywatne inne	Eksterni
Ogółem	22 022	12 799	1 020	8 096	107
Chłopcy	12 191	8 619	460	3 025	87
Dziewczęta	9 831	4 180	560	5 071	20

TABL. 25. ŚWIADECTWA DOJRZAŁOŚCI SZKÓŁ ŚREDNICH OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH DAWNEGO USTROJU

Wyszczególnienie	1922–1923	1926–1927	1928–1929	1932–1933	1934–1935	1936/37 Ogółem	1936/37 mężczyźni	1936/37 kobiety
Ogółem	8 054	12 947	14 835	15 844	13 730	15 165	9 336	5 829
Abiturienci szkół:								
państwowych	4 996	7 268	7 731	7 654	7 354	7 909	5 790	2 119
prywatnych:								
samorządowych	106	521	636	811	626	635	326	309
innych	2 952	4 941	5 389	6 119	4 840	5 471	2 343	3 128
Eksterni	.	217	1 079	1 260	910	1 150	877	273

TABL. 26. SZKOŁY KSZTAŁCENIA NAUCZYCIELI

Typy szkół	Liczba szkół 1922/23	Liczba szkół 1928/29	Liczba szkół 1937/38	Uczniowie w tysiącach 1922/23	Uczniowie w tysiącach 1928/29	Uczniowie w tysiącach 1937/38
Seminaria nauczycielskie	174	209	×	26,1	36,8	×
państwowe	112	119	×	18,3	21,2	×
prywatne: samorządowe	4	} 90	×	0,5	} 15,6	×
inne	58		×	7,3		×
Licea pedagogiczne	×	×	38	×	×	1,7
Pedagogia	×	3	11	×	0,2	1,1
Seminaria dla wychow. przedszk.	16	16	19	0,6	0,8	1,7
państwowe	8	8	8	0,3	0,4	0,9
prywatne	8	8	11	0,3	0,4	0,8
Seminaria naucz. gospodarstwa	.	7	6	.	0,4	0,3
państwowe	.	3	2	.	.	0,2
prywatne	.	4	4	.	.	0,1

TABL. 27. ŚWIADECTWA UKOŃCZENIA SZKÓŁ KSZTAŁCENIA NAUCZYCIELI

Typy szkół	1928–1929	1932–1933	1934–1935	1936/37 Ogółem	1936/37 mężczyźni	1936/37 kobiety
Seminaria nauczycielskie	5 480	5 232	4 184	754	470	284
w tym eksterni	215	293	66	.	.	.
Pedagogia	3	155	161	187	74	113
Seminaria dla wychow. przedszk.	236	254	297	380	×	380
w tym eksternistki	.	6	51	.	×	.
Seminaria naucz. gospodarstwa	87	174	115	93	×	93

TABL. 28. SZKOŁY I KURSY ZAWODOWE

Właściciele szkół / Kierunek wykształcenia	Liczba szkół 1928–1929	Liczba szkół 1932–1933	Liczba szkół 1937–1938	Uczniowie w tysiącach 1928–1929	Uczniowie w tysiącach 1932–1933	Uczniowie w tysiącach 1937/38 Ogółem	Uczniowie w tysiącach 1937/38 mężczyźni	Uczniowie w tysiącach 1937/38 kobiety
Ogółem	720[a]	747	764	67,0[a]	68,8	106,4	55,6	50,8
Szkoły	477	474	510	56,3	56,2	91,0	48,3	42,7
Kursy	243	273	254	10,7	12,6	15,4	7,3	8,1
Państwowe	94	117	125	20,9	21,8	32,0	20,9	11,1
Prywatne: samorządowe	28	33	27	5,6	5,4	7,1	3,2	3,9
inne	598	597	612	40,5	41,6	67,3	31,5	35,8
Zakłady posiad. wydziały[b]:								
Rolnicze	.	22	17	1,9	1,7	1,8	1,6	0,2
Przemysłowe i rzemieśl.	.	396	393	33,5	32,9	48,2	27,2	21,0
Handlowe i administr.	.	263	261	24,2	24,4	43,6	20,5	23,1
Komunikacyjne	.	42	47	4,3	4,7	5,7	5,6	0,1
Miernicze i melioracyjne	.	12	7	0,8	1,0	0,6	0,6	0,0
Gospodarstwa domowego i usług osobistych	.	63	99	2,3	2,8	5,1	0,1	5,0
Służby zdrowia	.	14	11	.	1,3	1,4	×	1,4

a Bez szkół służby zdrowia. *b* Zakład posiadający 2 lub więcej wydziałów wymienionych w tablicy, liczony jest parokrotnie.

TABL. 29. WYDZIAŁY I UCZNIOWIE SZKÓŁ I KURSÓW ZAWODOWYCH WEDŁUG KIERUNKU WYKSZTAŁCENIA

Właściciele szkół Koedukacja Kierunek wykształcenia	1928–1929	1936–1937	1937/38						
			Ogółem	Wydziały o czasie trwania nauki: 2-letnim i dłuższym, o poziomie niższym	gimnazjalnym	licealnym	rocznym, o poziomie I	II	Kursy
			Liczba wydziałów						
Ogółem	1 093[a]	1 216	1 320	138	453	104	114	25	486
W szkołach:									
państwowych . .	.	342	360	35	160	57	19	7	82
prywatnych:									
samorządowych .	.	61	63	2	41	3	10	3	4
innych	.	813	897	101	252	44	85	15	400
męskich	.	359	366	75	174	48	7	—	62
żeńskich	.	529	534	62	143	27	78	10	214
koedukacyjnych . .	.	328	420	1	136	29	29	15	210
Rolnictwo	29	30	20	—	11	7	—	—	2
Przemysł i rzemiosło	660	676	723	133	258	30	20	1	281
w tym: metal. i mechan.	125	156	167	28	82	17	2	1	37
włókienniczy .	57	59	70	2	20	—	3	—	45
drzewny . . .	78	54	52	31	17	—	—	—	4
odzieżowy . .	300	326	351	61	99	1	13	—	177
budowlany . .	25	30	32	8	11	10	—	—	3
Handel i administracja	292	304	352	—	150	38	31	15	118
Komunikacja	41	42	60	1	18	9	—	—	32
Miernictwo i meliorac.	14	10	10	—	3	4	—	—	3
Gospodarstwo domowe i usługi osobiste . .	57	141	143	4	8	9	63	9	50
Służba zdrowia . . .	.	13	12	—	5	7	—	—	—
			Uczniowie w tysiącach						
Ogółem	67,0[a]	90,8	106,4	10,2	62,6	8,4	4,8	1,1	19,3
Chłopcy	.	47,5	55,6	5,2	35,0	5,1	1,1	0,4	8,8
Dziewczęta . . .	.	43,3	50,8	5,0	27,6	3,3	3,7	0,7	10,5
W szkołach:									
państwowych . . .	20,9	28,7	32,0	2,4	21,5	4,4	0,7	0,4	2,6
prywatnych:									
samorządowych .	5,6	6,2	7,1	0,1	5,7	0,4	0,7	0,1	0,1
innych . .	40,5	55,9	67,3	7,7	35,4	3,6	3,4	0,6	16,6
męskich	.	31,6	34,9	5,2	23,0	3,4	0,3	—	3,0
żeńskich	.	28,7	30,9	5,0	15,5	1,9	2,8	0,2	5,5
koedukacyjnych . .	.	30,5	40,6	0,0	24,1	3,1	1,7	0,9	10,8
Rolnictwo	1,9	2,0	1,8	—	1,2	0,5	—	—	0,1
Przemysł i rzemiosło	33,5	43,1	48,2	10,0	26,8	2,1	0,8	0,1	8,4
w tym: metal. i mechan.	11,5	16,0	19,2	3,0	12,1	1,5	0,1	0,1	2,4
włókienniczy .	1,6	2,4	2,7	0,0	1,4	—	0,1	—	1,2
drzewny . . .	2,4	2,2	2,4	1,4	0,9	—	—	—	0,1
odzieżowy . .	11,3	17,6	19,2	5,0	9,6	0,1	0,6	—	3,9
budowlany . .	3,0	1,9	1,8	0,4	0,8	0,4	—	—	0,2
Handel i administracja	24,2	34,7	43,6	—	29,9	3,8	1,9	0,8	7,2
Komunikacja	4,3	4,3	5,7	0,0	3,3	0,7	—	—	1,7
Miernictwo i meliorac.	0,8	0,6	0,6	—	0,2	0,2	—	—	0,2
Gospodarstwo domowe i usługi osobiste . .	2,3	4,7	5,1	0,2	0,5	0,4	2,1	0,2	1,7
Służba zdrowia . . .	.	1,4	1,4	—	0,7	0,7	—	—	—

a Bez szkół służby zdrowia.

Uwaga. Ob. uwagę pod tabl. 31, str. 330.

TABL. 30. KANDYDACI I NOWOPRZYJĘCI DO KLAS POCZĄTKOWYCH SZKÓŁ ZAWODOWYCH

Płeć Poziom nauki Kierunek wykształcenia	Kandydaci[a]				Nowoprzyjęci[a]			
	Ogółem		w tym szkoły państw.		Ogółem		w tym szkoły państw.	
	1936–1937	1937–1938	1936–1937	1937–1938	1936–1937	1937–1938	1936–1937	1937–1938
	w tysiącach							
Ogółem	**50.3**	**60.8**	19.2	24.0	34.9	40.4	10.8	12.2
Chłopcy	26.9	33.8	12.8	16.5	17.4	19.9	7.3	8.0
Dziewczęta	23.4	27.0	6.4	7.5	17.5	20.5	3.5	4.2
Wydziały 2 i więcej letnie:								
poziom: niższy	4.3	5.9	1.2	1.2	3.7	4.7	1.0	0.9
gimnazjalny	37.5	41.5	15.3	17.4	23.9	25.1	7.7	7.6
licealny	3.3	6.9	1.5	4.2	2.5	4.8	1.0	2.6
Wydziały roczne: I	4.1	5.3	0.7	0.8	3.9	4.7	0.8	0.7
II	1.1	1.2	0.5	0.4	0.9	1.1	0.3	0.4
Rolnictwo	1.1	1.1	1.0	1.0	0.9	0.7	0.7	0.6
Przemysł i rzemiosło	22.7	28.9	10.0	13.1	15.1	17.2	5.8	6.5
Handel i administracja	19.8	23.4	4.5	6.1	14.4	17.6	2.5	3.3
Komunikacja	2.8	3.1	2.5	2.7	1.2	1.2	0.9	0.9
Miernictwo i melioracja	0.2	0.2	0.2	0.2	0.1	0.2	0.1	0.2
Gosp. dom. i usł. osob.	2.6	3.1	0.5	0.6	2.5	2.9	0.5	0.5
Służba zdrowia	1.1	1.0	0.5	0.3	0.7	0.6	0.3	0.2

a Bez przeniesień z jednej szkoły do drugiej; nowoprzyjęci na początku roku szkolnego.

U w a g a. Ob. uwagę pod tabl. 31.

TABL. 31. ABSOLWENCI SZKÓŁ I KURSÓW ZAWODOWYCH

Właściciele szkół Poziom nauki Kierunek wykształcenia	1928–1929	1932–1933	1935–1936	1936/37		
				Ogółem	mężczyźni	kobiety
Ogółem	**13 302**[a]	**22 306**	**24 511**	**34 509**	**17 273**	**17 236**
Szkoły:						
państwowe	3 897	5 345	6 355	8 430	3 815	4 615
prywatne: samorządowe	1 118	1 630	1 664	1 687	607	1 080
inne	8 287	15 331	16 492	24 392	12 851	11 541
Wydziały 2 i więcej letnie:						
poziom: niższy	.	.	1 184	1 446	869	577
gimnazjalny	.	.	9 221	10 565	5 582	4 983
licealny	.	.	1 515	1 630	896	734
Wydziały roczne: I	.	.	2 096	2 855	654	2 201
II	.	.	531	648	246	402
Kursy	2 731	8 532	9 964	17 365	9 026	8 339
Rolnictwo	255	483	550	323	281	42
Przemysł i rzemiosło	7 186[b]	9 471	11 275	15 974	8 636	7 338
Handel i administracja	4 891	7 281	7 449	10 181	4 409	5 772
Komunikacja	848	2 606	2 952	3 942	3 758	184
Miernictwo i melioracja	122	368	240	156	143	13
Gosp. dom. i usługi osob.	.[c]	1 565	1 502	3 467	46	3 421
Służba zdrowia	.	532	543	466	—	466

a Bez szkół służby zdrowia. *b* Łącznie z gospodarstwem domowym i usługami osobistymi. *c* Podano łącznie z przemysłem i rzemiosłem.

U w a g a. Poziom wydziałów określono na podstawie wymaganego cenzusu od nowowstępujących. W grupie wydziałów 2 i więcej letnich: poziom niższy — wymagany cenzus 4–5 klas szkoły powszechnej, poziom gimnazjalny — 6–7 klas szkoły powszechnej, poziom licealny — gimnazjum ogólnokształcącego (6 kl. szkoły średniej ogólnokształcącej dawnego ustroju). W grupie wydziałów rocznych: poziom I — wymagany cenzus ukończenia szkoły powszechnej bez względu na stopień organizacyjny, poziom II — co najmniej gimnazjum ogólnokształcące (6 klas szkoły średniej ogólnokształcącej dawnego ustroju). Kursy nie określają na ogół warunków wymaganego wykształcenia.

TABL. 32. LUDOWE SZKOŁY ROLNICZE

Lata szkolne Właściciele szkół	Liczba szkół	Uczniowie w tys.
Ogółem . 1928/29	127	5,2
1937/38	**169**	**6,7**
Szkoły: państwowe .	52	2,0
publiczne .	92	3,9
prywatne . .	25	0,8
męskie . . .	95	4,1
żeńskie . . .	70	2,4
koedukacyjne	4	0,2

TABL. 33. SZKOŁY ZAWODOWE DOKSZTAŁCAJĄCE

Lata szkolne Szkoły	Liczba szkół	Uczniowie w tys.
Ogółem . 1927/28	573	90,4
1937/38	**628**	**110,1**
W miastach	554	104,0
Na wsi	74	6,1
Publiczne	579	102,9
Prywatne	49	7,2
Męskie	358	54,8
Żeńskie	60	11,9
Koedukacyjne . . .	210	43,4

TABL. 34. SZKOŁY ARTYSTYCZNE

A. Szkoły artystyczne (bez szkół państwowych o poziomie wyższym)

Lata szkolne Typy szkół	Liczba szkół		Uczniowie szkół uwzgl.		
	Ogółem	uwzględn.	Ogółem	mężczyźni	kobiety
Ogółem 1934/35	165	125	10 167	3 919	6 248
1937/38	**185**	**170**	**11 913**	**4 767**	**7 146**
w tym prywatne	181	166	11 259	4 416	6 843
Plastyczne[a]	24	19	988	546	442
Muzyczne	132	126	9 642	4 177	5 465
Tańca artystycznego . .	28	25	1 283	44	1 239
Dramatyczne	1	—	—	—	—

B. Szkoły artystyczne państwowe o poziomie wyższym

Lata szkolne Typy szkół	Liczba		Uczniowie		
	szkół	wydziałów	Ogółem	mężczyźni	kobiety
Ogółem 1934/35	7	33	2 019	1 261	758
1937/38	**7**	**33**	**2 208**	**1 461**	**747**
Sztuk pięknych[b]	3	8	692	426	266
Muzyczne	3	23	1 438	988	450
Dramatyczne	1	2	78	47	31

[a] Łącznie ze szkołami sztuk zdobniczych i przemysłu artystycznego uwzględnionymi również w tablicach dotyczących szkół i kursów zawodowych.
[b] Dane zostały również uwzględnione w tablicach szkolnictwa wyższego.

TABL. 35. STUDENCI SZKÓŁ WYŻSZYCH WEDŁUG KIERUNKU STUDIÓW I ROKU STUDIÓW (KURSU) W ROKU AKADEMICKIM 1937/38

Kierunek studiów	Ogółem[a]	Rok studiów (kurs)					
		I	II	III	IV	V	VI
Teologia i prawo kanoniczne . .	867	194	159	171	168	175	×
Prawo i nauki polityczne	12 629	4 748	3 502	2 538	1 841	×	×
Medycyna	3 872	773	659	562	585	648	645
Farmaceutyka	1 182	333	299	212	338	×	×
Weterynaria	803	222	153	153	135	140	×
Dentystyka	481	127	123	108	123	×	×
Rolnictwo	2 463	783	531	464	685	×	×
Technika	7 459	1 639	1 854	1 409	2 288	269	×
Sztuki piękne	557	109	174	83	149	42	×
Nauki handlowe	4 288	2 174	1 190	885	39	×	×
Wychowanie fizyczne	201	69	72	60	×	×	×
Dziennikarstwo	262	149	67	46	×	×	×
Nauki judaistyczne	72	29	32	6	5	×	×

[a] Studenci o wiadomym podziale według roku studiów (kursu).

TABL. 36. WYDZIAŁY, STUDENCI I WOLNI SŁUCHACZE SZKÓŁ WYŻSZYCH

Właściciele szkół Kierunek studiów	Liczba wydziałów			Studenci i wolni słuchacze (w tysiącach)					
				ogółem			w tym kobiety		
	1928–1929	1933–1934	1937–1938	1928–1929	1933–1934	1937–1938	1928–1929	1933–1934	1937–1938
Ogółem	82	88	93	43,6	49,6	48,0	11,9	14,1	13,6
Szkoły: państwowe	59	63	61	37,9	43,0	37,5	10,3	12,0	10,3
prywatne	23	25	32	5,7	6,6	10,5	1,6	2,1	3,3
Teologia i prawo kanoniczne . .	8	8	8	1,0	1,0	1,0	0,0	0,0	0,0
Prawo i nauki polityczne . . .	12	13	14	11,0	15,3	13,2	1,2	2,6	2,4
Medycyna . . .	5	5	5	3,8	4,2	3,9	0,7	0,8	0,8
Farmaceutyka .	4	5	5	0,8	1,3	1,2	0,4	0,7	0,6
Weterynaria . .	2	2	2	0,7	0,9	0,8	0,0	0,0	0,1
Dentystyka . .	1	1	1	0,4	0,5	0,5	0,4	0,4	0,3
Filozofia	15	18	21	13,6	12,6	12,0	7,5	7,3	6,4
Rolnictwo . . .	7	7	8	1,8	2,6	2,4	0,3	0,5	0,6
Technika . . .	14	11	11	6,3	7,2	7,6	0,3	0,4	0,5
Sztuki piękne . .	9	10	8	0,7	0,6	0,7	0,2	0,3	0,3
Nauki handlowe .	4	5	5	3,4	2,9	4,3	0,9	0,8	1,4
Wychow. fizyczne	1	2	2	0,1	0,3	0,2	—	0,2	0,1
Dziennikarstwo .	—	1	1	—	0,2	0,3	—	0,1	0,1
Nauki judaistycz.	—	—	2	—	—	0,1	—	—	0,0

Uwaga. W 1937/38 r. ogólna liczba słuchaczy jest niższa od sumy na poszczególnych kierunkach studiów o 0,2 tys. słuchaczy zapisanych równocześnie na dwu kierunkach studiów (głównie słuchacze studiów specjalnych przy Wydziale Prawa Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie).

TABL. 37. WYDZIAŁY, KATEDRY, STUDENCI I WOLNI SŁUCHACZE SZKÓŁ WYŻSZYCH PAŃSTWOWYCH I PRYWATNYCH

Kierunek studiów	Szkoły państwowe						Szkoły prywatne			
	Liczba wydziałów		Liczba katedr		Studenci i wolni słuchacze w tys.		Liczba wydziałów		Studenci i wolni słuchacze w tys.	
	1933–1934	1937–1938	1933–1934	1937–1938	1933–1934	1937–1938	1933–1934	1937–1938	1933–1934	1937–1938
Ogółem	63	61	794	782	43,0	37,5	25	32	6,6	10,5
Teologia i prawo kanoniczne .	6	6	62	58	1,0	1,0	2	2	0,0	0,0
Prawo i nauki polityczne . .	5	5	84	76	12,7	9,6	8	9	2,6	3,6
Medycyna . . .	5	5	121[a]	117[a]	4,2	3,9	—	—	—	—
Farmaceutyka .	5	5	.	.	1,3	1,2	—	—	—	—
Weterynaria . .	2	2	23	26	0,9	0,8	—	—	—	—
Dentystyka . .	1	1	4	4	0,5	0,5	—	—	—	—
Filozofia	9	9	247[b]	244[b]	11,7	9,8	9	12	0,9	2,2
Rolnictwo . . .	7	7	83	84	2,6	2,4	—	1	—	0,0
Technika . . .	11	11	138	143	7,2	7,6	—	—	—	—
Sztuki piękne . .	10	8	32	30	0,6	0,7	—	—	—	—
Nauki handlowe	—	—	—	—	—	—	5	5	2,9	4,3
Wychow. fizycz.	2	2	.	.	0,3	0,2	—	—	—	—
Dziennikarstwo	—	—	—	—	—	—	1	1	0,2	0,3
Nauki judaistycz.	—	—	—	—	—	—	—	2	—	0,1

a Łącznie z wychowaniem fizycznym i częściowo z farmaceutyką *b* Częściowo łącznie z farmaceutyką.

Uwaga. Ob. uwagę pod tabl. 36.

TABL. 38. KANDYDACI I NOWOPRZYJĘCI W SZKOŁACH WYŻSZYCH

Właściciele szkół Kierunek studiów	Kandydaci[a]		Nowoprzyjęci[a]					
			Ogółem		w tym			
					kobiety		rozpoczynający studia	
	1933–1934	1937–1938	1933–1934	1937–1938	1933–1934	1937–1938	1933–1934	1937–1938
Ogółem	**18 439**	**20 151**	**13 337**	**15 580**	**4 038**	**4 740**	**12 312**	**12 728**
Szkoły: państwowe .	15 616	14 915	10 925	10 908	3 258	3 261	9 977	8 714
prywatne . .	2 823	5 236	2 412	4 672	780	1 479	2 335	4 014
Teologia i prawo kanon.	340	302	295	296	4	2	269	228
Prawo i nauki polityczne	5 570	5 077	4 552	4 655	804	1 000	4 151	3 595
Medycyna	2 063	2 043	786	790	177	170	715	674
Farmaceutyka	729	637	298	313	149	188	257	235
Weterynaria	351	353	212	218	17	13	201	180
Dentystyka	532	542	117	118	91	87	113	69
Filozofia	4 240	4 863	3 688	4 311	2 088	2 066	3 441	3 578
Rolnictwo	812	889	684	818	150	235	618	683
Technika	2 087	2 491	1 265	1 374	83	93	1 167	1 095
Sztuki piękne	194	240	126	149	48	54	119	141
Nauki handlowe . . .	1 210	2 421	1 116	2 276	334	704	1 065	2 004
Wychowanie fizyczne .	203	85	90	62	49	37	88	46
Dziennikarstwo . . .	108	172	108	171	44	81	108	171
Nauki judaistyczne . .	—	36	—	29	—	10	—	29

a Łącznie z przeniesieniami z innych szkół wyższych.

TABL. 39. STUDENCI PAŃSTWOWYCH SZKÓŁ WYŻSZYCH WEDŁUG KIERUNKU I STANU STUDIÓW

Lata akademickie Kierunek studiów		Studenci odbywający studia				
		bez opóźnienia[a]	z opóźnieniem[a]			
			1-rocznym	2-letnim	3-letnim	4-letnim i większym
		w odsetkach ogólnej liczby studentów				
Ogółem[b,c] . . .	1933/34	48,9	26,1	11,0	5,2	8,8
	1937/38	**42,8**	**25,2**	**12,2**	**7,5**	**12,3**
Teologia[c]		70,7	19,3	6,0	1,0	3,0
Prawo		40,3	31,2	13,3	7,0	8,2
Medycyna		79,6	15,4	3,3	0,8	0,9
Farmaceutyka		57,7	28,2	8,2	2,7	3,2
Weterynaria		64,1	25,1	7,1	1,6	2,1
Dentystyka		74,2	20,9	3,1	0,9	0,9
Rolnictwo		53,8	24,7	8,7	5,2	7,6
Technika		14,1	24,3	18,9	14,6	28,1
Sztuki piękne		48,9	22,8	13,9	5,7	8,7
Wychowanie fizyczne . .		77,9	21,3	0,8	—	—

a W stosunku do terminów przewidzianych regulaminami studiów, bez uwzględnienia studentów nowoimmatrykulowanych w danym roku akademickim. b Bez filozofii. c Bez wydziałów teologii katolickiej i teologii ewangelickiej Uniwersytetu Józefa Piłsudskiego w Warszawie.

TABL. 40. STUDENCI I WOLNI SŁUCHACZE SZKÓŁ WYŻSZYCH WEDŁUG WYZNANIA

Kierunek studiów	Lata akademickie	Ogółem w tys.	Wyznanie[a] rzymskokat. obrz łac.	rzymskokat. obrz. gr.kat.	prawosławne	ewangelickie	mojżeszowe	inne
			w tysiącach					
Ogółem	1928/29	43,6	30,0	2,0	0,8	1,1	8,7	0,2
	1932/33	51,8	37.1	2,0	1,2	1,4	9.7	0,2
	1937/38	**48,0**	**38,9**	**1,6**	**1,4**	**1,2**	**4,8**	**0,1**
			w odsetkach ogółu słuchaczy					
Ogółem	1928/29	43.6	70,1	4,6	1,9	2,5	20,4	0,5
	1932/33	51,8	72.0	4,0	2,3	2,6	18,8	0,3
	1937/38	**48,0**	**80,9**	**3,3**	**3,0**	**2,6**	**10.0**	**0,2**
Prawo i nauki polit.	1928/29	11,0	64,3	5,2	1,0	1,3	27,7	0,5
	1932/33	15,9	65,2	5,1	1,7	1,5	26,2	0,3
	1937/38	13,2	86,2	3,6	1,8	1,6	6,5	0,3
Medycyna	1928/29	3,8	70,7	6,0	2,3	2,5	17,9	0,6
	1932/33	4,2	71.1	4,0	3,5	2,6	18,4	0,4
	1937/38	3,9	77,6	3,6	4,6	3,0	10,9	0,3
Filozofia	1928/29	13,6	63.9	5,3	1,3	2,5	26,4	0,6
	1932/33	13,3	68.6	3,4	2,0	3,3	22,3	0,4
	1937/38	12,0	74.7	2,7	2,9	3,0	16,4	0,3
Technika	1928/29	6,3	78.9	3,5	2,5	3,1	11,6	0,4
	1932/33	7,7	79,2	2,9	3,0	2,6	12,1	0,2
	1937/38	7,6	81,5	2,8	3,6	2,4	9,5	0,2
Nauki handlowe	1928/29	3,4	78,2	2,1	0,9	3,2	15,4	0,2
	1932/33	3,5	82,3	3,3	0,9	4,1	9,1	0,3
	1937/38	4,3	85,1	4,0	1,1	3,5	6,3	0,0
Inne	1928/29	5,5	81,6	3,9	5,1	3,6	5,6	0,2
	1932/33	7,2	80.8	3,7	3,8	3,3	8,2	0,2
	1937/38	7,2	80,5	3.6	4,7	3,2	7,8	0,2

a Brak danych o wyznaniu: w 1928/29 r. dla 0,8 tys., w 1932/33 r. dla 0,2 tys.
Uwaga. Ob. uwagę pod tabl. 36, str. 332.

TABL. 41. DYPLOMY UKOŃCZENIA SZKÓŁ WYŻSZYCH

Rodzaje dyplomów Kierunek studiów	1922--1923[a]	1928--1929	1932--1933	1935--1936	1936/37 Ogółem	1936/37 mężczyźni	1936/37 kobiety
Dyplomy niższych stopni naukow.	**2 173**	**4 212**	**6 482**	**6 450**	**6 114**	**4 417**	**1 69**
w tym dyplomy doktorskie[b]	.	.	518	21	26	24	2
Szkoły: państwowe	2 173	3 946	5 792	5 654	5 333	3 868	1 465
prywatne	.	266	690	796	781	549	232
Ważniejsze kierunki studiów:							
prawo i nauki polityczne	611	1 560	1 824	2 018	2 027	1 699	32
medycyna	649	788	552	535	520	420	10
farmaceutyka	139	164	193	261	277	122	15
weterynaria	56	59	142	128	136	134	2
dentystyka	194	97	114	136	85	24	61
filozofia	—	491	1 826	1 292	1 301	564	737
rolnictwo	193	236	389	433	361	278	83
technika	252	548	727	834	667	640	27
nauki handlowe	—	170	498	526	448	326	122
Dyplomy doktorskie[c]	**97**	**121**	**107**	**147**	**233**	**209**	**24**
w tym: prawo	6	19	30	24	40	37	3
filozofia	74	63	32	43	70	58	12
Dyplomy zagran. nostryfikowane	.	.	**140**	**147**	**89**	**83**	6
w tym: medycyna	.	.	77	70	33	31	2
dentystyka	.	.	8	23	5	3	2
technika	.	.	18	34	29	29	—

a Szkoły państwowe. b—c Według przepisów: b—dawnych, c—nowych.

TABL. 42. DYPLOMY UKOŃCZENIA SZKÓŁ WYŻSZYCH WEDŁUG CZASU TRWANIA STUDIÓW

Lata akademickie Kierunek studiów	Dyplomy wydane po latach studiów					
	3 i 4	5	6	7	8	9 i więcej
	w °/₀ ogólnej liczby wydanych dyplomów					
Ogółem *a* 1932/33	19,5	17,8	17,4	14,4	9,6	21,3
1936/37	**16,6**	**21,5**	**18,2**	**16,3**	**10,1**	**17,3**
Szkoły: państwowe	14,0	21,5	18,9	17,2	10,7	17,7
prywatne	34,8	21,9	13,1	9,7	6,3	14,2
Ważniejsze kierunki studiów:						
teologia i prawo kanoniczne .	21,2	23,9	12,7	7,0	9,1	26,1
prawo i nauki polityczne . . .	28,6	30,8	18,1	10,7	5,6	6,2
medycyna	—	0,2	9,0	48,1	21,2	21,5
farmaceutyka	11,5	56,0	25,6	4,7	1,1	1,1
weterynaria	—	2,2	30,9	26,5	25,0	15,4
dentystyka	88,3	9,4	2,3	—	—	—
filozofia	9,0	18,1	21,8	16,1	10,2	24,8
rolnictwo	6,1	28,5	28,3	14,1	8,6	14,4
technika	0,6	3,8	13,0	19,3	19,8	43,5
nauki handlowe	29,4	20,1	14,7	11,0	8,3	16,5

a Łącznie z dyplomami doktorskimi według dawnych przepisów. Przy obliczaniu czasu trwania studiów nie brano pod uwagę przerw w nauce.

TABL. 43. OSOBY, KTÓRE OTRZYMAŁY DYPLOMY UKOŃCZENIA SZKÓŁ WYŻSZYCH, WEDŁUG WYZNANIA

Rodzaje dyplomów Lata akademickie Kierunek studiów	Ogółem	Wyznanie					
		rzymskokat.		prawosławne	ewangelickie	mojżeszowe	inne
		obrz. łac.	obrz. gr kat.				
Dyplomy niższych stopni nauk. *a*							
1932/33	6 482	4 560	286	129	139	1 353	15
1935/36	6 450	4 751	236	143	173	1 136	11
1936/37	**6 114**	**4 628**	**244**	**170**	**138**	**911**	**23**
Szkoły: państwowe	5 333	3 950	215	158	123	866	21
prywatne	781	678	29	12	15	45	2
Ważniejsze kierunki studiów:							
prawo i nauki polityczne . .	2 027	1 452	89	35	31	414	6
medycyna	520	358	22	29	12	97	2
farmaceutyka	277	211	9	3	9	44	1
weterynaria	136	103	13	5	3	12	—
dentystyka	85	60	4	5	1	15	—
filozofia	1 301	956	42	24	37	233	9
rolnictwo	361	312	18	8	7	13	3
technika	667	546	17	17	18	67	2
nauki handlowe	448	403	19	3	11	12	—
Dyplomy doktorskie *b* 1932/33	107	84	1	1	5	16	—
1935/36	147	100	5	3	5	34	—
1936/37	**233**	**155**	**7**	**6**	**6**	**59**	—
w tym: prawo	40	19	2	1	1	17	—
filozofia	70	49	1	3	2	15	—
Dyplomy zagran. nostryfikowane *c*							
1932/33	140	13	27	4	2	94	—
1935/36	147	33	8	2	8	95	1
1936/37	**89**	**31**	**9**	**4**	**4**	**40**	**1**
w tym: medycyna	33	—	2	1	—	29	1
dentystyka	5	2	—	—	—	3	—
technika	29	17	4	1	2	5	—

a Ob. uwagę *a* pod tabl. 42. *b* Według nowych przepisów. *c* Szkoły państwowe.

TABL. 44. STYPENDIA AKADEMICKIE

Wyszczególnienie	1936–1937	1937/38								
		Ogółem	Szkoły		Miasta					
			państwowe	prywatne	Warszawa	Lublin	Wilno	Poznań	Kraków	Lwów
Stypendia i pożyczki ogółem										
Liczba stypendiów i pożyczek . . .	10286	10275	9 116	1 159	3 347	643	600	736	1 718	3 231
%[a] .	*21,6*	*21,9*	*24,7*	*11,6*	*16,6*	*50,2*	*18,6*	*13.2*	*23,3*	*35,8*
Sumy w tys. *zł* .	2280,3	2539,7	2192,9	346,8	1131,9	98,1	161,7	181,7	391,2	575,1
Fundusz Państwowych Stypendiów Akademickich[b]										
Stypendia										
Liczba osób:										
zgłoszonych . .	5 764	5 951	5 352	599	2 223	83	481	631	1 163	1 370
uwzględnionych	2 584	2 564	2 312	252	976	29	280	282	454	543
%[c] .	*44,8*	*43,1*	*43,2*	*42,1*	*43,9*	*34,9*	*58,2*	*44,7*	*39,0*	*39,6*
Stypendia: pełne .	110	135	115	20	120	—	—	9	5	1
50% .	1 590	1 628	1 508	120	617	27	124	128	331	401
25%	884	801	689	112	239	2	156	145	118	141
Sumy w tys. *zł* .	1339,8	1358,1	1233,4	124,7	565,9	16,8	120,3	131,0	240.0	284,1
Przeciętne stypendium w zł . . .	*518,5*	*529,7*	*533,5*	*494,8*	*579,8*	*579,3*	*420,6*	*464,5*	*528,6*	*523,2*
Pożyczki										
Liczba osób:										
zgłoszonych . .	10863	11737	11737	—	3 630	—	814	613	2 292	4 388
uwzględnionych	6 023	5 606	5 606	—	1 702	—	271	351	1 075	2 207
%[c] .	*55,4*	*47,8*	*47,8*	—	*46,9*	—	*33,3*	*57,3*	*46,9*	*50,3*
Sumy w tys. *zł* . .	291,2	287,6	287,6	—	107,9	—	22,0	25,8	56,4	75,5
Przeciętna pożyczka w zł .	*48,4*	*51,3*	*51,3*	—	*63,4*	—	*81,3*	*73,3*	*52,5*	*34,2*
Inne fundusze[d]										
Liczba stypendiów	1 679	2 105	1 198	907	669	614	49	103	189	481
Sumy w tys. *zł* .	649,3	894,0	671,9	222,1	458,1	81,3	19,4	24,9	94,8	215,5
Przeciętne stypendium w zł . . .	*387,9*	*424,7*	*560,9*	*244,9*	*684,8*	*132,4*	*395,7*	*242,5*	*501,3*	*448,0*

a Stosunek liczby osób otrzymujących stypendia lub pożyczki do ogólnej liczby studentów danej kategorii szkół lub miasta. *b* Bez stypendiów wypłacanych studentom Politechniki Gdańskiej. *c* Stosunek liczby osób uwzględnionych do liczby osób zgłoszonych. *d* Stypendia z innych funduszów państwowych, z funduszów samorządu, fundacji, instytucji społecznych itp.

Uwaga. Stypendia wypłacane z funduszu Państwowych Stypendiów Akademickich są zwrotne; wysokość pełnego stypendium wynosi zasadniczo 1 200 zł

TABL. 45. SZKOŁY DUCHOWNE NIEKTÓRYCH WYZNAŃ[a] W ROKU SZKOLNYM 1935/36

Wyznanie	Szkoły			Alumni		
	Ogółem	o poziomie		Ogółem	w szkołach o poziomie	
		średnim	wyższym		średnim	wyższym
Wyznanie rzymskokatolickie obrządku:						
łacińskiego[b] . . .	80	45	35	7 523	4 851	2 672
greckokatolickiego	9	4	5	988	389	599
Wyznanie prawosławne	2	2	—	202	202	—

a Bez wydziałów teologicznych na uniwersytetach. *b* Brak danych dla 8 zakładów (4 średnich i 4 wyższych). Łącznie z 18 zakładami, mającymi charakter szkół średnich ogólnokształcących.

B. Oświata pozaszkolna

Dane o analfabetyźmie ob. dział II, tabl. 23, 24 i 33, str. 28, 29 i 38

TABL. 46. ORGANIZACJA PRACY OŚWIATY POZASZKOLNEJ

Lata szkolne Okręgi szkolne	Instruktorzy: w kuratoriach	Instruktorzy: w inspektoratach	Komisje oświatowe: Ogółem	Komisje oświatowe: w tym powiatowe	Komisje oświatowe: w tym gminne	Pomoce naukowo-oświatowe[a]: Biblioteki podręczne: Liczba	Biblioteki podręczne: Tomy w tys.	Liczba lamp projekc. i kinematograf.	Przezrocza i filmy w tys.
Polska 1935/36[b]	40	132	1 350	169	724	829	83.3	408	29.4
1936/37[b]	40	135	2 091	178	999	492	102.3	423	22.8
1937/38	**49**	**140**	**2 130**	**194**	**1 286**	**465**	**111.5**	**431**[c]	**17.8**[c]
Warszawski . .	4	14	791	25	300	62	9.9	119	4.8
Lubelski . . .	3	12	347	18	293	38	5.8	23	0.1
Wileński . . .	4	21	243	20	222	21	9.7	38	0.3
Brzeski	5	14	41	12	28	160	11.9	69	0.7
Łucki	4	10	29	11	18	31	7.7	12	0.4
Poznański . .	4	11	182	8	120	45	8.1	.	.
Pomorski . . .	4	10	275	12	184	16	9.1	27	0.4
Woj. śląskie . .	11	8	2	2	—	42	7.1	94	10.5
Krakowski . . .	4	17	94	32	54	22	15.0	9	0.1
Lwowski . . .	6	23	126	54	67	28	27.2	40	0.5

a Własność władz szkolnych. *b* Bez m. st. Warszawy. *c* Bez danych dla Okręgu Szkolnego Poznańskiego.

TABL. 47. KURSY DOKSZTAŁCAJĄCE DLA DOROSŁYCH I MŁODOCIANYCH

Lata szkolne Województwa Podz. adm. obow. do dn. 31.III 1939 r.	Kursy	Słuchacze: Ogółem	Słuchacze: w tym kobiety	Słuchacze: wiek – lat: 18 i mniej	Słuchacze: wiek – lat: 19–21	Słuchacze: wiek – lat: 21 i więcej	Nauczyciele[a]	Godziny lekcyjne[b]
Polska . . 1935/36[c]	4 497	92 787	22 959	45 453	28 352	18 982	7 927	413 899
1936/37[c]	7 309	140 379	23 485	64 641	52 038	23 700	12 026	574 348
1937/38	**6 184**	**131 952**	**21 651**	**73 374**	**35 626**	**22 952**	**11 757**	**604 001**
M. st. Warszawa .	58	1 373	73	6	795	572	55	8 747
Warszawskie . . .	174	3 531	693	1 390	1 220	921	339	14 848
Łódzkie	167	4 944	689	2 054	1 260	1 630	336	15 399
Kieleckie	404	7 750	1 132	4 092	2 307	1 351	986	52 805
Lubelskie	166	3 740	855	1 584	1 273	883	256	13 654
Białostockie . . .	726	17 930	2 200	8 752	6 136	3 042	1 367	56 794
Wileńskie	400	4 509	647	1 591	2 405	513	765	43 992
Nowogródzkie . . .	686	7 721	716	4 150	2 684	887	1 120	59 323
Poleskie	850	19 012	1 187	10 791	6 115	2 106	1 352	78 875
Wołyńskie . . .	260	14 401	2 198	9 884	2 154	2 363	394	20 360
Poznańskie	730	18 770	4 951	11 781	4 337	2 652	1 537	66 320
Pomorskie	143	3 093	760	1 465	1 012	616	300	13 281
Śląskie	—	—	—	—	—	—	—	—
Krakowskie	350	6 766	1 150	3 113	1 522	2 131	711	45 854
Lwowskie	640	11 214	2 812	7 321	1 475	2 418	1 370	68 793
Stanisławowskie . .	182	2 913	577	2 321	236	356	348	18 631
Tarnopolskie . . .	248	4 285	1 011	3 079	695	511	521	26 325

a Nauczyciele wszelkich typów szkół, zatrudnieni na kursach dokształcających. *b* W roku szkolnym. *c* Bez m. st. Warszawy

TABL. 48. SZKOŁY WIECZOROWE, UNIWERSYTETY NIEDZIELNE I POWSZECHNE

Lata szkolne Województwa Podz. adm. obow. do dn. 31.III 1939 r.	Szkoły wieczorowe				Uniwersytety niedzielne	Uniwersytety powszechne		
	Szkoły	Kursy	Słuchacze: Ogółem	Słuchacze: w tym w wieku 19–21 lat		Uniwersytety	Kursy i zespoły	Słuchacze
Polska 1935/36[a]	61	128	3 656	1 251	443	115	184	8 553
1936/37[a]	61	358	6 711	1 484[b]	599	132	250	10 231
1937/38	**226**	**426**	**14646**	**2 438[c]**	**591**	**139**	**317**	**12 660**
M. st. Warszawa	30	139	6 649	743	—	8	69	1 058
Warszawskie	21	23	486	227	47	2	—	163
Łódzkie	23	52	1 459	234	70	14	17	1 711
Kieleckie	6	14	383	30	20	5	8	97
Lubelskie	29	34	710	237	106	6	9	479
Białostockie	7	7	573	90	26	14	4	1 502
Wileńskie	14	14	458	87	62	3	4	179
Nowogródzkie	10	13	302	44	18	1	2	42
Poleskie	11	31	669	211	10	11	14	864
Wołyńskie	2	2	49	20	11	—	—	—
Poznańskie	31	31	761	228	79	37	56	2 829
Pomorskie	22	23	596	165	41	11	14	616
Śląskie	—	—	—	—	10	16	103	2 527
Krakowskie	3	13	270	122	25	6	7	342
Lwowskie	12	24	983	.	23	5	10	251
Stanisławowskie	5	6	298	.	12	—	—	—
Tarnopolskie	—	—	—	—	31	—	—	—

a Bez m. st. Warszawy. *b* Bez województw zachodnich. *c* Bez województwa lwowskiego i stanisławowskiego.

TABL. 49. ŚWIETLICE, TEATRY LUDOWE, CHÓRY LUDOWE

Lata szkolne Województwa Podz. adm. obow. do dn. 31.III 1939 r.	Świetlice				Teatry ludowe		Chóry ludowe		
	Ogółem	w tym: powszechne	w tym: organizacyjne	w tym: międzyorganizacyjne	Zespoły[a]	Imprezy	Ogółem	w tym chóry wielogłosowe: chóry	w tym chóry wielogłosowe: członkowie
Polska 1935/36[b]	19370	3 145	14294	1 795	9 831	51 853	6 149	2 947	70 447
1936/37[b]	18331	3 194	13190	1 947	10 146	32 323	6 131	2 869	77 356
1937/38	**18636**	**2 673**	**13378**	**2 585**	**11 176**	**36 654**	**5 978**	**3 667**	**101583**
M. st. Warszawa	232	173	53	6	70	268	80	50	1 521
Warszawskie	686	136	432	118	512	1 350	216	87	3 120
Łódzkie	864	162	543	159	520	1 529	395	211	4 837
Kieleckie	1 156	194	886	76	488	1 638	358	97	2 609
Lubelskie	1 124	129	754	241	1 028	2 878	449	195	5 331
Białostockie	789	312	408	69	496	1 281	203	75	1 764
Wileńskie	761	211	476	74	523	1 559	190	62	2 155
Nowogródzkie	947	265	530	152	633	1 606	243	57	1 546
Poleskie	617	341	216	60	332	833	173	93	2 087
Wołyńskie	507	79	404	24	343	1 303	192	179	4 906
Poznańskie	1 026	205	758	63	1 431	2 909	477	343	11 433
Pomorskie	775	131	536	108	803	1 857	355	311	9 064
Śląskie	816	52	545	219	326	1 505	334	250	13 602
Krakowskie	1 347	107	1 178	62	871	3 245	606	350	8 673
Lwowskie	2 394	62	2 086	246	1 141	3 346	666	396	7 240
Stanisławowskie	2 420	58	2 184	178	754	4 225	592	541	15 262
Tarnopolskie	2 175	56	1 389	730	905	5 322	449	370	6 433

a Liczba teatrów ludowych obejmuje również teatry ludowe zrzeszone, które są podane w dziale XIX, tabl. 12, str. 346. *b* Bez m. st. Warszawy.

TABL. 50. PRZYSPOSOBIENIE ROLNICZE

A. Według organizacji prowadzących przysposobienie rolnicze

Organizacje	Przysposobienie rolnicze							
	rozpoczęto		zakończono					
	1937	1938	1933	1934	1935	1936	1937	1938
	Liczba zespołów							
Ogółem	**9 149**	**10 863**	**5 387**	**5 892**	**6 796**	**6 649**	**7 139**	**8 938**
Kat. Zw. Mł. Męs. i Żeń.	2 536	3 134	1 574	1 526	1 731	1 736	2 020	2 658
Małopol. Zw. Mł. Lud.	245	201	258	181	236	212	198	149
Silski Hospodar . . .	223	403	—	—	92	80	190	306
Wołyński Zw. Mł. Wiej.	375	356	147	164	196	210	244	274
Związek Młodej Wsi .	2 696	3 297	1 162	1 442	2 243	2 129	2 203	2 692
Zw. Mł. Ludowej[a] . . .	27	52	574	605	17	14	28	38
Zw. Mł. Wiej. R.P. – Wici	202	296	88	56	105	146	160	280
Związek Strzelecki . .	2 033	2 155	1 334	1 551	1 712	1 493	1 469	1 650
Organiz. niemłodzież. .	812	969	250	367	464	629	627	891
	Uczniowie							
Ogółem	**70 935**	**83 736**	**39 539**	**41 893**	**47 910**	**45 878**	**47 756**	**61 227**
Kat. Zw. Mł. Męs. i Żeń.	19 577	23 457	11 740	10 764	12 021	11 652	13 227	17 416
Małopol. Zw. Mł. Lud.	1 946	1 530	2 315	1722	1 872	1 573	1 412	1 056
Silski Hospodar . . .	2 500	4 327	—	—	773	722	1 678	2 926
Wołyński Zw. Mł. Wiej.	3 267	2 708	837	1 112	1 303	1 446	1 571	1 709
Związek Młodej Wsi . .	18 834	23 279	7 499	9 122	14 630	13 815	13 642	16 931
Zw. Mł. Ludowej[a] . .	212	454	4 241	4 219	94	92	206	263
Zw. Mł. Wiej. R.P. – Wici	1 406	2 229	573	400	689	934	990	1 881
Związek Strzelecki . .	16 410	17 799	10 418	11 642	12 826	10 835	10 381	12 071
Organiz. niemłodzież. .	6 783	7 953	1 916	2 912	3 702	4 809	4 649	6 974

a W 1938 r. połączył się ze Związkiem Młodej Polski.

B. Według stopnia przysposobienia rolniczego

Lata / Województwa	Liczba instruktorów	Przysposobienie rolnicze							
		rozpoczęto		zakończono – stopnia					
				I		II		III	
		liczba zesp.	uczniowie	liczba zesp.	uczniowie	liczba zesp.	uczniowie	liczba zesp.	uczniowie
Polska . . 1933	54	7 419	61 497	5 387	39 539	—	—	—	—
1934	75	7 879	64 892	5 431	39 168	461	2 725	—	—
1935	102	8 637	69 557	5 016	37 441	1 470	9 017	310	1 452
1936	154	8 325	65 394	4 275	32 431	1 778	10 668	596	2 779
1937	197	9 149	70 935	4 392	32 680	1 857	10 833	890	4 243
1938	**210**	**10 863**	**83 736**	**5 542**	**42 711**	**2 259**	**13 316**	**1 137**	**5 200**
Warszawskie . .	23	838	5 727	471	3 494	175	998	102	469
Łódzkie	16	756	5 849	348	2 418	154	848	62	269
Kieleckie . . .	16	879	6 688	420	3 218	201	1 153	106	490
Lubelskie . . .	15	964	7 001	503	3 736	217	1 197	127	506
Białostockie . .	9	337	2 462	170	1 304	54	290	43	163
Wileńskie . . .	8	487	3 589	279	2 003	91	481	43	201
Nowogródzkie .	8	426	3 088	255	1 980	82	468	53	272
Poleskie	10	651	3 890	402	2 306	91	457	20	98
Wołyńskie . . .	12	463	3 493	209	1 473	96	525	43	192
Poznańskie .	7	786	5 721	375	2 672	174	978	90	406
Pomorskie . . .	9	558	3 737	254	1 729	153	830	106	417
Śląskie	7	372	2 666	178	1 360	87	473	54	222
Krakowskie . . .	17	885	7 020	366	3 117	242	1 501	99	450
Lwowskie . . .	26	1 207	11 007	493	4 287	252	1 769	140	769
Stanisławowskie	12	445	4 437	311	2931	55	359	4	23
Tarnopolskie . .	15	809	7 361	508	4 683	135	989	45	253

TABL. 51. KURSY DLA PRZEDPOBOROWYCH W ROKU SZKOLNYM 1937/38

Województwa Podział administracyjny obowiązujący do dn. 31.III 1939 r.	Liczba kursów stopnia[a]			Słuchacze na kursach stopnia[a]			Przedpoborowi na kursach ogólnych	Nauczyciele[b]	Godziny lekcyjne[c]
	I	II	III	I	II	III			
Polska	**2 169**	**1 840**	**399**	**33 027**	**21 737**	**4 016**	**25 959**	**10 530**	**405031**
M. st. Warszawa	2	2	—	31	27	—	67	3	193
Warszawskie	119	96	4	1 649	1 550	81	911	404	13 530
Łódzkie	70	51	21	1 011	787	320	632	341	11 174
Kieleckie	49	166	27	827	2 172	479	1 297	614	21 999
Lubelskie	107	322	24	1 250	5 323	424	557	802	31 393
Białostockie	61	188	84	28	59	14	6 293	369	18 687
Wileńskie	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nowogródzkie	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Poleskie	35	72	11	349	924	107	5 855	180	9 129
Wołyńskie	467	464	117	3 402	3 918	902	710	1 216	67 051
Poznańskie	149	35	1	2 633	596	14	4 509	354	14 217
Pomorskie	862	128	49	19 899	2 816	878	1 898	2 501	85 631
Śląskie	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Krakowskie	45	132	11	472	1 738	195	595	1 382	22 356
Lwowskie	84	119	17	708	1 151	141	1 716	1 332	63 316
Stanisławowskie	99	27	22	566	270	227	429	558	24 851
Tarnopolskie	20	38	11	202	406	234	490	474	21 504

a Stopień według organizacji szkolnictwa powszechnego. *b* Nauczyciele wszelkich typów szkół, zatrudnieni na kursach. *c* W roku szkolnym.

TABL. 52. PRACA OŚWIATOWA W WOJSKU

Wyszczególnienie	1929	1931	1933	1934	1935	1936	1937	1938
Nauka czytania i pisania:								
Liczba kompletów	.	.	.	.	.	709	805	805
Uczestnicy w tys.	34,5	25,0	25,0	30,0	.	20,0	20,0	20,0
Kursy zawodowe:								
Liczba kursów	.	67	72	87	56	82	83	90
Uczestnicy w tys.	.	6,4	9,8	3,6	3,0	4,3	5,1	5,4
Kursy spółdzielcze[a]:								
Liczba kursów	—	—	—	—	—	4	12	46
Uczestnicy w tys.	—	—	—	—	—	0,2	0,5	1,9
Liczba świetlic	.	.	380	450	.	480	480	485
Liczba aparatów kinematograficznych	.	.	166	196	250	300	300	300
Liczba radioodbiorników	.	.	980	1376	.	1597	1655	1660
Biblioteki:								
Biblioteki okręgowe—tomy w tys.	.	.	.	.	145	145	.	.
Liczba bibliotek oddziałowych	1026	1132	1146	1160	1160	1180	424[b]	452
Tomy w bibliotekach oddziałowych w tys.	487	618	740	791	791	847	1103	1500
Centralna Biblioteka Wojskowa—tomy w tys.[c]	99	129	142	151	156	160	163	168

a Dla żołnierzy niezawodowych. *b* Zmniejszenie w związku z komasacją bibliotek oddziałowych. *c* Tylko księgozbiór skatalogowany.

DZIAŁ XIX. ŻYCIE KULTURALNE. ROZRYWKI. STOWARZYSZENIA

A. Życie kulturalne. Rozrywki

TABL. 1. ZASIŁKI Z BUDŻETU SKARBU PAŃSTWA NA POPIERANIE NAUKI I SZTUKI[a]

Przeznaczenie zasiłków	1931/32	1935/36 Ogółem	1935/36 zasiłki na popieranie nauki	1935/36 zasiłki na popieranie sztuki
	w tysiącach złotych			
Ogółem	8 232	7 056	5 829	1 227
Instytucje	2 183	2 250	1 833	417
Pracownicy	1 131	1 165	1 015	150
Badania	1 390	1 213	1 213	—
Wydawnictwa	792	928	747	181
Udział w związkach międzynarodowych	157	225	225	—
Zjazdy i kongresy	219	165	159	6
Polskie Tow. dla Zbliżenia Międzynarod.	1 507	55	55	—
Propaganda artystyczna i wystawy	304	300	—	300
Inne	549	755	582	173

a Tablica obejmuje również wydatki podane w tabl. 2.

TABL. 2. DZIAŁALNOŚĆ FUNDUSZU KULTURY NARODOWEJ JÓZEFA PIŁSUDSKIEGO

Wyszczególnienie	1928/29–1938/39	1931–1932	1933–1934	1935–1936	1936–1937	1937–1938	1938–1939
	Wydatki w tysiącach złotych						
Ogółem	15 691	1 109	1 118	1 344	1 155	1 078	1 313
Wydatki na popieranie:							
nauki	10 955	729	807	989	851	769	931
w tym stypendia	4 274	351	271	330	303	326	428
sztuki	4 172	346	275	322	268	242	301
w tym stypendia	1 236	90	63	56	71	73	80
kultury polskiej za granicą	250	—	—	—	—	—	—
Wydatki administracyjne	314	34	36	33	36	67	81
	Liczba osób, które otrzymały stypendia						
Ogółem	2 808	228	216	285	374	399	507
Na studia:							
w kraju	1 710	153	149	193	181	186	192
za granicą	1 098	75	67	92	193	213	315
matemat.-przyrodnicze	615	47	51	55	94	66	122
humanistyczne	932	64	65	102	137	175	236
nauk stosowanych	399	23	20	28	72	85	69
sztuk pięknych	862	94	80	100	71	73	80

TABL. 3. BIBLIOTEKI SZKOLNE[a]

Typy szkół	1929/30 Liczba bibliotek	1929/30 Tomy w tysiącach	1936/37 Liczba bibliotek	1936/37 % szkół zaopatrzonych w biblioteki	1936/37 Tomy w tysiącach	1936/37 Liczba tomów na 1 ucznia	1936/37 Liczba wypożyczonych tomów na 1 ucznia
Powszechne publiczne	23 084	3 442	24 934	*92.8*	4 869	*1.1*	*10.7*
Średnie ogólnokształcące	756	1 455	743	*98.3*	2 109	*13.5*	*15.1*
Kształcenia nauczycieli[b]	227	435	27	*93.1*	82	*36.3*	*24.8*
Zawodowe	426	306	429	*86.6*	500	*7.8*	*10.6*
Wyższe	20	2 647	22	*90.9*	2 941	*62.6*	*23.3*

a Własne księgozbiory uczniowskie i ogólne. b W 1936/37 r. bez seminariów nauczycielskich.

TABL. 4. BIBLIOTEKI OŚWIATOWE

A. Liczba bibliotek

Lata szkolne Województwa Podz. adm. obow. do dn. 31.III 1939 r.	Samorządowe			Społeczne		
	ruchome		stałe	ruchome		stałe
	centrale	oddziały		centrale	oddziały	
Polska . . . . 1935/36[a]	122	2 841	442	194	3 738	7 936
1936/37[a]	135	4 197	669	216	3 945	8 321
1937/38	**149**	**5 383**	**884**	**280**	**5 139**	**8 098**
M. st. Warszawa . . .	1	63	2	1	252	89
Warszawskie	20	297	108	4	29	397
Łódzkie	8	214	124	7	108	456
Kieleckie	11	266	125	1	6	412
Lubelskie	18	694	58	9	78	541
Białostockie	12	628	91	14	169	150
Wileńskie	9	476	79	11	77	53
Nowogródzkie	8	643	69	10	136	65
Poleskie	9	420	38	12	235	100
Wołyńskie	11	875	12	15	307	195
Poznańskie	19	335	57	29	591	591
Pomorskie	18	338	75	23	333	639
Śląskie	2	65	2	6	192	226
Krakowskie	1	31	24	18	631	641
Lwowskie	1	27	15	72	847	1 604
Stanisławowskie . . .	—	—	2	13	221	853
Tarnopolskie	1	11	3	35	927	1 086

B. Działalność bibliotek

Lata szkolne Województwa Podz. adm. obow. do dn. 31.III 1939 r.	Samorządowe			Społeczne		
	tomy	czytelnicy	wypożyczenia	tomy	czytelnicy	wypożyczenia
	w tysiącach					
Polska . . . 1935/36[a]	828,9	237,4	1 981,7	4 014,1	718,5	7 613,2
1936/37[a]	1 057,4	226,4	2 443,9	4 392,8	691,2	8 185,6
1937/38	**1 700,1**[b]	**357,3**[b]	**4 544,1**[b]	**4 817,1**	**617,9**	**8 675,8**
M. st. Warszawa . .	456,9	31,3	1 384,4	78,4	11,5	233,6
Warszawskie	62,6	16,6	185,1	265,1	21,5	368,7
Łódzkie	203,8	32,7	698,6	325,5	38,7	931,7
Kieleckie	119,2	21,6	320,4	398,7	40,4	143,1
Lubelskie	113,4	39,7	402,8	341,1	28,9	551,4
Białostockie	124,6	30,5	318,5	171,0	16,6	249,3
Wileńskie	64,9	15,6	224,3	73,5	7,9	136,2
Nowogródzkie	85,3	25,4	217,8	55,9	6,8	169,2
Poleskie	52,0	17,1	132,9	111,8	16,5	215,6
Wołyńskie	75,7	34,6	234,9	209,2	20,3	522,2
Poznańskie	44,9	14,9	127,0	282,7	49,8	494,1
Pomorskie	232,5	69,2	243,9	473,6	34,5	543,0
Śląskie	12,1	1,9	8,0	179,6	29,6	542,1
Krakowskie	13,4	2,1	15,8	523,9	50,1	828,9
Lwowskie	37,2	3,4	20,8	581,7	105,2	1 348,4
Stanisławowskie . . .	.	.	.	305,2	60,3	592,0
Tarnopolskie	1,6	0,7	8,9	440,2	79,3	806,3

a Bez m. st. Warszawy. *b* Bez woj. stanisławowskiego.

TABL. 5. MUZEA PUBLICZNE W 1939 R.

Stan w dn. 1.IV

Województwa	Muzea
Polska	175
Siedziba muzeum	
M. st. Warszawa	30
Warszawskie	6
Łódzkie	10
Kieleckie	12
Lubelskie	2
Białostockie	5
Wileńskie	6
w tym m. Wilno	4
Nowogródzkie	3
Poleskie	1
Wołyńskie	5
Poznańskie	13
w tym m. Poznań	5
Pomorskie	13
Śląskie	4
Krakowskie	23
w tym m. Kraków	13
Lwowskie	33
w tym m. Lwów	17
Stanisławowskie	3
Tarnopolskie	6

Wyszczególnienie	Muzea
Właściciel muzeum	
Państwo	29
Związki samorządu terytor.	38
Organizacje społeczne	81
Diecezje	11
Osoby prywatne	16
Charakter muzeum	
Wielodziałowe	58
Artystyczne	24
Historyczno-kulturalne	19
Przyrodnicze	13
Archeologiczne	5
Etnograficzne	14
Techniczne	7
Wojskowe	2
Ogólne i nie określone	33
Typ muzeum	
Centralne	17
Ogólnoświatowe	31
Ogólnopolskie	6
Okręgowe	33
Regionalne	33
Lokalne	55

TABL. 6. DOMY LUDOWE W 1933 R.

Województwa	Ogółem	w tym mające specjalne budynki	W miastach	Na wsi	Założone w latach: 1919 i wcześniej	1920–1928	1929–1933
Polska	927	690	102	825	185	286	456
Centralne	306	247	30	276	40	92	174
Wschodnie	97	66	3	94	2	30	65
Zachodnie	58	36	19	39	23	16	19
Południowe	466	341	50	416	120	148	198

TABL. 7. DRUKI NIEPERIODYCZNE[a] WEDŁUG TYPÓW

Typy wydawnictw	Liczba druków						Nakład w tys. egz.			
	1928–1930[b]	1931–1933[b]	1934–1936[b]	1937 Ogółem	1937 w tym tłumaczenia	1938	1928–1930[b]	1931–1933[b]	1934–1936[b]	1937
Ogółem	6 284	5 582	7 370	7 974	642	8 769	22503,1	15817,1	19346,1	29152,9
Prace naukowe	2 447	2 404	3 292	3 369	77	3 491	3 931,3	2 276,0	2 437,3	1 595,2
Literatura piękna	1 809	1 209	1 472	1 560	360	2 010	6 403,9	3 178,1	3 993,9	6 550,3
Wydawnictwa popularne	1 248	1 478	2 108	2 274	194	2 181	7 701,5	7 166,7	8 987,9	14 112,9
Podręczniki	780	491	498	771	11	1 087	4 466,4	3 196,3	3 927,0	6 894,5

a Bez nut, map i rycin oraz tzw. dokumentów życia społecznego, jak odezwy kalendarze, sprawozdania, cenniki itp. *b* Przeciętne roczne.

TABL. 8. DRUKI NIEPERIODYCZNE WEDŁUG TREŚCI I JĘZYKA

Wyszczególnienie	Ogółem	W języku polskim	ukraińskim	białoruskim	rosyjskim	niemieckim	żydowskim i hebr.	innym[a]
				Liczba druków				
Ogółem 1928	5 580	4 370	229	37	45	105	645	149
1932	5 399	4 573	187	21	61	78	331	148
1936	7 968	6 270	305	22	46	321	445	559
1937	**7 974**	**6 373**	**448**	**21**	**39**	**250**	**443**	**400**
w tym tłumaczenia .	642	513	43	4	10	9	46	17
Prace naukowe . . .	3 369	2 836	64	—	6	178	31	254
w tym:								
matematyka i fizyka .	264	88	5	—	—	66	—	105
biologia	236	174	—	—	—	44	—	18
historia	223	180	9	—	—	21	6	7
teoria i historia literat.	116	83	12	—	2	3	5	11
nauki prawne	143	122	—	—	—	5	1	15
nauki społecz. i ekonom.	256	228	2	—	1	2	2	21
medycyna	903	876	—	—	—	9	2	16
technika	158	150	—	—	—	—	—	8
rolnictwo	219	216	1	—	—	2	—	—
Literatura piękna . .	1 560	1 172	164	11	13	4	188	8
Wydawnictwa popular.	2 274	1 784	198	8	19	46	171	48
w tym:								
religia	779	543	63	1	17	27	107	21
nauki prawne	156	152	—	—	—	2	—	2
nauki społecz. i ekonom.	380	325	41	2	—	5	—	7
medycyna	114	98	8	—	—	—	7	1
rolnictwo	228	204	17	1	—	5	—	1
Podręczniki	771	581	22	2	1	22	53	90
w tym językoznawstwo	258	118	7	2	—	18	26	87
				Nakład w tys. egzemplarzy				
Ogółem 1928	20658,2	18020,7	914,1	88,0	174,9	256,9	905,2	298,4
1932	12780,4	11204,5	510,9	26,5	210,0	106,8	511,2	210,5
1936	16525,6	13959,1	722,5	29,6	119,8	420,1	632,9	641,6
1937	**29152,9**	**26086,2**	**1362,3**	**20,3**	**99,4**	**297,9**	**675,7**	**611,1**
w tym tłumaczenia .	1 579,2	1 287,8	126,4	2,0	30,8	19,6	61,2	51,4
Prace naukowe . . .	1 595,2	1 402,6	40,2	—	5,6	40,5	32,0	74,3
w tym:								
matematyka i fizyka .	52,8	38,4	0,3	—	—	11,3	—	2,8
biologia	72,2	52,0	—	—	—	16,3	—	3,9
historia	96,8	76,6	7,8	—	—	5,1	4,6	2,7
teoria i historia literat.	54,7	45,0	1,7	—	1,1	0,2	5,6	1,1
nauki prawne	58,0	52,6	—	—	—	0,3	0,2	4,9
nauki społecz. i ekonom.	258,7	234,4	1,8	—	1,5	1,3	2,0	17,7
medycyna	315,2	308,4	—	—	—	2,1	1,5	3,2
technika	79,2	75,7	—	—	—	—	—	3,5
rolnictwo	99,2	97,8	0,8	—	—	0,6	—	—
Literatura piękna . .	6 550,3	5 742,1	460,8	7,6	13,9	2,5	313,4	10,0
Wydawnictwa popular.	14112,9	12830,1	738,9	5,2	77,9	96,9	245,8	118,1
w tym:								
religia	8 644,0	8 064,9	215,1	1,0	77,9	60,7	155,0	69,4
nauki prawne	360,1	355,8	—	—	—	2,3	—	2,0
nauki społecz. i ekonom	1 275,7	1 093,4	156,6	1,2	—	8,7	—	15,8
medycyna	542,3	498,8	27,0	—	—	—	12,5	4,0
rolnictwo	1 253,6	1 151,9	81,3	0,9	—	18,5	—	1,0
Podręczniki	6 894,5	6 111,4	122,4	7,5	2,0	158,0	84,5	408,7
w tym językoznawstwo	2 934,5	2 245,4	72,4	7,5	—	150,0	54,5	404,7

a Łącznie z drukami w dwuch i więcej językach.

TABL. 9. CZASOPISMA WEDŁUG TREŚCI I JĘZYKA

Stan w dn. 31.XII

Czasopisma		Ogółem	W języku: polskim	ukraińskim	białoruskim	rosyjskim	niemieckim	żydowskim i hebrajskim	innymi
Ogółem	1933	1 855	1 567	67	7	9	95	80	30
	1934	1 859	1 567	72	8	11	97	79	25
	1935	2 186	1 833	94	13	14	101	102	29
	1936	2 583	2 172	116	13	12	105	123	42
	1937	**2 692**	**2 255**	**125**	**8**	**9**	**105**	**130**	**60**
Naukowe		440	384	17	—	—	1	11	27
Religijne		295	228	19	2	3	33	7	3
Urzędowe, samorządowe		132	132	—	—	—	—	—	—
Gospodarcze		374	338	11	1	—	11	7	6
w tym: technika i przemysł		97	91	2	—	—	1	2	1
rolnictwo i leśnictwo		55	49	2	—	—	4	—	—
Organy zrzeszeń zawodowych		162	155	—	—	—	3	2	2
Ogólno-informacyjne, literackie i artystycz.		885	650	60	3	4	56	94	18
Ilustracyjne, rozrywkowe, humorystyczne		39	34	3	—	1	—	1	—
Wydawane przez młodzież		167	154	4	2	—	—	5	2
Sportowe		49	45	3	—	—	—	1	—
Inne		149	135	8	—	1	1	2	2

a Łącznie z czasopismami wydawanymi w dwuch i więcej językach.

TABL. 10. CZASOPISMA WEDŁUG CZĘSTOŚCI WYCHODZENIA W 1937 R.

Stan w dn. 31.XII

Województwa	Ogółem	W tym: dzienniki	tygodniki	Województwa	Ogółem	W tym: dzienniki	tygodniki
Polska	**2 692**	184	422	Wschodnie	163	12	29
M. st. Warszawa	1 121	47	121	Zachodnie	609	62	128
Centralne[a]	296	36	62	Południowe	503	18	82

a Bez m. st. Warszawy.

TABL. 11. DRUKI NIEPERIODYCZNE W NIEKTÓRYCH KRAJACH[a]

Kraje	1929	1934	1935	1936	Kraje	1929	1934	1935	1936
	w tysiącach					w tysiącach			
Japonia	19,8	.	37,6	41,4	Włochy	6,8	10,3	10,5	10,1
Z.S.R.R.[b]	29,5	33,0	32,1	32,2	Polska	6,8	6,7	7,5	8,0
Niemcy, Austria, Szwajcaria niem.	27,0	20,9	23,2	23,7	Rumunia	.	4,5	5,5	6,1
Francja	11,1	12,0	10,5	16,7	Holandia	5,3	5,8	6,1	6,1
Anglia	14,1	15,6	16,1	16,6	Dania	3,3	3,2	3,2	3,5
Czechosłow.	7,4	10,0	9,2	11,5	Węgry	3,0	3,9	3,2	3,4
Stany Zj. Am.	10,2	8,2	8,8	10,4	Hiszpania	2,3	2,6	3,2	.
					Szwecja	2,6	2,8	2,9	2,9

a Dane częściowo nieporównywalne wskutek odmiennych metod obliczania. *b* Dane dotyczą tylko Rosyjskiej Socjalistycznej Republiki Rad.

Źródło: *Le Droit d'Auteur*, Bern 1938.

TABL. 12. TEATRY LUDOWE[a]

Wyszczególnienie	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
Liczba: zespołów teatralnych	1 966	1 719	1 364	1 485	1 381	1 367	1 076	1 037
tomów w bibliotekach instruktorskich	8 800	9 534	9 906	10 367	12 767	13 595	13 868	14 769
kostiumów w tys.	17,1	20,4	20,9	21,7	26,0	26,8	28,0	28,2
Dochody w tys. zł	141,0	146,2	129,3	156,2	168,4	142,8	133,7	150,9
Wydatki w tys. zł	154,0	145,0	129,1	153,0	163,7	141,1	132,6	148,1

a Dane dotyczą zespołów teatralnych zrzeszonych w związkach teatrów ludowych.

Uwaga. Teatry ludowe wykazane w tej tablicy są objęte danymi tabl. 49 działu XVIII, str. 338.

TABL. 13. TEATRY[a] W 1936 R.

Język przedstawień	Ogółem	Stałe	Objazdowe	Opera i operetka	Dramat i komedia	Rewia	Mieszane i inne
Ogółem	**103**	**47**	**56**	**8**	**39**	**15**	**41**
Polski	67	36	31	6	26	14	21
Polski i inny	3	—	3	—	—	—	3
Ruski	14	—	14	1	4	—	9
Rosyjski	2	1	1	—	—	—	2
Niemiecki	2	2	—	—	2	—	—
Żydowski	15	8	7	1	7	1	6

a Na podstawie liczby koncesji wydanych przez Min. Spraw Wewnętrznych.

TABL. 14. BILETY SPRZEDANE W TEATRACH I NA KONCERTACH W MIASTACH LICZĄCYCH 20 000 I WIĘCEJ MIESZKAŃCÓW

A. Bilety w tysiącach

Miasta	Teatry i teatrzyki		Koncerty i recytacje	
	1937	1938	1937	1938
Ogółem[a]	5 522	5 669	498	484[b]
Miasta liczące:				
100 tys. i więcej mieszkańców	4 429	4 757	303	284[b]
w tym:				
Warszawa	1 913	2 275	65	74
Łódź	442	402	42	55
Lwów	379	503	32	15
Poznań	190	236	34	34
Kraków	271	269	29	27
Wilno[c]	610	311	26	.
50—100 tys. mieszkańców	384	375	53	65
20—50[a] tys. mieszkańców	709	537	142	135

a Z ogólnej liczby 47 miast poniżej 50 tys. mieszkańców brak danych o teatrach dla 8, o koncertach dla 14 miast. *b* Bez m. Wilna. *c* Dla 1937 r. dane za 1936 r.

(dok. str. 347)

TABL. 14. BILETY SPRZEDANE W TEATRACH I NA KONCERTACH W MIASTACH LICZĄCYCH 20 000 I WIĘCEJ MIESZKAŃCÓW (dok.)

B. Cena biletów w tysiącach złotych[a]

Miasta	Teatry i teatrzyki 1937	Teatry i teatrzyki 1938	Koncerty i recytacje 1937	Koncerty i recytacje 1938
Ogółem[b]	**8 089**	**9 187**	**576**	**569**[c]
Miasta liczące:				
100 tys. i więcej mieszkańców	7 011	8 187	428	405[c]
w tym:				
Warszawa	4 272	5 046	153	171
Łódź	513	680	70	75
Lwów	434	523	58	35
Poznań	282	349	40	48
Kraków	418	413	18	14
Wilno[d]	374	239	23	.
50—100 tys. mieszkańców	372	357	47	57
20—50[b] tys. mieszkańców	706	643	101	107

a Łącznie z podatkiem i opłatami. *b* Z ogólnej liczby 47 miast poniżej 50 tys. mieszkańców brak danych o teatrach dla 8, o koncertach dla 14 miast. *c* Bez m. Wilna. *d* Dla 1937 r. dane za 1936 r.

TABL. 15. KINEMATOGRAFY

Miasta Województwa	Liczba kinematografów 1929	Liczba kinematografów 1937 Ogółem	Liczba kinematografów 1937 w tym dźwiękowe	Liczba kinematografów 1938 Ogółem	Liczba kinematografów 1938 w tym dźwiękowe	Miejsca w tys. 1937	Miejsca w tys. 1938	Dni widowiskowe 1938 w tys.	Dni widowiskowe 1938 przeciętnie na 1 kinem.
Polska	**727**	**769**	**743**	**807**	**789**	**272,8**	**288,4**	**199,6**	***253***
Miasta liczące:									
100 tys. i więcej mieszk.	.	205	205	219	219	109,9	116,8	72,6	*331*
50—100 tys. mieszk.	.	41	41	41	41	18,4	19,1	14,3	*349*
20—50 tys. mieszk.	.	108	107	119	118	44,7	45,2	36,2	*305*
poniżej 20 tys. mieszk. i wieś	.	415	390	428	411	99,8	107,3	76,5	*187*
M. st. Warszawa	57	66	66	68	68	39,9	40,4	21,5	*316*
Warszawskie	47	62	60	64	63	14,9	19,2	12,2	*185*
Łódzkie	70	73	72	75	74	27,9	28,6	21,2	*282*
Kieleckie	60	59	59	61	61	20,9	21,3	13,9	*228*
Lubelskie	32	36	35	38	37	10,3	10,8	8,2	*216*
Białostockie	24	23	23	26	26	8,1	9,3	6,7	*259*
Wileńskie	17	21	21	24	24	6,3	7,4	6,4	*268*
Nowogródzkie	10	13	12	13	13	3,6	3,4	3,5	*270*
Poleskie	9	14	14	16	16	3,4	3,9	3,9	*247*
Wołyńskie	23	33	30	34	33	8,3	8,4	9,5	*280*
Poznańskie	75	58	54	64	62	20,4	21,1	14,4	*225*
Pomorskie	70	56	56	57	57	19,5	20,3	14,8	*260*
Śląskie	73	80	80	82	82	33,4	34,2	23,2	*283*
Krakowskie	50	55	54	60	60	20,6	22,7	12,5	*208*
Lwowskie	63	71	64	75	69	22,0	23,9	18,6	*248*
Stanisławowskie	22	25	20	25	21	7,4	7,4	5,5	*219*
Tarnopolskie	25	24	23	25	23	5,9	6,1	3,6	*141*

TABL. 16. BILETY SPRZEDANE W KINEMATOGRAFACH W MIASTACH LICZĄCYCH 20 000 I WIĘCEJ MIESZKAŃCÓW

Miasta	Bilety w tysiącach						Cena biletów w tys. zł		Na 1 000 mieszk. biletów	Na 1 000 mieszk. miejsc w kin.
	1928	1932	1934	1936	1937	1938	1937	1938	1938	1938
Ogółem [a] . . .	.	.	**39452**	**45586**	**49406**	**57165**	**35077**	**42134**	***10371***	*31*
Miasta liczące:										
100 tys. i więcej mieszkańców [b]	27907	27503	30565	34477	37146	43316	28275	34028	*12240*	*33*
w tym: Warszawa	12608	9 733	9 739	11721	12999	14907	11735	14401	*12720*	*34*
Łódź . .	6 192	5 610	5 464	6 051	6 575	7 454	3359	4388	*12329*	*27*
Lwów .	1 801	2 900	3 287	3 383	3 936	4 150	2600	3224	*13293*	*35*
Poznań .	2 114	1 850	2 267	2 570	2 678	3 249	2046	2134	*13180*	*32*
Kraków .	1 755	1 411	2 007	1 857	1 872	2 058	2098	2259	*9384*	*40*
Wilno .	.	1 716	1 675	1 680	1 680 [c]	2 321	942 [c]	1193	*11896*	*28*
50—100 tys. mieszkańców	.	.	3 741	4 805	5 134	5 918	2793	3515	*8 773*	*28*
20—50 [a] tys. mieszkańców	.	.	5 146	6 304	7 126	7 931	4009	4591	*6 540*	*32*

a—b Brak danych: *a* — w latach 1934 — 1937 dla 6 miast poniżej 50 tys. mieszkańców, *b*—w 1928 r. dla m. Wilna. *c* 1936 r.

TABL. 17. FILMY OCENZUROWANE WEDŁUG POCHODZENIA

Wyszczególnienie	Liczba filmów					Długość w tys. m				
	1929	1934	1936	1937	1938	1929	1934	1936	1937	1938
Filmy ocenzurowane . .	**1 472**	**730**	**652**	**619**	**741**	**1 753**	**793**	**724**	**817**	**977**
Wytwórnie										
Polskie	308	150	125	127	186	174	70	84	96	127
w tym pełnoprogram. [ab] .	.	15	23	25	23	.	36	57	64	60
Angielskie	50	17	8	16	12	106	40	19	33	27
Czechosłowackie	10	9	2	1	—	9	24	2	2	—
Francuskie	83	29	11	34	53	103	65	28	77	138
Niemieckie	199	32	90	49	68	350	68	144	107	123
w tym z Austrii . . .	42	26	22	14	7	92	54	50	32	17
Stanów Zjedn. Am. . . .	766	483	357	328	337	908	464	409	452	503
w tym pełnoprogram. [ab]	.	170	139	168	189	.	366	335	399	434
Z. S. R. R.	9	16	2	—	1	19	28	5	—	3
Inne	47	44	57	64	84	84	34	33	50	56
Filmy dozwolone	**1 425**	**769**	**638**	**605**	**710**	**1 742**	**774**	**695**	**795**	**904**
w tym pełnoprogram. [a]	.	283	238	286	321	.	635	576	687	766

a O długości 1 500 *m* i więcej. *b* Tylko filmy pełnoprogramowe dozwolone do wyświetlania.

TABL. 18. KINEMATOGRAFY DŹWIĘKOWE W NIEKTÓRYCH KRAJACH W 1939 R.

Stan w dn. 1.I

Kraje	Kinematografy	Kraje	Kinematografy	Kraje	Kinematografy
Stany Zj. Am.	16 228	Australia . .	1 371	Rumunia . .	354
Z. S. R. R. . .	8 000	Brazylia . . .	1 250	Jugosławia . .	330
Niemcy . . .	6 450	Kanada . . .	1 224	Holandia . .	297
Anglia	5 300	Argentyna . .	1 021	Finlandia . .	285
Włochy . . .	3 800	Belgia	950	Norwegia . .	247
Francja . . .	3 750	Polska . .	789	Irlandia . . .	200
Szwecja . . .	1 907	Węgry	483	Portugalia . .	185
Hiszpania . .	1 600	Dania	370	Grecja . . .	170
Japonia . . .	1 574	Szwajcaria .	354	Bułgaria . .	110

Źródło: *Bureau of Foreign and Domestic Commerce. United States Department of Commerce*, Waszyngton 1939.

TABL. 19. RADIOABONENCI

A. Polska
Poszczególne lata
Stan w dn. 1. I

Lata	Ogółem w tys.
1925	0,2
1926	5,2
1927	48,0
1928	119,9
1929	184,3
1930	202,6
1931	245,9
1932	310,2
1933	296,3
1934	311,3
1935	374,0
1936	491,8
1937	677,4
1938	861,1
1939	1 016,5[a]
Miasta	689,6
Wieś	324,6

a Dla 2,3 tys. radioabonentów brak podziału na miasta i wieś.

B. Województwa. Rok 1938
Stan w dn. 1. IV

Województwa Podział administracyjny obowiązujący do dn. 31.III 1939 r.	Ogółem		Posiadający aparaty	
			lampowe	bezlampowe
	w tys.	na 1 000 mieszk.	w odsetkach ogółu radioabon.	
Polska	922,4	*29*	*62,6*	*37,4*
M. st. Warszawa	121,5	*104*	*85,7*	*14,3*
Warszawskie	80,3	*38*	*37,5*	*62,5*
Łódzkie	74,7	*37*	*65,0*	*35,0*
Kieleckie	62,5	*21*	*57,5*	*42,5*
Lubelskie	62,6	*26*	*30,4*	*69,6*
Białostockie	32,0	*19*	*53,3*	*46,7*
Wileńskie	33,0	*26*	*39,1*	*60,9*
Nowogródzkie	11,6	*11*	*65,2*	*34,8*
Poleskie	13,6	*12*	*59,9*	*40,1*
Wołyńskie	21,4	*10*	*65,9*	*34,1*
Poznańskie	69,4	*30*	*68,9*	*31,1*
Pomorskie	74,7	*40*	*75,3*	*24,7*
Śląskie	96,6	*75*	*95,0*	*15,0*
Krakowskie	52,6	*23*	*66,2*	*33,8*
Lwowskie	87,0	*28*	*34,1*	*65,9*
Stanisławowskie	14,6	*10*	*80,1*	*19,9*
Tarnopolskie	14,3	*9*	*55,9*	*44,1*

TABL. 20. STACJE POLSKIEGO RADIA I ICH DZIAŁALNOŚĆ

Rozgłośnie	Data uruchomienia	Moc w antenie w *kW*	Długość fali w *m*	Zasięg detektora w *km*	Czas trwania audycyj w godzinach w 1938 r.			
					Ogółem	własnych	przepuszczonych	
							z innych rozgłośni krajowych	z zagranicy
Polska	×	331	×	×	43250	15396	27 355	499
Warszawa I	18.IV 1926	120	1 339,0	300	4 470	3 030	1 380	60
Kraków	15.II 1927	2	239,5	20	4 972	1 323	3 589	60
Poznań	24.IV 1927	16	345,6	60	4 966	1 605	3 301	60
Katowice	22.XI 1927	12	395,8	50	5 127	1 331	3 736	60
Wilno	15.I 1928	50	559,7	140	4 966	1 466	3 440	60
Lwów	15.I 1930	50	377,4	100	5 001	1 493	3 448	60
Łódź	2.II 1930	2	224,0	20	4 957	1 114	3 783	60
Toruń	15.I 1935	24	304,3	60	4 969	1 342	3 567	60
Warszawa II	1 III 1937	5	216,8	30	2 527	2 472	46	9
Baranowicze	31.VII 1938	50	577,0	120	1 295	220	1 065	10

TABL. 21. AUDYCJE RADIOWE

Rodzaje audycji	1931-1932a	1937	1938	Rodzaje audycji	1931-1932a	1937	1938
	czas trwania w godzinach				czas trwania w godzinach		
Ogółem	22 703	39 638	44 238	Audycje literac.	1 278	2 254	2 953
w tym międzynarodowe	235	422	499	Odczyty i komun.	7 695	9 967	11 509
Muzyka	12 305	22 138	24 299	Audycje różne	1 425	5 279	5 477

a Bez rozgłośni łódzkiej. Okres sprawozdawczy od 1.IV 1931 r. do 31.III 1932 r.

TABL. 22. RADIOABONENCI W NIEKTÓRYCH KRAJACH
Stan w dn. 1.I

Kraje	1937	1938	1939 Ogółem	1939 Na 1 000 mieszk.	Kraje	1937	1938	1939 Ogółem	1939 Na 1 000 mieszk.
	w tysiącach			mieszk.		w tysiącach			mieszk.
St. Zj. Am.	24260	.	28000	*215*	Francja	3 219	4 164	4706	*112*
Dania	652	704	763	*201*	Łotwa	96	114	135	*68*
Szwecja	944	.	1 227	*195*	Japonia	2 711	.	3930	*54*
Anglia	7 961	8 480	8 878	*187*	Węgry	365	383	419	*46*
Niemcy	8 168	9 087	11503	*154*	Polska	677	861	1016	*29*
Szwajcaria	464	504	549	*131*	Litwa	35	48	60	*23*
Holandia	989	1 072	1 109	*127*	Włochy	625	795	996	*23*
Norwegia	240	305	365	*125*	Rumunia	163	216	270	*14*
Belgia	890	1 018	.	*123a*	Jugosławia	74	154	.	*11a*

a 1938 r.

B. Stowarzyszenia

TABL. 23. TOWARZYSTWA NAUKOWEa W 1936 R.
Stan w dn. 31.XII

Siedziba Rok założenia	Towarzystwa	Zakres pracy	Towarzystwa
Polska	314	**Zakres pracy**	
		Ogólne	26
Siedziba		Bibliotekarstwo, bibliofilstwo	10
M. st. Warszawa	143	Religioznawstwo, teologia	3
Woj. centralne*b*	31	Filozofia, psychologia, logika	12
Woj. wschodnie	20	Matematyka, fizyka, chemia	9
w tym m. Wilno	17	Nauki przyrodnicze	25
Woj. zachodnie	41	Filologia, językoznawstwo	8
w tym m. Poznań	23	Historia i nauki pomocnicze	20
Woj. południowe	79	Geografia, krajoznawstwo, regionalizm	14
w tym: m. Kraków	33	Literatura, sztuka	10
m. Lwów	38	Prawo, polityka	24
Rok założenia		Ekonomia, nauki społeczne	21
1900 i wcześniej	42	Pedagogika	3
1901—1918	50	Medycyna i higiena	55
1919—1920	37	Farmaceutyka, weterynaria	4
1921—1925	72	Handel i przemysł	1
1926—1930	63	Technologia	37
1931—1935	30	Rolnictwo	13
1936	7	Wojskowość	13
rok nie podany	13	Różne	6

a W tablicy uwzględniono tylko centrale i jednostki statutowo samodzielne. *b* Bez m. st. Warszawy.

TABL. 24. NIEKTÓRE STOWARZYSZENIA OŚWIATOWO-KULTURALNE

Wyszczególnienie	1937	1938
Polska Macierz Szkolna		
Liczba kół	280	270
Członkowie w tys.	26	34
Liczba szkół i przedszkoli	316	344
w tym szkoły powszechne	254	.
Uczniowie i wychowankowie w tys.	18	18
w tym w szkołach powsz.	12	.
Liczba bibliotek i czytelń	2 000	2 400
Tomy w tys.	600	549
Czytelnicy w tys.	60	60
Towarzystwo Szkoły Ludowej[a]		
Liczba: kół	485	513
czytelń	1 775	2 073
Członkowie kół i czytelń w tys.	90	110
Liczba szkół i przedszkoli	74	111
Uczniowie i wychowankowie w tys.	4	5
Liczba kursów	232	440
Uczestnicy w tys.	8	14
Liczba bibliotek	2 647	3706
Tomy w tys.	605	681
Czytelnicy w tys.	86	101
Liczba wypożyczeń w tys.	1 590	1 827
Towarzystwo Czytelni Ludowych[a]		
Liczba kół	357	396
Członkowie w tys.	19	22
Liczba bibliotek i czytelń	1 651	1 696
Tomy w tys.	443	466
Czytelnicy w tys.	101	112
Towarzystwo Uniwersytetu Robotniczego		
Liczba oddziałów	218	220
Członkowie w tys.	11	11
Liczba: bibliotek i czytelń	395	390
odczytów	2 695	2 840
kursów	75	92
Katolicki Związek Młodzieży Męskiej[b]		
Liczba kół	4 432	4 553
Członkowie w tys.	129	134
Tomy w bibliotekach w tys.	249	275
Katolicki Związek Młodzieży Żeńskiej[a]		
Liczba kół	5 280	5 502
Członkinie w tys.	180	175
Liczba bibliotek	.	2 511
Tomy w tys.	291	275
Liczba wypożyczeń w tys.	288	275
Centralny Związek Młodej Wsi		
Liczba kół	4 903	5 500
Członkowie w tys.	130	170
Liczba bibliotek	3 285	3 520
Związek Młodzieży Wiejskiej R. P. (Wici)		
Liczba kół	2 900	2 850
Członkowie w tys.	97	92
Liczba bibliotek	1 932	1 840
Centralna Organizacja Kół Gospodyń Wiejskich[c]		
Liczba kół	2 389	2 852
Członkinie w tys.	45	53
Liczba kursów oświatow.	221	319
Uczestniczki kursów oświatowych w tys.	4	1
Liczba bibliotek	386	397
Związek Strzelecki[d]		
Liczba: domów strzeleck.	187	193
świetlic własnych	4 206	4 232
zesp. świetlicow.	8 387	8 312
bibliotek stałych i ruchomych	3 687	4 020
Tomy w tys.	233	243
Liczba: ogniw męskich	8 240	8 969
ogniw żeńskich	1 370	1 770
Członkowie kół przyjaciół w tys.	78	77
Liczba: drużyn orląt	2 361	2 858
kół sport. męskich	12974	12984
kół sport. żeńskich	785	892
Związek Młodzieży Chrześcijańskiej Polska YMCA[c]		
Liczba ognisk (ośrodków)	5	11
Członkowie i uczestnicy w tys.	9	19
Tomy w bibliotekach w tys.	15	16
Liczba grup i zespołów kulturalno-oświatowych	188	195

a Dane za lata 1936 i 1937. *b* Dane za lata 1934 i 1935. *c—d* Okresy sprawozdawcze: *c*—od 1.IV do 31.III następnego roku; *d*—od 1.IX do 31.VIII następnego roku.

Źródło: Dane poszczególnych stowarzyszeń.

TABL. 25. NIEKTÓRE STOWARZYSZENIA WYŻSZEJ UŻYTECZNOŚCI

Wyszczególnienie	1937	1938
Polski Czerwony Krzyż		
Liczba: oddziałów	332	342
kół	7 272	9 024
w tym młodzieży szkolnej	5 908	7 484
Członkowie w tys.	543	784
w tym:		
rzeczywiści	203	259
wspierający	47	73
młodzież szkolna	287	447
Dochody w tys. *zł*	3 630	.
Polski Biały Krzyż[a]		
Liczba okręgów, kół i sekcji	244	599
w tym szkolnych kół młodzieży	42	292
Szkoły i kursy:		
liczba kompletów	934	959
uczniowie w tys.	28	28
Liczba świetlic	612	654
w tym dla poborowych	155	163
Liczba bibliotek	593	486
Dochody w tys. *zł*	538	804
Liga Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej		
Liczba: obwodów	301	303
kół	16420	17464
Członkowie w tys.	1 633	1 897
w tym:		
rzeczywiści	745	856
popierający[b]	886	1 039
Dochody w tys. *zł*	9 784	10211
Związek Harcerstwa Polskiego Organizacja Harcerzy[c]		
Liczba hufców	284	306
Harcerze i zuchy w tys.	103	121
Liczba obozów i kursów	1 922	1 843
Uczestnicy w tys.	37	56
Związek Harcerstwa Polskiego (dok.) Organizacja Harcerek[c]		
Liczba hufców	236	238
Harcerki i zuchy w tys.	62	69
Liczba obozów i kursów	504	762
Uczestniczki w tys.	20	18
Towarzystwo Budowy Szkół Powszechnych[c]		
Liczba kół	12356	12179
Członkowie w tys.	225	232
Liczba kół uczestników	11219	13841
Członkowie uczestnicy w tys.	1 001	1 285
Liczba wykończonych izb lekcyjnych	1 309	2 005
Dochody w tys. *zł*	4 666	5 032
Towarzystwo Przyjaciół Młodzieży Akademickiej		
Liczba: komitetów woj.	15	15
kół lokalnych	220	220
Członkowie	11000	11000
Dochody w tys. *zł*	1 397	1 632
Wydatki w tys. *zł*	1 538	1 582
w tym:		
na pomoc gospodarczą[d]	652	783
na opiekę i zdrowotność	666	743
na kolonie letnie	72	56
Związek Straży Pożarnych		
Liczba straży pożarnych	12705	13936
w tym zawod. miejskich	58	106
Członkowie w tys.	308	366
Liczba: bibliotek i czytelń	.	707
świetlic	.	2 561
zespołów teatraln.	.	1 485
chórów i orkiestr	.	1 020

a Okresy sprawozdawcze od 1.VII do 31.VI następnego roku. *b* Głównie młodzież szkolna. *c* Dane za lata 1936 i 1937. *d* Na akcję żywnościową, mieszkaniową, zapomogową.

TABL. 26. LIGA MORSKA I KOLONIALNA

Wyszczególnienie	1918	1937	1938
Liczba oddziałów	1[a]	1 971	2 423
Liczba kół szkolnych	—	2 487	3 358
Członkowie w tys.	0[a]	688	889

Wyszczególnienie	1934-1936	1937	1938
Dochody w tys. *zł*	10995	3 665	5 015
w tym Funduszu Obrony Morskiej	4 907	1 160	1 681

a Stowarzyszenie nosiło nazwę „Bandera Polska" i liczyło 25 członków.

Źródło: Dane Ligi Morskiej i Kolonialnej.

DZIAŁ XX. ADMINISTRACJA WYZNAŃ

TABL. 1. WYDATKI Z BUDŻETU MINISTERSTWA WYZNAŃ RELIGIJNYCH I OŚWIECENIA PUBLICZNEGO NA WYZNANIA

Wyznania	1927/28	1929/30	1931/32	1933/34	1935/36	1938/39[a]	1939/40[a]
	w tysiącach złotych						
Ogółem	22 836	25 273	22 970	22 701	21 417	22 445	23 952
Rzymskokatolickie[b]	21 183	22 422	20 911	20 649	19 258	20 005	20 355
Ewangelickie	165	189	170	163	160	354	404
Prawosławne	1 129	1 895	1 282	1 283	1 364	1 471	2 575
Muzułmańskie	63	65	57	57	57	57	57
Mojżeszowe	192	226	189	180	178	183	186
Inne	104	476	361	369	400	375	375

a Budżet. *b* Wszystkich obrządków.

TABL. 2. STANOWISKA NIEKTÓRYCH WYZNAŃ PRZEWIDZIANE W BUDŻECIE NA 1939/40 R.

Wyszczególnienie	Etaty
Wyznanie rzymskokatolickie[a]	14442
w tym:	
Profesorowie zakładów teologicznych i seminariów	238
Proboszczowie	6 792
Rektorzy kościołów filialnych	369
Wikariusze	2 910
Alumni	2 920

Wyszczególnienie	Etaty
Wyznania ewangelickie	684
w tym:	
Superintendenci	47
Pastorowie parafialni i filialni	513
Wyznanie prawosławne	3 185
w tym:	
Proboszczowie	1 160
Rektorzy	340

Wyszczególnienie	Etaty
Wyznanie prawosławne (dok.)	
Wikariusze	60
Psalmiści	1 515
Wyznanie muzułmańskie	39
w tym:	
Imami	17
Muezini	15

a Wszystkich obrządków.

TABL. 3. KOŚCIÓŁ RZYMSKOKATOLICKI W POLSCE W 1937 R.

Wyszczególnienie	Obrządki			
	łaciński	grecko-katolicki	ormiański	wschodnio-bizantyjski
Ustrój terytorialny[a]				
Prowincje	5	1	—	— [b]
Archidiecezje	5	1	1	— [b]
Diecezje	15	2	—	— [b]
Dekanaty	456	128	3	1
Parafie	5 170	1907	8	56
Kler świecki				
Kardynałowie	2	—	—	—
Arcybiskupi	3	1	1	—
Biskupi	41	6	—	1
Kapłani innych stopni	9 685	2299[c]	21[c]	32[c]
w tym:				
emeryci	460	18	3	.
na studiach	113	5	—	.
Kler świecki (dok.)				
kapelani wojskowi	97	7	1	.
na emigracji	74	12	2	.
Alumni	3 456	634[c]	12[c]	32[c]
w tym w seminariach niższych	1 148	191	—	—
Kler zakonny i zakonnicy				
Domy męskie	341	32	—	9
Zakonnicy	6 430	609	—	86
w tym:				
kapłani	1 663	159	—	31
klerycy	2 141	145	—	30
Domy żeńskie	1 686	139	1	6
Zakonnice	16820	1060	11	39

a Nie uwzględniono Biskupstwa Polowego Wojsk Polskich oraz parafii wojskowych różnych obrządków. *b* Polska stanowi okrąg działalności Biskupa Wizytatora. *c* Dane za 1934 r.

Źródła tabl. 3—5: O. M. Pirożyński, C. SS. R. *Statystyka Kościoła w Polsce*, Lublin 1935, oraz *Rocznik Statystyczny Kościoła Katolickiego w Polsce 1937 r.*, Lublin 1938.

TABL. 4. KOŚCIÓŁ RZYMSKOKATOLICKI OBRZĄDKU ŁACIŃSKIEGO WEDŁUG DIECEZJI W 1937 R.

Stan w dn. 1.I

Metropolie i diecezje	Powierzchnia w tys. km^2	Ludność wyzn. rzymskokat. obrz. łac. *a* w tys.	Ludność wyzn. rzymskokat. obrz. łac. *a* w % ogółu ludn.	Dekanaty	Parafie	Kapłani*b* Ogółem	Kapłani*b* w tym proboszczowie*c*	Alumni *d*
Polska	**388.6**	**20 670**	***64.8***	**456**	**5 170**	**9 731**	**6 800**	**3 456**
Metropolia gnieźn.-poznań.	55.2	3 853	*88.6*	100	1 191	2 068	1 505	779
Archidiec. gnieźn.-poznań.	27.0	1 903	*89.6*	52	622	1 024	749	211
Diecezja chełmińska . .	16.1	958	*90.1*	29	323	623	478	391
Diecezja włocławska . .	12.1	992	*85.3*	19	246	421	278	177
Metropolia warszawska .	74.8	6 483	*78.2*	107	1 281	2 610	1 835	1 060
Archidiecezja warszawska	12.4	1 883	*77.3*	18	248	640	394	162
Diecezja płocka	13.1	782	*87.1*	17	226	370	288	267
Diecezja sandomierska .	12.1	993	*88.2*	20	226	458	343	116
Diecezja lubelska . . .	16.9	1 148	*75.4*	17	228	427	297	241
Diecezja podlaska . . .	14.3	751	*79.6*	20	222	395	297	208
Diecezja łódzka	6.0	926	*67.7*	15	131	320	216	66
Metropolia wileńska . .	118.0	2 458	*49.1*	63	614	1 051	683	573
Archidiecezja wileńska .	53.9	1 453	*58.9*	30	343	582	362	153
Diecezja łomżyńska . .	13.7	630	*87.3*	15	134	278	210	214
Diecezja pińska	50.4	375	*20.6*	18	137	191	111	206
Metropolia lwowska . .	101.8	2 705	*31.8*	79	935	1.666	1 065	392
Archidiecezja lwowska .	38.9	1 160	*29.7*	28	408	702	432	184
Diecezja przemyska . .	23.9	1 211	*50.2*	35	394	737	487	150
Diecezja łucka	39.0	334	*15.3*	16	133	227	146	58
Metropolia krakowska . .	38.8	5 171	*89.9*	107	1 149	2 336	1 712	652
Archidiecezja krakowska	7.2	1 108	*91.0*	20	272	607	401	120
Diecezja tarnowska . . .	9.1	878	*87.2*	28	272	560	415	178
Diecezja kielecka	9.9	893	*90.2*	24	227	372	293	101
Diecezja częstochowska .	8.4	1 096	*88.5*	16	183	364	280	116
Diecezja śląska	4.2	1 196	*92.3*	19	195	433	323	137

a Według powszechnego spisu ludności z dn. 9.XII 1931 r. *b* Bez księży zakonnych. *c* Łącznie z wikariuszami. *d* Alumni seminariów niższych i wyższych.

TABL. 5. ZAKONY MĘSKIE I ŻEŃSKIE RZYMSKOKATOLICKIE OBRZĄDKU ŁACIŃSKIEGO W 1937 R.

Stan w dn. 1.I

Metropolie (M) Archidiecezje (A) Diecezje (D)	Zakony męskie L. domów	Zakony męskie Zakonnicy	Zakony żeńskie L. domów	Zakony żeńskie Zakonnice	Metropolie (M) Archidiecezje (A) Diecezje (D)	Zakony męskie L. domów	Zakony męskie Zakonnicy	Zakony żeńskie L. domów	Zakony żeńskie Zakonnice
					M. wileńska .	30	454	77	810
Polska	**341**	**6 430**	**1 686**	**16820**	A. wileńska .	22	296	43	525
					D. łomżyńska .	1	16	13	92
M. gn.-poznań.	61	1 521	321	3 110	D. pińska . .	7	142	21	193
A. gn.-pozn. .	41	1 159	199	2 075	M. lwowska .	90	1 078	495	3 992
D. chełmińska .	6	159	84	726	A. lwowska .	57	638	295	2 545
D. włocławska .	14	203	38	309	D. przemyska .	31	428	185	1 317
M. warszawska	64	1 333	267	3 397	D. łucka . . .	2	12	15	130
A. warszawska .	27	792	122	2 183	M. krakowska	96	2 044	526	5 511
D. płocka . . .	7	127	24	290	A. krakowska	53	1 512	174	2 337
D. sandomierska	3	21	17	79	D. tarnowska	13	148	126	823
D. lubelska . .	9	193	31	322	D. kielecka .	4	43	37	211
D. podlaska . .	6	94	23	117	D. częstochow.	12	104	43	423
D. łódzka . . .	12	106	50	406	**D. śląska** . . .	**14**	**237**	**146**	**1 717**

DZIAŁ XXI. SEJM I SENAT

TABL. 1. WYBORY DO SEJMU

Województwa Podział administracyjny obowiązujący do dn. 31.III 1938 r.	1935 Złożone karty [a] Ogółem (w tysiącach)	1935 Złożone karty [a] w tym ważne (w tysiącach)	1935 % głosujących [b]	1938 Uprawnionych do głosowania (w tysiącach)	1938 Złożone karty Ogółem (w tysiącach)	1938 Złożone karty w tym ważne (w tysiącach)	1938 Oddane głosy ważne [c] (w tysiącach)	1938 % głosujących [b]
Polska	**7 504**	**7 060**	*45.9*	**17 626**	**11 826**	**11 324**	**19 010**	*67.1*
M. st. Warszawa	216	198	*29.4*	791	433	400	676	*54.7*
Warszawskie .	462	443	*37.3*	1 335	858	832	1 321	*64.3*
Łódzkie . . .	505	480	*36.7*	1 488	888	847	1 311	*59.7*
Kieleckie . . .	518	493	*36.6*	1 513	1 011	968	1 567	*66.8*
Lubelskie . . .	479	464	*39.9*	1 274	906	878	1 412	*71.1*
Białostockie .	479	464	*57.2*	885	678	654	1 081	*76.6*
Wileńskie . . .	273	266	*41.7*	717	509	497	834	*70.9*
Nowogródzkie .	335	326	*63.8*	566	388	3,76	671	*68.6*
Poleskie . . .	360	351	*67.9*	593	441	430	760	*74.3*
Wołyńskie . . .	630	615	*64.9*	1 079	807	787	1 443	*74.9*
Poznańskie . .	433	343	*37.4*	1 234	795	720	1 071	*64.4*
Pomorskie . .	250	210	*44.6*	620	410	373	569	*66.1*
Śląskie	578	458	*75.7*	841	702	613	1 030	*83.4*
Krakowskie . .	470	454	*42.9*	1 144	546	526	848	*47.8*
Lwowskie . . .	697	684	*42.9*	1 769	1 129	1 112	1 965	*63.8*
Stanisławowskie	331	327	*41.6*	861	568	562	1 012	*66.0*
Tarnopolskie .	488	484	*58.0*	916	757	749	1 439	*82.6*

a Dane nie obejmują wszystkich głosujących, gdyż nie uwzględniono tych, którzy złożyli do urn koperty bez kart do głosowania. *b* Stosunek głosujących do uprawnionych. *c* Wyborca ma prawo złożenia na jednej karcie dwóch głosów na dwóch kandydatów; można z tego prawa nie skorzystać i głosować na jednego kandydata.

TABL. 2. WYBORY DO SENATU

Wyszczególnienie	1935	1938
Zgromadzenia obwodowe		
Uprawnieni do głosowania w tys.[a]	267	339
Głosujący w tys. . . .	167	237
Stosunek głosujących do uprawnionych w % .	*62.4*	*70.0*
Wojewódzkie kolegia wyborcze		
Delegaci: wybrani . . .	2 577	3 032
obecni . . .	2 557	3 009
Stosunek obecnych do wybranych w % . .	*99.2*	*99.2*

a Obywatele mający prawo wybierania z tytułu zasługi osobistej lub wykształcenia wciągani są do spisów, jeżeli udowodnią, że im to prawo przysługuje; posiadający to prawo z tytułu zaufania obywateli wciągani są do spisów z urzędu.

TABL. 3. POSŁOWIE I SENATOROWIE WEDŁUG WIEKU

Wiek	Posłowie 1935	Posłowie 1938	Senatorowie 1935	Senatorowie 1938
Ogółem . . .	**206**	**208**	**96**	**96**
W wieku lat:				
30—34	8	13	—	—
35—39	43	26	—	—
40—44	75	55	15	20
45—49	36	56	24	27
50—54	31	36	22	19
55—59	12	16	16	11
60—64	—	4	6	9
65—69	1	1	6	8
70—74	—	1	4	2
75 i więcej	—	—	3	—

DZIAŁ XXII. ADMINISTRACJA PUBLICZNA

TABL. 1. STANOWISKA ADMINISTRACJI CYWILNEJ[a] I NAUCZYCIELSKIE PRZEWIDZIANE W BUDŻETACH PAŃSTWA

Kategorie funkcjonariuszów Ministerstwa	1931–1932	1932–1933	1933–1934	1934–1935	1935–1936	1936–1937	1937–1938	1938–1939	1939–1940
	w tysiącach								
Administracja cywilna	**67**	**69,2**	**70,2**	**72,4**	**72,1**	**76,7**	**75,8**	**74,4**	**75,9**
Funkcjonariusze wyżsi	47	46,7	47,7	49,0	48,3	50,2	49,4	51,0	52,0
w tym Ministerstwa:									
Spraw Wewnętrznych	6	6,9	6,1	5,6	5,8	5,7	5,8	5,9	5,9
Skarbu	14	13,8	14,4	17,3	17,3	17,8	18,3	18,4	18,7
Sprawiedliwości	14	13,7	13,8	14,6	14,6	14,3	13,4	13,5	13,7
w tym sędziowie i prokuratorzy	4	3,6	3,6	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	3,6
Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego	3	3,0	3,3	3,3	2,6	3,3	2,8	2,8	3,0
Funkcjonariusze niżsi	20	22,5	22,5	23,4	23,8	26,5	26,4	23,4	23,9
w tym Ministerstwa:									
Spraw Wewnętrznych	2	1,9	1,7	1,9	2,0	1,8	1,8	1,9	2,0
Skarbu	8	7,6	7,4	7,6	7,6	7,5	7,4	7,6	7,7
Sprawiedliwości	7	6,2	6,0	6,2	6,5	6,3	6,1	6,2	6,3
Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego	3	3,4	3,4	3,6	3,6	3,6	3,7	3,8	3,9
Nauczycielstwo	**82**	**76,8**	**77,5**	**77,0**	**77,2**	**77,4**	**84,0**	**89,1**	**89,1**

a Bez etatów M. S. Wojsk., Korpusu Ochrony Pogranicza i Policji Państwowej. Od 1935/36 r. uwzględniono również pracowników opłacanych poprzednio z kredytów rzeczowych.

U w a g a. Dane o liczbie pracowników Polskich Kolei Państwowych ob. dział XI, tabl. 3, str. 189, Polskiej Poczty, Telegrafu i Telefonu — dział XI, tabl. 32B, str. 207. Dane o uposażeniu miesięcznym ob. dział XIV, tabl. 41, str. 278.

TABL. 2. WYDATKI NA ZAOPATRZENIA EMERYTALNE[a] ZE SKARBU PAŃSTWA, PAŃSTWOWEGO ZAKŁADU EMERYTALNEGO ORAZ Z FUNDUSZÓW PRZEDSIĘBIORSTW I MONOPOLÓW PAŃSTWOWYCH

Wyszczególnienie	1928–1929	1932–1933	1933–1934	1934–1935	1935–1936	1936–1937	1937–1938	1938–1939*b*	1939–1940*b*
	w tysiącach złotych								
Ogółem	**176 428**	**275 930**	**266 367**	**284 541**	**290 695**	**271 373**	**275 622**	**289 606**	**305 705**[c]
Skarb Państwa	122 276	163 107	154 171	162 949	172 438	162 073	164 894	175 900	182 860
Państwowy Zakład Emeryt.	—	—	—	253	458	822	1 181	1 603	1 934
Przedsiębiorstwa:									
Poczta, Telegraf i Telefon	—	15 591	15 263	23 585	19 083	16 386	16 728	17 028	19 071
Lasy Państw.[d]	—	1 851	1 965	2 068	2 101	2 116	2 191	2 500	.
P.K.P.[e]	50 894	89 610	88 643	89 010	89 868	83 319	83 861	85 180	94 580
Monopole:									
Solny	1 362	2 143	2 646	2 817	2 646	2 608	2 575	2 850	2 710
Spirytusowy	—	49	104	223	369	302	324	375	375
Tytoniowy	1 896	3 579	3 575	3 636	3 732	3 747	3 868	4 170	4 175

a Z sum formalnie zaliczonych w budżetach do wydatków na emerytury i zaopatrzenia uwzględniono wydatki na: emerytury, pensje wdowie i sieroce oraz na zaopatrzenia wyjątkowe, koszty przesiedlenia i odprawy pośmiertne. Dane dla P. K. P. nie obejmują odszkodowań za nieszczęśliwe wypadki w służbie. *b* Budżet. *c* Bez wydatków Lasów Państwowych. *d* Okresy od 1.X do 30.IX następnego roku. *e* Od 1932 r. rok budżetowy pokrywa się z rokiem kalendarzowym.

U w a g a. Dane o zaopatrzeniu uczestników powstań narodowych, b. skazańców politycznych oraz inwalidów ob. dział XV, tabl. 16 i 17, str. 294.

TABL. 3. OSOBY POBIERAJĄCE ZAOPATRZENIA EMERYTALNE ZE SKARBU PAŃSTWA, PAŃSTWOWEGO ZAKŁADU EMERYTALNEGO ORAZ Z FUNDUSZÓW PRZEDSIĘBIORSTW I MONOPOLÓW PAŃSTWOWYCH

Stan w dn. 31. XII

Wyszczególnienie	1933	1934	1935	1936	1937	1938
Ogółem	**171825**	**184791**	**192967**	**201205**	**207554**	**217449**
Emeryci	99 173	109172	114195	118211	120561	121778
Wdowy	46 791	49 065	51 493	54 466	57 225	58 340
Sieroty	25 861	26 554	27 279	28 528	29 768	37 331[a]
Skarb Państwa	**79 453**	**84 697**	**89 389**	**92 931**	**95 733**	**103643**
Cywilni (administracja)	61 943	65 963	69 208	71 722	73 660	78 48[illegible]
Państwa Polskiego	49 204	53 886	57 573	60 515	62 911	69 436
Emeryci	32 774	36 374	38 828	40 529	41 377	41 804
Wdowy	9 492	10 370	11 357	12 322	13 327	13 81[illegible]
Sieroty	6 938	7 142	7 388	7 664	8 207	13 821[a]
Państw zaborczych	12 739	12 077	11 635	11 207	10 749	9 051
w tym emeryci	3 496	3 328	3 146	3 004	2 841	2 471
Wojskowi	16 117	17 331	18 790	19 857	20 699	23 851
Państwa Polskiego	14 081	15 437	16 990	18 125	19 017	22 261
Emeryci	11 003	12 283	13 619	14 424	14 969	15 633
Wdowy	1 893	2 100	2 348	2 648	2 941	3 133
Sieroty	1 185	1 054	1 023	1 053	1 107	3 495[a]
Państw zaborczych	2 036	1 894	1 800	1 732	1 682	1 590
w tym emeryci	643	610	585	543	525	512
Zaopatrz. wyjątkowe	1 393	1 403	1 391	1 352	1 374	1 305
Państwowy Zakład Emeryt.	—	**371**	**805**	**1 288**	**1 653**	**2 119**
Emeryci	—	214	479	733	903	1 122
Wdowy	—	47	104	200	281	381
Sieroty	—	110	222	355	469	616
Administr. (cyw. i wojsk.)	—	220	440	748	948	1 251
w tym emeryci	—	147	287	457	546	707
Poczta, Telegraf i Telefon	—	37	70	90	124	172
w tym emeryci	—	17	27	34	47	59
Lasy Państwowe	—	114	295	450	581	696
w tym emeryci	—	50	165	242	310	356
Poczta, Telegraf i Telefon	**9 095**	**10 163**	**10 874**	**10 706**	**11 114**	**11 335**
w tym państw zaborczych	1 950	1 865	1 805	1 707	1 571	1 435
Emeryci	5 516	6 435	6 944	6 903	7 141	7 224
Wdowy	3 178	3 341	3 448	3 558	3 717	3 831
Sieroty	401	387	482	245	256	280
Lasy Państwowe	**1 415**	**1 568**	**1 732**	**1 852**	**1 834**	**1 831**
w tym państw zaborczych	285	282	285	282	250	244
Emeryci	742	857	953	1 040	1 032	1 032
Wdowy	510	538	568	581	582	590
Sieroty	163	173	211	231	220	209
Koleje Państwowe	**74 578**[b]	**80 054**[b]	**82 076**[b]	**86 129**	**88 694**	**90 014**
w tym państw zaborczych	12 241	12 373	12 306	11 777[b]	11 418[b]	10 782[b]
Emeryci	38 397	41 955	42 455	43 813	44 458	44 760
Wdowy	21 075	22 201	23 389	25 118	26 585	27 741
Sieroty	15 106	15 898	16 232	17 198	17 651	17 513
Monopole	**7 284**	**7 938**	**8 091**	**8 299**	**8 526**	**8 507**
w tym państw zaborczych	2 927	2 908	2 867	2 766	2 536	2 422
Emeryci	5 209	5 713	5 795	5 870	5 941	5 915
Wdowy	1 192	1 304	1 384	1 445	1 523	1 558
Sieroty	883	921	912	984	1 062	1 034

a Liczba osób; dane z lat poprzednich obejmują liczbę wymiarów. b Stan w dn. 1.VII.

TABL. 4. LICZBA STANOWISK PRACOWNIKÓW ORAZ ZAOPATRZENIA EMERYTALNE PRZEWIDZIANE W BUDŻETACH SKARBU ŚLĄSKIEGO

Wyszczególnienie	1933–1934	1938–1939	1939–1940	Wyszczególnienie	1933–1934	1938–1939	1939–1940
Liczba stanowisk[a]	7 659	8 098	10 190	Emeryci	696	1 133	1 147
w tym nauczycielstwo	5 468	5 689	7 322	Wdowy	319	466	494
Liczba osób pobierających zaopatrzenia emerytalne[b]	1 363	2 127	2 159	Sieroty	348	528	518
Państwa Polskiego	1 267	2 074	2 111	Wydatki na zaopatrzenia w tys. zł	3914[c]	4 912	4 982
Państw zaborczych	96	53	48				

a Bez etatów policji, oraz przedsiębiorstw i zakładów. *b* Stan z trzeciego kwartału roku poprzedzającego okres budżetowy. *c* Według zamknięć rachunkowych.

TABL. 5. NADANIA NIEKTÓRYCH ODZNACZEŃ PAŃSTWOWYCH

A. Odznaczenia wojenne

Odznaczeni	Order „Virtuti Militari" klasy I	II	III	IV	V	Krzyż Walecznych
Ogółem	6	19	14	50	8300	60 000
w tym cudzoziemcy	5	7	11	44	187	.
Polegli	—	—	—	—	1800	.
Żyjący	6	19	14	50	6500	.

B. Odznaczenia niepodległościowe

Odznaczeni	Krzyż Niepodległości z Mieczami	Krzyż Niepodległości	Medal Niepodległości
Ogółem	1 816	35 258	51 735
Polegli	323	7 917	3 019
Żyjący	1 493	27 341	48 716

C. Odznaczenia cywilne

Rok nadania	Order „Orła Białego"	Order „Odrodzenia Polski" klasy[a] I	II	III	IV	V	Krzyż Zasługi Złoty	Srebrny	Brązowy	Krzyż Zasługi za Dzielność
1921—1938	24	79	241	1 370	2 729	2 465	15 576	41 900	93 558	377
1921	11	2	8	35	31	—	×	×	×	×
1922	2	3	9	50	95	59	×	×	×	×
1923	—	8	38	226	423	289	—	17	51	×
1924	1	5	11	74	111	51	42	217	467	×
1925	1	3	19	102	213	87	131	323	272	×
1926	1	2	14	29	96	33	69	193	310	×
1927	—	2	18	56	119	21	140	236	248	×
1928	—	2	18	123	308	156	1 025	2 114	2 539	147
1929	—	3	9	103	276	120	579	1 093	1 684	38
1930	—	3	9	72	170	49	443	829	1 355	26
1931	—	4	9	30	82	89	1 012	1 707	1 579	9
1932	2	—	1	28	45	112	642	973	1 292	23
1933	—	6	1	26	52	148	615	1 492	2 408	25
1934	1	4	4	25	67	118	429	1 396	2 672	15
1935	1	11	9	32	65	104	416	1 310	2 482	23
1936	2	6	22	108	105	149	955	2 329	3 696	16
1937	—	5	17	81	138	267	2 835	7 101	12 380	20
1938	2	10	25	170	333	613	6 243	20 570	60 123	35

a Klasa I—Kawaler Wielkiej Wstęgi, kl. II—Kawaler Krzyża Komandorskiego z Gwiazdą, kl. III—Kawaler Krzyża Komandorskiego, kl. IV—Kawaler Krzyża Oficerskiego, kl. V—Kawaler Orderu.

Uwaga. Dane obejmują wszystkie nadania: poległym, zmarłym i żyjącym, jak również nadania po raz pierwszy i więcej.

TABL. 6. SĘDZIOWIE ORAZ CZYNNOŚCI NAJWYŻSZEGO TRYBUNAŁU ADMINISTRACYJNEGO

Wyszczególnienie	1928	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
Liczba sędziów . .	33	39	37	37	39	39	39	44	46
Sprawy:									
pozostało z roku ubiegłego . . .	5 467	10664	13716	16655	14061	15333	14250	12361	11484
wpłynęło . . .	5 280	11502	11568	9 948	11372	8 048	7 956	8 524	8 397
załatwiono . . .	4 420	8 487	8 695	12542	10155	9 131	9 845	9 401	9 447

TABL. 7. LICZBA WSZCZĘTYCH SPRAW KARNYCH SKARBOWYCH[a]

Wyszczególnienie	1928	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
	w tysiącach							
Ogółem	**109,4**	**122,2**	**157,7**	**200,2**	**173,4**	**156,5**	**126,6**	**150,8**
Za przekroczenie przepisów:								
celnych	18,3	26,8	31,8	36,9	30,6	33,3	26,5	22,6
o monopolach	.	75,0	99,3	133,4	115,5	99,5	87,0	116,5
w tym: spirytusowym . .	.	33,5	41,4	47,5	46,6	41,9	39,9	32,9
tytoniowym . . .	.	34,4	48,7	62,7	47,6	39,1	25,3	18,1
o akcyzach	.	4,1	10,1	12,9	11,9	10,8	3,6	2,1
innych	.	16,3	16,5	17,0	15,4	12,9	9,5	9,5

a Wskutek zmian prawa karnego skarbowego w latach 1932 i 1936, dane nie są całkowicie porównywalne.

TABL. 8. KARY ADMINISTRACYJNE[a]

Wyszczególnienie	1935/36	1937/38	Wyszczególnienie	1935/36	1937/38
	w tysiącach			w tysiącach	
Ogółem	**1 056,2**	**1 520,1**	Przekrocz. przepis.:		
Liczba kar na 10 000 mieszkańców . .	*311*	*439*	sanitarnych .	85,2	148,7
Wymiar kary:			drogowych . .	182,7	232,7
grzywna:			o posiad. broni	35,1	27,8
10 *zł* i mniej .	861,0	1 181,0	ustawy przeciwalkoholowej .	60,8	65,1
10 — 50 *zł* . .	110,7	204,7	ustawy o powsz. służbie wojsk.	25,9	67,9
powyżej 50 *zł* .	10,3	24,6	prawa o wykroczeniach . .	243,8	233,6
areszt:			innych	422,7	744,3
7 dni i mniej .	63,3	86,9	*Odsetek spraw skierowanych do sądu*[b]	*3,5*	*4,2*
powyżej 7 dni .	10,9	22,9			

a Okresy od 1.X do 30.IX następnego roku. *b* Odsetek żądań skierowania sprawy do sądu w stosunku do ogólnej liczby kar.

Uwaga. Dane nie obejmują kar administracyjnych, nałożonych doraźnymi mandatami karnymi. Zakres sądownictwa karno-administracyjnego w ciągu okresu ujętego w tablicy uległ pewnemu rozszerzeniu.

DZIAŁ XXIII. SĄDOWNICTWO POWSZECHNE, PRZESTĘPCZOŚĆ WIĘZIENNICTWO

Sądownictwo administracyjne ob. dział XXII, tabl. 6–8, str. 359.

TABL. 1. SĄDOWNICTWO POWSZECHNE

Wyszczególnienie	1929	1937	Wyszczególnienie	1929	1937
Sądy:			Prokuratorzy[a]	411	442
Sąd Najwyższy . . .	1	1	W Sądzie Najwyższym	40	37
Sądy: apelacyjne . . .	8	7	W sądach: apelacyjnych	38	64
okręgowe	51	45	okręgowych	333	341
grodzkie	571	550			
pracy (samoistne)	.	17	Asesorzy sądowi[b] . . .	76	501
Sędziowie[a]	3 226	3 109	Aplikanci sądowi[b] . .	882	1 620
W Sądzie Najwyższym	72	74			
W sądach: apelacyjnych	215	214	Komornicy[b]	429	675
okręgowych	977	945	Pisarze hipoteczni[b] . .	107	133
grodzkich .	1 715	1 678	Notariusze[b]	820	811
pracy (sam.)	.	27	Asesorzy notarialni[b] .	.	137
Sędziowie śledczy . . .	247	171	Aplikanci notarialni[b] .	.	162

a Etaty. b Stan faktyczny.

TABL. 2. POWIERZCHNIA I LUDNOŚĆ W OKRĘGACH APELACYJNYCH

Wyszczególnienie	Polska	Okręgi apelacyjne. Podział terytorialny w dn. 1.I 1938 r.						
		warszawski	lubelski	wileński	poznański	katowicki	krakowski	lwowski
Powierzchnia w tys. km^2	388,6	71,0	67,0	101,3	57,2	4,2	36,2	51,7
Ludność w tys.[a] . . .	31 916	7 784	4 871	4 031	4 574	1 295	4 130	5 231

a Ludność według danych spisu z dn. 9.XII 1931 r. (bez wojska skoszarowanego).

TABL. 3. CZYNNOŚCI SĄDÓW POWSZECHNYCH

Sprawy cywilne	Wpłynęło spraw 1936 (w tys.)	Wpłynęło spraw 1937 (w tys.)
Sądy I instancji		
Sądy grodzkie		
sprawy sporne	1271,5	1298,7
w trybie: ogólnym . .	637,8	617,8
nakazowym	481,8	501,0
egzekucyjnym	151,9	179,9
sprawy niesporne . . .	376,6	439,4
w tym: opiekuńcze .	87,3	84,0
spadkowe . .	131,2	138,8
Sądy okręgowe		
sprawy sporne	59,1	56,0
w trybie: ogólnym . . .	50,3	48,0
nakazowym .	8,2	7,5
upadłościowym	0,4	0,3
układowym .	0,2	0,2
sprawy niesporne . . .	36,0	38,0
Sądy II instancji		
Sądy okręgowe:		
apelacje	84,2	80,3
zażalenia[a]	43,7	41,8
Sądy apelacyjne:		
apelacje	15,0	15,4
zażalenia[a]	11,4	11,0
Sąd Najwyższy		
sprawy	10,6	10,2

Sprawy karne	Wpłynęło spraw 1936 (w tys.)	Wpłynęło spraw 1937 (w tys.)
Sądy I instancji		
Sądy grodzkie:		
sprawy	866,7	894,4
karne	848,4	883,6
karne skarbowe . . .	18,3	10,8
Sądy okręgowe		
sprawy	135,2	156,5
w tym: karne . . .	58,9	64,5
karne skarbowe	15,5	13,5
karno-admin.	58,7	75,9
Sądy II instancji		
Sądy okręgowe:		
apelacje	73,7	95,9
w sprawach: karnych	71,6	94,3
karnych-skarbow.	2,1	1,6
zażalenia[a]	20,4	17,7
Sądy apelacyjne:		
apelacje	18,1	24,2
zażalenia[a]	6,4	5,5
Sąd Najwyższy		
sprawy	6,1	9,1
Urzędy prokurat.		
śledztwa i dochodz. .	359,1	359,7

a Zażalenia na postanowienia sądów I instancji.

TABL. 4. CZYNNOŚCI SĄDÓW PRACY[a] W SPRAWACH CYWILNYCH

Wyszczególnienie	1930	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
Wpłynęło skarg	24 807	20 355	16 998	15 532	19 160	22 875	27 128	28 238
pracodawców	1 033	1 004	1 088	1 212	1 436	1 279	1 916	1 866
pracowników umysłowych	4 945	4 970	3 579	3 010	3 874	4 158	4 406	4 454
pracowników fizycznych	18 562	14 206	12 140	11 205	13 705	17 311	20 599	21 691
uczniów	267	175	191	105	145	127	207	227
Załatwiono skarg	26 134	21 322	17 636	15.044	18 655	21 579	27 662	27 528
w tym:								
ugodą	3 838	3 454	2 882	2 332	3 797	3 332	4 049	4 856
wyrokiem	14 898	12 655	11 101	9 195	9 841	11 110	14 565	13 761
w tym zaocznym	2 900	2 423	2 268	1 422	1 483	1 365	1 714	1 992
Wniesiono odwołań	2 880	2 964	2 729	1 838	2 014	2 657	3 416	3 685
Uwzględniono odwołań	1 415	749	642	379	446	494	670	707

[a] Na terenie woj. poznańskiego, pomorskiego i górnośląskiej części woj. śląskiego sądy pracy zostały zorganizowane w dn. 1. X 1936 r.

TABL. 5. EGZEKUCJE SĄDOWE

Wyszczególnienie	1936	1937							
		Polska	Okręgi apelacyjne						
			warszawski	lubelski	wileński	poznański	katowicki	krakowski	lwowski
	w tysiącach								
Wpłynęło spraw	1059,5	984,5	243,9	92,3	54,2	251,6	81,0	111,9	149,6
Załatwiono spraw	1129,0	1029,7	240,9	101,8	60,0	265,9	82,0	120,5	158,6
Liczba skierowań do egzekucji: na ruchomości	783,2	670,5	167,3	98,0	52,9	121,9	41,8	85,1	103,5
według przepisów o nieruchom.	81,3	87,0	12,0	12,8	11,6	7,8	1,9	20,2	20,7
Liczba dokonanych sprzedaży: ruchomości	15,0	14,4	5,6	1,2	0,6	3,6	0,8	1,3	1,3
nieruchomości	3,6	4,2	0,7	0,2	0,6	0,6	0,2	0,9	1,0

TABL. 6. ADWOKACI I APLIKANCI ADWOKACCY

Stan w dn. 1.I

Lata Okręgi apelacyjne Wielkie miasta	Adwokaci: Liczba	Adwokaci: Na 10 000 mieszk.	Aplikanci adwokaccy
Polska . . 1929	4 394	*1,4*	1 470
1936	6 957	*2,1*	3 367
1937	7 211	*2,1*	3 599
1938	7 717	*2,2*	3 607
1939	**7 980**	***2,3***	**3 257**
Apel. warszawska	2 217	*2,6*	836
w tym:			
m. st. Warszawa	1 502	*11,6*	625
m. Łódź	268	*4,0*	107
m. Sosnowiec	51	*3,9*	14
m. Białystok	39	*3,6*	10
m. Częstochowa	38	*2,8*	11
Apel. lubelska	314	*0,6*	65
w tym m. Lublin	82	*6,7*	24

Okręgi apelacyjne Wielkie miasta	Adwokaci: Liczba	Adwokaci: Na 10 000 mieszk.	Aplikanci adwokaccy
Apel. wileńska	354	*0,9*	104
w tym m. Wilno	155	*7,4*	55
Apel. poznańska	349	*1,2*	117
w tym m. Poznań	159	*5,8*	66
Apel. toruńska	290	*1,4*	65
w tym: m. Bydgoszcz	55	*3,9*	14
m. Gdynia	36	*3,0*	10
Apel. katowicka	278	*1,9*	88
w tym:			
m. Katowice	121	*9,0*	44
m. Chorzów	24	*2,2*	6
Apel. krakowska	1 451	*3,2*	775
w tym m. Kraków	581	*22,4*	378
Apel. lwowska	2 727	*4,8*	1 207
w tym m. Lwów	961	*30,2*	394

TABL. 7. NIEKTÓRE PRZESTĘPSTWA ZAMELDOWANE POLICJI[a]

A. Według rodzajów przestępstw

Wyszczególnienie	1935	1938
Ogółem	590 564	471 871
Na 10 000 mieszk.	*176*	*137*
Zbrodnie stanu	948	1 004
Przestępstwa p-ko władzom i urzędom	26 356	25 263
w tym:		
zniewaga władzy lub urzędu	3 418	3 213
zniewaga i czynna napaść na urzędnika	10 752	11 657
Przestępstwa p-ko porządkowi publiczn.	10 463	5 389
w tym zniewaga Narodu i Państwa	1 708	2 823
Uwolnienie pozbawionych wolności	1 770	1 667
Podpalenie	3 104	2 238
Fałszerstwa	9 543	8 279
w tym:		
fałsz. pieniędzy	121	74
świadome puszczanie w obieg fałsz. pieniędzy	2 475	788
fałszowanie dokument.	4 168	4 854

Wyszczególnienie	1935	1938
Zabójstwo	1 672	1 575
Dzieciobójstwo	932	614
Zabójstwo usiłowane	1 659	1 445
Ciężkie uszk. ciała	17 215	17 231
Podrzucenie dziecka	2 142	2 378
Stręczyc. i sutener.	735	592
Handel kobietami i dziećmi	15	1
Inne przestępstwa na tle seksualnym	3 112	3 483
Kradzież	472 287	368 003[b]
w tym:		
kasowa z włamaniem	301	264
kieszonkowa	11 121	10 204
z wozów	7 502	5 911
środków lokomocji	12 795	17 316
kolejowa	8 128	5 308
mieszkaniowa	98 221	75 154
koni i bydła	3 737	2 452
z pola i lasu	108 800	35 522[b]
Rozbój	1 917	2 002
Oszustwo	27 584	24 429
Paserstwo	9 110	6 278

B. Według województw w 1938 r.

Województwa Podział administracyjny obowiązujący do dn. 31.III 1939 r.	Zbrodnie stanu	Przestępstwa przeciwko władzom i urzędom	Przestępstwa przeciwko porządkowi publ.	Fałszerstwa	Zabójstwo i dzieciobójstwo	Ciężkie uszkodzenie ciała	Kradzież	Rozbój	Oszustwo
Polska	**1 004**	**25 263**	**5 389**	**8 279**	**2 189**	**17 231**	**368 003**	**2 002**	**24 429**
M. st. Warszawa	215	1 935	526	610	55	578	14 910	126	2 575
Warszawskie	12	1 657	168	369	172	1 356	21 010	153	803
Łódzkie	37	1 362	224	568	106	857	23 735	176	1 561
Kieleckie	8	2 589	209	583	184	2 096	34 465	147	1 584
Lubelskie	39	1 177	173	372	183	1 341	27 229	185	902
Białostockie	19	1 643	142	405	140	1 226	15 057	89	927
Wileńskie	26	719	114	476	115	739	11 471	42	836
Nowogródzkie	43	626	124	234	103	639	9 518	19	668
Poleskie	31	480	113	154	90	555	11 179	72	353
Wołyńskie	275	765	625	205	126	617	15 494	89	496
Poznańskie	2	1 177	284	513	109	1 080	24 986	52	1 751
Pomorskie	—	1 712	283	876	102	949	30 252	104	1 932
Śląskie	57	902	569	265	56	562	16 508	75	1 414
Krakowskie	11	3 032	207	733	161	1 608	34 612	167	3 214
Lwowskie	107	2 683	588	858	251	1 758	41 380	221	3 237
Stanisławowskie	88	1 318	406	419	112	601	18 753	107	1 212
Tarnopolskie	34	1 486	634	639	124	669	17 444	178	964

a Dane dotyczą niektórych zbrodni i występków będących przedmiotem dochodzeń policyjnych i obejmują zarówno przestępstwa, których sprawcy zostali, względnie zostaną w następstwie skazani lub uniewinnieni przez sądy, jak i te przestępstwa, w których postępowanie zostało umorzone. Dane powyższe są zupełnie nieporównywalne z danymi o osobach skazanych przez sądy powszechne, zamieszczonymi w tabl. 8—16 tego działu. *b* Od 1938 r. rejestrowane są tylko poważniejsze kradzieże z pola.

TABL. 8. SKAZANI PRAWOMOCNIE WEDŁUG OKRĘGÓW APELACYJNYCH

Lata	Polska	W tym kobiety	Okręgi apelacyjne: warszaw.	lubelski	wileński	poznań.	katowicki	krakow.	lwowski
			liczby bezwzględne w tysiącach						
Ogółem . . . 1932	750,3	128,3	243,5	150,3	79,2	57,2	28,6	72,3	119,2
w tym nieletni[a] . .	23,4	3,4	8,1	3,9	2,0	2,4	1,0	1,9	4,1
Ogółem . . . 1933	642,7	103,0	198,0	116,9	72,4	59,7	31,6	61,3	102,8
w tym nieletni[a] . .	20,7	3,2	8,1	3,0	1,4	2,9	0,5	1,4	3,4
Ogółem . . . 1934	668,6	111,8	155,5	92,6	77,0	106,6	33,3	90,1	113,5
w tym nieletni[a] . .	21,0	2,6	6,5	1,9	1,6	4,4	1,2	2,6	2,8
Ogółem . . . 1935	622,0	103,9	145,2	82,5	65,6	106,3	32,2	89,1	101,1
w tym nieletni[a] . .	23,2	2,7	6,6	2,3	1,8	5,5	1,3	2,6	3,1
Ogółem . . . 1936	526,1	84,8	124,3	70,0	57,5	93,5	25,5	75,3	80,0
w tym nieletni[a] . .	26,1	2,6	6,5	2,6	2,3	6,3	1,5	3,4	3,5
			na 10 000 mieszkańców						
1932	237	78	315	310	198	126	220	177	229
1933	200	62	252	237	179	130	240	148	195
1934	205	66	195	185	187	228	249	214	212
1935	188	61	180	163	158	225	238	208	187
1936	157	49	152	137	137	196	186	175	146

a Nieletni do ukończonych 17 lat.

U w a g a. Dane za lata 1932—1936 dotyczą skazanych za wszystkie przestępstwa; ze względów metodycznych są one częściowo nieporównywalne między sobą, a ponadto nie są porównywalne z danymi za 1937 r. zawartymi w tabl. 9—13. W sprawie podziału na okręgi ob. uwagę do tabl. 19, str. 368.

TABL. 9. SKAZANI PRAWOMOCNIE WEDŁUG WYMIARU KARY W 1937 R.

A. Nieletni (do ukończonych 17 lat)

Rodzaje kary	Ogółem	W tym dziewcz.	Rodzaje kary	Ogółem	W tym dziewcz.
Ogółem	8 380	789	umieszczenie w zakładzie poprawczym . .	5 845	473
Wymiar kary:					
więzienie	29	1	grzywna	545	61
do 1 roku	11	—	5 zł i mniej	247	23
1 rok i więcej . .	18	1	5—10 zł	169	16
areszt	1 961	254	powyżej 10 zł . . .	129	22
1 mies. i mniej . .	1 195	133	Warunkowe zawieszenie wykonania kary . .	5 609	589
1—6 mies.	685	108			
powyżej 6 mies. . .	81	13			

B. Dorośli

Rodzaje kary	Ogółem	W tym kobiet	Rodzaje kary	Ogółem	W tym kobiet
Ogółem	349 656	58 883	Kary dodatkowe . . .	7 534	631
Kary zasadnicze:			utrata praw publicznych i obywatelskich . . .	7 321	570
kara śmierci[a]	14	—	utrata prawa wykonywania zawodu . . .	24	15
więzienie	99 448	12 897	inne kary	189	46
6 mies. i mniej . . .	54 230	8 520	Środki zabezpieczające	592	41
6—12 mies.	20 524	2 171	umieszczenie:		
1 rok i więcej . . .	24 694	2 206	w zakładzie leczn. . .	17	1
areszt	206 213	37 411	w domu pracy przymus.	—	—
1 mies. i mniej . . .	148 531	27 923	w zakładzie dla niepopr.	381	31
1—6 mies.	56 788	9 337	dozór policyjny . . .	194	9
powyżej 6 mies. . .	894	151	Warunkowe zawieszenie wykonania kary . .	165 043	35 408
grzywna	43 981	8 575			
5 zł i mniej	11 064	1 857			
5—10 zł	12 390	2 450			
powyżej 10 zł . . .	20 527	4 268			

a W 1937 r. wykonano 12 wyroków śmierci.

U w a g a do tabl. 9—13. Dane nie obejmują skazań za przestępstwa skarbowe i ścigane z oskarżenia prywatnego oraz za wykroczenia.

TABL. 10. SKAZANI PRAWOMOCNIE WEDŁUG PRZESTĘPSTW I PŁCI ORAZ RECYDYWIŚCI W 1937 R.

Rodzaje przestępstw	Ogółem	W tym recydywiści[a]	Nieletni[b]		Dorośli	
			razem	w tym dziewcz.	razem	w tym kobiety
Ogółem	358036	109 462	8 380	788	349 656	58 883
p-ko Państwu	3 755	641	81	11	3 674	280
w tym zbrodnie stanu	2 945	499	74	11	2 871	257
p-ko zrzeszeniom prawa publ. i głosow. w sprawach publ. .	72	2	—	—	72	5
p-ko władzom i urzędom . .	35 217	9 672	139	40	35 078	9 754
w tym: opór władzy, zmuszanie i napaść na urzędnika	11 389	3 245	83	22	11 306	3 177
znieważ. władzy, urzędu	13 683	3 955	32	10	13 651	3 807
przekupstwo urzędnika .	368	56	2	1	366	65
przywłaszczenie władzy .	103	39	—	—	103	1
p-ko wymiarowi sprawiedliwości	7 321	3 141	60	15	7 261	1 118
w tym: fałszywe zeznania . . .	2 371	631	38	11	2 333	555
poplecznictwo	326	109	2	—	324	98
fałszywe oskarżenie, tworzenie fałsz. dowodów	1 172	362	2	1	1 170	264
przestępstwa urzędnicze	1 698	181	4	1	1 694	37
w tym: nadużycie władzy . . .	342	22	4	1	338	13
nadu. władzy z chęci zysku	1 079	135	—	—	1 079	19
sprzedajność urzędnicza	53	1	—	—	53	2
p-ko porządkowi publicznemu .	51 908	15 164	633	89	51 275	12 291
w tym: udział w zbiegowisku i rozruchu	1 741	331	38	8	1 703	265
paserstwo	21 298	6 423	228	41	21 070	5 228
przestępstwa dewizowe .	4 507	769	42	3	4 465	1 217
p-ko dokumentom	6 150	1 326	73	14	6 077	1 035
w tym fałszowanie dokumentów. .	4 820	1 104	63	11	4 757	720
fałsz. pieniędzy, papierów wart., znaków urzęd. i narzędzi miern.	1 651	317	25	3	1 626	302
przest. powszechnie niebezpiecz.	4 858	1 085	145	—	4 713	162
w tym nieleg. przechow. broni .	4 255	991	124	—	4 131	63
p-ko uczuciom religijnym . . .	372	96	3	—	369	33
p-ko życiu i zdrowiu	28 263	5 665	608	22	27 655	2 955
w tym: zabójstwo	1 330	364	24	1	1 306	138
b. ciężkie uszkodz. ciała .	742	110	54	1	688	93
ciężkie uszkodzenie ciała	6 298	1 366	131	1	6 167	398
udział w bójce	16 272	3 220	330	9	15 942	880
p-ko wolności	18 756	4 143	83	5	18 673	2 962
p-ko moralności	1 489	414	100	3	1 389	230
w tym: zgwałcenie	424	125	36	—	388	1
stręczycielstwo, sutener.	252	88	—	—	252	149
p-ko prawom familijnym . . .	1 172	179	6	6	1 166	850
w tym: dwużeństwo	88	32	—	—	88	10
porzucenie	888	105	6	6	882	804
p-ko mieniu	182213	65 426	6 404	570	175809	22 439
w tym: kradzież	43 697	21 603	4 198	307	39 499	4 448
kradzież mniejszej wagi	83 874	25 363	1 161	177	82 713	12 807
rozbój, wymuszenie . .	1 484	805	42	1	1 442	28
przywłaszczenie	2 754	797	32	—	2 722	385
sprzeniewierzenie . . .	6 790	2 019	93	9	6 697	626
oszustwo	6 656	2 839	67	21	6 589	874
szalbierstwo	22 745	8 112	525	48	22 220	2 219
przestępstwa w stosunkach handlowych i kredytowych . . .	13 141	2 010	16	9	13 125	4 430
w tym udaremn. egzek. i licyt. .	12 808	1 970	15	9	12 793	4 382

a Skazani poprzednio za jakiekolwiek przestępstwo. b Nieletni do uk. 17 lat.
Uwaga. Ob. uwagę do tabl. 9—13, str. 363.

TABL. 11. SKAZANI PRAWOMOCNIE WEDŁUG PRZESTĘPSTW I WYZNANIA W 1937 R.

Rodzaje przestępstw	Wyznanie: rzymskokat. obrz. łac.	rzymskokat. obrz. gr.kat.	prawosławne	ewangelickie	mojżeszowe	Inne
Ogółem	**250 519**	**45 472**	**31 957**	**5 899**	**23 131**	**1 058**
Na 10 000 mieszkańców	*113*	*127*	*78*	*68*	*72*	*63*
p-ko Państwu	926	185	1 982	42	485	135
w tym zbrodnie stanu	372	126	1 833	17	471	126
p-ko zrzeszeniom prawa publ. i głosow. w sprawach publ.	18	2	1	—	51	—
p-ko władzom i urzędom	25 757	3 911	2 324	414	2 721	90
w tym: opór władzy, zmuszanie i napaść na urzędnika	8 212	1 198	1 000	95	856	28
znieważ. władzy lub urzędn.	10 784	1 088	882	183	708	36
przekupstwo urzędnika	112	35	31	10	178	2
przywłaszczenie władzy	77	9	8	2	2	5
p-ko wymiarowi sprawiedliwości	4 775	1 106	871	86	459	24
w tym: fałszywe zeznania	1 455	249	400	33	225	9
poplecznictwo	219	46	41	8	12	—
fałszywe oskarżenie, tworzenie fałsz. dowodów	721	201	122	12	114	2
przestępstwa urzędnicze	1 384	139	114	14	43	4
w tym: nadużycie władzy	278	32	21	4	6	1
nadużycie władzy z chęci zysku	906	73	82	6	9	3
sprzedajność urzędnicza	36	2	4	2	9	—
p-ko porządkowi publicznemu	36 433	4 103	2 074	2 118	6 977	203
w tym: udział w zbiegowisku i rozruchu	1 073	356	253	21	32	6
paserstwo	15 459	3 001	781	283	1 746	28
przestępstwa dewizowe	2 229	161	161	544	1 395	17
p-ko dokumentom	4 211	635	403	111	773	17
w tym fałszowanie dokumentów	3 296	501	251	91	670	11
fałsz. pieniędzy i papierów wart. znaków urzęd. i narzędzi miern.	1 098	165	92	20	269	7
przestępstwa powszechnie niebezp.	2 862	1 361	508	64	46	17
w tym nieleg. przechow. broni	2 503	1 292	367	55	26	12
p-ko uczuciom religijnym	240	24	61	11	21	15
p-ko życiu i zdrowiu	20 797	2 723	3 779	375	476	113
w tym: zabójstwo	904	102	270	23	22	9
b. ciężkie uszkodzenie ciała	481	70	150	15	24	2
ciężkie uszkodzenie ciała	4 327	846	898	71	139	17
udział w bójce	12 524	1 282	2 041	193	156	76
p-ko wolności	12 930	1 708	2 820	262	988	48
p-ko moralności	1 119	84	104	35	143	4
w tym: zgwałcenie	314	29	55	13	12	1
stręczycielstwo, sutenerstwo	153	9	5	6	79	—
p-ko prawom familijnym	871	86	98	19	98	—
w tym: dwużeństwo	62	7	10	4	5	—
porzucenie	675	64	57	11	81	—
p-ko mieniu	129 117	27 254	15 577	2 069	7 834	362
w tym: kradzież	31 472	4 935	5 143	513	1 532	102
kradzież mniejszej wagi	57 769	17 134	6 744	931	1 187	119
rozbój, wymuszenie	1 148	147	149	15	25	—
przywłaszczenie	2 088	271	173	41	174	7
sprzeniewierzenie	5 082	567	401	100	626	14
oszustwo	4 882	495	366	109	795	9
szalbierstwo	16 779	1 258	1 473	143	3 016	76
przest. w stosunkach handl. i kredyt.	7 981	1 986	1 149	259	1 747	19
w tym udaremnienie egzekucji i licyt.	7 809	1 966	1 138	245	1 631	19

Uwaga. Ob. uwagę do tabl. 9—13, str. 363.

TABL. 12. SKAZANI PRAWOMOCNIE WEDŁUG MIEJSCA POPEŁNIENIA PRZESTĘPSTWA I WYZNANIA W 1937 R.

Płeć Województwa Największe miasta	Ogółem	Wyznanie						Na 10 000 mieszkańców
		rzymskokat. obrz. łac.	rzymskokat. obrz. gr. kat.	prawosławne	ewangelickie	mojżeszowe	inne	
Ogółem	**358 036**	**250 519**	**45 472**	**31 957**	**5 899**	**23 131**	**1 058**	*106*
Nieletni[a]	8 380	6 476	692	662	75	462	13	.
chłopcy	7 592	5 863	626	612	68	413	10	.
dziewczęta	788	613	66	50	7	49	3	.
Dorośli	349 656	244 043	44 780	31 295	5 824	22 669	1 045	.
mężczyźni	290 773	202 573	37 935	26 792	4 834	17 782	857	.
kobiety	58 883	41 470	6 845	4 503	990	4 887	188	.
M. st. Warszawa	16 643	11 774	45	113	182	4 506	23	*136*
Warszawskie	26 933	24 570	35	80	433	1 800	15	*101*
Łódzkie	25 008	21 807	22	51	951	2 129	48	*90*
w tym m. Łódź	5 034	3 526	4	16	260	1 216	12	*79*
Kieleckie	30 595	28 571	25	49	78	1 849	23	*99*
Lubelskie	18 709	15 619	65	1 490	108	1 372	55	*72*
Białostockie	16 587	12 274	15	3 051	239	850	158	*95*
Wileńskie	12 246	7 774	7	3 303	28	754	380	*90*
w tym m. Wilno	2 319	1 754	2	159	14	344	46	*112*
Nowogródzkie	7 744	3 258	12	4 091	13	334	36	*69*
Poleskie	8 728	1 404	16	6 796	21	475	16	*72*
Wołyńskie	18 509	3 907	285	12 405	279	1 545	88	*83*
Poznańskie	29 237	27 139	39	27	1 752	239	41	*131*
w tym m. Poznań	2 937	2 849	1	6	49	22	10	*113*
Pomorskie	19 503	18 181	45	44	936	264	33	*170*
w tym m. Gdynia	2 702	2 471	14	14	63	129	11	*268*
Śląskie	22 398	20 565	102	22	664	976	69	*163*
w tym m. Katowice	1 628	1 429	9	5	32	144	9	*124*
Krakowskie	32 611	30 096	965	120	22	1 388	20	*135*
w tym m. Kraków	2 676	2 264	30	8	5	364	5	*112*
Lwowskie	38 394	15 878	19 635	141	68	2 647	25	*116*
w tym m. Lwów	3 227	1 571	944	15	17	679	1	*102*
Stanisławowskie	15 988	2 059	12 729	31	66	1 090	13	*103*
Tarnopolskie	17 793	5 399	11 418	72	29	866	9	*106*
Zagranica	410	244	12	71	30	47	6	×

a Nieletni do ukończonych 17 lat.
Uwaga. Ob. uwagę do tabl. 9—13, str. 363.

TABL. 13. RECYDYWIŚCI W 1937 R.

Wyszczególnienie	Nieletni[a]	Dorośli					
		Ogółem	w tym wyznanie: rzymskokat. obrz. łac.	rzymskokat. obrz. gr. kat.	prawosławne	ewangelickie	mojżeszowe
Ogółem	**1 184**	**108 278**	**80 154**	**15 528**	**6 467**	**1 078**	**4 704**
w tym kobiety	54	9 636	7 481	986	464	115	549
Skazani poprzednio 1 raz	807	48 074	33 984	7 125	3 786	584	2 398
w tym kobiety	37	4 899	3 664	563	236	58	352
w tym za to samo przest.	.	18 582	12 756	3 228	1 267	210	1 048
Skazani poprzednio 2 i więcej razy	377	60 204	46 170	8 403	2 681	494	2 306
w tym kobiety	17	4 737	3 817	423	228	57	197
w tym za to samo przest.	.	36 985	28 372	5 130	1 568	286	1 541

a Nieletni do ukończonych 17 lat.
Uwaga. Ob. uwagę do tabl. 9—13, str. 363.

TABL. 14. NIELETNI[a], WOBEC KTÓRYCH ZASTOSOWANO ŚRODKI WYCHOWAWCZE W 1937 R.

Wyszczególnienie	Ogółem	W tym dziewcz.
Ogółem	21 004	2 083
Środki wychowawcze:		
upomnienie	11 296	.
oddanie pod dozór	8 584	.
umieszczenie w zakładzie wychowawczym	1 124	.
Wyznanie:		
rzymskokatolickie:		
obrz.: łacińskiego	15 523	1 574
greckokat.	2 345	213
prawosławne	1 736	135
ewangelickie	370	46
mojżeszowe	1 003	111
inne	27	4
Rodzaje przestępstw:		
p-ko państwu	13	1
p-ko władzom i urzęd.	390	88
p-ko porząd. publ.	503	37
w tym paserstwo	431	36

Wyszczególnienie	Ogółem	W tym dziewcz.
p-ko dokumentom	159	34
w tym fałszowanie dok. i świad. tożsamości	104	29
powszechnie niebezp.	209	10
p-ko życiu i zdrowiu	1 101	121
w tym: zabójstwo	5	1
ciężkie uszkodzenie ciała	145	6
udział w bójce	213	10
p-ko moralności	81	7
p-ko mieniu	17 164	1 585
w tym: kradzież	14 932	1 444
rozbój	25	—
przywłaszczenie i sprzeniew.	433	50
oszustwo	113	20
szalbierstwo	636	48
inne przestępstwa	1 384	200

a Nieletni do ukończonych 17 lat.

TABL. 15. UWOLNIENI OD KARY[a] W 1937 R.

Wyszczególnienie	Ogółem
Ogółem	7 888
w tym kobiety	2 558
Wyznanie:	
rzymskokatolickie:	
obrządek: łaciński	5 819
greckokatolicki	1 076
prawosławne	566
ewangelickie	129
mojżeszowe	293
inne	5

Wyszczególnienie	Ogółem
Rodzaje przestępstw:	
uszkodzenie ciała	126
naruszenie nietykalności osobistej	2 403
zniesławienie i obraza	2 167
kradzież	2 507
przywłaszczenie i sprzeniewierzenie	343
inne	342

a Za przestępstwa ścigane z urzędu, jak i z oskarżenia prywatnego.

TABL. 16. SKAZANI PRAWOMOCNIE ZA PRZESTĘPSTWA ŚCIGANE Z OSKARŻENIA PRYWATNEGO[a] W 1937 R.

Wyszczególnienie	Ogółem
Ogółem	48 695
w tym kobiety	15 258
Wymiar kary:	
więzienie	265
6 miesięcy i mniej	205
powyżej 6 miesięcy	60
areszt	28 925
tydzień i mniej	6 847
1—2 tyg.	8 804
2 tyg.—1 mies.	8 791
1—3 mies.	3 887
powyżej 3 mies.	596
grzywna	15 159
5 zł i mniej	1 680
5—10 zł	3 458
10—50 zł	9 173
50—100 zł	747
powyżej 100 zł	101
uwolnienie od kary	4 346

Wyszczególnienie	Ogółem
Wyznanie:	
rzymskokatolickie:	
obrządek: łaciński	32 250
greckokatolicki	7 285
prawosławne	5 747
ewangelickie	799
mojżeszowe	2 508
inne	106
Rodzaje przestępstw:	
uszkodzenie ciała	14 873
naruszenie nietykalności osobistej	14 731
zniesławienie i obraza	17 302
wtargnięcie do cudzego mieszkania, ogrodu itp.	255
uszkodzenie cudzego mienia	1 507
inne	27

a Dane dotyczą tylko dorosłych (powyżej 17 lat).

TABL. 17. WIĘZIENIA I INNE ZAKŁADY PENITENCJARNE

Stan w dn. 1.I

Wyszczególnienie	1938	1939
Liczba więzień	344	376
w tym:		
zakł. zabezpiecz.	3	4
zakł. dla nieletnich	22	30
Liczba więzień posiadających warsztaty pracy	111	107
Liczba warsztatów pracy	298	324
Robotniko-dni w warsztat. w tys.[a]	1155,0	2411,9[b]
Liczba więzień posiadających biblioteki	141	153
Tomy w bibl. w tys.	115,0	129,4

a W ciągu roku. b Łącznie z karnymi i ruchomymi ośrodkami pracy.

TABL. 18. WIĘŹNIOWIE WEDŁUG TERMINU KAR

Stan w dn. 1.I

Wyszczególnienie	1935	1938[a]	1939[a]
Ogółem	55895	68735	71316
Karni	41173	53641	57308
Dorośli	40822	51851	55140
Skazani: do 6 miesięcy	15574	16710	16557
od 6 mies. do 1 roku	7 380	11899	12371
od 1 roku do 3 lat	8 947	11806	13179
powyżej 3 lat	8 310	10351	11685
bezterminowo	611	665	724
na umieszczenie w zakładach zabezpiecz.	.	420	624
Nieletni[b]	351	1 790	2 168
Śledczy	14722	15094	14008

a łącznie z więźniami przebywającymi w zakładach niepaństwowych. b Do ukończonych 17 lat w momencie popełnienia przestępstwa.

TABL. 19. WIĘŹNIOWIE ORAZ ZALUDNIENIE WIĘZIEŃ I INNYCH ZAKŁADÓW PENITENCJARNYCH

Stan w dn. 1.I

Płeć / Okręgi apelacyjne[a]	Liczba więźniów							Zaludnienie[b]		
	1928	1932	1934	1936	1938	1939		1928	1938	1939
						Ogółem	w tym kobiety	w odsetkach		
Polska	**29796**	**37992**	**48444**	**55336**	**68008**	**70520**	6 042	*73*	*164*	*140*
w tym nieletni	.	377	539	745	1 022	1 306	—	×	*97*	*12*[illegible]
mężczyźni	26613	34761	44443	50693	62367	64478	×	×	×	×
kobiety	3 183	3 231	4 001	4 643	5 641	6 042	6 042	×	×	×
Apel.: warszawska	9 647	11013	10795	11580	13238	12870	1 304	*86*	*155*	*151*
lubelska	3 710	5 145	6 591	6 904	8 404	8 572	665	*88*	*206*	*205*
wileńska	4 130	5 535	6 804	6 449	7 854	8 898	877	*110*	*180*	*183*
poznańska	3 896	5 118	9 285	12174	15625	16215	1 341	*48*	*155*	*128*
katowicka	1 143	1 328	2 037	2 115	2 759	3 185	221	*55*	*136*	*111*
krakowska	2 884	3 632	4 901	7 522	9 300	9 513	933	*74*	*153*	*133*
lwowska	4 386	6 221	8 031	8 592	10828	11267	701	*59*	*127*	*89*

a Dane dla istniejącego do 1934 r. okręgu toruńskiego wliczono do danych okręgu poznańskiego; innych zmian, które nastąpiły w podziale na okręgi nie uwzględniono. b W stosunku do liczby miejsc.

Uwaga. Dane obejmują tylko więźniów przebywających w zakładach państwowych.

TABL. 20. WIĘŹNIOWIE WEDŁUG WIEKU I WYZNANIA W 1939 R.

Stan w dn. 1.I

Wiek	Ogółem	Karni	Śledczy	Wyznanie	Ogółem	Karni	Śledczy
Ogółem	**70520**	**56512**	**14008**	Rzymskokatolickie:			
				obrządek: łaciński	44363	36187	8 176
17 lat i mniej	977	754	223	greckokat.	8 284	6 405	1 879
18—21 lat	7 029	4 946	2 083	Prawosławne	12193	9 874	2 319
22—30 lat	34871	28112	6 759	Ewangelickie	926	632	294
31—45 lat	22469	18441	4 028	Mojżeszowe	4 445	3 167	1 278
46 lat i więcej	5 174	4 259	915	Inne	309	247	62

Uwaga. Ob. uwagę pod tabl. 19.

TABL. 21. NIELETNI[a] POZBAWIENI WOLNOŚCI
Stan w dn. 1.I

Wyszczególnienie	1938	1939	Wyszczególnienie	1938	1939
Nieletni pozbawieni wolności	2 060[b]	2 496[c]	w zakładach państwowych	1 022	1 306
chłopcy	1 790	2 170	dla chłopców	1 022	1 306
dziewczęta	270	326	dla dziewcząt	—	—
Nieletni umieszczeni w zakładach wychowawczych i popraw.	1 749	2 102	w zakładach niepaństw.[d]	727	796
dla chłopców	1 525	1 847	dla chłopców	503	541
dla dziewcząt	224	255	dla dziewcząt	224	255
			Nieletni, zatrzymani tymczasowo	270	328
			chłopcy	224	272
			dziewczęta	46	56

a Do ukończonych 17 lat w momencie popełnienia przestępstwa. *b*—*c* W tym nieletnich tymczasowo przebywających w więzieniu do czasu przeniesienia do zakładu wychowawczego lub poprawczego: *b* — 41, *c* — 66. *d* Na koszt Ministerstwa Sprawiedliwości.

TABL. 22. PRZEDTERMINOWE ZWOLNIENIA Z WIĘZIEŃ

Wyszczególnienie	1937	1938 Ogółem	1938 w tym kobiety
Ogółem	5 886	9 639	809
Przerwa w wykonaniu kary	4 891	6 365	606
Warunkowe zwolnienie	964	3 026	199
Ułaskawienie	31	248	4

TABL. 23. SZPITALE I IZBY CHORYCH W WIĘZIENIACH
Stan w dn. 1.I

Wyszczególnienie	1938	1939
Liczba szpitali	52	58
Liczba izb chorych	67	77
Łóżka w szpitalach	2 280	2 644
Łóżka w izbach chorych	391	372

TABL. 24. LECZNICTWO W WIĘZIENIACH

Wyszczególnienie	1933	1935	1936	1937 Ogółem	1937 Dorośli mężczyźni	1937 Dorośli kobiety	1937 Nieletni[a]
Przybyło chorych w ciągu roku	16 759	23 146	22 969	28 520	24 520	2 839	1 161
w tym nowych[b]	13 739	18 613	18 777	23 730	21 179	1 896	655
do szpitali: więziennych	11 945	14 801	14 418	16 581	14 108	1 873	600
pozawięziennych	280	546	407	497	404	82	11
do izb chorych	4 534	7 799	8 144	11 442	10 008	884	550
Pozostało chorych w końcu roku	1 587	1 962	2 054	2 499	2 265	215	19
w szpitalach: więziennych	1 340	1 594	1 689	1 825	1 644	169	12
pozawięziennych	8	13	10	10	9	1	—
w izbach chorych	239	355	355	664	612	45	7
Liczba dni przebytych w tys.	524,1	693,6	678,6	773,2	682,4	80,6	10,2
w szpitalach: więziennych	444,9	575,2	563,1	624,7	554,9	63,8	6,0
pozawięziennych	5,8	8,7	6,0	5,8	5,0	0,6	0,2
w izbach chorych	73,4	109,7	109,5	142,7	122,5	16,2	4,0

a Do ukończonych 17 lat w momencie popełnienia przestępstwa. *b* Chorzy w szpitalach więziennych i w izbach chorych leczeni przez władze więzienne po raz pierwszy w danym przypadku chorobowym.

DZIAŁ XXIV. FINANSE SKARBU PAŃSTWA, SKARBU ŚLĄSKIEGO I SAMORZĄDU

TABL. I. ZADŁUŻENIE DŁUGOTERMINOWE SKARBU PAŃSTWA, SKARBU ŚLĄSKIEGO I SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

Stan w dn. 1.I lub 31.III

Długi	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
			W milionach złotych				
Ogółem [a]	**6 170**	**6 127**	**5 146**	**5 471**	**5 482**	**5 423**	**5 671** [c]
wewnętrzne [a]	1 351	1 371	1 384	1 915	1 990	2 246	2 951 [c]
zagraniczne	4 819	4 756	3 762	3 556	3 492	3 177	2 720
Skarb Państwa (1.I)	5 142	5 094	4 105	4 402	4 371	4 339 [b]	4 539 [bc]
wewnętrzne	572	580	561	1 057	1 089	1 362	1 981 [c]
zagraniczne	4 570	4 514	3 544	3 345	3 282	2 977	2 558
Skarb Śląski (31.III)	96	95	95	105	107	107	72
wewnętrzne	—	—	2	13	17	19	21
zagraniczne	96	95	93	92	90	88	51
Samorząd terytorialny [a] (31.III)	932	938	946	964	1 004	977	1 060
wewnętrzne [a]	779	791	821	845	884	865	949
zagraniczne	153	147	125	119	120	112	111
			Na jednego mieszkańca w złotych				
Ogółem [a]	**192**	**188**	**156**	**164**	**162**	**166**	**174**
wewnętrzne [a]	42	42	42	57	59	69	91
zagraniczne	150	146	114	107	103	97	83
w tym:							
Skarb Państwa (1.I)	160	156	124	132	129	133 [b]	139 [b]
wewnętrzne	18	18	17	32	32	42	61
zagraniczne	142	138	107	100	97	91	78
Samorząd terytorialny [a] (31.III)	29	29	29	29	30	29	31
wewnętrzne [a]	24	24	25	25	26	26	28
zagraniczne	5	5	4	4	4	3	3

a Bez zadłużenia gmin wiejskich; zadłużenie to w dn. 31.III 1938 r. wynosiło 42 mil. *zł*. *b* Stan w dn. 1.IV. *c* W tym 54 mil. *zł* z tytułu częściowej konwersji 7% poż. dolarowej Skarbu Śląskiego i 7% poż. dolarowej m. st. Warszawy; skonwertowaną sumę pożyczki obsługują Skarb Śląski i m. st. Warszawa. Ponieważ termin konwersji upłynął dopiero dn. 31 maja 1938 r., skonwertowane sumy w zadłużeniu Skarbu Śląskiego i samorządu terytorialnego zostały wykazane w długach zagranicznych.

Uwaga. Dane dla Skarbu Państwa nie obejmują długu z tytułu emisji biletów skarbowych i zadłużenia w Banku Polskim, które nie mają charakteru zadłużenia długoterminowego. Ponadto ob. uwagę *c* do tabl. 6, str. 373.

TABL. 2. DOCHODY Z DANIN PUBLICZNYCH SKARBU PAŃSTWA, SKARBU ŚLĄSKIEGO I SAMORZĄDU

Daniny publiczne	1928–1929	1930–1931	1932–1933	1933–1934	1934–1935	1935–1936	1936–1937	1937–1938
	W milionach złotych							
Ogółem	3293[a]	2920	2021	1 999	1 995	2038	2 274	2 524
Podatki od: dochodu	.	.	294	260	268	325	528	579
majątku[b]	.	.	266	315	322	321	321	344
obrotu	.	.	415	376	364	353	410	462
spożycia	.	.	839	861	859	884	881	925
w tym monopole	890	805	625	628	624	641	638	665
Cło	424	258	108	94	80	83	92	168
Podatki różne	.	.	99	93	102	72	42	46
Skarb Państwa	2627	2271	1610[g]	1 595	1 588	1640	1 850	2 049
Podatki od: dochodu	259	275	201	179	188	248[c]	427[cd]	464[cd]
majątku[b]	175	138	131	165	163	160	162[d]	165[d]
obrotu	535	463	292	265	258	255	301[d]	344[d]
spożycia	1072	988	788	809	808	830	835	872
w tym monopole	890	805	625	628	624	641	638	665
Cło	424	258	108	94	80	83	92	168
Podatki różne[e]	162[f]	149[f]	90	83	91	64	33[d]	36[d]
Skarb Śląski	131	139	78	69	72	69	79	93
Podatki od: dochodu	54	67	33	28	30	30	37	48
majątku[b]	2	2	2	2	1	2	1	1
obrotu	63	58	34	31	32	30	33	34
spożycia	9	9	6	6	6	6	6	8
Podatki różne	3	3	3	2	3	1	2	2
Samorząd terytorialny	531[a]	503	328	328	327	321	337	374
Podatki od: dochodu	.	.	60	53	50	47	64[c]	67[c]
majątku[b]	.	.	132	145	154	155	154	174
obrotu	.	.	85	76	70	64	72	80
spożycia	.	.	45	46	45	48	40	45
Podatki różne	.	.	6	8	8	7	7	8
Samorząd gospodarczy	4	7	5	7	8	8	8	8
Podatki od: majątku[b]	1	2	1	3	4	4	4	4
obrotu	3	5	4	4	4	4	4	4
	Na jednego mieszkańca w złotych							
Ogółem	106,5[a]	92,2	61,9	60,5	59,7	60,2	66,4	73,1
Podatki od: dochodu	.	.	9,0	7,9	8,0	9,6[c]	15,4[cd]	16,8[cd]
majątku[b]	.	.	8,2	9,5	9,6	9,5	9,4[d]	9,9[d]
obrotu	.	.	12,7	11,4	10,9	10,4	12,0[d]	13,4[d]
spożycia	.	.	25,7	26,1	25,7	26,1	25,7	26,8
w tym monopole	28,8	25,4	19,1	19,1	18,7	19,0	18,6	19,3
Cło	13,7	8,1	3,3	2,8	2,4	2,4	2,7	4,9
Podatki różne	.	.	3,0	2,8	3,1	2,2	1,2[d]	1,3[d]
Skarb Państwa i Skarb Śląski	89,2	76,0	51,7	50,4	49,7	50,5	56,4	62,1
Samorząd terytorialny	17,2[a]	16,0	10,0	9,9	9,8	9,5	9,8	10,8
Samorząd gospodarczy	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2

a Łącznie z opłatami administracyjnymi, które w latach następnych ze względów metodycznych wyłączono z danin samorządowych; opłaty te w 1930/31 r. wynosiły 11 mil. *zł*. *b* Do podatków wymierzonych od majątku wliczono: podatek gruntowy, od nieruchomości, daniny majątkowe oraz podatek spadkowy i od darowizn, a ponadto w samorządzie terytorialnym opłaty drogowe, podatek wyrównawczy, dopłaty itp. *c* Łącznie ze specjalnym podatkiem od wynagrodzeń wypłacanych z funduszów publicznych. *d* Z powodu zmian w systemie podatków dane te są nieporównywalne z danymi za lata poprzednie. *e* 10% i 15% dodatek do danin publicznych oraz odsetki zwłoki i grzywny od podatków bezpośrednich. *f* Łącznie z należytościami egzekucyjnymi. *g* W tym 10 mil. *zł* zwrotów nadpłat podatków.

A. Finanse Skarbu Państwa

TABL. 3. DŁUGI PAŃSTWOWE[a]

Stan w dn. 1.I

Długi	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1936[b]	1937[b]	1938[b]
	w milionach złotych											
Ogółem	**4 304**	**4 311**	**4 212**	**4 549**	**5 162**	**5 184**	**4 303**	**4 691**	**4 757**	**4 660**	**4 762**	**4 973[c]**
Wewnętrzne	442	501	521	557	592	670	759	1 346	1 475	1 739	2 130	2 458[c]
emisyjne	274	335	357	421	439	450	540	1 012	1 103	1 366	1 747	2 046[c]
inne	168	166	164	136	153	220	219	334	372	373	383	412
Zagraniczne	3862	3810	3691	3 992	4 570	4 514	3 544	3 345	3 282	2 921	2 632	2 515
emisyjne	1261	1263	1212	1 168	1 369	1 316	1 010	926	875	744	549	470
inne	2601	2 547	2 479	2 824	3 201	3 198	2 534	2 419	2 407	2 177	2 083	2 045

a W długach wewnętrznych nie uwzględniono bonów Funduszu Inwestycyjnego (1.X 1938 r. — 0,7 mil. *zł*). Ob. uwagi *a* i *d* do tabl. 6, str. 373. *b* Stan w dn. 1.X. *c* Ob. uwagę *c* do tabl. 4.

TABL. 4. WEWNĘTRZNE DŁUGI PAŃSTWOWE[a] W 1938 R.

Stan w dn. 1.X

Długi	Sumy w mil. *zł*
Ogółem	**2 458**
Pożyczki emisyjne	2 046
5% konwersyjna 1924 r.	157
5% konwers. kolejowa 1926 r.	23
3% renta ziemska seria I i II	60
7% kolejowa 1930 r.	8
4% prem. dolar. 1931 r. s. III[b]	66
4% konwersyjna kol. 1933 r.	15
6% wewnętrzna (Poż. Nar.)	190
3% premjowa inwestycyjna 1935 r. emisja I i II	230
4% renta złota seria I, II i III	147
4% konsolidacyjna	479
4½% wewnętrzna 1937 r.[c]	308
Bilety skarbowe	359
Inne emisyjne	4
Inne długi wewnętrzne	412
Zadłużenie w Banku Polskim (bezprocentowe)	45
Zadłużenie w B. G. K.:	
5½% (dawn. 8%) obl. komunal.	32
5½% (dawn. 7%) obl. komunal.	94
3½% skrypt z tytułu wypłaconych rat poż. Ulenowskich	12
Zadłużenie w P. K. O. z tytułu:	
wymiany papierów wartościowych w walutach obcych	95
przerach. wkładów oszczędn.	12
Dług wobec m. st. Warszawy	12
Zadłużenie z tytułu finansowania niektórych inwestycji	78
Zadłużenie z tytułu skryptów dłużnych F. O. N.	32

TABL. 5. ZAGRANICZNE DŁUGI PAŃSTWOWE[a] W 1938 R.

Stan w dn. 1.X

Długi	Sumy w mil. *zł*
Ogółem	**2 515**
Pożyczki emisyjne	470
6% dolarowa 1920 r. 12 689 tys. dolarów	68
7% włoska 1924 r. 203 mil. lir	57
8% amerykańska 1925 r. 7 677 tys. dolarów	41
7% stabilizacyjna 1927 r. 13 701 tys. dolarów[d] i 1 111 tys. funtów szterlingów	127
6½% dolarowa 1930 r. 30 022 tys. dolarów	160
3% bony Skarbu Państwa 3 160 tys. dolarów	17
Zadłużenie wobec rządów państw	1 624
Stany Zjednoczone Ameryki 206 057 tys. dolarów	1 098
Francja 2 533 mil. franków francuskich	366
Anglia 4 515 tys. funtów szterlingów	116
Czecho-Słowacja 17 100 tys. franków szwajcarskich	21
Włochy 38 068 tys. lir	11
Norwegia 6 768 tys. koron i 0,6 tys. funtów szterlingów	8
Inne państwa	4
Długi poaustriackie i powęgierskie 179,8 mil. kor. złot.	324
Inne długi zagraniczne: 441 mil. franków franc., 5 944 tys. dolarów i 50 tys. funtów szterlingów	97

a Ob. uwagę *a* do tabl. 6, str. 373. *b* Według parytetu: 1 $ = 8,914 *zł* *c* W tym 59 mil. *zł* z tytułu częściowej konwersji 7% poż. dolar. Skarbu Śląskiego i 7% poż. dolar. m. st. Warszawy; skonwertowaną sumę obsługuje Skarb Śląski i m. st. Warszawa. *d* Łącznie z 3% bonami skarbowymi dla poż. stabilizacyjnej.

TABL. 6. DŁUGI PAŃSTWOWE ZACIĄGNIĘTE[a] W LATACH 1928, 1930–1938

Długi	1928	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937[b]	1938[c]
	w milionach złotych									
Ogółem	**705**	**439**	**750**	**39**	**119**	**639**	**174**	**294**	**508**	**484**
Długi wewnętrzne	59	61	24	33	116	629	174	273	409	401
pożyczki emisyjne .	59	61	24	33	116	508	126	269	384[d]	314[d]
w tym bilety skarbowe	—	—	—	—	108	91	100	0	—	59
inne długi	—	—	—	—	—	121	48	4	25	87
Długi zagraniczne	646	378	726	6	3	10	—	21	99	83
pożyczki emisyjne	639	—	243	—	—	—	—	—	0	18
inne długi	7	378	483	6	3	10	—	21	99	65

a Do stanu długów Państwa niektóre zobowiązania zostały wciągnięte nie zawsze w roku faktycznego ich powstania, np. niektóre długi wojenne wciągnięto do stanu zadłużenia po 1924 r., 3% premiowa pożyczka inwestycyjna emitowana w 1935 r. została wciągnięta w 1936 r. Pożyczki o charakterze konwersyjnym w tych samych rodzajach zadłużenia uwzględniono w sumach stanowiących zwiększenie poprzednio istniejącego zadłużenia. *b* Za okres od 1.I do 30.IX 1937 r. *c* Za okres od 1.X 1937 r. do 30.IX 1938 r. *d* Zadłużenie powstałe przeważnie w związku z konwersją niektórych pożyczek zagranicznych (państwowych, samorządowych) i konsolidacją innych tytułów długu wewnętrznego.

TABL. 7. OBSŁUGA DŁUGÓW PAŃSTWOWYCH[a] I WYPŁATY Z TYTUŁU GWARANCJI PAŃSTWOWYCH

Długi i ich obsługa Gwarancje (wypłaty)	1928–1929	1930–1931	1931–1932	1932–1933	1933–1934	1934–1935	1935–1936	1936–1937	1937–1938
	w milionach złotych								
Ogółem	**228**	**266**	**243**	**188**	**175**	**204**	**225**	**183**	**225**
spłata: odsetków . .	129	167	168	123	113	126	142	127	158
kapitału . .	99	99	75	65	62	78	83	56	67
Długi wewnętrzne	37	63	48	51	44	73	98	86	126
spłata: odsetków . .	26	41	33	33	29	57	72	76	96
kapitału . . .	11	22	15	18	15	16	26	10	30
Pożyczki emisyjne . .	.	55	48	43	40	70	80	74	104
w tym bilety skarbowe	.	—	—	—	—	14	15	17	17
Inne długi wewnętrzne	.	8	—	8	4	3	18	12	22
Długi zagraniczne	190	201	193	135	123	119	117	87	89
spłata: odsetków[b] . .	102	125	134	89	84	69	70	51	62
kapitału . . .	88	76	59	46	39	50	47	36	27
Pożyczki emisyjne . .	.	72	128	128	100	98	96	76	72
Inne długi zagraniczne	.	129	65	7	23	21	21	11	17
Wypłaty z tytułu udzielonych gwarancji państwowych	1	2	2	2	8	12	10	10	10

a Bez obsługi dokonywanej z budżetu przedsiębiorstw, monopolów i funduszów państwowych. *b* Od 1930/31 r. łącznie z prowizją i innymi kosztami.

TABL. 8. DŁUGI PAŃSTWOWE NIEKTÓRYCH KRAJÓW

Stan w końcu roku budżetowego lub kalendarzowego

Kraje Rodzaje zadłużenia	Waluta	1924	1928	1932	1936	1937	1937
		w milionach jednostek waluty danego kraju					na 1 mieszk. w jedn. waluty
Anglia	£	7 708	7 631	7 648	7 902	7 910	*167*
wewnętrzne	£	6 582	6 536	6 557	6 865	6 877	*145*
zagraniczne	£	1 126	1 095	1 091	1 037	1 033	*22*
Belgia	fr.	40 680	53 783	55 852	54 686	57 548	*6 900*
wewnętrzne	fr.	31 410	25 563	28 956	34 080	36 633	*4 392*
zagraniczne	fr.	9 270	28 220	26 896	20 606	20 915	*2 508*
Bułgaria	lewa	.	21 704	22 693	22 425	22 202	*3 514*
wewnętrzne	lewa	.	4 905	6 289	8 422	8 447	*1 337*
zagraniczne	lewa	.	16 799	16 404	14 003	13 755	*2 177*
Dania	kor.	1 257	1 201	1 265	1 341	1 323	*353*
wewnętrzne	kor.	712	655	574	698	653	*174*
zagraniczne	kor.	545	546	691	643	670	*179*
Estonia	kor.	.	124	122	126	126	*111*
wewnętrzne	kor.	.	14	12	13	13	*11*
zagraniczne	kor.	.	110	110	113	113	*100*
Francja	fr.	407 500	468 512	459 745	518 285	532 902	*12 703*
wewnętrzne	fr.	275 000	288 665	284 315	323 125	337 760	*8 051*
zagraniczne	fr.	132 500	179 847	175 430	195 160	195 142	*4 652*
Holandia	flor.	3 283	2 821	3 092	3 545	4 066	*471*
wewnętrzne	flor.	3 283	2 821	3 092	3 545	4 066	*471*
zagraniczne	flor.	—	—	—	—	—	—
Japonia	jen	4 770	5 398	6 412	10 308	11 019	*155*
wewnętrzne	jen	3 256	3 945	4 939	8 976	9 702	*136*
zagraniczne	jen	1 514	1 453	1 473	1 332	1 317	*19*
Łotwa	łat	93	84	107	107	142	*72*
wewnętrzne	łat	1	1	1	36	19	*10*
zagraniczne	łat	92	83	106	71	123	*62*
Niemcy	RM	.	7 891	12 137	14 439	16 126	*238*
wewnętrzne	RM	.	6 989	8 918	12 761	14 684	*217*
zagraniczne	RM	.	902	3 219	1 678	1 442	*21*
Polska[a]	zł	1 746	4 311	5 184	4 660	4 762	*139*
wewnętrzne	zł	145	501	670	1 739	2 130	*62*
zagraniczne	zł	1 601	3 810	4 514	2 921	2 632	*77*
Rumunia	leu	.	188 186	.	149 181	148 039	*7 578*
wewnętrzne	leu	.	20 190	.	34 293	34 595	*1 771*
zagraniczne	leu	.	167 996	.	114 888	113 444	*5 807*
Stany Zjedn. Am.	$	21 251	17 604	19 487	33 545	36 427	*282*
wewnętrzne	$	21 251	17 604	19 487	33 545	36 427	*282*
zagraniczne	$	—	—	—	—	—	—
Szwajcaria	fr.	2 304	2 153	2 089	2 848	2 933	*701*
wewnętrzne	fr.	1 796	1 782	1 921	2 848	2 933	*701*
zagraniczne	fr.	508	371	168	—	—	—
Szwecja	kor.	1 744	1 826	2 155	2 387	2 237	*356*
wewnętrzne	kor.	1 390	1 826	2 155	2 387	2 237	*356*
zagraniczne	kor.	354	—	—	—	—	—
Włochy	lira	93 163	88 287	97 268	.	.	.
wewnętrzne	lira	93 163	86 446	95 572	.	.	.
zagraniczne	lira	—	1 841	1 696	.	.	.

a Ob. uwagi do tabl. 3, str. 372; dla lat 1936 i 1937 stan w dn. 1.X.

Źródło: *Annuaire Statistique de la Société des Nations 1937/38*, Genewa 1938.

TABL. 9. GWARANCJE FINANSOWE SKARBU PAŃSTWA[a]

Stan w dn. 1. I

Przedmiot gwarancji	1929	1930	1932	1934	1936[b]	1937[b]	1938[b]
	w milionach złotych						
Ogółem	**894**	**1 111**	**1 537**	**1 571**	**1 705**	**1 707**	**1 807**
Zobowiązania miast	0	2	25	41	37	34	35
w tym m. Gdyni	—	2	25	33	29	27	26
Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych	816	1 012	1 387	1 303	1 292	1 319	1 378
w tym: B. G. K.	565	650	835	827	905	934	951
P. B. R.	155	261	338	282	241	219	210
tow. kredytowych	77	83	63	48	38	36	118
tow. komunikacyjnych	19	18	151	146	104	78	62
Zobowiązania inne	72	93	81	227	376	354	394
w tym: przedsiębiorstw i funduszów państwowych	26	43	17	83	262	267	273
banków prywatnych	15	20	16	51	40	24	16
weksle eksportowe	—	—	—	55	6	0	—
Gwarancje różnych instytucji	6	4	44	0	0	—	—

a Gwarancje wykorzystane. *b* Stan w dn. 1. X.

Uwaga. Gwarancje w walucie zagranicznej przeliczono do 1934 r. według parytetu.

TABL. 10. BILANSE FUNDUSZÓW OBROTOWYCH SKARBU PAŃSTWA

Stan w dn. 31. III

Główne pozycje	1929	1932	1934	1935	1936	1937	1938	1939
	w milionach złotych							
Stan czynny								
Gotowizna	465	108	105	93	57	36	108	53
w tym: na kontach P. K. O.	28	31	35	20	14	7	42	19
na rachunkach żyrowych w Banku Polskim	255	9	22	9	1	1	37	8
Papiery procentowe	135	260	167	235	213	84[a]	79	69
w tym własność Skarbu Państwa	114	228	131	192	175	41[a]	35	27
Lokaty w bankach państwowych	182	127	101	100	41	41	41	41
w B. G. K.	132	53	39	38	1	1	1	1
w P. B. R.	50	74	62	62	40	40	40	40
Sumy zwrotne	114	152	143	90	88	80	79	77
w tym zaliczki specjalne	110	150	142	88	87	80	79	77
Inne aktywa	262	82	181	125	145	140	86	74
w tym sumy przechodnie i sumy w drodze	42	82	181	125	145	140	86	74
Suma bilansowa	**1 158**	**729**	**697**	**643**	**544**	**381**	**393**	**314**
Stan bierny								
Fundusze obce	236	197	221	268	220	230	236	242
w tym: sumy komunalne	26	12	22	25	16	21	26	27
sumy Skarbu Śląskiego	29	11	17	24	20	21	27	32
depozyty	70	91	96	103	97	105	107	110
Fundusze na cele przewidziane w ustawach o pożyczkach państw.	220	201	113	75	138	35	17	14
w tym ze sprzedaży akcyj Banku Polskiego II emisji	75	75	75	75	75	—	—	—
Inne pasywa	17	23	103	60	168	66	9	9
Nadwyżka funduszów skarbowych	685	308	260	240	18	50	131	49

a Zmniejszenie się wskutek odsprzedaży Bankowi Polskiemu akcyj II emisji tego banku oraz przeznaczenia części papierów na cele oddłużenia rolnictwa.

TABL. 11. WYDATKI I DOCHODY PAŃSTWOWEGO BUDŻETU BRUTTO

Wyszczególnienie	Wydatki 1928–1929	Wydatki 1934–1935	Wydatki 1936–1937	Wydatki 1937–1938	Dochody 1928–1929	Dochody 1934–1935	Dochody 1936–1937	Dochody 1937–1938
	w milionach złotych							
Ogółem[a]	**5377**	**4 094**	**4128**	**4551**	**5627**	**3 969**	**4107**	**4595**
Administracja	2821	2 182	2198[b]	2404[b]	2013	1 422	1508[b]	1663[b]
w tym:								
Min. Spraw Wojskowych	851	762	760	771	7	3	5	1
Min. W. R. i O. P.	432	308	345[b]	360[b]	5	2	37[b]	35[b]
Min. Spr. Wewnętrznych	250	206	197	212	18	16	14	16
Min. Skarbu	171	121	122[b]	183[b]	1812	1 270	1281[b]	1431[b]
Przedsiębiorstwa i zakłady[c]	1956	1 245	1311	1507	2085	1 290	1348	1605
w tym:								
Koleje Państwowe	1570	894	881	976	1590	898	838	988
Poczta, Telegraf i Telefon	188	163	161	179	212	186	187	205
Lasy Państwowe	130	164	222	312	232	186	288	374
Monopole	600	410	437	464	1529	1 028	1071	1132
w tym:								
Spirytusowy	235	129	150	160	682	327	385	418
Tytoniowy	260	164	165	183	670	501	486	513
Fundusze	—[d]	257	182[b]	176[b]	—[d]	229	180[b]	195[b]
w tym:								
Fundusz Pracy	—	122	165	153	—	110	162	172
Fundusz Kwaterunku Wojskowego	—	25	17	23	—	23	18	23
Fundusz Obrotowy Reformy Rolnej	—	29	—[b]	—[b]	—	21	—[b]	—[b]

a W układzie każdorocznego budżetu, wskutek tego niektóre dane różnią się od danych tabl. 12, 14 i 24–29. *b* Fundusz obrotowy reformy rolnej i inne fundusze oddzielnie w tablicy nie wymienione zostały włączone do administracji. *c* Nie wyodrębnione w tablicy przedsiębiorstwa skomercjalizowane (wojskowe, przemysłowe, handlowe, górniczo-hutnicze) uwzględniono jedynie w sumach wpłat do Skarbu Państwa lub dopłat ze Skarbu Państwa. *d* W roku tym fundusze nie wchodziły do budżetu ustalanego w drodze ustawodawczej.

Uwaga. Wynikające z tablicy nadwyżki lub deficyty różnią się od nadwyżek lub deficytów z tabl. 12 i 14, gdyż niektóre przedsiębiorstwa i fundusze posiadały bądź nadwyżki nie wpłacone do Skarbu Państwa, bądź deficyty pokrywane z funduszów własnych, a nie z dopłaty Skarbu Państwa.

TABL. 12. WYDATKI I DOCHODY BUDŻETOWE PAŃSTWA

Wydatki	Rzeczywiste 1928–1929	1932–1933	1933–1934	1934–1935	1935–1936	1936–1937	1937–1938	1938–1939	Budżet 1939–1940
	w milionach złotych								
Wydatki	**2 841**	**2 245**	**2231**[a]	**2 302**	**2 337**	**2 213**	**2 411**	**2458**[cd]	**2526**
Administracja	2 821	2 238	2213	2 299	2 331	2 207	2 404	2452[d]	2520
M. S. Wojsk.	851	761	762	768	768	768	771	825	800
Min. W. R. i O. P.	432	322	321	341	342	345	360	361[d]	401
Zaopatrzenia	279	295	281	268	277	261	266	286	297
Długi państwowe	228	188	175	201	225	183	225	196	226
Inne	1 031	672	674	718	719	650	782	784[d]	796
Przedsiębiorstwa[e]	20	7	8	3	2	6	7	6	6
Fundusze[e]	—	—	10	—	4	—	—	—	—

Uwaga. Ob. uwagi do tabl. 12, str. 377.

(dok. str. 377)

TABL. 12. WYDATKI I DOCHODY BUDŻETOWE PAŃSTWA (dok.)

Dochody	Rzeczywiste 1928–1929	1932–1933	1933–1934	1934–1935	1935–1936	1936–1937	1937–1938	1938–1939	Budżet 1939–1940
	w milionach złotych								
Dochody	**3 008**	**2 000**	**1860**[a]	**2 194**[b]	**2 030**	**2 217**	**2 432**	**2 474**[d]	**2 526**
Administracja .	2 013	1 338	1188	1 531[b]	1 325	1 508	1 663	1 664[d]	1 696
Daniny publiczne	1 737	975	967	964	999	1 212	1 384	1 420	1 359
Zaopatrzenia . .	29	54	46	49	40	40	39	42	44
Inne	247	309	175	518[b]	286	256	240	202[d]	293
Przedsiębiorstwa[e]	105	37	39	39	64	71	104	89	105
Monopole[e] . . .	890	625	628	624	641	638	665	721	725
Fundusze[e] . . .	—	—	5	—	—	—	—	—	—

a Prócz tego 56 mil. *zł* – wydatki i dochody z tytułu rozrachunku z B.G.K. *b* W tym 175 mil. *zł* – zarachowanie Pożyczki Narodowej. *c* Bez wydatków okresu ulgowego przewidywanych w wysokości 5,5 mil. *zł*. *d* Bez wydatków i dochodów funduszów: obrotowego reformy rolnej (Min. Roln. i Ref. Roln.), opłat studenckich i taksy administracyjnej (Min. W. R. i O. P.). *e* Dopłaty ze Skarbu Państwa lub wpłaty do Skarbu Państwa.

U w a g a. Dane za lata 1934/35 – 1938/39 zestawiono w układzie budżetu 1939/40 r.; są one częściowo nieporównywalne z danymi za lata poprzednie z powodu zmian w układzie budżetu.

TABL. 13. WYDATKI I DOCHODY BUDŻETOWE NIEKTÓRYCH KRAJÓW

Lata budżetowe	Wydatki: Ogółem	w tym: oświata	opieka społeczna	armia	obsługa długów	Dochody: Ogółem	na 1 mieszk. w jedn. waluty
	w milionach jednostek waluty danego kraju						
			Anglia[a] (£)				
1928/29	818	50	77	113	369	836	*21*
1932/33	859	53	140	103	309	827	*21*
1936/37	902	60	162	186	224	897	*22*
			Belgia (fr.)				
1928	10 747	949	643	848	4 442	12 448	*1 562*
1932	11 603	1 025	2 451	1 035	2 501	10 457	*1 277*
1936	13 085	1 269[b]	1 593[b]	1 418[b]	4 313[b]	11 194	*1 346*
			Bułgaria (lewa)				
1928/29	6 494	919	165	1 039	879	7 174	*1 276*
1932/33	5 340	911	108	829	1 218	4 751	*802*
1936	6 274	919	188	1 339	1 537	6 020	*971*
			Estonia (kor.)				
1928/29	96	10	4	19	4	97	*87*
1932/33	69	8	5	13	3	66	*59*
1936/37	90	9	7	20	3	91	*80*
			Francja (fr.)				
1928	44 248	3 037	1 151	9 343	20 878	48 177	*1 174*
1933	54 945	3 999	3 095	13 502	16 002	43 436	*1 037*
1936	55 217	3 762	3 669	15 548	16 573	36 139	*862*
			Holandia (flor.)				
1928	838	149	65	87	274	717	*93*
1932	1 079	165	159	86	109	1 175	*145*
1936[b]	799	153	129	78	122	623	*73*

(dok. str. 378)

a Z Walią i Szkocją. *b* Preliminarz.

TABL. 13. WYDATKI I DOCHODY BUDŻETOWE NIEKTÓRYCH KRAJÓW (dok.)

Lata budżetowe	Wydatki: Ogółem	Wydatki w tym: oświata	Wydatki w tym: opieka społeczna	Wydatki w tym: armia	Wydatki w tym: obsługa długów	Dochody: Ogółem	Dochody: na 1 mieszk. w jedn. waluty
	w milionach jednostek waluty danego kraju						
Japonia (jen)							
1928/29	1 815	135	.	517	192	2 006	*31*
1932/33	1 950	148	.	686	242	2 045	*30*
1936/37	2 282	143[a]	.	1 060[a]	383[a]	2 372	*34*
Jugosławia (dinar)							
1928/29	7 301	854	204	2 429	860	7 541	*561*
1932/33	6 881	852	196	1 971	1 010	6 149	*430*
1936/37	6 516	870	200	2 066	686	10 253	*676*
Litwa (lit)							
1928	281	35	6	49	4	320	*139*
1932	278	40	7	46	11	292	*121*
1936	288	40	8	77	8	303	*120*
Niemcy[b] (RM)							
1928/29	8 376	40	1 065	758	630	6 568	*103*
1932/33	5 735	25	1 501	630	526	5 042	*78*
1936/37	.	.	.	.	.	.	.
Polska[c] (zł)							
1928/29	2 841	432	62	851	228	3 008	*97*
1932/33	2 245	322	101	761	188	2 000	*61*
1936/37	2 213	345	44	760	183	2 217	*65*
Rumunia (leu)							
1928	35 224	6 256	1 529	7 589	5 815	32 768	*1 884*
1932	18 949	3 524	494	3 222	5 840	17 848	*969*
1936/37	23 056	4 224[a]	840[a]	8 034[a]	4 590[a]	24 505	*1 268*
Stany Zjedn. Am. ($)							
1928/29	3 849	36	55	690	1 279	4 033	*33*
1932/33	5 307	43	82	668	1 155	2 624	*21*
1936/37	8 125	35[a]	471[a]	966[a]	1 240[a]	5 294	*41*
Szwajcaria (fr.)							
1928	359	8	51	91	128	383	*96*
1932	444	12	83	98	104	420	*102*
1936	540	10	60	117	125	514	*123*
Szwecja (kor.)							
1928/29	792	136	95	150	87	788	*129*
1932/33	1 067	155	145	142	92	1 069	*173*
1936/37[a]	1 238	160	176	190	115	1 238	*198*
Włochy (lira)							
1928/29[a]	20 990	1 485	463	4 561	5 321	21 428	*531*
1932/33[a]	23 003	1 765	543	5 302	5 507	18 901	*453*
1936/37[a]	23 703	1 804	431	4 913	6 051	22 830	*529*

a Preliminarz. *b* Budżet Rzeszy bez budżetów krajów związkowych. *c* W układzie każdorocznego budżetu; wydatki na oświatę obejmują wydatki Min. W. R. i O. P., wydatki na opiekę społeczną — Min. Op. Społ., wydatki na armię — Min. Spraw Wojsk.

Uwaga. Z powodu różnic w strukturze budżetów dane dla poszczególnych krajów nie są całkowicie porównywalne.

Źródło: *Statistisches Jahrbuch für das Deutsche Reich*, Berlin 1938.

TABL. 14. WYDATKI I DOCHODY BUDŻETOWE PAŃSTWA WEDŁUG GRUP I CZĘŚCI BUDŻETU

Wyszczególnienie	Wydatki				Dochody			
	Rzeczywiste			Budżet	Rzeczywiste			Budżet
	1936–1937	1937–1938	1938–1939	1939–1940	1936–1937	1937–1938	1938–1939	1939–1940
	w milionach złotych							
Ogółem	2 213	2 411	2458[ab]	2 526	2 217	2 432	2 474[a]	2 526
Administracja	2 207	2 404	2452[a]	2 520	1 508	1 663	1 664[a]	1 696
w tym fundusze	88	102	64[a]	127	107	101	47[a]	119
Władze naczelne	15	16	16	17	0	1	1	1
Ministerstwa:								
Spraw Zagranicznych	37	39	41	42	6	8	8	9
Spraw Wojskowych	768	771	825	800	5	1	3	1
Spraw Wewnętrznych	196	201	222	212	14	15	15	16
Skarbu	122	183	152	132	1 281	1 431	1 467	1 420
w tym fundusze	6	6	7	7	19	14	15	21
Sprawiedliwości	86	95	97	95	37	37	38	39
Przemysłu i Handlu	47	50	52	55	27	31	30	31
Komunikacji	42	51	74	76	26	22	27	38
w tym fundusze	25	29	50	47	24	20	25	28
Rolnictwa i Ref. Roln.	59	91	61[a]	97	28	36	2[a]	40
w tym fundusze	25	34	—[a]	42	28	34	—[a]	39
Wyzn. Rel. i Ośw. Publ.	345	360	361[a]	401	37	35	9[a]	33
w tym fundusze	32	33	7[a]	31	36	33	7[a]	31
Opieki Społecznej	44	54	67	68	7	7	22	24
Poczt i Telegrafów	2	2	2	2	0	0	0	0
Emerytury	163	166	180	185	40	39	42	44
Renty inwalidzkie i pensje	98	100	106	112	—	—	—	—
Długi państwowe	183	225	196	226	—	—	—	—
Przedsiębiorstwa[c]	6	7	6	6	71	104	89	105
Koleje państwowe	—	—	—	—	10	29	7	12
Poczta, telegraf i telefon	—	—	—	—	24	25	28	26
Lasy państwowe	—	—	—	—	32	46	47	61
Przedsiębiorstwa przemysłowo-handlowe i górniczo-hutnicze	—	—	—	—	5	4	7	6
Inne	6	7	6	6	0	0	0	0
Monopole[c]	—	—	—	—	638	665	721	725
Solny	—	—	—	—	44	47	45	47
Tytoniowy	—	—	—	—	322	332	349	353
Spirytusowy	—	—	—	—	236	250	294	291
Zapałczany	—	—	—	—	12	13	10	11
Loteryjny	—	—	—	—	24	23	23	23
Fundusze[c]	—	—	—	—	—	—	—	—

a Bez wydatków i dochodów funduszów: obrotowego reformy rolnej (Min. Roln. i Ref. Roln.) oraz opłat studenckich i taksy administracyjnej (Min. W. R. i O. P.). *b* Bez wydatków okresu ulgowego przewidywanych w wysokości 5,5 mil. zł. *c* Dopłaty ze Skarbu Państwa lub wpłaty do Skarbu Państwa.

Uwaga. Dane w układzie budżetu 1939/40 r.

TABL. 15. DOCHODY SKARBOWE Z DANIN PUBLICZNYCH I MONOPOLÓW

A. Podatki budżetowane w dziale danin publicznych oraz wpłaty monopolów

Wyszczególnienie	Rzeczywiste					Budżet
	1934–1935	1935–1936	1936–1937	1937–1938	1938–1939	1939–1940
	w milionach złotych					
Ogółem	**1 588**	**1 640**[a]	**1 850**	**2 049**	**2 141**	**2 084**
Podatki bezpośrednie[b]	539	522	646	723	830	803
gruntowy	58	56	60	59	58	58
od nieruchomości[b]	77	74	82	86	88	90
przemysłowy[b]	174	172	225	262	301	290
dochodowy[b]	183[c]	192[c]	246	279	343	325
od kapitałów i rent[b]	5	4	5	5	5	5
od elektryczności	6	6	6	6	7	7
od uboju	7	8	8	9	9	9
inne podatki	0	0	0	—	—	—
odsetki zwłoki i grzywny	29	10	14	17	19	19
Podatki pośrednie[d]	170	175	182	192	214	213
od wina	2	2	2	2	3	2
od piwa	8	8	8	10	11	11
od cukru[d]	125	122	131	141	157	157
od drożdży	11	13	14	13	16	15
od olejów mineralnych	21	23	20	20	21	22
akcyzowe opłaty patentowe	2	2	2	2	2	2
inne podatki	1	5	5	4	4	4
Cło	80	83	92	168	152	155
Opłaty stemplowe[b]	88	88	84	89	91	92
w tym podatek spadkowy i od darowizn	4	5	7	7	8	7
Daniny majątkowe[b]	25	25	14	13	2	—
Podatek od wynagrodzeń[e]	—	52	175	180	108	78
10% i 15% dodatek do danin publicznych[b]	62	54	19	19	20	16
Podatki zniesione	—	—	0	0	3	2
Monopole	624	641	638	665	721	725

B. Podatki i opłaty celowe pobierane na rzecz funduszów specjalnych

Wyszczególnienie	Rzeczywiste				Budżet	
	1934–1935	1935–1936	1936–1937	1937–1938	1938–1939	1939–1940
	w milionach złotych					
Ogółem	**106**	**118**	**121**	**133**	**139**	**152**
Podatek od lokali	21	23	22	23	22	24
Opłaty na Fundusz Drogowy	16	16	16	17	21	26
opłaty: od wagi samochodów	6	6	6	6	7	8
materiałów pędnych	8	8	8	9	10	15
inne	2	2	2	2	4	3
Opłaty na Fundusz Pracy[f]	69	79	83	93	96	102
opłaty: od uposażeń	58	67	71	79	84	88
w tym Skarb Państwa[g]	10	12	12	12	12	12
od biletów na widowiska	3	3	3	4	3	4
inne	8	9	9	10	9	10

a Po uwzględnieniu sprostowań i zwrotów nadpłat. *b* Wobec zmian w systemie podatków dane za lata 1936/37—1939/40 są nieporównywalne z danymi za lata poprzednie. *c* Łącznie z podatkiem od niektórych zajęć zawodowych. *d* Łącznie z dodatkiem do podatku od cukru. *e* Wypłacanych z funduszów publicznych. *f* Wydatki i całość dochodów ob. tabl. 29, str. 390. *g* Przelew Skarbu Państwa tytułem wpłaty za pracowników państwowych.

TABL. 16. OBCIĄŻENIE NIEKTÓRYCH ARTYKUŁÓW PODATKAMI SPOŻYWCZYMI[a]

Wyszczególnienie	Jednostka	1928	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
		obciążenie podatkowe w złotych									
Wino gronowe:											
do 16°	*l*	1.40	1.40	1.40	1.26	1.26	1.26	1.26	1.26	1.26	1.26
ponad 16°	*l*	2.80	2.80	2.80	2.80	2.80	2.80	2.80	2.80	2.80	2.80
Wino owocowe	*l*	0.28	0.28	0.28	0.70	0.70	0.70	0.70	0.70	0.28	0.28
Moszcz owocowy	*l*	0.14	0.14	0.14	0.35	0.35	0.35	0.35	0.35	0.14	0.14
Miód do picia	*l*	0.28	0.28	0.28	0.28	0.28	0.28	0.28	0.28	0.28	0.28
Piwo[b]: pełne	*hl*	8.40	8.40	8.40	11.62	11.62	11.87	11.87	11.87	11.87	11.87
dubeltowe	*hl*	12.60	12.60	12.60	17.43	17.43	17.68	17.68	17.68	17.68	17.68
mocne	*hl*	16.80	16.80	16.80	23.24	23.24	23.49	23.49	23.49	23.49	23.49
Cukier kontyng.	*q*	38,50	38,50	38,50	38.50	38.50	39.00	44.00	37.50	37.50	37.50
Drożdże: krajowe	*kg*	1,25	1,25	1,25	1,25	1,88	1,88	1,88	2,31	2,31	2,31
zagran.	*kg*	1,63	1,63	1,63	1,63	1,88	1,88	1,88	2,31	2,31	2,31
Oleje mineralne gęstości do:											
790° (benzyna)	*q*	15.40	15.40	15.40	15.40	15.40	27.40	27.40	27.40	20.76	20.76
810°-865° (nafta)	*q*	11,55	11,55	11,55	11,55	11,55	11,55	8,80	8,80	8,80	8,80
865°-880° (oleje gazowe)	*q*	1,98	1,98	1,98	1,98	1,98	5,98	5,98	5,98	5,98	5,98
ponad 890° (smary)	*q*	7,70	7,70	7,70	7,70	7,70	7,70	7,70	7,70	7,70	7,70

a W tablicy wykazano stawki obowiązujące w dniu 1.I każdego roku; stawki te obejmują również dodatki pobierane na rzecz funduszów specjalnych i samorządu terytorialnego. *b* Pierwsze 2 000 *hl*; stawki podatku od dalszej produkcji ulegają zwiększeniu od 0,45 *zł* do 1,80 *zł* od *hl*.

TABL. 17. WYMIAR PODATKÓW GRUNTOWEGO I OD NIERUCHOMOŚCI

Lata Izby skarbowe[a] Podział administracyjny obowiązujący w dn. 1.IV 1938 r.		Podatek gruntowy		Podatek od nieruchomości		
		Liczba pozycji wymiarowych w tys.	Wymierzony podatek w milionach *zł*	Liczba pozycji wymiarowych w tys.	Podstawa wymiaru[b]	Wymierzony podatek
					w milionach *zł*	
Polska	1928	4 496	70	516	·	48
	1932	.	69	558	841	79
	1936	4 738	67	546	741	84
	1938	**4 969.7**	**65.1**	**589.0**	**756,0**	**85,5**
Warszawska Grodzka		0,7	0,0	10,7	198,7	23,8
Warszawska Okręgowa		31,1	6,8	32,5	26,3	2,8
Łódzka		17,5	2,8	40,0	95,9	11,2
Kielecka		36,5	5,2	51,8	46,7	5 2
Lubelska		36,5	5,0	30,1	21,4	2,3
Białostocka		41,2	3,4	30,8	21,0	2,2
Wileńska		100,2	1,8	19,2	22,8	2,6
Nowogródzka		77,9	1,4	11,3	4,7	0,4
Poleska		79,2	1,2	15,4	6,5	0,6
Wołyńska		9,6	2,8	33,1	15,1	1,5
Poznańska		155,9	9,1	53,5	70,7	7,9
Pomorska		118,3	7,7	47,5	59,5	6,7
Wydział Skarbowy Śląski[c]		98,7	1,2	×	×	×
Krakowska		964,2	3,4	69,1	62,4	7 0
Lwowska		2 421,0	10,7	100,8	86,8	9,6
Stanisławowska		781,2	2,6	43,2	17,5	1,7

a Z wyjątkiem okręgu izby lwowskiej, która obejmuje obszar woj. lwowskiego i tarnopolskiego, okręgi izb skarbowych pokrywają się z terenem odnośnych województw. *b* Podstawą wymiaru jest czynsz lub wartość czynszu w stosunku rocznym. *c* W woj. śląskim podatek od nieruchomości nie jest pobierany.

TABL. 18. PŁATNICY PODATKU DOCHODOWEGO WEDŁUG WYSOKOŚCI DOCHODU

A. Podatek dochodowy od osób fizycznych, osób prawnych i spadków wakujących

Lata Izby skarbowe[a] Podz. adm. obow. w 1936 r.	Ogółem	Wysokość dochodu rocznego tysięcy złotych							
		ponad 1,5 do 2,6	2,6–3,6	3,6–6,0	6,0–12,0	12,0–24,0	24,0–36,0	36,0–60,0	powyżej 60,0
Polska 1929	653 423	319334	117217	106456	67901	27317	7 240	4 548	3 410
%	*100.0*	*48.9*	*17.9*	*16.3*	*10.4*	*4.2*	*1.1*	*0.7*	*0.5*
1936[b]	**385 294**	**193753**	**67833**	**64194**	**39141**	**13849**	**3 259**	**1 858**	**1 407**
%	*100.0*	*50.3*	*17.6*	*16.7*	*10.1*	*3.6*	*0.8*	*0.5*	*0.4*
Warszawska Grodzka	53 275	20 254	9 795	9 948	7 574	3 679	964	622	439
Warszawska Okręg.	35 456	21 554	5 695	4 769	2 553	656	129	63	37
Łódzka	48 474	25 016	8 332	8 027	4 718	1 606	392	203	180
Kielecka	24 245	12 390	4 335	4 144	2 428	667	153	74	54
Lubelska	18 550	10 242	3 298	2 959	1 576	353	62	33	27
Białostocka	18 010	10 563	3 139	2 598	1 254	373	49	23	11
Wileńska	10 470	5 301	1 828	1 752	1 075	370	76	40	28
Nowogródzka . . .	6 662	3 806	1 197	1 002	503	109	20	21	4
Poleska	6 667	3 670	1 302	1 058	508	101	21	4	3
Wołyńska	18 322	10 946	3 065	2 538	1 350	331	51	22	19
Poznańska	30 942	15 388	5 492	5 225	3 114	1 117	266	199	141
Pomorska	17 193	8 169	3 179	3 074	1 730	658	177	106	100
Wydz. Skarb. Śląski	23 823	9 226	4 132	4 612	3 519	1 530	390	219	195
Krakowska	23 726	10 818	4 406	4 519	2 689	879	209	107	99
Lwowska	39 382	21 057	6 771	6 269	3 676	1 183	251	111	64
w tym: woj. lwowskie[c]	29 292	15 087	5 122	4 874	2 914	964	209	91	31
woj. tarnopol.[c]	10 011	5 963	1 646	1 382	754	206	36	13	11
Stanisławowska . .	10 097	5 353	1 867	1 700	874	237	49	11	6

B. Podatek dochodowy od uposażeń, emerytur i wynagrodzeń za pracę najemną[d]

Lata Izby skarbowe[a] Podz. adm. obow. w dn. 1.IV 1938 r.	Ogółem	Wysokość dochodu rocznego tysięcy złotych							
		ponad 1,5 do 2,5	2,5–3,6	3,6–6,0	6,0–12,0	12,0–24,0	24,0–36,0	36,0–60,0	powyżej 60,0
Polska 1929	580 787	×	283 809	203 832	75404	14750	1 824	823	345
%	*100.0*	×	*48.9*	*35.1*	*13.0*	*2.5*	*0.3*	*0.2*	*0.0*
1938	**738 280**	**380623**	**197945**	**115124**	**35731**	**6835**	**1 271**	**547**	**204**
%	*100.0*	*51.6*	*26.8*	*15.6*	*4.8*	*0.9*	*0.2*	*0.1*	*0.0*
%[e]	*100.0*	×	*55.3*	*32.2*	*10.0*	*1.9*	*0.3*	*0.2*	*0.1*
Warszawska Grodzka	129 459	58 261	36 696	23 321	8 614	1 939	400	168	60
Warszawska Okręg.	31 126	15 720	7 933	5 537	1 676	228	23	8	1
Łódzka	104 860	71 574	17 961	10 578	3 512	898	196	94	47
Kielecka	86 821	49 939	22 369	10 232	3 426	652	137	52	14
Lubelska	12 332	6 529	3 391	1 763	544	90	14	—	1
Białostocka	11 407	7 236	2 770	1 081	292	26	1	—	1
Wileńska	8 369	4 767	1 963	1 240	326	67	6	—	—
Nowogródzka . . .	2 811	1 540	850	337	75	5	4	—	—
Poleska	2 881	1 548	683	510	135	2	2	1	—
Wołyńska	8 003	4 938	1 963	837	241	17	5	2	—
Poznańska	39 530	22 834	9 375	5 072	1 811	366	45	24	3
Pomorska	47 038	27 696	11 445	5 459	2 015	356	41	19	7
Wydz. Skarb. Śląski	148 420	51 917	51 790	34 707	8 230	1 376	237	107	56
Krakowska	52 405	29 842	13 145	6 454	2 422	428	82	30	2
Lwowska	44 022	21 365	13 330	6 764	2 087	353	70	41	12
woj. lwowskie . .	40 836	19 548	12 480	6 365	1 975	346	69	41	12
tarnopolskie .	3 186	1 817	850	399	112	7	1	—	—
Stanisławowska . .	8 796	4 917	2 281	1 232	325	32	8	1	—

a Ob. uwagę *a* do tabl. 17, str. 381. *b* Dane częściowo nieporównywalne z danymi za 1929 r. wskutek różnic w metodach opracowania. *c* Bez płatników opodatkowanych przez oddział bilansowy. *d* Bez pracowników państwowych. *e* W stosunku do liczby płatników, których dochód wynosił ponad 2 500 *zł*.

TABL. 19. WYMIAR PODATKU DOCHODOWEGO OD DOCHODÓW FUNDOWANYCH OSÓB FIZYCZNYCH, OSÓB PRAWNYCH I SPADKÓW WAKUJĄCYCH

Wyszczególnienie	1928	1932	1934	1936a
Liczba płatników w tysiącach	*597,5*	*617,2*	*567,4*	*385,3*
Dochód ustalony w mil. *zł*	3 490,2	2 804,0	2 276,1	1 956,3
Podatek wymierzony w mil. *zł*	301,9	172,7	156,1	202,3
Dochód ustalony według źródeł[b]:				
z nieruchomości gruntowych[c]	822,4	343,9	279,8	186,3
z budynków	323,9	351,0	378,1	284,8
z przedsiębiorstw przemysł. i handl.	2 022,9	1 562,6	1 300,3	1 207,9
z zajęć zawodowych i zatrudnień zarobkowych	188,3	174,3	166,1	153,3
z kapitałów i praw majątkowych	70,0	92,2	94,8	70,9
z tantiem	7,4	8,5	24,5	16,5
z innych źródeł	55,3	21,1	↓	26,0
na podstawie zewnętrznych znamion zamożności	↓	30,7	32,5	10,6

a Dane częściowo nieporównywalne z danymi za lata poprzednie wskutek różnic w metodach opracowania. Nie uwzględniono dochodów tych płatników, którzy zostali całkowicie zwolnieni od podatku wskutek zastosowania zniżek z art. 27 i 29 ustawy o podatku dochodowym; suma tych dochodów wynosi 44,6 mil. *zł*. *b* W podziale według źródeł dla 1932 r. nie uwzględniono Wydziału Skarbowego Śląskiego. Dochód ogólny na tym terenie wynosił w 1932 r. 219,7 mil. *zł*. *c* Łącznie z 1/6 dochodu z nadzwyczajnego wyrębu lasu.

TABL. 20. WYMIAR PODATKU PRZEMYSŁOWEGO OD OBROTU

A. Zestawienie ogólne[a]

Rodzaje przedsiębiorstw. Kategorie świadectw przemysłowych	Liczba płatników		Obrót ustalony[b]		Podatek wymierzony	
	1928	1935	1928	1935	1928	1935c
	w tysiącach		w milionach złotych			
Ogółem	601,8	627,6	25 141,1	14 559,3	413,3	172,8
Przedsięb. przemysłowe	134,4	180,7	9 798,7	5 548,4	179,6	82,2
Kategorii: I	0,3	0,2	2 736,1	1 284,0	47,7	21,0
II	0,1	0,1	894,8	397,2	15,7	5,5
III	0,4	0,4	1 090,7	573,5	20,0	8,1
IV	2,6	1,9	1 960,8	884,5	36,4	12,4
V	4,6	3,1	966,6	470,4	18,6	6,9
VI	7,9	7,1	599,4	384,2	10,7	5,3
VII	15,3	11,2	521,8	343,9	10,3	4,7
VIII	103,2	152,7	1 028,5	991,9	20,2	12,1
niewiadomej	—	4,0	—	218,8	—	6,2
Przedsiębiorstwa handl.	446,3	419,6	15 079,6	8 807,3	227,9	86,4
Kategorii: I	1,1	0,6	2 349,8	716,7	32,3	7,5
II	35,6	18,4	6 178,7	3 464,2	98,4	31,3
III	219,0	100,5	4 942,1	2 499,8	76,0	26,3
IV	190,6	294,2	1 609,0	2 049,8	21,2	20,5
niewiadomej	—	5,9	—	76,8	—	0,8
Zajęcia przemysłowe	2,9	2,2	42,6	32,0	1,4	0,8
Samodzielne wolne zajęcia zawodowe	18,2	25,1	220,2	171,6	4,4	3,4

a Dane za 1935 r. są częściowo nieporównywalne z danymi za 1928 r. wskutek różnic w metodach opracowania. *b* Nie uwzględniono obrotów zwolnionych od podatku (wewnętrznych i innych). *c* Podatek zasadniczy; dodatki na rzecz Skarbu Państwa wynosiły 72,5 mil. *zł*.

(c. d. str. 384)

TABL. 20. WYMIAR PODATKU PRZEMYSŁOWEGO OD OBROTU (c. d.)

B. Przedsiębiorstwa przemysłowe — za 1935 r.

Izby skarbowe Podział administracyjny obowiązujący w 1936 r. Gałęzie przemysłu	Obroty ustalone[a] Ogółem	w tym w zakładach kategorii I–V	VI–VII	VIII	Przeciętny obrót na 1 opodatkowany zakład Ogółem	Zakłady kategorii I–V	VI–VII	VIII
	w milionach złotych				w tysiącach złotych			
Polska	5548,4	3609,6	728,1	991,9	30,7	633,7	39,8	6,5
Izby skarbowe[b]								
Warszawska Grodzka	1330,4	874,0	145,3	161,7	81,5	994,4	84,1	11,9
Warszawska Okręgowa	213,0	102,3	35,4	68,9	15,3	335,5	34,3	5,6
Łódzka	986,3	745,2	108,5	124,4	52,6	897,9	48,5	8,1
Kielecka	432,9	303,2	47,2	79,6	33,3	705,1	33,7	7,3
Lubelska	118,6	35,7	26,4	52,3	9,2	227,6	18,4	4,7
Białostocka	125,2	52,2	31,2	38,6	15,4	298,3	40,9	5,4
Wileńska	64,4	24,8	16,8	22,6	15,1	306,0	25,7	6,4
Nowogródzka	37,3	13,3	11,3	12,7	11,2	241,1	22,0	4,6
Poleska	32,1	7,2	10,4	14,5	9,0	189,5	25,2	4,6
Wołyńska	69,3	25,7	18,2	25,3	9,7	172,1	22,0	4,2
Poznańska	398,2	253,9	47,9	89,3	21,1	432,6	32,9	5,4
Pomorska	193,3	93,9	29,7	51,3	20,3	335,5	35,2	6,3
Wydz. Skarbowy Śląski	770,0	640,9	39,7	84,4	63,5	927,5	48,8	8,1
Krakowska	400,5	256,8	60,9	75,3	28,8	583,6	56,6	6,5
Lwowska	310,3	149,2	86,5	69,2	17,1	308,4	34,4	4,9
w tym: woj. lwowskie[c]	157,9	48,4	48,7	56,6	11,9	155,0	30,1	5,3
woj. tarnopolskie[c]	39,1	13,3	12,6	12,3	8,4	142,8	16,0	3,4
Stanisławowska	66,6	31,3	12,7	21,8	9,9	272,1	22,0	3,7
Gałęzie przemysłu								
Górnictwo i kopalnictwo	323,5	262,6	53,2	3,0	223,4	1739,1	77,0	6,4
Mineralny	205,8	151,3	25,4	26,3	32,2	237,5	31,2	5,4
Metalowy	755,8	631,6	46,1	75,6	39,7	1140,1	50,3	4,4
Elektrotechniczny	76,7	64,3	4,6	7,8	63,8	974,1	49,0	7,6
Chemiczny	534,4	413,1	57,5	45,6	115,2	1571,0	127,7	11,8
Włókienniczy	975,4	829,7	81,5	54,2	123,4	1171,9	60,3	9,4
Papierniczy	150,0	133,2	8,5	7,6	154,1	1268,8	60,7	10,5
Skórzany	138,1	82,6	30,6	23,2	41,1	676,8	100,1	8,1
Drzewny	252,0	111,5	70,4	61,1	15,7	160,2	33,6	4,7
Spożywczy	1248,2	575,9	163,1	340,4	30,2	391,0	23,0	10,9
Odzieżowy	273,2	25,6	64,7	177,7	6,6	281,0	63,3	4,5
Poligraficzny	80,0	37,0	17,2	24,2	20,3	253,5	44,2	7,4
Budowlany	240,2	131,0	56,4	50,1	26,7	301,8	50,0	7,0
Wyroby z różnych materiałów	31,0	13,5	5,3	11,4	16,7	236,6	43,0	7,0
Inne i nie określone	264,1	146,7	23,6	83,7	12,0	756,3	30,1	4,1

a Nie uwzględniono obrotów zwolnionych od podatku (wewnętrznych i innych). *b* Ob. uwagę *a* do tabl. 17, str. 381. *c* Bez wymiarów dokonanych przez oddział bilansowy.

(dok. str. 385)

TABL. 20. WYMIAR PODATKU PRZEMYSŁOWEGO OD OBROTU (dok.)
C. Przedsiębiorstwa handlowe — za 1935 r.

Izby skarbowe Podział administracyjny obowiązujący w 1936 r. Branże handlu	Obroty ustalone[a]				Przeciętny obrót na 1 opodatkowany zakład			
	Ogółem	w tym w zakładach kategorii			Ogółem	Zakłady kategorii		
		I i II	III	IV		I i II	III	IV
	w milionach złotych				w tysiącach złotych			
Polska	8807,3	4180,9	2499,8	2049,8	21,0	220,0	24,9	7,0
Izby skarbowe[b]								
Warszawska Grodzka	1897,5	1295,3	405,7	180,2	62,5	358,3	38,9	11,4
Warszawska Okręgowa	453,4	72,2	187,3	191,7	12,2	105,6	21,0	7,0
Łódzka	1095,2	654,4	236,8	191,2	26,9	322,2	25,7	6,6
Kielecka	520,9	154,9	165,5	195,8	14,2	171,5	24,7	6,8
Lubelska	365,7	75,3	129,5	158,1	11,8	131,9	23,5	6,4
Białostocka	259,7	68,4	93,7	97,3	14,4	124,0	21,8	7,4
Wileńska	253,6	103,5	78,0	72,0	19,8	167,2	25,0	7,9
Nowogródzka	109,3	26,1	37,4	45,6	12,5	128,0	21,6	6,7
Poleska	114,1	27,5	41,7	44,4	12,5	113,1	21,2	6,4
Wołyńska	273,0	62,2	88,7	121,3	13,3	131,5	23,4	7,5
Poznańska	766,1	357,6	276,9	129,4	23,3	173,8	23,6	6,9
Pomorska	430,4	237,2	123,3	65,7	23,7	191,6	21,2	6,1
Wydz. Skarbowy Śląski	705,7	420,4	197,7	82,1	31,7	177,1	22,9	7,7
Krakowska	650,0	298,3	177,7	163,6	20,0	193,7	26,4	7,0
Lwowska	744,7	283,9	203,2	245,1	14,1	184,6	23,4	6,0
w tym: woj. lwowskie[c]	536,9	208,6	149,3	171,4	14,6	170,6	23,6	6,1
woj. tarnopolskie[c]	142,2	22,3	44,4	73,6	9,0	105,5	20,9	5,7
Stanisławowska	168,0	43,7	56,7	66,3	10,5	121,3	17,5	5,5
Branże handlu								
Handel towarowy	7972,3	3624,0	2340,1	1941,3	21,5	238,0	27,8	7,3
Skup towarów	666,7	147,3	178,1	333,7	20,6	182,5	57,0	12,0
Sprzedaż towarów	7305,6	3476,7	2162,0	1607,6	21,6	241,1	26,7	6,7
Surowce rolne i artykuły dla rolnictwa	237,2	126,5	75,7	33,4	40,6	236,5	58,1	8,6
Artykuły żywnościowe	2905,5	785,1	1049,4	1049,9	13,8	183,8	23,4	6,6
Artykuły odzieżowe	2040,9	1196,8	527,3	298,2	29,9	275,2	32,7	6,4
Meble, sprzęty, naczynia	189,8	99,5	54,0	32,9	22,2	168,6	24,2	5,8
Artykuły chemiczne	444,6	292,0	123,5	27,3	44,7	229,7	22,1	9,1
Papier i wyr. z papieru	147,5	99,5	34,6	13,1	45,5	330,8	29,4	7,5
Książki, czasopisma i dzieła sztuki	80,6	41,8	29,4	8,8	26,6	459,5	31,3	4,5
Żelazo, metale, wyroby	621,9	453,8	124,5	36,8	57,8	261,0	27,8	8,2
Materiały budowl. i opał.	513,9	308,4	109,9	91,0	36,5	324,6	36,0	9,2
Artykuły różne i nie określone	123,7	73,3	33,7	16,2	29,5	224,1	28,6	6,2
Inne zakłady handlowe	835,0	556,9	159,7	108,5	17,2	147,6	9,7	4,0
Zakłady gastronomiczne i wynajem pomieszczeń	267,3	92,8	100,9	72,0	7,7	51,0	7,6	3,7
Handel pieniężny i ubezp.	161,0	149,7	0,7	9,8	138,8	404,7	13,8	14,4
Biura wszelkie i wypożyczalnie	86,3	66,3	9,4	9,1	13,8	146,3	9,4	2,0
Transport, komunikacja, ekspedycja	188,7	165,0	17,3	2,5	78,4	277,3	16,8	4,9
Przedsięb. rozrywkowe	30,8	22,9	5,8	1,7	30,0	86,2	18,0	4,1
Lecznictwo i higiena	17,9	10,4	6,0	1,2	24,6	96,8	18,0	4,5
Inne i nie określone	83,0	49,8	19,6	12,2	37,8	307,6	40,3	8,3

a Nie uwzględniono obrotów zwolnionych od podatku (wewnętrznych i innych). *b* Ob. uwagę *a* do tabl. 17, str. 381. *c* Bez wymiarów dokonanych przez oddział bilansowy.

TABL. 21. OGÓLNE ZAMKNIĘCIE RACHUNKÓW PODATKÓW BEZPOŚREDNICH

Lata budżetowe Podatki bezpośrednie	Należności: z początkiem okresu sprawozdawczego	Należności: za okres sprawozdawczy	Należności: ogółem	Wpłaty na poczet należności	Należności z końcem okresu sprawozdawczego
	w milionach złotych				
Ogółem 1936/37	**775,6**	**865,7**	**1 641,3**	**854,8**	**786,5**
Podatek:					
gruntowy	58,4	58,9	117,3	60,0	57,3
od nieruchomości	56,2	80,9	137,1	81,4	55,7
przemysłowy	278,1	224,9	503,0	224,4	278,6
dochodowy	259,6	255,8	515,4	246,2	269,2
wojskowy	0,3	0,4	0,7	0,2	0,5
od kapitałów i rent	2,5	5,4	7,9	5,4	2,5
od elektryczności	0,1	6,1	6,2	6,1	0,1
od uboju	0,0	8,4	8,4	8,4	0,0
Odsetki zwłoki i grzywny	52,6	19,4	72,0	14,1	57,9
Podatki nadzwyczajne	67,8	205,5	273,3	208,6	64,7
Ogółem 1937/38	**784,0**[a]	**897,2**	**1681,2**	**936,1**	**745,1**
Podatek:					
gruntowy	57,3	65,5	122,8	58,7	64,1
od nieruchomości	55,7	79,1	134,8	85,8	49,0
przemysłowy	278,6	231,1	509,7	262,0	247,7
dochodowy	268,5[a]	278,8	547,3	279,3	268,0
od kapitałów i rent	2,5	4,6	7,1	5,1	2,0
od elektryczności	0,1	6,3	6,4	6,3	0,1
od uboju	0,0	8,9	8,9	8,8	0,1
Odsetki zwłoki i grzywny	57,9	12,5	70,4	16,8	53,6
Podatki nadzwyczajne	63,4[a]	210,4	273,8	213,3	60,5

a Niezgodność z należnością z końcem poprzedniego okresu tłumaczy się dokonaniem odpisów i sprostowań.

TABL. 22. PODZIAŁ WPŁYWÓW Z CEŁ MIĘDZY POLSKĄ I W. M. GDAŃSKIEM[a]

Wyszczególnienie	1929–1930	1931–1932	1932–1933	1933–1934	1934–1935	1935–1936	1936–1937	1937–1938
Wpływy celne do podziału:								
miliony złotych	368,2	143,0	100,2	82,5	70,1	82,0	98,5	179,7
miliony guldenów	32,8	16,6	11,1	10,1	10,0	5,9	0,0	1,8
Udział Polski:								
miliony złotych	338,4	131,8	93,1	76,7	65,1	76,2	91,5	167,0
miliony guldenów	30,2	15,3	10,3	9,4	9,3	5,5	0,0	1,7
%[b]	*92*	*92*	*93*	*93*	*93*	*93*	*93*	*93*
Udział W. M. Gdańska:								
miliony złotych	29,8	11,2	7,1	5,8	5,0	5,8	7,0	12,7
miliony guldenów	2,6	1,3	0,8	0,7	0,7	0,4	0,0	0,1
%[b]	*8*	*8*	*7*	*7*	*7*	*7*	*7*	*7*

a Sposób podziału określa umowa z dn. 24.X 1921 r. *b* W stosunku do całości wpływów podlegających podziałowi.

TABL. 23. ZWROTY CEŁ[a] WYPŁACONE PRZY WYWOZIE TOWARÓW KRAJOWYCH

Towary wywiezione	1928–1929	1931–1932	1932–1933	1933–1934	1934–1935	1935–1936	1936–1937	1937–1938	1938–1939
	w milionach złotych								
Ogółem	**8.8**	**57.2**	**49.0**	**60.0**	**75.7**	**81.8**	**78.6**	**18.0**	**32.2**
Produkty spożywcze	—	32,5	34,6	41,6	62,6	70,8	67,2	5,3	18,8
Zboża, produkty przemiału i słód	—	15,5	21,7	36,6	61,9	65,8	65,9	4,0	17,4
w tym: żyto	—	.	11,7	23,9	29,7	18,9	13,5	0,1	4,5
jęczmień	—	.	6,0	8,2	18,7	17,8	20,1	3,2	8,2
mąka	—	.	2,6	3,8	9,2	17,0	17,5	0,4	2,7
Bekony i szynki	—	15,9	12,4	4,5	0,0	—	—	—	—
Inne produkty spożywcze	—	1,1	0,5	0,5	0,7	5,0	1,3	1,3	1,4
Wytwory hutniczo-metalowe	5,3	12,3	6,3	10,4	9,3	8,2	8,8	9,8	10,9
Maszyny	0,2	0,5	0,2	0,4	0,5	0,4	0,4	0,5	0,4
Wyroby włókiennicze	3,1	11,5	7,6	7,2	1,1	0,8	0,9	0,9	0,5
w tym wyroby gotowe	2,7	10,0	6,1	6,2	—	—	—	—	—
Produkty chemiczne	0,2	0,3	0,2	0,3	0,7	1,2	1,3	1,5	1,6
Spirytus etylowy	—	—	—	—	1,4	0,3	—	—	—
Inne towary	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0

a Sumy, które zostały wypłacone jako zwrot cła uiszczonego od zagranicznych surowców, półfabrykatów, narzędzi, maszyn i materiałów pomocniczych.

TABL. 24. WYDATKI I DOCHODY LASÓW PAŃSTWOWYCH[a]

Wydatki / Dochody	1931–1932	1932–1933	1934–1935	1935–1936	1936–1937	1937–1938
	w milionach złotych					
Wydatki	**108.9**	**129.5**	**158.6**	**172.0**	**221.8**	**311.9**
Administracja	32.3	32,1	32,6	31,9	37,3	50,3
w tym podatki	5,2	6,5	6,5	6,4	8,1	11,1
Koszty pozyskania i przerobu drewna	48,8	57,8	87,2	100,1	135,4	200,7
w tym wartość surowca asygnowanego do przerobu	17,2	15,9	29,0	31,2	49,8	76,7
Koszty eksploatacji innych źródeł dochodu	3,5	3,3	7,2	8,3	10,3	11,8
Koszty odnowienia lasu	4,2	3,9	4,1	4,4	5,2	5,9
Różne wydatki i odpisy	20,1	32,4	27,5	27,3	33,6	43,2
w tym inwestycje	8,0	8,9	11,8	10,0	14,6	21,1
Dochody	**120.2**	**128.4**	**181.3**	**210.0**	**287.6**	**374.1**
Administracja	0,6	0,7	0,6	—	—	—
Dochód z drewna wszelkiego	91,7	108,1	154,7	189,2	261,3	339,6
w tym wartość surowca asygnowanego do przerobu	17,2	15,9	29,0	31,2	49,8	76,7
Dochód z eksploatacji innych źródeł dochodu	12,3	11,8	15,4	16,5	19,9	22,9
Różne dochody i odpisy	15,6	7,8	10,6	4,3	6,4	11,6

a Okresy od 1.X do 30.IX następnego roku.

Uwaga. Dla wyprowadzenia zysku handlowego należy z wydatków potrącić kwotę wydatków na inwestycje. Eksploatacja lasów państwowych ob. dział VI, tabl. 24, str. 89.

TABL. 25. WYDATKI I DOCHODY PRZEDSIĘBIORSTWA POLSKIE KOLEJE PAŃSTWOWE

Wydatki Dochody	Rzeczywiste 1931	1932	1934	1935	1936	1937	1938	Budżet 1939
	w milionach złotych							
Eksploatacja kolei								
Wydatki	1 169	932	782	761	742	787	851	847
w tym emerytury . . .	94	94	93	93	87	87	93	98
Dochody	1 294	1 009	895	892	833	964	955	949
w tym przewozy:								
osób i bagaży	318	255	214	215	214	232	249	258
towarów i poczty . .	869	664	602	594	529	624	618	636
Długi i gwarancje kolei								
Wydatki	25	69	32	32	43	65	68	73
Dochody	2	0	0	0	0	0	1	0
Fundusz inwestycyjny kolei								
Wydatki	115	65	64	75	76	102	93	.
budowa nowych linii .	26	3	18	21	19	15	11	.
zakup taboru	28	19	22	18	18	47	25	.
inne inwestycje . . .	61	43	24	36	39	40	57	.
Lotnictwo cywilne								
Wydatki	7	11	13	15	16	17	17	17
Dochody	0	1	0	0	0	0	0	0
Komunikacja samochodowa								
Wydatki	—	—	2	4	4	5	6	7
Dochody	—	—	2	4	4	5	6	7

U w a g a. Stan i praca P. K. P. ob. dział XI, tabl. 3, str. 189.

TABL. 26. WYDATKI I DOCHODY PRZEDSIĘBIORSTWA POLSKA POCZTA, TELEGRAF I TELEFON

Wydatki Dochody	Rzeczywiste 1931–1932	1932–1933	1934–1935	1935–1936	1936–1937	1937–1938	1938–1939	Budżet 1939–1940
	w milionach złotych							
Wydatki i dochody zwyczajne (eksploatacja)								
Wydatki	172	156	142	140	139	152	173[a]	183[b]
w tym emerytury . . .	11	16	24	19	16	17	18	19
Dochody	215	189	185	175	187	205	227	237
w tym: opłaty pocztowe .	137	115	97	103	109	124	137	140
opłaty telegraficzn.[c]	12	9	8	8	9	9	10	10
opłaty telefoniczne	53	46	53	45	52	54	60	66
Wydatki i dochody nadzwyczajne (inwestycje)								
Wydatki	21	20	21	19	22	27	26	28
Dochody	2	1	1	1	—	—	—	—

a–b W tym na amortyzację ruchomości i nieruchomości: *a* — 6,6 mil. *zł*, *b* — 7,4 mil. *zł*. *c* Łącznie z opłatami radiotelegraficznymi.

U w a g a. Ruch pocztowy, telegraficzny i telefoniczny ob. dział XI, tabl. 32, str. 206–207.

TABL. 27. WYDATKI I DOCHODY MONOPOLÓW PAŃSTWOWYCH[a]

Wydatki Dochody	Rzeczywiste					Budżet	
	1932– –1933	1934– –1935	1935– –1936	1936– –1937	1937– –1938	1938– –1939	1939– –1940
	w milionach złotych						
Monopol solny							
Wydatki	46	40	35	35	36	38	41
Koszty eksploatacji	45	40	34	33	34	36	39
w tym: koszty produkcji własnej	16	12	10	10	11	11	12
koszty zakupu soli	2	2	2	2	2	2	2
koszty sprzedaży[b]	23	20	17	17	17	18	19
Wydatki na poczet zysku handlowego	1	0	1	2	2	2	2
w tym inwestycje	1	0	1	1	1	1	2
Dochody	90	88	82	79	81	83	87
Sprzedaż soli	89	86	81	78	80	82	86
Inne dochody	1	2	1	1	1	1	1
Monopol tytoniowy							
Wydatki	210	164	159	165	183	168	181
Koszty eksploatacji	192	162	153	150	157	153	161
w tym: koszty produkcji	108	89	84	84	88	89	93
koszty sprzedaży[b]	64	54	54	54	57	52	55
Wydatki na poczet zysku handlowego	18	2	6	15	26	15	20
w tym: inwestycje	3	2	2	1	6	11	8
spłata pożyczki włoskiej	15	—	4	12	5	4	11
Dochody	532	501	499	486	513	513	534
Sprzedaż wyrobów tytoniowych	530	469	475	483	512	512	533
Inne dochody	2	32	24	3	1	1	1
Monopol spirytusowy							
Wydatki	150	129	129	150	160	164	190
Koszty eksploatacji	146	127	126	139	151	158	182
w tym: koszty produkcji	78	63	63	69	77	81	98
koszty sprzedaży[b]	41	40	40	45	48	51	55
Wydatki na poczet zysku handlowego	4	2	3	11	9	6	8
w tym inwestycje	2	0	1	1	1	4	7
Dochody	320	329	349	385	418	433	481
Eksploatacyjne	320	327	336	385	418	433	481
w tym: sprzedaż spirytusu konsumcyjnego	292	297	308	354	383	401	439
sprzedaż spirytusu skażonego oraz dla celów napędowych	10	15	15	15	17	17	27
Inne dochody	—	2	13	—	—	—	—
Monopol loteryjny							
Wydatki	53	77	83	86	84	86	86
Koszty eksploatacji	53	77	83	86	84	86	86
w tym: koszty sprzedaży losów	7	10	11	11	11	11	11
wypłata wygranych	46	66	72	74	72	74	74
Wydatki na poczet zysku handlowego	0	0	0	0	0	0	0
Dochody	67	98	106	109	107	109	110
Sprzedaż losów	57	84	91	92	92	94	94
Prowizja od wygranych	9	13	14	15	14	14	15
Inne dochody	1	1	1	2	1	1	1

a Państwowy monopol zapałczany pozostaje w dzierżawie Sp. Akc. do Eksploatacji Monopolu Zapałczanego w Polsce. Wpłaty do Skarbu Państwa, ob. tabl. 14, str. 379. *b* Opakowanie, transport, prowizje sprzedawców.

TABL. 28. WYDATKI I DOCHODY FUNDUSZU KWATERUNKU WOJSKOWEGO

Wydatki Dochody	Rzeczywiste						Budż
	1927–1928[a]	1934	1935	1936	1937	1938	193
	w milionach złotych						
Wydatki[b]	**33,4**	**24,7**	**21,2**	**16,9**	**23,5**	**34,8**	27
Administracja	0,3	0,3	0,4	0,4	0,5	0,6	0
Utrzymanie budowli	—	1,7	1,4	1,5	1,7	1,9	1
Nowe budowle	32,8	15,5	17,3	12,7	16,8	30,6	21
w tym budowle zlecone	0,4	9,4	10,1	6,5	11,3	22,5	15
Spłata długów	0,2	6,4	1,2	1,4	3,8	0,9	3
Inne wydatki	0,1	0,8	0,9	0,9	0,7	0,8	1
Dochody	**28,5**	**23,5**	**19,3**[c]	**17,6**[c]	**22,5**[c]	**33,1**[c]	**27**
Podatek od lokali	18,2	10,9	8,3	8,3	9,7	11,1	9
Czynsze z domów	0,1	2,1	2,2	2,3	2,5	2,6	2
Wpłaty za roboty zlecone	—	10,5	4,8	7,0	10,3	19,4	16
Pożyczki	10,0	—	4,0	—	—	—	—
Inne dochody	0,2	—	0,0	—	—	0,0	—

a Okres od 1.VII 1927 r. do 31.XII 1928 r. *b* Dane obejmują również kos robót wykonanych na kredyt. *c* Łącznie z pożyczkami nie objętymi budżete

TABL. 29. WYDATKI I DOCHODY FUNDUSZU PRACY

Wydatki Dochody	1933–1934	1934–1935	1935–1936	1936–1937	1937–1938	1938–193
	w milionach złotych					
Wydatki	**85,7**	**121,6**	**152,4**	**164,9**	**152,7**	**200,**
Roboty publiczne	49,9	80,2	87,4	95,7	72,4	93,
Zatrudnienie młodzieży	—	2,0	7,2	9,2	10,0	10,
Pomoc doraźna	32,1	32,0	20,3	13,9	17,4	12,
Akcje specjalne	1,4	3,7	1,6	3,4	4,7	8,
przysposobienie zawodowe i organizacja podstaw samodzielnej egzystencji	0,7	1,1	0,5	0,6	1,3	4,
ogrody działkowe		1,0	0,4	0,5	1,2	1,
akcja kulturalno-oświatowa		0,6	0,6	0,4	0,2	0,
zatrudnienie pracowników umysł.	0,7	1,0	0,1	1,9	2,0	2,
Zabezpieczenie na wypadek bezrobocia pracowników fizycznych	—	—	27,0	31,8	32,5	37,
Administracja	0,3	1,7	6,2	6,6	6,6	7,
Koszty poboru opłat i wkładek	1,2	1,5	1,8	1,5	1,4	1,
Inne	0,8	0,5	0,9	2,8	7,7	29,
Dochody	**88,3**	**109,7**	**152,9**	**161,8**	**172,0**	**195,**
Obciążenie dochodów prywatnych	51,8	58,6	68,2	71,7	80,6	89,
w tym pracowników i warsztatów pracy	51,1	57,6	67,2	70,7	79,5	87,
Obciążenie spożycia	8,7	10,2	10,9	10,8	12,3	13,
w tym: widowisk	2,9	3,2	3,4	3,4	3,9	4,
mieszkań	1,2	2,3	2,6	2,2	2,4	2,
cukru	1,4	1,5	1,6	1,7	1,9	2,
żarówek	1,2	1,4	1,4	1,5	1,9	2,
Wpływy ze Skarbu Państwa	19,2	30,0	31,9	3,7	—	—
Zabezpieczenie na wypadek bezrobocia pracowników fizycznych[b]	—	—	27,7	31,4	36,5	62,
Zaległe podatki uiszczone w naturze	0,9	2,9	3,1	0,9	0,9	0,
Inne	7,7	8,0	11,1	43,3	41,7	28,

a W tym 19,9 mil. *zł* z tytułu zwrotu zadłużenia b. Funduszu Bezrobo wobec Skarbu Państwa. *b* W dziale XVII, tabl. 5, str. 309, podany j przypis składek i dopłat Skarbu Państwa.

Źródło: Sprawozdania Funduszu Pracy.

B. Finanse Skarbu Śląskiego

ABL. 30. ZADŁUŻENIE DŁUGOTERMINOWE SKARBU ŚLĄSKIEGO

Stan w dn. 31.III

Źródła kredytu	1932	1934	1936	1938	1939
	w tysiącach złotych				
ołem	**95 954**	**95 489**	**107 607**	**72 471**	**71 090**
rb Państwa[a]	—	—	—	—	33 438
ndusz Pracy	—	—	13 206	16 782	15 349
nd. Emer. Ubezp. Prac. Umysł.	—	2 212	4 196	4 158	4 158
pożyczka dolarowa (amerykańska)[b]	95 954	93 277	90 205	51 531	18 145

Konwersja części 7% pożyczki dolarowej (amerykańskiej) na 4½% obliga- ożyczki wewnętrznej 1937 r.; skonwertowaną pożyczkę w dalszym ciągu ob- je Skarb Śląski. *b* W latach 1932, 1934 i 1936 przeliczono według parytetu: = 8,914 *zł*.

TABL. 31. WYDATKI I DOCHODY SKARBU ŚLĄSKIEGO

Wydatki Dochody	Rzeczywiste				Budżet	
	1932– –1933	1934– –1935	1936– –1937	1937– –1938	1938– –1939	1939– –1940
	w tysiącach złotych					
datki ogółem	**82 464**	**65 830**[a]	**73 727**[b]	**92415**[c]	**86 334**	**102484**
tym zwyczajne	77 341	62 330	70 419	78276	80 202	96 534
ministracja	82 464	65 830	73 727	92415	86 334	102484
m Śląski	843	860	379	336	349	400
ministracja ogólna	4 935	4 352	5 469	5 417	6 340	7 440
icja	10 702	9 361	9 215	9 427	10 139	13 148
ieka społeczna i zdrowotność	11 484	9 652	12 179	13 413	12 436	14 742
ędy robót publicznych	7 624	5 496	6 135	16 493	9 985	9 926
ministracja skarbowa	19 575	10 776	13 155	17 448	15 360	15 324
tym: udział Państwa w dochodach Skarbu Śląskiego	6 500	—	2 000	—	—	—
emerytury i zaopatrzenia	3 754	4 101	4 183	4 339	4 940	5 011
długi	4 266	1 760	1 802	2 108	3 791	2 961
wiata	26 701	23 987	25 665	27 400	29 705	39 147
e wydatki	600	1 346	1 530	2 481	2 020	2 357
chody ogółem	**84 842**	**76 313**	**83 183**[d]	**97 966**[e]	**86 337**	**102485**
tym zwyczajne	84 842	76 160	83 113	97819	86 321	102469
ministracja	84 799	76 288	83 156	97939	86 313	102460
iny publiczne	78 542	71 887	78 602[d]	93306[e]	82 598	98 236
odatki bezpośrednie	63 448	57 458	66 125	79698	69 971	84 140
tym: gruntowy	1 193	1 375	1 197	1 215	1 100	1 250
przemysłowy	25 583	22 803	25 703	31 577	27 560	31 000
dochodowy	33 999	29 433	36 695	44 352	39 051	49 300
od kapitałów i rent	496	411	470	468	400	450
odatki pośrednie	5 780	5 517	6 149	7 557	6 675	8 198
tym: od wina	179	150	167	170	140	160
od piwa	2 300	1 878	1 778	2 157	2 100	3 000
od cukru	1 119	1 438	1 650	1 758	1 724	1 724
od olejów mineralnych	1 736	1 776	1 839	2 743	2 000	2 800
akcyzowe opłaty patent.	404	222	243	248	240	100
płaty stemplowe	9 314	8 912	6 328	6 051	5 952	5 898
tym podatek spadkowy i od darowizn	791	191	192	168	124	120
żne dochody administracyjne	6 257	4 401	4 554	4 633	3 715	4 224
zedsiębiorstwa (wpłaty)	43	25	27	27	24	25

a—c Oprócz tego na cele inwestycyjne: *a*—571 tys. *zł*, *b*—8 290 tys. *zł*, 307 tys. *zł*. *d*—*e* Po potrąceniu nadpłat danin publicznych zwróconych podat- m: *d*—6 885 tys. *zł*, *e*—6 938 tys. *zł*.

C. Finanse związków samorządu terytorialnego

TABL. 32. ZADŁUŻENIE DŁUGOTERMINOWE ZWIĄZKÓW SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO[a]

Typy związków samorządowych	1930–1931	1931–1932	1932–1933	1933–1934	1934–1935	1935–1936	1936–1937	1937–1938
Liczba związków samorządowych								
Ogółem	*897*	*897*	*880*	*880*	*846*	*846*	*846*	*846*
Uwzględnionych	*889*	*870*	*870*	*878*	*846*	*846*	*846*	*846*
w tym:								
posiadających długi	*751*	*764*	*761*	*763*	*757*	*768*	*768*	*804*
zaciągających pożyczki	*358*	*280*	*195*	*287*	*385*	*374*	*480*	*478*
Stan zadłużenia w końcu roku budżetowego w milionach złotych[b]								
Ogółem	883,2	932,1	937,9	945,5	964,3	1003,7	977,3	1060,1
Miasta	771,8	816,8	813,0	817,3	836,9	872,6	844,9	926,1
Powiat. związ. samorz.	93,0	96,2	103,9	107,0	108,7	102,7	103,5	105,7
Wojew. związ. samorz.	18,4	19,1	21,0	21,2	18,7	28,4	28,9	28,3
Pożyczki zaciągnięte w okresie budżetowym w milionach złotych[c]								
Ogółem	98,3	82,8	46,6	63,1	63,3	82,6	117,7	136,9
Miasta	85,3	71,8	38,4	52,5	51,2	59,7	100,5	125,1
Powiat. związ. samorz.	9,0	10,3	7,0	10,1	11,5	11,8	16,2	11,4
Wojew. związ. samorz.	4,0	0,7	1,2	0,5	0,6	11,1	1,0	0,4

a Bez danych dla gmin wiejskich, których zadłużenie długoterminowe wynosiło według stanu w dn. 31.III: w 1936 r. — 33,3 mil. *zł*, w 1937 r. — 36,7 mil. *zł*, w 1938 r. — 42,2 mil. *zł*. *b* Łącznie z zadłużeniem długoterminowym przedsiębiorstw samorządowych. *c* Łącznie z konwersją (ob. tabl. 34, str. 393).

TABL. 33. ODDŁUŻENIE ZWIĄZKÓW SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO PRZEZ KOMISJE ODDŁUŻENIOWO-OSZCZĘDNOŚCIOWE[a]

Wyszczególnienie	Ogółem	Gminy wiejskie	Miasta: razem	Miasta: niewydzielone	Miasta: wydzielone	Powiat. zw. samorz.
Liczba oddłużonych zw. samorząd.	*2 427*	*1 801*	*461*	*410*	*51*	*165*
Zobowiązania długo- i krótkoterminowe w milionach złotych						
Zobowiązania przed oddłużeniem[b]	1093,5	60,8	914,6	186,6	728,0	118,1
Umorzone zobowiązania	348,5	21,9	281,0	57,2	223,8	45,6
wobec wierzycieli publ.-prawn.	327,4	20,3	263,2	48,6	214,6	43,9
grupa[c]: A	216,8	11,4	184,0	22,1	161,9	21,4
B	41,8	1,0	33,7	11,7	22,0	7,1
C	68,8	7,9	45,5	14,8	30,7	15,4
wobec wierzycieli prywatnopraw.	21,1	1,6	17,8	8,6	9,2	1,7
w odsetkach zobowiązań danej grupy						
Umorzone zobowiązania	31,4	38,4	30,7	30,7	30,7	33,1
wobec wierzycieli publ.-prawn.	34,9	42,9	34,1	31,5	35,0	40,7
grupa[c]: A	76,0	90,0	75,0	50,0	80,0	87,0
B	8,3	10,0	7,7	14,5	6,0	12,0
C	56,0	32,0	53,0	46,0	57,0	55,0
wobec wierzycieli prywatnopraw.	12,3	12,2	12,0	26,6	7,9	16,2
Obsługa zobowiązań powstałych przed oddłużeniem w milionach złotych						
Wykonana w 1933/34	65,7	5,0	50,6	10,4	40,2	10,1
Przewidywana na 1938/39	39,9	3,6	30,9	6,5	24,4	5,4

a Oddłużenie przeprowadzone indywidualnie w latach 1934–1937; dla gmin wiejskich uwzględniono ponadto oddłużenie ogólne z mocy ustawy, dotyczące 500 gmin. *b* Zobowiązania oddłużonych związków samorządu terytorialnego. *c* Grupa A — Skarb Państwa, Fundusz Pracy, inne fundusze państwowe; B — B. G. K., P. B. R., banki komunalne, K. K. O., Z. U. S.; C — Komunalny Fundusz Poż. Zapom., P. Z. U. W., Pożyczkowy Fundusz Drogowy, koszty leczenia i inne.

TABL. 34. ZADŁUŻENIE DŁUGOTERMINOWE ZWIĄZKÓW SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO[a] WEDŁUG ŹRÓDEŁ I PRZEZNACZENIA POŻYCZEK

Stan zadłużenia / Pożyczki zaciągnięte	1930–1931	1937/38 Ogółem	Miasta razem	Miasta nie-wydzielone	Miasta wydzielone	Miasta w tym największe[b]	Powiatowe związki samorząd.	Wojewódzkie związki samorząd.
Liczba związków samorządowych								
Ogółem	*897*	*846*	*603*	*550*	*53*	*5*	*241*	*2*
w tym:								
posiadających długi .	*751*	*804*	*564*	*511*	*53*	*5*	*238*	*2*
zaciągających pożyczki	*358*	*478*	*344*	*291*	*53*	*5*	*132*	*2*
Stan zadłużenia w końcu roku budżetowego w milionach złotych[c]								
Ogółem	883,2	1060,1	926,1	123,1	803,0	481,8	105,7	28,3
Skarb Państwa	49,3	80,7	75,2	14,1	61,1	28,1	4,2	1,3
w tym Fundusz Pracy .	—	73,4	68,9	11,8	57,1	27,4	3,2	1,3
Banki państwowe . . .	420,4	418,5	359,1	36,5	322,6	150,6	38,5	20,9
w tym B. G. K.	418,9	411,9	355,3	35,8	319,5	148,4	35,7	20,9
Skarb Śląski	30,4	23,0	19,8	4,5	15,3	—	3,2	—
Banki komunalne	50,1	80,0	49,2	23,6	25,6	6,6	26,4	4,4
w tym Fundusz Pożyczkowo-Zapomogowy . . .	.	21,9	15,3	7,8	7,5	1,9	6,6	—
Komunalne kasy oszczędn.	29,1	89,2	71,4	16,0	55,4	42,0	17,6	0,2
Zakłady ubezp. publiczn.	33,2	62,6	53,3	13,9	39,4	16,9	8,7	0,6
Instytucje i osoby pryw. .	19,8	30,2	28,6	10,1	18,5	7,2	1,6	—
Pożyczki obligac. wewn. .	114,3	151,6	151,4	—	151,4	148,7	—	0,2
Pożyczki zagraniczne . .	135,5	111,4	110,5	1,4	109,1	80,5	0,2	0,7
w tym obligacyjne . . .	88,8	86,6	85,9	—	85,9	75,7	—	0,7
Inne źródła	1,1	12,9	7,6	3,0	4,6	1,2	5,3	0,0
Pożyczki zaciągnięte w okresie budżetowym w milionach złotych[cd]								
Ogółem	98,3	136,9	125,1	15,4	109,7	79,2	11,4	0,4
Inwestycje	76,6	67,1	63,4	9,1	54,3	34,0	3,7	0,0
działów administracyjnych	32,3	35,9	33,3	4,0	29,3	19,6	2,6	0,0
przedsiębiorstw	44,3	31,2	30,1	5,1	25,0	14,4	1,1	—
Spłata pożyczek	18,2	62,8	56,2	6,0	50,2	40,2	6,2	0,4
w tym konwersja	.	54,9	51,2	4,1	47,1	39,5	3,7	—
Inne	3,5	7,0	5,5	0,3	5,2	5,0	1,5	—

a Ob. uwagę *a* do tabl. 32, str. 392. *b* Liczące 200 000 i więcej mieszkańców. Łącznie z zadłużeniem przedsiębiorstw samorządowych. *d* Łącznie z konwersją.

TABL. 35. DZIAŁALNOŚĆ ŚLĄSKIEGO KOMUNALNEGO FUNDUSZU POŻYCZKOWO-ZAPOMOGOWEGO

Wyszczególnienie	1928	1932	1934	1936	1938 Ogółem	1938 Gminy wiejskie	1938 Miasta	1938 Pow. zw. samorz.
	w tysiącach złotych							
Sumy do dyspozycji	492	551	863	1 199	1 581	×	×	×
Stan na początku roku	—	157	175	171	204	×	×	×
Wpływy	492	205	549	913	1 219	×	×	×
Sumy pożyczek spłaconych . .	—	189	139	115	158	88	34	36
Sumy pożyczek wypłaconych	74	407	527	610	889	354	499	36
Liczba pożyczek wypłaconych	*6*	*20*	*19*	*16*	*38*	*25*	*11*	*2*
Sumy pożyczek nie spłaconych w końcu roku	74	1 776	2 475	3 467	2 658	1 387	1 133	138
Sumy zapomóg wypłaconych	3	6	78	121	171	151	—	20
Liczba zapomóg wypłaconych	*1*	*2*	*11*	*13*	*18*	*17*	—	*1*

TABL. 36. DZIAŁALNOŚĆ KOMUNALNEGO FUNDUSZU POŻYCZKO
ZAPOMOGOWEGO[a]

Wyszczególnienie	1928	1930	1932	1934	1936	1937	1[illegible]
	w tysiącach złotych						
Pożyczki							
Sumy do dyspozycji	5 351	6 032	5 470	7 018	8 301	10 380	8
Stan na początku roku	1 118	964	160	947	2 588	1 317	1
Wpływy	4 038	3 318	3 549	4 107	4 604	5 817	5
Sumy pożyczek spłaconych	195	1 750	1 761	1 964	1 109	3 246	1
Sumy pożyczek wypłaconych	4 411	5 263	4 445	6 184	6 984	7 559	6
Miasta	1 220	2 308	2 305	3 099	4 933	5 515	4
Powiatowe związki samorządowe	3 191	2 955	1 825	3 005	2 001	1 744	2
Związki międzykomunalne[b]	—	—	315	80	50	300	
Liczba pożyczek wypłaconych	*59*	*172*	*244*	*221*	*247*	*331*	
Miasta	*15*	*82*	*130*	*113*	*174*	*238*	
Powiatowe związki samorządowe	*44*	*90*	*109*	*105*	*72*	*92*	
Związki międzykomunalne[b]	—	—	*5*	*3*	*1*	*1*	
Sumy pożyczek nie spłaconych w końcu roku	4 216	12 218	18 174	26 587	23641[c]	21477[d]	25
Miasta	1 130	5 257	9 005	13 792	13020	14227	17
Powiatowe związki samorządowe	3 086	6 961	8 854	12 023	9 835	6 547	7
Związki międzykomunalne[b]	—	—	315	772	786	703	
Zapomogi							
Sumy do dyspozycji	161	1 104	2 000	1 563	10338	7 677	7
Stan na początku roku	—	553	1 077	604	1 080	1 195	
Wpływy	161	551	923	959	9 258	6 482	6
Sumy zapomóg wypłaconych	—	—	749	1 145	9 143	6 525	5
Miasta	—	—	469	547	6 293	4 531	3
Powiatowe związki samorządowe	—	—	280	598	2 070	1 598	2
Związki międzykomunalne[b]	—	—	—	—	780	396	
Liczba zapomóg wypłaconych	—	—	*39*	*90*	*647*	*554*	
Miasta	—	—	*25*	*39*	*466*	*376*	
Powiatowe związki samorządowe	—	—	*14*	*51*	*176*	*166*	
Związki międzykomunalne[b]	—	—	—	—	*5*	*12*	

a Bez Śląskiego Funduszu Pożyczkowo-Zapomogowego (ob. tabl. 35, str.
b Łącznie z centralnymi zrzeszeniami samorządowymi. *c*—*e* Bez pożyczek um
nych: *c*—11 808 tys. *zł*; *d*—6 477 tys. *zł*; *e*—2 tys. *zł*.

Uwaga. Dane dla 1938 r. dotyczą pożyczek i zapomóg przyznanych

TABL. 37. DOTACJE I POŻYCZKI FUNDUSZU PRACY, UDZIELON
ZWIĄZKOM SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

Wyszczególnienie	1935–1936	1936–1937	1937/38 Ogółem	1937/38 Gminy wiejskie	1937/38 Miasta	1937/38 Powiat. związki samorząd
	w tysiącach złotych					
Ogółem	38 606	73 737	52 997	160	46 031	6 652
Dotacje	19 391	46 852	28 641	134	22 716	5 637
Pożyczki	19 215	26 885	24 356	26	23 315	1 015
Studia i projekty techniczne	1 050	472	593	18	461	10
Komunikacja	5 468	14 810	6 891	46	1 777	5 068
w tym drogi bite oraz mosty	4 706	13 786	5 223	46	109	5 068
Melioracje	3 790	4 961	3 700	—	3 007	643
Urządzenia miast	25 953	50 915	40 337	68	39 647	622
w tym: wodociągi i kanalizacja	14 159	17 167	15 943	—	15 543	400
nawierzchnia ulic	9 580	28 680	21 495	68	21 235	192
Budowle publiczne	909	2 002	1 281	28	1 060	193
w tym szkoły	220	768	465	28	419	18
Inne	1 436	577	195	—	79	116

BL. 38. RACHUNKI ZAMKNIĘCIA SUM POZABUDŻETOWYCH ZWIĄZKÓW SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

Stan w końcu roku budżetowego

Wyszczególnienie	1932–1933[a]	1937/38 Ogółem	Gminy wiejskie	Miasta razem	Miasta niewydzielone	Miasta wydzielone	Miasta w tym największe[b]	Powiatowe związki samorządowe	Wojewódzkie związki samorządowe
Liczba związków samorządowych									
gółem	*878*	*3970*	*3124*[c]	*603*	*550*	*53*	*5*	*241*	*2*
w tym związki, które wykazały w roku sprawozdawczym:									
nadwyżkę	.	.	.	*344*	*315*	*29*	*3*	*200*	*1*
niedobór	.	.	.	*216*	*200*	*16*	*1*	*31*	*1*
Sumy w milionach złotych									
Stan czynny									
asa	4,0	9,8	3,1	4,7	1,2	3,5	2,1	1,8	0,2
stytucje finansowe	19,1	62,0	10,8	29,1	7,4	21,7	13,9	21,7	0,4
eksle obce	1,4	1,2	0,2	0,7	0,1	0,6	0,4	0,3	—
epozyty walorowe	28,9	43,3	1,5	36,1	3,5	32,6	24,8	5,5	0,2
iczki zwrotne	7,3	7,5	1,0	5,1	1,0	4,1	2,5	1,3	0,1
łużnicy różni	33,0	33,2	5,2	19,7	4,4	15,3	8,8	8,1	0,2
undusze obrotowe i specjalne	0,0	0,5	—	0,3	0,0	0,3	—	0,2	—
umy przechodnie	2,2	14,2	0,1	13,6	0,5	13,1	12,8	0,5	—
óżni za wydane kaucje i depozyty	1,1	11,1	0,3	10,5	0,2	10,3	9,7	0,3	—
liczki budżetowe	13,4	13,2	1,0	11,0	1,0	10,0	9,1	1,0	0,2
rzedsiębiorstwa i zakłady własne	16,5	16,7	0,3	15,3	1,4	13,9	11,2	1,1	0,0
ne	.	0,5	—	0,2	0,1	0,1	—	0,3	—
edobory budżetowe	227,9	45,6	17,9	23,8	9,3	14,5	6,0	3,7	0,2
z lat ubiegłych	.	35,5	15,0	18,1	7,0	11,1	4,1	2,4	—
z roku sprawozdawczego	.	10,1	2,9	5,7	2,3	3,4	1,9	1,3	0,2
ólna suma zamknięć rachunkowych	**354,8**	**258,8**	**41,4**	**170,1**	**30,1**	**140,0**	**101,3**	**45,8**	**1,5**
Stan bierny									
umy przechodnie	49,9	49,1	4,6	36,0	2,3	33,7	30,5	8,2	0,3
ponenci	17,6	42,1	1,7	35,0	3,7	31,3	24,5	5,2	0,2
eksle własne	48,9	8,4	0,8	7,0	1,4	5,6	0,6	0,6	—
życzki krótkoterminowe	44,7	6,9	0,7	4,0	1,3	2,7	1,8	2,2	—
chunki otwartego kredytu	28,4	3,5	0,5	2,8	0,1	2,7	2,2	0,2	—
liczki zwrotne	—	0,0	—	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	—
erzyciele różni	120,2	64,8	19,8	35,9	10,9	25,0	16,3	8,7	0,4
ndacje	0,0	2,5	—	2,5	0,1	2,4	2,4	0,0	—
pozyty walorowe	15,8	11,6	0,4	10,5	0,4	10,1	9,8	0,7	—
ndusze obrotowe i specjalne	12,2	26,3	3,1	17,1	3,4	13,7	6,3	5,5	0,6
zedsiębiorstwa i zakłady własne	6,8	8,4	0,8	6,6	1,3	5,3	4,3	1,0	0,0
ne	.	1,1	—	0,6	0,2	0,4	0,0	0,5	—
dwyżki budżetowe	10,3	34,1	9,0	12,1	5,0	7,1	2,6	13,0	0,0
lat ubiegłych	.	12,2	2,6	4,3	2,2	2,1	1,3	5,3	0,0
roku sprawozdawczego	.	21,9	6,4	7,8	2,8	5,0	1,3	7,7	0,0

a Bez gmin wiejskich i wojewódzkich związków samorządowych. b Liczące 100 i więcej mieszkańców. c W tym 168 gmin wiejskich nie prowadzących rachunku zamknięcia sum pozabudżetowych.

TABL. 39. WAŻNIEJSZE RODZAJE WYDATKÓW I DOCHODÓW ZWIĄZKÓW SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

Na podstawie zamknięć rachunkowych budżetów administracyjnych oraz budżetów szpitali i zakładów opiekuńczych

Rodzaje wydatków i dochodów	1928–1929	1930–1931	1932–1933	1934–1935	1936–1937	1937–1938	1938–1939a	1928–1929	1937–1938
	w milionach złotych							w odsetkach	
Wydatki									
Ogółem	1175,9	1031,3	722,3	682,1b	762,7b	842,0b	777,2b	×	×
Zwyczajne	684,5	769,6	610,3	563,3	550,1	600,9	605,7	100,0	100,0
w tym:									
Zarząd ogólny	166,6	178,3	142,1	125,3	130,7	138,4	141,2	24,3	23,0
Majątek	12,9	15,3	12,1	11,1	10,3	11,3	11,2	1,9	1,9
Spłata długów	64,6	107,9	96,4	80,3	61,8	66,0	69,9	9,4	11,0
Drogi i place publ. oraz pomiary i plany rozbudowy	111,0	109,9	65,9	76,1	83,3	95,7	81,1	16,2	15,9
Oświata[c]	87,5	75,9	65,5	59,2	56,2	61,1	61,5	12,8	10,2
Kultura i sztuka	24,3	20,6	5,8	6,6	8,3	8,7	9,2	3,6	1,5
Zdrowie publ. i opieka społeczna	155,6	171,9	146,8	135,7	128,4	140,3	148,9	22,7	23,3
Popieranie rolnictwa[d]	9,2	14,3	10,4	9,8	10,3	12,0	15,0	1,3	2,0
Bezpieczeństwo publ.	38,1	42,2	31,3	28,3	26,1	28,6	30,5	5,6	4,8
Nadzwyczajne	491,4	261,7	112,0	118,8	212,6	241,1	171,5	100,0	100,0
w tym:									
Majątek	56,0	34,0	9,0	11,9	14,9	20,5	15,9	11,4	8,5
Przedsiębiorstwa	153,6	52,7	18,9	23,1	45,6	62,7	39,7	31,2	26,0
Spłata długów	31,7	14,5	24,6	13,6	42,1	13,9	2,7	6,4	5,8
Drogi i place publ. oraz pomiary i plany rozbudowy	110,4	78,2	23,9	37,6	66,3	73,3	63,0	22,5	30,4
Oświata[c]	46,0	31,6	10,7	12,6	15,8	24,1	21,1	9,4	10,0
Kultura i sztuka	5,3	2,4		1,2	2,7	5,4		1,1	2,2
Zdrowie publ. i opieka społeczna	61,8	26,1	10,0	10,9	16,2	22,4	19,3	12,6	9,2
Dochody									
Ogółem	1179,2	970,2	645,3	696,2e	816,6e	914,4e	771,2e	100,0	100,0
zwyczajne	.	801,6	555,4	585,9	592,9	648,1	628,3	.	70,9
nadzwyczajne	.	168,6	89,9	110,3	223,7	266,3	142,9	.	29,1
w tym:									
Majątek	52,8	60,4	43,8	40,3	30,6	31,4	29,8	4,5	3,4
Przedsiębior. (wpłaty)	47,2	91,3	66,5	71,9	69,2	74,2	75,1	4,0	8,1
Subwencje i dotacje	33,7	54,1	23,9	40,3	80,6	68,3	66,9	2,8	7,5
w tym nadzwyczajne	.	36,0	14,1	20,6	62,2	49,5	46,5	.	5,4
Zwroty	48,4	37,6	33,6	45,1	68,0	70,1	66,7	4,1	7,7
Opłaty za korzystanie z urządzeń i zakład.	58,1	76,3	56,0	58,2	51,5	56,6	61,5	4,9	6,2
Daniny samorządowe	530,5	514,1	333,2	338,9	352,7	390,2	380,3	45,0	42,7
w tym:									
udziały i dodatki do podatków państwowych	.	.	219,8	210,0	225,9	247,0	235,5	.	27,0
podatki samoistne	.	.	99,8	113,1	107,4	119,9	126,1	.	13,1
Sprzedaż i likwidacja majątku i przedsiębiorstw	7,9	9,1	4,1	6,8	10,3	9,4	9,0	0,7	1,0
Pożyczki (łącznie z konwersją)	378,6	103,7	58,5	64,5	123,3	146,4	60,0	32,1	16,0

a Preliminarze budżetowe. *b* Bez pokrycia niedoborów budżetowych z lat ubiegłych. *c* W 1928/29 r. łącznie z wydatkami na szkolnictwo zawodowe i rolnicze. *d* W 1928/29 r. bez wydatków na szkolnictwo rolnicze. *e* Bez nadwyżek budżetowych z lat ubiegłych.

TABL. 40. WYDATKI I DOCHODY ZWIĄZKÓW SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG TYPÓW ZWIĄZKÓW SAMORZĄDOWYCH

Na podstawie zamknięć rachunkowych budżetów administracyjnych oraz budżetów szpitali i zakładów opiekuńczych

Typy związków samorządowych	1928–1929	1930–1931	1932–1933	1934–1935	1935–1936	1936–1937	1937–1938	1938–1939[a]
Wydatki w milionach złotych								
Ogółem	1175,9	1031,3	722,3	682,1[b]	707,6[b]	762,7[b]	842,0[b]	777,2[b]
Gminy wiejskie	153,1	160,9	114,2	110,1	102,0	107,1	129,2	119,8
Miasta	766,6	641,9	463,2	414,3	435,8	496,1	529,9	481,6
Powiat. związ. samorząd.	225,8	203,1	125,3	139,3	141,4	142,3	165,4	142,4
Wojew. związ. samorząd.	30,4	25,4	19,6	18,4	28,4	17,2	17,5	33,4
Wydatki zwyczajne	684,5	769,6	610,3	563,3	553,8	550,1	600,9	605,7
Gminy wiejskie	113,7	125,2	105,9	98,6	92,3	94,1	106,1	104,7
Miasta	408,4	471,7	378,0	332,9	329,9	329,5	355,0	362,7
Powiat. związ. samorząd.	140,7	151,4	107,8	115,4	115,1	110,4	123,4	114,2
Wojew. związ. samorząd.[c]	21,7	21,3	18,6	16,4	16,5	16,1	16,4	24,1
Wydatki nadzwyczajne	491,4	261,7	112,0	118,8	153,8	212,6	241,1	171,5
Gminy wiejskie	39,4	35,7	8,3	11,5	9,7	13,0	23,1	15,1
Miasta	358,2	170,2	85,2	81,4	105,9	166,6	174,9	118,9
Powiat. związ. samorząd.	85,1	51,7	17,5	23,9	26,3	31,9	42,0	28,2
Wojew. związ. samorząd.	8,7	4,1	1,0	2,0	11,9	1,1	1,1	9,3
Dochody w milionach złotych								
Ogółem	1179,2	970,2	645,3	696,2[d]	737,8[d]	816,6[d]	914,4[d]	771,2[d]
Gminy wiejskie	152,5	154,4	103,6	112,0	102,8	112,0	133,0	120,7
Miasta	777,5	603,4	407,2	422,9	455,0	529,1	592,7	475,2
Powiat. związki samorząd.	218,4	187,1	116,4	142,8	151,4	158,2	171,5	141,1
Wojew. związki samorząd.	30,8	25,3	18,1	18,5	28,6	17,3	17,2	34,2
Dochody zwyczajne	.	801,6	555,4	585,9	580,6	592,9	648,1	628,3
Gminy wiejskie	.	129,8	96,8	103,0	95,7	100,7	115,1	109,2
Miasta	.	490,2	336,6	341,6	343,0	351,4	376,1	369,3
Powiat. związ. samorząd.	.	160,4	104,7	123,8	125,3	124,8	140,5	125,6
Wojew. związ. samorząd.[c]	.	21,2	17,3	17,5	16,6	16,0	16,4	24,2
Dochody nadzwyczajne	.	168,6	89,9	110,3	157,2	223,7	266,3	142,9
Gminy wiejskie	.	24,6	6,8	9,0	7,1	11,3	17,9	11,5
Miasta	.	113,2	70,6	81,3	112,0	177,7	216,6	105,9
Powiat. związ. samorząd.	.	26,7	11,7	19,0	26,1	33,4	31,0	15,5
Wojew. związ. samorząd.	.	4,1	0,8	1,0	12,0	1,3	0,8	10,0
Na jednego mieszkańca w złotych								
Wydatki ogółem	43,71	32,75	22,94	21,36[b]	22,15[b]	23,87[b]	26,36[b]	24,33[b]
Gminy wiejskie	7,66	7,06	5,02	4,76	4,40	4,63	5,59	5,18
Miasta	111,10	73,88	53,06	46,99	49,39	56,22	60,08	54,64
Powiat. związ. samorząd.	9,69	7,57	4,67	5,20	5,28	5,31	6,17	5,31
Wojew. związ. samorząd.	10,48	7,94	6,12	5,75	8,87	5,37	5,47	10,44
W tym wydatki zwyczajne	25,45	24,44	19,38	17,64	17,34	17,22	18,81	18,96
Gminy wiejskie	5,69	5,49	4,65	4,26	3,98	4,07	4,59	4,53
Miasta	59,19	54,29	43,30	37,76	37,39	37,35	40,25	41,15
Powiat. związ. samorząd.	6,04	5,65	4,02	4,31	4,29	4,12	4,61	4,26
Wojew. związ. samorząd.[c]	7,48	6,65	5,72	5,12	5,15	5,03	5,12	7,53

[a] Preliminarze budżetowe. [b] Bez pokrycia niedoborów budżetowych z lat ubiegłych. [c] W latach 1928/29, 1930/31 i 1932/33 dla szpitali i zakładów opiekuńczych uwzględniono tylko dopłaty. [d] Bez nadwyżek budżetowych z lat ubiegłych.

TABL. 41. WYDATKI I DOCHODY ZWIĄZKÓW SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG WOJEWÓDZTW

Na podstawie zamknięć rachunkowych budżetów administracyjnych oraz budżetów szpitali i zakładów opiekuńczych

Województwa	Wydatki				Dochody			
	1932/33		1937/38		1932/33		1937/38	
	Ogółem	w tym zwyczajne	Ogółem	w tym zwyczajne	Ogółem	w tym zwyczajne	Ogółem	w tym zwyczajne
W milionach złotych								
Gminy wiejskie								
Polska	114,2	105,9	129,2	106,1	103,6	96,8	133,0	115,1
Woj.: centralne	43,9	40,9	52,1	42,9	36,2	34,5	53,7	47,5
wschodnie	21,1	19,8	26,1	20,7	18,0	17,4	27,1	23,4
poznań. i pomor.	8,8	8,6	12,2	10,7	8,7	8,5	12,4	10,7
śląskie	19,4	17,4	20,6	15,4	21,0	18,0	21,0	16,0
południowe	21,0	19,2	18,2	16,4	19,7	18,4	18,8	17,5
Miasta								
Polska	463,2	378,0	529,9	355,0	407,2	336,6	592,7	376,1
M. st. Warszawa	129,8	104,7	171,2	112,8	101,1	92,6	227,2	116,7
Woj.: centralne[a]	105,4	90,4	126,1	80,2	96,4	77,8	126,9	85,7
wschodnie	24,3	20,5	26,3	16,9	21,9	18,9	28,2	19,4
poznań. i pomor.	82,6	66,7	82,8	58,0	70,0	53,9	85,2	62,2
śląskie	31,7	27,1	36,0	26,7	32,4	27,4	36,0	29,3
południowe	89,4	68,6	87,5	60,4	85,4	66,0	89,2	62,8
Powiatowe związki samorządowe								
Polska	125,3	107,8	165,4	123,4	116,4	104,7	171,5	140,5
Woj.: centralne	56,4	46,6	72,2	53,1	49,6	44,0	75,6	61,0
wschodnie	15,5	13,3	22,2	14,9	15,6	14,0	22,8	19,1
poznań. i pomor.	23,8	21,1	26,0	21,0	21,8	19,6	26,9	22,6
śląskie	5,9	5,0	10,3	6,2	6,3	5,2	10,2	6,1
południowe	23,7	21,8	34,7	28,2	23,1	21,9	36,0	31,7
Na jednego mieszkańca w złotych								
Gminy wiejskie								
Polska	5,02	4,65	5,59	4,59	4,55	4,25	5,75	4,98
Woj.: centralne	4,91	4,57	5,84	4,81	4,05	3,86	6,02	5,33
wschodnie	4,41	4,14	5,49	4,35	3,77	3,64	5,70	4,92
poznań. i pomor.	5,65	5,52	6,09	5,34	5,58	5,46	6,19	5,34
śląskie	21,60	19,37	23,52	17,58	23,38	20,04	23,97	18,26
południowe	3,19	2,92	2,77	2,50	2,99	2,80	2,86	2,66
Miasta								
Polska	53,06	43,30	60,08	40,25	46,63	38,54	67,20	42,64
M. st. Warszawa	110,09	88,80	145,21	95,67	85,75	78,54	192,71	98,98
Woj.: centralne[a]	32,24	27,65	38,22	24,33	29,49	23,80	38,49	25,99
wschodnie	31,64	26,69	33,21	21,34	28,51	24,61	35,61	24,49
poznań. i pomor.	69,24	55,91	69,06	48,37	58,68	45,18	71,06	51,88
śląskie	79,25	67,75	85,31	63,27	81,00	68,50	85,31	69,43
południowe	46,47	35,65	45,29	31,26	44,39	34,30	46,17	32,51
Powiatowe związki samorządowe								
Polska	4,67	4,02	6,17	4,61	4,27	3,84	6,40	5,24
Woj.: centralne	5,41	4,47	6,95	5,11	4,76	4,22	7,28	5,87
wschodnie	3,00	2,57	4,30	2,89	3,02	2,71	4,42	3,70
poznań. i pomor.	9,01	7,99	9,92	8,01	8,25	7,42	10,26	8,62
śląskie	5,52	4,68	9,85	5,93	5,90	4,87	9,75	5,83
południowe	2,97	2,74	4,58	3,72	2,90	2,75	4,75	4,18

a Bez m. st. Warszawy.

TABL. 42. WYDATKI ZWIĄZKÓW SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

Na podstawie zamknięć rachunkowych budżetów administracyjnych

Lata budżetowe Rodzaje wydatków	1936–1937	1937/38 Ogółem	Gminy wiejskie	Miasta razem	Miasta niewydzielone	Miasta wydzielone	Miasta w tym największe[a]	Powiatowe (związki samorządowe)	Wojewódzkie (związki samorządowe)
	w milionach złotych								
Ogółem[b] . . . 1936/37	728,2	×	107,1	476,3	81,1	395,2	256,6	134,1	10,7
1937/38	×	803,3	129,2	507,2	90,8	416,4	265,0	156,2	10,7[c]
Wydatki zwyczajne . . .	515,6	562,2	106,1	332,3	64,2	268,1	176,0	114,2	9,6[c]
Zarząd ogólny	130,7	138,4	41,0	78,2	17,7	60,5	40,8	18,2	1,0
wydatki osobowe	105,2	111,0	30,4	68,0	14,4	53,6	37,2	11,8	0,8
wydatki rzeczowe . . .	25,5	27,4	10,6	10,2	3,3	6,9	3,6	6,4	0,2
Majątek	10,3	11,3	1,1	9,4	2,2	7,2	4,6	0,7	0,1
Przedsiębiorstwa (deficyty)	2,6	2,9	0,2	2,6	0,3	2,3	1,7	0,1	0,0
Spłata długów	61,8	66,0	3,9	51,7	7,1	44,6	28,5	8,4	2,0[c]
Drogi i place publiczne .	79,4	90,6	8,1	24,5	5,2	19,3	14,1	54,8	3,2
Pomiary i plany rozbud.	3,9	5,1	0,1	4,8	0,4	4,4	3,5	0,2	—
Oświata	56,2	61,1	26,7	32,8	8,4	24,4	15,1	1,5	0,1
Kultura i sztuka	8,3	8,7	0,3	7,9	0,2	7,7	6,4	0,3	0,2
Zdrowie publiczne . . .	53,5	58,2	8,1	40,4	6,0	34,4	22,1	9,4	0,3
w tym dopłata do szpitali	4,7	3,5	—	2,4	0,1	2,3	1,7	0,8	0,3
Opieka społeczna	40,4	43,4	5,9	33,1	5,5	27,6	18,2	2,0	2,4
w tym dopłata do zakładów opiekuńczych	7,2	7,3	—	5,3	0,3	5,0	3,2	0,1	1,9
Popieranie rolnictwa . .	10,3	12,0	1,4	0,8	0,3	0,5	0,5	9,6	0,2
Popieranie przemysłu i handlu	6,1	6,6	0,1	6,2	1,0	5,2	3,7	0,3	0,0
Bezpieczeństwo publiczne	26,1	28,6	3,1	23,9	6,4	17,5	10,2	1,6	—
Świadczenia na rzecz innych związków samorz.	9,1	9,1	2,6	2,5	1,0	1,5	0,9	4,0	0,0
Różne	16,9	20,2	3,5	13,5	2,5	11,0	5,7	3,1	0,1
Wydatki nadzwyczajne .	212,6	241,1	23,1	174,9	26,6	148,3	89,0	42,0	1,1
Zarząd ogólny	2,5	4,8	0,5	1,9	0,2	1,7	0,9	2,4	—
Majątek	14,9	20,5	1,9	18,0	1,9	16,1	10,9	0,6	0,0
Przedsiębiorstwa	45,6	62,7	0,5	59,2	6,5	52,7	38,9	3,0	—
Spłata długów	42,1	13,9	0,5	11,8	2,2	9,6	3,8	1,6	—
Drogi i place publiczne .	64,9	69,9	2,8	41,8	7,2	34,6	15,9	24,8	0,5
Pomiary i plany rozbud. .	1,4	3,4	0,1	3,2	0,4	2,8	1,9	0,1	—
Oświata	15,8	24,1	12,9	10,1	3,9	6,2	3,5	1,1	—
Kultura i sztuka	2,7	5,4	0,1	5,0	0,0	5,0	4,4	0,2	0,1
Zdrowie publiczne . . .	11,8	15,1	1,2	12,2	2,5	9,7	4,1	1,6	0,1
Opieka społeczna	4,4	7,3	1,8	4,7	1,1	3,6	1,4	0,8	0,0
Popieranie rolnictwa . .	2,3	4,5	0,1	0,6	0,1	0,5	—	3,7	0,1
Popieranie przemysłu i handlu	0,2	0,4	0,0	0,3	0,1	0,2	0,0	0,1	—
Bezpieczeństwo publiczne	1,3	1,6	0,4	1,1	0,3	0,8	0,5	0,1	—
Różne	2,7	7,5	0,3	5,0	0,2	4,8	2,8	1,9	0,3
Pokrycie niedoborów budżetowych z lat ubiegłych	50,8	76,8	3,9	67,5	5,1	62,4	58,7	5,4	—

a Liczące 200 000 i więcej mieszkańców. *b* Bez pokrycia niedoborów budżetowych z lat ubiegłych. *c* W tym 1,2 mil. *zł* spłata rat i procentów od pożyczki zaciągniętej przez Pomorską Elektrownię Krajową w Gródku.

TABL. 43. DOCHODY ZWIĄZKÓW SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

Na podstawie zamknięć rachunkowych budżetów administracyjnych

Lata budżetowe Rodzaje dochodów	1936–1937	1937/38 Ogółem	Gminy wiejskie	Miasta razem	Miasta niewydzielone	Miasta wydzielone	Miasta w tym największe[a]	Powiatowe (związki samorządowe)	Wojewódzkie (związki samorządowe)
	w milionach złotych								
Ogółem[b] . . . 1936/37	781,8	×	111,9	509,4	88,9	420,5	267,7	149,8	10,7
1937/38	×	**875,4**	**133,0**	**569,9**	**93,9**	**476,0**	**320,7**	**162,1**	**10,4[c]**
Dochody zwyczajne . . .	558,1	609,1	115,1	353,3	68,0	285,3	182,7	131,1	9,6[c]
Majątek	30,6	31,4	3,0	25,3	6,6	18,7	11,2	3,0	0,1
Przedsiębiorstwa (wpłaty)	69,2	74,2	0,9	72,3	12,6	59,7	39,2	0,7	0,3
Subwencje i dotacje . .	18,4	18,8	3,1	8,8	2,0	6,8	1,0	5,3	1,6
Zwroty[d]	63,6	62,9	5,7	32,9	5,9	27,0	16,9	21,3	3,0[c]
Opłaty administracyjne .	15,3	16,5	5,2	7,6	1,9	5,7	3,6	3,7	—
Opłaty za korzystanie z urządzeń i zakładów	16,8	17,6	2,8	13,5	3,2	10,3	7,0	1,2	0,1
Dopłaty[e]	3,1	3,4	0,4	1,3	0,2	1,1	0,5	1,7	0,0
Udziały w podat. państw.	113,4[f]	117,1	8,0	97,6	16,9	80,7	54,0	11,3	0,2
w tym:									
dochodowym	32,4	35,8	2,0	29,7	3,6	26,1	18,8	4,1	—
od lokali	14,8	16,7	0,1	16,6	3,2	13,4	9,7	—	—
przemysłowym od obrotu .	50,4[f]	50,6	4,6	40,5	8,6	31,9	19,2	5,5	—
specjaln. od wynagrodzeń	15,6	13,9	1,3	10,7	1,5	9,2	6,2	1,7	0,2
Dodatki do podat. państw.	112,5[f]	129,9	26,5	67,6	13,0	54,6	34,6	35,8	—
w tym do podatku:									
gruntowego	34,2	36,8	16,3	1,0	0,8	0,2	0,1	19,5	—
od nieruchomości . . .	33,0	35,6	0,6	34,2	2,8	31,4	23,8	0,8	—
od świadectw przem. i kart rejestracyjnych .	.[f]	8,0	1,1	5,9	1,6	4,3	2,6	1,0	—
od spożycia, zużycia lub produkcji	14,3	16,9	3,1	6,5	2,8	3,7	1,7	7,3	—
opłat stempl. od przeniesienia własności nieruch.	12,0	11,2	3,0	5,0	1,3	3,7	2,6	3,2	—
dochodowego	15,6	17,4	1,9	11,9	3,0	8,9	2,2	3,6	—
Podatki samoistne . . .	103,1	115,6	49,3	16,8	3,3	13,5	8,3	45,4	4,1
w tym:									
opłaty drogowe	38,5	45,9	0,4	0,6	0,3	0,3	—	44,9	—
wyrównawczy	38,1	43,4	43,4	—	—	—	—	—	—
od publ. zabaw i widowisk	6,4	6,8	0,2	6,6	0,4	6,2	4,8	—	—
Różne	12,1	21,7	10,2	9,6	2,4	7,2	6,4	1,7	0,2
Dochody nadzwyczajne .	223,7	266,3	17,9	216,6	25,9	190,7	138,0	31,0	0,8
Sprzedaż i likwidacja majątku i przedsięb. .	10,3	9,4	1,0	6,5	3,1	3,4	1,5	1,6	0,3
Subwencje i dotacje . .	62,2	49,5	4,7	32,9	6,0	26,9	11,4	11,5	0,4
Zwroty[d]	4,3	7,2	0,3	3,1	0,5	2,6	2,0	3,8	—
Pożyczki (łącznie z konwer.)	123,3	146,4	8,1	127,1	14,1	113,0	83,3	11,1	0,1
Dopłaty[e]	1,0	3,4	0,3	2,5	0,2	2,3	1,6	0,6	—
Podatki inwestycyjne . .	0,7	0,7	0,2	0,5	0,0	0,5	—	0,0	—
Podatki od kopalń . . .	3,6	3,6	1,3	1,3	0,4	0,9	—	1,0	—
Różne	18,3	46,1	2,0	42,7	1,6	41,1	38,2	1,4	0,0
Nadwyżki budżetowe z lat ubiegłych	11,4	16,9	4,1	6,9	2,4	4,5	2,4	5,9	—

a Liczące 200 000 i więcej mieszkańców. *b* Bez nadwyżek budżetowych z lat ubiegłych. *c* W tym 1,2 mil. zł zwrot rat i procentów przez Pomorską Elektrownię Krajową w Gródku. *d* Wpływy z tytułu zastępczo wyłożonych sum za związki prawa publicznego oraz instytucje i osoby prywatne. *e* Specjalne opłaty z tytułu szczególnych korzyści lub udogodnień przy korzystaniu z urządzeń lub zakładów samorządowych. *f* Dodatek od świadectw przemysłowych i kart rejestracyjnych podano łącznie z udziałem w podatku przemysłowym od obrotu.

TABL. 44. WYDATKI ZWIĄZKÓW SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

Na podstawie preliminarzy budżetów administracyjnych

Lata budżetowe Rodzaje wydatków	1937–1938	1938/39							
		Ogółem	Gminy wiejskie	Miasta				Powiatowe	Wojewódzkie
				razem	niewydzielone	wydzielone	w tym największe[a]	związki samorządowe	
	w milionach złotych								
Ogółem[b] 1937/38	691,7	×	107,1	447,5	76,4	371,1	248,6	121,6	15,5
1938/39	×	735,1	119,8	458,1	81,3	376,8	235,4	132,8	24,4
Wydatki zwyczajne . . .	528,1	563,6	104,7	339,2	65,2	274,0	180,7	104,6	15,1
Zarząd ogólny	132,5	141,2	43,2	79,1	17,8	61,3	41,6	17,6	1,3
wydatki osobowe	110,4	117,0	34,1	69,8	14,9	54,9	38,2	12,0	1,1
wydatki rzeczowe	22,1	24,2	9,1	9,3	2,9	6,4	3,4	5,6	0,2
Majątek	10,2	11,2	1,0	9,3	2,2	7,1	4,5	0,8	0,1
Przedsiębiorstwa (deficyty)	2,8	2,8	0,2	2,6	0,3	2,3	1,9	0,0	—
Spłata długów	66,7	69,9	5,2	54,3	8,5	45,8	29,7	8,3	2,1
Drogi i place publiczne .	77,1	75,6	5,3	23,6	4,1	19,5	14,2	39,5	7,2
Pomiary i plany rozbudowy	4,7	5,5	0,1	5,1	0,4	4,7	3,7	0,3	—
Oświata	62,6	61,5	24,1	35,6	9,2	26,4	16,2	1,7	0,1
Kultura i sztuka	7,7	9,2	0,5	8,1	0,3	7,8	6,4	0,4	0,2
Zdrowie publiczne . . .	52,7	60,7	8,5	41,5	6,0	35,5	22,9	10,2	0,5
Opieka społeczna	44,4	46,0	6,5	33,9	5,7	28,2	18,8	2,8	2,8
Popieranie rolnictwa . .	11,5	15,0	2,1	1,0	0,2	0,8	0,7	11,4	0,5
Popieranie przem. i handlu	4,5	5,2	0,1	4,8	0,7	4,1	2,9	0,3	0,0
Bezpieczeństwo publiczne	27,9	30,5	3,4	25,1	6,5	18,6	10,7	2,0	—
Świadczenia na rzecz innych związków samorz.	6,5	8,4	0,1	2,5	1,0	1,5	0,7	5,8	0,0
Różne	16,3	20,9	4,4	12,7	2,3	10,4	5,8	3,5	0,3
Wydatki nadzwyczajne .	163,6	171,5	15,1	118,9	16,1	102,8	54,7	28,2	9,3
Zarząd ogólny	1,3	1,9	0,3	1,1	0,1	1,0	0,5	0,4	0,1
Majątek	15,5	15,9	2,5	12,7	2,0	10,7	4,6	0,7	—
Przedsiębiorstwa	55,6	39,7	0,1	37,7	3,5	34,2	23,4	1,9	—
Spłata długów	2,9	2,7	0,2	1,4	0,3	1,1	0,8	1,1	0,0
Drogi i place publiczne .	46,5	61,0	1,4	31,7	3,7	28,0	13,1	19,0	8,9
Pomiary i plany rozbudowy	1,6	2,0	0,0	1,9	0,4	1,5	0,8	0,1	—
Oświata, kultura i sztuka	17,8	21,1	8,9	11,3	2,5	8,8	3,4	0,9	—
Zdrowie publiczne . . .	11,9	16,7	0,6	14,7	2,6	12,1	4,9	1,2	0,2
Opieka społeczna . . .	3,4	2,6	0,2	1,5	0,2	1,3	0,6	0,8	0,1
Popieranie rolnictwa . .	1,4	0,8	0,1	0,1	0,1	0,0	—	0,6	—
Popieranie przem. i handlu	0,7	1,1	0,0	1,0	0,1	0,9	0,9	0,1	—
Bezpieczeństwo publiczne	1,5	1,5	0,1	1,3	0,3	1,0	0,6	0,1	—
Różne	3,5	4,5	0,7	2,5	0,3	2,2	1,1	1,3	0,0
Pokrycie niedoborów budżetowych z lat ubiegłych .	7,1	5,4	2,4	1,7	1,1	0,6	—	0,6	0,7

a Liczące 200 000 i więcej mieszkańców. b Bez pokrycia niedoborów budżetowych z lat ubiegłych.

TABL. 45. DOCHODY ZWIĄZKÓW SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO
Na podstawie preliminarzy budżetów administracyjnych

Lata budżetowe Rodzaje dochodów	1937–1938	1938/39 Ogółem	Gminy wiejskie	Miasta razem	Miasta niewydzielone	Miasta wydzielone	w tym największe[a]	Powiatowe związki samorządowe	Wojewódzkie związki samorządowe
	w milionach złotych								
Ogółem[b] 1937/38	694,3	×	107,8	449,2	78,1	371,1	248,5	121,8	15,5
1938/39	×	**729,0**	**120,7**	**451,6**	81,8	369,8	235,4	**131,5**	**25,2**
Dochody zwyczajne . . .	544,7	586,1	109,2	345,7	67,7	278,0	182,1	116,0	15,2
Majątek	28,4	29,8	2,9	24,1	6,8	17,3	10,6	2,6	0,2
Przedsiębiorstwa (wpłaty)	69,7	75,1	0,7	73,4	11,8	61,6	41,9	0,7	0,3
Subwencje i dotacje . . .	17,2	20,4	4,1	9,7	5,1	4,6	2,3	4,5	2,1
Zwroty[c]	53,7	55,5	6,3	35,1	6,5	28,6	16,7	7,1	7,0
Opłaty administracyjne .	11,6	13,1	4,4	7,2	1,7	5,5	3,5	1,5	—
Opłaty za korzystanie z urządzeń i zakładów .	17,7	19,4	2,7	13,5	2,9	10,6	7,4	2,8	0,4
Dopłaty[d]	3,4	4,2	0,3	1,5	0,3	1,2	0,3	2,4	0,0
Udziały w podat. państw.	99,7	104,8	5,9	89,3	14,4	74,9	51,3	9,6	—
dochodowym	32,1	35,0	1,6	29,7	3,4	26,3	19,6	3,7	—
od lokali	14,0	16,7	0,0	16,7	3,2	13,5	9,1	—	—
przemysłowym od obrotu	37,5	47,9	3,6	39,1	7,1	32,0	20,6	5,2	—
specjaln. od wynagrodzeń .	16,1	5,2	0,7	3,8	0,7	3,1	2,0	0,7	—
Dodatki do podat. państw.	120,8	130,7	26,6	68,3	14,2	54,1	33,8	35,8	—
w tym do podatku:									
gruntowego	36,4	38,0	16,6	1,1	0,9	0,2	0,0	20,3	—
od nieruchomości	32,7	35,1	0,6	33,6	3,0	30,6	23,4	0,9	—
od świadectw przem. i kart rejestracyjnych	9,7	9,9	1,6	7,4	2,7	4,7	2,6	0,9	—
od spożycia, zużycia lub produkcji	13,9	15,8	2,9	6,0	2,5	3,5	1,6	6,9	—
opłat stemplowych od przeniesienia własności nieruchomości	9,3	10,1	2,2	5,1	1,1	4,0	2,7	2,8	—
dochodowego	15,5	18,0	2,3	12,2	3,4	8,8	2,1	3,5	—
Podatki samoistne . . .	110,4	120,6	53,0	15,4	3,3	12,1	7,5	47,4	4,8
w tym:									
opłaty drogowe	40,5	46,8	—	0,1	—	0,1	—	46,7	—
wyrównawczy	44,5	48,1	48,1	—	—	—	—	—	—
od publicznych zabaw, rozrywek i widowisk . . .	6,4	6,6	0,2	6,4	0,4	6,0	4,6	—	—
Różne	12,1	12,5	2,3	8,2	0,7	7,5	6,8	1,6	0,4
Dochody nadzwyczajne .	149,6	142,9	11,5	105,9	14,1	91,8	53,3	15,5	10,0
Sprzedaż i likwidacja majątku i przedsiębiorstw	7,6	9,0	1,3	6,2	3,0	3,2	1,4	1,0	0,5
Subwencje i dotacje . .	41,0	46,5	4,6	33,4	3,5	29,9	15,8	8,1	0,4
Zwroty[c]	3,2	11,2	0,3	1,2	0,5	0,7	—	1,4	8,3
Pożyczki	68,6	60,0	2,2	54,7	5,8	48,9	30,7	2,3	0,8
Dopłaty[d]	1,5	1,4	0,1	0,7	0,3	0,4	—	0,6	—
Podatki inwestycyjne . .	0,8	1,1	0,1	0,7	0,1	0,6	—	0,3	—
Podatki od kopalń	3,5	4,4	2,0	1,4	0,4	1,0	—	1,0	—
Różne	23,4	9,3	0,9	7,6	0,5	7,1	5,4	0,8	0,0
Nadwyżki budżetowe z lat ubiegłych	3,0	4,4	1,6	0,9	0,5	0,4	—	1,9	—

a Liczące 200 000 i więcej mieszkańców. *b* Bez nadwyżek budżetowych z lat ubiegłych. *c–d* Ob. uwagi *d–e* do tabl. 43, str. 400.

TABL. 46. WYDATKI I DOCHODY ZWYCZAJNE ZAKŁADÓW OPIEKUŃCZYCH I SZPITALI ZWIĄZKÓW SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

Lata budżetowe Wydatki Dochody Typy zakładów	Ogółem	Miasta: razem	Miasta: niewydzielone	Miasta: wydzielone	Miasta: w tym największe[a]	Powiatowe związki samorządowe	Wojewódzkie związki samorządowe
	w milionach złotych						
Na podstawie zamknięć rachunkowych							
Wydatki 1932/33	.	32,9	0,8	32,1	25,6	11,4	.
1936/37	46,5	28,3	1,0	27,3	20,2	9,4	8,8
1937/38	**49,7**	**30,6**	**1,3**	**29,3**	**21,3**	**10,2**	**8,9**
Zakłady opiekuńcze	10,1	6,5	0,4	6,1	4,9	0,6	3,0
Szpitale	39,6	24,1	0,9	23,2	16,4	9,6	5,9
Dochody 1932/33	.	13,3	0,4	12,9	8,6	7,4	.
1936/37	34,7	19,7	0,7	19,0	13,1	8,4	6,6
1937/38	**39,1**	**22,8**	**0,9**	**21,9**	**15,3**	**9,5**	**6,8**
Zakłady opiekuńcze	2,8	1,2	0,1	1,1	0,7	0,5	1,1
Szpitale	36,3	21,6	0,8	20,8	14,6	9,0	5,7
Na podstawie preliminarzy budżetowych							
Wydatki 1937/38	48,3	29,2	1,0	28,2	20,6	9,2	9,9
1938/39	**54,1**	**32,7**	**1,3**	**31,4**	**21,9**	**10,0**	**11,4**
Zakłady opiekuńcze	12,5	7,8	0,4	7,4	5,0	0,7	4,0
Szpitale	41,6	24,9	0,9	24,0	16,9	9,3	7,4
Dochody 1937/38	37,3	21,1	0,8	20,3	14,1	8,7	7,5
1938/39	**42,2**	**23,6**	**1,1**	**22,5**	**15,2**	**9,6**	**9,0**
Zakłady opiekuńcze	4,2	1,6	0,3	1,3	0,8	0,7	1,9
Szpitale	38,0	22,0	0,8	21,2	14,4	8,9	7,1

a Liczące 200 000 i więcej mieszkańców.

TABL. 47. WYDATKI I DOCHODY ZWYCZAJNE PRZEDSIĘBIORSTW MIEJSKICH MIAST LICZĄCYCH 20 000 I WIĘCEJ MIESZKAŃCÓW W 1937/38 R.

Na podstawie zamknięć rachunkowych

Typy przedsiębiorstw	Liczba przedsiębior.	Wydatki: Ogółem	Wydatki: w tym odpisy na fundusze	Dochody	Nadwyżka: Liczba przedsiębior.	Nadwyżka: Sumy	Nadwyżka: w tym przelew do budż. admin.	Niedobór: Liczba przedsiębior.	Niedobór: Sumy w milionach zł
		w milionach zł				w mil. zł			
Ogółem	**383**	**248,0**	**37,3**	**306,6**	**297**	**61,9**	**56,9**	**49**	**3,3**
Komunikacja . . .	12	50,6	5,8	58,6	7	8,6	8,6	4	0,6
w tym tramwaje i autobusy	8	50,4	5,8	58,3	3	8,5	8,5	4	0,6
Elektryczność i gaz[a]	74	103,2	22,7	134,1	70	30,9	28,7	—	—
elektrownie[a] . . .	50	70,5	19,9	94,9	48	24,4	22,9	—	—
gazownie	24	32,7	2,8	39,2	22	6,5	5,8	—	—
Zdrowotn. i higiena .	89	55,9	6,5	70,2	58	15,9	14,1	19	1,6
w tym wodociągi i kanalizacja . . .	52	41,4	5,8	57,1	44	15,8	14,0	5	0,1
Budownictwo . . .	25	2,9	0,0	2,9	17	0,1	0,1	5	0,1
w tym: cegielnie . .	4	0,6	—	0,5	2	0,0	0,0	2	0,1
betoniarnie	12	0,9	0,0	0,9	7	0,0	0,0	2	0,0
Aprowizacja	134	24,0	1,7	28,5	112	5,4	4,7	8	0,9
w tym: rzeźnie . .	69	16,8	1,2	21,6	65	4,8	4,3	1	0,0
targowiska .	53	1,2	0,1	1,4	39	0,2	0,2	3	0,0
Rolnictwo	23	8,4	0,3	8,9	18	0,6	0,6	4	0,1
Inne	26	3,0	0,3	3,4	15	0,4	0,1	9	0,0

a W wydatkach i dochodach nie uwzględniono jednej elektrowni.

U w a g a. Ob. uwagę do tabl. 49, str. 404.

TABL. 48. WYDATKI I DOCHODY ZWYCZAJNE PRZEDSIĘBIORSTW ZWIĄZKÓW SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

Na podstawie preliminarzy budżetowych

Wydatki Dochody Typy przedsiębiorstw	1933–1934	1937–1938	1938/39							
			Ogółem	Gminy wiejskie	Miasta				Powiatowe (związki samorządowe)	Wojewódzkie (związki samorządowe)
					razem	niewydzielone	wydzielone	w tym największe[a]		
	w milionach złotych									
Wydatki	260,1	278,9	307,7	2,2	295,4	41,3	254,1	193,0	10,0	0,1
Elektrownie . .	58,8	83,2	91,4	0,6	89,7	18,4	71,3	47,6	1,1	—
Gazownie . . .	45,9	37,3	36,9	—	36,9	5,0	31,9	26,6	—	—
Wodociągi i kanal.	40,7	44,2	50,5	0,1	48,7	4,4	44,3	30,8	1,7	—
Zakł. komunikac.	55,1	50,1	56,2	—	52,7	0,1	52,6	48,9	3,5	—
Rzeźnie	19,3	23,2	25,5	0,6	24,9	7,9	17,0	9,7	0,0	—
Inne	40,3	40,9	47,2	0,9	42,5	5,5	37,0	29,4	3,7	0,1
Dochody	325,3	340,1	372,4	2,7	358,6	51,5	307,1	229,6	10,7	0,4
Elektrownie . .	81,7	108,5	119,7	0,9	117,5	23,4	94,1	61,1	1,3	—
Gazownie . . .	56,4	43,8	44,1	—	44,1	5,7	38,4	31,8	—	—
Wodociągi i kanal.	52,3	58,3	63,6	0,1	61,7	4,9	56,8	39,5	1,8	—
Zakł. komunikac.	63,8	58,9	64,8	—	61,1	0,0	61,1	57,8	3,7	—
Rzeźnie	29,6	28,8	31,2	0,7	30,5	10,3	20,2	10,8	0,0	—
Inne	41,5	41,8	49,0	1,0	43,7	7,2	36,5	28,6	3,9	0,4

a Liczące 200 000 i więcej mieszkańców.

TABL. 49. PRZEDSIĘBIORSTWA[a] ZWIĄZKÓW SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W 1938 R.

Stan w dn. 31.III

Typy przedsiębiorstw	Ogółem	Wydzierżawione osobom trzecim	Eksploatowane we własnym zakresie					
			Miasta				Powiatowe (związki samorządowe)	Wojewódzkie (związki samorządowe)
			razem	niewydzielone	wydzielone	w tym największe[b]		
Ogółem[c]	1 904	64	1 728	1 413	315	53	111	1
Komunikacja	32	1	16	4	12	3	15	—
w tym: tramwaje i autobusy .	13	1	9	1	8	2	3	—
kolejki	12	—	—	—	—	—	12	—
Elektryczność i gaz . . .	386	8	369	311	58	9	9	—
elektrownie	290	6	275	236	39	4	9	—
gazownie	96	2	94	75	19	5	—	—
Zdrowotność i higiena . .	225	6	216	140	76	13	3	—
w tym wodociągi i kanaliz. .	151	1	148	105	43	7	2	—
Budownictwo	117	13	73	51	22	3	31	—
w tym: cegielnie	41	8	25	22	3	—	8	—
betoniarnie . . .	49	2	32	22	10	—	15	—
Aprowizacja	969	17	947	843	104	13	5	—
w tym: rzeźnie	521	9	509	457	52	5	3	—
targowiska . . .	423	1	422	382	40	3	—	—
Rolnictwo	108	7	65	44	21	7	36	—
Inne	67	12	42	20	22	5	12	1

a Bez gmin wiejskich. *b* Liczące 200 000 i więcej mieszk. *c* Bez przedsiębiorstw nieczynnych, będących w likwidacji lub w budowie i koncesjonowanych oraz bez przedsiębiorstw, w których związki samorząd. mają udziały, natomiast łącznie z przedsiębiorstwami dzierżawionymi przez związki samorząd. od osób trzecich.

Uwaga. Dane nieporównywalne z danymi za lata poprzednie ze względu na: 1. wydzielanie przez związki samorządowe jako przedsiębiorstw działów gospodarki, które w roku poprzednim ujmowane były w budżecie administracyjnym; 2. łączenie lub rozdzielanie poprzednio istniejących przedsiębiorstw.

D. Finanse samorządu gospodarczego

TABL. 50. WYDATKI I DOCHODY IZB ROLNICZYCH, PRZEMYSŁOWO-HANDLOWYCH I RZEMIEŚLNICZYCH

Wydatki Dochody	Izby rolnicze			Izby przemysłowo-handlowe			Izby rzemieślnicze		
	Zamknięcia rachunkowe		Budżet	Zamknięcia rachunkowe		Budżet	Zamknięcia rachunkowe		Budżet
	1936–1937	1937–1938	1938–1939	1936	1937	1938	1936	1937	1938
	w tysiącach złotych								
Liczba izb . .	*13*	*13*	*13*	*10*	*10*	*10*	*17*	*17*	*17*
Wydatki	**9 072**	**11 208**	**11 833**	**4 995**	**5 704**	**5 819**	**2 252**	**2 577**	**2 543**
Zwyczajne . . .	8 954	10 886	11 565	4 633	5 046	5 217	2 027	2 182	2 399
Administracja .	1 550	1 657	1 723	3 267	3 796	3 861	1 018	1 106	1 170
Oświata . . .	908	983	1 115	174	229	315	76	65	80
Popieranie przemysłu i handlu .	—	—	—	492	506	661	595	628	680
w tym koszty egzaminów dla majstrów i czeladników . . .	×	×	×	×	×	×	335	343	325
Popieranie rolnictwa . . .	6 277	7 971	8 482	—	—	—	—	—	—
Spłata długów .	67	59	71	507	265	213	61	44	138
Inne	152	216	174	193	250	167	277	339	331
Nadzwyczajne .	118	322	268	362	658	602	225	395	144
Administracja .	11	29	2	100	321	343	—	—	4
Spłata długów .	—	—	4	—	6	6	—	—	—
Inne	107	293	262	262	331	253	225	395	140
w tym spłata kosztów budowy Wyższej Szkoły Handlowej w Poznaniu . .	×	×	×	241	246	243	×	×	×
Dochody	**9 404**	**11 071**	**11 728**	**5 498**	**6 363**	**5 855**	**2 112**	**2 467**	**2 377**
Zwyczajne . . .	9 390	10 996	11 511	5 012	5 994	5 597	1 995	2 314	2 251
Podatki . . .	4 404	4 540	4 703	2 985	3 206	3 161	526	580	755
Opłaty	1 391	1 542	1 624	1 802	2 558	1 976	1 300	1 474	1 248
Subwencje i zasiłki	3 394	4 733	4 992	—	—	—	—	—	—
Inne	201	181	192	225	230	460	169	260	248
Nadzwyczajne .	14	75	217	486	369	258	117	153	126
Pożyczki . . .	—	—	145	131	—	—	31	103	124
Subwencje i zasiłki	2	—	—	241	247	245	86	50	—
Inne	12	75	72	114	122	13	—	—	2

SKOROWIDZ ALFABETYCZNY

Liczby oznaczają strony. Liczby bez gwiazdek dotyczą tablic z zakresu stosunków polskich, liczby z gwiazdkami dotyczą przeglądów międzynarodowych i światowych. Kreski oznaczają powtórzenie wyrazów poprzedniego hasła; liczba kresek odpowiada liczbie kolejno powtarzających się wyrazów.

A

B

C

D

L

N

O

P

R

S

Ś

T

Ż

Drukarnia Techniczna, Sp. Akc., Warszawa, Czackiego 3/5
(10. VII. 1939 — 85 000)

WYDAWNICTWA GŁÓWNEGO URZĘDU STATYSTYCZNEGO

MAŁY ROCZNIK STATYSTYCZNY

Ukazuje się w czerwcu

Oddzielne wydania: polskie, francuskie pt. *Petit Annuaire Statistique de la République Polonaise*, angielskie pt. *Concise Statistical Year-Book of Poland.*

WIADOMOŚCI STATYSTYCZNE

Czasopismo przeznaczone jest dla najszerszych kół społeczeństwa, interesujących się życiem gospodarczym i społecznym; zawiera najbardziej aktualne informacje liczbowe ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień życia gospodarczego. Wiadomości ukazują się dnia 5 i 18 każdego miesiąca.

HANDEL ZAGRANICZNY RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ I W. M. GDAŃSKA

Miesięcznik i Rocznik.

STATYSTYKA PRACY

Kwartalnik poświęcony zagadnieniom pracy najemnej.

STATYSTYKA POLSKI

Zawiera wyniki liczbowe badań statystycznych w postaci najbardziej szczegółowej oraz analizę tych wyników. Wydawnictwo ukazuje się w zeszytach poświęconych poszczególnym zagadnieniom. W Statystyce Polski ogłoszone zostały m. in. wyniki spisów powszechnych ludności z 1921 r. oraz z 1931 r.

Cena l złoty